

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

2024

LAPORAN SOSIOEKONOMI NEGERI KELANTAN

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

LAPORAN SOSIOEKONOMI NEGERI KELANTAN 2024

Pemakluman

Kepengerusian ASEAN-Malaysia 2025: Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) akan mempengerusikan Jawatankuasa Sistem Statistik Komuniti ASEAN Ke-15 (ACSS15) yang bertujuan untuk memperkukuh kerjasama statistik ke arah pembangunan serantau yang mampan.

Malaysia buat julung kalinya telah menduduki tangga pertama (1) di peringkat global dalam laporan dwi-tahunan *Open Data Inventory* (ODIN) 2024/25 yang dikeluarkan oleh *Open Data Watch* (ODW), mengatasi 197 negara lain. Pencapaian ini merupakan lonjakan ketara daripada kedudukan ke-67 dalam penilaian ODIN 2022/23.

Kerajaan Malaysia telah mengisytiharkan 20 Oktober sebagai Hari Statistik Negara (MyStats Day), dengan tema 'Statistik Nadi Kehidupan'. Sementara itu, Hari Statistik Dunia Keempat akan disambut pada 20 Oktober 2025 dengan tema '*Driving Change with Quality Statistics and Data for Everyone*'.

OpenDOSM NextGen adalah medium yang menyediakan katalog data dan visualisasi bagi memudahkan pengguna menganalisis pelbagai data dan boleh diakses melalui portal <https://open.dosm.gov.my>.

Diterbitkan dan dicetak oleh:

Jabatan Perangkaan Malaysia

Blok C6 & C7, Kompleks C,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,

62514 Putrajaya,

MALAYSIA

Tel.	: 03-8885 7000
Faks	: 03-8888 9248
Portal	: https://www.dosm.gov.my
Facebook / X / Instagram / YouTube	: StatsMalaysia
E-mel	: info@dosm.gov.my (pertanyaan umum) data@dosm.gov.my (pertanyaan & permintaan data)
Harga	: RM35.00

Diterbitkan pada Ogos 2025

Hakcipta terpelihara.

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia. Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:

"Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia"

ISSN 2600-9900

KATA PENGANTAR

Laporan Sosioekonomi Negeri 2024 merupakan penerbitan tahunan yang mengandungi maklumat Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) bagi siri masa lima (5) tahun dari tahun 2020 hingga 2024 bagi 13 negeri dan dua (2) Wilayah Persekutuan. KDNK dianggarkan mengikut aktiviti ekonomi pada harga malar 2015 menggunakan kaedah pengeluaran. Selain daripada KDNK, statistik indeks harga pengguna, indikator kos sara hidup, kependudukan, tenaga buruh, pelancongan domestik, perdagangan antarabangsa serta akaun kerajaan persekutuan dan negeri turut dimuatkan dalam laporan ini.

Penganggaran KDNK mengadaptasi manual antarabangsa iaitu *System of National Accounts 2008*. Selaras dengan perubahan pada peringkat nasional, anggaran KDNK bagi tahun 2022 telah dimuktamadkan menggunakan data terkini. Semakan semula data juga dilaksanakan bagi KDNK 2023 manakala KDNK tahun 2024 merupakan data permulaan.

Laporan ini mengandungi enam (6) bab. Bab pertama menerangkan senario ekonomi global dan prestasi ekonomi Malaysia. Bab kedua membentangkan perincian prestasi ekonomi negeri, pertumbuhan mengikut aktiviti ekonomi serta indeks harga pengguna. Statistik berkait demografi dan sosial seperti penduduk, tenaga buruh serta indikator kos sara hidup dibentangkan dalam bab ketiga manakala pelancongan domestik dimuatkan di bab keempat laporan ini. Statistik perdagangan antarabangsa serta akaun kerajaan persekutuan dan kerajaan negeri masing-masing diperihalkan pada bab lima dan enam. Sebagai rujukan tambahan kepada pengguna, jadual statistik dan indikator terpilih daripada kementerian dan agensi serta glosari turut terkandung dalam laporan ini.

Laporan yang merupakan siri kelapan ini telah ditambahbaik dengan penambahan dua indeks global yang menunjukkan kedudukan Malaysia di peringkat antarabangsa iaitu *Open Data Inventory (ODIN)* dan *Global Peace Index 2024*. Sebanyak 40 jadual statistik baharu juga telah dimuatkan dalam laporan ini.

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang telah membekalkan maklumat yang diperlukan dan menyumbang kepada kejayaan penerbitan laporan ini. Cadangan dan pandangan ke arah penambahbaikan laporan ini pada masa hadapan amatlah dihargai.

DATO' SRI DR. MOHD UZIR MAHIDIN

Ketua Perangkawan Malaysia
Ogos 2025

SINGKATAN

b	: bilion
d.s.b.	: dan sebagainya
d.l.l.	: dan lain-lain
IHP	: Indeks Harga Pengguna
ILO	: <i>International Labour Organization</i>
IMF	: Tabung Kewangan Antarabangsa
KDNK	: Keluaran Dalam Negeri Kasar
KKM	: Kementerian Kesihatan Malaysia
KPTB	: Kadar Penyertaan Tenaga Buruh
MIDA	: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia
MPOB	: <i>Malaysian Palm Oil Board</i>
MSIC	: <i>Malaysia Standard Industrial Classification</i>
n.a	: tidak berkenaan
PBT	: Pihak Berkuasa Tempatan
ST	: Suku tahun
t.s.t.l.	: tidak disebutkan di tempat lain
t.t.t.l.	: tidak terkelas di tempat lain
W.P.	: Wilayah Persekutuan

SIMBOL

..	: tidak berkenaan
-	: tidak tersedia
e	: anggaran
p	: permulaan
a	: nilai ditambah kurang daripada RM5 juta
&	: dan
r	: <i>revised</i>
%	: peratus

NOTA

Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

KANDUNGAN

i Kata Pengantar

ii Singkatan/Symbol/Nota

iii Kandungan

iv Senarai Jadual

xi Sorotan Utama

01 Bab 1: Senario
Ekonomi Global dan
Malaysia

75 Bab 2: Prestasi Ekonomi
Negeri

113 Bab 3: Statistik
Demografi & Sosial

151 Bab 4: Statistik
Pelancongan Domestik

159 Bab 5: Statistik
Perdagangan Antarabangsa

167 Bab 6: Statistik Akaun
Kerajaan

179 Jadual Statistik

303 Jadual Indikator
Terpilih Lain

333 Glosari

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
1.1	Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2015-2024	4
1.2	Kedudukan Indeks Open Data Inventory (ODIN) negara terpilih, 2022 dan 2024	19
1.3	Kedudukan Indeks Keamanan Global (<i>Global Peace Index</i>) negara terpilih, 2023 dan 2024	20
1.4	Kedudukan Indeks Perdagangan Mampan (<i>Sustainable Trade Index</i>) negara terpilih, 2023 dan 2024	21
1.5	Kedudukan Indeks Keterangkuman Kewangan Global (<i>Global Financial Inclusion Index</i>) negara terpilih, 2023 dan 2024	22
1.6	Kedudukan Indeks Prestasi Logistik (<i>Logistic Performance Index</i>) negara terpilih, 2018 dan 2023	23
1.7	Kedudukan Daya Saing Global (<i>World Competitiveness Ranking</i>) negara terpilih, 2023 dan 2024	24
1.8	Kedudukan Indeks Kesiediaan Rangkaian (<i>Network Readiness Index</i>) negara terpilih, 2023 dan 2024	25
1.9	Kedudukan Indeks Persepsi Rasuah (<i>Corruption Perception Index</i>) negara terpilih, 2023 dan 2024	26
1.10	Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2024 dan unjuran 2025	28
1.11	Produktiviti buruh tahunan, nilai ditambah per pekerja dan per jam bekerja mengikut aktiviti ekonomi , 2023-2024	43
1.12	Perubahan peratusan KDNK suku tahunan bagi negara terpilih, ST1 2023 – ST1 2025	50
2.1	KDNK per kapita mengikut negeri, 2023-2024 pada harga semasa	84
2.2	Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2024	85
2.3	Statistik industri kelapa sawit, Kelantan, 2023-2024	97
2.4	Prestasi sektor Perkhidmatan, Kelantan, 2023-2024	97
2.5	Purata harga item terpilih, Kelantan, 2023-2024	101
2.6	Inflasi tahunan mengikut kumpulan utama, Kelantan, 2023-2024	102
2.7	Inflasi tahunan subkumpulan Makanan dan Minuman, Kelantan, 2023-2024	102
3.1	Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Kelantan, 2020-2024	115
3.2	Struktur umur penduduk, Kelantan, 2023-2024	115
3.3	Nisbah tanggungan, Kelantan, 2023-2024	116
3.4	Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Kelantan, 2023-2024	116
3.5	Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Kelantan, 2017-2023 (setiap 1,000 penduduk)	118
3.6	Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Kelantan, 2017-2023 (setiap perempuan berumur 15-49 tahun)	120
3.7	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Kelantan, 2017-2023 (setiap 1,000 penduduk)	121
3.8	Kadar kematian kasar mengikut etnik, Kelantan, 2017-2023 (setiap 1,000 penduduk)	122
3.9	Tiga negeri destinasi oleh migran keluar dari Kelantan dan negeri asal oleh migran masuk ke Kelantan, 2022	127
3.10	Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Kelantan, 2020-2024	129
3.11	Penduduk bekerja mengikut sektor, Kelantan, 2020-2024	130
3.12	Gaji & upah bulanan, Kelantan, 2018-2023	134
3.13	Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Kelantan, 2022-2023	141
4.1	Statistik utama pelancongan domestik, 2023-2024	153
4.2	Bilangan pelawat domestik mengikut jenis pelawat, 2023-2024	154
4.3	Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik ke Kelantan, 2023-2024	155
5.1	Eksport barangan mengikut komoditi utama Kelantan, 2019-2024	164
5.2	Import barangan mengikut komoditi utama Kelantan, 2019-2024	165
5.3	Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Kelantan, 2024	166
6.1	Hasil Kerajaan Persekutuan, 2022-2023	169
6.2	Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2022-2023	170
6.3	Penyumbang utama bagi setiap kategori hasil Kerajaan Negeri Kelantan, 2022-2023	175
6.4	Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Kelantan, 2022-2023	176
6.5	Surplus/defisit Kerajaan Negeri Kelantan, 2022-2023	176

SENARAI JADUAL STATISTIK

JADUAL	SENARAI JADUAL	MUKA SURAT
A1	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024	181
A2	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan	184
A3	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK	187
A4	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024	190
A5	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan	192
A6	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK	194
A7	KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025	196
A8	KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	196
A9	KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025	197
A10	KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	197
A11	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025	198
A12	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya	204
A13	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	210
A14	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK	216
A15	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025	222
A16	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya	224
A17	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	226
A18	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK	228
A19	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2020-2024	230
A20	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	230
A21	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020	231
A22	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Perubahan peratusan tahunan	231
A23	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	232
A24	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	232
A25	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021	233
A26	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Perubahan peratusan tahunan	233
A27	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	234
A28	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	234
A29	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022	235
A30	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022 - Perubahan peratusan tahunan	235
A31	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	236
A32	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	236

SENARAI JADUAL STATISTIK

JADUAL	SENARAI JADUAL	MUKA SURAT
A33	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023	237
A34	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Perubahan peratusan tahunan	237
A35	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	238
A36	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	238
A37	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024	239
A38	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Perubahan peratusan tahunan	239
A39	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	240
A40	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	240
A41	KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2020-2024	241
A42	KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2020-2024	241
A43	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Kelantan, 2020-2024	242
A44	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Kelantan, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	243
A45	Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2020-2024	244
A46	Inflasi tahunan mengikut negeri, 2020-2024	244
A47	Indeks Harga Pengguna, Kelantan, 2020-2024	245
A48	Inflasi tahunan, Kelantan, 2020-2024	245
A49	Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, 2020-2024	246
A50	Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2023	247
A51	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2020-2024	248
A52	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah negeri dan strata, 2023	249
A53	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023	249
A54	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2023	250
A55	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023	250
A56	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan dan bukan makanan bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2023	251
A57	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023	251
A58	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah per kapita mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023	253
A59	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023	253
A60	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bukan makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023	254
A61	Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut negeri, Malaysia, 2023	255
A62	Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2023	255
A63	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2019 dan 2022	256
A64	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah dan purata kumpulan isi rumah mengikut negeri, 2022	257
A65	Agihan pendapatan kasar mengikut kumpulan isi rumah dan negeri, 2022	257

SENARAI JADUAL STATISTIK

JADUAL	SENARAI JADUAL	MUKA SURAT
A66	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut strata, kumpulan etnik ketua isi rumah dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022	258
A67	Peratusan isi rumah mengikut kumpulan isi rumah, strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022	259
A68	Peratusan isi rumah dan agihan pendapatan kasar mengikut strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022	260
A69	Pekali Gini bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan mengikut strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022	260
A70	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2019 dan 2022	261
A71	Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2022	262
A72	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut kumpulan etnik ketua isi rumah dan strata, Kelantan, 2019 dan 2022	266
A73	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah dan purata mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2022	266
A74	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) mengikut negeri dan strata, 2019 dan 2022	267
A75	Insiden kemiskinan tegar mengikut negeri dan strata, 2019 dan 2022	267
A76	Insiden kemiskinan mutlak mengikut negeri dan strata, 2019 dan 2022	268
A77	Insiden kemiskinan mengikut strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022	269
A78	Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, 2024	270
A79	Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, 2024	271
A80	Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2024	272
A81	Kadar pengangguran mengikut negeri, 2020-2024	275
A82	Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, 2020-2023	276
A83	Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2023	277
A84	Statistik utama siswazah, Kelantan, 2020-2023	279
A85	Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2023	280
A86	Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2023	280
A87	Kadar migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2020 dan 2022	281
A88	Migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2020 dan 2022	281
A89	Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2020-2024	282
A90	Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2024	283
A91	Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, 2020-2024	284
A92	Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Kelantan, 2020-2024	285
A93	Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022	286
A94	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022	287
A95	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022	288
A96	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022	289
A97	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022	290
A98	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022	291
A99	Pegangan pertanian mengikut negeri, Malaysia, 2023	292
A100	Pegangan pertanian bagi subsektor tanaman mengikut negeri, Malaysia, 2023	292
A101	Pegangan pertanian bagi subsektor ternakan mengikut negeri, Malaysia, 2023	293
A102	Pegangan pertanian bagi subsektor perikanan tangkapan mengikut negeri, Malaysia, 2023	293
A103	Pegangan pertanian bagi subsektor akuakultur mengikut negeri, Malaysia, 2023	294
A104	Pegangan pertanian bagi subsektor perhutanan & pembalakan mengikut negeri, Malaysia, 2023	294

SENARAI JADUAL STATISTIK

JADUAL	SENARAI JADUAL	MUKA SURAT
A105	Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2024	295
A106	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, 2019-2021	296
A107	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2021	296
A108	Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Kelantan, 2019-2021	297
A109	Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Kelantan, 2019-2021	297
A110	Pengeluaran estet getah mengikut negeri, 2020-2024	297
A111	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2021	298
A112	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2021	298
A113	Tempat kediaman, isi rumah dan purata saiz isi rumah mengikut negeri, 2020-2022	299
A114	Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air dan negeri, 2019 dan 2022	300
A115	Peratusan isi rumah mengikut kemudahan bekalan elektrik dan negeri, 2019 dan 2022	300
A116	Peratusan isi rumah mengikut kemudahan kutipan sampah dan negeri, 2019 dan 2022	301
A117	Peratusan capaian isi rumah terhadap perkhidmatan dan peralatan ICT mengikut negeri, 2024	302
A118	Peratusan capaian isi rumah kepada jalur lebar mengikut negeri, 2024	302

SENARAI JADUAL INDIKATOR TERPILIH LAIN

JADUAL	SENARAI JADUAL	MUKA SURAT
B1	Pengeluaran kelapa sawit bagi buah tandan segar yang diterima oleh kilang mengikut negeri, 2020-2024	305
B2	Pengeluaran minyak sawit mentah mengikut negeri, 2020-2024	305
B3	Pengeluaran isirong sawit mengikut negeri, 2020-2024	306
B4	Keluasan luas bertanam kelapa sawit mengikut negeri, 2020-2024	306
B5	Jumlah panjang jalan mengikut jenis permukaan dan negeri, 2023	307
B6	Bilangan hotel mengikut lokasi, Kelantan, 2024	308
B7	Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2020-2024	308
B8	Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Kelantan, 2020-2024	308
B9	Bilangan tetamu hotel mengikut negeri, 2020-2024	309
B10	Bilangan kluster <i>homestay</i> yang berdaftar mengikut negeri, 2020-2023	309
B11	Kadar purata penginapan mengikut negeri, 2020-2024	310
B12	Jumlah luas kompleks perniagaan mengikut negeri, 2020-2024	310
B13	Jumlah luas pejabat binaan khas mengikut negeri, 2020-2024	311
B14	Penghunian kompleks perniagaan mengikut negeri, 2023-2024	311
B15	Penghunian pejabat binaan khas mengikut negeri, 2023-2024	312
B16	Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Kelantan, 2024	312
B17	Ringkasan nilai transaksi hartanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Kelantan, 2020-2024	313
B18	Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2021-2023	314
B19	Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2022-2024	315
B20	Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2023-2024	316
B21	Bilangan kes penyakit berjangkit, Kelantan, 2020-2023	317
B22	Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Kelantan, 2023	317
B23	Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Kelantan, 2023	318
B24	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam, 2020-2023	318
B25	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta, 2020-2023	319
B26	Pendaftaran baharu kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2023	320
B27	Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2020-2024	320
B28	Statistik utama kemalangan pekerjaan, Kelantan, 2020-2022	321
B29	Statistik jenayah, Kelantan, 2021-2023	323
B30	Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2020-2024	323
B31	Jumlah pelaburan domestik swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024	324
B32	Jumlah pelaburan asing swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024	324
B33	Jumlah pelaburan swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024	325
B34	Jumlah pelaburan domestik projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024	325
B35	Jumlah pelaburan asing projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024	326
B36	Jumlah pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024	326
B37	Anggaran pemberian Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Kelantan, 2023	327
B38	Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2023	328
B39	Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2020-2023	329
B40	Kadar penembusan jalur lebar mengikut negeri, 2023-2024	330
B41	Bilangan langganan jalur lebar mengikut negeri, 2023-2024	330
B42	Bilangan langganan selular mudah alih mengikut negeri, 2021-2023	331

KDNK GLOBAL, 2024

EKONOMI GLOBAL

3.3%
(2023: 3.5%)

Negara Maju

1.8%
(2023: 1.8%)

Amerika Syarikat
Kawasan Euro
Jepun
United Kingdom
Negara maju lain

2.8%
0.9%
0.2%
1.1%
2.2%

Negara EMDE

4.3%
(2023: 4.7%)

Emerging and Developing Asia
Emerging and Developing Europe
Latin America and the Caribbean
Middle East and Central Asia
Sub-Saharan Africa

5.3%
3.5%
2.4%
2.4%
4.0%

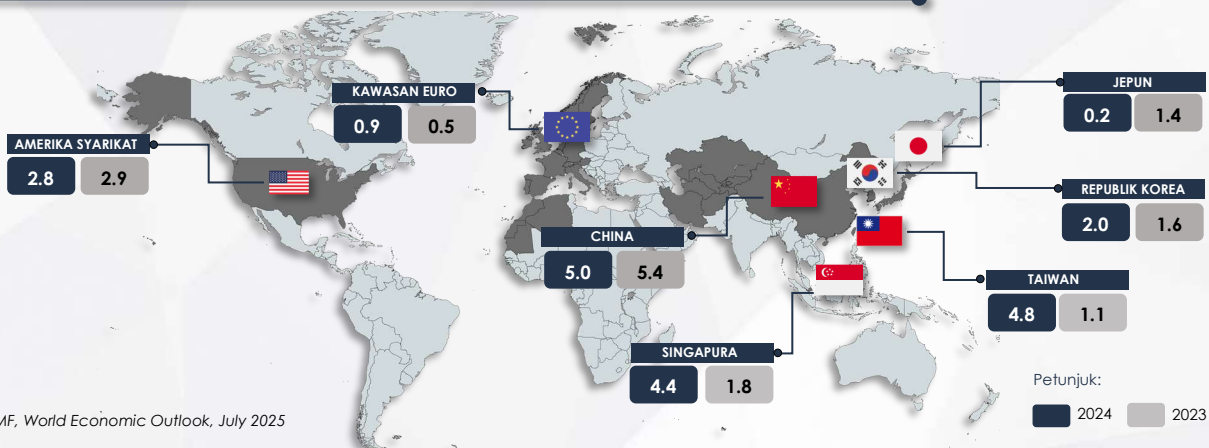
UNJURAN 2025

Ekonomi global dijangka berkembang kepada 3.0%

Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2025

PERUBAHAN PERATUSAN TAHUNAN KDNK BAGI NEGARA TERPILIH (%), 2023 & 2024

Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2025

INDIKATOR TERPILIH GLOBAL, 2023 & 2024

POPULASI¹
8.16 billion
(2023: 8.09 billion)

KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH²
61.0%
(2023: 61.0%)

JANGKAAN HAYAT¹
73.3
(2023: 73.2)

KADAR PENGANGGURAN²
5.0%
(2023: 5.0%)

Sumber: ¹ United Nation, World Population Prospect, 2024
² ILO, ILOSTAT Database, 2025

EKSPORT & IMPORT GLOBAL, 2023 & 2024

Volum Dagangan Barangan & Perkhidmatan

3.8%
(2023: 1.0%)

EKSPORT

Negara Maju
2.1%
(2023: 1.1%)

Negara EMDE
6.7%
(2023: 1.1%)

IMPORT

Negara Maju
2.4%
(2023: -0.6%)

Negara EMDE
5.8%
(2023: 3.1%)

Sumber: IMF, World Economic Outlook, April 2025

INFLASI GLOBAL, 2024

KADAR INFLASI

5.7%
(2023: 6.6%)

Negara Maju

2.6%
(2023: 4.6%)

Amerika Syarikat
Kawasan Euro
Jepun
United Kingdom
Negara maju lain

3.0%
2.4%
2.7%
2.5%
2.4%

Negara EMDE

7.7%
(2023: 8.0%)

Emerging and Developing Asia
Emerging and Developing Europe
Latin America and the Caribbean
Middle East and Central Asia
Sub-Saharan Africa

2.0%
16.8%
16.6%
14.4%
18.3%

Sumber: IMF, World Economic Outlook, April 2025
National Statistics Office (NSO)

Nota:

■ Pertumbuhan

EMDE: Emerging Market and Developing Economies

PRESTASI KDNK MALAYSIA, 2024

KDNK Harga Malar	RM1,650.3 billion (2023: RM1,570.1 billion)	5.1%
KDNK Harga Semasa	RM1,932.3 billion (2023: RM1,824.0 billion)	5.9%
KDNK Per Kapita	RM56,745 (2023: RM54,608)	3.9%
PNK Harga Semasa	RM1,866.2 billion (2023: RM1,768.4 billion)	5.5%
PNK Per Kapita	RM54,793 (2023: RM52,942)	3.5%

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), 2015-2024

PERUBAHAN PERATUSAN TAHUNAN KDNK (%)

	Pertanian	Perdagangan & pengkualian	Pembinaan	Pembuatan	Perkhidmatan
2023	0.2%	0.5%	6.0%	0.7%	5.1%
	3.5%	6.4%	6.2%	3.6%	23.4%
2024	3.1%	0.9%	17.5%	4.2%	5.3%
	5.1%	6.3%	6.0%	4.0%	23.1%

Unjuran 2025

Ekonomi Malaysia dijangka berkembang antara 4.0% hingga 4.8%

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar, Malaysia, 2015-2024
Bank Negara Malaysia, 2025

STATISTIK PELANCONGAN, 2024

Pelawat Domestik ¹	260.1 juta orang (2023: 213.7 juta orang)	21.7%
Jumlah Ketibaan Pelancong ²	25.0 juta orang (2023: 20.1 juta orang)	24.2%

3 Ketibaan Pelancong Tertinggi Mengikut Negara ke Malaysia²

9.10 juta orang Singapore	3.65 juta orang Indonesia	3.29 juta orang China
-------------------------------------	-------------------------------------	---------------------------------

Sumber: ¹Survei Pelancongan Domestik, 2024
²Tourism Malaysia

PENDAPATAN & PERBELANJAAN ISI RUMAH, 2022

Pendapatan Kasar Bulanan	Penengah RM6,338 (2019: RM5,873)	Purata RM8,479 (2019: RM7,901)	Pekali Gini 0.404 (2019: 0.407)
Perbelanjaan Penggunaan	Penengah RM4,282 (2019: RM3,683)	Purata RM5,150 (2019: RM4,609)	

Sumber: Laporan Survei Pendapatan Isi Rumah, 2022
Laporan Survei Perbelanjaan Isi Rumah, 2022
Kemiskinan di Malaysia, 2022

PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR, 2023

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar Bulanan Isi Rumah	Makanan RM1,693	Bukan Makanan RM3,037	Per Kapita RM1,314
--	---------------------------	---------------------------------	------------------------------

Indeks Kos Sara Hidup **103.1**

Sumber: Indikator Kos Sara Hidup, 2023

STATISTIK PERDAGANGAN, 2024

JUMLAH PERDAGANGAN RM2.9 trilion (2023: RM2.6 trilion)	EKSPORT RM1.5 trilion (2023: RM1.4 trilion)	IMPORT RM1.4 trilion (2023: RM1.2 trilion)
---	--	---

EKSPORT & IMPORT, 2024

3 Komoditi Eksport Utama	Litar elektronik bersepadu RM313.1 billion (2023: RM298.9 billion)	Barangian elektrik & elektronik lain RM132.2 billion (2023: RM105.7 billion)	Keluaran petroleum bertapis RM117.6 billion (2023: RM133.9 billion)
3 Komoditi Import Utama	Litar elektronik bersepadu RM202.5 billion (2023: RM159.2 billion)	Keluaran petroleum bertapis RM121.4 billion (2023: RM130.3 billion)	Barangian elektrik & elektronik lain RM98.1 billion (2023: RM63.0 billion)

3 DESTINASI EKSPORT UTAMA MALAYSIA, 2024

RM230.9 billion Singapore	RM198.9 billion Amerika Syarikat	RM187.8 billion China
-------------------------------------	--	---------------------------------

Sumber: Perangkaan Muktamad Perdagangan Luar Negeri, 2025

INDIKATOR TERPILIH, 2024

Bilangan Penduduk ¹ 34.1 juta (2023: 33.4 juta)	Kepadatan Penduduk ¹ 103 km persegi (2023: 101 km persegi)
Bilangan Tenaga Buruh ² 16.9 juta (2023: 16.4 juta)	Bilangan Penduduk Bekerja ² 16.4 juta (2023: 15.8 juta)
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh ² 70.6% (2023: 70.0%)	Kadar Pengangguran ² 3.2% (2023: 3.4%)
Nisbah Guna Tenaga Penduduk ² 68.4% (2023: 67.7%)	Kadar Inflasi ³ 1.8% (2023: 2.5%)

Sumber: ¹ Anggaran Penduduk Semasa Malaysia, 2024
² Laporan Survei Tenaga Buruh Malaysia, 2024
³ Analisis Indeks Harga Pengguna Tahunan, 2024

BAB 1

SENARIO EKONOMI GLOBAL DAN MALAYSIA

SENARIO EKONOMI GLOBAL 2024

Sepanjang tahun 2024, landskap ekonomi global terus dipengaruhi oleh pelbagai faktor dinamik dan kompleks. Pertumbuhan ekonomi dunia mencatatkan kadar 3.3 peratus, sedikit perlahan berbanding 3.5 peratus pada tahun sebelumnya. Menerusi laporan *World Economy Outlook* (WEO), July 2025, prestasi ekonomi dunia masih berada pada trajektori pertumbuhannya disokong oleh prestasi negara maju yang meningkat 1.8 peratus (2023: 1.8%) serta *Emerging Market and Developing Economies* (EMDE) yang berkembang 4.3 peratus, lebih rendah berbanding pertumbuhan tahun sebelumnya (2023: 4.7%). Konflik geopolitik yang masih berterusan, persaingan antara kuasa-kuasa besar ekonomi, gangguan rantai bekalan global, bencana alam serta fenomena cuaca ekstrem telah memberi impak kepada momentum pertumbuhan ini (WEO, July 2025).

Meskipun ketegangan geopolitik masih berlarutan sehingga kini, volum perdagangan global menunjukkan prestasi menggalakkan dengan peningkatan 3.8 peratus berbanding 1.0 peratus pada tahun 2023. Ini dipengaruhi oleh volum perdagangan barangan yang memulih daripada negatif 0.8 peratus pada tahun sebelumnya kepada 2.9 peratus pada tahun 2024 (WEO, April 2025).

Dari perspektif harga, kadar inflasi global menunjukkan tanda-tanda pemulihan dengan menurun kepada 5.7 peratus berbanding 6.6 peratus pada tahun 2023. Negara maju merekodkan kadar inflasi yang lebih terkawal pada 2.6 peratus iaitu menghampiri paras pra-pandemik. Namun begitu, proses disinflasi masih perlahan, terutamanya disebabkan oleh peningkatan berterusan harga perkhidmatan dan lonjakan harga komoditi berikutan ketegangan geopolitik di Timur Tengah. Hal ini menyebabkan kadar inflasi di negara EMDE kekal tinggi pada paras 7.7 peratus (WEO, April 2025).

Walaupun tekanan inflasi mula reda, paras inflasi yang masih tinggi terus memberi kesan kepada kuasa beli pekerja. Menurut laporan Pertubuhan Buruh Antarabangsa (ILO, 2025), nilai sebenar upah pekerja hanya mencatatkan peningkatan di sesetengah negara maju. Namun, kebanyakan negara masih berdepan cabaran kesan sisa pandemik dan tekanan inflasi yang berlarutan. Pada masa yang sama, kadar pengangguran global kekal pada 5.0 peratus, tidak berubah berbanding tahun sebelumnya (2023), menunjukkan pemulihan pasaran buruh yang masih bersifat perlahan dan tidak seimbang di seluruh dunia.

Amerika Syarikat

Menurut laporan *World Economy Outlook* (WEO), *July 2025*, ekonomi Amerika Syarikat dilaporkan berkembang 2.8 peratus pada tahun 2024 berbanding 2.9 peratus yang dicatatkan pada tahun 2023. Dari sudut permintaan, pertumbuhan ini dipacu oleh Perbelanjaan penggunaan persendirian, Pelaburan swasta serta Perbelanjaan dan pelaburan Kerajaan. Perbelanjaan penggunaan persendirian meningkat 2.8 peratus (2023: 2.5%) disokong oleh

pertumbuhan dalam perbelanjaan barangan dan perkhidmatan yang masing-masing berkembang sebanyak 2.4 peratus dan 2.9 peratus. Pada masa yang sama, pelaburan swasta mencatatkan pertumbuhan ketara sebanyak 4.0 peratus (2023: 0.1%), dipacu oleh pelaburan tetap yang meningkat 3.7 peratus. Ini disokong oleh pelaburan bukan kediaman yang berkembang 3.6 peratus dan pelaburan kediaman sebanyak 4.2 peratus. Sementara itu, Perbelanjaan dan pelaburan Kerajaan juga meningkat 3.4 peratus berbanding 3.9 peratus pada tahun

Jadual 1.1: Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2015-2024

(%)

Negara	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ekonomi Dunia	3.4	3.3	3.8	3.6	2.8	-2.7	6.5	3.6	3.5	3.3
Negara Maju	2.3	1.8	2.6	2.3	1.8	-3.9	5.7	2.9	1.8	1.8
Amerika Syarikat	2.7	1.8	2.5	3.0	2.5	-2.2	5.8	1.9	2.9	2.8
Kawasan Euro	2.0	1.9	2.6	1.8	1.6	-6.1	5.9	3.4	0.5	0.9
Jerman	1.5	2.2	2.7	1.0	1.1	-3.8	3.2	1.8	-0.3	-0.2
Perancis	1.1	1.1	2.3	1.9	1.8	-7.5	6.3	2.5	1.6	1.1
Itali	0.8	1.3	1.7	0.9	0.5	-9.0	8.3	4.0	0.7	0.7
Sepanyol	3.8	3.0	3.0	2.3	2.0	-11.2	6.4	5.8	2.7	3.2
Jepun	1.6	0.8	1.7	0.6	-0.4	-4.1	2.6	1.0	1.4	0.2
United Kingdom	2.4	1.9	2.7	1.4	1.6	-10.4	8.7	4.3	0.4	1.1
Negara EMDE*	4.4	4.4	4.8	4.7	3.6	-1.8	7.0	4.1	4.7	4.3
China	7.0	6.9	6.9	6.8	6.0	2.2	8.4	3.0	5.4	5.0
Republik Korea	2.8	2.9	3.2	2.9	2.2	-0.7	4.3	2.6	1.6	2.0
Taiwan	1.5	2.2	3.3	2.8	3.1	3.4	6.6	2.6	1.1	4.8
Singapura	3.0	3.6	4.5	3.5	1.3	-3.9	9.7	3.8	1.8	4.4
Thailand	3.1	3.4	4.2	4.2	2.1	-6.1	1.5	2.5	2.0	2.5
Filipina	6.3	7.1	6.9	6.3	6.1	-9.5	5.7	7.6	5.5	5.7
Indonesia	4.9	5.0	5.1	5.2	5.0	-2.1	3.7	5.3	5.1	5.0
Malaysia	5.0	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.3	9.0	3.5	5.1

Sumber: IMF, *World Economic Outlook, July 2025* dan *National Statistics Office (NSO)*

*Emerging Market Developing Economies

sebelumnya. Peningkatan ini disokong oleh Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan yang meningkat 2.6 peratus (2023: 2.9%) serta Perbelanjaan Kerajaan Negeri dan Tempatan, yang bertambah 3.9 peratus (2023: 4.4%) (*Bureau of Economic Analysis, 2025*).

Dari segi prestasi sektoral, sektor Pertanian mencatatkan peningkatan 5.2 peratus pada tahun 2024 berbanding tahun sebelumnya (2023: 3.8%). Sektor Perlombongan turut berkembang 1.0 peratus (2023: 33.6%) manakala sektor Pembinaan menunjukkan pemulihan kukuh 5.2 peratus berbanding penguncupan 2.3 peratus tahun sebelumnya. Selain itu, sektor Pembuatan berkembang 2.8 peratus pada tahun 2024 (2023: 0.3%) disokong oleh pengeluaran barangan tidak tahan lama (*non-durable goods*) yang meningkat sebanyak 6.6 peratus (2023: 1.6%). Aktiviti Kerajaan turut memberikan sumbangan yang positif dengan pertumbuhan sebanyak 1.9 peratus dipacu oleh peningkatan Perbelanjaan Persekutuan serta Kerajaan Negeri dan Tempatan.

Dari perspektif perdagangan antarabangsa, Amerika Syarikat merekodkan nilai eksport barangan dan perkhidmatan sebanyak USD3,232.5 bilion pada tahun 2024 (2023: USD3,092.5 bilion) dengan pertumbuhan tahunan sebanyak 4.5 peratus. Pada tempoh yang sama, import meningkat 7.0 peratus kepada USD4,136.1 bilion (2023: USD3,866.7 bilion). Nilai import yang lebih tinggi berbanding eksport telah menyumbang kepada peningkatan defisit dagangan, yang mencecah USD903.5 bilion berbanding tahun sebelumnya (2023: USD774.2 bilion). Defisit terbesar direkodkan dalam kategori barangan (USD1,215.4 bilion), manakala Perkhidmatan mencatatkan lebihan dagangan sebanyak

USD311.9 bilion. Komoditi utama import barangan negara ini termasuk komputer, aksesori komputer dan peralatan elektrik. Bagi Perkhidmatan, import tertumpu kepada sektor perjalanan, perkhidmatan perniagaan lain dan pengangkutan.

Beralih ke senario tenaga buruh seperti yang dilaporkan oleh *U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) 2025*, Kadar Penyertaan Tenaga Buruh (KPTB) di Amerika Syarikat pada Disember 2024 kekal stabil sebanyak 62.5 peratus, sama seperti Disember 2023. Beberapa sektor pekerjaan merekodkan pertambahan peluang pekerjaan terutamanya dalam sektor penjagaan kesihatan (46,000 pekerjaan), sektor perdagangan runcit (43,000 pekerjaan) dan sektor Kerajaan (33,000 pekerjaan). Peningkatan ini telah mendorong pertambahan jumlah penduduk bekerja kepada 161,661 ribu orang (Disember 2023: 161,124 ribu orang). Walau bagaimanapun, bilangan penganggur turut meningkat kepada 6,886 ribu orang (Disember 2023: 6,315 ribu orang), menjadikan kadar pengangguran meningkat 4.1 peratus (Disember 2023: 3.8%).

Kadar inflasi di Amerika Syarikat menyederhana kepada 2.9 peratus pada Disember 2024, berbanding 3.4 peratus pada Disember 2023. Menurut laporan BLS 2025, penyederhanaan ini dipengaruhi oleh peningkatan harga yang lebih perlahan dalam kategori Makanan yang meningkat 2.5 peratus (Disember 2023: 2.7%), terutamanya Makanan di luar rumah yang mereda kepada 3.6 peratus (2023: 5.2%). Di samping itu, inflasi dalam kategori Tenaga juga menyusut 0.5 peratus (Disember 2023: -2.0%) disebabkan oleh kemerosotan bahan api.

Kawasan Euro¹

Menurut laporan WEO July 2025, prestasi ekonomi Kawasan Euro pada tahun 2024 meningkat 0.9 peratus berbanding 0.5 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Prestasi ini dipengaruhi oleh pertumbuhan ekonomi negara-negara utama Kawasan Euro seperti Sepanyol, Perancis, Itali dan Jerman. Ekonomi Sepanyol berkembang 3.2 peratus berbanding 2.7 peratus pada tahun sebelumnya manakala Perancis meningkat 1.1 peratus (2023: 1.6%). Itali mengekalkan pertumbuhan yang sama seperti tahun sebelumnya iaitu 0.7 peratus. Sebaliknya, prestasi ekonomi Jerman kekal merosot 0.2 peratus (2023: -0.3%).

Merujuk Eurostat 2025, eksport barangan Kawasan Euro memulih dengan peningkatan marginal 0.5 peratus, mencatatkan €2,862.2 bilion berbanding penurunan 0.8 peratus yang direkodkan pada tahun 2023. Sebaliknya import menguncup 3.6 peratus dengan nilai €2,688.8 bilion sekali gus menyumbang kepada peningkatan lebihan dagangan sebanyak €173.3 bilion (2023: €57.4 bilion). Antara komoditi utama eksport Kawasan Euro ialah jentera dan kenderaan yang menyumbang 39.1 peratus, barangan perkilangan lain (22.6%) serta bahan kimia (21.1%).

Beralih kepada pasaran buruh, Kawasan Euro menunjukkan daya tahan yang baik dengan peningkatan bilangan pekerja serta penurunan kadar pengangguran. Jumlah penduduk bekerja meningkat kepada 155.9 juta orang pada tahun 2024 (2023: 154.3 juta orang), manakala tenaga buruh bertambah kepada 166.7 juta orang (2023: 165.3 juta orang). Kadar pengangguran menurun kepada 6.4 peratus pada tahun 2024 (2023: 6.6%). Namun begitu, jurang jantina masih wujud, dengan kadar pengangguran dalam kalangan wanita lebih tinggi pada 6.6 peratus berbanding 6.1 peratus bagi lelaki (Eurostat, 2025).

Inflasi Kawasan Euro mereda 2.4 peratus, berbanding 5.4 peratus pada tahun sebelumnya. Penyederhanaan ini dipengaruhi oleh inflasi negara utama rantau ini iaitu Itali yang merekodkan kadar inflasi terendah, 1.1 peratus (2023: 5.9%). Seterusnya, inflasi bagi negara-negara utama lain seperti Jerman, Perancis dan Sepanyol turut mereda masing-masing kepada 2.5 peratus (2023: 6.0%), 2.3 peratus (2023: 5.7%) dan 2.9 peratus (2023: 3.4%) (Eurostat, 2025). Penyederhanaan inflasi ini merupakan hasil daripada tindakan proaktif Bank Pusat Eropah (European Central Bank, ECB) yang mengekalkan sasaran kadar inflasi sekitar 2 peratus. ECB menggunakan pendekatan berasaskan data serta melaksanakan dasar monetari yang bersesuaian bagi menjamin kestabilan harga secara mampan.

¹ Kawasan Euro: Negara Jerman, Perancis, Ireland, Sepanyol, Itali, Greece, Belgium, Luxembourg, Belanda, Austria, Portugal, Finland, Slovenia, Cyprus, Malta, Slovakia, Estonia, Latvia dan Lithuania.

China

China, sebagai ekonomi kedua terbesar dunia, mencatatkan nilai Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) berjumlah RMB134.91 trilion (US\$18.80 trilion) pada tahun 2024. Ekonomi negara ini terus berkembang pada kadar 5.0 peratus pada tahun 2024, sedikit rendah berbanding 5.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Menurut *National Bureau of Statistics of China* (NBSC) 2025, pertumbuhan ini disokong terutamanya oleh sektor Pembuatan dan Perkhidmatan. Sektor Pembuatan mencatatkan pertumbuhan memberangsangkan sebanyak 6.1 peratus (2023: 5.0%), didorong oleh subsektor bekalan tenaga elektrik, haba, gas dan air yang berkembang 5.3 peratus. Sektor Perkhidmatan pula berkembang 5.0 peratus pada tahun 2024 (2023: 5.8%), disumbangkan oleh prestasi cemerlang subsektor perkhidmatan teknologi maklumat (10.9%) dan perkhidmatan pajakan & perniagaan (10.4%).

Sementara itu, *General Administration of Customs of the People's Republic of China* (GACC) melaporkan bahawa aktiviti perdagangan luar China kembali pulih dengan pertumbuhan positif 3.8 peratus pada tahun 2024, berbanding penyusutan 5.0 peratus pada tahun sebelumnya. Jumlah perdagangan luar China bernilai USD6.16 trilion, dengan eksport berjumlah USD3.58 trilion dan import sebanyak USD2.59 trilion. Ini menjadikan lebih

dagangan China mencecah USD0.99 trilion. Peningkatan eksport dipacu oleh barangan mekanikal dan elektrik, yang meningkat 8.7 peratus (2023: 2.9%) dan menyumbang 59.4 peratus daripada jumlah eksport keseluruhan negara. Pada masa yang sama, aktiviti import turut menunjukkan pemulihan dengan pertumbuhan 1.1 peratus, berbanding penyusutan 5.5 peratus pada tahun 2023.

Dari perspektif tenaga buruh, China mempunyai seramai 734.4 juta penduduk bekerja, dengan 473.5 juta daripadanya berada di kawasan bandar yang menyumbang 64.5 peratus daripada keseluruhan tenaga kerja. KPTB lelaki adalah 71.1 peratus, lebih tinggi berbanding wanita yang mencatat kadar penyertaan 59.6 peratus. Walaupun negara ini berdepan cabaran demografi seperti kadar kelahiran yang rendah dan populasi yang semakin menua, pasaran buruh menunjukkan peningkatan dengan kadar pengangguran menurun kepada 5.1 peratus pada tahun 2024 (2023: 5.2%) (NBSC, 2025).

Pada tahun 2024, Indeks Harga Pengguna (IHP) China meningkat 0.2 peratus, kekal pada kadar yang sama seperti tahun sebelumnya. Peningkatan ini didorong oleh kenaikan harga kumpulan pendidikan, budaya & rekreasi sebanyak 1.5 peratus, perkhidmatan perubatan & penjagaan kesihatan (1.3%) serta kumpulan pakaian (1.4%). Sebaliknya, harga bagi kumpulan makanan, tembakau dan alkohol menguncup 0.1 peratus (2023: 0.3%). Begitu juga pengangkutan dan komunikasi yang menunjukkan penyusutan 1.9 peratus (2023: -2.3%). Penurunan harga dalam beberapa kategori utama ini telah menyumbang kepada inflasi yang kekal rendah di China pada tahun 2024 (NBSC, 2025).

Jepun

Menurut *Economic and Social Research Institute (ESRI) Cabinet Office, Government of Japan, 2025*, ekonomi Jepun berkembang marginal 0.2 peratus berbanding peningkatan 1.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan perlahan ini dipengaruhi oleh kelembapan dalam semua komponen permintaan. Permintaan domestik meningkat 0.2 peratus, disokong oleh pelaburan bukan kediaman yang berkembang 1.3 peratus, mengimbangi kejatuhan yang direkodkan oleh penggunaan isi rumah serta pelaburan kediaman.

63.3%
Kadar penyertaan
tenaga buruh Jepun
pada tahun 2024

Sementara itu, Permintaan kerajaan juga berkembang marginal 0.5 peratus disokong oleh peningkatan dalam Penggunaan kerajaan yang berkembang 0.9 peratus (2023: -0.3%) manakala Pelaburan awam merekodkan penyusutan 1.1 peratus (2023: 1.5%).

Beralih kepada aktiviti dagangan, eksport barangan mengukuh 6.2 peratus dengan nilai 107.1 trilion Yen berbanding 2.7 peratus (100.9 trilion Yen) yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini dipacu oleh peningkatan dalam semua kumpulan iaitu bahan kimia (7.4%), barangan perkilangan (3.8%), peralatan mesin (4.2%), mesin elektrik (7.0%) dan peralatan pengangkutan (3.6%). Import pula mencecah 112.6 trilion Yen dengan peningkatan 2.0 peratus berbanding penyusutan 6.8 peratus (110.4 trilion Yen) pada tahun 2023. Ia didorong oleh pertumbuhan import yang lebih tinggi bagi peralatan mesin (13.4%), makanan (5.5%), bahan mentah (11.0%), bahan kimia (1.5%), bahan perkilangan (2.4%) dan peralatan pengangkutan (5.3%). Sebaliknya, import bahan api mineral dan mesin elektrik masing-masing menyusut sebanyak 6.7 peratus dan 0.6 peratus. Walaupun Jepun terus mencatat defisit dagangan sebanyak 5.5 trilion Yen pada tahun 2024, jumlah ini lebih kecil berbanding defisit 9.5 trilion Yen yang direkodkan pada tahun sebelumnya (*Trade Statistics of Japan, Ministry of Finance, 2025*).

Sementara itu, bilangan tenaga buruh di Jepun mencapai angka tertinggi dalam tempoh satu dekad iaitu 67.8 juta orang (2014: 63.7 juta orang) seperti yang dilaporkan oleh *Statistics Bureau of Japan, 2025*. Ini menyumbang kepada peningkatan KPTB kepada 63.3 peratus (2023: 62.9%). Peratusan penduduk bekerja juga bertambah

kepada 61.7 peratus (2023: 61.2%), dengan kadar bekerja lelaki dan wanita masing-masing 69.6 peratus dan 54.2 peratus. Penambahan ini membantu menurunkan kadar pengangguran kepada 2.5 peratus (2023: 2.6%), mencerminkan pasaran buruh yang semakin stabil.

Kadar inflasi di Jepun meningkat 2.7 peratus berbanding 3.2 peratus pada tahun sebelumnya. Peningkatan ini didorong oleh kenaikan inflasi dalam subkumpulan Makanan (4.3%, 2023: 8.1%), Perumahan (0.7%, 2023: 1.1%), Perabot & perkakas rumah (4.0%, 2023: 7.9%), Pakaian & kasut (2.4%, 2023: 3.6%), Penjagaan kesihatan (1.6%, 2023: 1.9%), Pengangkutan & komunikasi (1.6%, 2023: 2.5%), Caj bahan api, elektrik & air (4.0%, 2023: -6.7%) dan Tenaga (3.8%, 2023: -6.0%). Sebaliknya, inflasi bagi subkumpulan Pendidikan menyusut 0.4 peratus (2023: 1.2%) (*Statistics Bureau of Japan, 2025*). Bank of Japan mengekalkan sasaran kestabilan harga pada kadar 2 peratus dan melaksanakan dasar monetari yang bersesuaian berdasarkan perkembangan semasa dalam aktiviti ekonomi, tahap harga dan keadaan pasaran kewangan bagi mencapai sasaran tersebut.

Republik Korea

Bank of Korea melaporkan bahawa ekonomi Republik Korea meningkat 2.0 peratus berbanding 1.6 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini didorong oleh pertumbuhan positif dalam sektor Pembuatan (4.3%), Elektrik, gas & air (3.3%), Perkhidmatan (1.6%) dan Pertanian, perhutanan & perikanan (0.6%). Walau bagaimanapun, sektor Pembinaan merekodkan penyusutan

3.8 peratus berbanding pada tahun 2023 (-0.6%). Dari sudut perbelanjaan, Perbelanjaan penggunaan akhir berkembang 1.4 peratus merangkumi Perbelanjaan swasta dan Perbelanjaan Kerajaan yang masing-masing meningkat 1.1 peratus dan 2.1 peratus. Pada masa yang sama, eksport barangan dan perkhidmatan mengukuh 6.8 peratus manakala import barangan dan perkhidmatan meningkat 2.5 peratus. Namun begitu, Pembentukan modal tetap kasar menguncup 0.8 peratus dipengaruhi oleh penyusutan pelaburan sektor Pembinaan sebanyak 3.3 peratus (2023: -0.5%).

Menurut Kementerian Perdagangan, Industri dan Tenaga (MOTIE), Republik Korea, tahun 2024 menyaksikan eksport republik ini mengukuh 8.2 peratus dengan nilai USD683.8 bilion melepasi nilai eksport pada tahun 2022 (USD683.6 bilion). Peningkatan ini dipacu oleh lonjakan dalam eksport semikonduktor yang meningkat 43.9 peratus (USD141.9 bilion). Sebaliknya, nilai import menyusut kepada 1.6 peratus dengan jumlah USD632.0 bilion disebabkan oleh pengurangan dalam import tenaga. Ini sekali gus mendorong lebih perdagangan negara ini berjumlah USD51.8 bilion.

2.0%
Ekonomi
Republik Korea
pada tahun 2024

Beralih kepada pasaran buruh, *Statistic Korea* (KONSTAT) melaporkan bahawa KPTB Republik Korea pada tahun 2024 adalah sebanyak 64.5 peratus, meningkat 0.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Pada tempoh yang sama, jumlah penduduk bekerja adalah seramai 28.6 juta orang, meningkat 0.6 peratus berbanding 1.2 peratus pada tahun 2023. Walau bagaimanapun, kadar pengangguran turut meningkat 2.8 peratus pada tahun 2024 (2023: 2.7%). Kementerian Kewangan Republik Korea menjelaskan bahawa kelembapan dalam pasaran buruh ini dipengaruhi oleh penurunan sentimen pengguna akibat ketidakpastian politik serta faktor sementara seperti penamatan beberapa inisiatif kerajaan.

Inflasi Republik Korea pada tahun 2024 meningkat perlahan 2.3 peratus (2023: 3.6%), terendah yang direkodkan dalam tempoh empat tahun (2021: 2.5%, 2022: 5.1%) (*Bank of Korea*, 2025). Antara kumpulan yang mendorong kepada peningkatan perlahan ini adalah kumpulan Makanan & minuman bukan alkohol (3.9%, 2023: 5.5%), Pakaian & kasut (3.3%, 2023: 6.7%), Perumahan, air, elektrik & bahan api lain (1.7%, 2023: 5.1%), Restoran & hotel (3.1%, 2023: 6.0%) dan Minuman alkohol & tembakau (0.9%, 2023: 1.0%). Manakala kumpulan Elektrik, gas & bahan api lain mereda kepada 3.1 peratus berbanding kenaikan 19.9 peratus pada tahun sebelumnya (KONSTAT, 2025). Ini merupakan hasil inisiatif *Bank of Korea* yang sentiasa mengetatkan dasar moneterinya untuk mengawal kestabilan harga di republik ini bagi mencapai sasaran kadar inflasi dalam lingkungan 2.0 peratus.

2.3%
Inflasi
Republik Korea
pada tahun 2024

Taiwan

Ekonomi Taiwan bertumbuh 4.8 peratus pada tahun 2024 berbanding 1.1 peratus yang direkodkan pada tahun 2023. Prestasi ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang merekodkan peningkatan sebanyak 4.7 peratus berbanding pertumbuhan 4.9 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan sektor ini didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit yang pulih 4.5 peratus setelah merosot pada tahun 2023 (-0.6%). Subsektor Pengangkutan & penyimpanan dan Kewangan & insurans turut meningkat masing-masing 5.8 peratus dan 13.5 peratus. Sektor Pembuatan, Pembinaan dan Perlombongan & pengkuarian turut memulih kepada 7.8 peratus, 2.2 peratus dan 0.5 peratus setelah menyusut pada tahun 2023. Namun begitu, sektor Pertanian, perhutanan & perikanan terus menyusut

0.5 peratus (2023: -0.8%). Dari sudut permintaan, Perbelanjaan penggunaan akhir swasta bertumbuh 2.7 peratus (2023: 7.9%) didorong oleh peningkatan perbelanjaan membeli-belah & perkhidmatan domestik, pelancongan keluar negara, yuran transaksi sekuriti dan dana. Manakala, Perbelanjaan akhir kerajaan berkembang 2.5 peratus (2023: 0.4%). Pembentukan modal tetap kasar turut bertumbuh 6.4 peratus berbanding penyusutan 7.8 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya (NSRC, 2025). Menurut *National Statistics Republic of China (Taiwan)*, NSRC 2025, ekonomi Taiwan telah mencapai pertumbuhan yang lebih tinggi berbanding beberapa ekonomi serantau utama iaitu Singapura (4.4%) dan Republik Korea (2.0%) pada tahun 2024.

Eksport Taiwan pada tahun 2024 pulih 9.8 peratus dengan nilai USD475.0 bilion berbanding penyusutan 9.8 peratus (2023: USD432.4 bilion) pada tahun sebelumnya. Peningkatan eksport dipengaruhi oleh produk maklumat, komunikasi & audio-video yang menunjukkan pertumbuhan memberangsangkan, iaitu 59.0 peratus serta mesin dan peralatan elektrik (15.9%). Peningkatan ini telah mengimbangi kejatuhan eksport dalam semua komoditi terutamanya produk mineral (-4.6%), bahan kimia (-0.7%) dan produk elektronik (-0.9%). Seterusnya, Import negara Taiwan mencecah USD394.4 bilion, turut meningkat 12.2 peratus berbanding penyusutan 17.9 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan import produk elektronik sebanyak 28.1 peratus serta maklumat, komunikasi & produk audio-video sebanyak 40.2 peratus. Meskipun nilai import meningkat, prestasi eksport yang kukuh membolehkan Taiwan mengekalkan lebih dagangan sebanyak USD80.6 bilion, hampir menyamai lebihan tahun sebelumnya iaitu USD80.8 bilion (*Ministry of Finance, R.O.C, Taiwan, 2025*).

Menurut laporan NSRC 2025, bilangan tenaga buruh di Taiwan pada tahun 2024 berjumlah 12.0 juta orang, meningkat berbanding tahun sebelumnya (2023: 11.9 juta orang). KPTB turut meningkat 0.1 mata peratus, iaitu daripada 59.2 peratus pada tahun 2023 kepada 59.3 peratus pada tahun 2024. Pada tempoh sama, bilangan penganggur juga menurun kepada 406 ribu orang (2023: 415 ribu orang), yang merangkumi 88 ribu orang pencari kerja baharu dan 318 ribu orang pekerja berpengalaman. Penurunan bilangan penganggur ini telah menyumbang kepada kadar pengangguran yang lebih rendah, iaitu 3.4 peratus pada tahun 2024 berbanding 3.5 peratus pada tahun sebelumnya.

Inflasi Taiwan terus meningkat kepada 2.2 peratus berbanding 2.5 peratus pada tahun 2023. Kenaikan ini dipengaruhi oleh semua kumpulan iaitu Makanan (3.7%, 2023: 4.0%), Pakaian (0.3%, 2023: 0.8%), Perumahan (2.2%, 2023: 2.0%), Pengangkutan & komunikasi (0.4%, 2023: 0.8%), Kesihatan (3.1%, 2023: 2.2%) dan Pendidikan & hiburan (1.6%, 2023: 3.1%) (NSRC, 2025). Meskipun inflasi negara ini menunjukkan peningkatan, *Central Bank of the R.O.C. (Taiwan)* telah melaksanakan beberapa langkah dasar monetari seperti mengekalkan kadar faedah 2.0 peratus sepanjang tahun 2024 untuk mengawal inflasi seterusnya menyokong pertumbuhan ekonomi negara ini.

2.2%
Inflasi
Taiwan
pada tahun 2024

ASEAN-5

Rantau ASEAN-5 terdiri daripada Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura dan Thailand. Menurut WEO, July 2025, prestasi ekonomi rantau ini berkembang 4.6 peratus pada tahun 2024 berbanding 4.1 peratus pada tahun 2023.

Indonesia

Ekonomi Indonesia berkembang 5.0 peratus pada tahun 2024 berbanding 5.1 peratus pada tahun 2023 seperti yang dilaporkan oleh Badan Pusat Statistik (BPS, 2025). Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan positif dalam semua sektor Perkhidmatan terutamanya Aktiviti perkhidmatan lain yang merekodkan pertumbuhan tertinggi 9.8 peratus (2023: 10.5%). Seterusnya, sektor Pembinaan mengukuh 7.0 peratus (2023: 4.9%), manakala sektor Perlombongan & pengkuarian bertumbuh 4.9 peratus (2023: 6.1%). Sektor Pembuatan yang mendominasi ekonomi Indonesia berkembang 4.4 peratus (2023: 4.6%) manakala sektor Pertanian meningkat marginal 0.7 peratus (2023: 1.3%). Dari perspektif komponen perbelanjaan, Perbelanjaan Penggunaan Akhir Institusi Bukan Keuntungan yang Berkhidmat kepada Isi Rumah (NPISHs FCE) merekodkan pertumbuhan tertinggi, 12.5 peratus (2023: 10.0%). Sementara itu, Perbelanjaan penggunaan isi rumah meningkat 4.9 peratus pada tahun 2024 (2023: 4.8%) manakala Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan mengukuh 6.6 peratus berbanding 3.0 peratus pada tahun 2023.

Menurut BPS 2025, eksport Indonesia pada tahun 2024 mencatatkan pertumbuhan 2.3 peratus, mencecah USD264.7 bilion berbanding penyusutan 11.3 peratus pada tahun 2023. Prestasi eksport yang baik ini

didorong oleh eksport bukan minyak & gas yang meningkat 2.5 peratus. Ini dipengaruhi oleh komoditi logam berharga & barang kemas dan kasut yang masing-masing mencatatkan pertumbuhan dua digit iaitu 18.3 peratus dan 10.1 peratus. Manakala eksport minyak & gas merosot 0.3 peratus dipengaruhi oleh produk minyak yang mengalami penyusutan 12.2 peratus. Seterusnya, import Indonesia yang berjumlah USD233.7 bilion juga meningkat 5.3 peratus berbanding tahun sebelumnya (2023: -6.6%). Prestasi ini disokong oleh kenaikan import minyak & gas sebanyak 1.2 peratus (USD36.3 bilion) serta import bukan minyak & gas, 6.1 peratus (USD197.4 bilion).

Beralih ke pasaran buruh, bilangan penduduk di Indonesia berjumlah 281.6 juta orang pada tahun 2024, meningkat berbanding 278.7 juta orang yang direkodkan tahun sebelumnya. Sementara itu, KPTB lelaki adalah sebanyak 84.7 peratus, melebihi perempuan yang mencatatkan kadar 56.4 peratus. Manakala kadar pengangguran bagi perempuan adalah 4.92 peratus, lebih tinggi berbanding kadar pengangguran lelaki yang berada pada kadar 4.90 peratus (BPS, 2025).

Kadar inflasi di Indonesia pada Disember 2024 meningkat perlahan, iaitu 1.6 peratus berbanding 2.6 peratus pada tempoh sama tahun 2023 (BPS, 2025). Inflasi perlahan ini didorong oleh kumpulan Pengangkutan dan Maklumat, komunikasi & perkhidmatan kewangan masing-masing menyusut 0.3 peratus. Manakala, kumpulan Makanan, minuman & tembakau mereda 1.9 peratus (Disember 2023: 6.2%), Pakaian & kasut, meningkat 1.2 peratus (Disember 2023: 0.8%), serta Perumahan, air, elektrik & bahan api isi rumah turut meningkat perlahan kepada 0.6 peratus (Disember 2023: 0.5%). Peningkatan perlahan inflasi ini dipengaruhi oleh dasar

monetari antara Bank Indonesia dan Kerajaan (Pusat dan Wilayah) melalui pengukuhan *National Food Inflation Control Movement* (GNPIP) yang telah mengawal inflasi Indonesia dalam kitaran sasarannya iaitu 2.5 peratus.

Thailand

Thailand telah merekodkan pertumbuhan ekonomi 2.5 peratus pada tahun 2024 berbanding 2.0 peratus pada tahun 2023 seperti yang dilaporkan oleh *Office of the National Economic and Social Development Council* (NESDC), 2025. Bagi komponen perbelanjaan, Perbelanjaan penggunaan swasta menyederhana 4.4 peratus (2023: 6.9%) dan Perbelanjaan penggunaan kerajaan memulih 2.5 peratus berbanding penyusutan 4.7 peratus pada tahun sebelumnya. Sementara itu, dalam konteks Pelaburan, Pelaburan awam bertumbuh 4.8 peratus manakala Pelaburan swasta mengalami penyusutan sebanyak 1.6 peratus. Di samping itu, eksport barangan turut berkembang 5.8 peratus berbanding penyusutan 1.5 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya.

2.5%
Pertumbuhan
ekonomi Thailand
pada tahun 2024

Dari sudut pengeluaran, sektor Perkhidmatan meningkat 3.9 peratus (2023: 4.2%) didorong oleh subsektor Penginapan dan Pengangkutan & penyimpanan dengan masing-masing 9.5 peratus dan 9.0 peratus. Manakala subsektor Perdagangan borong & runcit berkembang 3.8 peratus. Sementara itu, sektor Pembinaan pulih 1.3 peratus berbanding penyusutan 0.6 peratus yang direkodkan pada tahun 2023. Sebaliknya, sektor Pembuatan dan Pertanian merosot masing-masing 0.5 peratus dan 1.0 peratus pada tempoh sama.

Sementara itu, nilai dagangan Thailand pada tahun 2024 meningkat 5.9 peratus setelah merekodkan penyusutan 2.5 peratus pada tahun sebelumnya dengan nilai dagangan berjumlah USD607.3 bilion. Eksport dan import di negara ini meningkat 5.4 peratus dan 6.3 peratus dengan nilai masing-masing berjumlah USD300.5 bilion dan USD306.8 bilion. Kenaikan import yang lebih tinggi berbanding eksport telah mendorong defisit dagangan sebanyak USD6.3 bilion pada tahun 2024 kepada negara ini. Antara rakan dagang utama negara ini adalah China (USD115.9 bilion), Amerika Syarikat (USD74.5 bilion), Jepun (USD52.0 bilion), Malaysia (USD26.1 bilion) dan Taiwan (USD25.4 bilion) (*Ministry of Commerce Thailand*, 2025).

Menurut NESDC 2025, bilangan tenaga buruh di Thailand berjumlah 40.4 juta orang, mencatatkan kadar pertumbuhan negatif 0.2 peratus pada 2024 berbanding pertumbuhan positif 1.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Pada tempoh sama, penduduk bekerja juga merekodkan pengurangan 0.3 peratus dengan jumlah 39.8 juta orang berbanding 39.9 juta orang pada tahun 2023. Penurunan ini telah menyumbang kepada kenaikan kadar pengangguran sebanyak 1.0 peratus (2023: 0.98%) pada tahun 2024.

Dari perspektif inflasi pula, inflasi di Thailand telah mereda kepada 0.4 peratus pada tahun 2024 berbanding peningkatan 1.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Kadar inflasi yang rendah ini didorong oleh beberapa faktor antaranya kawalan kenaikan harga makanan dan tenaga, dasar monetari yang berkesan serta langkah-langkah kerajaan dalam membantu mengekalkan inflasi pada kadar yang rendah. Keberkesanan inisiatif ini telah mengangkat Thailand ke kedudukan ke-6 daripada 135 negara yang melaporkan kadar inflasi pada tempoh tersebut (*Ministry of Commerce Thailand, 2025*).

Singapura

Ministry of Trade and Industry Singapore (MTI) 2025, melaporkan ekonomi Singapura bertumbuh 4.4 peratus berbanding peningkatan 1.8 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi baik dipacu oleh peningkatan dalam semua sektor terutamanya Pembuatan yang pulih 4.3 peratus (2023: -4.2%), disokong oleh peningkatan output dalam semua kluster kecuali bioperubatan. Sektor Perkhidmatan merekodkan peningkatan 4.4 peratus (2023: 3.3%) pada tahun 2024, disokong oleh semua subsektor kecuali Perkhidmatan makanan & minuman dan Perdagangan runcit. Pertumbuhan tertinggi direkodkan oleh subsektor Penginapan dan Kewangan & insurans, masing-masing 7.1 peratus dan 6.8 peratus. Sementara itu, sektor Pembinaan meningkat 4.5 peratus berbanding penguncupan 5.8 peratus pada tahun sebelumnya, dipacu oleh peningkatan output dalam sektor awam dan swasta. Bagi komponen perbelanjaan, Perbelanjaan penggunaan bertumbuh 5.7 peratus berbanding tahun sebelumnya (2023: 4.1%) disokong oleh peningkatan penggunaan awam dan swasta. Penggunaan swasta meningkat 4.8 peratus dipengaruhi oleh

pertumbuhan dalam Pengangkutan, Kesihatan dan Barangan & perkhidmatan lain. Manakala Penggunaan awam berkembang kukuh dengan peningkatan 8.3 peratus berbanding 1.8 peratus pada tahun sebelumnya. Sementara itu, Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) turut berkembang 2.9 peratus (2023: -0.9%). PMTK sektor swasta berkembang marginal 0.8 peratus, manakala PMTK sektor awam meningkat kukuh 12.4 peratus.

Dari perspektif perdagangan antarabangsa, jumlah dagangan barangan pada tahun 2024 meningkat sebanyak 6.6 peratus berbanding penguncupan 11.7 peratus tahun sebelumnya dengan nilai USD1.3 trilion. Prestasi yang baik ini dipengaruhi oleh peningkatan dalam eksport barangan sebanyak 5.7 peratus berbanding penyusutan 10.1 yang direkodkan pada tahun 2023. Pertumbuhan positif dalam eksport barangan didorong oleh eksport minyak sebanyak 1.0 peratus (2023: -14.2%) dan bukan minyak 0.2 peratus (2023: -13.1%). Seterusnya, import barangan turut meningkat 7.8 peratus selepas menyusut 13.4 peratus pada tahun 2023 dipengaruhi oleh import bukan minyak yang meningkat 9.9 peratus (2023: -11.9%). Walau bagaimanapun, import minyak masih merekodkan penurunan pada kadar 0.3 peratus (2023: -19.0%). Seterusnya, jumlah perdagangan perkhidmatan berkembang 8.6 peratus (2023: 4.8%) pada tahun 2024 disokong oleh pertumbuhan eksport perkhidmatan (9.9%) dan import perkhidmatan (7.1%) (MTI, 2025).

Menyoroti prestasi tenaga buruh Singapura, *Ministry of Manpower of Singapore* melaporkan bahawa bilangan tenaga buruh di negara ini terus meningkat kepada 4.0 juta orang berbanding 3.9 juta orang pada tahun 2023. Namun begitu, KPTB merekodkan penurunan sebanyak 0.4 mata peratus kepada 68.2 peratus berbanding 68.6 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Pada masa yang sama, bilangan

bekerja meningkat kepada 3.9 juta orang (2023: 3.8 juta orang) manakala bilangan penganggur pada tahun 2024 adalah seramai 95.9 ribu orang. Sementara itu, kadar pengangguran bagi Singapura meningkat 2.0 peratus (2023: 1.9%).

Inflasi di Singapura pada tahun 2024 meningkat 2.4 peratus, lebih rendah berbanding 4.8 peratus pada tahun 2023. Peningkatan ini dipengaruhi oleh kenaikan kos Penjagaan kesihatan sebanyak 3.9 peratus daripada perkhidmatan pesakit luar & hospital serta insurans kesihatan yang semakin tinggi. Selain itu, ia juga dipengaruhi oleh peningkatan harga dalam komponen Rekreasi & budaya (3.6%), Perumahan & utiliti (3.3%), Pendidikan (3.2%), Makanan (2.8%), Pengangkutan (0.8%), Perkhidmatan & barangan tahan lama isi rumah (0.7%) serta Komunikasi (0.5%). Sebaliknya, inflasi Pakaian dan kasut menurun 1.1 peratus disebabkan oleh harga item pakaian siap (*ready-made garments*) yang lebih rendah (MTI, 2025).

Filipina

Ekonomi Filipina berkembang 5.7 peratus pada tahun 2024 berbanding 5.5 peratus pada tahun sebelumnya. Ini menjadikannya negara kedua tertinggi dari segi pertumbuhan ekonomi dalam kalangan negara ASEAN seperti yang dilaporkan oleh *Philippine Statistics Authority* (PSA) 2025. Prestasi ini disokong oleh pertumbuhan positif dalam kesemua sektor kecuali sektor Pertanian. Sektor Perkhidmatan merekodkan peningkatan 6.7 peratus didorong terutamanya oleh subsektor Penginapan & perkhidmatan makanan serta Kesihatan manusia & aktiviti kerja sosial yang mencatatkan pertumbuhan kukuh 10.3 peratus dan 10.7 peratus pada tahun 2024. Di samping itu, sektor Pembinaan mencatatkan pertumbuhan dua digit iaitu 10.3 peratus (2023: 8.8%) manakala sektor

2.4%

**Kadar inflasi di
Singapura pada
tahun 2024**

Pembuatan berkembang 3.6 peratus (2023: 1.3%). Sebaliknya, sektor Pertanian, perhutanan & perikanan menguncup 1.6 peratus disebabkan oleh penyusutan dalam tanaman utama iaitu padi dan jagung. Sementara itu, dari sudut permintaan, Perbelanjaan akhir isi rumah kekal menjadi penyumbang utama, menyederhana 4.8 peratus pada tahun 2024. Pada masa sama, Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan dan Pelaburan turut meningkat masing-masing 7.2 peratus (2023: 0.6%) dan 7.5 peratus (2023: 5.9%). Eksport juga berkembang 3.4 peratus berbanding 1.4 peratus pada tahun sebelumnya.

Jumlah dagangan barangan Filipina pada tahun 2024 berkembang sederhana 0.5 peratus dengan nilai USD200.9 bilion berbanding penyusutan 7.8 peratus pada tahun sebelumnya (USD199.8 bilion). Eksport barangan bernilai USD73.3 bilion, merosot 0.5 peratus berbanding negatif 7.5 peratus (2023: USD73.6 bilion) pada tahun 2023. Prestasi eksport yang lemah ini dipengaruhi oleh penyusutan dalam beberapa komoditi, antaranya produk elektronik yang merosot

6.7 peratus dan produk mineral lain (-3.7%). Walau bagaimanapun, barangan pembuatan serta peralatan mesin dan pengangkutan meningkat dua digit iaitu masing-masing 17.8 peratus dan 10.2 peratus sekali gus memperlambatkan kejatuhan eksport negara ini. Sementara itu, import barangan berjumlah USD127.6 bilion meningkat 1.1 peratus (2023: -8.0%) didorong oleh produk elektronik yang bertumbuh 2.8 peratus dengan nilai USD27.4 bilion. Pada tempoh yang sama, import jentera & peralatan industri serta makanan lain & ternakan turut meningkat masing-masing 1.7 peratus dan 6.9 peratus. Kemerosotan nilai eksport telah mendorong peningkatan defisit dagangan pada tahun 2024 kepada USD54.3 bilion (2023: USD52.6 bilion) (PSA, 2025).

Beralih ke senario pasaran buruh, PSA 2025 melaporkan bahawa kadar penyertaan tenaga buruh di Filipina adalah 64.4 peratus pada tahun 2024, lebih rendah berbanding 64.9 peratus yang dicatatkan pada tahun 2023. Selain itu, kadar bekerja meningkat kepada 96.2 peratus berbanding tahun sebelumnya (2023: 95.6%). Ini telah menyebabkan kadar pengangguran di Filipina bertambah baik dengan mencatatkan penurunan kepada 3.8 peratus berbanding 4.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelum.

Kadar inflasi Filipina mereda kepada 3.2 peratus pada tahun 2024 setelah mencapai 6.0 peratus pada tahun sebelumnya. Peningkatan sederhana ini dipengaruhi oleh Makanan & minuman bukan alkohol serta Minuman alkohol & tembakau yang masing-masing mereda kepada 4.4 peratus (2023: 7.9%) dan 4.6 peratus (2023: 10.7%). Seterusnya, Restoran & perkhidmatan penginapan dan Perkhidmatan

pendidikan masing-masing meningkat 4.8 peratus (2023: 7.4%) dan 4.3 peratus (2023: 3.6%). Pada tempoh yang sama, Perkhidmatan kewangan menyusut 0.6 peratus berbanding tahun sebelumnya. Menurut *National Economic and Development Authority* (NEDA), kadar inflasi yang stabil di Filipina merupakan petunjuk positif terhadap komitmen Kerajaan dalam memastikan kestabilan harga selaras dengan rancangan Pembangunan Filipina (PDP) 2023-2028.

Viet Nam

Ekonomi Viet Nam menunjukkan pertumbuhan yang memberangsangkan walaupun berhadapan dengan cabaran ekonomi global dengan terus mengukuh pada 7.1 peratus selepas merekodkan peningkatan 5.1 peratus pada tahun 2023. Sektor Perkhidmatan serta sektor Perindustrian dan Pembinaan merupakan pemacu kepada ekonomi negara ini dengan sumbangan sebanyak 94.6 peratus. Kedua-dua sektor ini merekodkan prestasi cemerlang dengan sektor Perkhidmatan meningkat 7.4 peratus (2023: 6.8%) manakala sektor Perindustrian dan Pembinaan, berkembang 8.2 peratus (2023: 3.7%). Pertumbuhan sektor Perkhidmatan didorong oleh peningkatan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit (8.0%), Pengangkutan & penyimpanan (10.8%), Aktiviti kewangan, perbankan & insurans (7.1%) dan Penginapan & perkhidmatan makanan (9.8%). Sementara itu, sektor Perindustrian dan Pembinaan disokong oleh peningkatan dalam industri pembuatan (9.8%), pengeluaran & pengagihan elektrik (10.1%) serta bekalan air, pembentungan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan (9.4%). Manakala sektor Pertanian, perhutanan & perikanan berkembang 3.3 peratus (2023: 3.8%) disokong oleh peningkatan dalam output produk pertanian,

ternakan serta akuakultur. Dari aspek permintaan, semua komponen mencatatkan peningkatan dengan penggunaan akhir berkembang 6.6 peratus (2023: 3.5%), diikuti aset terkumpul (7.2%), eksport barangan dan perkhidmatan (15.5%) serta import barangan dan perkhidmatan (16.1%) (*General Statistics Office (GSO) of Viet Nam*).

Beralih ke perdagangan antarabangsa, Viet Nam mencatatkan pertumbuhan 15.4 peratus (2023: -6.6%), bernilai USD786.3 bilion berbanding USD683.0 bilion pada tahun 2023. Pertumbuhan ini dipacu oleh peningkatan dalam aktiviti eksport barangan sebanyak 14.3 peratus dengan nilai USD405.5 bilion dan import barangan sebanyak 16.7 peratus kepada USD380.8 bilion. Peningkatan eksport barangan ini telah menyumbang lebih dagangan mencecah USD24.8 bilion (2023: USD28.0 bilion). Tiga (3) produk barangan eksport utama negara ini adalah barangan elektronik & komputer, pelbagai jenis telefon serta mesin, peralatan dan aksesori (GSO, 2025).

Dari perspektif tenaga buruh, bilangan tenaga buruh pada tahun 2024 mencapai 53.0 juta orang, meningkat 575.4 ribu orang berbanding tahun sebelumnya (52.4 juta orang). Kadar penyertaan tenaga buruh kekal stabil pada 68.9 peratus, sama seperti yang direkodkan pada tahun 2023. Manakala 51.9 juta orang direkodkan bekerja, dengan peningkatan sebanyak 1.1 peratus pada tahun 2024 meliputi kawasan bandar dan luar bandar dengan masing-masing seramai 19.9 juta orang dan 32.0 juta orang. Peningkatan penduduk yang bekerja di

negara ini telah menyumbang kepada penurunan kadar pengangguran di Viet Nam sebanyak 0.04 peratus kepada 2.2 peratus (GSO, 2025).

General Statistics Office (GSO) of Viet Nam melaporkan bahawa kadar inflasi Viet Nam pada tahun 2024 meningkat kepada 3.6 peratus berbanding 3.3 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Peningkatan inflasi ini dipengaruhi oleh kenaikan dalam kumpulan Perkhidmatan makanan dan katering (4.0%), Perumahan, elektrik & air, bahan api & bahan binaan (5.2%), Ubatan & perkhidmatan perubatan (7.2%), Pengangkutan (0.8%) dan Pendidikan (5.4%). Sebaliknya, kumpulan Pos & komunikasi menurun 1.0 peratus disebabkan oleh penurunan harga telefon model lama serta pelaksanaan program pemberian diskaun bagi merangsang permintaan telefon pintar.

Rumusan

Secara keseluruhan, prestasi ekonomi global kekal berdaya tahan pada tahun 2024. Indikator ekonomi seperti perdagangan antarabangsa yang berkembang baik, inflasi yang semakin menurun dan pasaran buruh yang positif di kebanyakan negara memberi keyakinan serta prospek yang lebih baik pada tahun 2025. *WEO July, 2025* meramalkan bahawa pertumbuhan ekonomi global meningkat 3.0 peratus. Meskipun begitu, Bank Pusat masih perlu berwaspada dalam menyelaraskan dasar moneterinya memandangkan tekanan inflasi yang masih berterusan di kebanyakan negara.

KEDUDUKAN MALAYSIA DI PERINGKAT GLOBAL

INDEKS OPEN DATA INVENTORY (ODIN) 2024

Penilaian *Open Data Inventory* (ODIN) menilai keterbukaan (*openness*) dan liputan (*coverage*) data rasmi negara berdasarkan ketersediaan penunjuk utama, perincian data mengikut masa dan geografi. Ia juga menilai dari segi kemudahan akses kepada data dalam format mesra mesin (*machine readable*) dan *non proprietary* yang turut disertai metadata, pilihan muat turun pukal dan *Application Programming Interface* (API).

Selain itu, penilaian ODIN mendorong amalan terbaik dalam tadbir urus data negara malah turut memperkukuh kedudukan Malaysia di peringkat global dalam aspek ketersediaan data yang lebih terperinci (*granular*), telus dan penggunaan data secara terbuka. Statistik yang

diterbitkan oleh sistem statistik negara akan dinilai menerusi portal rasmi *National Statistic Office's* (NSO) serta lain-lain portal rasmi kerajaan yang diiktiraf.

Malaysia melakar sejarah apabila melonjak ke kedudukan pertama dunia dalam *Open Data Inventory* (ODIN) 2024 dengan memperoleh nilai skor 89.8 berbanding kedudukan ke-67 dalam penilaian ODIN 2022 dengan skor 58.7.

Menurut laporan rasmi dwitahunan oleh *Open Data Watch* (ODW), Malaysia telah mengatasi 197 negara lain dengan mendahului Singapura di kedudukan ke-2, Finland di kedudukan ke-3 serta Denmark dan Poland di kedudukan ke-4 dalam pencapaian keseluruhan (**Jadual 1.2**). Selain itu, bagi aspek keterbukaan, Malaysia turut mengatasi semua negara dengan mencapai nilai skor 99.0, mengatasi Poland (97.0), Oman (96.5) dan Norway (95.7).

Jadual 1.2 : Kedudukan Indeks *Open Data Inventory (ODIN)* negara terpilih, 2022 dan 2024

Negara	2022		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Malaysia	67	58.7	1	89.8
Singapura	1	90.4	2	89.7
Finland	4	85.8	3	89.0
Denmark	3	86.7	4	88.7
Poland	2	87.0	4	88.7
Norway	5	85.2	6	88.6
Hong Kong	7	82.4	7	87.1
Slovenia	6	82.9	8	85.6
Oman	19	73.90	9	84.3
Emiriah Arab Bersekutu (UAE)	12	79.5	10	83.8
Mongolia	8	81.6	11	83.4
Portugal	14	77.9	12	82.9
Uzbekistan	30	70.2	12	82.9
Sweden	9	81.0	14	82.5
Belanda	10	79.7	15	81.9
Romania	24	71.5	16	81.1
Jerman	13	78.9	17	79.0
Latvia	16	76.9	18	78.6
Moldova	17	76.2	18	78.6
Estonia	11	79.6	20	78.5

Sumber: *Open Data Inventory, ODIN, Open Data Watch 2024*

INDEKS KEAMANAN GLOBAL (GLOBAL PEACE INDEX) 2024

Bagi Indeks Keamanan Global (*Global Peace Index 2024*) yang diterbitkan oleh *Institute for Economics & Peace*, Malaysia melonjak 9 anak tangga di kedudukan ke-10 berbanding ke-19 pada tahun 2023 dengan nilai skor 1.427 (2023: 1.513), sekali gus meletakkan Malaysia dalam kalangan 10 negara paling aman di dunia.

Antara aspek yang dinilai adalah tahap konflik antarabangsa dan domestik yang sedang berlangsung, tahap keselamatan dan kawalan sosial serta tahap ketenteraan. Malaysia mencapai skor 1.000 bagi tahap konflik antarabangsa dan domestik yang sedang berlangsung dan menduduki tangga

ke-3 bagi tahap ketenteraman dengan mencatatkan skor 1.229. Malaysia telah mencapai skor 1.818 dalam tahap keselamatan dan kawalan sosial.

Di samping itu, Iceland kekal menduduki kedudukan pertama negara paling aman, diikuti Ireland di kedudukan kedua, naik satu anak tangga (2022: ke-3). Austria menduduki tempat ketiga dengan kenaikan dua anak tangga (2023: ke-5) keamanan 2024 diikuti New Zealand dan Singapura (**Jadual 1.3**).

Dalam kalangan negara rantau Asia Pasifik, Malaysia berada di tangga ketiga negara paling aman selepas New Zealand, dan Singapura ke-2, mengatasi Jepun dan Australia masing-masing kedudukan ke-4 dan ke-5.

Jadual 1.3 : Kedudukan Indeks Keamanan Global (*Global Peace Index*) negara terpilih, 2023 dan 2024

Negara	2023		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Iceland	1	1.124	1	1.112
Ireland	3	1.312	2	1.303
Austria	5	1.316	3	1.313
New Zealand	4	1.313	4	1.323
Singapura	6	1.332	5	1.339
Switzerland	10	1.339	6	1.35
Portugal	7	1.333	7	1.372
Denmark	2	1.31	8	1.382
Slovenia	8	1.334	9	1.395
Malaysia	19	1.513	10	1.427
Kanada	11	1.35	11	1.449
Czechia	12	1.379	12	1.459
Finland	13	1.399	13	1.474
Hungary	18	1.508	14	1.502
Croatia	14	1.45	15	1.504
Belgium	20	1.523	16	1.510
Jepun	9	1.336	17	1.525
Belanda	16	1.490	18	1.527
Australia	22	1.525	19	1.536
Jerman	15	1.456	20	1.542

Sumber: *Global Peace Index 2024, Institute for Economics & Peace*

INDEKS PERDAGANGAN MAMPAN (SUSTAINABLE TRADE INDEX) 2024

Menurut laporan Indeks Perdagangan Mampam (Sustainable Trade Index) yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development*, Malaysia menduduki tempat ke-15 dalam Indeks Perdagangan Mampam, menurun satu anak tangga berbanding ke-14 yang direkodkan pada tahun 2023 dengan pencapaian nilai skor 52.70 (2023: 58.10).

Indeks Perdagangan Mampam adalah antara indeks global untuk menilai keberkesanan ekonomi perdagangan global dalam mengimbangi tiga teras penting kemampaan iaitu pertumbuhan ekonomi, kemajuan masyarakat dan penjagaan alam sekitar. Indeks ini merupakan penanda aras penting dan panduan strategik untuk membantu

kerajaan dan perniagaan mengatasi cabaran perdagangan antarabangsa.

Bagi kedudukan Indeks Perdagangan Mampam negara terpilih yang dipaparkan dalam **Jadual 1.4**, Singapura mendahului Asia di kedudukan ke-4, menunjukkan prestasi yang kukuh merentasi semua aspek. Ini diikuti oleh negara Jepun yang mengalami peningkatan ketara, naik 3 anak tangga di kedudukan ke-5 (2023: ke-8). Korea Selatan pula kekal dalam kedudukan yang kukuh, di tempat ke-6 dengan skor 81.4.

New Zealand dan United Kingdom masih mengekalkan kedudukan teratas masing-masing di tangga pertama dan ke-2. Australia di tangga ketiga, naik dua anak tangga berbanding tempat kelima pada tahun 2023. Kedudukan seterusnya adalah negara Singapura dan Jepun, masing-masing di kedudukan 4 dan 5.

Jadual 1.4 : Kedudukan Indeks Perdagangan Mampam (Sustainable Trade Index) negara terpilih, 2023 dan 2024

Negara	2023		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
New Zealand	1	100.0	1	100.0
United Kingdom	2	96.5	2	97.7
Australia	5	84.5	3	87.4
Singapura	3	94.1	4	85.7
Jepun	8	79.3	5	81.5
Korea Selatan	6	84.2	6	81.4
Hong Kong	4	85.6	7	81.4
Kanada	7	82.1	8	80.0
Taiwan	10	65.9	9	72.3
Amerika Syarikat	9	77.2	10	72.2
Chile	11	64.4	11	63.9
Thailand	17	50.1	12	55.4
Filipina	12	61.4	13	54.8
Viet Nam	13	58.8	14	54.1
Malaysia	14	58.1	15	52.7
China	16	50.1	16	50.9
Mexico	15	53.8	17	48.9
Indonesia	19	49.1	18	45.3
Kemboja	18	49.4	19	42.4
Peru	21	38.4	20	36.0

Sumber: Sustainable Trade Index, IMD, World Competitiveness Centre, 2024

INDEKS KETERANGKUMAN KEWANGAN GLOBAL (GLOBAL FINANCIAL INCLUSION INDEX) 2024

Indeks Keterangkuman Kewangan Global yang menilai sejauh mana pasaran di seluruh dunia mampu menyediakan akses yang diperlukan berdasarkan tiga elemen utama iaitu sokongan daripada pihak kerajaan, majikan dan sistem kewangan.

Menurut laporan Indeks Keterangkuman Kewangan yang diterbitkan oleh *Principal Financial Services*, Malaysia tersenarai antara 20 negara utama bagi keterangkuman kewangan analisis global yang melibatkan 41 buah negara. Pada tahun 2024, Malaysia berada di kedudukan ke-20 iaitu turun dua

anak tangga (2023: ke-18). Meskipun begitu, Malaysia menunjukkan peningkatan pencapaian nilai skor iaitu 52.9 berbanding skor 52.8 pada tahun sebelumnya. Prestasi kedudukan ini dipengaruhi oleh sokongan kerajaan yang berada di kedudukan ke-24 (2023: ke-22) dan sistem kewangan di tangga ke-16 (2023: ke-17).

Di samping itu, Singapura terus mengekalkan kedudukan di tangga pertama selama tiga tahun berturut-turut dengan pencapaian nilai skor 78.8 pada tahun 2024. Begitu juga Hong Kong yang mengekalkan kedudukannya di tangga kedua manakala Korea Selatan melonjak 10 anak tangga dan mencapai tempat ketiga dalam Indeks Keterangkuman Kewangan (Jadual 1.5).

Jadual 1.5 : Kedudukan Indeks Keterangkuman Kewangan Global (Global Financial Inclusion Index) negara terpilih, 2023 dan 2024

Negara	2023		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	1	73.9	1	78.8
Hong Kong	2	71.1	2	75.3
Korea Selatan	13	55.1	3	72.0
Switzerland	3	68.4	4	71.3
Sweden	5	65.5	5	70.7
Denmark	6	65.3	6	68.4
Amerika Syarikat	4	66.2	7	66.2
Thailand	10	58.8	8	65.1
Australia	9	58.9	9	63.6
Norway	8	59.4	10	62.7
United Kingdom	7	60.8	11	61.6
Belanda	12	57.0	12	60.7
New Zealand	16	53.6	13	58.9
Viet Nam	17	53.1	14	57.7
Finland	11	58.1	15	57.5
Taiwan	20	49.4	16	55.8
Kanada	14	53.8	17	55.7
Ireland	23	47.5	18	54.6
Jerman	22	47.6	19	53.2
Malaysia	18	52.8	20	52.9

Sumber: Global Financial Inclusion Index 2024, Principle Financial Group dan World Bank

INDEKS PRESTASI LOGISTIK (LOGISTIC PERFORMANCE INDEX) 2023

Kedudukan Malaysia bagi Indeks Prestasi Logistik 2023 yang diterbitkan oleh laporan *The Connecting To Compete 2023 : Trade Logistics in the Global Economy* melonjak 15 anak tangga di kedudukan ke-26 berbanding di kedudukan ke-41 pada tahun 2018 dengan nilai indeks skor 3.6 (2018: 3.2). Indeks Prestasi Logistik ini membolehkan perbandingan prestasi logistik perdagangan dibuat antara 139 negara terpilih. Ia digunakan sebagai penanda aras bagi membantu negara-negara mengenalpasti cabaran dan

peluang yang dihadapi bagi meningkatkan prestasi logistik perdagangan negara.

Singapura menduduki tempat pertama keseluruhan dengan kenaikan enam anak tangga (2018: ke-7) diikuti Finland di kedudukan kedua, naik lapan anak tangga (2018: ke-10) dan Denmark di kedudukan ketiga, dengan menaiki lima anak tangga (2018: ke-8) seperti yang ditunjukkan pada **Jadual 1.6**. Selain itu, Singapura kekal menduduki tangga pertama dalam negara-negara ASEAN disusuli oleh Malaysia, Thailand (ke-34), Filipina (ke-43) dan Viet Nam (ke-43).

Jadual 1.6 : Kedudukan Indeks Prestasi Logistik (Logistic Performance Index) negara terpilih, 2018 dan 2023

Negara	2018		2023	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	7	4.0	1	4.3
Finland	10	4.0	2	4.2
Denmark	8	4.0	3	4.1
Jerman	1	4.2	3	4.1
Belanda	6	4.0	3	4.1
Switzerland	13	3.9	3	4.1
Austria	4	4.0	7	4.0
Belgium	3	4.0	7	4.0
Kanada	20	3.7	7	4.0
Hong Kong	12	3.9	7	4.0
Sweden	2	4.1	7	4.0
UAE	11	4.0	7	4.0
Perancis	16	3.8	13	3.9
Jepun	5	4.0	13	3.9
Sepanyol	17	3.8	13	3.9
Taiwan	27	3.6	13	3.9
Amerika Syarikat	14	3.9	17	3.8
China	26	3.6	19	3.7
Itali	19	3.7	19	3.7
United Kingdom	9	4.0	19	3.7
Malaysia	41	3.2	26	3.6
Thailand	32	3.4	34	3.5

Sumber: *The Connecting To Compete 2023 : Trade Logistics in the Global Economy*, Booklet, The World Bank, 2023

DAYA SAING GLOBAL
(GLOBAL COMPETITIVENESS RANKING) 2024

Kedudukan Malaysia dalam Daya Saing Global 2024 adalah di kedudukan ke-34, merosot tujuh anak tangga berbanding kedudukan ke-27 pada tahun sebelumnya. Di kalangan negara ASEAN, Malaysia menduduki kedudukan keempat selepas Singapura, Thailand dan Indonesia. Kemerosotan kedudukan ini merupakan

kesan daripada penurunan permintaan global dan peningkatan persaingan global.

Merujuk laporan *World Competitiveness 2024* yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development*, Singapura menduduki tangga pertama daya saing global pada 2024, naik tiga anak tangga (2023: ke-4). Switzerland berada di kedudukan kedua, manakala Denmark menurun jatuh dari tempat pertama ke tempat ketiga (**Jadual 1.7**).

Jadual 1.7 : Kedudukan Daya Saing Global (World Competitiveness Ranking) negara terpilih, 2023 dan 2024

Negara	2023		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	4	97.44	1	100.00
Switzerland	3	99.13	2	97.55
Denmark	1	100.00	3	97.07
Ireland	2	99.71	4	91.86
Hong Kong	7	92.05	5	91.49
Sweden	8	91.86	6	90.30
Emiriah Arab Bersatu (UAE)	10	90.52	7	89.75
Taiwan	6	93.11	8	88.50
Belanda	5	95.58	9	86.94
Norway	14	88.43	10	86.22
Finland	11	89.73	15	80.26
Republik Korea	28	75.71	20	75.92
Thailand	30	74.54	25	72.51
Indonesia	34	70.75	27	71.52
Lithuania	32	71.67	30	69.89
Malaysia	27	75.75	34	68.13

Sumber: IMD World Competitiveness Booklet, 2024

INDEKS KESEDIAAN RANGKAIAN (NETWORK READINESS INDEX) 2024

Menurut laporan *Network Readiness Index*, Malaysia menduduki tangga ke-36 dalam Indeks Kesiediaan Rangkaian 2024, meningkat empat anak tangga berbanding kedudukan ke-40 pada tahun 2023 dengan pencapaian nilai skor 57.88 (2023: 56.72).

Sebagai salah satu indeks global yang utama, Indeks Kesiediaan Rangkaian bertujuan untuk menilai impak teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) terhadap ekonomi dunia dan kesiediaan digital sesebuah negara. Indeks ini juga berperanan sebagai kompas kerajaan

dalam mengemudi transformasi digital melalui *Digital Public-Private Partnerships* (DPPPs). Indeks ini terdiri daripada beberapa komponen utama, termasuk teknologi, tadbir urus, ekonomi dan *Sustainable Development Goals* (SDG).

Amerika Syarikat, Singapura dan Finland masih mengekalkan kedudukan pada tahun 2024 masing-masing di tangga pertama, kedua dan ketiga seperti yang dipaparkan dalam **Jadual 1.8** (*Network Readiness Index, 2024, Portulans Institute*). Di samping itu, dalam kalangan negara berpendapatan sederhana tinggi (*Upper-middle-income*), Malaysia berada di kedudukan kedua selepas China.

Jadual 1.8 : Kedudukan Indeks Kesiediaan Rangkaian (*Network Readiness Index*) negara terpilih, 2023 dan 2024

Negara	2023		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Amerika Syarikat	1	76.91	1	78.96
Singapura	2	76.81	2	76.94
Finland	3	76.19	3	75.76
Sweden	5	75.68	4	74.99
Republik Korea	7	74.48	5	74.85
Belanda	4	76.04	6	73.94
Switzerland	6	74.76	7	73.71
United Kingdom	10	72.75	8	73.57
Jerman	9	74.00	9	73.54
Denmark	8	74.06	10	72.70
Canada	11	71.99	11	71.76
Jepun	13	71.06	12	70.96
Israel	12	71.82	13	70.46
Norway	16	69.70	14	69.70
Australia	14	70.36	15	69.43
Perancis	15	70.17	16	68.71
China	20	67.31	17	68.70
Estonia	22	66.11	18	67.85
Ireland	19	67.51	19	66.20
Austria	17	69.13	20	66.05
Malaysia	40	56.72	36	57.88

Sumber: *Network Readiness Index 2024, Booklet, Portulans Institute, 2024*

**INDEKS PERSEPSI RASUAH
(CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX) 2024**

Indeks Persepsi Rasuah (CPI) telah diwujudkan pada tahun 1995 sebagai satu indeks yang digunakan untuk mengukur persepsi rasuah dalam sektor awam di seluruh dunia. Indeks ini merupakan penilaian tahunan sesebuah negara sebagai satu petunjuk yang paling komprehensif mengenai rasuah di seluruh dunia.

CPI menilai 180 negara dan wilayah, memberikan skor dari skala 0 hingga 100. Skor 0 menunjukkan tahap rasuah tertinggi, manakala skor 100 menandakan negara dengan tahap rasuah yang minimum, atau negara paling bersih rasuah.

Menurut *Transparency International Malaysia*, kedudukan Malaysia dalam CPI 2024 kekal di tangga ke-57, sama seperti 2023. Dalam kalangan negara ASEAN, Malaysia berada pada kedudukan kedua terbaik selepas Singapura yang memperoleh skor 84 mata, diikuti Viet Nam dengan 40 mata, Indonesia, Thailand dan Filipina.

Denmark, Finland dan Singapura merupakan tiga negara teratas yang dianggap negara “bersih” daripada ancaman rasuah. Denmark dan Finland masih mengekalkan kedudukan pada tahun 2024 iaitu masing-masing di tangga pertama dan kedua. Selain itu, Singapura di kedudukan ketiga, naik 2 anak tangga seperti yang dipaparkan dalam

Jadual 1.9.

Jadual 1.9 : Kedudukan Indeks Persepsi Rasuah (*Corruption Perception Index*) negara terpilih, 2023 dan 2024

Negara	2023		2024	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Denmark	1	90	1	90
Finland	2	87	2	88
Singapura	5	83	3	84
New Zealand	3	85	4	83
Luxembourg	9	78	5	81
Norway	4	84	5	81
Switzerland	6	82	5	81
Sweden	6	82	8	80
Belanda	8	79	9	78
Australia	14	75	10	77
Iceland	19	72	10	77
Ireland	11	77	10	77
Malaysia	57	50	57	50
Vanuatu	61	48	57	50

Sumber: Corruption Perceptions Index 2024, Transparency International

PROSPEK EKONOMI GLOBAL 2025

Prospek ekonomi global pada tahun 2025 diunjurkan pada kadar 3.0 peratus. Ini disokong oleh penurunan kadar inflasi yang berterusan, harga komoditi yang semakin rendah dan pelonggaran dasar monetari di kebanyakan negara. Namun begitu, konflik yang berterusan, ketegangan geopolitik, potensi sekatan perdagangan serta risiko iklim dan bencana alam masih menjadi cabaran utama kepada pertumbuhan ekonomi dunia pada tahun 2025 (WEO, July 2025).

Seiring dengan prospek pertumbuhan ekonomi global yang perlahan, ekonomi negara maju turut diunjurkan berkembang sederhana pada kadar 1.5 peratus (2024: 1.8%). Pada masa yang sama, pertumbuhan ekonomi Amerika Syarikat dijangka berkembang perlahan 1.9 peratus (2024: 2.8%) dipengaruhi oleh ketidaktentuan dasar yang lebih ketara, ketegangan perdagangan dan unjuran permintaan yang lebih lemah.

Bagi Kawasan Euro, ekonominya diunjurkan bertumbuh 1.0 peratus berbanding pertumbuhan marginal 0.9 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Indikator ekonomi yang memberangsangkan seperti inflasi yang lebih rendah, pembiayaan monetari yang bertambah baik serta pasaran buruh yang kukuh dijangka akan meningkatkan perbelanjaan dan pelaburan swasta. Ekonomi Jerman dijangka memulih

0.1 peratus pada tahun 2025 berbanding kemerosotan 0.2 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024. Manakala negara Perancis, Itali dan Sepanyol masing-masing diunjur merekodkan pertumbuhan 0.6 peratus, 0.5 peratus dan 2.5 peratus. Walau bagaimanapun, beberapa faktor seperti penyatuan fiskal, ketidaktentuan geopolitik serta cabaran jangka masa panjang khususnya penuaan penduduk dan pertumbuhan produktiviti yang rendah dijangka boleh merencatkan kadar pengembangan di negara-negara ini.

Sementara itu, ekonomi Jepun diramalkan berkembang 0.7 peratus berbanding 0.2 peratus pada tahun 2024. Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan penggunaan swasta dan langkah rangsangan yang dilaksanakan oleh kerajaan. Manakala ekonomi China dijangka mencapai 4.8 peratus pada tahun 2025 (2024: 5.0%) didorong oleh pelaksanaan inisiatif peningkatan gaji minimum oleh Kerajaan China. Namun begitu, pertumbuhan ekonomi China yang perlahan berpotensi mempengaruhi ekonomi global, khususnya bagi negara-negara yang bergantung kepada perdagangan dengan China.

3.0%
Unjuran pertumbuhan
KDNK dunia pada
tahun 2025

Ekonomi rantau ASEAN-5 yang terdiri daripada Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura dan Thailand diramalkan berkembang 4.1 peratus (2024: 4.6%) mengatasi pertumbuhan ekonomi global (WEO, July 2025). Kadar inflasi di ASEAN-5 diunjurkan perlahan 1.7 peratus, lebih rendah berbanding 2.0 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya (WEO, April 2025).

Sementara itu, IMF (WEO, April 2025) mengunjurkan volum perdagangan global meningkat 1.7 peratus pada tahun 2025 (2024: 3.8%). Peningkatan ini didorong oleh volum eksport di negara maju dan EMDE yang masing-masing berkembang iaitu 1.2 peratus dan 1.6 peratus. Begitu juga volum

import yang turut diramal meningkat sebanyak 1.9 peratus bagi negara maju dan 2.0 peratus bagi negara EMDE. Di samping itu, aktiviti perdagangan barangan turut diunjur berkembang 1.1 peratus berbanding 2.9 peratus pada tahun 2024 (WEO, April 2025).

Dari perspektif harga, inflasi global diramal mereda kepada 4.3 peratus (2024: 5.7%) disokong oleh dasar monetari yang lebih longgar serta harga tenaga global yang dijangka mengalami penurunan. Bagi negara maju, inflasi diramalkan meningkat lebih perlahan iaitu pada kadar 2.5 peratus (2024: 2.6%). Begitu juga bagi EMDE, ia diunjurkan meningkat perlahan 5.5 peratus berbanding 7.7 peratus pada tahun 2024 (WEO, April 2025).

Jadual 1.10 : Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2024 dan unjuran 2025

(%)

Negara	2024	Unjuran 2025
Ekonomi Dunia	3.3	3.0
Negara Maju	1.8	1.5
Amerika Syarikat	2.8	1.9
Kawasan Euro	0.9	1.0
Jerman	-0.2	0.1
Perancis	1.1	0.6
Itali	0.7	0.5
Sepanyol	3.2	2.5
Jepun	0.2	0.7
United Kingdom	1.1	1.2
Negara EMDE	4.3	4.1
China	5.0	4.8
Republik Korea	2.0	0.8
Taiwan***	4.8	2.9
ASEAN-5**	4.6	4.1
Singapura***	4.4	2.0
Thailand	2.5	2.0
Filipina	5.7	5.5
Indonesia	5.0	4.8
Viet Nam***	7.1	5.2
Malaysia	5.1	4.5

Sumber: IMF, *World Economic Outlook, July 2025* dan *National Statistics Office (NSO)*

* EMDE : *Emerging Market and Developing Economies*

** ASEAN-5 (Filipina, Indonesia, Malaysia, Singapura dan Thailand)

***IMF, *World Economic Outlook, April 2025*

Nota:

Rujukan yang diambil telah diolah bersesuaian dengan laporan ini.

EKONOMI MALAYSIA TERUS BERKEMBANG MESKIPUN BERDEPAN DENGAN RINTANGAN

Ekonomi Malaysia meneruskan momentum pertumbuhan yang baik disokong oleh asas ekonomi negara yang kukuh, kepelbagaian aktiviti ekonomi dan keyakinan pelabur terhadap pasaran domestik serta diperkukuh oleh dasar kerajaan yang jelas. Ekonomi Malaysia pada 2024 terus menunjukkan pertumbuhan mampan 5.1 peratus berbanding 3.5 peratus pada 2023, dengan peningkatan nilai ditambah kepada RM1.65 trilion berbanding RM1.57 trilion pada tahun sebelumnya (Keluaran Dalam Negeri Kasar 2015-2024, DOSM). Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan permintaan domestik, dengan perbelanjaan penggunaan akhir swasta dan kerajaan masing-masing berkembang 5.1 peratus dan 4.7 peratus. Selain itu, ia turut disokong oleh kenaikan kukuh dalam pembentukan modal tetap kasar sebanyak 12.0 peratus, mencerminkan peningkatan pelaburan yang signifikan dalam ekonomi.

Peningkatan permintaan domestik turut dapat dilihat melalui pengukuhan dalam industri pelancongan domestik. Bilangan pelawat domestik meningkat kepada 260.1 juta orang (2023: 213.7 juta orang), mencatatkan pertumbuhan tahunan sebanyak 21.7 peratus. Perbelanjaan

SENARIO EKONOMI MALAYSIA 2024

pelancongan domestik juga bertumbuh pada kadar 25.7 peratus tahun ke tahun kepada RM106.7 bilion (Survei Pelancongan Domestik 2024, DOSM). Ini sekali gus mencerminkan keyakinan pengguna dan peningkatan permintaan terhadap produk dan perkhidmatan berkaitan pelancongan khususnya dalam sektor pengangkutan, penginapan serta rekreasi. Perkembangan ini akan mengukuhkan lagi peranan sektor pelancongan domestik untuk menjadi antara pemacu utama pertumbuhan ekonomi negara. Ini kerana peningkatan

5.1%
**Peningkatan
ekonomi Malaysia
tahun 2024**

perbelanjaan pengguna bukan sahaja mencipta peluang pekerjaan baharu tetapi juga mendorong pelaburan dalam infrastruktur serta perkhidmatan berkualiti tinggi bagi memenuhi keperluan pelancong. Dalam jangka masa panjang, sokongan kukuh daripada pengguna menjadi faktor utama dalam membentuk ekosistem pelancongan yang lebih lestari, sekali gus memperkuat daya saing negara sebagai destinasi pilihan, baik bagi pelancong domestik mahupun antarabangsa.

Pasaran buruh Malaysia terus berada dalam keadaan stabil sepanjang tahun 2024, sejajar dengan perkembangan ekonomi negara. Situasi ini dapat dilihat melalui peningkatan bilangan guna tenaga serta penurunan kadar pengangguran yang berterusan. Tenaga buruh meningkat 3.3 peratus kepada 16.90 juta orang, berbanding 16.37 juta orang pada tahun sebelum, begitu juga KPTB yang turut meningkat 0.6 mata peratus kepada 70.6 peratus. Nisbah guna tenaga kepada penduduk yang mencerminkan keupayaan ekonomi dalam mewujudkan pekerjaan, turut bertambah 0.7 mata peratus tahun ke tahun, daripada 67.7 peratus kepada 68.4 peratus, menunjukkan kestabilan dalam pasaran kerja. Selain itu, bilangan luar tenaga buruh mencatatkan sedikit peningkatan sebanyak 0.4 peratus, pertambahan sebanyak 24.5 ribu orang kepada 7.02 juta orang (2023: 7.0 juta orang), menandakan lebih ramai individu memasuki pasaran kerja. Bilangan penganggur berkurang kepada 534.1 ribu orang daripada 553.4 ribu orang, sekali gus menurunkan kadar pengangguran kepada 3.2 peratus berbanding 3.4 peratus pada tahun sebelumnya. Secara keseluruhan, peningkatan bilangan penduduk bekerja kepada 16.37 juta orang daripada 15.81 juta orang mencerminkan daya tahan pasaran buruh Malaysia serta keupayaan ekonomi negara (Laporan Survei Tenaga Buruh 2024, DOSM).

Perdagangan Malaysia pada tahun 2024 turut mencatatkan pertumbuhan kukuh, didorong oleh peningkatan eksport dan import dalam pelbagai sektor utama. Laporan Perangkaan Perdagangan Luar Negeri yang diterbitkan oleh DOSM pada Julai 2025 menunjukkan jumlah dagangan negara pada 2024 meningkat 9.2 peratus kepada RM2.88 trilion, mencerminkan pemulihan dan kestabilan ekonomi selepas RM2.64 trilion pada tahun sebelumnya. Eksport barangan berkembang 5.8 peratus kepada RM1.51 trilion, disokong oleh permintaan tinggi terhadap barangan elektrik & elektronik, minyak sawit, serta produk perkilangan. Pada tempoh sama, import menunjukkan pertumbuhan lebih pantas, meningkat 13.1 peratus kepada RM1.37 trilion, dipacu oleh peningkatan dalam barangan modal dan perantaraan. Daripada jumlah tersebut, Malaysia mencatatkan lebih dagangan sebanyak RM139.1 bilion, mengekalkan kedudukan negara sebagai pengeksport bersih sekalipun dalam suasana ekonomi global yang tidak menentu.

Dalam konteks pengiktirafan global, Malaysia mencatat sejarah gemilang apabila dinobatkan sebagai negara nombor satu dunia dalam *Open Data Inventory* (ODIN) 2024/25 dengan skor keseluruhan 89.8, mengatasi 197 negara lain menurut laporan rasmi *Open Data Watch* (ODW). Kejayaan ini menunjukkan peningkatan ketara berbanding kedudukan ke-67 dalam penilaian ODIN 2022/23, sekali gus mencerminkan komitmen Malaysia dalam memperkuat sistem statistik rasmi dan memajukan keterbukaan data mengikut piawaian antarabangsa. Penilaian ODIN mengukur aspek keterbukaan (*openness*) dan liputan (*coverage*) data rasmi berdasarkan ketersediaan penunjuk utama, kemudahan akses data dalam format mesra mesin, serta penyediaan *Application Programming Interface* (API) dan metadata. Pencapaian ini juga disokong oleh usaha

bersepadu Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) dan agensi kerajaan lain dalam menyediakan data yang lebih terperinci, boleh dipercayai, dan tepat pada masanya. Kejayaan ini bukan sekadar pengiktirafan global, tetapi juga menjadi bukti bahawa Malaysia kini berada di barisan hadapan dalam inovasi statistik moden dan pembangunan ekosistem data yang inklusif. Dengan pencapaian ini, Malaysia mengukuhkan lagi kedudukannya sebagai peneraju dalam amalan keterbukaan data global, selaras dengan aspirasi negara untuk memacu pembangunan yang berasaskan data berimpak tinggi.

Malaysia juga terus kukuh sebagai destinasi pelaburan global yang dipacu dengan industri berteraskan digital dan inovasi apabila berjaya menarik pelaburan syarikat berteknologi tinggi seperti *Infineon Technologies AG*, *Google*, *Microsoft* dan *Amazon Web Services (AWS)* dalam sektor semikonduktor, automotif dan teknologi digital. Usaha ini disokong dasar masa hadapan seperti Dasar Transformasi Digital, Pelan Hala Tuju Peralihan Tenaga Negara (NETR) dan Pelan Induk Perindustrian Baharu (NIMP) 2030. Pada tahun 2024, prestasi Pelaburan Langsung Asing (FDI) mencatatkan peningkatan aliran masuk bersih yang ketara sebanyak RM51.5 bilion, berbanding RM38.6 bilion pada tahun sebelumnya. Pendapatan yang dijana oleh syarikat milikan asing juga turut meningkat kepada RM99.8 bilion berbanding RM88.4 bilion pada tahun 2023. Dari segi sektor, Perkhidmatan kekal menjadi penyumbang utama kepada aliran FDI dengan jumlah RM39.4 bilion, diikuti sektor Pembuatan (RM9.1 bilion) dan Perlombongan & pengkuarian (RM5.3 bilion). Dari aspek wilayah pelaburan, rantau Asia terus mendominasi dengan sumbangan nilai

pelaburan sebanyak RM50.3 bilion terutamanya dari Singapura dan Hong Kong. Singapura kekal sebagai penyumbang terbesar berdasarkan negara asal, dengan aliran masuk berjumlah RM21.4 bilion. Secara keseluruhan, kedudukan FDI Malaysia meningkat kepada RM995.5 bilion pada akhir tahun 2024, mencerminkan keyakinan berterusan pelabur asing terhadap Malaysia sebagai destinasi pelaburan yang strategik di rantau ini (Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2024, DOSM).

Sepanjang tahun 2024, Kerajaan Malaysia terus memacu agenda pembangunan yang inklusif dan mampan dengan memberi tumpuan kepada pelaksanaan dasar secara lebih berfokus dan menyeluruh. Menurut Tinjauan Ekonomi 2025 terbitan Kementerian Kewangan Malaysia, Belanjawan 2024 menjadi landasan kepada pelbagai inisiatif strategik dalam memperkukuh tadbir urus, menyusun semula keutamaan fiskal serta mempertingkatkan penyampaian perkhidmatan kepada rakyat. Pelaksanaan program pembangunan dipercepatkan melalui pendekatan pemantauan bersepadu bagi memastikan hasil yang lebih ketara dan menyeluruh kepada golongan sasaran. Di samping itu, kerajaan juga menekankan peningkatan kecekapan dalam perbelanjaan awam, perluasan perlindungan sosial, serta penyasaran subsidi agar lebih berfokus kepada mereka yang benar-benar memerlukan. Keutamaan turut diberikan kepada usaha memperkukuh pasaran buruh, meningkatkan pendapatan boleh guna rakyat, dan menyokong pertumbuhan ekonomi domestik yang berdaya tahan. Langkah-langkah ini mencerminkan iltizam kerajaan dalam memastikan pembangunan yang saksama serta menyeluruh untuk semua lapisan masyarakat.

Menelusuri tahun 2024, pelbagai program pembangunan negara yang inklusif dilaksanakan dengan matlamat untuk meningkatkan pertumbuhan ekonomi, menambah peluang pekerjaan, menoktahkan kemiskinan tegar, memperkasakan sektor Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana (PMKS) dan seterusnya menyemarak pembangunan di Sabah dan Sarawak. Itizam kerajaan dalam usaha berterusan membasmi kemiskinan tegar telah menunjukkan impak yang positif. Kejayaan ini adalah hasil daripada pelaksanaan pelbagai inisiatif kerajaan, termasuk program bantuan bersasar, peluang peningkatan pendapatan, serta sokongan dalam bidang pendidikan dan keusahawanan. Usaha berterusan ini menunjukkan komitmen kerajaan dalam memastikan kesejahteraan rakyat serta mengurangkan jurang kemiskinan di negara ini (JPA, 2024).

Dari aspek daya saing global, Malaysia kekal sebagai antara ekonomi berdaya saing di dunia apabila menduduki tangga ke-34 daripada 67 ekonomi global dalam *The 2024 IMD World Competitiveness Ranking* yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development* (IMD). Malaysia mengekalkan prestasi yang baik dalam beberapa komponen utama termasuk harga yang kompetitif, infrastruktur asas yang kukuh serta dasar cukai yang mesra perniagaan. Pencapaian ini mencerminkan keupayaan Malaysia mengekalkan daya tarikan pelaburan dan persekitaran perniagaan yang kondusif, selaras dengan usaha berterusan

Kerajaan dalam memperkukuh kecekapan kerajaan, mempercepatkan transformasi digital serta memperbaiki kecekapan perniagaan dan infrastruktur negara.

Negara turut berjaya mengukuhkan kedudukannya dalam Indeks Keamanan Global 2024 dengan melonjak ke tangga ke-10 berbanding kedudukan ke-19 pada tahun 2023. Pencapaian ini membuktikan komitmen negara dalam mengekalkan kestabilan dan keselamatan, sekali gus menjadikan Malaysia sebagai negara ketiga paling aman di rantau Asia Pasifik. Kejayaan ini turut mencerminkan usaha berterusan pihak berkuasa dalam memperkukuh keselamatan, mengurangkan kadar jenayah, serta mempertingkatkan kesejahteraan rakyat secara menyeluruh.

Prestasi mata wang Ringgit Malaysia turut mencatatkan pengukuhan kukuh dengan peningkatan sebanyak 14.4 peratus berbanding dolar AS pada suku ketiga 2024, dan 11.4 peratus sejak awal tahun. Kenaikan ini didorong oleh pertumbuhan ekonomi yang memberangsangkan, peningkatan pelaburan asing yang positif, serta kestabilan politik dan dasar kerajaan yang jelas. Faktor-faktor ini telah meningkatkan keyakinan pelabur terhadap ekonomi negara, sekali gus mengukuhkan nilai mata wang tempatan. Prestasi cemerlang ringgit bukan sahaja memberi manfaat kepada sektor perdagangan dan pelaburan, tetapi juga membantu mengurangkan kos import, seterusnya memberi kesan positif kepada ekonomi domestik.

PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2024

Ekonomi Malaysia berkembang kepada 5.1 peratus pada tahun 2024 daripada 3.5 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.1**). Prestasi ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan yang menyumbang 82.5 peratus daripada jumlah Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK). Dari segi permintaan, Perbelanjaan penggunaan akhir swasta kekal sebagai komponen terbesar dengan sumbangan sebanyak 60.7 peratus kepada KDNK pada tahun 2024 (**Carta 1.2**).

KDNK Malaysia pada harga semasa berjumlah RM1.93 trilion dan RM1.65 trilion pada harga malar. Berdasarkan prestasi keseluruhan semasa, Pendapatan Negara Kasar per kapita mencatatkan peningkatan RM54,793 berbanding RM52,942 pada tahun 2023.

Perkhidmatan

Sektor Perkhidmatan mencatatkan pertumbuhan 5.3 peratus berbanding 5.1 peratus pada tahun sebelumnya, seperti ditunjukkan di **Carta 1.3**. Prestasi ini disokong oleh pertumbuhan berterusan dalam subsektor utama. Perdagangan borong & runcit berkembang 4.3 peratus (2023: 5.9%) dan Pengangkutan & penyimpanan mencatatkan pertumbuhan kukuh 10.7 peratus (2023: 13.6%). Pertumbuhan dalam Perkhidmatan perniagaan pula menyederhana kepada 8.3 peratus (2023: 10.7%).

Pembuatan

Sektor Pembuatan meningkat 4.2 peratus (2023: 0.7%) pada tahun 2024, seperti di **Carta 1.4**. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan dalam subsektor utama, seperti Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna bertumbuh 4.0 peratus (2023: -3.0%) dan Produk logam yang direka mengekalkan

momentum pada 9.1 peratus (2023: 7.0%). Prosesan makanan pula meningkat 4.7 peratus (2023: 5.6%). Sebaliknya, Kelengkapan elektrik menyusut 0.6 peratus (2023: 2.0%) pada tahun 2024.

Pertanian

Sektor Pertanian berkembang 3.1 peratus pada tahun 2024 berbanding 0.2 peratus pada tahun 2023 (**Carta 1.5**). Peningkatan ini didorong oleh pemulihan dalam pengeluaran kelapa sawit, yang meningkat 5.1 peratus (2023: 0.2%). Subsektor Ternakan dan Pertanian lain masing-masing mencatatkan pertumbuhan 3.3 peratus (2023: 1.5%) dan 1.3 peratus (2023: 1.9%). Walau bagaimanapun, subsektor Perhutanan & pembalakan menguncup 5.4 peratus (2023: -8.7%) pada tahun 2024.

Pembinaan

Sektor Pembinaan melonjak 17.5 peratus berbanding 6.0 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.6**). Pertumbuhan kukuh sektor ini dipacu oleh peningkatan dua digit dalam semua subsektor, diterajui oleh Aktiviti pembinaan pertukangan khas, Kejuruteraan awam dan Bangunan kediaman dengan masing-masing mencatatkan peningkatan 21.0 peratus (2023: 6.6%), 16.3 peratus (2023: 14.5%) dan 18.8 peratus (2023: 2.4%).

Perlombongan dan pengkuarian

Sektor Perlombongan dan pengkuarian bertumbuh sederhana 0.9 peratus daripada 0.5 peratus pada tahun 2023, seperti di **Carta 1.7**. Peningkatan ini disumbangkan oleh subsektor Gas asli yang berkembang 3.0 peratus (2023: 0.6%) dan Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan yang meningkat 3.4 peratus (2023: 4.3%). Sementara itu, Minyak mentah & kondensat terus menyusut 2.7 peratus (2023: -0.4%) pada tahun 2024.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta menokok kepada 5.1 peratus berbanding 4.6 peratus pada tahun sebelumnya, seperti di **Carta 1.8**. Prestasi yang lebih baik ini didorong oleh perbelanjaan penggunaan ke atas Pengangkutan, Makanan & minuman bukan alkohol dan Restoran & hotel.

Sumbangan perbelanjaan bagi barangan meningkat kepada 59.6 peratus (2023: 59.0%), disumbangkan oleh barangan tidak tahan lama (72.7%) dan barangan tahan lama (17.3%). Sebaliknya, sumbangan perbelanjaan ke atas perkhidmatan kepada jumlah perbelanjaan penggunaan swasta berkurang daripada 41.0 peratus kepada 40.4 peratus pada tahun 2024.

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan berkembang kepada 4.7 peratus berbanding 3.4 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.9**). Pertumbuhan ini disumbangkan oleh perbelanjaan ke atas perkhidmatan ekonomi dan pendidikan yang menyumbang kepada keseluruhan perbelanjaan kerajaan pada tahun 2024.

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) melonjak kepada 12.0 peratus (2023: 5.4%), seperti yang digambarkan dalam (**Carta 1.10**). Pengembangan ini didorong oleh Jentera & peralatan dan Struktur yang masing-masing meningkat 15.3 peratus (2023: 6.1%) dan 9.3 peratus (2023: 5.1%). Selain itu, Aset lain bertumbuh 6.4 peratus (2023: 2.8%) pada tahun 2024.

Sementara itu, sektor Swasta (sumbangan: 77.4%) yang meningkat kepada 12.3 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2024, telah memacu momentum pertumbuhan PMTK. Selain itu, sektor Awam mencatatkan pertumbuhan dua digit 11.1 peratus daripada 8.5 peratus pada tahun sebelumnya.

Eksport dan import

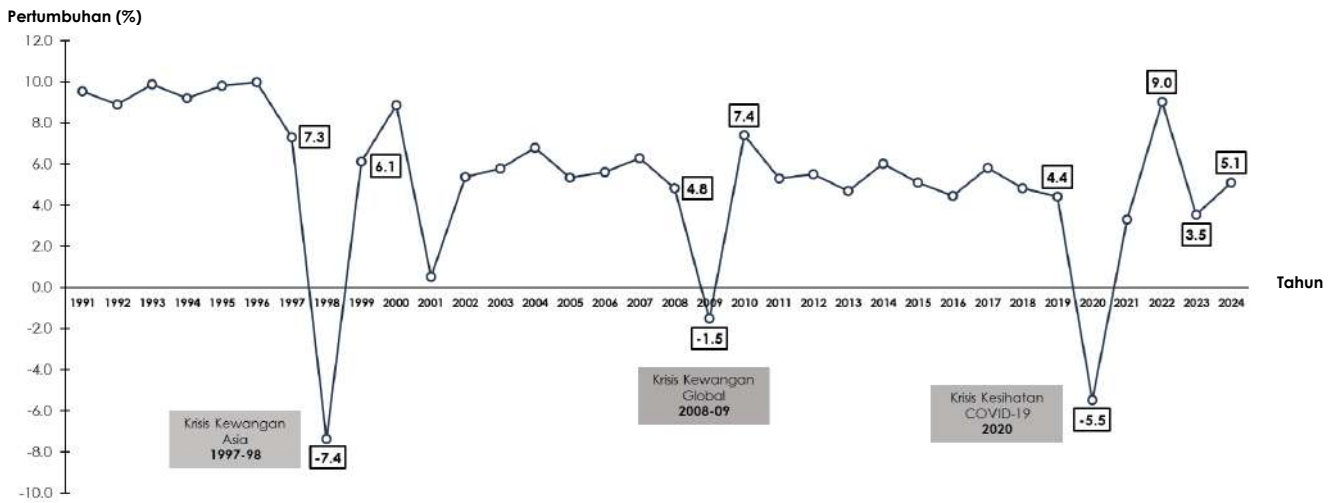
Eksport pulih kepada 8.3 peratus berbanding kejatuhan 7.9 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.11**). Prestasi ini disokong oleh Eksport barangan yang meningkat 5.3 peratus (2023: -12.5%) yang menyumbang 83.0 peratus daripada jumlah Eksport. Sementara itu, Eksport perkhidmatan bertumbuh 25.5 peratus daripada 32.9 peratus pada tahun 2023.

Import menokok kepada 8.2 peratus (2023: -6.8%) seperti dipaparkan di **Carta 1.12**. Import barangan dan perkhidmatan masing-masing merekodkan pertumbuhan 8.9 peratus dan 5.7 peratus. Dari segi sumbangan, Import barangan berjumlah 81.2 peratus daripada jumlah Import keseluruhan.

8.3%
Pertumbuhan Eksport
memulih
pada tahun 2024

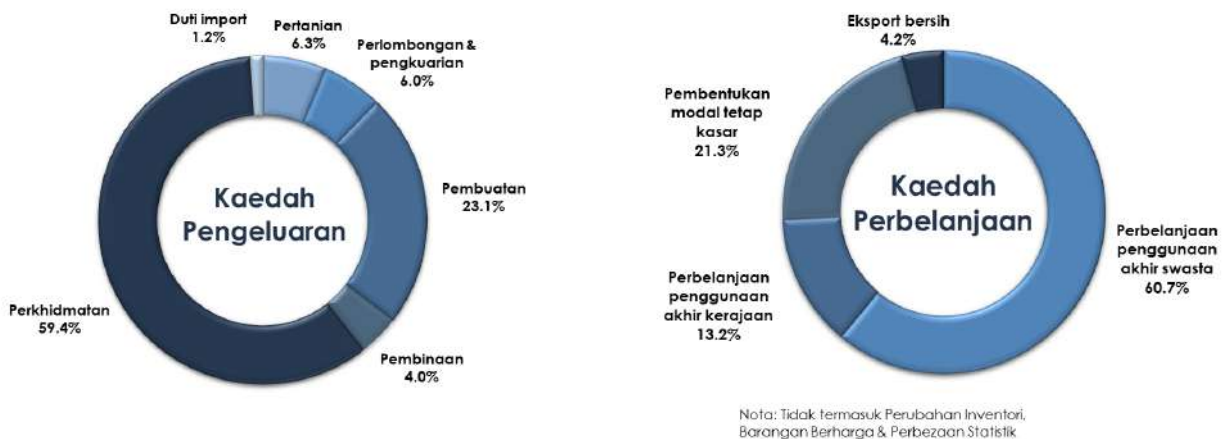
CARTA PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2024

Carta 1.1 : KDNK - Perubahan peratusan tahunan pada harga malar

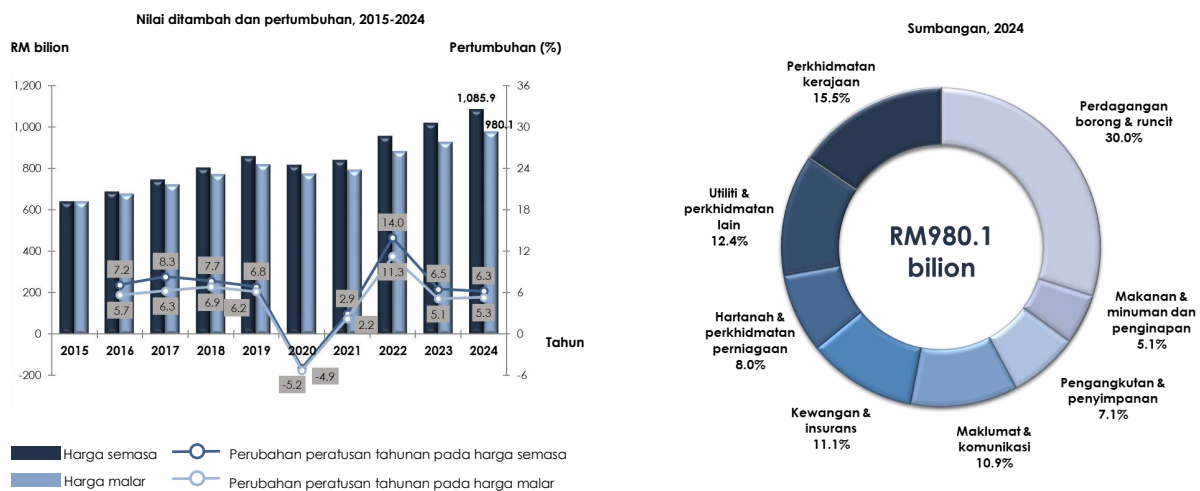

Carta 1.2 : KDNK - Sumbangan peratusan pada harga malar

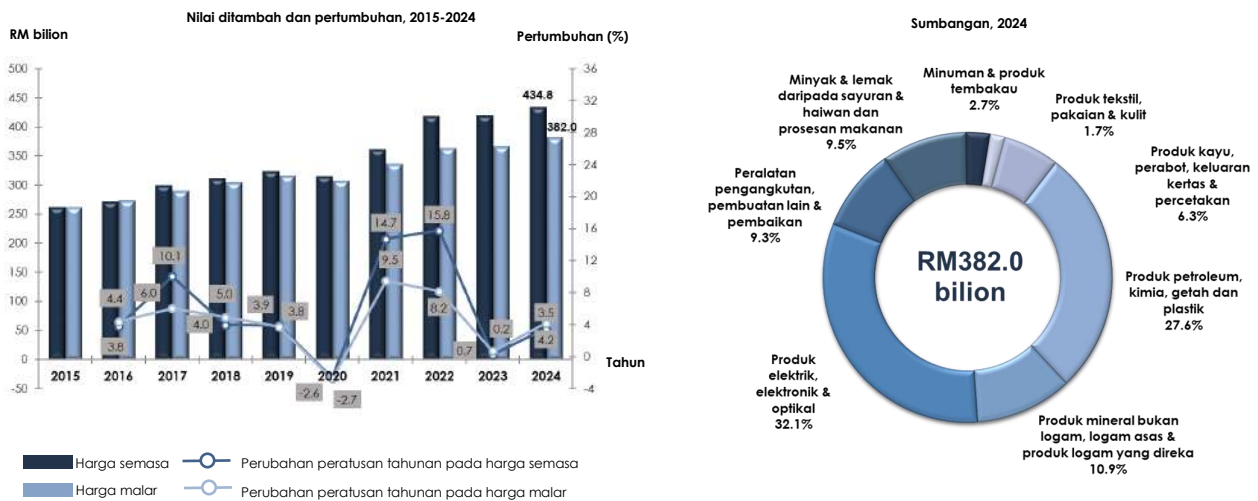
KDNK pada harga malar: RM1,650.3 bilion

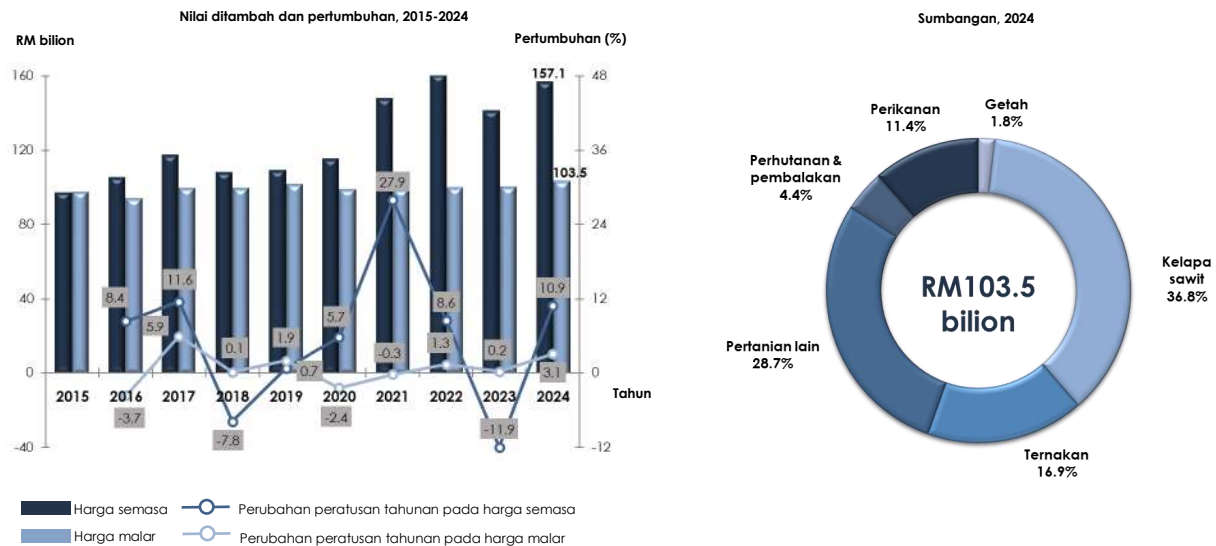
Carta 1.3 : Prestasi sektor Perkhidmatan, tahunan

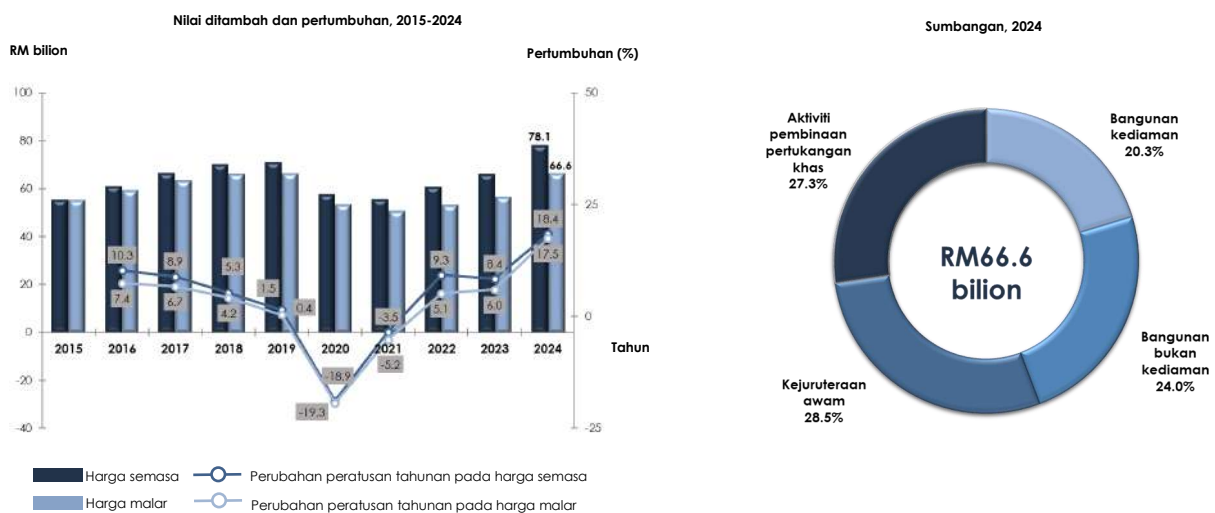
Carta 1.4 : Prestasi sektor Pembuatan, tahunan

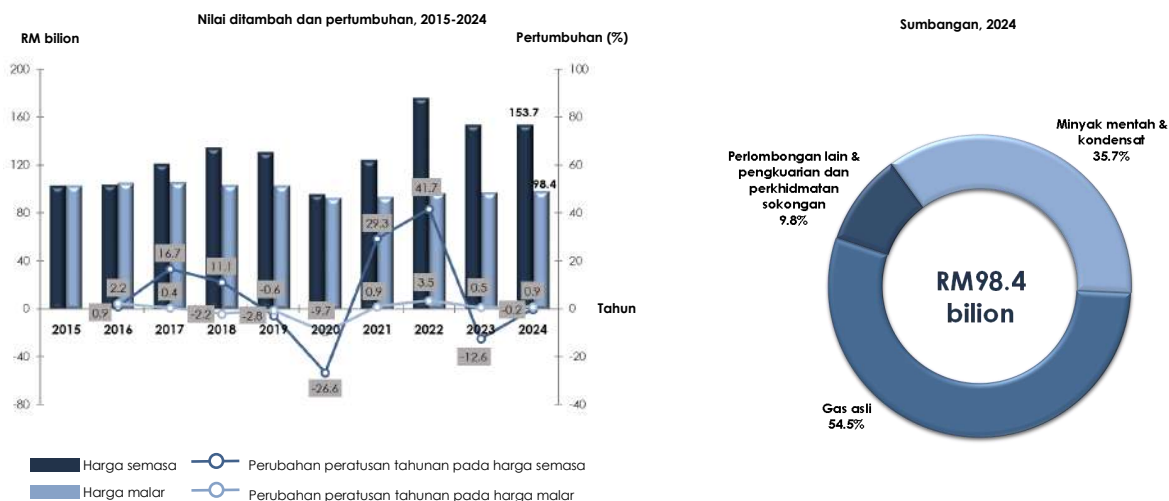
Carta 1.5 : Prestasi sektor Pertanian, tahunan

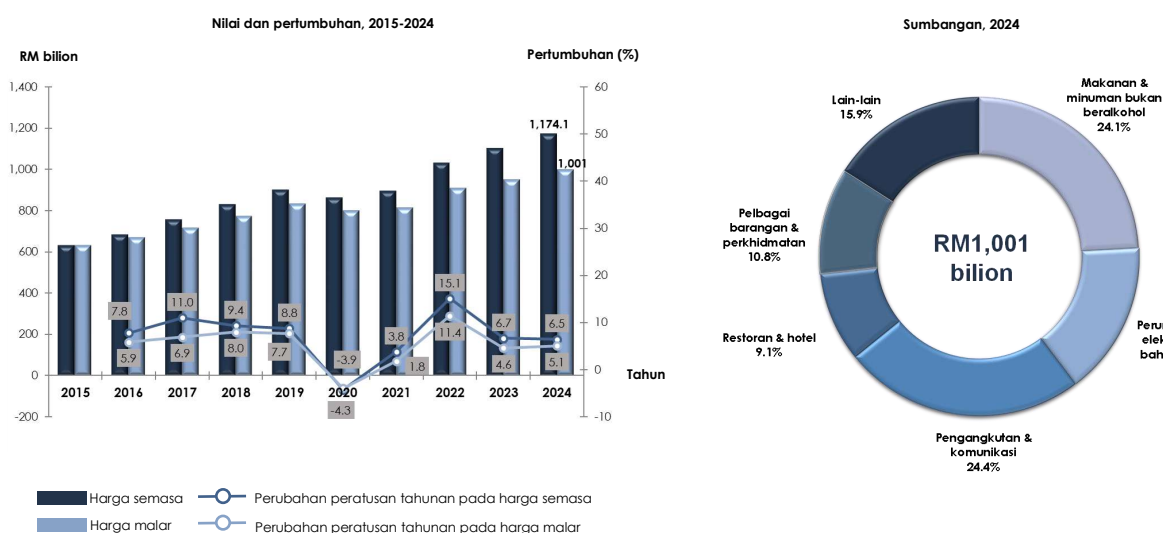
Carta 1.6 : Prestasi sektor Pembinaan, tahunan

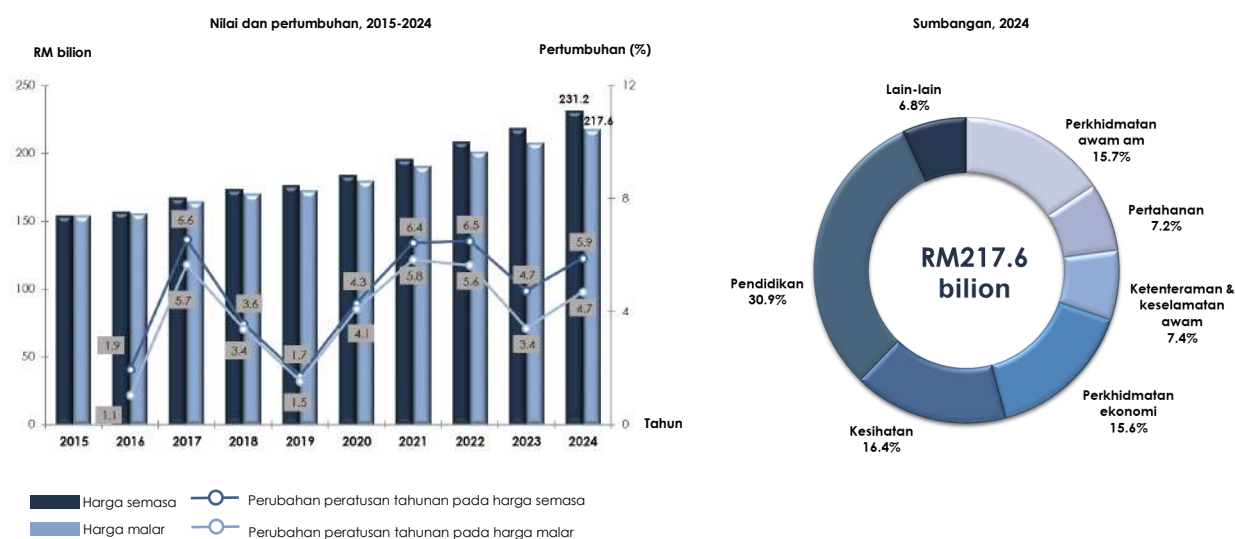
Carta 1.7 : Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, tahunan

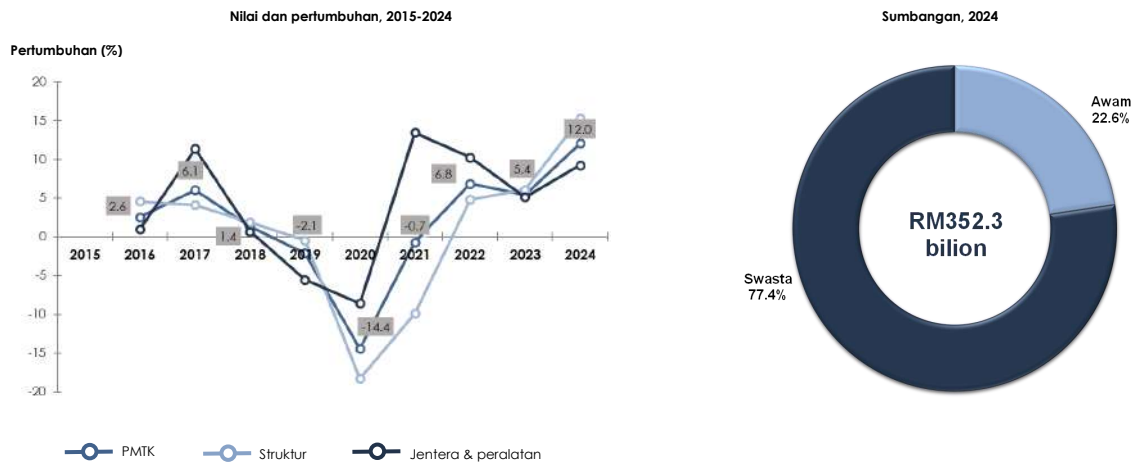
Carta 1.8 : Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir swasta, tahunan

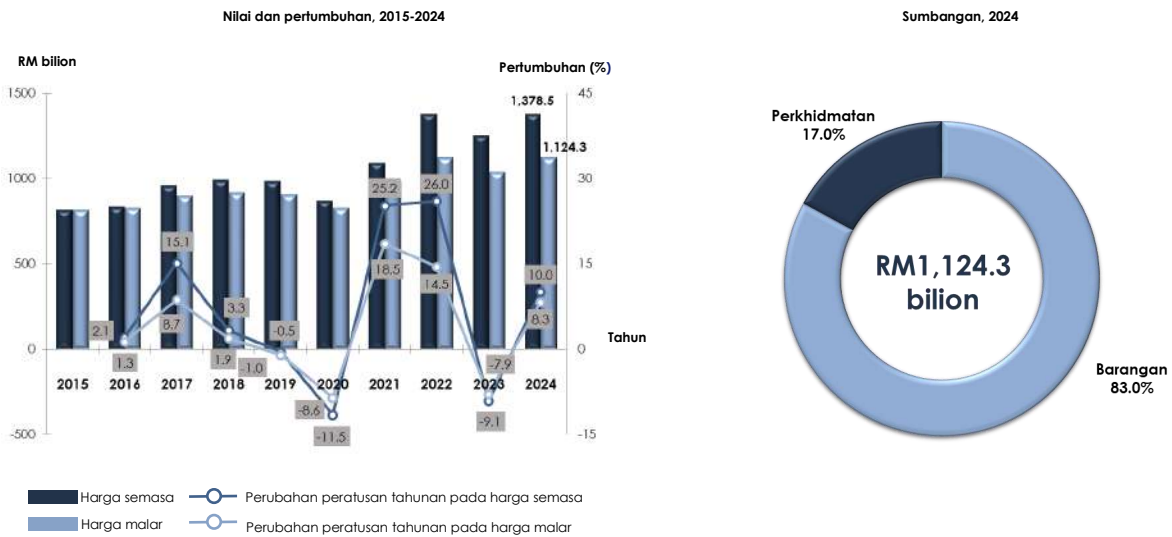
Carta 1.9 : Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan, tahunan

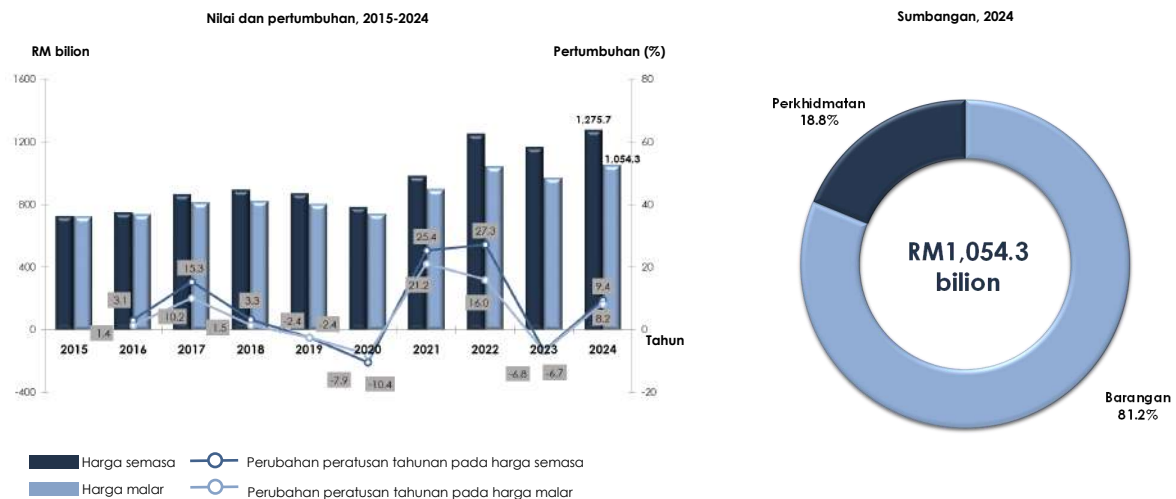
Carta 1.10 : Prestasi pembentukan modal tetap kasar, tahunan

Carta 1.11 : Prestasi eksport, tahunan

Carta 1.12 : Prestasi import, tahunan

Inflasi

Inflasi Malaysia pada tahun 2024 mencatatkan peningkatan pada kadar 1.8 peratus dengan indeks harga pengguna berada di kedudukan 132.8 mata, lebih perlahan berbanding pertumbuhan 2.5 peratus pada tahun sebelumnya. Ini dipengaruhi oleh pengukuhan mata wang Ringgit dan penyusutan harga komoditi dunia. Selain itu, inisiatif kerajaan dalam mengawal harga barangan dan perkhidmatan serta perluasan pemberian subsidi sedikit sebanyak berupaya mengekang dan meredakan kadar inflasi di Malaysia. Inflasi bagi kumpulan utama menunjukkan peningkatan kecuali Pakaian & Kasut (-0.3%) dan Maklumat dan Komunikasi (-1.5%). Peningkatan yang tertinggi dicatatkan oleh Restoran & Perkhidmatan Penginapan iaitu 3.1 peratus, diikuti oleh kumpulan Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (3.0%); Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan (3.0%); Makanan & Minuman (2.0%); Kesihatan (1.8%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan (1.8%); Pendidikan (1.5%); Pengangkutan (1.0%); Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.7%); Minuman Alkohol & Tembakau (0.7%) dan Insurans & Perkhidmatan Kewangan (0.3%).

Walaupun inflasi keseluruhan menyederhana pada tahun 2024, kumpulan Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain merekodkan peningkatan ketara sebanyak 3.0 peratus (2023: 1.7%) berikutan kenaikan caj perkhidmatan pembetulan oleh Indah Water Konsortium (IWK) pada Januari 2024 bagi mengimbangi kenaikan kos operasi. Kenaikan kumpulan ini turut dipengaruhi oleh pelarasan tarif perkhidmatan bekalan air oleh kerajaan melalui Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN) yang melibatkan kenaikan purata sebanyak 22 sen bagi setiap meter padu bagi kategori pengguna domestik di Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Labuan yang berkuatkuasa pada 1 Februari 2024.

Kumpulan Makanan & Minuman yang merupakan komponen terbesar dalam perbelanjaan isi rumah di Malaysia dengan sumbangan 29.8 peratus daripada wajaran Indeks Harga Pengguna (IHP) menunjukkan peningkatan 2.0 peratus pada tahun 2024 berbanding 4.8 peratus pada tahun sebelumnya. Peningkatan perlahan bagi kumpulan ini didorong oleh subkumpulan Makanan di rumah yang meningkat marginal 0.6 peratus berbanding 3.5 peratus pada tahun 2023 dan subkumpulan Makanan di luar rumah 3.6 peratus (2023: 6.7%).

Meninjau prestasi di peringkat negeri, semua negeri menunjukkan peningkatan inflasi yang perlahan pada tahun 2024. Empat negeri merekodkan inflasi melepasi paras nasional 1.8 peratus didahului oleh Pulau Pinang (3.0%), diikuti Sarawak (2.4%), Pahang (2.4%) dan Selangor (2.1%). Sementara itu, W.P. Labuan merekodkan inflasi terendah iaitu 0.7 peratus. Kebanyakan negeri mencatatkan peningkatan perlahan bagi inflasi kumpulan Makanan & Minuman pada tahun 2024. Empat negeri menunjukkan peningkatan melebihi paras nasional 2.0 peratus iaitu Selangor (3.3%), Pulau Pinang (2.7%), W.P. Putrajaya (2.4%) dan Pahang (2.0%). Manakala, negeri-negeri lain menunjukkan peningkatan di bawah paras inflasi kumpulan Makanan & Minuman nasional.

Beralih kepada kadar inflasi di negara-negara ASEAN, inflasi tertinggi dicatat oleh Lao P.D.R dengan kadar 23.1 peratus. Empat lagi negara dengan kadar inflasi yang lebih tinggi dari Malaysia ialah Viet Nam (3.6%), Filipina (3.2%), Singapura (2.4%) dan Indonesia (2.3%). Sebaliknya, Cambodia, Thailand dan Brunei merekodkan kadar inflasi lebih rendah berbanding Malaysia, masing-masing 0.8 peratus, 0.4 peratus dan -0.4 peratus.

Paparan 1.1 : Purata harga item terpilih, Malaysia, 2023-2024**Pasaran tenaga buruh**

Pada tahun 2024, ekonomi Malaysia terus mencatatkan momentum pertumbuhan positif, dipacu oleh permintaan domestik yang kukuh, pemulihan sektor luaran serta pelaksanaan dasar-dasar strategik. Prestasi ekonomi yang menggalakkan ini turut dicerminkan melalui pasaran buruh apabila menunjukkan pertumbuhan konsisten sepanjang tahun. Negara turut meraih manfaat daripada pelbagai inisiatif kerajaan yang proaktif dalam merangsang peluang pekerjaan dan menggalakkan aktiviti perniagaan. Antara pemacu utama kepada pertumbuhan ini termasuklah aktiviti pelancongan yang rancak, pengembangan industri elektrik dan elektronik (E&E) serta semikonduktor dan peningkatan pelaburan langsung asing. Perkembangan ini telah menyokong permintaan buruh yang lebih tinggi merentasi pelbagai sektor sekali gus mendorong kepada tahap guna tenaga yang lebih tinggi. Ini dapat dilihat melalui peningkatan bilangan tenaga buruh seramai 536.6 ribu orang (3.3%) kepada 16.9 juta orang, berbanding 16.4 juta orang pada tahun 2023. Peningkatan bilangan tenaga buruh ini disokong oleh pertumbuhan 3.5 peratus dalam penduduk bekerja iaitu seramai 16.4 juta orang (2023: 15.8 juta orang). Seiring dengan tren positif ini, KPTB turut meningkat sebanyak 0.6 mata peratus iaitu daripada 70.0 peratus pada tahun 2023 kepada paras tertinggi baharu iaitu 70.6 peratus. Bilangan penganggur menurun

sebanyak 3.5 peratus kepada 534.1 ribu orang berbanding 553.4 ribu orang pada tahun 2023. Ini menjadikan kadar pengangguran pada tahun 2024 terus menyusut dengan 0.2 mata peratus kepada 3.2 peratus, berbanding 3.4 peratus pada tahun 2023.

Bilangan penduduk bekerja berjumlah 16.4 juta orang (2023: 15.8 juta orang) meliputi 10.3 juta orang lelaki dan 6.1 juta orang perempuan. Pada tempoh sama, nisbah guna tenaga kepada penduduk yang menunjukkan keupayaan ekonomi untuk mewujudkan pekerjaan meningkat sebanyak 0.7 mata peratus tahun ke tahun, daripada 67.7 peratus kepada 68.4 peratus. Berdasarkan pecahan sektor, guna tenaga kekal didominasi oleh sektor Perkhidmatan yang terus merekodkan peningkatan merangkumi 65.6 peratus daripada jumlah guna tenaga, diikuti oleh sektor Pembuatan (16.3%), Pertanian (9.0%), Pembinaan (8.5%) dan Perlombongan & pengkuarian (0.5%). Bagi perincian mengikut tahap kemahiran, majoriti penduduk bekerja tertumpu dalam kategori pekerjaan separuh mahir merangkumi 56.5 peratus, diikuti oleh pekerjaan mahir (30.2%) dan pekerjaan berkemahiran rendah (13.3%). Berdasarkan taraf pekerjaan, kategori pekerja merupakan kumpulan terbesar dalam kalangan penduduk bekerja merangkumi 78.5 peratus diikuti oleh kategori bekerja sendiri (15.4%), majikan (3.7%) dan pekerja keluarga tanpa gaji (2.4%).

70.6%
Kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) merekodkan peningkatan pada tahun 2024

Pada tempoh sama, bilangan penganggur lelaki menurun sebanyak 3.5 peratus kepada 327.1 ribu orang (2023: 338.9 ribu orang). Bilangan penganggur perempuan turut berkurang sebanyak 7.5 peratus kepada 207.0 ribu orang (2023: 214.5 ribu orang). Ini menyumbang kepada kadar pengangguran yang semakin baik pada tahun 2024, menurun sebanyak 0.2 mata peratus bagi kedua-dua lelaki dan perempuan, masing-masing 3.1 peratus (2023: 3.3%) dan 3.3 peratus (2023: 3.5%). Terdapat seramai 408.8 ribu orang penganggur aktif iaitu mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan, yang mewakili 76.5 peratus daripada keseluruhan jumlah penganggur. Kategori ini mencatatkan penurunan sebanyak 3.2 peratus berbanding tahun sebelum (2023: 422.4 ribu orang). Manakala selainnya merupakan penganggur tidak aktif atau mereka yang percaya tiada pekerjaan tersedia, juga berkurang sebanyak 4.4 peratus iaitu seramai 125.3 ribu orang berbanding 131.1 ribu orang pada tahun 2023.

78.7%

**W.P. Putrajaya
mencatatkan KPTB tertinggi
pada tahun 2024**

Bagi prestasi indikator utama tenaga buruh mengikut negeri, semua negeri mencatatkan tren kenaikan dalam KPTB berbanding tahun sebelum yang menggambarkan peningkatan penyertaan dalam pasaran buruh. KPTB tertinggi direkodkan di W.P. Putrajaya iaitu 78.7 peratus, diikuti Selangor (77.9%), W.P. Kuala Lumpur (75.4%), Pulau Pinang (72.0%), dan Johor (71.6%). Beralih kepada kadar pengangguran, sepuluh negeri mencatatkan penurunan dengan W.P. Putrajaya mencatatkan kadar terendah dengan 1.1 peratus, diikuti Melaka 1.6 peratus, serta Pahang dan Pulau Pinang masing-masing dengan 2.0 peratus. Sebaliknya, enam negeri merekodkan kadar pengangguran yang melebihi paras nasional 3.2 peratus iaitu Sabah (7.6%), W.P. Labuan (6.5%), Perlis (4.1%), Kelantan (3.6%), Perak (3.6%) dan Sarawak (3.4%).

Luar tenaga buruh

Bilangan penduduk luar tenaga buruh pada tahun 2024 mencatatkan sedikit peningkatan sebanyak 0.4 peratus iaitu pertambahan sebanyak 24.5 ribu orang kepada 7.02 juta orang (2023: 7.00 juta orang). Mengikut kategori jantina, perempuan mendominasi komposisi penduduk di luar tenaga buruh merangkumi 69.2 peratus daripada jumlah keseluruhan, manakala lelaki menyumbang lebih 30.8 peratus. Bilangan perempuan meningkat sebanyak 1.0 peratus kepada 4.86 juta orang berbanding 4.81 juta orang pada tahun 2023. Sebaliknya, bilangan lelaki merosot sebanyak 1.1 peratus, jatuh kepada 2.16 juta orang berbanding 2.19 juta orang pada tahun sebelumnya.

Penduduk luar tenaga buruh di kawasan bandar berjumlah 5.1 juta orang atau meliputi 72.5 peratus, lebih ramai berbanding di kawasan luar bandar (1.9 juta orang). Bagi komposisi mengikut umur, penduduk yang berumur 15-24 tahun merupakan kategori yang paling ramai berada di luar tenaga buruh iaitu seramai 3.1 juta orang, meliputi 44.4 peratus. Majoriti iaitu seramai 1.7 juta orang atau 54.6 peratus daripada mereka adalah perempuan dan 1.4 juta orang atau 45.4 peratus adalah lelaki.

Kategori kerja rumah/tanggungjawab keluarga merupakan faktor utama luar tenaga buruh dengan sumbangan sebanyak 43.1 peratus. Ini diikuti oleh kategori bersekolah/latihan yang merangkumi 41.3 peratus, bersara/lanjut usia (9.8%), hilang upaya (3.7%), akan melanjutkan pelajaran (1.4%) dan tidak berminat (0.7%).

Produktiviti buruh

Peningkatan inovasi dan produktiviti merupakan elemen penting bagi transformasi ekonomi Malaysia daripada struktur berasaskan input kepada berasaskan pengetahuan. Produktiviti buruh yang lebih tinggi akan mendorong ekonomi sesebuah negara ke arah pertumbuhan ekonomi yang berkualiti tinggi. Secara ringkas, pengukuran produktiviti buruh boleh dikira melalui pengukuran jumlah output yang dikeluarkan oleh setiap pekerja atau bagi setiap jam bekerja.

Prestasi produktiviti buruh per pekerja menunjukkan momentum positif 2.4 peratus pada tahun 2024 berbanding pertumbuhan marginal 0.7 peratus pada tahun sebelumnya. Nilai ditambah per pekerja bernilai RM99,137 (2023: RM96,780 per pekerja). Pada tempoh yang sama, prestasi produktiviti buruh per jam bekerja juga meningkat 2.1 peratus (2023: 0.1%) dengan nilai ditambah per jam bekerja sebanyak RM42.8, berbanding RM41.9 pada tahun sebelumnya.

Jadual 1.11 menunjukkan sektor Pembinaan mencatatkan pertumbuhan tertinggi pada tahun 2024 bagi kedua-dua produktiviti buruh iaitu berdasarkan nilai ditambah per pekerja dan nilai ditambah per jam bekerja. Produktiviti buruh berdasarkan nilai ditambah per pekerja melonjak sebanyak 16.5 peratus pada tahun 2024 dengan nilai RM47,225 per pekerja (2023: RM40,552 per pekerja) manakala produktiviti buruh berdasarkan nilai ditambah per jam bekerja berkembang 17.6 peratus (2023: 4.4%) dengan nilai RM19.9 per jam bekerja (2023: RM16.9 per jam bekerja).

Beralih ke prestasi mengikut sektor, produktiviti buruh per pekerja bagi sektor Pembuatan pada tahun 2024 mencatatkan peningkatan 2.6 peratus dengan nilai RM134,498 per pekerja berbanding penyusutan 2.1 peratus dengan nilai RM131,112 per pekerja pada tahun sebelumnya. Pada tempoh sama, produktiviti buruh per jam bekerja bagi sektor ini juga mengukuh 2.1 peratus (2023: -2.8%) dengan nilai RM56.5 per jam bekerja (2023: RM55.3 per jam bekerja).

Sektor Pertanian turut menunjukkan pengembangan 2.2 peratus dengan nilai RM55,005 per pekerja bagi segmen produktiviti buruh per pekerja pada tahun 2024

berbanding pertumbuhan marginal 0.05 peratus dengan nilai RM53,808 pada tahun sebelumnya. Pada masa yang sama, produktiviti buruh per jam bekerja turut merekodkan kenaikan 2.3 peratus (2023: -0.8%) dengan nilai RM25.3 per jam bekerja (2023: RM24.8 per jam bekerja).

Bagi sektor Perkhidmatan, produktiviti buruh per pekerja meningkat 1.8 peratus (2023: 1.6%) dengan catatan RM93,915 per pekerja (2023: RM92,259 per pekerja). Manakala produktiviti buruh per jam bekerja bertumbuh 1.3 peratus (2023: 1.0%) dengan

merekodkan RM40.6 per jam bekerja berbanding RM40.1 per jam bekerja pada tahun 2023.

Seterusnya bagi sektor Perlombongan dan pengkuarian, produktiviti buruh per pekerja 2024 merekodkan pertumbuhan marginal iaitu 0.7 peratus (2023: 0.04%) dengan nilai RM1,287,625 per pekerja (2023: RM1,278,404 per pekerja). Sebaliknya, produktiviti buruh per jam bekerja bagi sektor ini merosot 0.5 peratus (2023: -1.4%) dengan nilai RM524.5 per jam bekerja berbanding RM527.2 per jam bekerja pada tahun 2023.

Jadual 1.11 : Produktiviti buruh tahunan, nilai ditambah per pekerja dan per jam bekerja mengikut aktiviti ekonomi, 2023 – 2024

Aktiviti ekonomi	Produktiviti nilai ditambah per pekerja		Produktiviti nilai ditambah per jam bekerja		
	Nilai (RM)	2023	2024	2023	2024
Pertanian		53,808	55,005	24.8	25.3
Perlombongan dan pengkuarian		1,278,404	1,287,625	527.2	524.5
Pembuatan		131,112	134,498	55.3	56.5
Pembinaan		40,552	47,225	16.9	19.9
Perkhidmatan		92,259	93,915	40.1	40.6
Produktiviti buruh		96,780	99,137	41.9	42.8
Kadar Pertumbuhan Tahunan (%)		2023	2024	2023	2024
Pertanian		0.05	2.2	-0.8	2.3
Perlombongan dan pengkuarian		0.04	0.7	-1.4	-0.5
Pembuatan		-2.1	2.6	-2.8	2.1
Pembinaan		4.9	16.5	4.4	17.6
Perkhidmatan		1.6	1.8	1.0	1.3
Produktiviti buruh		0.7	2.4	0.1	2.1

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA SUKU TAHUN PERTAMA 2025

Ekonomi Malaysia berkembang 4.4 peratus pada suku tahun pertama 2025 berbanding 4.9 peratus pada suku tahun sebelumnya (**Carta 1.13**). Bagi terma pelarasan musim, ekonomi bertumbuh marginal 0.7 peratus (ST4 2024: -0.2%), seperti yang ditunjukkan di **Carta 1.14**.

Dari segi penawaran, sektor Perkhidmatan kekal sebagai pemacu utama pertumbuhan ekonomi pada suku tahun ini dengan semua sektor lain merekodkan pertumbuhan positif kecuali sektor Perlombongan & pengkuarian. Dari segi permintaan, pertumbuhan ini disumbangkan oleh Perbelanjaan penggunaan akhir swasta dan Pembentukan modal tetap kasar.

Perkhidmatan

Sektor Perkhidmatan mencatatkan pertumbuhan 5.0 peratus berbanding 5.5 peratus pada suku tahun keempat 2024, seperti yang digambarkan di **Carta 1.15**. Bagi terma pelarasan musim, sektor Perkhidmatan bertumbuh 0.7 peratus (ST4 2024: 0.3%).

Prestasi sektor ini dipacu oleh peningkatan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit yang bertumbuh 4.3 peratus (ST4 2024: 4.4%) disokong terutamanya oleh segmen perdagangan perdagangan borong dan runcit. Selain itu, subsektor Pengangkutan & penyimpanan dan

Perkhidmatan perniagaan masing-masing mencatatkan pertumbuhan kukuh 9.5 peratus (ST4 2024: 10.7%) dan 7.7 peratus (ST4 2024: 7.8%).

Pembuatan

Sektor Pembuatan bertumbuh 4.1 peratus pada suku tahun pertama 2025 berbanding 4.2 peratus pada suku tahun sebelumnya, seperti yang ditunjukkan di **Carta 1.16**. Sektor ini pulih kepada 1.4 peratus (ST4 2024: -1.2%) dari segi pelarasan musim.

Prestasi ini disokong oleh Produk elektrik, elektronik dan optikal yang meningkat 7.8 peratus (ST4 2024: 7.2%), diikuti oleh Minyak dan lemak sayuran & haiwan dan prosesan makanan pada 9.2 peratus (ST4 2024: 6.3%) dan Produk petroleum, kimia, getah dan plastik pada 2.6 peratus (ST4 2024: 3.1%). Sebaliknya, Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan menurun 8.0 peratus (ST4 2024: -3.4%) pada suku tahun ini.

“

4.4%

**KDNK Malaysia
bertumbuh pada suku
tahun pertama 2025**

”

Pertanian

Sektor Pertanian meningkat marginal 0.6 peratus daripada penurunan 0.7 peratus pada suku tahun keempat 2024, seperti yang ditunjukkan di **Carta 1.17**. Selain itu, sektor ini mencatatkan pertumbuhan 1.1 peratus (ST4 2024: -2.8%) dari segi pelarasan musim.

Pertumbuhan marginal ini dipengaruhi oleh subsektor Perikanan yang meningkat 7.9 peratus (ST4 2024: 3.4%) dan subsektor Pertanian lain yang bertumbuh 2.2 peratus (ST4 2024: 1.9%). Sebaliknya, subsektor Perhutanan & pembalakan dan Kelapa sawit masing-masing menyusut 10.5 peratus (ST4 2024: -1.5%) dan 3.1 peratus (ST4 2024: -5.3%).

Pembinaan

Sektor Pembinaan berkembang 14.2 peratus berbanding 20.7 peratus yang dicatatkan pada suku tahun sebelumnya, seperti yang ditunjukkan di **Carta 1.18**. Bagi terma pelarasan musim, sektor ini meningkat 1.1 peratus (ST4 2024: -0.2%).

“

14.2%

**Sektor Pembinaan
berkembang pada suku
tahun pertama 2025**

”

Pertumbuhan bagi sektor ini didorong oleh prestasi kukuh dalam semua segmen, terutamanya Bangunan bukan kediaman yang mencatatkan pertumbuhan dua digit 21.4 peratus (ST4 2024: 23.7%), diikuti oleh Aktiviti pembinaan pertukangan khas yang meningkat 17.2 peratus (ST4 2024: 23.7%). Selain itu, Bangunan kediaman juga merekodkan pertumbuhan kukuh 16.6 peratus (ST4 2024: 30.2%), manakala Kejuruteraan awam bertumbuh 5.2 peratus (ST4 2024: 9.1%).

Perlombongan dan pengkuarian

Sektor Perlombongan dan pengkuarian terus merosot dengan penurunan 2.7 peratus (ST4 2024: -0.7%), seperti yang digambarkan di **Carta 1.19**. Sektor ini menyusut 1.9 peratus (ST4 2024: 4.0%) dari segi pelarasan musim.

Prestasi lemah dalam sektor ini disebabkan oleh penurunan dalam Minyak mentah & kondensat dan Gas asli masing-masing pada 4.6 peratus (ST4 2024: -6.5%) dan 2.2 peratus (ST4 2024: 3.1%). Walau bagaimanapun, Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan bertumbuh 1.5 peratus (ST4 2024: 0.3%) pada suku tahun ini.

Perbelanjaan penggunaan akhir

Perbelanjaan penggunaan akhir bertumbuh 4.9 peratus berbanding 5.0 peratus pada suku tahun sebelumnya, seperti yang ditunjukkan di **Carta 1.20**.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta meningkat 5.0 peratus (ST4 2024: 5.3%) pada suku tahun pertama 2025. Prestasi ini didorong oleh peningkatan penggunaan bagi Pengangkutan, restoran & hotel dan Makanan & minuman bukan alkohol. Bagi terma pelarasan musim, Perbelanjaan penggunaan akhir swasta meningkat 1.5 peratus (ST4 2024: 0.9%).

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan mencatatkan pertumbuhan 4.3 peratus berbanding 4.0 peratus pada suku tahun keempat 2024, diterajui oleh peningkatan perbelanjaan ke atas bekalan dan perkhidmatan. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan pulih kepada 0.1 peratus (ST4 2024: -0.6%) dari segi terma pelarasan musim.

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) bertumbuh perlahan kepada 9.7 peratus berbanding 11.8 peratus pada suku tahun sebelumnya, seperti yang dipaparkan di Carta 1.21. Bagi terma pelarasan musim, PMTK mencatatkan peningkatan marginal 0.8 peratus (ST4 2024: -0.03%).

Prestasi PMTK didorong oleh pertumbuhan yang lebih baik dalam Struktur dan Jentera & peralatan yang berkembang masing-masing 13.4 peratus (ST4 2024: 19.5%) dan 5.4 peratus (ST4 2024: 4.1%). Selain itu, Aset lain meningkat 7.2 peratus daripada 5.5 peratus pada suku tahun sebelumnya.

Dari segi PMTK mengikut sektor, sektor Swasta (sumbangan: 79.9%) meningkat 9.2 peratus (ST4 2024: 12.7%), sementara PMTK bagi sektor Awam berkembang 11.6 peratus daripada 10.0 peratus pada suku tahun sebelumnya.

Eksport dan import

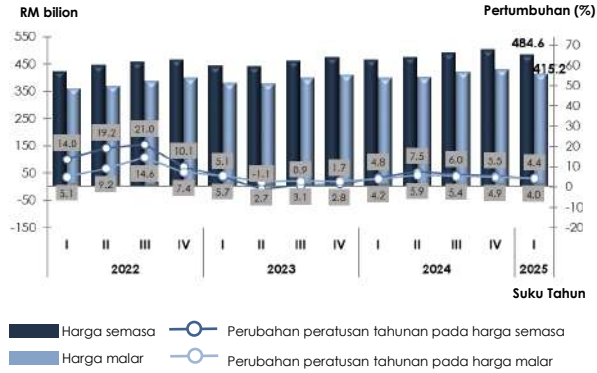
Eksport menunjukkan prestasi menyederhana dengan merekodkan peningkatan 4.1 peratus (ST4 2024: 8.7%), seperti yang dipaparkan di (**Carta 1.22**). Prestasi ini dipengaruhi oleh eksport barangan dan perkhidmatan. Bagi terma pelarasan musim, Eksport pulih kepada 1.1 peratus (ST4 2024: -1.5%) pada suku tahun pertama 2025.

Import bertumbuh perlahan kepada 3.1 peratus (ST4 2024: 5.9%) disebabkan oleh prestasi import barangan dan perkhidmatan. Bagi terma pelarasan musim, import mencatatkan penurunan 0.5 peratus (ST4 2024: -2.5%).

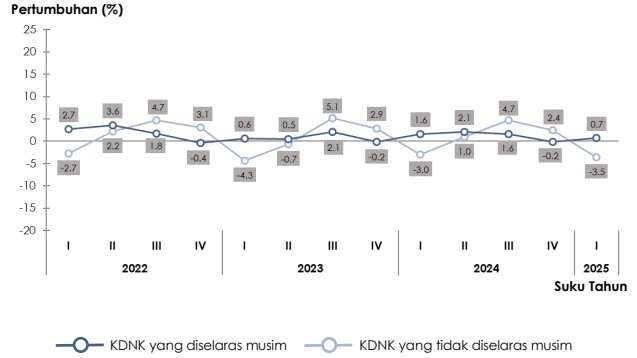

CARTA PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA SUKU TAHUN PERTAMA 2025

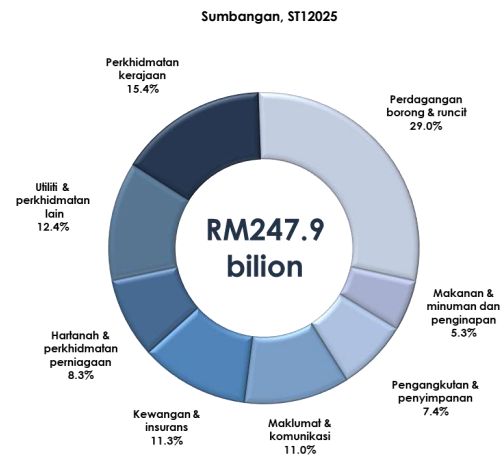
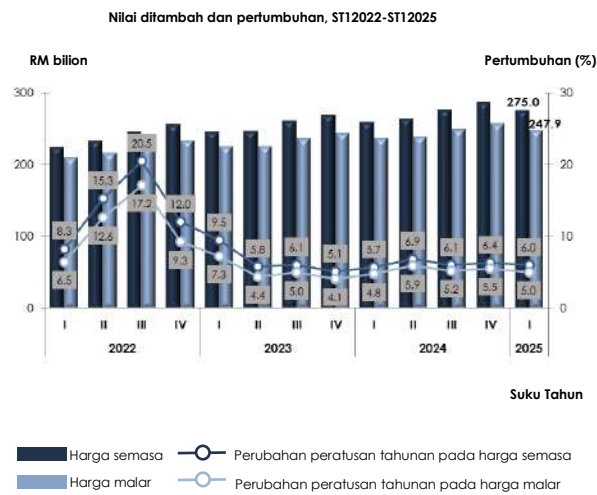
Carta 1.13 : KDNK - Nilai ditambah dan perubahan peratusan tahunan, 2022-2025

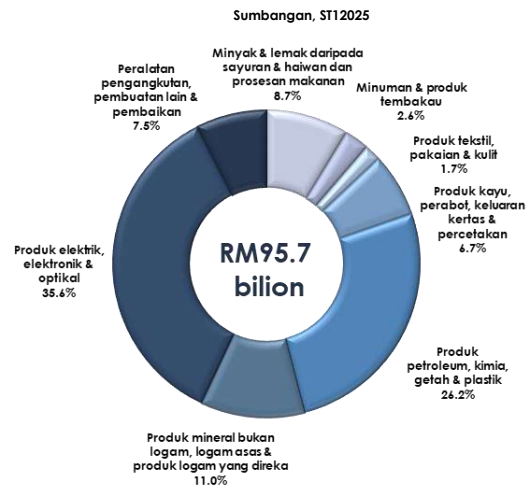
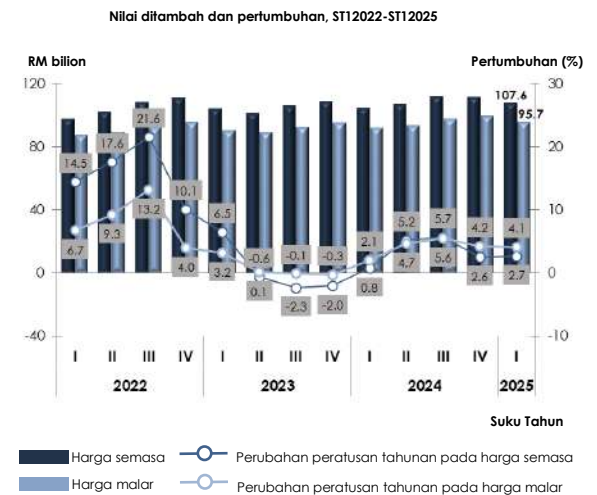
Carta 1.14 : KDNK pelarasan musim - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya, 2022-2025

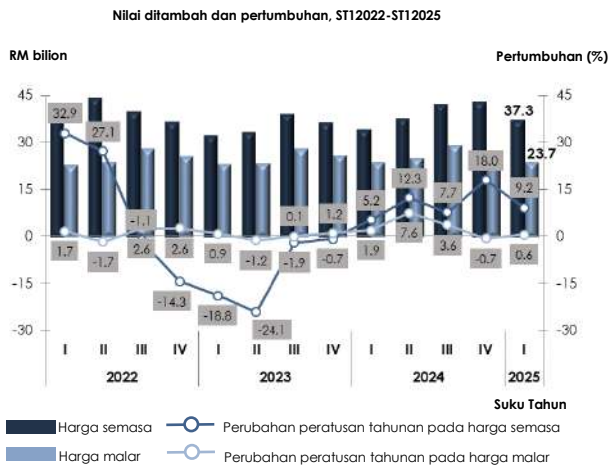
Carta 1.15 : Prestasi sektor Perkhidmatan, suku tahunan

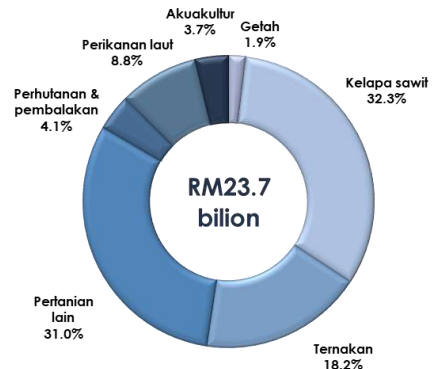
Carta 1.16 : Prestasi sektor Pembuatan, suku tahunan

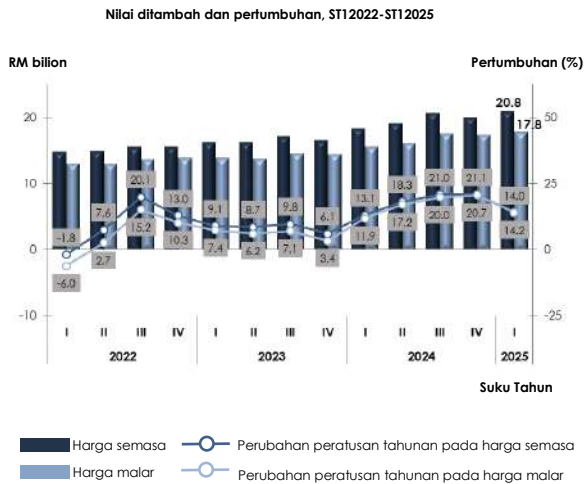
Carta 1.17 : Prestasi sektor Pertanian, suku tahunan

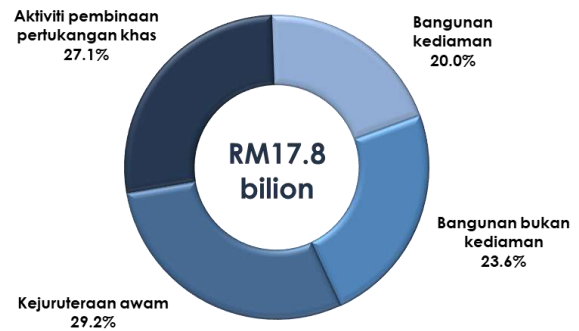
Sumbangan, ST12025

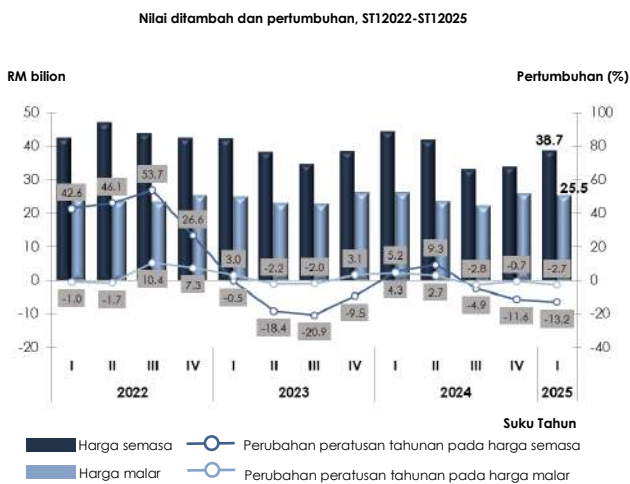
Carta 1.18 : Prestasi sektor Pembinaan, suku tahunan

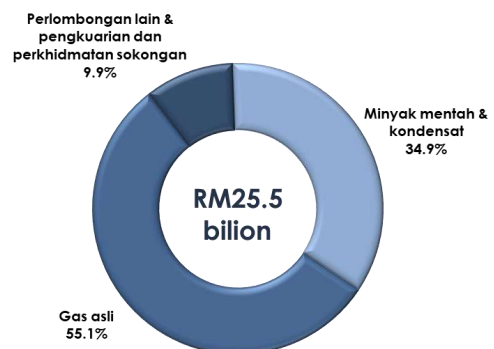
Sumbangan, ST12025

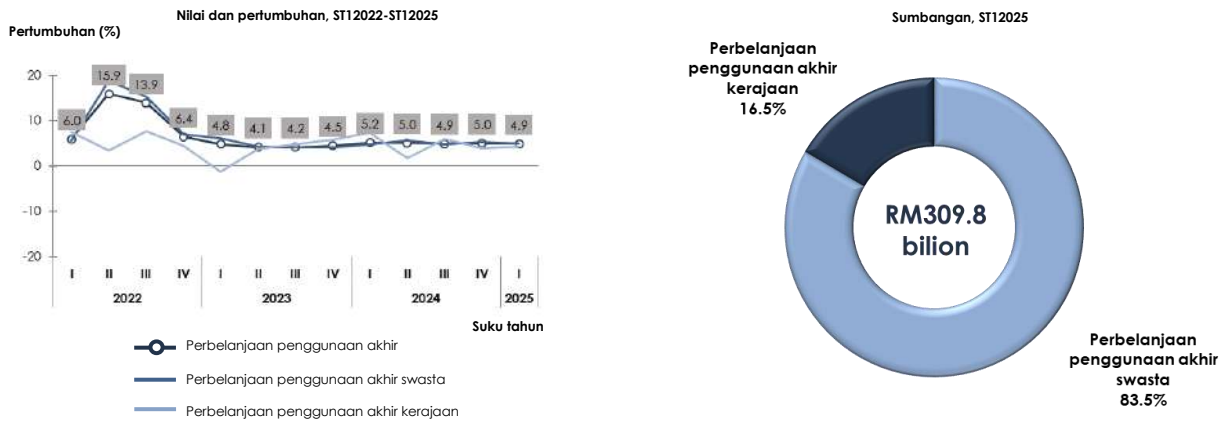
Carta 1.19 : Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuaran, suku tahunan

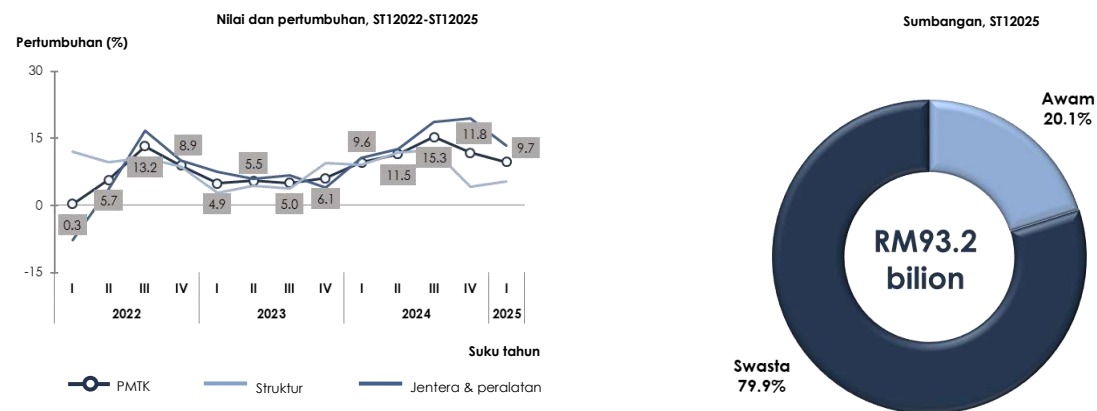
Sumbangan, ST12025

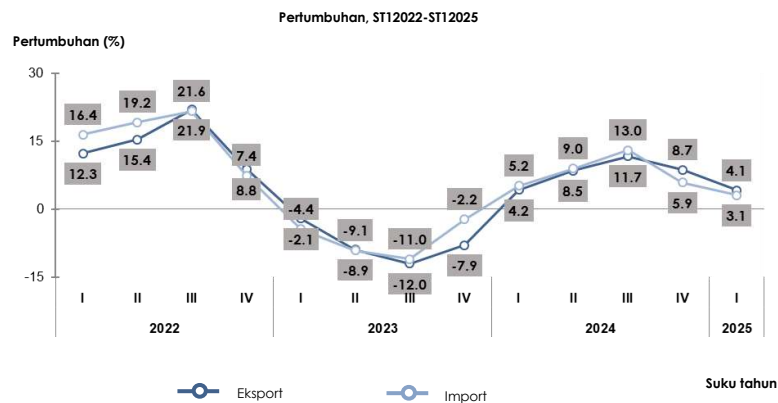
Carta 1.20 : Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir, suku tahunan

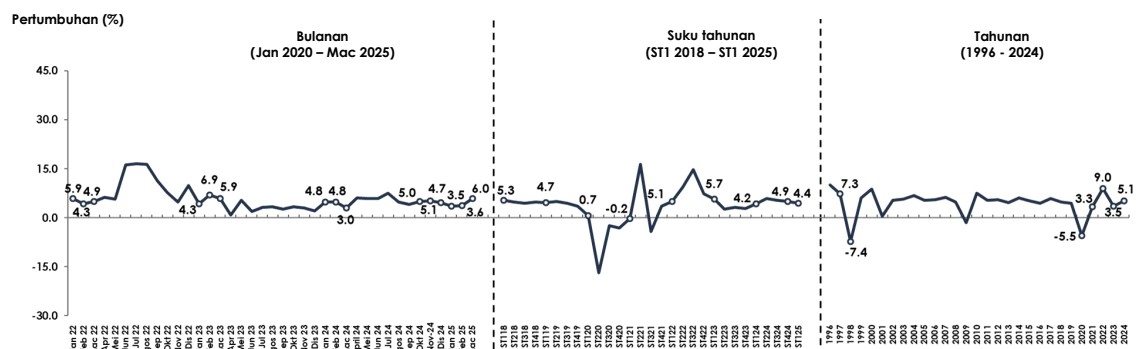
Carta 1.21 : Prestasi pembentukan modal tetap kasar, suku tahunan

Carta 1.22 : Prestasi eksport dan import, suku tahunan

Carta 1.23 : Pertumbuhan KDNK bulanan, suku tahunan dan tahunan

Jadual 1.12 : Perubahan peratusan KDNK suku tahunan bagi negara terpilih, ST1 2023 – ST1 2025

Negara	Jenis pertumbuhan	Peratus (%)								
		2023				2024				2025
		ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
European Union 27	Tahunan	1.3	0.6	0.3	0.4	0.6	0.8	1.0	1.4	1.6
	Pelarasan musim*	0.1	0.1	0.2	0.1	0.3	0.3	0.4	0.4	0.6
United Kingdom	Tahunan	0.8	0.5	0.4	-0.2	0.7	1.1	1.2	1.5	1.3
	Pelarasan musim*	0.1	0.0	-0.1	-0.2	0.9	0.5	0.0	0.1	0.7
Amerika Syarikat	Tahunan	2.3	2.8	3.2	3.2	2.9	3.0	2.7	2.5	2.0
	Pelarasan musim**	2.8	2.4	4.4	3.2	1.6	3.0	3.1	2.4	-0.5
Jepun	Tahunan	2.3	1.6	1.1	0.6	-0.7	-0.6	0.8	1.3	1.7
	Pelarasan musim*	1.2	0.6	-1.0	-0.1	-0.3	1.0	0.2	0.6	-0.0
	Pelarasan musim**	5.0	2.4	-4.1	-0.4	-1.3	3.9	0.9	2.2	-0.2
Republik Korea	Tahunan	1.3	1.2	1.5	2.2	3.4	2.2	1.4	1.1	0.0
	Pelarasan musim*	0.4	0.7	0.8	0.5	1.2	-0.2	0.1	0.1	-0.2
Hong Kong	Tahunan	2.7	1.6	4.2	4.3	2.8	3.0	1.9	2.5	3.1
	Pelarasan musim*	3.0	0.1	0.8	0.4	1.3	0.3	-0.1	0.9	1.9
Taiwan	Tahunan	-3.5	1.5	1.6	4.7	6.6	4.9	4.2	3.8	5.5
	Pelarasan musim*	-2.0	2.6	1.0	3.2	-0.3	0.8	1.1	1.7	1.8
	Pelarasan musim**	-7.6	10.7	3.9	13.3	-1.1	3.3	4.4	6.9	7.3
Singapura	Tahunan	1.0	1.3	1.9	3.1	3.2	3.4	5.7	5.0	3.9
	Pelarasan musim*	-0.1	0.9	0.9	1.2	0.3	1.1	3.0	0.5	-0.6
China	Tahunan	4.7	6.5	5.0	5.3	5.3	4.7	4.6	5.4	5.4
	Pelarasan musim*	1.7	1.2	1.5	0.9	1.3	0.9	1.4	1.6	1.2
Thailand	Tahunan	2.7	1.9	1.6	1.8	1.7	2.3	3.0	3.3	3.1
	Pelarasan musim*	1.4	0.1	0.5	0.0	1.0	0.8	1.1	0.4	0.7
Filipina	Tahunan	6.4	4.3	6.0	5.5	5.9	6.5	5.2	5.3	5.4
	Pelarasan musim*	1.1	-0.3	2.9	1.8	0.9	0.8	1.5	1.8	1.2
Indonesia	Tahunan	5.0	5.2	4.9	5.0	5.1	5.1	5.0	5.0	4.9
Viet Nam	Tahunan	3.4	4.3	5.5	6.7	6.0	7.3	7.4	7.6	6.9
Malaysia	Tahunan	5.7	2.7	3.1	2.8	4.2	5.9	5.4	4.9	4.4
	Pelarasan musim*	0.6	0.5	2.1	-0.2	1.6	2.1	1.6	-0.2	0.7

Sumber: Laman sesawang Pejabat Statistik Negara (NSO) terpilih dan Laman sesawang Eurostat

Pelarasan musim* = Data KDNK yang diselaras musim

Pelarasan musim** = Kadar tahunan pelarasan musim

PROSPEK EKONOMI MALAYSIA 2025

Ekonomi Malaysia kekal kukuh dan dijangka meningkat antara 4.0 hingga 4.8 peratus menjelang 2025 walaupun berhadapan dengan ketidakpastian dalam ekonomi global. Dengan rundingan perdagangan yang menggalakkan, garis panduan pertumbuhan ekonomi berskala besar dapat meningkatkan permintaan yang berterusan untuk barangan elektrik dan elektronik serta aktiviti pelancongan yang memberangsangkan di prospek eksport dan pertumbuhan Malaysia (BNM, 2025). Dalam masa yang sama, World Bank menerusi laporan *Global Economic Prospects June 2025* meramalkan pertumbuhan ekonomi Malaysia pada kadar 3.9 peratus, manakala laporan WEO July 2025 pula menganggarkan pertumbuhan sebanyak 4.5 peratus, dipacu oleh pengembangan permintaan dalam negeri dan peningkatan permintaan luar negara.

Prestasi ekonomi Malaysia bagi tahun 2025 turut digambarkan melalui pencapaian pada suku pertama tahun tersebut, di mana KDNK mencatatkan pertumbuhan sebanyak 4.4 peratus berbanding 4.2 peratus yang dicatatkan pada suku pertama tahun 2024. Pertumbuhan ini disokong oleh perbelanjaan penggunaan akhir yang mencatatkan pertumbuhan 4.9 peratus berbanding 5.2 peratus pada tempoh yang sama tahun sebelumnya. Dalam tempoh tersebut, perbelanjaan penggunaan akhir oleh sektor swasta mencatatkan pertumbuhan 5.0 peratus (ST1 2024: 4.7%), manakala perbelanjaan penggunaan akhir oleh sektor kerajaan pula bertumbuh sebanyak 4.3 peratus (ST1 2024: 7.3%). Komponen PMTK pula meningkat pada kadar 9.7 peratus, berbanding 9.6 peratus yang dicatatkan

pada suku pertama tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini disokong oleh prestasi memberangsangkan dalam komponen Struktur dan Jentera & peralatan, yang masing-masing mencatatkan pertumbuhan sebanyak 13.4 peratus (ST1 2024: 10.7%) dan 5.4 peratus (ST1 2024: 9.2%). PMTK sektor swasta yang menyumbang 79.9 peratus daripada jumlah keseluruhan PMTK kekal kukuh pada kadar 9.2 peratus (ST1 2024: 9.2%), manakala PMTK sektor awam turut berkembang kepada 11.6 peratus berbanding 11.5 peratus.

Dari sudut sektor luaran, jumlah dagangan Malaysia bagi tempoh Januari hingga Jun 2025 meningkat 4.8 peratus, iaitu daripada RM1.4 trilion kepada RM1.5 trilion, disokong oleh pertumbuhan eksport (+3.8%) dan import (+5.9%). Namun begitu, lebih dagangan jatuh 17.2 peratus kepada RM55.5 bilion berbanding tempoh yang sama pada tahun 2024. Pada suku tahun kedua 2025, jumlah dagangan Malaysia meningkat 6.1 peratus berbanding tempoh yang sama tahun lalu, disokong oleh kenaikan dalam eksport (+3.4%) dan import (+9.0%). Namun begitu, lebih dagangan menyusut dengan ketara dengan 55.3 peratus, berjumlah RM14.5 bilion berbanding tempoh yang sama pada tahun 2024 (DOSM, Perangkaan Perdagangan Luar Negeri Malaysia, Jun 2025).

Pasaran buruh Malaysia pada suku pertama 2025 kekal stabil dengan bilangan tenaga buruh meningkat sebanyak 0.8 peratus kepada 17.2 juta orang berbanding 17.1 juta orang pada suku sebelumnya, mencerminkan penambahan sebanyak 131.4 ribu orang. KPTB turut mencatatkan peningkatan sebanyak 70.7 peratus (ST4 2024: 70.6%), menunjukkan lebih ramai rakyat Malaysia aktif dalam pasaran buruh.

Nisbah guna tenaga kepada penduduk juga meningkat kepada 68.6 peratus, berbanding 68.4 peratus pada suku tahun sebelum, mencerminkan keupayaan ekonomi negara dalam mewujudkan peluang pekerjaan yang lebih luas. Pada tempoh sama, bilangan penduduk bekerja mencatatkan pertumbuhan sebanyak 0.9 peratus kepada 16.7 juta orang, manakala bilangan penganggur menurun 2.3 peratus kepada 526.3 ribu orang, dengan kadar pengangguran berkurang kepada 3.1 peratus (ST4 2024: 3.2%). Peningkatan ini disokong oleh pertumbuhan guna tenaga dalam semua sektor utama iaitu Perkhidmatan, Pembuatan, Pembinaan, Pertanian serta Perlombongan & Pengkuarian, mencerminkan pasaran buruh negara yang terus kukuh dan berdaya tahan walaupun berdepan cabaran global.

Dari segi penawaran, semua sektor utama ekonomi menunjukkan perkembangan positif yang merangsang pertumbuhan pada suku pertama 2025. Ini dapat dilihat melalui pertumbuhan Indeks Volum Perdagangan borong dan runcit yang berkembang sebanyak 4.3 peratus, berbanding 4.7 peratus pada suku tahun sebelumnya. Indeks Pengeluaran Perindustrian menyusut sebanyak 33.8 peratus (ST1 2025: 2.3%), dipengaruhi oleh prestasi sektor Pembuatan yang berkembang 4.2 peratus. Nilai kerja pembinaan turut menunjukkan prestasi yang menggalakkan dengan peningkatan sebanyak 16.6 peratus, mencatatkan nilai sebanyak RM42.9 bilion pada suku pertama 2025 berbanding RM36.8 bilion pada suku sebelumnya.

Lonjakan ini didorong oleh pengembangan yang ketara dalam subsektor utama seperti Aktiviti Pertukangan Khas (35.5%), Pembinaan Bangunan Kediaman (27.0%) dan Pembinaan Bangunan Bukan Kediaman (21.0%).

Beralih ke aspek pelaburan, Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA) melaporkan jumlah pelaburan yang diluluskan pada suku pertama 2025 meningkat kepada RM89.8 bilion berbanding RM86.6 bilion pada suku pertama tahun sebelumnya. FDI menyumbang sebanyak RM60.4 bilion (ST1 2024: RM46.1 bilion), manakala pelaburan domestik mencatatkan nilai RM29.4 bilion (ST1 2024: RM40.4 bilion). Pelaburan ini melibatkan 1,556 projek dan dijangka menjana lebih daripada 33,300 peluang pekerjaan. Sektor Perkhidmatan, Perkilangan dan Utama terus menjadi tumpuan dengan masing-masing menerima pelaburan bernilai RM57.8 bilion, RM30.5 bilion dan RM1.5 bilion.

Indeks Pelopor (IP) Malaysia merekodkan peningkatan marginal sebanyak 0.04 peratus tahun ke tahun, mencapai 113.7 mata pada Mei 2025. Peningkatan ini dipacu oleh pengukuhan berterusan dalam Import Benar Semi Konduktor (19.1%) dan Bilangan Syarikat Baru Didaftar (15.9%). Walau bagaimanapun, terdapat penurunan dalam empat komponen lain menjadikan peningkatan keseluruhan agak sederhana. Pada asas bulanan, IP turut mencatatkan peningkatan 0.1 peratus, disumbangkan terutamanya oleh kenaikan 0.5 peratus dalam Bilangan Unit Kediaman yang Diluluskan Pembinaan.

Dalam memastikan kelangsungan pertumbuhan ekonomi, kerajaan kekal optimis menyasarkan pertumbuhan menghampiri 5.0 peratus pada tahun 2025 menerusi kesinambungan dasar-dasar dalam Kerangka Ekonomi MADANI. Belanjawan 2025 yang dibentangkan pada 18 Oktober 2024, merupakan belanjawan terbesar dalam sejarah negara dengan peruntukan sebanyak RM421.0 bilion, terdiri daripada RM335.0 bilion untuk perbelanjaan mengurus dan RM86.0 bilion bagi perbelanjaan pembangunan. Antara fokus utama belanjawan ini termasuk pengukuhan tadbir urus, peluasan reformasi ekonomi dan penambahbaikan kesejahteraan rakyat. Langkah-langkah strategik seperti kenaikan gaji minimum kepada RM1,700, pelaksanaan subsidi bersasar untuk petrol RON95, pelaksanaan cukai SST ke atas barangan dan perkhidmatan bukan asas serta pengenalan cukai dividen progresif dijangka menyokong kestabilan ekonomi negara. Inisiatif ini juga berperanan dalam memperkemas defisit fiskal kepada sekitar 3.8 peratus daripada KDNK serta mengukuhkan perlindungan sosial dan pembangunan modal insan.

Kerajaan turut memberi penekanan kepada peningkatan daya saing ekonomi melalui pelaburan strategik, pemerkasaan teknologi dan pengukuhan Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS). Pelbagai peruntukan telah disediakan untuk mempercepatkan transformasi digital, memperkukuh ekonomi hijau dan memperluaskan akses kepada

latihan kemahiran tenaga kerja tempatan. Di samping itu, kerajaan komited memperkukuh jaringan keselamatan sosial menerusi program bantuan bersasar seperti Sumbangan Tunai Rahmah, skim perlindungan kesihatan rakyat serta pelbagai inisiatif dalam bidang pendidikan dan perumahan. Keseluruhan pendekatan ini mencerminkan iltizam kerajaan dalam membina sebuah ekonomi yang inklusif, progresif dan mampan.

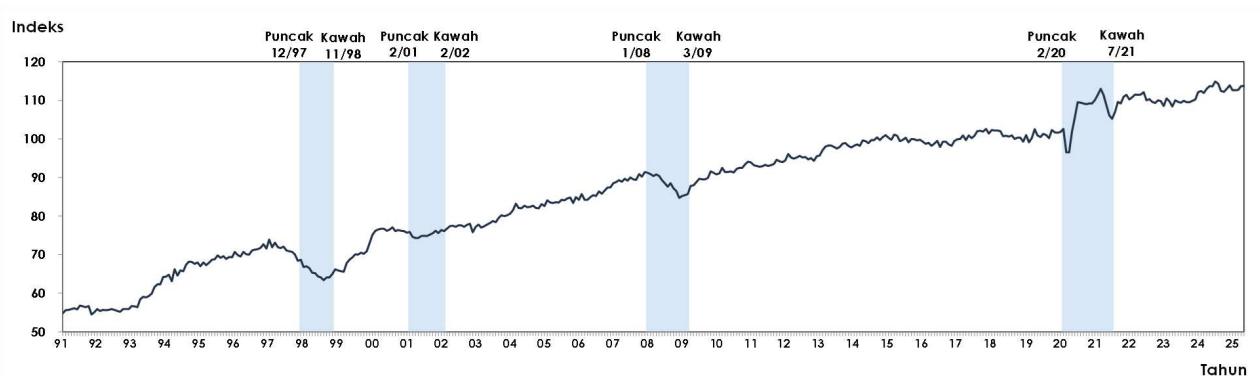
Kedudukan ekonomi Malaysia juga mendapat manfaat daripada penyertaan aktif dalam rangkaian perdagangan serantau seperti Perkongsian Ekonomi Komprehensif Serantau (*Regional Comprehensive Economic Partnership, RCEP*) dan Perjanjian Komprehensif dan Progresif bagi Perkongsian Trans-Pasifik (*Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership, CPTPP*) yang memberi akses pasaran yang lebih luas dan merangsang eksport bernilai tinggi. Usaha digitalisasi sektor awam dan swasta termasuk peluasan liputan 5G dijangka meningkatkan produktiviti dan daya saing negara. Tambahan pula, kestabilan monetari yang disokong oleh dasar berhati-hati Bank Negara Malaysia serta penyelarasan fiskal yang cekap melalui pelaksanaan subsidi bersasar dan reformasi cukai telah mewujudkan ruang fiskal yang lebih mampan. Malaysia juga terus menarik FDI dalam sektor-sektor strategik seperti semikonduktor, tenaga boleh diperbaharui dan ekonomi digital, mencerminkan keyakinan pelabur terhadap ekosistem perniagaan negara.

Pada awal tahun 2025 Amerika Syarikat telah menyatakan pelaksanaan kenaikan tarif barangan ekport Malaysia ke negara tersebut sebanyak 25 peratus yang akan bermula 1 Ogos 2025. Walau bagaimanapun, pada 31 Julai 2025 Malaysia telah diberikan pengurangan tarif kepada 19 peratus yang akan berkuat kuasa pada 7 Ogos 2025. Pelbagai inisiatif lain juga telah diambil kerajaan dalam menangani isu berkaitan tarif berkenaan dalam memastikan ekonomi rakyat dapat dilindungi dengan sebaiknya. Negara sudah mula mengeksport pelbagai barangan ke negara lain termasuk Kenya, Oman dan Namibia. Kerajaan juga giat mengadakan perjanjian perdagangan bebas dengan pelbagai negara yang mana pada awal

tahun ini Malaysia telah menandatangani Perjanjian Perkongsian Ekonomi Komprehensif antara Malaysia dan Emiriah Arab Bersatu (MY-UAE CEPA).

Secara ringkasnya, prospek ekonomi Malaysia bagi tahun 2025 masih dilihat positif dan stabil, disokong oleh permintaan domestik yang kukuh, dasar kerajaan yang progresif serta pelaksanaan pelbagai inisiatif strategik. Peningkatan dalam pelaburan, perdagangan, pasaran buruh dan digitalisasi turut memperkukuh asas ekonomi negara. Dengan hala tuju yang jelas dan pelaksanaan dasar yang menyeluruh, Malaysia berada pada trajektori pertumbuhan mampan dan berdaya saing menjelang masa hadapan.

Carta 1.24 : Indeks Pelopor (2015=100) dan kitaran perniagaan (kawasan berlorek), Januari 1991 hingga Mei 2025

Sumber : Jabatan Perangkaan Malaysia

Rencana 1:**Kajian Ramalan dan Hubungan Trend Ekonomi Malaysia Berdasarkan Kadar Inflasi, Pertumbuhan KDNK dan Kadar Faedah***

Nur Fatin Najihah Azmam¹, Muhammad Syazwan Rusdi¹ & Syazwani Aliah Abd Rahman²

¹Bahagian Perangkaan Akaun Negara, Jabatan Perangkaan Malaysia

²Kementerian Sumber Asli dan Kelestarian Alam

Abstrak

Perubahan trend ekonomi dapat dikenal pasti melalui perubahan dalam petunjuk makroekonomi seperti kadar inflasi, pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) dan kadar faedah. Ketiga-tiga petunjuk ini merupakan antara indikator utama yang dijangka memberi kesan signifikan terhadap arah aliran ekonomi. Oleh itu, pemantauan dan peramalan perubahan petunjuk tersebut boleh dilakukan berdasarkan model yang bersesuaian. Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti model terbaik bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah di Malaysia, serta meneliti hubungan antara ketiga-tiga pemboleh ubah tersebut. Data tahunan selama 54 tahun, merangkumi tempoh dari tahun 1970 hingga 2024 digunakan dalam analisis ini. Analisis deskriptif dilakukan untuk memahami gambaran umum dan trend data. Seterusnya, analisis siri masa dijalankan menggunakan model Purata Bergerak Bersepadu Autoregresif (ARIMA) dan Vektor Autoregresif (VAR). Selain itu, ujian penyebab Granger dilaksanakan untuk menilai hubungan sebab-akibat antara ketiga-tiga petunjuk makroekonomi yang dikaji. Hasil analisis mendapati bahawa model ARIMA(0,1,2) adalah paling sesuai untuk kadar inflasi, manakala model ARIMA(0,1,1) paling sesuai bagi pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Perbandingan antara kedua-dua model ini menunjukkan bahawa model VAR lebih berkesan dalam meramalkan kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah di Malaysia. Selain itu, hasil ujian penyebab Granger menunjukkan bahawa kadar inflasi mempunyai hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar faedah ($p = 0.03$) tetapi tiada hubungan signifikan yang dikesan antara inflasi dan pertumbuhan KDNK atau antara kadar faedah dan pertumbuhan KDNK. Kajian ini memberikan pemahaman tentang pemodelan dan peramalan trend ekonomi, selain mengenal pasti hubungan antara ketiga-tiga petunjuk makroekonomi terpilih serta pengaruhnya terhadap ekonomi Malaysia.

* Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia

1.0 Pendahuluan

Trend ekonomi sesebuah negara merupakan aspek penting bagi mencerminkan kestabilan serta daya tahan ekonomi dalam menghadapi pelbagai cabaran domestik dan global. Malaysia telah melalui pelbagai fasa pembangunan ekonomi semenjak mencapai kemerdekaan pada tahun 1957, termasuk tempoh pertumbuhan pesat, kemelesetan ekonomi serta pemulihan selepas krisis kewangan. Perubahan ini dipengaruhi oleh pelbagai faktor termasuk dasar kerajaan, keadaan ekonomi global, harga komoditi serta pergerakan dalam kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Petunjuk makroekonomi seperti kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah merupakan antara indikator yang menjadi rujukan utama dalam menilai prestasi ekonomi negara kerana ia memberi gambaran mengenai kesejahteraan ekonomi, daya saing negara serta keupayaan kerajaan dalam mengurus pertumbuhan ekonomi dan kestabilan harga.

Malaysia telah melalui pelbagai fasa pertumbuhan ekonomi sejak tahun 1970, dipengaruhi oleh perubahan struktur ekonomi, dasar kerajaan serta faktor global. Pada era awal, ekonomi negara bergantung kepada sektor Pertanian dan Perlombongan sebelum beralih kepada sektor Pembuatan dan Perkhidmatan yang menjadi pamacu utama pertumbuhan ekonomi. Krisis kewangan Asia 1997-1998 serta krisis kewangan global 2008 memberi kesan kepada ekonomi, namun Malaysia berjaya pulih melalui dasar fiskal dan monetari yang berkesan. Seterusnya, pandemik COVID-19 yang melanda pada tahun 2020 juga telah memberi impak kejatuhan dalam ekonomi. Walau bagaimanapun, kesiapsiagaan kerajaan yang efektif dalam menangani krisis ini telah membuka ruang kepada landasan pemulihan ekonomi yang pantas dengan mengadakan pelaksanaan pakej rangsangan, program vaksinasi dan pembukaan semula ekonomi.

Dalam menilai trend dan arah perkembangan ekonomi Malaysia, antara petunjuk makroekonomi yang menjadi rujukan adalah kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Kadar inflasi merujuk kepada kadar perubahan harga barang dan perkhidmatan dalam ekonomi, yang biasanya diukur menggunakan Indeks Harga Pengguna (IHP). Inflasi yang tinggi dan tidak menentu boleh mengurangkan kuasa beli pengguna, meningkatkan kos pengeluaran perniagaan serta memberi tekanan kepada pasaran buruh dan sektor kewangan (BNM, 2024). Sebaliknya, pertumbuhan KDNK menggambarkan tahap prestasi ekonomi negara berdasarkan jumlah nilai ditambah yang dihasilkan oleh semua sektor dalam tempoh tertentu. Nilai ditambah adalah perbezaan di antara output dan penggunaan perantara yang merupakan nilai ditambah barangan dan perkhidmatan dalam aktiviti ekonomi (DOSM, 2024). KDNK yang berkembang pada kadar yang baik menunjukkan peningkatan dalam aktiviti ekonomi, pelaburan dan peluang pekerjaan.

Sementara itu, kadar faedah yang dikawal oleh Bank Negara Malaysia melalui dasar monetari, berperanan dalam mengawal inflasi dan menggalakkan pertumbuhan ekonomi. Kadar faedah yang tinggi cenderung mengurangkan pinjaman dan pelaburan tetapi dapat membantu mengawal tekanan inflasi, manakala kadar faedah yang rendah boleh merangsang pertumbuhan ekonomi melalui peningkatan perbelanjaan dan pelaburan (Helia, 2024).

Dalam menghadapi ketidakpastian ekonomi global, pemahaman yang lebih mendalam tentang hubungan antara kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah adalah penting bagi membantu pembuat dasar dalam merangka strategi ekonomi yang lebih berkesan. Dengan menggunakan analisis siri masa, kajian ini akan membangunkan model peramalan yang dapat memberikan gambaran lebih jelas mengenai pergerakan ketiga-tiga pemboleh ubah ini dalam ekonomi Malaysia. Model yang dibangunkan dalam kajian ini juga dijangka dapat digunakan sebagai rujukan untuk meramalkan trend ekonomi pada masa hadapan dan menyokong pembangunan ekonomi negara dalam jangka panjang.

2.0 Objektif Kajian

- Meramal kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah untuk tempoh lima tahun 2025 - 2029 menggunakan model ARIMA dan VAR.
- Membandingkan prestasi model ARIMA dan VAR ke atas kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah.
- Mengenal pasti hubungan antara kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah.

3.0 Sorotan Literatur

Seiring dengan perkembangan dalam bidang ekonomi, pelbagai pendekatan dan kaedah analisis telah digunakan oleh penyelidik dalam kajian-kajian terdahulu, khususnya bagi meramalkan perubahan indikator makroekonomi sesebuah negara pada tempoh tertentu. Pendekatan ini merangkumi pelbagai teknik kuantitatif dan statistik yang disesuaikan dengan objektif serta konteks kajian. Di peringkat tempatan, penyelidikan yang menumpukan kepada trend ekonomi Malaysia turut menunjukkan peningkatan, terutamanya dalam usaha memahami corak pergerakan indikator utama terpilih seperti kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Justeru, sorotan terhadap kajian-kajian lepas yang menggunakan pelbagai kaedah ini adalah penting bagi menyokong analisis serta memperkukuh kerangka metodologi dalam kajian ini.

Dalam kajian siri masa ekonomi dan kewangan, kepegunan data adalah aspek penting. Ketidakepegunan min sering berlaku boleh menyebabkan cabaran dalam analisis. Kajian oleh Abbas Usman dan Adenomon Monday Osagie (2023) menganalisis kepegunan pemboleh ubah makroekonomi di Nigeria. Ujian Dickey-Fuller lanjutan (ADF) diaplikasikan terhadap kadar pengangguran, kadar faedah, kadar pertukaran dan KDNK dengan menggunakan data tahunan 1980 hingga 2017. Ujian ini adalah prasyarat sebelum menggunakan model *Autoregressive Distributed Lag* (ARDL) dan *Vector Error Correction* (VEC) untuk menganggarkan kesan jangka panjang dan jangka pendek ke atas KDNK. Hasil ujian ADF menunjukkan kadar pengangguran, kadar faedah dan kadar pertukaran tidak pegun pada peringkat asal dengan nilai statistik ADF melebihi nilai kritikal pada aras signifikan 5% ($p > 0.05$). Selepas pembezaan pertama, ketiga-tiga pemboleh ubah didapati pegun apabila nilai statistik ADF adalah lebih rendah daripada nilai kritikal pada aras keertian 5% ($p < 0.05$). Sebaliknya, KDNK didapati pegun pada peringkat asal dengan nilai statistik ADF yang signifikan. Oleh itu, dalam kajian tersebut menunjukkan bahawa kadar pengangguran, kadar faedah dan kadar pertukaran perlu dibezakan sekali sebelum dimasukkan ke dalam model ARDL manakala KDNK boleh digunakan pada peringkat asal.

Selain itu, model ARIMA sering digunakan dalam analisis siri masa ekonomi. Dalam kajian oleh Mohamed dan Ahmed (2019) menggunakan model ARIMA untuk menganalisis dan meramalkan pertumbuhan KDNK di Mesir dengan menggunakan data tahunan dari tahun 1965 hingga 2016. Model ARIMA terbaik ditentukan melalui nilai minimum ukuran kesesuaian seperti *Mean Squared Error (MSE)*, *Akaike Information Criterion (AIC)* dan *Bayesian Information Criterion (BIC)*. Dalam kajian tersebut, model ARIMA(1,2,1) didapati paling sesuai untuk data KDNK Mesir. Model ini seterusnya digunakan untuk membuat unjuran KDNK Mesir bagi tempoh sepuluh tahun dari tahun 2017 hingga tahun 2026 dengan jangkaan pertumbuhan berterusan berdasarkan unjuran yang dihasilkan. Hal ini dapat disimpulkan bahawa model ARIMA terbukti berkesan dalam peramalan pertumbuhan KDNK bagi mengukur perkembangan ekonomi sesebuah negara.

Di samping itu, Inam (2017) juga telah menggunakan pendekatan model VAR dalam kajiannya yang berkait tentang peramalan inflasi di Nigeria. Kajian ini telah mendedahkan bahawa kadar inflasi pada lag satu (1) adalah signifikan dalam memberi maklumat tentang nilai semasa dan nilai masa hadapan kadar inflasi di Nigeria. Tambahan pula, Dinh (2020) telah melakukan satu kajian yang menganalisis kesan kadar inflasi ke atas pertumbuhan ekonomi di Viet Nam. Kajian ini mendapati bahawa keputusan model VAR menganalisis pertumbuhan ekonomi dengan lebih baik. Dalam kajian itu juga memberikan dapatan bahawa kadar inflasi mempunyai hubungan positif dengan pertumbuhan ekonomi, iaitu semakin meningkat kadar inflasi, semakin meningkat pertumbuhan ekonomi dan sebaliknya.

Seterusnya, ujian penyebab Granger digunakan untuk mengenal pasti hubungan ramalan antara pemboleh ubah ekonomi. Dalam kajian oleh Panigrahi et al. (2020), ujian ini diaplikasikan bagi mengkaji hubungan sebab-akibat antara kadar faedah, pengangguran, inflasi dan KDNK di lima (5) negara ASEAN. Hasil ujian, berdasarkan nilai statistik-F pada aras signifikan 0.05, menunjukkan kewujudan hubungan sebab-akibat dua hala yang signifikan antara tiga pasangan pemboleh ubah iaitu kadar pengangguran dan KDNK, kadar inflasi dan KDNK serta kadar pengangguran dan kadar inflasi. Bukan itu sahaja, terdapat hubungan sebab-akibat satu hala yang signifikan dari kadar faedah kepada KDNK yang menunjukkan bahawa kadar faedah mempengaruhi KDNK tetapi bukan sebaliknya. Dapatan ini secara keseluruhannya menunjukkan bahawa kadar faedah, pengangguran, dan inflasi mempunyai pengaruh terhadap KDNK.

4.0 Metodologi Kajian

4.1 Sumber Data

Sumber data yang digunakan dalam kajian ini merangkumi tiga indikator ekonomi utama, iaitu kadar inflasi (2010=100), pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) pada harga malar (2015=100) dan kadar faedah di Malaysia. Data kadar inflasi dan pertumbuhan KDNK diperoleh daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM). Sementara itu, data kadar faedah dirujuk daripada laman sesawang rasmi Bank Dunia (*World Bank*). Kajian ini menggunakan data bersiri tahunan yang meliputi tempoh dari tahun 1970 hingga 2024.

4.2 Metodologi

Terdapat beberapa kaedah yang dilaksanakan bagi kajian ini iaitu:

4.2.1 Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif digunakan untuk menganalisis trend bagi pemboleh ubah kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Dalam kajian ini, analisis deskriptif yang digunakan adalah minimum, maksimum serta graf garis masa.

4.2.2 Analisis Siri Masa

4.2.2.1 Ujian Dickey-Fuller (ADF)

Ujian *Dickey-Fuller* Lanjutan atau *Augmented Dickey-Fuller* adalah ujian statistik yang digunakan untuk menguji kepegungan siri masa bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Sekiranya ujian ADF menunjukkan data tidak pegun atau nilai- p lebih daripada aras keertian $\alpha = 0.05$, maka pembezaan perlu dilakukan.

Ujian ADF dijalankan dengan hipotesis berikut:

H_0 : Siri masa mengandungi *unit root* (tidak pegun)

H_1 : Siri masa tidak mengandungi *unit root* (pegun)

4.2.2.2 Purata Bergerak Bersepadu Autoregresif (ARIMA)

ARIMA adalah satu kaedah statistik yang digunakan untuk menganalisis dan meramal data siri masa (*time series data*). ARIMA adalah singkatan daripada *AutoRegressive Integrated Moving Average*. Model ini menggabungkan tiga komponen utama:

- a. *AutoRegressive* (AR)
- b. *Integrated* (I)
- c. *Moving Average* (MA)

Model ARIMA bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah akan diwakili dengan $ARIMA(p,d,q)$, di mana:

- p : Bilangan lag dalam komponen autoregresif (AR)
 d : Bilangan pembezaan data untuk menjadikan siri masa pegun (*stationary*)
 q : Bilangan lag dalam komponen purata bergerak (MA)

4.2.2.3 Vektor Autoregresif (VAR)

VAR ialah model siri masa yang digunakan untuk menganalisis hubungan antara dua atau lebih pemboleh ubah yang saling mempengaruhi antara satu sama lain. Oleh itu, model VAR dengan tiga persamaan akan dibina bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah untuk melihat hubungan antara satu sama lain.

4.2.3 Min Ralat Mutlak (MAE)

Min Ralat Mutlak atau *Mean Absolute Error* ialah ukuran ketepatan dalam model peramalan yang mengira purata perbezaan mutlak antara nilai ramalan dan nilai sebenar (Schneider dan Xhafa, 2022). Dalam kajian ini, MAE digunakan untuk penentuan model yang lebih sesuai antara model ARIMA atau model VAR.

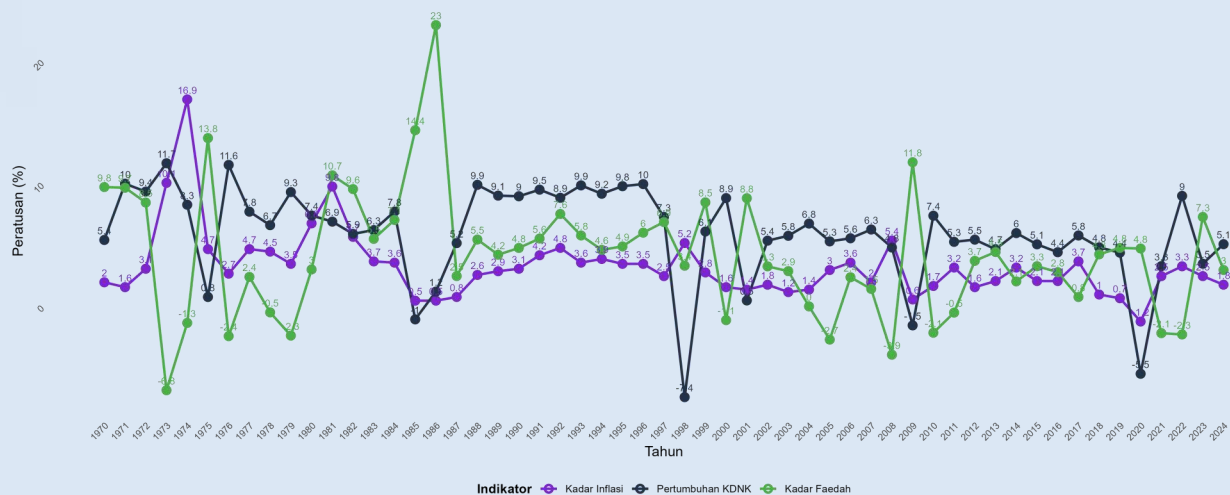
4.2.4 Ujian Penyebab Granger (Granger Causality Test)

Ujian penyebab Granger adalah ujian hipotesis statistik dalam siri masa yang menentukan kegunaan siri masa untuk meramalkan pemboleh ubah lain yang berkaitan (Suresh dan Senthilnathan, 2012). Tambahan, jika kausaliti dikesan, ia boleh menunjukkan arah kausaliti, iaitu kausaliti sehalu atau kausaliti dua hala.

5.0 Hasil Dan Penemuan

5.1 Analisis Deskriptif

Carta 1(a) : Siri masa petunjuk makroekonomi, Malaysia, 1970 – 2024

Jadual 1(a) : Statistik deskriptif bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah

Pemboleh ubah	Purata (%)	Median (%)	Minimum (%)	Maksimum (%)
Kadar inflasi	3.275	2.900	-1.200	16.900
Pertumbuhan KDNK	5.984	6.138	-7.359	11.701
Kadar faedah	4.217	4.245	-6.799	22.957

Carta 1(a) memaparkan trend bagi pemboleh ubah kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah dari tahun 1970 hingga 2024. Kadar inflasi tertinggi dicatatkan pada tahun 1974, iaitu 16.9 peratus, susulan Krisis Minyak 1973 yang bermula pada Oktober 1973 dan merupakan krisis minyak pertama di peringkat global. Sebaliknya, kadar inflasi terendah direkodkan pada tahun 2020, iaitu negatif 1.2 peratus, disebabkan oleh pandemik COVID-19 yang menyebabkan tekanan terhadap permintaan serta kejatuhan harga minyak global yang perlahan.

Sementara itu, pertumbuhan KDNK Malaysia mencapai nilai maksimum sebanyak 11.7 peratus pada tahun 1973 sebelum bertumbuh perlahan 0.8 peratus pada tahun 1975. Pelaksanaan Dasar Ekonomi Baru (DEB) pada tahun 1970 menerusi Rancangan Malaysia Kedua (1971–1975) berjaya merangsang pertumbuhan ekonomi yang mencapai tahap tertinggi pada tahun 1973. Namun, Krisis Kewangan Asia 1997–1998 memberi kesan ketara terhadap ekonomi negara, dengan KDNK menyusut sebanyak 7.4 peratus pada tahun 1998. Krisis ini turut mengakibatkan penurunan pelaburan swasta, permintaan domestik, pelaburan modal asing dan kemerosotan pasaran saham.

Sepanjang 54 tahun, kadar faedah tertinggi dicatatkan pada tahun 1986 mencecah 23.0 peratus dipengaruhi oleh Krisis Komoditi 1985–1986 yang menyebabkan peningkatan kadar faedah secara drastik bagi mengawal kenaikan harga. Langkah ini secara tidak langsung menyebabkan kejatuhan dalam perdagangan komoditi dunia. Sebagai sebuah negara pengeksport, Malaysia turut terjejas apabila harga komoditi utama mengalami penurunan seperti timah dan minyak sawit. Tambahan pula, permintaan terhadap barangan perkilangan turut menurun. Selain itu, Krisis Minyak 1973 turut mempengaruhi kadar faedah dengan kadar terendah direkodkan pada tahun yang sama, iaitu negatif 6.8 peratus disebabkan lonjakan harga minyak global yang mencetuskan inflasi tinggi.

Berdasarkan **Jadual 1(a)**, bagi tempoh 1970 hingga 2024 purata kadar inflasi ialah 3.3 peratus, manakala purata pertumbuhan KDNK dan kadar faedah masing-masing mencatat 6.0 peratus dan 4.2 peratus. Dari segi median, pertumbuhan KDNK ialah 6.1 peratus, kadar faedah 4.2 peratus dan kadar inflasi 3.0 peratus. Secara keseluruhan, analisis statistik deskriptif ini menggambarkan trend serta variasi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah di Malaysia sepanjang tempoh tersebut.

5.2 Analisis Siri Masa

5.2.1 Ujian Kepegunan Setiap Pemboleh Ubah Makroekonomi

Jadual 1(b) : Hasil ujian ADF bagi data mentah setiap pemboleh ubah makroekonomi

Pemboleh ubah	Dickey-Fuller	Nilai-p
Kadar inflasi	-4.4086	0.01
Pertumbuhan KDNK	-3.6251	0.0392
Kadar faedah	-2.8301	0.2400

Merujuk kepada **Jadual 1(b)**, keputusan ujian ADF menunjukkan bahawa nilai-p bagi kadar inflasi ($p = 0.01$) dan pertumbuhan KDNK ($p = 0.0392$) adalah lebih kecil daripada aras keertian 0.05. Oleh itu, hipotesis nol berjaya ditolak dan ini menunjukkan bahawa siri masa bagi kedua-dua pemboleh ubah adalah pegun. Sebaliknya, nilai-p bagi kadar faedah ($p = 0.24$) melebihi aras keertian 0.05, menunjukkan bahawa pemboleh ubah ini tidak pegun, maka pembezaan perlu dilakukan.

Jadual 1(c) : Hasil ujian ADF bagi siri masa kadar faedah selepas pembezaan pertama

Pemboleh ubah	Dickey-Fuller	Nilai-p
Kadar faedah	-6.6343	0.01

Jadual 1(c) menunjukkan bahawa selepas pembezaan pertama, nilai-p bagi kadar faedah ($p = 0.01$) adalah lebih kecil daripada aras keertian $\alpha = 0.05$. Oleh itu, hipotesis nol ditolak, menandakan bahawa pemboleh ubah ini telah mencapai kepegunan.

5.2.2 Pembinaan Model ARIMA Dan VAR

Model ARIMA dan model VAR dibina untuk menganalisis kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah. Seterusnya, peramalan akan dilaksanakan terhadap kesemua pemboleh ubah pemboleh ubah makroekonomi tersebut bagi tempoh lima tahun akan datang, iaitu dari tahun 2025 hingga 2029.

5.2.2.1 Model ARIMA Bagi Kadar Inflasi

Model ARIMA ditentukan menggunakan fungsi *auto.arima* dalam perisian *RStudio*. Oleh yang demikian, model ARIMA bagi kadar inflasi di Malaysia dari tahun 1971 hingga 2024 diwakili dengan model ARIMA(0,1,2).

Jadual 1(d) : Anggaran parameter model ARIMA (0,1,2) bagi kadar inflasi

Parameter	Nilai Pekali	Ralat Piawai
θ_1	-0.3846	-0.4768
θ_2	0.1142	0.1089

Berdasarkan **Jadual 1(d)**, persamaan bagi model ARIMA (0,1,2):

$$y_t = -0.3846\varepsilon_{t-1} + 0.1142\varepsilon_{t-2} + \varepsilon_t$$

dimana,

y_t = Kadar inflasi pada masa t

ε_t = Ralat piawai pada masa t

Carta 1(b) : Siri Masa Peramalan bagi Kadar Inflasi, Malaysia, 1970 – 2029

Jadual 1(e) : Nilai ramalan kadar inflasi, Malaysia, 2025 - 2029

Tahun	Nilai Ramalan (%)	Titik Selang Keyakinan 95%, (x,y)
2025	1.8925	(-2.7510, 6.5360)
2026	2.1598	(-3.2926, 7.6122)
2027	2.1598	(-3.3305, 7.6500)
2028	2.1598	(-3.3681, 7.6877)
2029	2.1598	(-3.4055, 7.7250)

Berdasarkan **Carta 1(b)** dan **Jadual 1(e)**, kadar inflasi Malaysia diunjurkan meningkat kepada 1.9 peratus pada tahun 2025 dan stabil pada 2.2 peratus dari 2026 hingga 2029. Penyelarasan subsidi RON95, semakan harga asas elektrik, kenaikan premium insurans, peningkatan kos buruh susulan kenaikan gaji minimum serta perluasan skop Cukai Jualan dan Perkhidmatan (SST) merupakan antara faktor yang menyumbang kepada peningkatan harga barangan dan perkhidmatan dalam tempoh tersebut.

5.2.2.2 Model ARIMA Bagi Pertumbuhan KDNK Pada Harga Malar (2015=100)

Pertumbuhan KDNK Malaysia dari tahun 1971 hingga 2024 dimodelkan menggunakan model ARIMA(0,1,1). Anggaran parameter bagi model tersebut dipaparkan dalam **Jadual 1(f)**.

Jadual 1(f) : Anggaran parameter model ARIMA(0,1,1) bagi pertumbuhan KDNK

Parameter	Nilai Pekali	Ralat Piawai
θ_1	-0.9000	0.0623

Berdasarkan **Jadual 1(f)**, persamaan bagi model ARIMA(0,1,1):

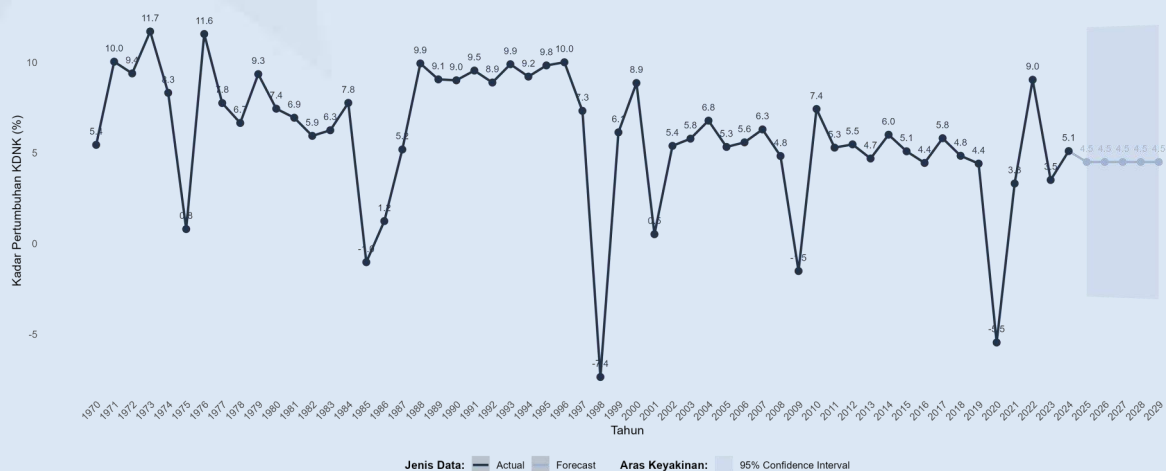
$$y_t = -0.9000 \varepsilon_{t-1} + \varepsilon_t$$

dimana,

y_t = Pertumbuhan KDNK (harga malar) pada masa t

ε_t = Ralat piawai pada masa t

Carta 1(c) : Siri masa peramalan bagi pertumbuhan KDNK pada harga malar (2015 = 100), Malaysia, 1970 – 2029

Jadual 1(g) : Nilai ramalan pertumbuhan KDNK pada harga malar (2015=100), Malaysia, 2025-2029

Tahun	Nilai Ramalan (%)	Titik Selang Keyakinan 95%, (x,y)
2025	4.5023	(-2.9203, 11.9249)
2026	4.5023	(-2.9572, 11.9618)
2027	4.5023	(-2.9941, 11.9987)
2028	4.5023	(-3.0307, 12.0353)
2029	4.5023	(-3.0671, 12.0717)

Hasil peramalan pertumbuhan KDNK Malaysia bagi 2025 hingga 2029, seperti yang ditunjukkan dalam **Carta 1(c)** dan **Jadual 1(g)**, dimana KDNK diunjurkan bertumbuh mampan pada 4.5 peratus pada tahun 2025, berbanding 5.1 peratus pada 2024 dan kekal stabil sehingga 2029. Ini mencerminkan momentum pertumbuhan ekonomi yang positif didorong oleh faktor luaran dan domestik yang kukuh. Unjuran ini adalah seiring dengan ramalan terkini oleh Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF) pada April 2025, yang mengunjurkan pertumbuhan ekonomi Malaysia pada kadar 4.1 peratus.

5.2.2.3 Model ARIMA Bagi Kadar Faedah

Jadual 1(h) : Anggaran parameter model ARIMA (0,1,1) bagi faedah

Parameter	Nilai Pekali	Ralat Piawai
θ_1	-0.8814	0.0950

Berdasarkan **Jadual 1(h)**, persamaan bagi model ARIMA (0,1,1):

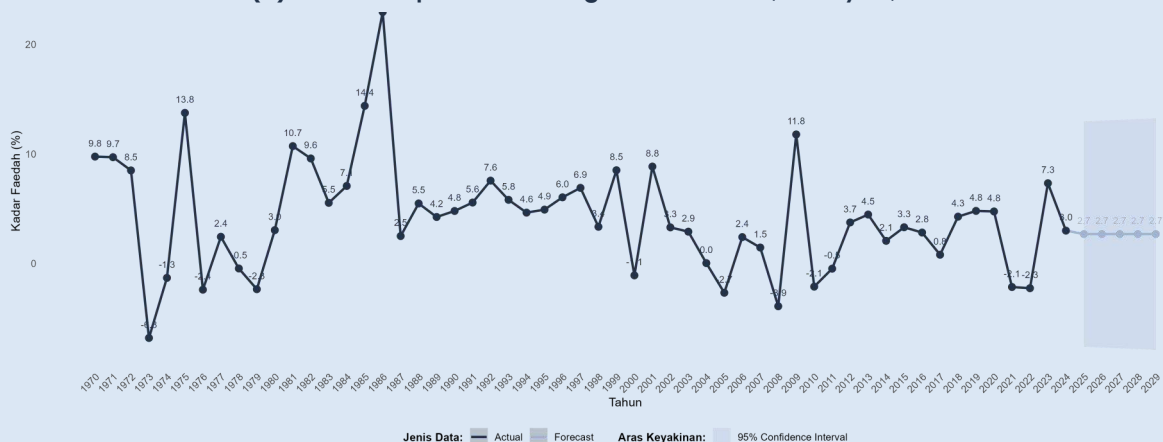
$$y_t = -0.8814 \varepsilon_{t-1} + \varepsilon_t$$

dimana,

y_t = Kadar faedah pada masa t

ε_t = Ralat piawai pada masa t

Carta 1(d) : Siri masa peramalan bagi kadar faedah, Malaysia, 1970 – 2029

Jadual 1(i) : Nilai ramalan kadar faedah, Malaysia, 2025 - 2029

Tahun	Nilai Ramalan (%)	Titik Selang Keyakinan 95%, (x,y)
2025	2.6866	(-7.6005, 2.9737)
2026	2.6866	(-7.6725, 13.0458)
2027	2.6866	(-7.7441, 13.1173)
2028	2.6866	(-7.8151, 13.1884)
2029	2.6866	(-7.8857, 13.2590)

Seterusnya, ramalan kadar faedah Malaysia bagi tempoh 2025 hingga 2029 seperti pada **Carta 1(d)** dan **Jadual 1(i)**. Pada 2025, kadar faedah dijangka berkembang 2.7 peratus berbanding 3.0 peratus pada tahun sebelumnya. Ramalan ini dijangka akan terus kekal 2.7 peratus sehingga tahun 2029.

5.2.2.4 Pemilihan Bilangan Lag Optimum

Pemilihan bilangan *lag* dilaksanakan menggunakan fungsi **VARselect** daripada pakej **vars** dalam perisian RStudio. Bagi menentukan bilangan *lag* yang optimum, nilai *Akaike Information Criterion* (AIC), *Hannan-Quinn Information Criterion* (HQ), *Schwarz Criterion* (SC), dan *Final Prediction Error* (FPE) yang terendah perlu dicapai.

Jadual 1(j) : Nilai AIC, HQ, SC dan FPE berdasarkan bilangan lag

Lag	Nilai AIC	Nilai HQ	Nilai SC	Nilai FPE
1	6.621	6.800	7.102	751.524
2	6.709	7.023	7.552	825.885
3	6.751	7.200	7.956	874.671
4	6.755	7.339	8.321	903.078
5	6.693	7.411	8.620	889.063
6	6.532	7.385	8.820	813.053
7	6.590	7.578	9.240	957.896
8	6.610	7.732	9.621	1135.470
9	6.392	7.650	9.765	1130.881
10	6.218	7.610	9.952	1286.765

Berdasarkan **Jadual 1(j)**, *lag* satu (1) mempunyai nilai HQ, SC dan FPE terendah, masing-masing 6.800, 7.102 dan 751.524. Sementara itu, *lag* sepuluh (10) mencatatkan nilai AIC paling rendah iaitu 6.218. Walaupun terdapat perbezaan dalam pilihan lag berdasarkan kriteria yang berbeza, pemilihan lag satu (1) adalah lebih wajar untuk peramalan jangka panjang seperti 5 tahun ke hadapan, memandangkan kriteria HQ, SC dan FPE cenderung memilih model yang lebih ringkas dan stabil, yang seringkali menghasilkan prestasi ramalan luar sampel yang lebih baik berbanding dengan model yang lebih kompleks dan berisiko mengalami *overfitting* yang dicadangkan oleh AIC.

5.2.2.5 Model VAR Bagi Kadar Inflasi, Pertumbuhan KDNK Dan Kadar Faedah

Model VAR (1) telah dibina dan digunakan untuk menghasilkan model VAR bagi ketiga-tiga pemboleh ubah makroekonomi.

Jadual 1(k) : Ringkasan hasil model VAR bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah dengan lag satu (1)

	<i>INF_t</i>	<i>GDP_t</i>	<i>INT_t</i>
<i>INF_{t-1}</i>	0.3984 (0.1235)	-0.01379 (0.2003)	0.5904 (0.2644)
<i>GDP_{t-1}</i>	0.1802 (0.0922)	0.2602 (0.1495)	0.006755 (0.1974)
<i>INT_{t-1}</i>	-0.05470 (0.06616)	0.1406 (0.1073)	0.2277 (0.1417)
Pemalar	1.1332 (0.8162)	3.8817 (1.3238)	1.1577 (1.7476)

Berdasarkan **Jadual 1(k)**, tiga (1) persamaan dibina seperti berikut:

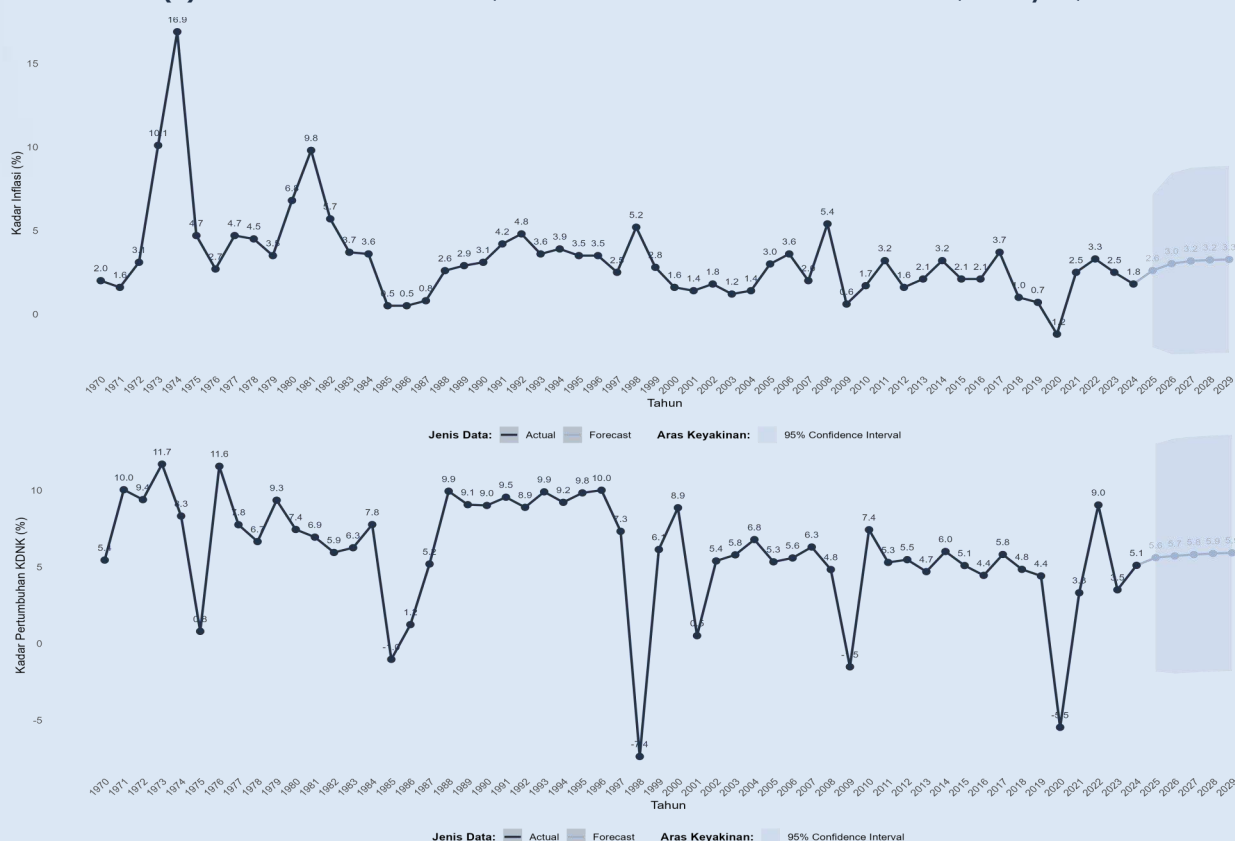
$$INF_t = 1.1332 + 0.3984 INF_{t-1} + 0.1802 GDP_{t-1} - 0.05470 INT_{t-1}$$

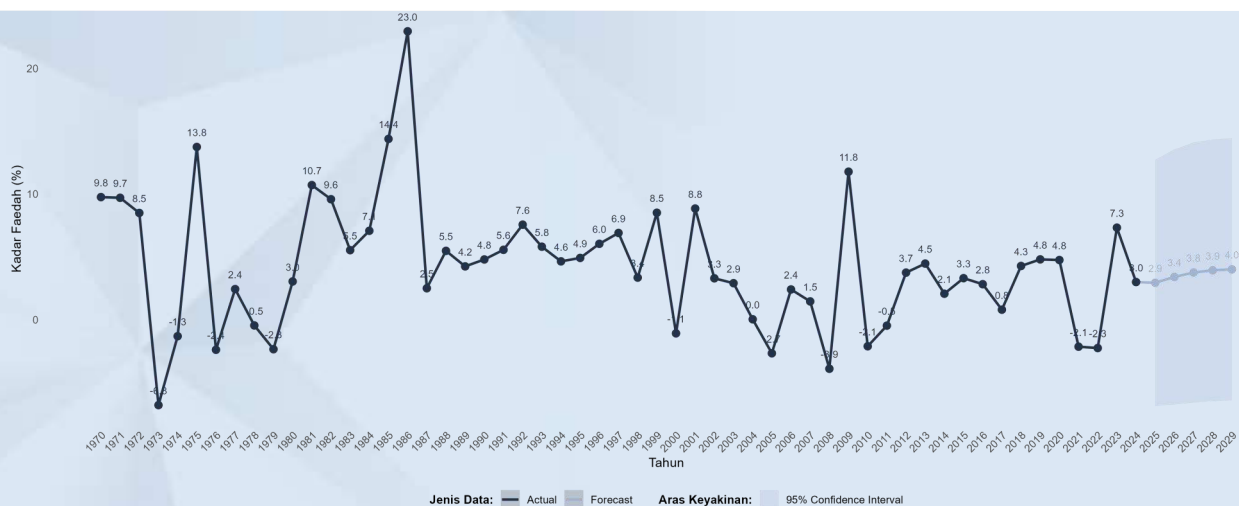
$$GDP_t = 3.8817 - 0.01379 INF_{t-1} + 0.2602 GDP_{t-1} + 0.1406 INT_{t-1}$$

$$INT_t = 1.1577 + 0.5904 INF_{t-1} + 0.006755 GDP_{t-1} + 0.2277 INT_{t-1}$$

Dimana *INF* mewakili kadar inflasi, *GDP* mewakili pertumbuhan KDNK dan *INT* mewakili kadar faedah pada masa *t*. Seterusnya, peramalan bagi kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah di Malaysia bagi tempoh 2025 hingga 2029 dilakukan dengan menggunakan model VAR (1) yang telah dibina di atas.

Carta 1(e) : Peramalan Kadar Inflasi, Pertumbuhan KDNK dan Kadar Faedah, Malaysia, 2025-2029

Jadual 1(I) : Nilai ramalan kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah, Malaysia, 2025-2029

Tahun	Kadar inflasi (%)		Pertumbuhan KDNK (%)		Kadar faedah (%)	
	Nilai Ramalan	Titik Selang Keyakinan 95%, (x,y)	Nilai Ramalan	Titik Selang Keyakinan 95%	Nilai Ramalan	Titik Selang Keyakinan 95%, (x,y)
2025	2.606	(-1.9738, 7.1858)	5.6070	(-1.8210, 13.0349)	2.9389	(-6.8668, 12.7447)
2026	3.0212	(-2.4064, 8.4488)	5.7182	(-1.9390, 13.3755)	3.4047	(-6.7537, 13.5630)
2027	3.1812	(-2.3867, 8.7491)	5.8070	(-1.8800, 13.4940)	3.7568	(-6.5999, 14.1135)
2028	3.2417	(-2.3453, 8.8286)	5.8774	(-1.8194, 13.5742)	3.9321	(-6.4905, 14.3547)
2029	3.2688	(-2.3212, 8.8589)	5.9195	(-1.7814, 13.6204)	4.0082	(-6.4281, 14.4446)

Berdasarkan analisis **Carta 1(e)** dan **Jadual 1(I)**, ekonomi Malaysia dijangka menunjukkan corak pertumbuhan yang dinamik dalam tempoh 2025 hingga 2029. Unjuran ini memberi gambaran penting mengenai arah tuju ekonomi negara dan implikasinya terhadap dasar monetari. Mengikut **Jadual 1(I)**, kadar inflasi diramalkan meningkat secara berterusan, daripada 2.6 peratus pada tahun 2025 kepada 3.0 peratus pada 2026. Kadar inflasi terus meningkat kepada 3.2 peratus pada 2027 dan 2028 manakala 3.3 peratus pada tahun 2029. Corak ini mencerminkan tekanan inflasi yang berterusan, namun masih dalam lingkungan terkawal.

Beralih kepada pertumbuhan KDNK, unjuran menunjukkan peningkatan berterusan sepanjang tempoh yang dianggarkan. Pada tahun 2025, pertumbuhan KDNK dijangka mencapai 5.6 peratus, sebelum meningkat kepada 5.7 peratus pada 2026. Kadar pertumbuhan ini dijangka terus meningkat kepada 5.8 peratus pada 2027, 5.9 peratus pada 2028 dan 2029 yang mana ianya menunjukkan ekonomi Malaysia kekal berdaya tahan.

Akhir sekali, unjuran kadar faedah menunjukkan trend peningkatan yang mencerminkan cabaran dalam dasar monetari. Pada tahun 2025, kadar faedah dijangka berada pada paras 2.9 peratus, sebelum meningkat kepada 3.4 peratus pada tahun 2026. Seterusnya, kadar ini diramalkan terus meningkat kepada 3.8 peratus pada tahun 2027, 3.9 peratus (2028) dan 4.0 peratus pada tahun 2029. Trend ini mungkin mencerminkan usaha mengawal inflasi dan merangsang pertumbuhan ekonomi, namun ia juga berpotensi meningkatkan ketidakpastian dalam pasaran kewangan.

5.2.3 Perbandingan Antara Model ARIMA Dan Model VAR

Jadual 1(m) : Perbandingan min ralat mutlak (MAE) bagi model ARIMA dan model VAR

Pemboleh ubah	MAE bagi model ARIMA	MAE bagi model VAR
Kadar inflasi	1.5433	1.4435
Pertumbuhan KDNK	2.3183	2.4780
Kadar faedah	3.7322	3.3622

Jadual 1(m) membandingkan prestasi model ARIMA dan VAR dalam meramalkan tiga pemboleh ubah makroekonomi menggunakan ukuran min ralat mutlak (MAE). Berdasarkan jadual tersebut, model VAR menunjukkan ketepatan yang lebih tinggi bagi meramalkan kadar inflasi dengan nilai MAE 1.4435, berbanding model ARIMA yang mencatatkan MAE 1.5433. Begitu juga bagi kadar faedah, dimana model VAR turut menunjukkan prestasi yang lebih baik dengan MAE 3.3622, jauh lebih rendah berbanding model ARIMA yang mencatatkan MAE 3.7322. Ini menunjukkan bahawa model VAR lebih berkesan dalam meramalkan kadar inflasi dan kadar faedah. Sebaliknya, bagi pertumbuhan KDNK, model ARIMA sedikit lebih baik dengan MAE 2.3183, berbanding model VAR yang mencatatkan MAE 2.4780. Walaupun perbezaannya kecil, hasil ini menunjukkan model ARIMA lebih sesuai untuk meramalkan pemboleh ubah ini.

Secara keseluruhannya, model VAR memberikan ramalan yang lebih baik bagi kadar inflasi dan kadar faedah, manakala model ARIMA sedikit lebih baik dalam meramalkan kadar pertumbuhan KDNK. Oleh itu, berdasarkan keputusan yang diperolehi daripada **Jadual 1(m)**, model VAR memberikan ramalan yang signifikan berbanding model ARIMA.

5.3 Ujian Penyebab Granger

Ujian penyebab Granger dijalankan menggunakan model VAR yang dibina dalam bahagian **5.2.2.4** dengan bilangan *lag* optimum, iaitu 1 bagi mengenal pasti hubungan antara kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah di Malaysia.

Jadual 1(n) : Hasil ujian penyebab Granger berdasarkan model VAR (1)

Hipotesis nol	Nilai-p
Kadar inflasi tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap pertumbuhan KDNK.	0.945
Kadar inflasi tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar faedah.	0.030*
Pertumbuhan KDNK tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar inflasi.	0.056
Pertumbuhan KDNK tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar faedah.	0.973
Kadar faedah tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar inflasi.	0.412
Kadar faedah tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap pertumbuhan KDNK.	0.196
Kadar faedah dan pertumbuhan KDNK tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar inflasi.	0.062
Kadar inflasi dan kadar faedah tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap pertumbuhan KDNK.	0.413
Kadar inflasi dan pertumbuhan KDNK tiada hubungan sebab-penyebab Granger terhadap kadar faedah.	0.079

Melalui ujian ini, hipotesis nol akan ditolak sekiranya nilai-p adalah lebih kecil daripada aras keertian, $\alpha = 0.05$. Berdasarkan **Jadual 1(n)** hanya satu hubungan yang didapati signifikan pada aras signifikan 5 peratus, iaitu antara kadar inflasi terhadap kadar faedah dengan nilai-p sebanyak 0.030. Ini menunjukkan bahawa kadar inflasi merupakan penyebab Granger kepada kadar faedah dalam model VAR(1), yang bermaksud maklumat masa lalu kadar inflasi dapat membantu dalam meramalkan pergerakan kadar faedah. Hubungan ini memberi gambaran bahawa perubahan dalam kadar inflasi berpotensi memberikan isyarat awal kepada perubahan dalam dasar kadar faedah di Malaysia, selari dengan peranan inflasi sebagai petunjuk penting dalam penentuan dasar monetari.

Sementara itu, kesemua hipotesis nol yang lain menunjukkan nilai-p melebihi aras signifikan 0.05, sekali gus menandakan tiada hubungan sebab-penyebab Granger yang signifikan antara pemboleh ubah yang diuji. Ini termasuklah hubungan antara pertumbuhan KDNK, kadar faedah dan kadar inflasi dalam pelbagai arah.

6.0 Rumusan

Kajian ini telah dapat meramalkan kadar inflasi, pertumbuhan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) dan kadar faedah Malaysia bagi tempoh lima tahun dari 2025 hingga 2029. Bagi kadar inflasi, unjuran model ARIMA(0,1,2) menunjukkan kenaikan kepada 1.9 peratus pada 2025, sebelum stabil pada 2.2 peratus sehingga 2029. Sebaliknya, model VAR(1) pula meramalkan trend kenaikan berterusan dari 2.6 peratus pada 2025 kepada 3.3 peratus pada 2029. Untuk pertumbuhan KDNK, model ARIMA(0,1,1) mengunjurkan kadar yang konsisten pada 4.5 peratus sepanjang tempoh ramalan. Sementara itu, model VAR(1) menunjukkan peningkatan pertumbuhan KDNK dari 5.6 peratus pada 2025 kepada 5.9 peratus pada 2029. Akhir sekali, ramalan kadar faedah melalui model ARIMA(0,1,1) menjangkakan penurunan kepada 1.7 peratus pada 2025 sebelum stabil pada 2.7 peratus hingga 2029, manakala model VAR(1) pula meramalkan peningkatan kadar faedah dari 2.9 peratus pada 2025 kepada 4.0 peratus pada 2029. Secara ringkas, kedua-dua model menunjukkan perspektif berbeza tentang hala tuju ekonomi Malaysia di masa hadapan.

Seterusnya, dalam perbandingan prestasi antara model ARIMA dan VAR, kajian ini mendapati bahawa model VAR(1) memberikan prestasi peramalan yang lebih baik berbanding model ARIMA, khususnya dalam meramalkan kadar inflasi dan kadar faedah. Ketepatan ini disokong oleh nilai Min Ralat Mutlak (MAE) yang lebih rendah bagi kedua-dua indikator apabila menggunakan model VAR. Sementara itu, model ARIMA menunjukkan prestasi peramalan yang lebih kukuh bagi pertumbuhan KDNK. Secara keseluruhan, model VAR didapati lebih berkesan untuk analisis makroekonomi dalam konteks kajian ini.

Di samping itu, hubungan antara ketiga-tiga pemboleh ubah makroekonomi ini, ujian penyebab Granger telah mendedahkan penemuan penting. Hasil analisis menunjukkan bahawa kadar inflasi mempunyai hubungan sebab-penyebab yang signifikan terhadap kadar faedah ($p = 0.030$). Ini bermakna, perubahan dalam kadar inflasi pada masa lalu dapat meramalkan perubahan pada kadar faedah pada masa hadapan. Walau bagaimanapun, tiada hubungan sebab-penyebab signifikan yang dikesan antara kadar inflasi dengan pertumbuhan KDNK, mahupun antara pertumbuhan KDNK dengan kadar faedah.

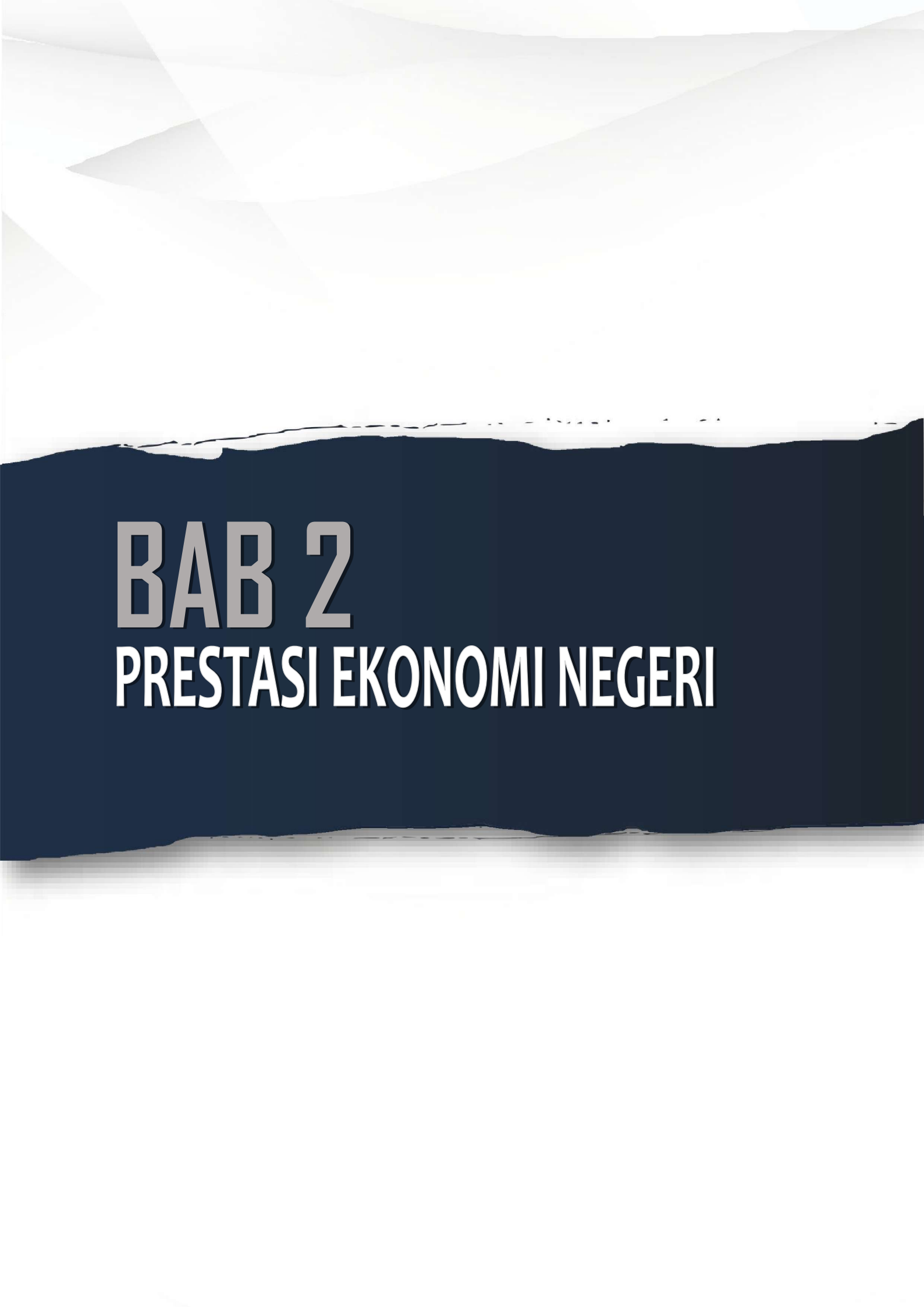
Untuk kajian masa akan datang, disarankan agar lebih banyak petunjuk makroekonomi dipertimbangkan, termasuk kadar pertukaran mata wang, kadar pengangguran, Indeks Harga Pengeluar, Indeks Harga Pengguna serta kadar penawaran wang. Ini akan membolehkan analisis yang lebih mendalam mengenai hubungan antara petunjuk-petunjuk tersebut dan kesannya terhadap ekonomi negara pada masa hadapan.

Akhir sekali, memandangkan kajian ini hanya meneliti kadar inflasi, pertumbuhan KDNK dan kadar faedah di Malaysia, kajian ini boleh diperluaskan dengan membuat perbandingan dengan negara-negara lain, terutamanya di Asia Tenggara dan analisis perbandingan antara negeri-negeri di Malaysia dimana hasil kajian ini boleh memberikan perspektif tambahan mengenai faktor-faktor makroekonomi yang mempengaruhi variasi dalam trend ekonomi. Kajian ini juga dijangka dapat membantu memperoleh pemahaman yang lebih komprehensif tentang pola pertumbuhan ekonomi di Malaysia.

7.0 Rujukan

- Abbas Usman & Adenomon Monday Osagie. 2023. Comparison of Autoregressive Distributed Lag Model and Vector Error Correction Model Analysis on The Effect of Some Macroeconomic Variables on GDP in Nigeria. *International Journal of Finance Research*. 4(2)
- Anning, L., Tuama, A. S. & Darko, S. 2017. Inflation, unemployment and economic growth: evidence from the VAR model approach for the economy of Iraq. *International Journal of Developing and Emerging Economies* 5(1): 26-39.
- Bank Negara Malaysia. Bagaimanakah kenaikan faedah boleh memberikan kesan kepada saya? Diperoleh daripada <https://www.bnm.gov.my/monetary-stability#mpfaq>
- Bank Negara Malaysia. Mengapakah inflasi yang rendah dan stabil adalah penting? Diperoleh daripada <https://www.bnm.gov.my/monetary-stability#mpfaq>
- Chen, J. 2023. Interest: definition and types of fees for borrowing money. <https://www.investopedia.com/terms/i/interest.asp> [10 Februari 2025].
- Dinh, D. V. 2020. Impulse Response of inflation to economic growth dynamics: VAR model analysis. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business* 7(9): 219-228.
- Eric. 2021. Introduction to granger causality. <https://www.aptech.com/blog/introduction-to-granger-causality/> [31 Januari 2025].
- Helia. K. (2024). Memahami Kadar Faedah Bank Pusat dan Kesan Terhadap Ekonomi. Diperoleh daripada <https://traderforexmalaysia.com/memahami-kadar-faedah-bank-pusat-dan-kesan-terhadap-ekonomi/>
- Inam, U. S. 2017. Forecasting inflation in Nigeria: a vector autoregression approach. *International Journal of Economics, Commerce and Management* 5(1): 92-104.
- International Monetary Fund. 2024. World Economic Outlook, October 2024. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/10/22/world-economic-outlook-october-2024> [20 Februari 2025].
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2024). Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) Suku Ketiga 2024.
- Kipkoech, R.T., George, O. O. & Joseph, M.K. 2013. Granger Causality and Error Correction Models in Economics: A Case study of Kenyan Market. *Mathematical Theory and Modeling* 3(14): 98-110.
- Lütkepohl, H. 2011. Vector autoregressive models. EUI Working Paper ECO 2011/30. https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/19354/ECO_2011_30.pdf?sequence=1 [11 Februari 2025].
- Mohamed, R.A. & Ahmed, I.A.E. 2019. Forecasting Egyptian GDP Using ARIMA Models. *Reports on Economics and Finance*. 5: 35-47.

- Nor Azlinda Abu Yamin. 2023. *Penentu Kadar Inflasi Di Malaysia*. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nor Umaira Nazira Nazir. 2015. *Faktor-Faktor Mempengaruhi Perubahan Keluaran Dalam Negeri Kasar Di Malaysia*. Universiti Malaysia Sabah.
- Onwukwe, C. E. & Nwafor, G. O. 2014. A multivariate time series modeling of major economic indicators in Nigeria. *American Journal of Applied Mathematics and Statistics* 2(6): 376-385.
- Panigrahi, S. K., Noor Azlinna Azizan, Sorooshian, S. & Thoudam, P. 2020. Effects of inflation, interest and unemployment rates on economic growth: evidence from ASEAN countries. *ABAC Journal* 40(2): 140-155.
- Pilström, P. & Pohl, S. 2009. *Forecasting GDP growth – the case of the Baltic states*. Tesis Ijazah Sarjana Muda, Jönköping International Business School, Economics, Jönköping University.
- Schneider, P. & Xhafa, F. (2022). Chapter 3 - Anomaly detection: concepts and methods. Dlm. Schneider, P. & Xhafa, F. (pnyt.). *Anomaly Detection and Complex Event Processing over IoT Data Streams*, hlm. 49-66. Cambridge: Academic Press.
- Suresh, J. dan Senthilnathan, S. (2012). *Relationship between Tourism and Economic Growth in Sri Lanka*. Diperoleh daripada https://www.researchgate.net/publication/272298941_Relationship_between_Tourism_and_Economic_Growth_in_Sri_Lanka
- Vika, I. 2018. Practical issues in forecasting with vector autoregressions. https://www.bankofalbania.org/rc/docRevista_Ekonimike_6M2_2018_english_web_Vika_14031.pdf [20 Februari 2025].
- World Bank. 2024. Open Knowledge Repository. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/f983c12d-d43c-4e41-997e-252ec6b87dbd/content> [20 Februari 2025].

BAB 2

PRESTASI EKONOMI NEGERI

KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAAN MALAYSIA

KELUARAN DALAM NEGERI KASAR (KDNK) MENGIKUT NEGERI 2024

5 negeri
bertumbuh melebihi
pertumbuhan
nasional

6 negeri
menyumbang 73.4%
kepada KDNK
nasional

PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN KDNK NEGERI PADA HARGA MALAR 2015 (%)

Petunjuk: ● Pertumbuhan 2024 (%) ● Pertumbuhan 2023 (%) □ Sumbangan kepada KDNK Malaysia (%) ● Pertumbuhan melebihi nasional

PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN 6 NEGERI PENYUMBANG¹ TERATAS MENGIKUT SEKTOR (%)

Petunjuk: 📈 Pertumbuhan 2024 📊 Sumbangan kepada KDNK Malaysia

Nota: ¹Berdasarkan sumbangan kepada nilai ditambah nasional mengikut sektor

*Termasuk W.P. Putrajaya W.P.: Wilayah Persekutuan KL: Kuala Lumpur

Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri (Sektor Perlombongan & pengkuarian).

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar Mengikut Negeri 2024, Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM)

@StatsMalaysia

PRESTASI EKONOMI 2024

Ekonomi Malaysia berkembang lebih kukuh pada tahun 2024 iaitu sebanyak 5.1 peratus pada tahun 2024, meningkat daripada 3.5 peratus pada tahun sebelumnya dengan nilai Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) berjumlah RM1.65 trilion (2023: RM1.57 trilion). Sektor Perkhidmatan kekal mendominasi ekonomi negara dengan sumbangan 59.4 peratus, berkembang 5.3 peratus berbanding tahun 2023. Penyumbang tertinggi KDNK seterusnya iaitu sektor Pembuatan dan sektor Pertanian masing-masing turut meningkat 4.2 peratus dan 3.1 peratus berbanding pertumbuhan marginal 0.7 peratus dan 0.2 peratus pada tahun sebelum. Pada tempoh sama, sektor Perlombongan & pengkuarian bertumbuh daripada 0.5 peratus kepada 0.9 peratus, manakala sektor Pembinaan terus mengukuh dengan pertumbuhan 17.5 peratus.

Enam negeri menyumbang 73.4 peratus kepada KDNK Malaysia

Prestasi ekonomi mengikut negeri

Selari dengan pengukuhan ekonomi nasional, semua negeri turut merekodkan peningkatan dengan mencatat pertumbuhan positif pada tahun 2024, mencerminkan perkembangan ekonomi yang seimbang dan holistik di seluruh negara. Lima negeri mengatasi pertumbuhan di peringkat nasional sebanyak 5.1 peratus, didahului oleh Johor yang berkembang 6.4 peratus, Selangor 6.3 peratus, W.P. Kuala Lumpur 6.2 peratus, Pahang 5.7 peratus dan W.P. Labuan 5.4 peratus (**Jadual 2.2**).

Dari aspek komposisi ekonomi, Selangor kekal sebagai peneraju utama dengan sumbangan 26.2 peratus, diikuti W.P. Kuala Lumpur (16.1%), Johor (9.6%), Sarawak (9.0%), Pulau Pinang (7.4%) dan Perak dengan sumbangan 5.2 peratus. Enam negeri ini menyumbang secara kumulatif sebanyak 73.4 peratus (2023: 73.0%) kepada KDNK Malaysia.

Struktur ekonomi mengikut negeri

Pada tahun 2024, ekonomi Malaysia didominasi oleh sektor Perkhidmatan dengan sumbangan 59.4 peratus, diikuti Pembuatan, 23.1 peratus. Di peringkat negeri, komposisi sama ditunjukkan oleh negeri Johor, Kedah, Melaka, Negeri Sembilan, Pulau Pinang, Perak, Selangor dan Terengganu (**Carta 2.1**). Sektor Perkhidmatan mendominasi ekonomi W.P. Kuala Lumpur dan W.P. Labuan dengan sumbangan melebihi 75.0 peratus, masing-masing 91.9 peratus dan 79.9 peratus. Kelantan dan Perlis pula diterajui oleh sektor Perkhidmatan diikuti oleh sektor Pertanian sebagai penyumbang kedua terbesar. Sektor Perkhidmatan kekal sebagai penyumbang utama kepada ekonomi Pahang dengan sumbangan 51.7 peratus, diikuti oleh sektor

Pertanian sebanyak 22.3 peratus. Ini diikuti oleh sektor Pembuatan yang menyumbang 21.2 peratus, menjadikannya penyumbang ketiga terbesar kepada ekonomi negeri tersebut. Manakala di Perak, sektor Pertanian merupakan penyumbang ketiga tertinggi (14.0%) selepas Perkhidmatan (63.3%) dan Pembuatan (19.4%). Ekonomi Sabah dan Sarawak pula disumbangkan oleh sektor Perlombongan & pengkuarian yang masing-masing merupakan penyumbang kedua dan ketiga tertinggi di negeri berkenaan.

Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang utama ekonomi negara dengan sumbangan 59.4 peratus berkembang 5.3 peratus pada tahun 2024 berbanding 5.1 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini disokong oleh pertumbuhan dalam subsektor utama seperti Perdagangan borong & runcit, 4.3 peratus (2023: 5.9%), Perkhidmatan kerajaan, 4.8 peratus (2023: 4.9%), Hartanah & perkhidmatan perniagaan, 9.5 peratus (2023: 8.6%) dan Pengangkutan & penyimpanan, 10.7 peratus (2023: 13.6%). Empat negeri mencatatkan pertumbuhan sektor Perkhidmatan mengatasi paras nasional 5.3 peratus iaitu W.P. Labuan (6.4%), Selangor (6.3%), Johor (6.0%) dan W.P. Kuala Lumpur (5.5%).

Sektor Pembuatan yang menyumbang sebanyak 23.1 peratus kepada ekonomi negara pada tahun 2024 mengukuh 4.2 peratus berbanding pertumbuhan marginal 0.7 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan dalam Produk elektrik, elektronik dan optikal yang memulih 4.1 peratus setelah menyusut 1.6 peratus pada tahun 2023. Begitu juga dengan Produk petroleum, kimia, getah dan plastik yang menunjukkan peningkatan 3.2 peratus (2023: -0.8%). Manakala Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk yang direka mengukuh 7.5 peratus berbanding 5.2 peratus

yang dicatatkan pada tahun 2023. Sektor Pembuatan di lima negeri mengatasi pertumbuhan nasional 4.2 peratus iaitu Kedah (6.6%), Perak (5.1%), Selangor (5.1%) dan W.P. Kuala Lumpur (4.3%).

Sektor Pertanian bertumbuh 3.1 peratus dan merupakan penyumbang ketiga kepada ekonomi negara dengan sumbangan sebanyak 6.3 peratus. Pertumbuhan ini dirangsang oleh subsektor Tanaman (3.6%), Ternakan (3.3%) dan Perikanan (2.9%). Namun begitu, subsektor Perhutanan dan pembalakan mencatatkan penyusutan sebanyak 5.4 peratus, dengan Sabah merupakan satu-satunya negeri yang merekodkan pertumbuhan positif. Kelapa sawit yang merupakan penyumbang terbesar subsektor Tanaman mengukuh 5.1 peratus berbanding pertumbuhan marginal yang direkodkan tahun sebelumnya. Pengukuhan ini turut memacu pertumbuhan sektor Pertanian di negeri Johor, Negeri Sembilan dan Pahang. Tujuh negeri dengan pertumbuhan sektor Pertanian mengatasi nasional iaitu Negeri Sembilan (9.8%), Pahang (8.4%), Selangor (6.6%), Johor (4.2%), Kedah (4.0%), Terengganu (3.9%) dan Perak (3.6%).

Sektor Perlombongan & pengkuarian terus merekodkan pertumbuhan marginal iaitu 0.9 peratus (2023: 0.5%) dirangsang oleh subsektor Gas asli yang berkembang 3.0 peratus (2023: 0.6%) serta Perlombongan & pengkuarian lain yang meningkat 3.4 peratus. Sebaliknya, subsektor Minyak mentah & kondensat terus menyusut kepada 2.7 peratus pada tahun 2024 (2023: -0.4%), sekali gus

memperlahankan pertumbuhan sektor ini. Ketegangan geopolitik yang masih berlarutan serta kejatuhan harga minyak mentah dunia telah mendorong kepada penyusutan pengeluaran minyak mentah negara. Impaknya, dua negeri pengeluar utama minyak mentah negara iaitu Sabah dan Sarawak masing-masing mencatatkan kemerosotan 7.7 peratus dan 2.6 peratus dalam subsektor Minyak mentah & kondensat.

Sektor Pembinaan melonjak 17.5 peratus pada tahun 2024 berbanding pertumbuhan 6.0 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Prestasi memberangsangkan ini dipacu oleh semua subsektor iaitu Pembinaan bangunan (16.2%), Aktiviti pembinaan pertukangan khas (21.0%) dan Kejuruteraan awam (16.3%). Antara negeri yang menyokong prestasi kukuh sektor ini ialah Johor (42.7%), Melaka (30.6%), W.P. Kuala Lumpur (21.1%), Kelantan (20.7%) dan Sabah (18.8%).

Beralih ke prestasi ekonomi mengikut negeri, **Johor** buat julung kalinya merekodkan pertumbuhan tertinggi mengatasi negeri-negeri lain iaitu 6.4 peratus (2023: 4.1%) dengan nilai KDNK mencecah RM158.0 bilion berbanding RM148.6 bilion yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan memberangsangkan ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 6.0 peratus (2023: 5.4%) didorong oleh peningkatan dalam subsektor Kewangan & insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan serta subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sektor Pembuatan juga berkembang 4.2 peratus (2023: 2.8%) didorong oleh peningkatan dalam Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Sektor Pembinaan merekodkan pertumbuhan 42.7 peratus (2023: 12.7%), merupakan peningkatan tertinggi berbanding negeri-negeri lain didorong oleh pengukuhan dalam semua

segmen yang bertumbuh dua digit iaitu Pembinaan bangunan (41.6%), Kejuruteraan awam (44.1%) dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas (42.4%). Pada masa sama, sektor Pertanian memulih 4.2 peratus setelah mengalami kemerosotan 1.3 peratus pada tahun 2023 didorong oleh peningkatan pengeluaran kelapa sawit.

Ekonomi **Kedah** berkembang 4.2 peratus (2023: 1.7%) dengan nilai KDNK berjumlah RM54.0 bilion (2023: RM51.9 bilion). Pertumbuhan ekonomi Kedah dipelopori oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 3.8 peratus (2023: 4.1%) didorong oleh peningkatan dalam subsektor Perkhidmatan kerajaan dan subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini berkembang 6.6 peratus (2023: -3.2%) disokong oleh peningkatan dalam Produk elektrik, elektronik & optikal serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Sementara itu, sektor Pertanian memulih 4.0 peratus, berikutan peningkatan dalam subsektor Tanaman (kelapa sawit dan getah) dan Ternakan (ayam/itik). Namun begitu, sektor Pembinaan menyusut 11.1 peratus (2023: 32.8%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam semua subsektor terutamanya Aktiviti pembinaan pertukangan khas.

Nilai KDNK **Kelantan** berjumlah RM28.7 bilion (2023: RM27.7 bilion) meningkat 3.6 peratus berbanding 2.6 peratus yang direkodkan pada

tahun 2023. Sektor Perkhidmatan yang mendominasi 71.7 peratus ekonomi Kelantan bertumbuh 3.4 peratus (2023: 4.0%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan kerajaan serta Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pertanian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi Kelantan memulih kepada 2.8 peratus berbanding penguncupan 1.6 peratus yang dicatatkan pada tahun 2023 didorong oleh prestasi baik subsektor Tanaman dan Perikanan. Manakala sektor Pembinaan melonjak 20.7 peratus (2023: 8.3%) dipacu oleh pertumbuhan dua digit dalam semua subsektor iaitu Kejuruteraan awam, Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas.

Melaka merekodkan nilai KDNK berjumlah RM48.9 bilion (2023: RM46.9 bilion) dengan peningkatan 4.4 peratus (2023: 2.8%). Sektor Perkhidmatan yang menyumbang 51.4 peratus kepada ekonomi Melaka berkembang 4.8 peratus (2023: 4.2%) disokong oleh pengembangan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Pada masa sama, sektor Pembuatan meningkat 3.8 peratus (2023: 0.3%) didorong oleh Produk petroleum, kimia, getah & plastik serta Produk elektrik, elektronik dan optikal. Sektor Pembinaan negeri ini melonjak 30.6 peratus (2023: 6.5%) dirangsang oleh pertumbuhan dua digit dalam semua subsektor terutamanya subsektor Kejuruteraan awam. Sebaliknya, sektor Pertanian menguncup 1.0 peratus (2023: 4.0%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam subsektor Tanaman, iaitu sayur-sayuran.

Ekonomi **Negeri Sembilan** mencecah RM54.3 bilion (2023: RM51.9 bilion) dengan merekodkan pertumbuhan 4.6 peratus (2023: 1.9%). Sektor Perkhidmatan berkembang 4.3 peratus (2023: 4.5%) dipacu

oleh subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT serta Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan meningkat 3.9 peratus (2023: 1.2%) dirangsang oleh Produk elektrik, elektronik dan optikal serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Sementara itu, sektor Pertanian memulih 9.8 peratus (2023: -5.6%) dipacu oleh subsektor Tanaman iaitu kelapa sawit.

Ekonomi **Pahang** menyaksikan pertumbuhan 5.7 peratus (2023: 5.1%), mengatasi pertumbuhan di peringkat nasional (5.1%) dengan nilai KDNK mencecah RM68.7 bilion (2023: RM65.0 bilion). Ekonominya yang diterajui oleh sektor Perkhidmatan berkembang 4.9 peratus (2023: 6.1%), didorong oleh industri berkaitan pelancongan, iaitu Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan lain. Sementara itu, sektor Pembuatan mencatatkan pertumbuhan 3.5 peratus (2023: 2.1%) disokong oleh Produk petroleum, kimia, getah & plastik serta Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan. Pada masa sama, sektor Pertanian mengukuh 8.4 peratus (2023: 1.3%) disokong oleh pertumbuhan memberangsangkan dalam subsektor Tanaman, terutamanya Kelapa sawit. Sektor Pembinaan juga turut mengukuh 12.9 peratus (2023: 42.3%) disokong pengukuhan dalam semua subsektor iaitu Kejuruteraan awam, Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas.

12.9%

**Sektor Pembinaan
di Pahang bertumbuh
dua digit
pada tahun 2024**

Prestasi ekonomi **Pulau Pinang** menunjukkan peningkatan 4.8 peratus (2023: 3.2%) dengan nilai KDNK berjumlah RM121.5 bilion (2023: RM116.0 bilion). Sektor Perkhidmatan yang menyumbang 48.1 peratus kepada ekonomi negeri ini berkembang 5.0 peratus (2023: 6.0%) dipacu oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sektor Pembuatan yang merupakan penyumbang kedua tertinggi ekonomi negeri ini memulih 4.0 peratus (2023: -0.5%) didorong oleh Produk elektrik, elektronik & optikal, seiring dengan peningkatan positif dalam permintaan produk E&E dunia. Manakala sektor Pembinaan berkembang 14.4 peratus disokong oleh semua subsektor yang menunjukkan peningkatan dua digit, terutamanya subsektor Pembinaan bangunan.

Ekonomi **Perak** berkembang 4.4 peratus (2023: 2.7%) dengan nilai KDNK mencecah RM86.2 bilion (2023: RM82.6 bilion). Pertumbuhan ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 4.1 peratus (2023: 3.1%), dirangsang oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sektor Pembuatan turut meningkat 5.1 peratus (2023: 2.2%) didorong oleh peningkatan Produk petroleum, kimia, getah & plastik serta Produk elektrik, elektronik & optikal. Sektor Pertanian yang menyumbang 14.0 peratus kepada ekonomi negeri ini berkembang 3.6 peratus disokong oleh subsektor Perikanan dan Ternakan. Manakala sektor Pembinaan melonjak 11.5 peratus (2023: -2.5%), terutama bagi subsektor Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas.

KDNK **Perlis** berkembang 3.3 peratus (2023: 2.0%) dengan nilai ekonominya mencecah RM6.5 bilion (2023: RM6.3 bilion).

6.3%
Pertumbuhan KDNK
Selangor pada tahun 2024
melempi pertumbuhan
peringkat nasional

Sektor Perkhidmatan yang meneraju ekonomi negeri ini berkembang 3.3 peratus (2023: 2.4%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan kerajaan serta subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pertanian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini meningkat 2.9 peratus (2023: 3.1%) disokong oleh subsektor Perikanan yang berkembang 10.5 peratus manakala subsektor Tanaman merosot 3.1 peratus sekali gus memperlambatkan pertumbuhan sektor ini. Pada masa yang sama, sektor Pembinaan mengukuh 16.9 peratus (2023: 1.4%) disumbangkan oleh peningkatan memberangsangkan dalam subsektor Kejuruteraan awam.

Selangor yang merupakan penyumbang utama kepada ekonomi negara berkembang 6.3 peratus (2023: 5.4%) dengan nilai KDNK berjumlah RM432.1 bilion (2023: RM406.6 bilion). Ekonomi negeri ini yang dipacu oleh sektor Perkhidmatan mempamerkan peningkatan 6.3 peratus (2023: 6.1%) didorong oleh subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT serta subsektor Perdagangan borong

& runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sementara itu, sektor Pembuatan yang menyumbang 29.1 peratus kepada ekonomi Selangor berkembang 5.1 peratus (2023: 2.0%) didorong oleh lonjakan dalam Produk elektrik, elektronik & optikal serta Produk bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Sektor Pembinaan juga berkembang positif dengan merekodkan pertumbuhan 13.2 peratus (2023: 9.5%) dirangsang oleh subsektor Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas. Begitu juga sektor Pertanian yang memulih kepada 6.6 peratus (2023: -7.2%) disokong oleh subsektor Perikanan, Tanaman dan Ternakan.

KDNK **Terengganu** mencecah RM39.9 bilion (2023: RM38.2 bilion) merekodkan peningkatan 4.5 peratus (2023: 2.2%). Sektor Perkhidmatan yang memacu ekonomi negeri ini berkembang 4.0 peratus (2023: 3.1%) didorong oleh subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT serta Perkhidmatan kerajaan. Manakala sektor Pembuatan yang merupakan penyumbang kedua tertinggi ekonominya berkembang 3.9 peratus (2023: 0.2%) disokong oleh peningkatan Produk petroleum, kimia, getah & plastik. Sektor Pembinaan di Terengganu melonjak 17.5 peratus (2023: 1.7%) didorong oleh peningkatan dalam semua subsektor, terutamanya subsektor Pembinaan bangunan. Manakala sektor Pertanian menyederhana 3.9 peratus (2023: 6.5%) dipengaruhi oleh peningkatan dalam subsektor Tanaman dan Ternakan. Walau bagaimanapun, subsektor Perikanan dan Perhutanan & pembalakan merosot sekali gus memperlahankan pertumbuhan sektor ini.

KDNK **Sabah** berjumlah RM84.3 bilion (2023: RM83.4 bilion) berkembang 1.1 peratus berbanding 1.4 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang utama ekonomi

negeri ini berkembang 4.2 peratus (2023: 4.5%) didorong oleh subsektor berkaitan pelancongan iaitu Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Perkhidmatan kerajaan. Sektor Perlombongan & pengkuarian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi Sabah terus merosot kepada 5.0 peratus (2023: -4.5%), disebabkan oleh kejatuhan dalam subsektor Minyak mentah & kondensat. Sektor Pertanian juga menguncup 3.4 peratus (2023: 0.6%) dipengaruhi oleh kejatuhan dalam subsektor Tanaman (kelapa sawit) dan subsektor Perikanan. Sektor Pembuatan pula berkembang perlahan 1.2 peratus (2023: 4.4%) disokong oleh Produk bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Namun begitu, penyumbang utama sektor ini iaitu Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan (sumbangan: 64.8%) meningkat marginal 0.1 peratus, sekali gus memperlahankan pertumbuhan sektor ini. Sebaliknya, sektor Pembinaan di Sabah melantun 18.8 peratus (2023: -1.1%) didorong oleh pertumbuhan dalam semua subsektor.

Ekonomi **Sarawak** berkembang 3.9 peratus (2023: 1.3%) mencecah RM148.2 bilion berbanding RM142.7 bilion pada tahun 2023. Sektor Perkhidmatan meningkat 4.9 peratus (2023: 5.2%) didorong oleh subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT serta subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan memulih 1.3 peratus (2023: -3.9%)

disokong oleh Produk petroleum, kimia, getah dan plastik. Sektor Perlombongan & pengkuarian memulih 4.1 peratus berbanding penyusutan marginal 0.1 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya disokong oleh peningkatan subsektor Gas asli. Sektor Pertanian di negeri ini berkembang marginal 0.5 peratus didorong oleh pertumbuhan subsektor Tanaman yang menyumbang 82.9 peratus kepada sektor Pertanian negeri Sarawak dengan pertumbuhan 1.4 peratus. Manakala sektor Pembinaan melonjak 18.7 peratus disokong oleh subsektor Kejuruteraan awam dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas.

W.P. Kuala Lumpur* kekal sebagai penyumbang kedua tertinggi kepada ekonomi negara dengan nilai KDNK berjumlah RM265.8 bilion (2023: RM250.3 bilion) mengukuh 6.2 peratus (2023: 3.8%). Sektor Perkhidmatan yang mengungguli ekonominya berkembang 5.5 peratus (2023: 5.0%) mengatasi pertumbuhan nasional. Pertumbuhan ini disokong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan. Sementara itu, sektor Pembinaan dan sektor Pembuatan masing-masing meningkat 21.1 peratus dan 4.3 peratus.

Ekonomi **W.P. Labuan** merekodkan nilai KDNK berjumlah RM8.6 bilion (2023: RM8.1 bilion) mengukuh 5.4 peratus (2023: 1.8%), melepasi pertumbuhan nasional. Sektor Perkhidmatan yang menjadi peneraju ekonominya berkembang 6.4 peratus (2023: 2.0%) disokong oleh pertumbuhan dalam subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan terutamanya aktiviti Kewangan

dan insurans. Manakala sektor Pembinaan berkembang 5.3 peratus (2023: 0.1%) didorong oleh peningkatan positif dalam semua subsektor, terutamanya Aktiviti pembinaan pertukangan khas. Sebaliknya, sektor Pembuatan menyusut 0.7 peratus dipengaruhi oleh kejatuhan Produk petroleum, kimia, getah & plastik.

KDNK per kapita

Lima negeri merekodkan nilai KDNK per kapita melebihi paras nasional (RM56,745) iaitu W.P. Kuala Lumpur (RM136,364), W.P. Labuan (RM87,041), Pulau Pinang (RM76,030), Sarawak (RM73,444) dan Selangor (RM65,913) seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 2.1**.

Jadual 2.1 : KDNK per kapita mengikut negeri, 2023-2024 pada harga semasa

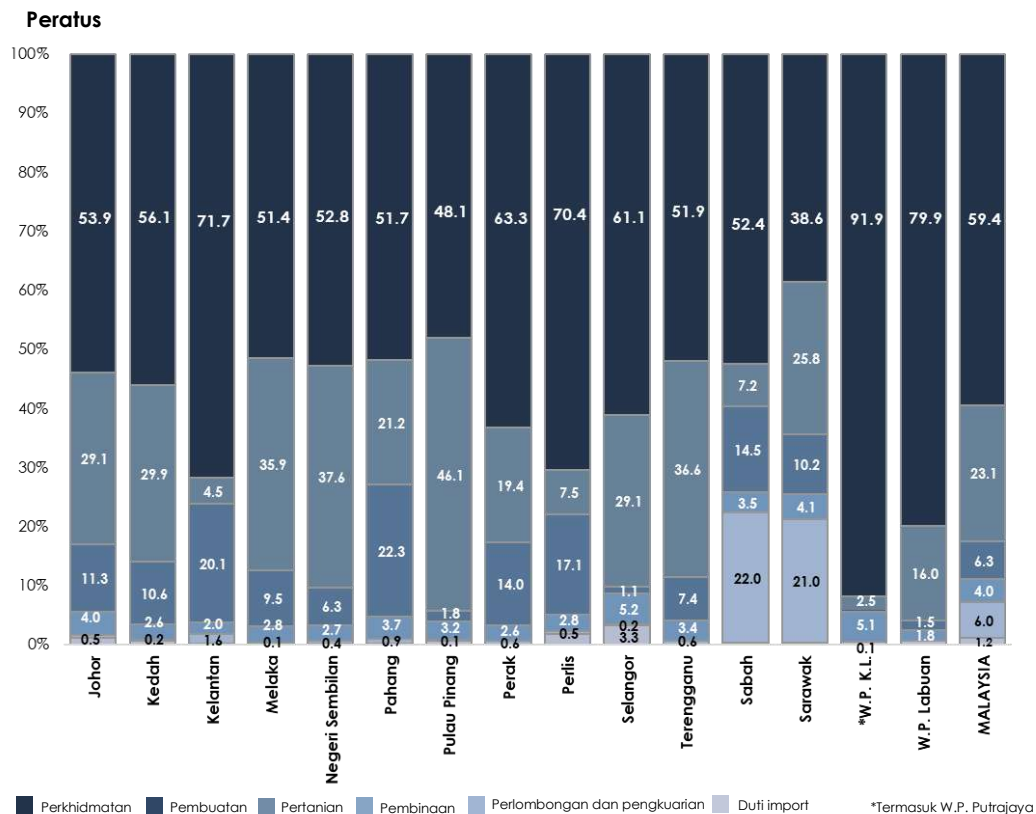
Negeri	RM	
	2023 ^e	2024 ^p
W.P. Kuala Lumpur*	131,165	136,364
W.P. Labuan	83,841	87,041
Pulau Pinang	72,532	76,030
Sarawak	72,283	73,444
Selangor	62,696	65,913
Melaka	53,688	54,572
Negeri Sembilan	51,702	53,956
Pahang	46,085	49,631
Johor	41,847	44,782
Perak	37,026	38,998
Terengganu	31,163	32,457
Sabah	31,235	30,607
Kedah	26,387	27,273
Perlis	24,138	24,701
Kelantan	16,914	17,372
MALAYSIA	54,608	56,745

* Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 2.2 : Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2024

NEGERI	 PERTANIAN	 PERLOMBONGAN & PENGUKURIAN	 PEMBINAAN	 PEMBUATAN	 PERKHIDMATAN	 DUTI IMPORT	 KDNK (%)
Johor	4.2	11.3	42.7	4.2	6.0	4.8	6.4
Kedah	4.0	-3.0	-11.1	6.6	3.8	6.7	4.2
Kelantan	2.8	8.2	20.7	2.2	3.4	-4.4	3.6
Melaka	-1.0	6.6	30.6	3.8	4.8	41.5	4.4
Negeri Sembilan	9.8	-5.2	9.1	3.9	4.3	25.5	4.6
Pahang	8.4	-3.9	12.9	3.5	4.9	224.4	5.7
Pulau Pinang	0.1	5.5	14.4	4.0	5.0	18.0	4.8
Perak	3.6	-2.9	11.5	5.1	4.1	15.8	4.4
Perlis	2.9	2.7	16.9	1.4	3.3	0.1	3.3
Selangor	6.6	11.8	13.2	5.1	6.3	5.3	6.3
Terengganu	3.9	13.6	17.5	3.9	4.0	156.3	4.5
Sabah	-3.4	-5.0	18.8	1.2	4.2	5.2	1.1
Sarawak	0.5	4.1	18.7	1.3	4.9	21.0	3.9
W.P. Kuala Lumpur	..	2.9	21.1	4.3	5.5	6.7	6.2
W.P. Labuan	2.3	-	5.3	-0.7	6.4	56.3	5.4
Supra	-	1.0	-	-	-	-	1.0
MALAYSIA	3.1	0.9	17.5	4.2	5.3	7.1	5.1

Carta 2.1 : Peratusan sumbangan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2024

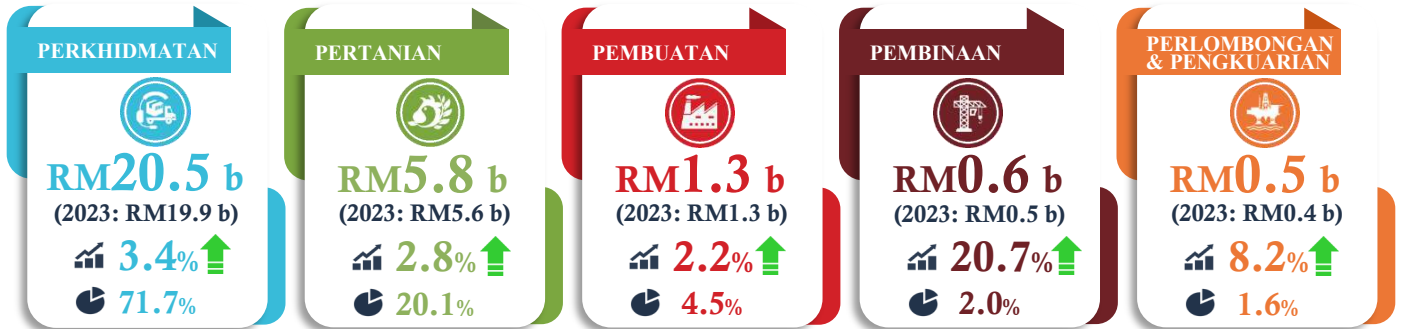

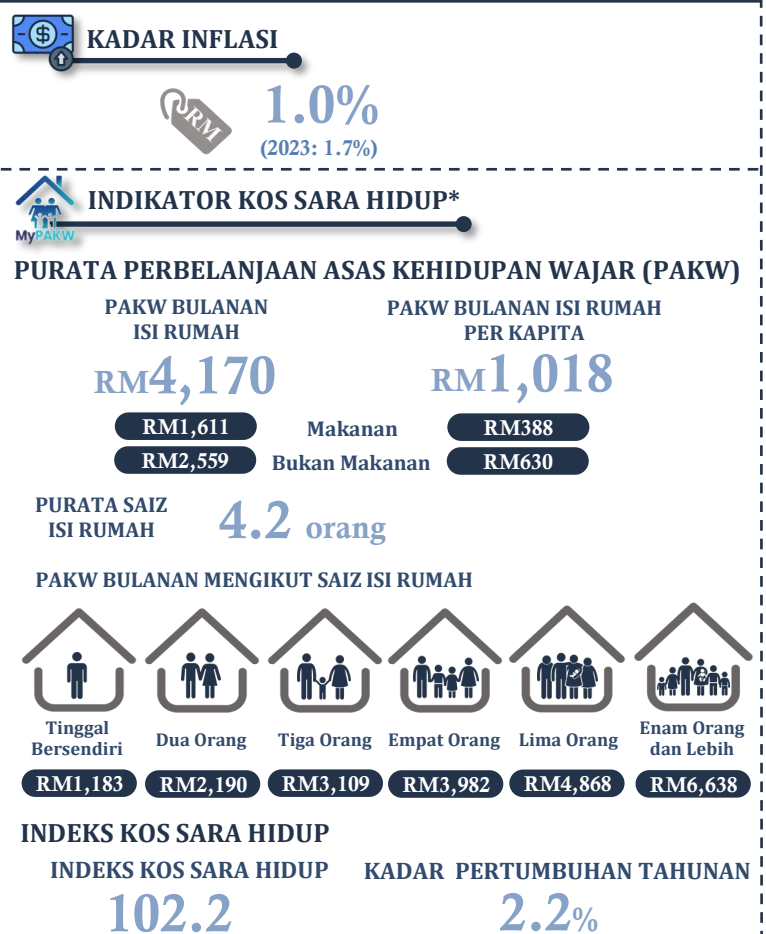
SOSIOEKONOMI KELANTAN 2024

KDNK: RM28.7 bilion
(2023: RM27.7 bilion)

3.6%
(2023: 2.6%)

Petunjuk : Pertumbuhan Sumbangan kepada KDNK b Bilion

Nota : KDNK : Keluaran Dalam Negeri Kasar
*Data tahun 2023

Sumber : Laporan Sosioekonomi Kelantan 2024

2024 PRESTASI EKONOMI KELANTAN

Kelantan Darul Naim yang juga dikenali sebagai “Serambi Mekah” merupakan sebuah negeri yang terletak di timur laut Semenanjung Malaysia, berhadapan dengan Laut China Selatan. Negeri ini terkenal dengan keunikan budaya serta adat warisan, menjadikannya destinasi pelancongan yang menarik bagi pelancong tempatan dan antarabangsa. Dalam usaha memperkukuhkan pembangunan negeri, Belanjawan Negeri Kelantan 2024 yang bertema ‘Kelantan Mampan Berkat Sejahtera’ telah digarap dengan lima teras menjadi fokus utama. Untuk merealisasikan matlamat ini, kerajaan negeri telah memperuntukkan sebanyak RM1.6 bilion dengan pecahan anggaran perbelanjaan mengurus berjumlah RM1.2 bilion atau 71.0 peratus, manakala perbelanjaan pembangunan sebanyak RM468.4 juta (29.0%).

Pada tahun 2024, beberapa projek pembangunan utama telah dilaksanakan di Kelantan bertujuan untuk meningkatkan infrastruktur dan kesejahteraan rakyat. Antaranya ialah Projek Pembangunan Lembangan Sungai Bersepadu (PLBS) Sungai Kelantan Fasa 1 dan 2. Pelaksanaan projek ini melibatkan kawasan banjir seluas 63,000 hektar dan memberi manfaat kepada kira-kira 130,700 penduduk, terutamanya di lembangan Sungai Kelantan seperti di Kota Bharu dan Tumpat. Selain itu, PLSB Sungai Golok turut diteruskan dengan pelaksanaan tiga fasa serentak bagi menangani isu banjir di kawasan berkenaan secara lebih berkesan. Di samping itu, beberapa jalan di Bandar Baru Tunjong turut dinaiktaraf yang bertujuan untuk memperbaiki sistem pengangkutan dan meningkatkan kelancaran pergerakan trafik di kawasan tersebut.

RM28.7 bilion
Nilai KDNK pada
tahun 2024

3.6%
Pertumbuhan
ekonomi Kelantan

Pada tahun 2024, negeri Kelantan telah mencatatkan perkembangan yang memberangsangkan dalam sektor pelaburan perkilangan. Menurut Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA), jumlah keseluruhan modal pelaburan perkilangan yang diluluskan mencecah RM1.7 bilion pada tahun 2024, peningkatan sebanyak 1.5 bilion atau 90.2 peratus (2023: RM0.2 bilion). Daripada jumlah tersebut, RM1.2 bilion adalah pelaburan perkilangan domestik manakala pelaburan perkilangan asing mencatat jumlah sebanyak RM492.8 juta.

Dari segi prestasi keseluruhan ekonomi negeri, ekonomi Kelantan bertumbuh 3.6 peratus pada tahun 2024 (2023: 2.6%) dengan nilai ditambah berjumlah RM28.7 bilion (2023: RM27.7 bilion) seperti yang dipaparkan pada **Carta 2.2**. Dari aspek komposisi ekonomi Kelantan pada tahun 2024, sektor Perkhidmatan mendominasi

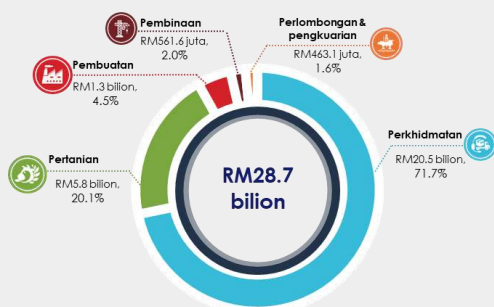
ekonomi negeri ini dengan menyumbang sebanyak 71.7 peratus. Seterusnya, sektor Pertanian dan Pembuatan masing-masing menyumbang sebanyak 20.1 peratus dan 4.5 peratus. Sektor Pembinaan pula mencatatkan sumbangan sebanyak 2.0 peratus, diikuti sektor Perlombongan & pengkuarian menyumbang sebanyak 1.6 peratus seperti pada **Carta 2.3**.

Pertumbuhan negeri ini disokong oleh sektor Perkhidmatan yang mencatatkan peningkatan 3.4 peratus (2023: 4.0%). Sektor Pembinaan dan Pembuatan masing-masing merekodkan peningkatan 20.7 peratus (2023: 8.3%) dan 2.2 peratus (2023: -2.6%). Seterusnya, sektor Perlombongan dan pengkuarian berkembang 8.2 peratus berbanding pertumbuhan 8.9 peratus pada tahun sebelumnya, diikuti sektor Pertanian yang meningkat sebanyak 2.8 peratus (2023: -1.6%) (**Carta 2.4**).

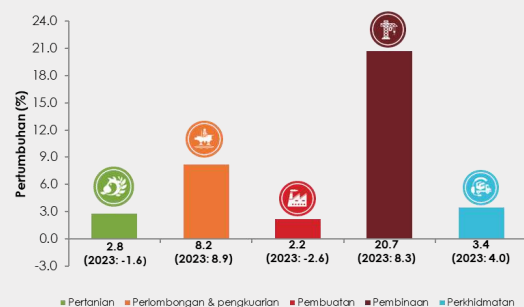
Carta 2.2 : Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK Kelantan, 2015-2024

Carta 2.3 : Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Kelantan, 2024

Carta 2.4 : Kadar pertumbuhan nilai ditambah mengikut sektor, Kelantan, 2023-2024

PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

SEKTOR PERTANIAN

Sektor Pertanian merupakan salah satu tulang utama ekonomi negara sejak awal penubuhan Malaysia lagi. Walaupun Malaysia semakin pesat membangun dengan sektor perindustrian dan perkhidmatan, sektor Pertanian masih memainkan peranan yang penting dalam menjamin sekuriti makanan, menjana pendapatan, serta menyediakan peluang pekerjaan kepada rakyat. Pada tahun 2024, sektor Pertanian di Kelantan merekodkan nilai ditambah berjumlah RM5.8 bilion berbanding RM5.6 bilion pada tahun sebelumnya.

Sektor ini adalah penyumbang kedua terbesar kepada KDNK Kelantan selepas sektor Perkhidmatan, dengan sumbangan 20.1 peratus pada 2024. Subsektor Tanaman mendominasi sektor Pertanian di negeri ini dengan sumbangan 75.2 peratus, diikuti Perhutanan & pembalakan (13.3%), Perikanan (6.3%) dan Ternakan (5.1%).

Pada tahun 2024, sektor Pertanian di negeri ini menunjukkan pertumbuhan 2.8 peratus berbanding penyusutan 1.6 peratus (2023) disumbangkan oleh subsektor Tanaman. Subsektor Tanaman berkembang 5.4 peratus berbanding penyusutan 0.3 peratus pada tahun sebelumnya disebabkan oleh peningkatan dalam pengeluaran buah-buahan seperti

durian, tembikai, pisang, dokong dan manggis serta sayur-sayuran seperti tomato, timun, labu manis, cili dan terung. Kelapa sawit juga merupakan antara aktiviti pertanian yang besar di Kelantan. Berdasarkan data yang dikeluarkan oleh MPOB (**Jadual 2.3**), pengeluaran buah tandan segar di Kelantan mencatatkan peningkatan sebanyak 7.3 peratus pada tahun 2024, berbanding tahun sebelumnya yang menyusut 0.4 peratus. Impak banjir yang berkurangan pada 2024 berbanding tahun sebelumnya turut memberi kesan positif dalam pengeluaran Tanaman di Kelantan.

Sementara itu, subsektor Perhutanan & pembalakan yang merupakan aktiviti kedua terbesar dalam sektor Pertanian Kelantan menyusut 8.9 peratus, namun lebih baik berbanding penyusutan 9.9 peratus pada tahun 2023.

Manakala subsektor Perikanan pula mencatatkan pertumbuhan iaitu 2.0 peratus (2023: 6.9%), disokong oleh peningkatan dalam aktiviti pendaratan ikan laut.

Subsektor Ternakan menyusut marginal 0.2 peratus berbanding negatif 3.6 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya dipengaruhi oleh pengurangan dalam aktiviti Ternakan ayam & itik serta lembu & kerbau.

SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN

Sektor Perlombongan dan pengkuarian di Kelantan mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM463.1 juta berbanding RM427.9 juta pada tahun 2023. Sektor ini menyumbang 1.6 peratus kepada KDNK Kelantan.

Pada tahun 2024, sektor ini meningkat 8.2 peratus (2023: 8.9%) seperti pada **Carta 2.6**. Peningkatan ini dirangsang oleh aktiviti perlombongan emas dan pengkuarian pasir. Selain itu, aktiviti perlombongan bijih besi juga menyumbang kepada prestasi keseluruhan sektor ini.

SEKTOR PEMBINAAN

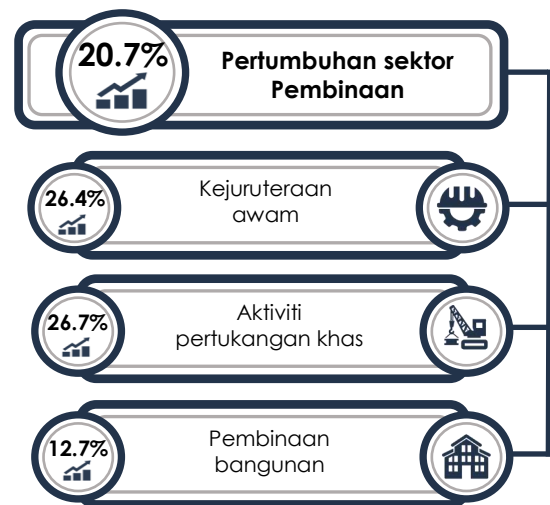
Kelantan mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM561.6 juta dalam sektor Pembinaan pada tahun 2024 iaitu peningkatan berbanding RM465.4 juta yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyumbang sebanyak 2.0 peratus kepada keseluruhan ekonomi Kelantan.

Sektor Pembinaan di Kelantan terus mengukuh apabila merekodkan pertumbuhan 20.7 peratus berbanding 8.3 peratus pada tahun 2023, seperti yang ditunjukkan pada **Paparan 2.1**. Prestasi ini dipacu oleh peningkatan ketara dalam subsektor Kejuruteraan awam yang bertumbuh sebanyak 26.4 peratus. Sementara itu, subsektor Aktiviti pertukangan khas dan Pembinaan bangunan juga menunjukkan peningkatan daripada segi kadar pertumbuhan masing - masing dengan pertumbuhan 26.7 peratus dan 12.7 peratus pada tahun 2024.

Antara projek pembinaan utama yang terdapat di Kelantan ialah:

- ♦ *Engineering, Procurement, Construction and Commissioning (EPCC) of the East Coast Rail Link (ECRL) project;*
- ♦ *Nenggiri Hydroelectric Project - Civil and Associated Works;*
- ♦ *Lembangan Sungai Bersepadu Sg. Kelantan Fasa 1;*
- ♦ *Projek Pembesaran dan Menaiktaraf Lapangan Terbang Sultan Ismail Petra, Kota Bharu, Kelantan;*
- ♦ *Projek Membina Lebuhraya Kota Bharu Ke Kuala Krai, Kelantan dan*
- ♦ *Central Spine Road: Kuala Krai Ke Jambatan Sg.Lakit,kelantan: Kg.Rahmat Ke Kg. Sg. Peria;*

Paparan 2.1: Pertumbuhan sektor Pembinaan, Kelantan, 2024

SEKTOR PEMBUATAN

Pada tahun 2024, sektor Pembuatan negeri Kelantan merekodkan nilai ditambah berjumlah RM1,292.5 juta, meningkat RM27.5 juta berbanding RM1,265.1 juta pada tahun 2023. Dari segi perbandingan tahun ke tahun, pertumbuhan yang dicatatkan pada 2024 adalah 2.2 peratus (2023: -2.6%). Sektor ini merupakan penyumbang ketiga kepada KDNK negeri Kelantan selepas sektor Perkhidmatan dan Pertanian, menyumbang 4.5 peratus.

Produk elektrik, elektronik & optikal mendominasi sektor Pembuatan di negeri ini dengan sumbangan 23.3 peratus (**Carta 2.7**). Pada tahun 2024, subsektor ini mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM301.5 juta, susut 2.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Penyusutan ini adalah dalam segmen komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna yang menguncup 2.2 peratus (2023: -7.9%).

Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang merupakan penyumbang kedua sektor Pembuatan negeri ini turut merosot 2.2 peratus berbanding tahun sebelum untuk merekodkan RM243.7 juta (2023: 249.4 juta). Segmen bahan kimia & produk kimia menjadi faktor utama kejatuhan bagi subsektor ini dengan penguncupan 6.2 peratus berbanding tahun 2023.

Sementara itu, Produk minyak & lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman & produk tembakau mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM217.0 juta, berkembang 5.5 peratus berbanding 1.7 peratus pada tahun 2023. Kumpulan Produk minyak & lemak daripada sayuran & haiwan menjadi penyumbang utama prestasi subsektor ini dengan pertumbuhan 4.6 peratus, selari dengan peningkatan pengeluaran minyak sawit mentah di Kelantan.

Bagi aspek pelaburan, Kelantan menerima nilai pelaburan berjumlah RM1,716.8 juta bagi sektor Pembuatan yang merangkumi pelaburan domestik sebanyak RM1,224.0 juta dan pelaburan asing sebanyak RM492.8 juta. Pada tahun 2024, nilai pelaburan ini meningkat 916.3 peratus berbanding RM168.9 juta pada tahun sebelumnya.

SEKTOR PERKHIDMATAN

Sektor Perkhidmatan di Kelantan pada tahun 2024 menunjukkan perkembangan yang stabil dan terus menjadi antara penyumbang utama kepada struktur ekonomi negeri seterusnya mencerminkan kepentingannya dalam ekonomi negeri. Pertumbuhan sektor Perkhidmatan di Kelantan kekal positif, disokong oleh peningkatan aktiviti perniagaan dan penggunaan domestik.

Pada tahun 2024, sektor Perkhidmatan di negeri ini merekodkan nilai ditambah RM20.5 bilion berbanding RM19.9 bilion pada tahun 2023, dengan peningkatan sebanyak RM0.7 bilion. Ia kekal mendominasi ekonomi negeri Kelantan dengan sumbangan sebanyak 71.7 peratus kepada KDNK keseluruhan.

Sektor ini berkembang 3.4 peratus pada tahun 2024 didorong oleh pertumbuhan subsektor Perkhidmatan kerajaan iaitu 4.3 peratus serta Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan sebanyak 3.3 peratus. Prestasi mengikut subsektor ditunjukkan pada **Jadual 2.4**.

Perdagangan borong dan runcit

Pertumbuhan lebih baik sektor Perkhidmatan Kelantan pada tahun 2024 disumbangkan oleh subsektor Perdagangan borong & runcit yang menyumbang 25.6 peratus kepada sektor Perkhidmatan negeri ini. Prestasi ekonomi subsektor ini bertumbuh 3.0 peratus (2023: 6.5%) disokong oleh segmen runcit.

Segmen runcit mencatatkan pertumbuhan 4.1 peratus berbanding 4.6 peratus yang direkodkan pada 2023. Prestasi positif ini disokong oleh aktiviti jualan runcit barangan lain di stor pengkhususan serta aktiviti jualan runcit lain-lain peralatan isi rumah di stor pengkhususan. Sumbangan segmen runcit kepada subsektor Perdagangan borong & runcit di Kelantan adalah 53.6 peratus (**Carta 2.8**).

Sementara itu, segmen borong turut bertumbuh kepada 1.1 peratus pada tahun 2024 (2023: 9.2%) disokong oleh peningkatan dalam aktiviti lain-lain pengkhususan jual borong serta aktiviti jual borong barangan isi rumah. Sumbangan segmen borong kepada subsektor Perdagangan borong & runcit di Kelantan adalah 36.3 peratus.

Seterusnya, prestasi segmen kenderaan bermotor bertumbuh 3.9 peratus (2023: 6.9%) disumbangkan oleh aktiviti jualan kenderaan motor. Aktiviti ini menyumbang separuh kepada segmen kenderaan bermotor di Kelantan.

Perkhidmatan maklumat dan komunikasi

Subsektor Perkhidmatan maklumat dan komunikasi menyumbang 10.3 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Kelantan pada tahun 2024. Subsektor ini merekodkan pertumbuhan 1.6 peratus berbanding 1.8 peratus pada tahun sebelumnya dengan nilai ditambah berjumlah RM2.1 bilion. Pertumbuhan prestasi ini didorong oleh segmen perkhidmatan telekomunikasi.

Paparan 2.2 : Pertumbuhan subsektor Perkhidmatan, Kelantan, 2024

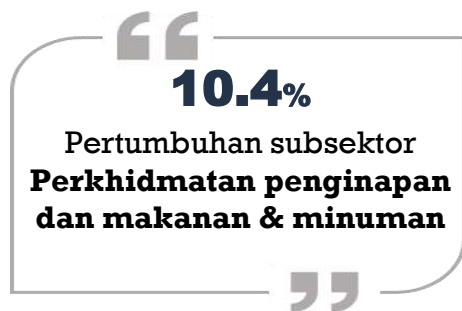
Segmen perkhidmatan telekomunikasi mencatatkan pertumbuhan sebanyak 1.6 peratus didorong oleh permintaan dalam aktiviti telekomunikasi tanpa wayar. Aktiviti pembelajaran, e-Kesihatan, e-Kerajaan, e-Dagang dan penggunaan platform media sosial seperti WhatsApp, X, Telegram, Youtube dan TikTok turut mendorong kepada permintaan perkhidmatan ini.

Selain itu, antara aktiviti lain yang turut menyumbang kepada prestasi keseluruhan subsektor ini ialah aktiviti perkhidmatan komputer & maklumat dan aktiviti penerbitan & penyiaran dengan masing-masing mencatatkan pertumbuhan sebanyak 4.6 peratus dan 2.5 peratus.

Perkhidmatan penginapan dan makanan & minuman

Subsektor Penginapan di Kelantan merekodkan perkembangan 10.4 peratus pada tahun 2024 (2023: 18.5%). Ianya selari dengan peningkatan bilangan pelawat domestik ke negeri ini kepada 39.3 peratus berbanding 13.9 peratus pada 2023 seperti yang dilaporkan oleh Survei Pelancongan Domestik 2024.

Subsektor makanan dan minuman turut mencatatkan peningkatan 3.8 peratus (2023: 2.4%). Kedua-dua subsektor ini menyumbang sebanyak 6.7 peratus kepada sektor Perkhidmatan di negeri Kelantan.

Pengangkutan dan penyimpanan

Subsektor Pengangkutan dan penyimpanan menyumbang sebanyak 2.0 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Kelantan. Aktiviti pengangkutan darat merupakan penyumbang utama dengan sumbangan 43.5 peratus, diikuti pengangkutan udara (27.7%), perkhidmatan pos & kurier (18.5%), pelabuhan & operasi penerbangan (6.9%), pengangkutan lain (3.2%) dan pengangkutan air (0.2%).

Pada tahun 2024, subsektor ini merekodkan peningkatan 6.7 peratus (2023: 10.9%). Pertumbuhan ini didorong oleh aktiviti pengangkutan darat yang mengukuh 15.2 peratus, pelabuhan & operasi penerbangan yang melonjak 11.9 peratus, serta perkhidmatan pos & kurier, 1.9 peratus.

Perkhidmatan perniagaan

Subsektor Perkhidmatan perniagaan mencatatkan pertumbuhan 3.3 peratus pada tahun 2024, (2023: 10.1%) dipacu oleh peningkatan dalam perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal serta pentadbiran dan khidmat sokongan. Perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal kekal mendominasi subsektor ini dengan sumbangan 72.5 peratus. Pada tahun 2024, perkhidmatan ini terus berkembang pada 2.4 peratus berbanding tahun sebelumnya, didorong oleh aktiviti guaman, perakaunan serta perkhidmatan arkitek dan kejuruteraan.

Aktiviti lain yang turut memberi impak kepada peningkatan segmen ini ialah penyelidikan dan pembangunan serta perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal lain. Pada tempoh sama, perkhidmatan pentadbiran dan khidmat sokongan menyumbang sebanyak 27.5 peratus dan merekodkan peningkatan 5.7 peratus (2023: 21.0%), dipengaruhi oleh aktiviti pembersihan serta perkhidmatan bangunan dan landskap.

Perkhidmatan kesihatan swasta

Subsektor Perkhidmatan kesihatan swasta menyumbang sebanyak 0.7 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Kelantan. Subsektor ini mencatatkan pertumbuhan 5.3 peratus berbanding 5.9 peratus pada tahun 2023.

Aktiviti amalan perubatan dan pergigian serta aktiviti hospital dan rumah bersalin merupakan penyumbang utama subsektor ini, masing-masing menyumbang sebanyak 43.0 peratus dan 41.4 peratus. Aktiviti amalan perubatan dan pergigian merekodkan pertumbuhan 6.4 peratus manakala aktiviti hospital dan rumah bersalin berkembang 4.9 peratus pada tahun 2024.

Perkhidmatan pendidikan swasta

Subsektor Perkhidmatan pendidikan swasta mencatatkan pertumbuhan 6.6 peratus (2023: 7.2%) didorong oleh aktiviti pendidikan tinggi dan pendidikan lain. Subsektor ini menyumbang 1.5 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Kelantan pada tahun 2024.

Aktiviti pendidikan tinggi merupakan penyumbang utama subsektor ini iaitu sebanyak 78.3 peratus. Seterusnya, diikuti oleh pendidikan lain (13.2%), pendidikan menengah (4.9%) dan pendidikan pra-sekolah & pendidikan rendah (3.6%).

Perkhidmatan kerajaan

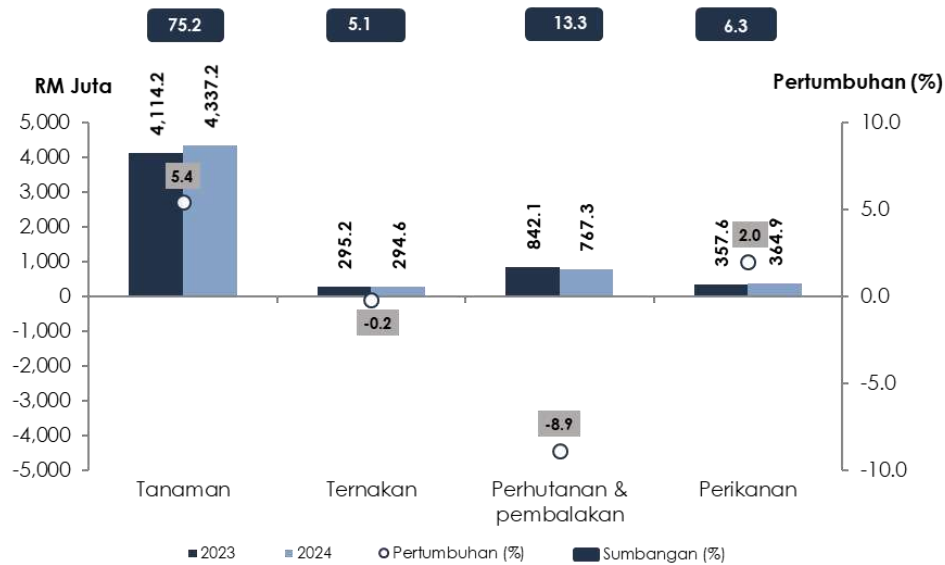
Perkhidmatan kerajaan dikategorikan sebagai pengeluar bukan pasaran. Nilai ditambah bagi perkhidmatan ini merangkumi pampasan kepada pekerja, peruntukan pencen untuk tenaga kerja semasa serta penggunaan modal tetap.

Nilai ditambah subsektor Perkhidmatan kerajaan di negeri Kelantan berjumlah RM7.5 bilion, kenaikan RM0.3 bilion berbanding RM7.1 bilion pada tahun 2023 dengan sumbangan terhadap sektor perkhidmatan negeri sebanyak 36.3 peratus. Dari segi perbandingan tahun ke tahun, pertumbuhan yang dicatatkan pada 2024 adalah pada kadar 4.3 peratus berbanding 4.1 peratus tahun 2023.

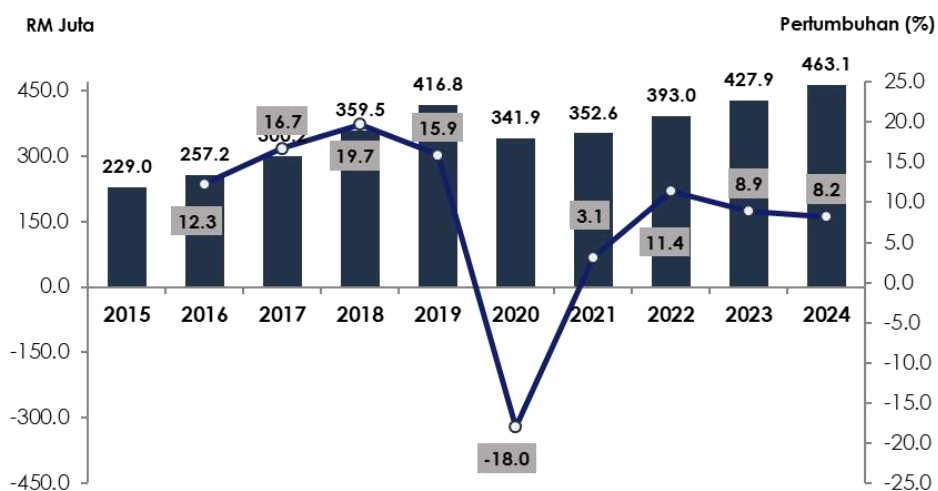
Subsektor ini meliputi empat peringkat kerajaan iaitu Kerajaan Persekutuan, kerajaan negeri, badan berkanun dan pihak berkuasa tempatan (PBT). Penglibatan sektor kerajaan memainkan peranan yang sangat penting dalam pelaksanaan pembangunan setempat seterusnya memberi limpahan manfaat kepada ekonomi negeri.

CARTA PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

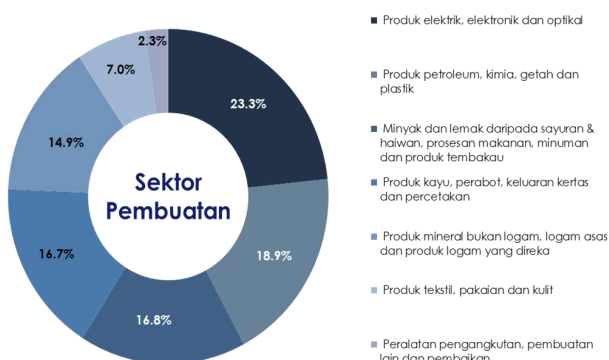
Carta 2.5 : Prestasi sektor Pertanian, Kelantan, 2023-2024

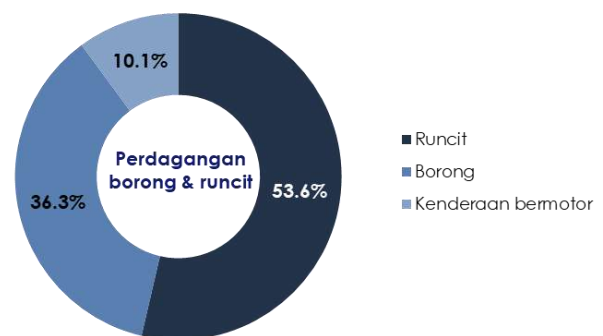
Carta 2.6 : Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Kelantan, 2015-2024

Carta 2.7 : Peratus sumbangan sektor Pembuatan, Kelantan, 2024

Carta 2.8 : Peratus sumbangan subsektor perdagangan borong dan runcit, Kelantan, 2024

JADUAL PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

Jadual 2.3 : Statistik industri kelapa sawit, Kelantan, 2023-2024

Kelantan	Nilai		Pertumbuhan (%)	
	2023	2024	2023	2024
Buah tandan segar ('000 tan)	1,632	1,752	0.4	7.3
Minyak sawit mentah ('000 tan)	337	360	0.2	6.8
Isirong sawit ('000 tan)	85	88	1.8	3.7
Keluasan belum matang (hektar)	17,319	23,034	-23.0	33.0
Keluasan matang (hektar)	141,322	140,871	1.4	-0.3

Sumber: MPOB

Jadual 2.4 : Prestasi sektor Perkhidmatan, Kelantan, 2023-2024

Subsektor	2023			2024 ^P		
	Nilai ditambah (RM juta)	Sumbangan (%)	Pertumbuhan (%)	Nilai ditambah (RM juta)	Sumbangan (%)	Pertumbuhan (%)
Utiliti, pengangkutan dan penyimpanan, maklumat dan komunikasi	2,717	13.7	3.2	2,779	13.5	2.3
Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	6,428	32.4	5.9	6,638	32.3	3.3
Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1,538	7.7	-1.5	1,573	7.7	2.3
Perkhidmatan-perkhidmatan lain	2,032	10.2	3.2	2,100	10.2	3.3
Perkhidmatan kerajaan	7,138	36.0	4.1	7,445	36.3	4.3
Jumlah	19,854	100.0	4.0	20,534	100.0	3.4

INISIATIF TERPILIH KERAJAAN PERSEKUTUAN, 2024

SEKTOR ICT & PENDIGITALAN

- RM28 juta disediakan bagi membangunkan platform MYStartup sebagai tetingkap tunggal yang menghimpunkan syarikat pemula.
- RM60 juta diperuntukkan bagi membangunkan Rangka Kerja Pengujian Keselamatan Siber 5G serta Kepakaran Tempatan Terhadap Teknologi 5G bagi meningkatkan kesiapsiagaan terhadap ancaman serangan siber.
- Pakej P-Hailing RAHMAH bermula 23 Januari sehingga 23 April 2024.
- Pakej Rahmah Prabayar Siswa bermula pada 16 Ogos 2024.

BANTUAN ISI RUMAH

- RM55 juta diperuntukkan bagi rebat bil elektrik sehingga RM40 sebulan untuk isi rumah miskin tegar.
- Elaan sara hidup diberikan kepada nelayan sehingga RM300 sebulan.
- Insentif Hasil Tangkapan Nelayan sehingga RM1,000 sebulan.
- RM225 juta disediakan untuk membiayai kos pengedaran barangan keperluan asas seperti petrol, LPG, tepung, beras dan minyak masak ke kawasan desa serta pedalaman di bawah Program *Community Drumming*.
- RM939 juta untuk menyediakan bekalan air kepada 5,150 buah rumah dan bekalan elektrik kepada 2,200 buah rumah.
- RM460 juta diperuntukkan bagi menyediakan bantuan kepada kira-kira 65 ribu rakyat susah di desa untuk membina baharu atau membaiki pulih rumah yang telah daili.

PENGANGKUTAN AWAM

- RM160 juta diperuntukkan bagi memperoleh 150 bas elektrik dan membina depoh bas untuk menyokong keperluan projek LRT3.
- Manfaat pas bulanan My50 ditawarkan kepada lebih 180 ribu penduduk Lembah Klang yang menggunakan perkhidmatan bas dan rel PRASARANA.

SEKTOR PEMBINAAN

- RM90 bilion diperuntukkan untuk pembangunan sektor pembinaan melibatkan projek seperti sekolah, hospital, klinik, jalan raya dan projek mega.
- Projek mega termasuk LRT Pulau Pinang, Pan Borneo Sabah Fasa 1, MRT3, Tebatan Banjar, Jalan Link Sabah-Sarawak dan pengangkutan bandar Kuching.
- RM127 bilion nilai projek pembinaan ditawarkan dalam lapan bulan pertama 2024, termasuk RM33.5 bilion daripada sektor kerajaan.
- RM22 bilion kontrak pembinaan ditawarkan pada separuh pertama 2024 selari dengan pelaksanaan rasionalisasi subsidi.

SEKTOR PERTANIAN

- RM2.4 bilion untuk FELDA, FELCRA dan RISDA bagi tingkatan agrikomoditi dan sosioekonomi pekebun kecil.
- RM70 juta untuk kempen industri sawit dan kempen anti minyak sawit di peringkat global.
- RM3 bilion bagi projek inisiatif penanaman padi lima musim di jelang terpilih.
- RM400 juta untuk lingkak hasil tanaman dan ternakan termasuk baja bio dan tender terbuka.

TENAGA HIJAU

- Rebat tunai sehingga RM4,000 ditawarkan melalui Program Solar for Rakyat Incentive Scheme (SolarRIS) bagi pemasangan sistem solar PV di kediaman.
- Program Net Energy Metering (NEM) 3.0 diteruskan dengan kuota tambahan 100MW bagi NEM Rakyat dan 300MW bagi NEM NOVA.
- Skim Pembiayaan Teknologi Hijau 2.0 (Green Technology Financing Scheme - GTFS 2.0) menawarkan subsidi kadar faedah 2% selama 7 tahun serta jaminan kerajaan sebanyak 60% bagi komponen hijau.
- Program Skim Pembekalan Tenaga Boleh Baharu Korporat (Corporate Green Power Programme - CRESS) meningkatkan akses syarikat korporat kepada bekalan elektrik hijau melalui grid terbuka.

PELANCONGAN

- RM350 juta diperuntukkan bagi promosi pelancongan pulihkan status Malaysia sebagai destinasi utama dunia.
- Visa diliberalisasi & syarat MM2H dilonggar untuk tarik pelancong dari China, India & Timur Tengah.
- Geran GSSP, GSSK & GAMELAN hingga RM1 juta disediakan bagi program pelancongan dan kebudayaan.
- Pinjaman SIP & TKP diteruskan bagi bantu pengusaha pelancongan mengembangkan produk & infrastruktur.
- Kempen MYES & Midnight Sale 2024 dilancarkan untuk menarik pelancong dan menggalakkan jualan hujung tahun.

INTENSIF PEMBELIAN KENDERAAN

- Skim galakan penggunaan motosikal elektrik dengan pemberian subsidi secara rebat tunai RM2,400 untuk pembelian motosikal elektrik.
- Pelayan lanjutan selama 4 tahun bagi pelepasan cukai pendapatan individu sehingga RM2,500 untuk perbelanjaan kemudahan pengecasan EV.

PERUSAHAAN MIKRO, KECIL DAN SEDERHANA (PMKS)

- RM1.5 bilion daripada GLC/GLIC dan RM25 juta i-TEKAD untuk galak syarikat pemula dan PKS Bumiputera dalam bidang perlombongan tinggi.
- Dana tambahan RM25 juta diperuntukkan secara geran padanan dengan institusi kewangan bagi memberi manfaat kepada lebih ramai usahawan di bawah program kewangan sosial i-TEKAD.
- RM44 juta nilai keseluruhan pinjaman dan jaminan pembiayaan untuk manfaat usahawan.
- RM1.4 bilion bagi membantu menyediakan modal perniagaan, pembelian peralatan, premis serta pemasaran.
- RM330 juta diperuntukkan di bawah TEKUN bagi kemudahan pembiayaan kepada peniaga kecil, usahawan Orang Asli serta Bumiputera Sabah dan Sarawak.
- RM100 juta geran pendigitalan dan RM40 juta untuk Program Shop Malaysia Online bagi usahawan mikro.

PERDAGANGAN BORONG RUNCIT

- RM50 juta diperuntukkan untuk membina 4,000 unit ruang niaga baharu yang seragam, selesa dan selamat di kawasan PBT.
- RM110 juta diperuntukkan bagi baik pulih dan naik taraf pusat penjaja serta prasarana pasar awam di 150 kawasan PBT.
- Inisiatif MyKiosk oleh KPTI mendapat RM100 juta untuk membina 4,000 unit kiosk baharu bagi penjaja kecil di lokasi tumpuan.
- Program Payung Rahmah diteruskan dan diperluas dengan peruntukan RM200 juta untuk menyediakan barangan keperluan pada harga berpatutan.

KEWANGAN DAN INSURANS

- Skim Insurans Kesejahteraan Rakyat (SIKR) diperkenal secara percuma untuk melindungi 300,000 keluarga miskin.
- Manfaat SARA diperluas kepada 700,000 penerima STR dengan bayaran RM100 sebulan selama 12 bulan.
- Insurans hayat mampu milik disediakan untuk 100,000 rakyat, khususnya belia dan keluarga.

HARTANAH

- Pengecualian duti setem ke atas surat cara pindah milik dan perjanjian pinjaman untuk pembelian rumah pertama berharga sehingga RM500,000 oleh warganegara Malaysia dikekalkan sehingga 31 Disember 2025.
- Mengelaskan duti setem dengan kadar rata 4% ke atas transaksi dokumen pemilikan tanah oleh bukan warganegara dan syarikat milik asing, kecuali individu berstatus pemastautin tetap di Malaysia.
- Menyediakan jaminan sehingga RM10 bilion di bawah Skim Jaminan Kredit Perumahan (SJKP) yang akan memberi manfaat kepada 40,000 peminjam.

- Tabung Usahawan Negeri Sembilan (TUNS) Perintis dengan peruntukan sebanyak RM500 ribu.
- NS Choice dengan peruntukan RM1.0 juta.
- RM5.0 juta disediakan untuk Program Rumah Harapan Rakyat.
- RM5.8 juta diperuntukkan bagi memperkasa produk-produk ekopelancongan seperti Hutan Rekreasi Ulu Bendul, Gunung Angsi, Hutan Lipur Kenaboi dan PD Forest.
- Skim Sejahtera Rakyat (SSR) dengan peruntukan sebanyak RM29.75 juta.

NEGERI SEMBILAN

- RM42.6 juta diperuntukkan bagi Kawasan Perindustrian ElKay 2.0.
- Straits of Melaka Waterfront Economic Zone (SM-WEZ).
- Projek Pengeluaran Benih Padi Sah di Mukim Melilau dengan peruntukan sebanyak RM300 ribu.
- Bantuan MESRA Am Kebajikan dengan peruntukan sebanyak RM1.6 juta.
- Program Mula Niaga dengan peruntukan sebanyak RM200 ribu.
- Program Belia Progresif dengan implikasi kewangan berjumlah RM500 ribu.

MELAKA

- RM59.57 juta untuk membantu rakyat miskin.
- RM235.40 juta bagi infrastruktur dan kemudahan awam.
- RM11.69 juta bagi pertanian dan keterjaminan makanan.
- RM5.54 juta bagi program petani dan nelayan.
- RM4.45 juta bagi program galakan pertanian dan perikanan.
- RM25.8 juta diperuntukkan bagi bantuan kepada golongan yang memerlukan.
- RM4.23 juta diperuntukkan bagi Program Beras Sejahtera.

KELANTAN

- Projek rintis penanaman padi 5 musim 2 tahun di Kota Sarang Semut.
- Penganjuran program pelancongan sempena Tahun Melawat Kedah 2025 dengan peruntukan sebanyak RM3 juta.
- RM1.0 juta disediakan untuk Program Pembangunan Usahawan Muda Kedah.
- RM25.8 juta diperuntukkan bagi bantuan kepada golongan yang memerlukan.
- RM4.23 juta diperuntukkan bagi Program Beras Sejahtera.

KEDAH

- Penubuhan Johor-Singapore Special Economic Zone (JS-SEZ) dan Special Financial Zone (SFZ).
- RM3 juta bagi penganjuran The Green Legacy Johor: International Summit.
- RM900 ribu bagi pemasaran dan promosi Majestic Johor.
- Program pembangunan industri ayam seperti Reban Ayam Tertutup dengan peruntukan sebanyak RM12.4 juta.
- RM 2 juta diperuntukkan untuk melaksanakan Geran Usahawan Maju Johor atau GUMJ 2024.

JOHOR

- Tabung Prihatin Pahang dengan peruntukan sebanyak RM5 juta bagi membantu rakyat khususnya ketika berhadapan sebarang kes kecemasan.
- Program Khidmat Bantu Di Rumah (KBDR) kepada warga emas serta Orang Kurang Upaya (OKU) dengan peruntukan sebanyak RM2.06 juta.
- RM7.55 juta diperuntukkan bagi sektor pembangunan usahawan.
- RM66.53 juta diperuntukkan bagi sektor pelancongan.

PAHANG

- 'Penang Strategy for Economic Ecosystem Development' atau 'Penang SEED' dengan dana permulaan Penang 14.0 Seed Fund antara RM50,000 sehingga RM250,000 untuk setiap projek.
- Projek Creative Digital District, ESG Incubation Hub, SME100 Digital Champion, Founder's Grift Seed Programme.
- RM4.6 juta diperuntukkan untuk melaksanakan projek-projek pembangunan pengeluaran ternakan demi membangunkan sektor agromakanan.

PULAU PINANG

- RM24.0 juta diperuntukkan bagi program Kad Perak Sejahtera bagi pembelian barangan keperluan asas keluarga.
- Program Pembangunan Usahawan dan Koperasi dengan dana RM1.0 juta.
- Program Bantuan Kotak Makanan yang menyasarkan bantuan kepada golongan B40, miskin, miskin tegar dan mangsa bencana dengan peruntukan sebanyak RM5.0 juta.
- RM1.2 juta untuk pelbagai Program Pelancongan dan Kebudayaan.

PERAK

- Peruntukan RM7.84 juta bagi pemberian bantuan kebajikan.
- RM6.65 juta diperuntukkan bagi Kadar Bantuan Am.
- RM3.36 juta diperuntukkan bagi pembangunan industri padi, industri sayuran dan tanaman ladang, industri buah-buahan, industri kelapa secara mapan serta tanaman industri dan herba.
- Peruntukan RM450 ribu bagi menaik taraf kemudahan dan merencanakan lagi sektor agro-pelancongan.

PERLIS

- Selangor Centre for Artificial Intelligence dengan peruntukan RM1 juta.
- Selangor Jobs and Skills Council dengan peruntukan sebanyak RM1 juta.
- Selangor International Business Summit (SIBS) dengan peruntukan sebanyak RM20 juta.
- Bantuan Baucar Jom Shopping turut ditawarkan dengan peruntukan RM8.24 juta.

SELANGOR

- Penggunaan Terengganu Pay sebagai gerbang bayaran rasmi Kerajaan Negeri.
- Pelan Induk Teknologi Hijau (PIITH) dirangka sebagai pelan untuk mempelbagaikan sumber hasil baru.
- Penganjuran program memperkasa industri pelancongan seperti Kenyir Geopark Trails dan 4x4 Challenge.
- Program galakan dan pemerikasaan usahawan industri tani seperti program CSR Tani, CSR Ternakan dan CSR Perikanan.

TERENGGANU

- Penubuhan semula Lembaga Padi Dan Beras Sabah dengan peruntukan sebanyak RM1.82 juta.
- RM15.99 juta diperuntukkan bagi penerokaan Ekonomi Biru berkonsepkan penerokaan sumber laut yang menekankan pengurusan marin dan pantai secara lestari yang bertujuan untuk pembangunan ekonomi, mewujudkan peluang pekerjaan dan meningkatkan taraf hidup rakyat.
- Program Bantuan SME-UP dengan peruntukan sebanyak RM15 juta.

SABAH

- RM5 juta diperuntukkan bagi pelaksanaan bas pintar untuk Bandar Miri bagi menyediakan perhubungan yang lebih baik dan meningkatkan mobiliti untuk rakyat.
- Skim Kredit Mikro Sarawak dan Skim Pinjaman Industri Kecil dan Sederhana (SPIKS) dengan peruntukan sebanyak RM6 juta.
- RM4.5 juta diperuntukkan bagi pelaksanaan Go Digital Programme untuk menggalakan PKS untuk meneruskan perusahaannya secara digital.

SARAWAK

- RM55.9 juta diperuntukkan untuk Program Low Carbon sebagai inisiatif mengurangkan intensiti pelepasan karbon.
- RM26.5 juta diperuntukkan bagi Program Pengurusan Penjaja.
- RM46 juta diperuntukkan bagi pengurusan perkhidmatan bas GO KL yang akan diperluaskan lagi jaringan laluan dan bilangan bas.
- RM5.6 juta diperuntukkan untuk aktiviti penggalakan pelancongan di Kuala Lumpur sempena kempen Tahun Melawat Malaysia tahun 2026.

W.P. KL

- Memantapkan semula kedudukan Labuan sebagai hab pemungahan, memanfaatkan rangkaian Kawasan Pertumbuhan Asean Timur-Brunei Darussalam-Indonesia-Malaysia-Filipina (BIMB-EAGA).
- Kompleks Hab Halal dengan peruntukan sebanyak RM86 juta sebagai zon komersial bebas, mencipta peluang untuk peniagaan baharu dan menggalakkan aktiviti pemungahan.

W.P. LABUAN

Sumber: Belanjawan Kerajaan Negeri Tahun 2024, Jabatan Kewangan Negeri, Portal Rasmi Kerajaan Negeri, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL).

INDEKS HARGA PENGGUNA

Seiring dengan inflasi di kebanyakan negara ASEAN serantau, inflasi di Malaysia pada tahun 2024 merekodkan peningkatan perlahan, dua tahun berturut-turut, 1.8 peratus (2023: 2.5%). Peningkatan ini adalah lebih rendah berbanding unjuran Bank Negara Malaysia (BNM) dan Kementerian Kewangan (MOF) dengan masing-masing mengunjurkan inflasi antara 2.0 hingga 3.5 peratus dan 2.1 hingga 3.6 peratus. Di samping pengukuhan mata wang Ringgit dan penyusutan harga komoditi dunia, inisiatif kerajaan dalam mengawal harga barang dan perkhidmatan serta pemberian subsidi bagi barangan tertentu, sedikit sebanyak mengekang inflasi Malaysia daripada terus meningkat lebih tinggi.

Walaupun inflasi keseluruhan menyederhana pada tahun 2024, kumpulan Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain merekodkan peningkatan ketara berikutan kenaikan caj perkhidmatan pembetulan oleh Indah Water Konsortium (IWK) pada Januari 2024 bagi mengimbangi kenaikan kos operasi. Kenaikan kumpulan ini turut didorong oleh pelarasan tarif perkhidmatan bekalan air oleh kerajaan melalui Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN) yang melibatkan kenaikan purata sebanyak 22 sen bagi setiap meter padu bagi kategori pengguna domestik di Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Labuan bermula

1.0%
Inflasi Kelantan
meningkat perlahan
pada tahun 2024

1 Februari 2024. Pelarasan tarif air bagi kategori domestik ini adalah untuk memastikan kemampunan perkhidmatan air dalam jangka masa panjang sekali gus memberi impak kepada kualiti perkhidmatan bekalan air yang dinikmati oleh rakyat.

Kesemua kumpulan mencatatkan peningkatan pada tahun 2024 kecuali Maklumat & Komunikasi (-1.5%) dan Pakaian & Kasut (-0.3%). Peningkatan lebih rendah bagi inflasi Malaysia didorong oleh kumpulan Restoran & Perkhidmatan Penginapan (3.1%); Makanan & Minuman (2.0%); Kesihatan (1.8%); Pendidikan (1.5%); Pengangkutan (1.0%) dan Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.7%). Manakala, kumpulan Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (3.0%); Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan, (3.0%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan, (1.8%); Minuman Alkohol & Tembakau, (0.7%) dan Insurans & Perkhidmatan Kewangan (0.3%) mencatatkan peningkatan lebih tinggi berbanding tahun sebelumnya.

Kerajaan telah melaksanakan penyasaran subsidi Diesel bermula 10 Jun 2024 bagi mengawal ketirisan subsidi Diesel yang kian berleluasa. Langkah ini menetapkan harga runcit Diesel di stesen minyak di Semenanjung Malaysia berada pada julat antara RM2.95 seliter hingga RM3.35 seliter berbanding RM2.15 seliter sebelum ini. Manakala, pelaksanaan penyasaran subsidi Diesel ini tidak termasuk Sabah, Sarawak dan Wilayah Persekutuan Labuan dan harga runcit Diesel bagi ketiga-tiga negeri ini kekal RM2.15 seliter pada 2024.

Inflasi Kelantan meningkat perlahan kepada 1.0 peratus berbanding 1.7 peratus pada tahun 2024 dengan mata indeks mencatatkan 129.3 (2023: 128.0). Secara keseluruhannya, peningkatan inflasi ini disumbangkan oleh kumpulan Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan (3.5%); Restoran & Perkhidmatan Penginapan (2.1%); Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (2.0%); Makanan & Minuman (0.8%); Kesihatan (0.7%); Pengangkutan (0.6%) dan Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.5%) (**Jadual 2.6**).

Inflasi Makanan & Minuman meningkat perlahan kepada 0.8 peratus berbanding tahun 2023 (3.2%). Kesemua subkumpulan menunjukkan peningkatan di antara 0.2 peratus hingga 3.0 peratus, kecuali bagi subkumpulan Daging dan Ikan & makanan laut lain yang mencatatkan penurunan kepada negatif 2.3 peratus dan negatif 2.2 peratus.

Subkumpulan Makanan sedia dimakan & produk makanan lain tidak terkelas di tempat lain merupakan penyumbang utama kepada kenaikan inflasi dengan peningkatan 3.0 peratus. Ini diikuti oleh Bijirin & produk bijirin (1.3%); Gula, manisan & pencuci mulut (1.3%); Buah-buahan & kacang (0.3%) dan Minyak & lemak (0.2%) (**Jadual 2.7**).

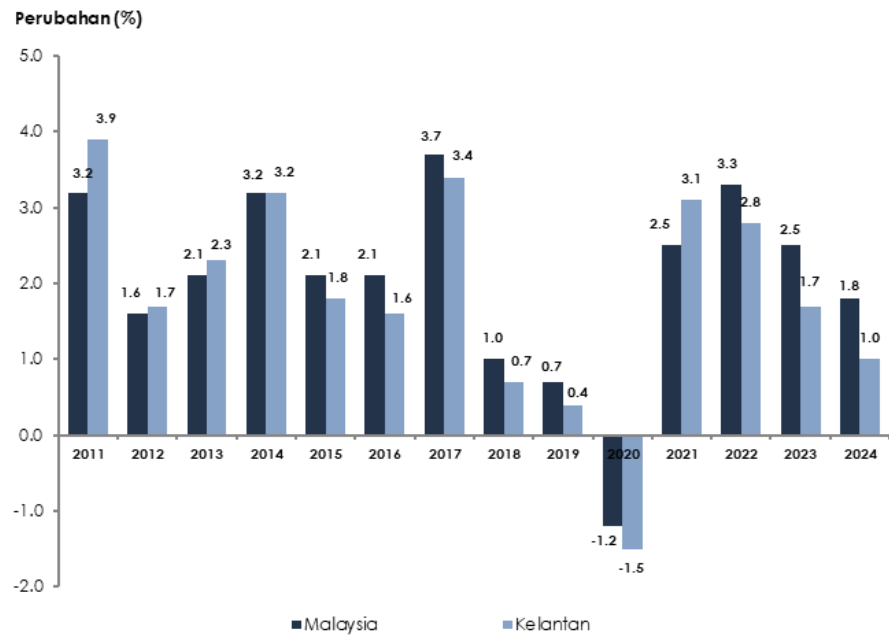

Jadual 2.5 : Purata harga item terpilih, Kelantan, 2023-2024

Item Terpilih	Unit	Purata Harga (RM)	
		2023	2024
Bayam, Hijau	1 kg	6.91	6.77
Bawang Besar, India	1 kg	4.19	6.78
Pisang Berangan	1 kg	6.20	6.28
Telur Ayam Gred A	10 biji	4.63	4.45
Telur Ayam Gred B	10 biji	4.43	4.24
Telur Ayam Gred C	10 biji	4.20	4.04
Ikan Kembung	1 kg	17.69	16.89
Ikan Selayang	1 kg	11.02	9.99
Ayam Proses Standard	1 kg	9.43	9.03
Cili Merah Kulai	1 kg	16.04	16.69

CARTA INDEKS HARGA PENGGUNA

Carta 2.9 : Inflasi tahunan, Kelantan, 2011-2024

Jadual 2.6 : Inflasi tahunan mengikut kumpulan utama, Kelantan, 2023-2024

Tahun	2023	2024
Makanan & Minuman	3.2	0.8
Minuman Alkohol & Tembakau	0.2	0.1
Pakaian & Kasut	0.5	0.4
Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain	0.3	2.0
Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah	1.6	0.5
Kesihatan	1.6	0.7
Pengangkutan	0.7	0.6
Maklumat & Komunikasi	-2.1	-0.9
Rekreasi, Sukan & Kebudayaan	0.6	0.2
Pendidikan	0.5	0.1
Restoran & Perkhidmatan Penginapan	3.0	2.1
Insurans & Perkhidmatan Kewangan	0.0	0.0
Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan	2.6	3.5
Keseluruhan	1.7	1.0

Jadual 2.7 : Inflasi tahunan subkumpulan Makanan dan Minuman, Kelantan, 2023-2024

Tahun	2023	2024
Makanan & Minuman	3.2	0.8
Makanan di rumah	2.3	-0.5
Bijirin & produk bijirin	3.9	1.3
Daging	2.2	-2.3
Ikan & makanan laut lain	1.3	-2.2
Susu, produk tenusu lain & telur	4.6	-0.9
Minyak & lemak	1.2	0.2
Buah-buahan & kacang	1.4	0.3
Sayur-sayuran	-0.7	-0.5
Gula, manisan & pencuci mulut	2.1	1.3
Makanan sedia dimakan & produk makanan lain t.t.t.l	4.8	3.0

Rencana 2:**Cabaran dan Peluang dalam Transformasi Pertanian Negeri Kelantan¹**

Wan Nur Hasnarizwa Wan Hasan, Mohd Shahrill Abdul Rashid, Zulkynandy Zainuddin

& Mazlin Fazni Mohd Hanapi

Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kelantan

ABSTRAK

Pertanian telah lama memainkan peranan penting dalam pembangunan ekonomi dan sosial negeri Kelantan. Secara tradisinya sektor ini tertumpu kepada tanaman getah dan minyak sawit seterusnya berkembang merangkumi pelbagai tanaman seperti padi, buah-buahan, sayur-sayuran dan akuakultur. Sehubungan itu, sumbangan sektor Pertanian kepada KDNK Negeri merekodkan sedikit penurunan kepada 20.3 peratus bagi tahun 2023 berbanding 20.9 peratus pada tahun 2022. Hal ini menunjukkan Kelantan masih mempunyai latar belakang ekonomi yang banyak bergantung kepada sektor-sektor tradisional, khususnya sektor Pertanian. Dengan kedudukan geografi yang kaya dengan sumber semula jadi dan kawasan tanah subur, sektor Pertanian telah menjadi tulang belakang utama kepada pembangunan ekonomi dan menjana sumber pendapatan penduduk tempatan sejak dahulu lagi. Walaupun ekonomi moden seperti sektor Pembuatan dan Perkhidmatan semakin berkembang, sektor Pertanian masih kekal sebagai antara penyumbang utama kepada struktur ekonomi negeri Kelantan selepas sektor Perkhidmatan. Usaha terkini memberi tumpuan kepada pemodenan melalui pertanian pintar, bioteknologi dan amalan mampan untuk menangani cabaran seperti perubahan iklim, kekurangan buruh dan tekanan guna tanah. Penulisan ini meneroka landskap semasa, cabaran dan prospek masa depan pertanian di negeri Kelantan dalam konteks matlamat pembangunan negara dan tren kemampanan global.

1.0 Pengenalan

Sektor Pertanian telah lama menjadi pemacu utama pembangunan ekonomi dan sosial di negeri Kelantan. Secara tradisional, tumpuan diberikan kepada tanaman getah dan kelapa sawit, sebelum berkembang kepada pelbagai jenis tanaman lain seperti padi, buah-buahan, sayur-sayuran serta akuakultur. Meskipun sumbangan sektor ini kepada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) negeri menunjukkan sedikit penurunan kepada 20.3 peratus pada tahun 2023 berbanding 20.9 peratus pada tahun 2022, sektor Pertanian masih lagi merupakan antara penyumbang utama kepada struktur ekonomi negeri Kelantan selepas sektor Perkhidmatan seperti di **Jadual 2(a)**. Perkhidmatan kekal menjadi penyumbang utama KDNK negeri dengan merekodkan sumbangan 71.6 peratus pada tahun 2023 berbanding 70.8 peratus pada tahun sebelumnya.

Jadual 2(a): Peratus sumbangan KDNK mengikut sektor bagi negeri Kelantan, 2015 - 2023

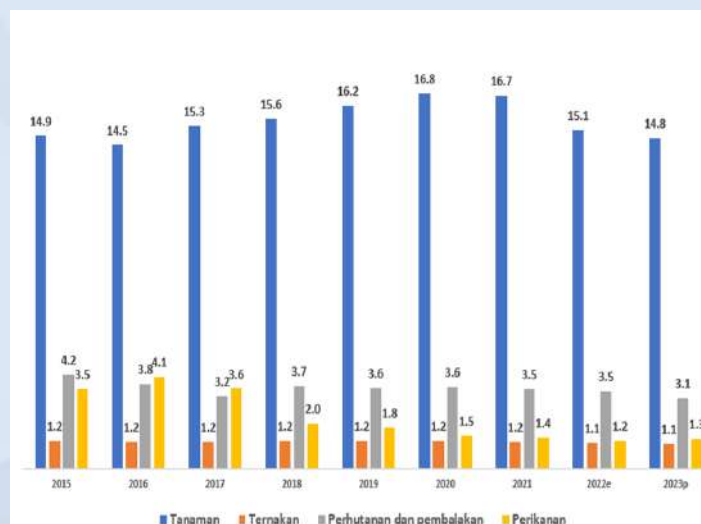
Sektor	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ^e	2023 ^p
Pertanian	23.8	23.5	23.3	22.5	22.8	23.1	22.8	20.9	20.3
Perlombongan dan pengkuarian	1.1	1.1	1.3	1.5	1.6	1.4	1.4	1.5	1.5
Pembuatan	5.4	5.2	5.4	5.3	5.1	4.9	4.9	4.8	4.6
Pembinaan	2.1	2.6	2.2	1.3	1.5	1.6	1.6	1.8	1.9
Perkhidmatan	67.5	67.4	67.7	69.3	68.8	69.0	69.3	70.8	71.6

Sumber: Laporan Sosioekonomi 2023

¹Ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia

Berdasarkan empat subsektor Pertanian yang direkodkan dalam KDNK negeri, Tanaman mencatatkan sumbangan tertinggi iaitu sebanyak 14.8 peratus pada tahun 2023. Perhutanan dan pembalakan merekodkan sumbangan kedua tertinggi (3.1%) diikuti subsektor Perikanan (1.3%) dan Ternakan (1.1%) seperti di paparkan pada **carta 2(a)**.

Carta 2(a): Peratus sumbangan KDNK mengikut subsektor Pertanian bagi negeri Kelantan, 2015 - 2023

2.0 Cabaran Sektor Pertanian

2.1 Impak Perubahan iklim

Sektor Pertanian di Kelantan menghadapi pelbagai cabaran sukar yang menjejaskan kelangsungan hidup petani dan pengeluaran makanan, khususnya pengeluaran padi. Antara cabaran utama ialah kesan perubahan iklim seperti kemarau dan banjir yang berulang setiap tahun. Sebagai contoh, kemarau yang melanda sejak Mac 2024 telah menyebabkan kerugian besar kepada pesawah di enam jajahan di bawah Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (KADA), dengan kerugian dianggarkan mencecah RM58 juta melibatkan hampir 8,900 hektar sawah padi yang musnah (Ghaffa, 2024). Selain itu, seramai 2,972 petani terjejas akibat kemarau yang memusnahkan lebih 7,467 hektar tanaman, memaksa kerajaan negeri meluluskan bantuan segera termasuk pembinaan telaga tiub dan penyediaan pam air (Sinar Harian, 2024). Perubahan corak taburan hujan yang tidak menentu menyebabkan gangguan bekalan air untuk pengairan tanaman, memaksa petani menghabiskan lebih banyak masa dan kos untuk mengairi tanaman atau menghadapi kerosakan akibat banjir (Rashid, 2024).

Selain kemarau, banjir yang semakin kerap dan meluas juga merupakan faktor perubahan iklim yang menjejaskan pertanian di Kelantan. Pada akhir 2024, banjir telah menyebabkan kerugian sebanyak RM33.2 juta, menjejaskan lebih 10,229 hektar kawasan pertanian termasuk 9,958 hektar sawah padi yang melibatkan 4,207 pesawah (Kamarudin, 2024). Faktor pembalakan dan pembangunan tanpa kawalan telah mengakibatkan berkurangnya kawasan tadahan air semula jadi seterusnya menyumbang kepada peningkatan risiko banjir. Kesemua faktor ini menuntut kepada perancangan dan tindakan

segera, termasuk pelaksanaan program bantuan kepada petani, pembangunan infrastruktur pengairan yang cekap, serta penggubalan undang-undang untuk memastikan kelestarian alam sekitar dalam aktiviti pertanian (Ismail, 2024). Selain kerosakan tanaman, infrastruktur pertanian seperti pam air dan sistem saliran turut terjejas, menambahkan lagi beban kepada petani yang sudah sedia terbeban.

2.2 Kekurangan tanah pertanian

Di samping itu, kekurangan tanah dan bekalan air juga merupakan cabaran dalam transformasi pertanian di Kelantan (Razali, 2024). Negeri ini menghadapi masalah tanah pertanian yang semakin berkurangan akibat penukaran tanah pertanian kepada tanah pembangunan dan industri oleh kerajaan negeri, sekaligus menghadkan keluasan tanah yang boleh digunakan untuk pertanian komersial (Lembaga Pertubuhan Peladang, 2021). Selain itu, terdapat juga tanah kerajaan yang belum diteroka sepenuhnya untuk tujuan pertanian, namun proses memajukan tanah ini memerlukan perancangan teliti agar tidak menjejaskan sumber air dan alam sekitar (Zaidi, 2024). Kekurangan bekalan air pula menjadi cabaran kritikal kerana pertanian, khususnya tanaman padi, sangat bergantung kepada sistem pengairan yang stabil dan mencukupi. Masalah ini memberi kesan kepada pengeluaran hasil pertanian dan menjejaskan usaha kerajaan negeri untuk menjadikan Kelantan sebagai jelapang makanan negara. Selain itu, masalah bekalan air yang tidak mencukupi juga menjadi isu berpanjangan. Sebagai contoh di kawasan Bachok yang bergantung kepada pam kemubu. Kerosakan pada pam ini menyebabkan gangguan bekalan air, menjejaskan pertumbuhan tanaman dan memaksa petani membuat pinjaman untuk kelangsungan hidup. Keadaan ini menunjukkan keperluan mendesak untuk menambahbaik infrastruktur pengairan dan pengurusan sumber air yang lebih berkesan (Bernama, 2024).

2.3 Kekurangan Tenaga Buruh

Seterusnya, kekurangan tenaga buruh dalam sektor Pertanian di Kelantan merupakan cabaran yang menjejaskan produktiviti dan kelangsungan industri tersebut. Sektor Pertanian, terutamanya dalam aktiviti seperti menuai dan pengurusan tanaman, sangat bergantung kepada tenaga kerja manual. Menurut laporan oleh Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi Malaysia, kekurangan tenaga kerja mahir dan separa mahir dalam penanaman sawit dan pertanian menjadi isu kritikal yang perlu ditangani segera kerana sektor ini semakin dimonopoli oleh tenaga kerja asing (Rozlan, 2023). Kebergantungan tinggi kepada pekerja asing ini menimbulkan risiko terutama apabila terdapat sekatan atau kekangan pengambilan pekerja asing.

Faktor demografi turut menyumbang kepada kekurangan tenaga buruh tempatan. Golongan muda di Kelantan kurang berminat untuk menceburi sektor Pertanian kerana pekerjaan ini dianggap kurang menarik dan kurang berpendapatan berbanding sektor lain. Menurut Pensyarah Kanan Jabatan Pengurusan Tanah Universiti Putra Malaysia, Dr. Daljit Singh Karam Singh, pembabitan golongan belia dalam pertanian adalah penting untuk memastikan kelestarian bekalan makanan, namun ketiadaan pelapis muda

menyebabkan sektor ini berdepan risiko kekurangan tenaga kerja berterusan (Rozlan, 2023). Persepsi negatif terhadap pekerjaan pertanian dan pilihan kerjaya yang lebih fleksibel dalam ekonomi gig turut menyebabkan generasi muda menjauhkan diri daripada sektor ini.

2.4 Teknologi dan Kos Pengeluaran

Penggunaan teknologi yang rendah dalam sektor Pertanian di Kelantan menjadi kekangan kerana petani masih bergantung kepada kaedah tradisional yang kurang efisien. Hal ini menyebabkan produktiviti pertanian tidak dapat dimaksimumkan namun negeri ini mempunyai potensi besar dalam pengeluaran padi dan hasil tani lain. Misalnya, walaupun terdapat usaha seperti pengeluaran beras jenama Darul Naim yang mampu memproses sehingga 600 tan metrik padi sehari, kebanyakan petani masih menggunakan kaedah tradisional yang membataskan skala operasi mereka (Liyana, 2025).

Selain itu, kos pengeluaran yang tinggi turut menyumbang kepada masalah dalam transformasi pertanian di Kelantan. Kos yang tinggi ini berpunca daripada kekurangan penggunaan teknologi moden yang menyebabkan hasil pengeluaran tidak setimpal dengan perbelanjaan yang dikeluarkan. Model pertanian yang menggunakan konsep 'economies of scale' telah terbukti dapat mengurangkan kos melalui skala operasi yang lebih besar, namun petani tradisional di Kelantan masih menghadapi kesukaran untuk beralih ke model ini kerana kekangan modal dan teknologi (Metro, 2024).

Pelaburan dan sokongan dalam teknologi moden juga masih kurang di Kelantan, yang menghalang petani tradisional daripada mengadaptasi teknologi terkini. Walaupun terdapat peruntukan sebanyak RM900,000 untuk projek pertanian bandar, jumlah ini masih belum mencukupi untuk meliputi keperluan teknologi moden secara menyeluruh di seluruh negeri (Bernama, 2020). Kekurangan kemudahan pembiayaan dan pelaburan swasta menyebabkan petani tradisional sukar untuk mendapatkan peralatan dan teknologi baru yang boleh meningkatkan hasil dan efisiensi pertanian mereka.

3.0 Transformasi Sektor Pertanian Di Kelantan

Kemajuan teknologi moden telah mempengaruhi hampir setiap aspek kehidupan manusia, termasuk bidang pertanian. Salah satu konsep baharu dalam pengurusan pertanian moden ialah pertanian pintar. Teknologi moden seperti sistem pengairan automatik, teknologi ramalan cuaca, penderia tanah pintar dan dron untuk pemantauan ladang merupakan teknologi moden yang digunakan dalam pertanian pintar. Teknologi ini membolehkan petani memaksimumkan proses kerja dan memperoleh hasil yang lebih baik (Infopertanian, 2024). Peluang ini menjadikan pertanian lebih menjimatkan dengan mengurangkan keperluan tenaga buruh, kos operasi serta meningkatkan jumlah keluaran.

Kajian menunjukkan bahawa penggunaan sensor dalam pertanian padi dapat mengurangkan penggunaan air sebanyak 20 peratus dan meningkatkan pengeluaran sebanyak 30 peratus, petani boleh menerima arahan tentang masa yang sesuai untuk membaja atau menyiram (Md Fauzi Ahmad, 2023). Kerajaan Negeri Kelantan telah memperuntukkan lebih RM26 juta bermula tahun 2006 sehingga 2023 untuk membangunkan kawasan tanah terbiar seluas 3,332.92 hektar bagi tujuan pertanian.

3.1 Inisiatif Digitalisasi Pertanian

Kerajaan Negeri Kelantan telah memperkenalkan 12 inisiatif pertanian yang merangkumi pelbagai aspek pemodenan dalam sektor Pertanian seperti di **Jadual 2(b)**.

Jadual 2(b) : Inisiatif Pertanian dalam Pelbagai Aspek Pemodenan.

1	Pendigitalan Internet of Things (IoT)	Inisiatif bagi kaedah IOT ini membolehkan penyambungan peranti kepada rangkaian internet yang mampu mengawal suhu atau kelembapan, pH (Potential of Hydrogen) media tanaman, proses pembajaan dan meracun hanya dikawal melalui smartphone	8	Geographic Information System (GIS)	Dalam sektor akuakultur, Jabatan Perikanan Malaysia sedang membangunkan GIS untuk ladang-ladang temakan agar pengurusan sistem melalui integrasi data-data lebih bersistematik serta berhubung dengan demografi memastikan elemen pengurusan sumber perikanan negara lebih produktif dan mampan
2	Pendigitalan Geospatial Pertanian	Inisiatif kaedah yang ini pula mampu untuk mengenalpasti bentuk muka bumi, ciri tanah dan kecerunan	9	Sistem E-Ternak	Pelancaran Sistem E-Ternak dengan melibat dua fungsi utama iaitu sebagai Sistem Pendaftaran Lembu atau Kerbau dan juga Pelaporan Kemajuan Ternakan Pawah Secara Atas Talian (E-Pawah) untuk memudahkan pengisian, sekali gus memudahkan proses pelaporan kemajuan ternakan pawah yang melibatkan data ternakan seperti pendaftaran Lembu atau Kerbau, maklumat kelahiran termasuk kesihatan. Manfaat sistem ini mampu menyediakan sistem pemantauan dan pelaporan ternakan pawah dengan lebih cepat, mudah dan sistematik serta mesra pengguna.
3	Penggunaan drone	Penggunaan drone juga dapat membantu petani dalam menjalankan aktiviti pertanian seperti pembajaan dan meracun, sekali gus dapat mengurangkan penggunaan tenaga kerja dan penggunaan baja dan racun pada tanaman menjadi lebih berkesan dan lebih menjimatkan kos terutamanya bagi projek pertanian berskala besar	10	Sistem e-Baka	Sistem e-Baka tulen adalah bertujuan untuk memudahkan pendaftaran ternakan baka tulen bagi haiwan seperti lembu, kerbau, kambing, bebiri dan babi. Manfaat yang diperolehi daripada sistem antaranya ternakan baka tulen tempatan mempunyai potensi genetic yang setanding dengan ternakan baka di luar negara di samping menambah nilai ternakan baka yang dihasilkan dalam Negara.
4	Agrimaths	Aplikasi yang menyediakan panduan ringkas menjadi petani moden kepada golongan belia atau usahawantani yang baru mula berjinak dalam sektor Pertanian. Dengan aplikasi di hujung jari ini boleh mendapatkan info teknologi pertanian terkini menerusi playstore aplikasi telefon pintar.	11	Veterinary Online Map (VENOM)	Sistem Venom merupakan sebuah aplikasi pemetaan maklumat ternakan secara GIS yang dibangunkan bagi memplotkan maklumat industri ternakan. Dengan Lokasi ladang ternakan yang dipaparkan secara GIS beserta maklumat yang telah dilengkapkan, pengguna JPV berupaya mengenalpasti kedudukan dan mengetahui maklumat ladang-ladang ternakan
5	Kilang Tanaman (Plant Factory)	Selaras dengan perkembangan teknologi evolusi Industri 4.0, Plant Factory mula dibangunkan di mana proses penanaman sayuran di dalam bangunan yang membantu petani untuk mencapai penghasilan sayuran secara berterusan sepanjang tahun tanpa gangguan disebabkan oleh bencana alam seperti banjir.	12	sistem E-Vetpermit yang juga dikenali sebagai E-Permit2.	E-Permit2 diwujudkan bagi urusan sistem pengurusan permit pemindahan ternakan secara elektronik. Pemindahan ternakan dilaksanakan untuk tujuan pembiakan, pemeliharaan dan sembelihan, sementara produk haiwan sama ada sebagai makanan atau bahan mentah kepada proses seterusnya. Tiga aspek penting yang perlu diberi perhatian dalam pemindahan haiwan, status penyakit di lokasi asal dan lokasi yang ingin ditujui serta kebajikan haiwan
6	Automatic Identification System (AIS) dan Mobile Transceiver Unit (MTU)	Inivasi dalam sektor perikanan di mana Jabatan Perikanan Malaysia telah memperkenalkan dan menguatkuasa peralatan teknologi pengawasan pemantauan di laut iaitu AIS dan MTU pada vesel penangkapan ikan tempatan.			
7	Radio-frequency Identification (RFID) dan kod QR	Jabatan Perikanan Malaysia juga sedang menjalankan program RFID dan kod QR bagi tujuan memudahkan pengenalan dan identifikasi vesel.			

Pertanian pintar memberi manfaat besar kepada pertanian masa kini dengan penambahbaikan dalam hampir setiap aspek operasi. Penggunaan dron dan satelit dengan kamera merupakan alat pertanian pintar yang paling berkesan, digunakan untuk mengemaskini peta dan memantau kawasan yang jauh tanpa perlu melawati lapangan (Md Fauzi Ahmad, 2023). Dengan itu, petani boleh mengambil tindakan segera dan tepat berdasarkan gambar dan data daripada dron, sekaligus dapat meningkatkan kualiti hasil tanaman dan mengurangkan kerugian. Di Kelantan, penggunaan teknologi seperti ini bukan sahaja meningkatkan pengeluaran, tetapi juga menyumbang kepada keselamatan dan kelestarian kawasan pertanian dalam jangka masa panjang.

Bioteknologi dan pertanian merupakan dua bidang yang tidak dapat dipisahkan dalam usaha merancang sistem pertanian yang lebih moden, mampan dan berdaya saing. Di negeri Kelantan, penerapan bioteknologi dalam sektor Pertanian berpotensi meningkatkan hasil tempatan, memperkukuh daya tahan tanaman terhadap persekitaran ekstrem, serta mengurangkan kebergantungan kepada bahan kimia berbahaya. Salah satu langkah strategik yang boleh diambil ialah melaksanakan pengubahsuaian genetik tanaman dengan kerjasama institusi penyelidikan serta menggunakan teknologi *Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats* (CRISPR). Genetik padi baharu yang tahan air boleh dihasilkan tanpa menjejaskan kualiti atau hasil tanaman. China telah berjaya menggunakan teknologi CRISPR untuk mengubah gen tanaman padi yang lebih tahan panas (Chiu A., 2025).

Inovasi seperti ini amat relevan bagi Kelantan yang kerap berdepan dengan cuaca ekstrem dan banjir, seterusnya menjamin kestabilan bekalan makanan dan pendapatan petani. Selain itu, integrasi teknologi Kecerdasan Buatan (AI) bersama CRISPR berupaya mempercepat pembangunan tanaman pintar (*smart crops*) dengan mengenal pasti dan memanipulasi ciri genetik unggul secara lebih pantas dan tepat (Doudna J., 2024). Usaha ini berpotensi menjadikan Kelantan sebagai pengeluar tanaman berkualiti tinggi untuk pasaran tempatan dan eksport, sekaligus meningkatkan nilai ekonomi negeri. Justeru, bioteknologi bukan sahaja mampu meningkatkan hasil pertanian secara mampan, malah membuka laluan baharu untuk pembangunan ekonomi negeri selaras dengan Revolusi Industri 4.0.

Majoriti petani mengamalkan kaedah pembajaan secara tradisional pada masa lalu, yang bergantung kepada pengalaman dan anggaran tanpa merujuk kepada penyelidikan terhadap kandungan nutrien yang terdapat dalam tanah atau tanaman. Walaupun pendekatan ini telah wujud sejak sekian lama, ia sering membawa implikasi negatif yang ketara. Ini termasuk pembaziran baja dan kemerosotan kualiti tanah disebabkan oleh pengumpulan nutrien jangka panjang yang berlebihan seperti nitrogen, fosforus dan kalium. Amalan ini turut menyumbang kepada peningkatan kos pengurusan ladang, di samping risiko pencemaran sumber air akibat larutan baja yang memasuki sistem saliran, sekali gus menjejaskan keseimbangan ekosistem akuatik.

Walau bagaimanapun, pengurusan nutrien kini lebih tepat dan berkesan dengan kemunculan pendekatan moden berasaskan data. Sistem *Diagnosis and Recommendation Integrated System* (DRIS) adalah antara contoh terbaik yang membolehkan petani melakukan analisis mendalam tentang kandungan nutrien tanah dan tisu tumbuhan, dan kemudian mencadangkan jenis dan kadar baja yang terbaik (Anago et al., 2020). Dengan menggunakan pendekatan ini, petani boleh menentukan sama ada nutrien kekurangan atau berlebihan, sekali gus menghalang pembaziran dan menjamin bahawa tumbuhan akan mendapat tahap nutrien yang mencukupi.

3.2 Agropelancongan dan Usahawan

Bagi menggalakkan penyertaan golongan muda dalam bidang pertanian, Kerajaan telah melaksanakan pelbagai inisiatif untuk menarik minat belia, termasuk Program Agropreneur Muda yang menyediakan geran dan latihan kepada individu berumur 18 hingga 40 tahun. Sehingga kini, lebih 7,000 agropreneur muda telah menerima bantuan melalui program ini. Namun, penglibatan belia masih belum mencukupi untuk menggantikan tenaga kerja berusia yang sedia ada (Bernama, 2023). Kerajaan Kelantan memperuntukkan lebih RM3.6 juta dalam usaha memperhebatkan sektor usahawan tani di negeri ini. Pelaksanaan ini dibuat di bawah program pembangunan meliputi pembangunan tanah terbiar, tanaman padi, komoditi, industri sayur-sayuran, buah-buahan, industri kecil dan sederhana berasaskan pertanian, aktiviti hiliran industri kecil dan sederhana, pembangunan usahawan tani serta pembangunan industri kelapa (Sinar Harian, 2024).

Dibawah program ini, sebanyak RM500,000 diperuntukkan untuk projek pembangunan usahawan tani dengan matlamat untuk meningkatkan pendapatan usahawan kepada RM5,000 sebulan. Keutamaan diberikan kepada belia untuk menceburi bidang pertanian melalui peruntukan program-program pembangunan di bawah Jabatan Pertanian Negeri Kelantan selaras dengan pelan penggantian petani bagi meningkatkan bilangan usahawan tani muda sebagai generasi pelapis kepada golongan usahawan tani yang berumur.

4.0 Penutup

Secara keseluruhan, transformasi pertanian di Kelantan menghadapi pelbagai cabaran yang kompleks dan saling berkait, termasuk kesan perubahan iklim yang menyebabkan kemarau dan banjir berulang, kekurangan tanah dan bekalan air yang tidak mencukupi, kekurangan tenaga buruh tempatan, serta penggunaan teknologi yang rendah. Untuk memastikan kelangsungan dan kemajuan sektor Pertanian negeri ini, usaha bersepadu yang melibatkan penambahbaikan infrastruktur pengairan, penglibatan generasi muda, pelaburan dalam teknologi moden, serta dasar dan program sokongan yang berkesan amat diperlukan.

Dengan pendekatan yang tepat dan komitmen semua pihak, Kelantan berpotensi untuk menjadi jelapang makanan yang mampan dan berdaya saing di masa hadapan. Usaha Kerajaan Negeri Kelantan untuk membangunkan sektor Pertanian dapat dilihat melalui pelbagai inisiatif dan perancangan yang dilaksanakan seperti di **Jadual 2(c)**. Projek ini dijangka dapat merubah lanskap sektor Pertanian di negeri Kelantan.

Jadual 2(c): Senarai Projek Pembangunan Pertanian Negeri Kelantan

Projek Pertanian	Lokasi	Matlamat
Rong Chenok Agro Valley	Pasir Mas (-121 ha)	Pusat pertanian & penternakan moden, pelancongan agro
Reban ayam moden	Rong Chenok	Kapasiti 25k ayam/pusingan, produktiviti tinggi
Kilang Padi "Agro Darulnaim"	Meranti, Pasir Mas	Pemprosesan beras jenama tempatan
Ternakan lembu & tenusu	Negeri Kelantan	Peningkatan pengeluaran daging & susu
Hidroponik, tebu & cuka komoditi	Pelbagai lokasi PKPNK	Diversifikasi tanaman & hiliran buah
Tanah terbiar	Seluruh Kelantan	Optimalisasi tanah untuk tanaman padi & komoditi
Kecilkan pekebun getah (RISDA)	11 jajahan	Penyemak permulaan semula, produktiviti & kesihatan tanaman getah
Teknologi pertanian & IoT	Negeri Kelantan	Pendigitalan & penambahbaikan efisiensi agromakanan

Sektor Pertanian di Kelantan bukan sekadar warisan ekonomi, tetapi kini sedang berubah arah menjadi lebih moden, mampan dan berdaya saing. Dengan perancangan strategik serta pelaburan dalam teknologi, pertanian Kelantan dijangka akan terus berkembang sebagai pemangkin keselamatan makanan dan pembangunan luar bandar.

5.0 Rujukan

- Anago, Firmin N., Gustave D. Dagbenonbakin, Brice T. C. Oussou, Emile C. Agbangba, Aliou Saidou, and Guillaume L. Amadji. 2020. "Assessment of Nutritional Status of Rainfed Rice in Benin Using Diagnosis and Recommendation Integrated System (DRIS)". *International Journal of Plant & Soil Science* 32 (1):74-83. <https://doi.org/10.9734/ijpss/2020/v32i130236>.
- Bernama (2020, Ogos 23). RM900,000 bagi projek pertanian bandar di Kelantan - Che Abdullah. <https://www.bernama.com/bm/news.php?id=1872766>
- Bernama. (2023, Februari 25). KPKM fokus penglibatan belia dalam sektor pertanian. Astro Awani. <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/kpk-m-fokus-penglibatan-belia-dalam-sektor-pertanian-408231?com>
- Bernama. (2024, Oktober 10). Belanjawan 2025: Kelantan harap RM1.3 bilion untuk pertanian. Astro Awani. <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/belanjawan-2025-kelantan-harap-rm13-bilion-untuk-pertanian-491117>
- Chiu, A. (2025, May 29). A gene could be key to growing rice, and feeding billions, in a hotter world. *The Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/climate-solutions/2025/05/29/rice-climate-change-heat-gene/?utm_source=chatgpt.com
- Doudna, J. (2024, November 26). Combining AI and CRISPR will be transformational. WIRED. https://www.wired.com/story/combining-ai-and-crispr-will-be-transformational/?utm_source=chatgpt.com
- Ghaffa, M. A. (2024, Jun 12). Pesawah terjejas kemarau di Kelantan rugi RM58 juta. Kosmo Digital. <https://www.kosmo.com.my/2024/06/12/pesawah-terjejas-kemarau-di-kelantan-rugi-rm58-juta/>
- Infopertanian. (2024, October 11). Pertanian Pintar:Teknologi & Faedah Untuk Pertanian. INFO PERTANIAN online. <https://www.infopertanian.com/2024/09/08/pertanian-pintarteknologi-faedah-untuk-pertanian/>
- Ismail, M. A. (2024, Februari 6). Kelantan rangka perancangan hadapi perubahan iklim dunia. Harakahdaily. <https://harakahdaily.net/2024/02/kelantan-rangka-perancangan-hadapi-perubahan-iklim-dunia/#>
- Kamarudin, H. L. (2024, Disember 18). Sektor pertanian di Kelantan rugi RM33.2 juta akibat banjir. Sinar Harian. <https://www.sinarharian.com.my/article/702810/berita-nasional/sektor-pertanian-di-kelantan-rugi-rm332-juta-akibat-banjir>
- Lembaga pertubuhan Peladang (2021). Kekurangan Tanah Pertanian Cabaran kepada MAFL. <https://www.lpp.gov.my/article/view/kekurangan-tanah-pertanian-cabaran-kepada-mafi>

Liyana. (2025, April 24). Kelantan akan keluarkan beras tempatan sendiri, jenama Darul Naim - mulai ogos ini. Rnggt. <https://rnggt.com/202540781/>

Md Fauzi Ahmad (2023, April 10). AI BANTU PETANI JAMIN SEKURITI MAKANAN NEGARA. BERNAMA TintaMinda. <https://www.bernama.com/bm/tintaminda/news.php?id=2224818>

Metro (2024, Februari 5). 100% hasil tani dijual. <https://www.hmetro.com.my/bisnes/2024/02/1057612/100-hasil-tani-dijual>

Rashid, J. M.. (2024). Perubahan Iklim dan Kesan Kepada Masyarakat Tani. Agrimag. <https://agrimag.my/bm/article-details/perubahan-iklim-dan-kesan-kepada-masyarakat-tani>

Sinar Harian (2024, Jun 4). Cuaca panas: Lebih 2,000 petani di Kelantan terjejas. Sinar Harian. <https://www.sinarharian.com.my/article/668217/edisi/kelantan/cuaca-panas-lebih-2000-petani-di-kelantan-terjejas>

Zaidi, H. A. (2024, November 17). Tanah belum diteroka di Kelantan, boleh dimajukan bagi industri makanan - Rafizi. Berita Harian. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2024/11/1325204/tanah-belum-diteroka-di-kelantan-boleh-dimajukan-bagi-industri>

BAB 3

STATISTIK DEMOGRAFI & SOSIAL

BAB 3

STATISTIK DEMOGRAFI & SOSIAL

PENDUDUK

Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk

Anggaran penduduk Kelantan bertambah daripada 1.86 juta pada tahun 2023 kepada 1.89 juta pada tahun 2024 dengan kadar pertumbuhan penduduk tahunan 1.5 peratus. Komposisi penduduk warganegara pada tahun 2024 adalah 97.5 peratus daripada keseluruhan penduduk Kelantan.

Jadual 3.1 : Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Kelantan, 2020-2024

Penduduk	2020	2021	2022	2023	2024 ^P
Bilangan penduduk ('000)	1,792.5	1,812.3	1,830.6	1,859.8	1,888.5
Kadar pertumbuhan penduduk tahunan (%)	-	1.1	1.0	1.6	1.5

Struktur umur

Struktur umur penduduk dikategorikan kepada tiga kumpulan umur utama iaitu umur muda, umur bekerja dan umur tua. Pada tahun 2024, peratusan umur muda menurun kepada 28.3 peratus (2023: 28.8%) manakala peratusan penduduk kumpulan umur bekerja dan umur tua mencatatkan peningkatan kepada 64.7 peratus (2023: 64.3%) dan 7.0 peratus (2022: 6.9%).

Jadual 3.2 : Struktur umur penduduk, Kelantan, 2023-2024

Kumpulan umur	2023 (%)	2024 ^P (%)
Penduduk berumur 0-14 tahun (umur muda)	28.8	28.3
Penduduk berumur 15-64 tahun (umur bekerja)	64.3	64.7
Penduduk berumur 65 tahun dan lebih (umur tua)	6.9	7.0

1.89 juta
Penduduk
Kelantan,
2024^P

Warganegara
97.5% (2024^P)
97.8% (2023)

Bukan
Warganegara
2.5% (2024^P)
2.2% (2023)

Nisbah jantina

Nisbah jantina penduduk Kelantan kekal dari tahun 2023 hingga 2024 dengan nisbah 101 lelaki bagi setiap 100 perempuan.

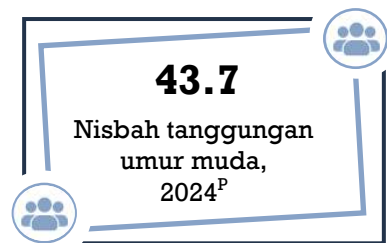

Nisbah tanggungan

Nisbah tanggungan jumlah penduduk Kelantan menurun kepada 54.6 (2024) daripada 55.6 pada tahun 2023. Nisbah tanggungan umur tua menunjukkan peningkatan daripada 10.7 pada tahun 2023 kepada 10.9 pada tahun 2024 manakala nisbah tanggungan umur muda menurun kepada 43.7 pada tahun 2023 berbanding 44.9 pada tahun 2023.

Jadual 3.3 : Nisbah tanggungan, Kelantan, 2023-2024

Nisbah tanggungan	2023	2024 ^P
Umur muda	44.9	43.7
Umur tua	10.7	10.9
Jumlah	55.6	54.6

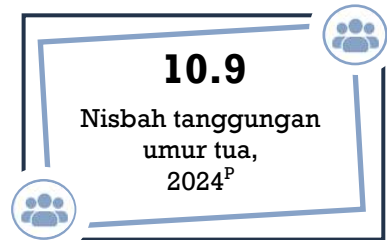

Kumpulan etnik warganegara

Pada tahun 2024, peratusan penduduk Bumiputera, Cina, India dan Etnik Lain masing-masing kekal sama pada 96.7 peratus, 2.4 peratus, 0.3 peratus, dan 0.6 peratus bagi keseluruhan etnik warganegara Kelantan.

Jadual 3.4 : Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Kelantan, 2023-2024

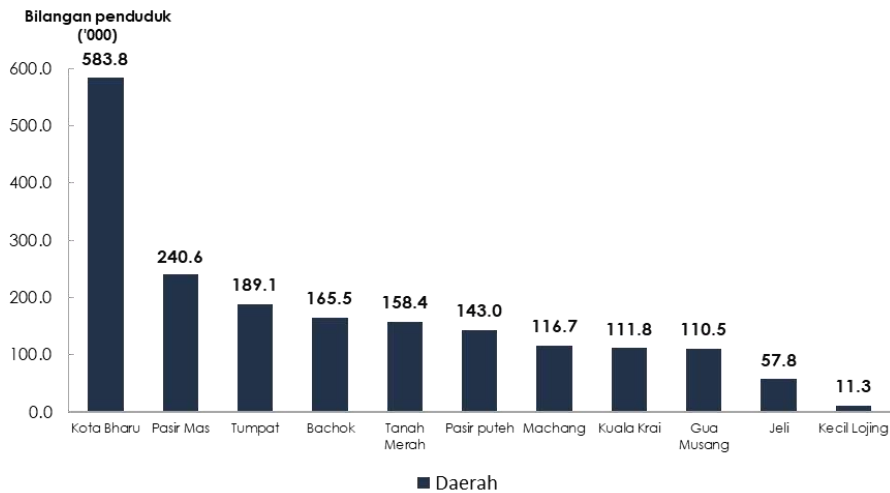
Kumpulan etnik warganegara Kelantan	2023 (%)	2024 ^P (%)
Bumiputera	96.7	96.7
Cina	2.4	2.4
India	0.3	0.3
Etnik Lain	0.6	0.6

Penduduk mengikut daerah pentadbiran

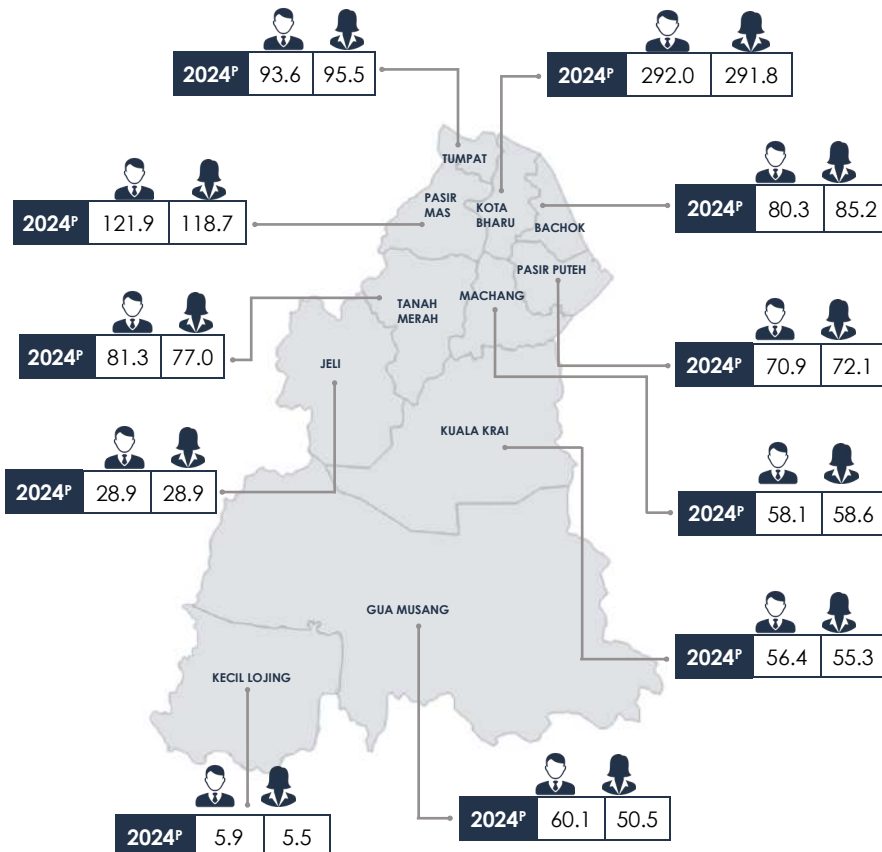
Kota Bharu merupakan daerah yang mempunyai bilangan penduduk tertinggi pada tahun 2024 berbanding sepuluh daerah pentadbiran yang lain dengan jumlah sebanyak 583.8 ribu diikuti daerah Pasir Mas (240.6 ribu) dan Tumpat (189.1 ribu). Daerah Kota Bharu mencatatkan bilangan penduduk tertinggi bagi lelaki dan perempuan pada tahun 2023 iaitu masing-masing 292.0 ribu dan 291.8 ribu.

Carta 3.1 : Penduduk mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2024

583.8 ribu
Kota Bharu
 mencatatkan bilangan
 penduduk tertinggi,
 2024^P

Paparan 3.1 : Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2024 ('000)

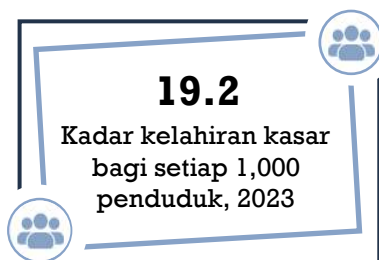

11.3 ribu
Kecil Lojing
 mencatatkan bilangan
 penduduk terendah,
 2024^P

Nota:

1. Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
2. Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.
3. ^P Permulaan

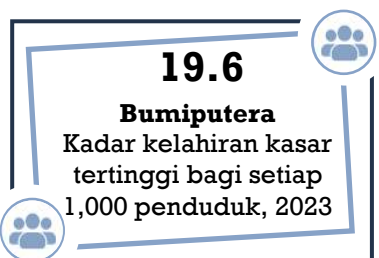
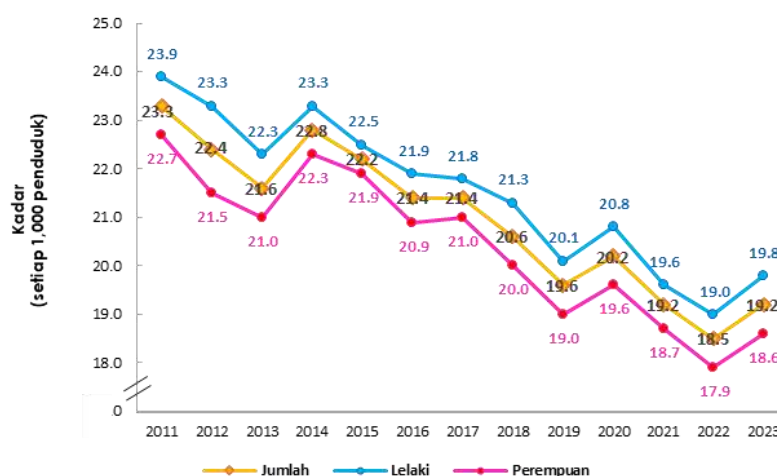
KELAHIRAN HIDUP

Kadar kelahiran kasar

Kadar kelahiran kasar di Kelantan merekodkan peningkatan daripada 18.5 kelahiran pada tahun 2022 kepada 19.2 kelahiran pada tahun 2023 bagi setiap 1,000 penduduk. Kadar kelahiran kasar bagi lelaki dan perempuan pada tahun 2023 turut menunjukkan peningkatan berbanding 2022 iaitu masing-masing meningkat daripada 19.0 kelahiran kepada 19.8 kelahiran dan 17.9 kelahiran kepada 18.6 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk.

Carta 3.2 : Kadar kelahiran kasar, Kelantan, 2011-2023

Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik

Bumiputera merekodkan kadar kelahiran kasar tertinggi pada tahun 2023 dengan 19.6 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk, manakala etnik India merekodkan kadar terendah dengan 5.1 kelahiran. Kadar kelahiran kasar bagi etnik Cina dan Etnik Lain pada tahun 2023 masing-masing dengan 7.3 kelahiran dan 16.6 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.5 : Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Kelantan, 2017-2023 (setiap 1,000 penduduk)

Kumpulan etnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bumiputera	22.3	21.6	20.4	20.8	19.8	18.9	19.6
Cina	9.6	7.8	7.7	8.9	7.1	7.8	7.3
India	11.1	5.4	7.1	4.3	5.9	4.6	5.1
Etnik Lain ¹	8.0	7.3	8.0	11.7	10.4	12.5	16.6

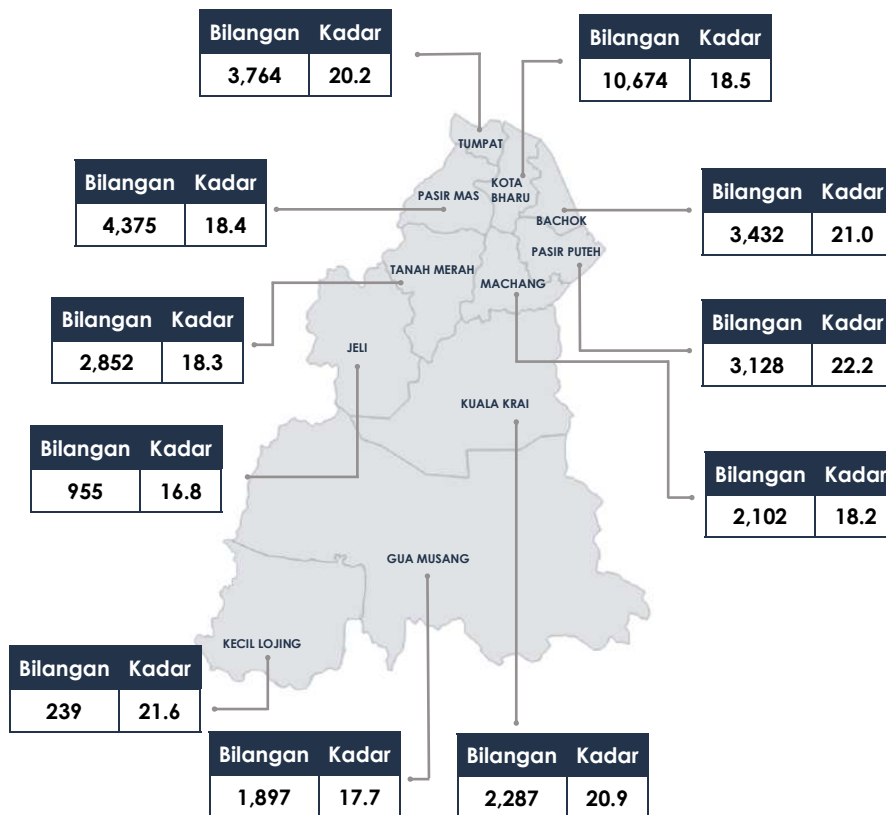
¹Termasuk bukan warganegara

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran

Kota Bharu merekodkan bilangan kelahiran hidup tertinggi dengan 10,674 kelahiran, manakala terendah direkodkan di Kecil Lojing dengan 239 kelahiran. Kadar kelahiran kasar tertinggi direkodkan di Pasir Puteh dengan 22.2 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk, manakala terendah direkodkan di Jeli dengan 16.8 kelahiran.

10,674 bayi
Kota Bharu
merekodkan bilangan
kelahiran hidup
tertinggi, 2023

Paparan 3.2 : Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2023 (setiap 1,000 penduduk)

22.2
Pasir Puteh
merekodkan kadar
kelahiran kasar
tertinggi, 2023

KESUBURAN

Kadar kesuburan jumlah

2.7 anak

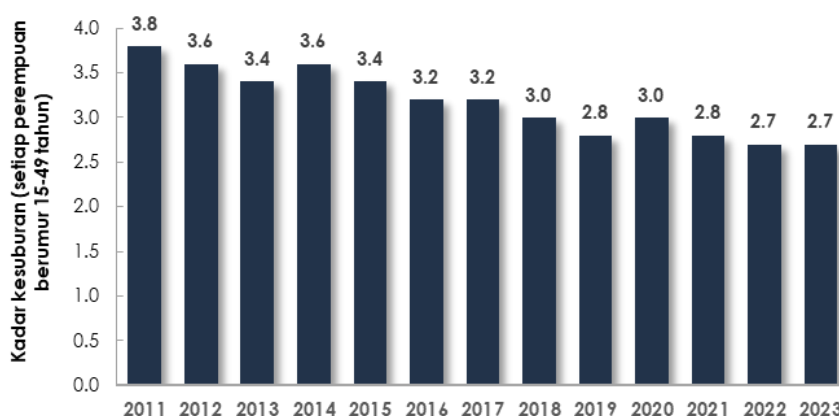
Kadar kesuburan jumlah
bagi setiap wanita
berumur 15-49 tahun,
2023

Kadar kesuburan jumlah di Kelantan kekal tidak berubah dengan 2.7 anak bagi setiap perempuan berumur 15 hingga 49 tahun.

Carta 3.3 menunjukkan kadar kesuburan jumlah di Kelantan berada di atas paras penggantian iaitu purata 2.1 anak bagi setiap perempuan umur reproduktif (15-49 tahun).

Carta 3.3 : Kadar kesuburan jumlah, Kelantan, 2011-2023

Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik

Etnik Lain merekodkan kadar kesuburan jumlah tertinggi pada tahun 2023 dengan 3.0 anak bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, manakala kadar terendah direkodkan oleh etnik India dengan 0.6 anak. Kadar kesuburan jumlah bagi Bumiputera dan etnik Cina pada tahun 2023 masing-masing dengan 2.8 anak dan 1.6 anak bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun.

Jadual 3.6 : Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Kelantan, 2017-2023 (setiap perempuan berumur 15-49 tahun)

Kumpulan etnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bumiputera	3.4	3.2	2.9	3.1	2.9	2.7	2.8
Cina	1.6	1.3	1.3	1.5	1.2	1.2	1.2
India	1.6	0.8	1.0	0.7	0.8	0.6	0.6
Etnik Lain ¹	0.9	0.7	0.9	2.0	1.7	2.2	3.0

¹Termasuk bukan warganegara

3.0 anak

Etnik Lain
Kadar kesuburan tertinggi
bagi setiap wanita
berumur 15-49 tahun,
2023

KEMATIAN

Bilangan dan kadar kematian kasar

Bilangan kematian di Kelantan direkodkan sebanyak 11,839 kematian pada tahun 2023 menurun 11.9 peratus berbanding kematian pada tahun 2022 (13,445 kematian). Kadar kematian kasar adalah 6.4 kematian bagi setiap 1,000 penduduk (2022: 7.3 kematian).

Carta 3.4 : Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Kelantan, 2010-2023 (setiap 1,000 penduduk)

7.7 kematian

Kadar kematian kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk adalah pada tahun 2021 sepanjang 2010-2023

Jadual 3.7 : Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Kelantan, 2017-2023 (setiap 1,000 penduduk)

Kematian	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jumlah kematian	11,203	11,316	11,410	10,939	13,927	13,445	11,839
Kadar kematian kasar (Lelaki)	6.8	6.7	6.8	6.9	8.4	8.1	7.0
Kadar kematian kasar (Perempuan)	5.4	5.4	5.3	5.3	7.0	6.6	5.8

Jumlah Kematian

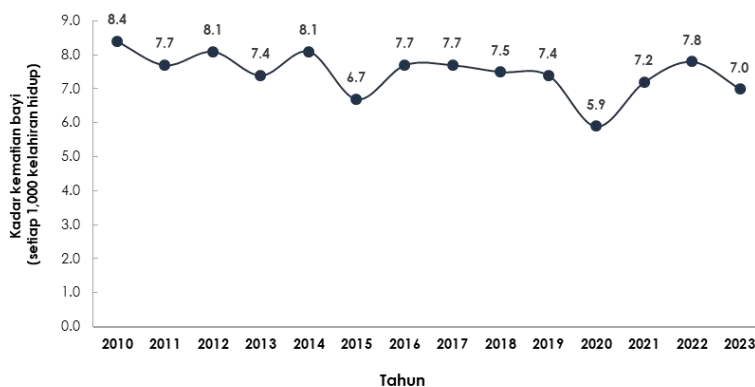
Lelaki
6,514 (55.0%)

Perempuan
5,325 (45.0%)

Kematian bayi

Kadar kematian bayi pada 2023 adalah 7.0 kematian, menurun 0.8 mata berbanding 7.8 kematian bagi setiap 1,000 kelahiran.

Carta 3.5 : Kadar kematian bayi, Kelantan, 2010-2023

7.0 kematian

Kadar kematian bayi bagi setiap 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2023

Nisbah mortaliti ibu bersalin

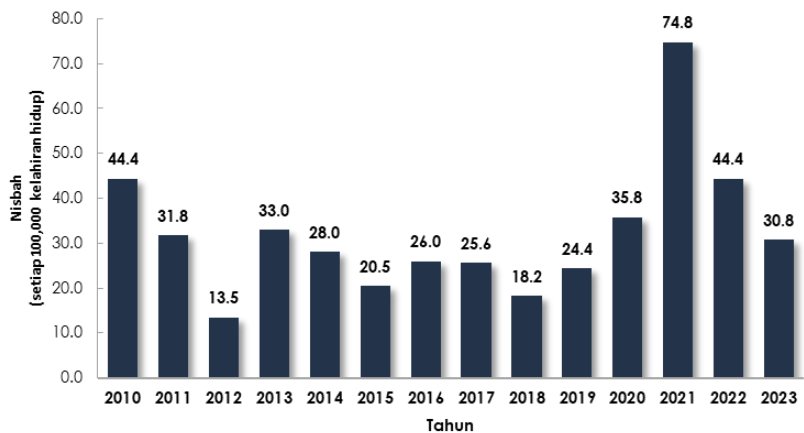
Nisbah mortaliti ibu bersalin pada tahun 2023 menurun kepada 30.8 kematian bagi setiap 100,000 kelahiran hidup berbanding 44.4 kematian pada tahun 2022.

13.5 kematian

Nisbah mortaliti ibu bersalin terendah, 2012 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup dalam tempoh 2010-2023

Carta 3.6 : Nisbah mortaliti ibu bersalin, Kelantan, 2010-2023

Kadar kematian mengikut kumpulan etnik

Etnik Cina merekodkan kadar kematian kasar tertinggi iaitu 10.3 kematian bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun 2023, manakala Etnik Lain merekodkan kadar terendah iaitu 4.0 kematian. Kadar kematian kasar bagi Bumiputera dan India pada tahun 2023 masing-masing adalah 6.3 dan 5.5 bagi setiap 1,000 penduduk.

10.3 kematian Cina

Kadar kematian tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2023

Jadual 3.8 : Kadar kematian kasar mengikut etnik, Kelantan, 2017-2023 (setiap 1,000 penduduk)

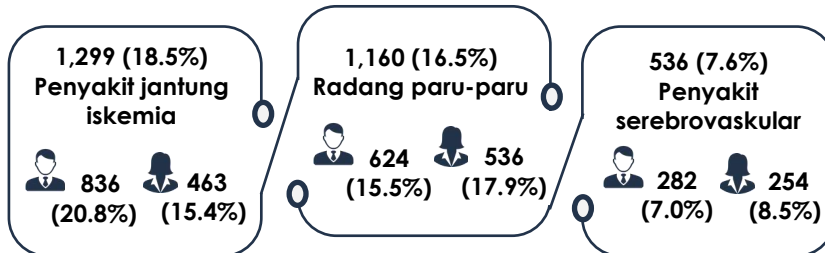
Etnik	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bumiputera	6.2	6.2	6.1	6.1	7.7	7.3	6.3
Cina	7.4	7.3	7.1	9.6	11.0	10.8	10.3
India	7.5	5.6	6.5	4.7	8.4	7.6	5.5
Etnik Lain ¹	2.6	2.7	3.1	3.8	5.1	4.6	4.0

¹Termasuk bukan warganegara

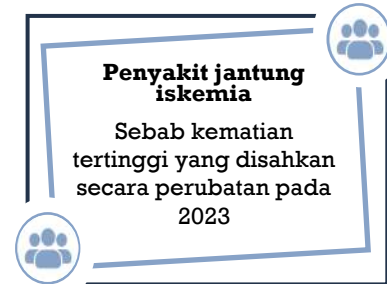
Sebab kematian utama (disahkan secara perubatan)

Penyakit jantung iskemia merupakan sebab kematian yang mencatatkan peratusan kematian tertinggi iaitu 18.5 peratus (1,299 kematian). Ini diikuti oleh radang paru-paru dan penyakit serebrovaskular iaitu masing-masing 16.5 peratus dan 7.6 peratus.

Paparan 3.3 : Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Kelantan, 2023

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang disahkan secara perubatan.

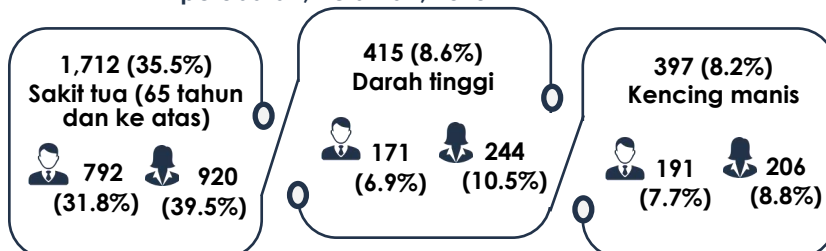

Sebab kematian utama tidak disahkan secara perubatan, 2023

Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan pada tahun 2023 adalah sakit tua (65 tahun dan lebih) iaitu 1,712 kematian (35.5%) yang melibatkan 31.8 peratus lelaki dan 39.5 peratus perempuan. Ini diikuti oleh penyakit darah tinggi dan kencing manis dengan masing-masing sebanyak 8.6 peratus dan 8.2 peratus.

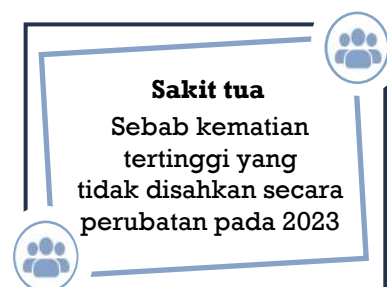
Paparan 3.4 : Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Kelantan, 2023

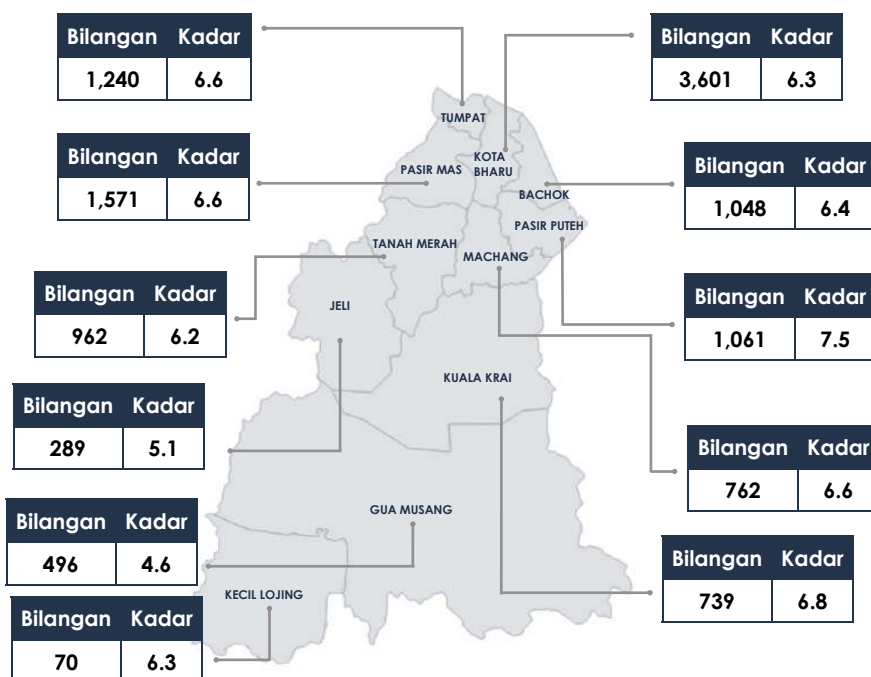
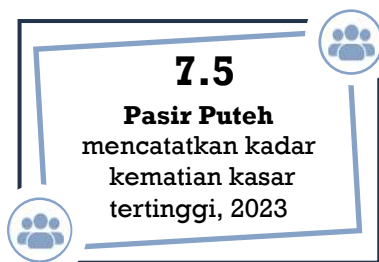
Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan.

Bilangan dan kadar kematian kasar mengikut daerah pentadbiran

Daerah Kota Bharu mencatatkan bilangan kematian tertinggi pada tahun 2023 iaitu 3,601 kematian manakala daerah Kecil Lojing mencatatkan bilangan kematian terendah iaitu 70 kematian. Namun begitu, kadar kematian kasar tertinggi direkodkan di Pasir Puteh iaitu 7.5 kematian bagi setiap 1,000 penduduk manakala kadar terendah dicatatkan di Gua Musang 4.6 kematian bagi setiap 1,000 penduduk.

Paparan 3.5 : Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2023

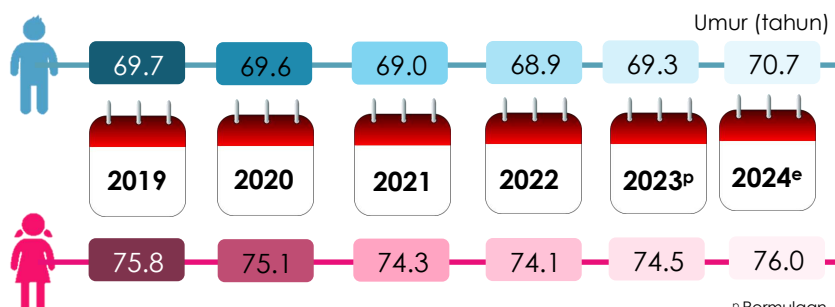
JANGKAAN HAYAT

Jangkaan hayat ketika lahir

Seorang bayi perempuan yang lahir pada tahun 2024 di Kelantan dijangka hidup lebih lama sehingga 76.0 tahun berbanding dengan seorang bayi lelaki, dijangka hidup sehingga 70.7 tahun.

Bagi tahun 2019 sehingga 2022, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki menurun 0.8 tahun dan perempuan menurun 1.7 tahun. Walau bagaimanapun, bagi tahun 2023 hingga 2024, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki meningkat 1.4 tahun dan bayi perempuan, meningkat 1.5 tahun.

Paparan 3.6 : Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Kelantan, 2019-2024

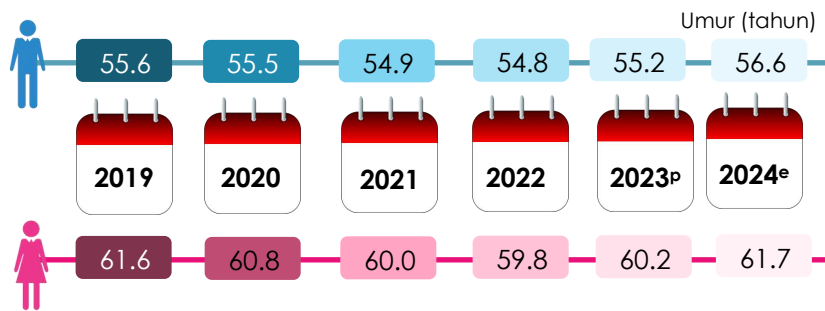
^p Permulaan
^e Anggaran

2019 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010
2020-2024 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

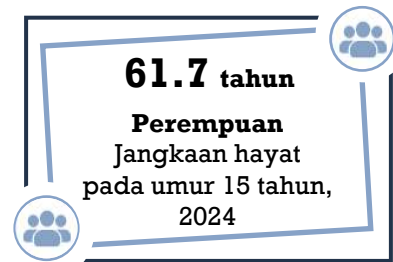
Jangkaan hayat pada umur 15 tahun

Lelaki dan perempuan yang mencapai umur 15 tahun pada 2024 dijangka hidup selama 56.6 tahun dan 61.7 tahun lagi. Ini bermakna, lelaki pada umur 15 tahun dijangka hidup sehingga 71.6 tahun dan perempuan dijangka hidup sehingga 76.7 tahun.

Paparan 3.7 : Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Kelantan, 2019-2024

^p Permulaan
^e Anggaran
2019 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010
2020-2024 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

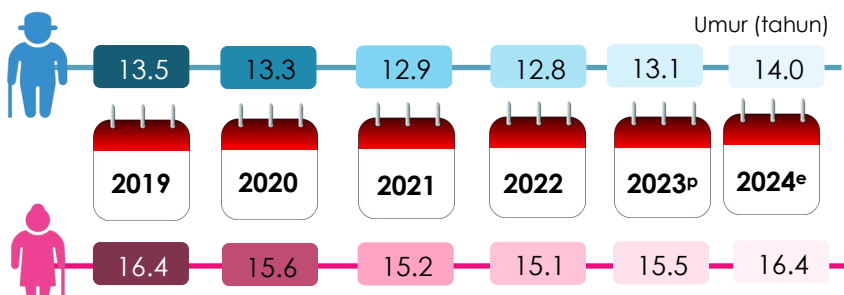

Jangkaan hayat pada umur 65 tahun

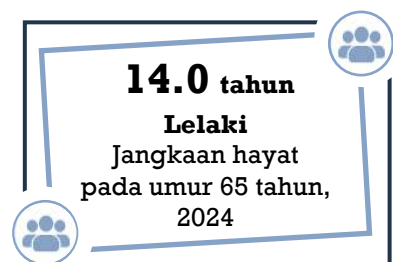
Lelaki dan perempuan yang berumur 65 tahun masing-masing dijangka hidup selama 14.0 tahun dan 16.4 tahun lagi. Ini bermakna, seorang lelaki yang berumur 65 tahun dijangka hidup sehingga 79.0 tahun dan perempuan sehingga 81.4 tahun.

Bagi tempoh 2019 sehingga 2024, perbezaan jangkaan hayat pada umur 65 tahun antara lelaki dan perempuan adalah di antara 2.3 hingga 2.9 tahun.

Paparan 3.8 : Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Kelantan, 2019-2024

^p Permulaan
^e Anggaran
2019 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010
2020-2024 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

MIGRASI

MIGRASI MALAYSIA

Penduduk berumur satu tahun dan ke atas yang telah berhijrah pada tahun 2022 menurun kepada 158.8 ribu orang (2020: 484.1 ribu orang). Kadar migrasi menurun kepada 0.5 peratus berbanding 1.5 peratus pada 2020.

Migrasi dalam negeri meningkat kepada 62.3 peratus pada 2022 berbanding 58.4 peratus pada 2020. Sebaliknya, migrasi antara negeri menunjukkan penurunan 0.9 mata peratus daripada 31.2 peratus pada 2020 kepada 30.3 peratus pada 2022.

Sementara itu, migrasi antarabangsa dari luar negara ke Malaysia menurun kepada 7.4 peratus pada 2022 berbanding 10.4 peratus pada 2020.

158.8 ribu

Bilangan migrasi
Malaysia, 2022

Carta 3.7 : Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2020 dan 2022

Penduduk berumur
1 tahun dan lebih

2022: 32.2 juta
2020: 32.1 juta

Migran

2022: 0.5%
2020: 1.5%

Migran dalam negeri

2022: 62.3%
2020: 58.4%

Migran antara negeri

2022: 30.3%
2020: 31.2%

Migran antarabangsa

2022: 7.4%
2020: 10.4%

Bukan Migran

2022: 99.5%
2020: 98.5%

0.5%

Kadar migrasi
Malaysia, 2022

MIGRASI NEGERI KELANTAN

Kadar migrasi Kelantan

Kelantan mencatatkan kadar migrasi 0.6 peratus pada tahun 2022, berbanding 1.6 peratus pada tahun 2020. Peratusan migrasi Kelantan datanganya daripada migrasi dalam negeri iaitu 57.2 peratus dan diikuti migrasi antara negeri (42.8%).

Migrasi antara negeri

Peratusan migrasi antara negeri bagi Kelantan ialah 42.8 peratus pada tahun 2022, meningkat berbanding 34.2 peratus pada tahun 2020. Migrasi bersih merekodkan Kelantan sebagai negeri penerima migran iaitu bertambah 0.8 ribu orang kepada 1.6 ribu orang pada tahun 2022 berbanding 0.8 ribu orang pada 2020. Sebahagian besar migran masuk ke Kelantan adalah dari Selangor, Johor dan Pahang. Manakala majoriti migran keluar dari Kelantan berhijrah ke Selangor, Perak dan Negeri Sembilan.

Jadual 3.9 : Tiga negeri destinasi oleh migran keluar dari Kelantan dan negeri asal oleh migran masuk ke Kelantan, 2022

Negeri destinasi	Negeri asal
Selangor	Selangor
Perak	Johor
Negeri Sembilan	Pahang

Nisbah keberkesanan migrasi

Kelantan mencatatkan nisbah keberkesanan migrasi positif pada 2022 iaitu 20.5 peratus. Ini menunjukkan penduduk Kelantan bertambah seramai 21 orang bagi setiap 100 orang migrasi kasar berbanding 2020 (4.1%).

Migrasi antara negeri mengikut aliran migrasi

Peratusan migrasi antara negeri dari bandar ke luar bandar di Kelantan adalah lebih tinggi iaitu 51.1 peratus berbanding dari bandar ke bandar (48.9%).

Nota:

Data migrasi bersih dan data migrasi mengikut negeri asal dan destinasi bagi Kelantan tertakluk kepada ralat piawai relatif yang tinggi dan perlu diguna dengan berhati-hati.

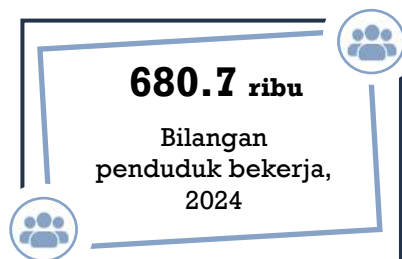
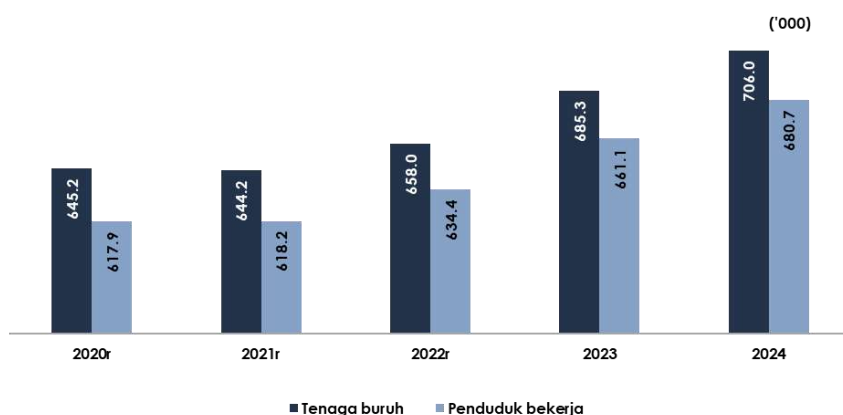
TENAGA BURUH

Tenaga Buruh

Tenaga buruh di Kelantan meningkat 3.0 peratus pada tahun 2024, berbanding pada tahun 2023 (4.1 peratus). Sejumlah 706.0 ribu orang tenaga buruh direkodkan berbanding 685.3 ribu orang pada tahun sebelumnya. Seperti yang dipaparkan, bilangan penduduk bekerja turut meningkat kepada 680.7 ribu orang pada tahun 2024 berbanding 661.1 ribu orang pada tahun 2023.

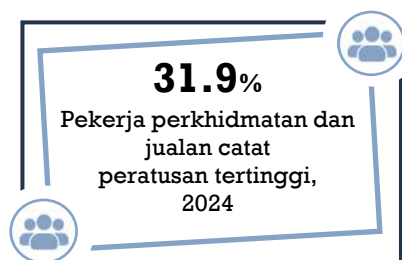

Carta 3.8 : Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Kelantan, 2020-2024

Penduduk bekerja

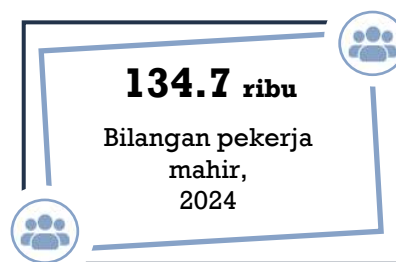
Kategori pekerjaan perkhidmatan & jualan mendominasi penduduk bekerja dengan menyumbang sebanyak 31.9 peratus. Diikuti oleh kategori pekerja asas dan pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan menyumbang 17.6 peratus dan 12.1 peratus. Tambahan, kategori pekerja mahir yang merangkumi pengurus, profesional dan juruteknik & profesional bersekutu meliputi 19.8 peratus daripada keseluruhan pekerja di Kelantan pada tahun 2024.

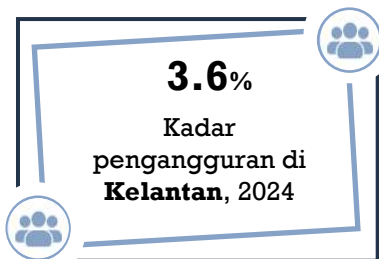
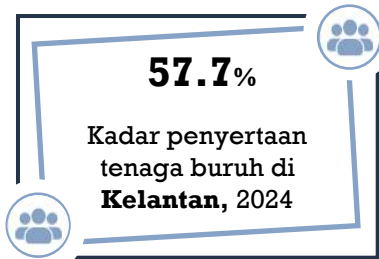
Jadual 3.10 : Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Kelantan, 2020-2024

Kategori pekerjaan	Bilangan ('000)				
	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023	2024
Pengurus	10.8	13.6	13.4	18.9	16.5
Profesional	66.5	81.6	68.8	69.5	64.3
Juruteknik & profesional bersekutu	41.5	52.4	41.2	46.3	53.9
Pekerja sokongan perkeranian	27.5	47.9	44.2	46.5	52.9
Pekerja perkhidmatan & jualan	186.1	180.5	204.0	217.6	217.3
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	71.0	44.8	28.1	26.7	20.6
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	91.0	63.4	74.8	75.3	82.1
Operator mesin & loji dan pemasangan	40.1	44.2	41.8	49.4	53.5
Pekerja asas	83.4	89.8	118.5	110.8	119.5
Jumlah	617.9	618.2	634.4	661.1	680.7

Kategori pekerjaan	Komposisi (%)				
	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023	2024
Pengurus	1.8	2.2	2.1	2.9	2.4
Profesional	10.8	13.2	10.8	10.5	9.4
Juruteknik & profesional bersekutu	6.7	8.5	6.5	7.0	7.9
Pekerja sokongan perkeranian	4.4	7.8	7.0	7.0	7.8
Pekerja perkhidmatan & jualan	30.1	29.2	32.2	32.9	31.9
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	11.5	7.2	4.4	4.0	3.0
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	14.7	10.3	11.8	11.4	12.1
Operator mesin & loji dan pemasangan	6.5	7.1	6.5	7.5	7.9
Pekerja asas	13.5	14.5	18.7	16.8	17.6
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Seramai 473.7 ribu orang pekerja (69.6%) tertumpu di sektor Perkhidmatan pada tahun 2024 dan diikuti oleh sektor Pembinaan yang merangkumi 83.2 ribu orang (12.2%), Pembuatan (72.9 ribu; 10.7%) dan Pertanian (49.7 ribu; 7.3%). Sektor Perlombongan dan pengkuarian mencatatkan bilangan pekerja terendah iaitu seramai 1.2 ribu orang (0.2%).

Jadual 3.11 : Penduduk bekerja mengikut sektor, Kelantan, 2020-2024

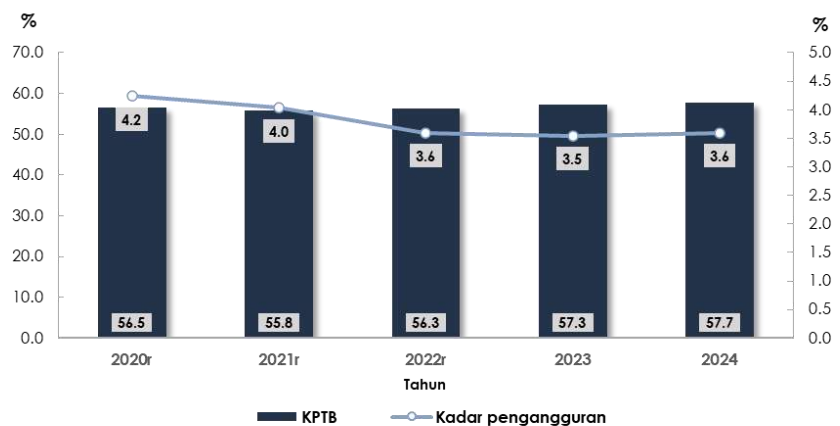
Sektor	Bilangan ('000)				
	2020r	2021r	2022r	2023	2024
Pertanian	83.0	70.1	64.2	65.5	49.7
Perlombongan dan pengkuarian	2.3	2.3	1.6	0.9	1.2
Pembuatan	63.2	57.8	63.2	66.3	72.9
Pembinaan	69.3	71.8	80.6	79.3	83.2
Perkhidmatan	400.1	416.1	424.8	449.1	473.7
Jumlah	617.9	618.2	634.4	661.1	680.7

Sektor	Komposisi (%)				
	2020r	2021r	2022r	2023	2024
Pertanian	13.4	11.3	10.1	9.9	7.3
Perlombongan dan pengkuarian	0.4	0.4	0.3	0.1	0.2
Pembuatan	10.2	9.4	10.0	10.0	10.7
Pembinaan	11.2	11.6	12.7	12.0	12.2
Perkhidmatan	64.7	67.3	67.0	67.9	69.6
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

Kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) di Kelantan meningkat 0.4 mata peratus daripada 57.3 peratus pada tahun 2023 kepada 57.7 peratus pada tahun 2024. Sementara itu, kadar pengangguran di Kelantan juga meningkat sebanyak 0.1 mata peratus kepada 3.6 peratus pada tahun 2024 (2023: 3.5%).

Carta 3.9 : KPTB dan kadar pengangguran, Kelantan, 2020-2024

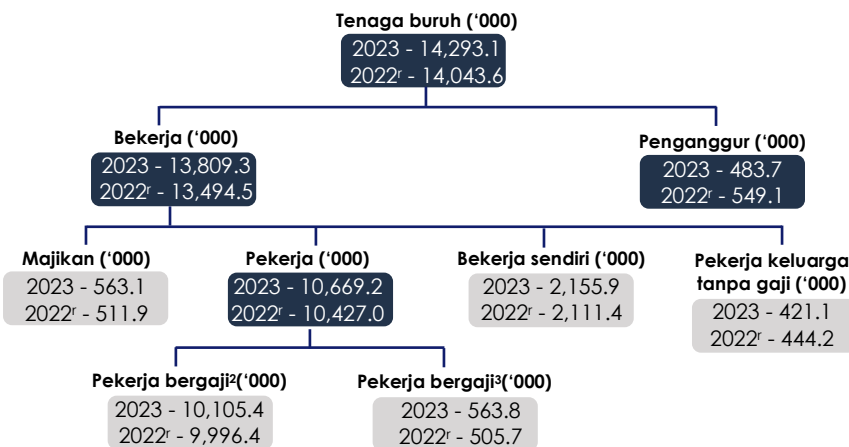
GAJI & UPAH

GAJI & UPAH MALAYSIA

Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja

Bilangan penerima gaji & upah pada tahun 2023 meningkat dengan kadar perlahan sebanyak 1.1 peratus kepada 10.1 juta orang (2022^r: 2.3%; 10.0 juta orang). Penengah gaji & upah bulanan mencatatkan peningkatan sebanyak 7.1 peratus daripada RM2,429 kepada RM2,602. Begitu juga purata gaji & upah bulanan turut menunjukkan peningkatan daripada RM3,219 kepada RM3,441 (6.9%).

Carta 3.10 : Kerangka analisis gaji & upah bulanan, Malaysia, 2022-2023

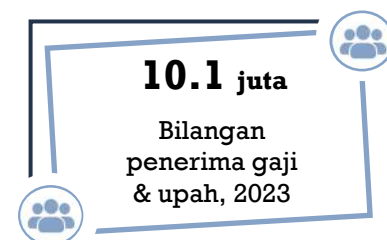
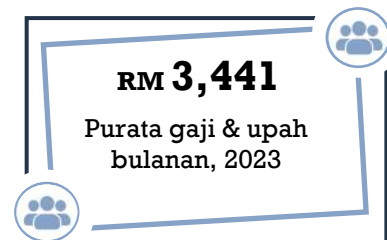
Nota:

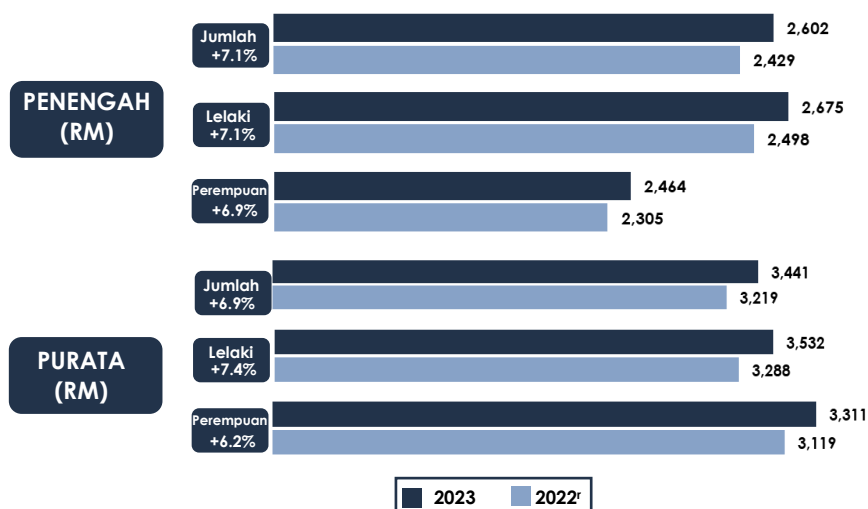
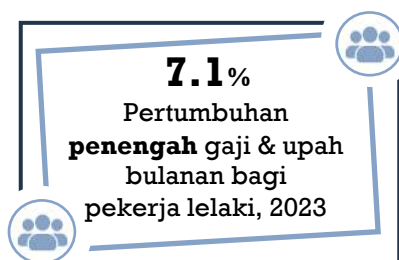
² Bekerja sekurang-kurangnya 6 jam sehari atau sekurang-kurangnya 20 hari sebulan pada bulan rujukan

³ Bekerja sekurang-kurangnya 1 jam semasa minggu rujukan dan bekerja kurang daripada 6 jam sehari atau 20 hari sebulan pada bulan rujukan

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina

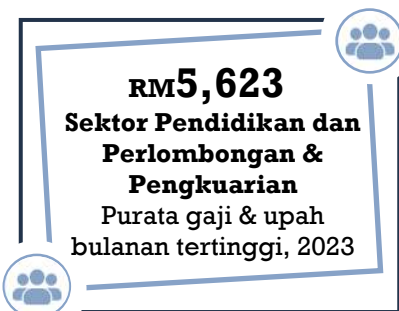
Penengah gaji & upah bulanan yang diterima pada 2023 oleh pekerja lelaki adalah RM2,675 dan pekerja perempuan RM 2,464 masing-masing meningkat sebanyak 7.1 peratus dan 6.9 peratus berbanding 2022^r. Purata gaji & upah bulanan pekerja lelaki meningkat sebanyak 7.4 peratus kepada RM3,532 manakala bagi pekerja Perempuan pula sebanyak 6.2 peratus kepada RM3,311 berbanding tahun sebelumnya.

Carta 3.11 : Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina, Malaysia, 2022^r-2023

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut industri

Pendidikan mencatatkan penengah gaji & upah bulanan tertinggi pada tahun 2023 iaitu RM5,651 diikuti industri Kesihatan kemanusiaan & kerja sosial dengan RM4,566. Bagi purata gaji & upah bulanan pula, Pendidikan dan Perlombongan & pengkuarian turut mencatatkan purata gaji & upah bulanan tertinggi iaitu RM5,623.

Carta 3.12 : Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut industri⁴, Malaysia, 2022^r-2023

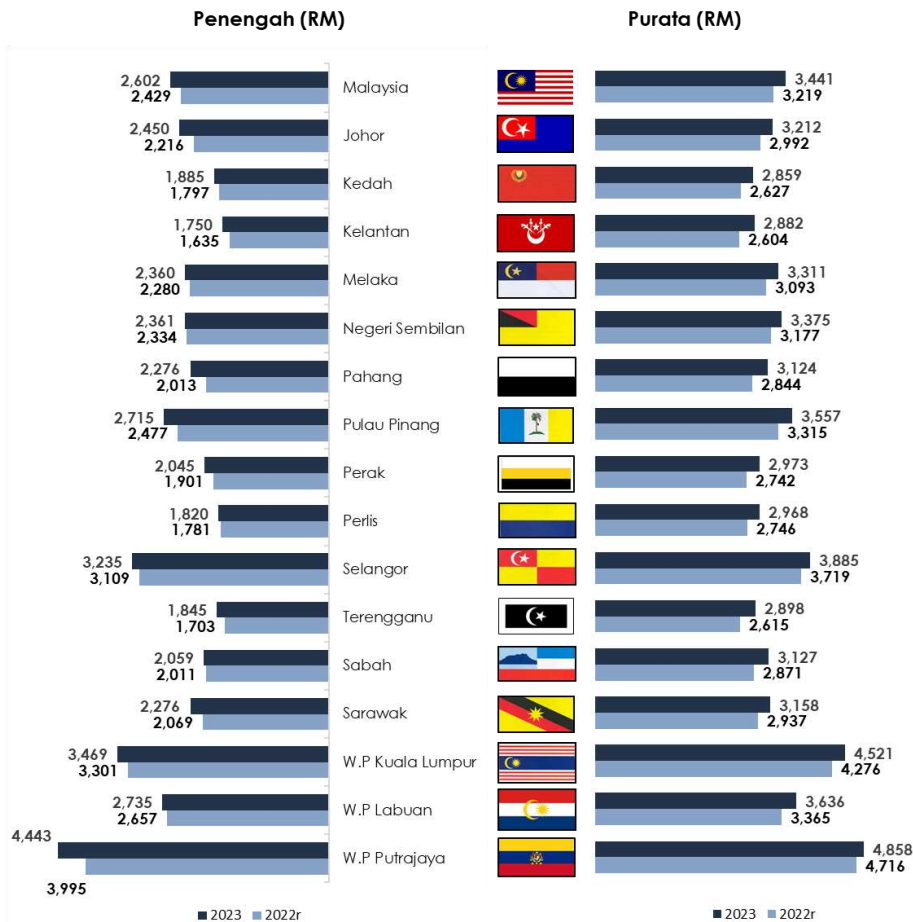
Industri	Penengah		Purata	
	2022 ^r	2023	2022 ^r	2023
Jumlah	2,429	2,602	3,219	3,441
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan	1,555	1,593	1,948	2,204
Perlombongan dan Pengkuarian	4,237	4,295	5,337	5,623
Pembuatan	2,150	2,360	2,846	3,052
Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	3,023	3,274	3,591	3,973
Bekalan air; pembentungan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	2,194	2,361	2,793	2,933
Pembinaan	1,919	2,044	2,616	2,903
Perdagangan borong dan runcit, pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal	1,752	1,835	2,221	2,495
Pengangkutan dan penyimpanan	2,097	2,360	2,760	2,987
Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	1,635	1,793	2,067	2,305
Maklumat dan komunikasi	3,970	4,154	4,703	4,954
Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	3,330	3,586	4,266	4,522
Aktiviti hartanah	3,301	3,411	3,843	4,175
Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal	3,177	3,367	4,098	4,463
Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan	1,770	1,801	2,256	2,449
Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial	4,097	4,285	4,441	4,479
Pendidikan	5,486	5,651	5,460	5,623
Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	4,319	4,566	4,654	4,789
Kesenian, hiburan dan rekreasi	2,548	2,550	3,037	3,192
Aktiviti Perkhidmatan lain	1,902	1,916	2,255	2,388

⁴Industri dikelaskan mengikut piawaian Klasifikasi Industri Malaysia (MSIC) 2008 versi 1.0

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri

Semua negeri pada 2023 menunjukkan peningkatan penengah dan purata gaji & upah bulanan. W.P. Putrajaya mencatatkan penengah dan purata gaji & upah bulanan tertinggi (penengah: RM4,443; purata: RM4,858) diikuti oleh W.P. Kuala Lumpur (penengah: RM3,469; purata: RM4,521) dan Selangor (penengah: RM3,235; purata: RM3,885).

Carta 3.13 : Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, Malaysia, 2022r-2023

10.8%
Terengganu
Kadar pertumbuhan
purata gaji & upah
bulanan tertinggi, 2023

13.1%
Pahang
Kadar pertumbuhan
penengah gaji & upah
bulanan tertinggi, 2023

GAJI & UPAH KELANTAN

Gaji & upah bulanan pekerja

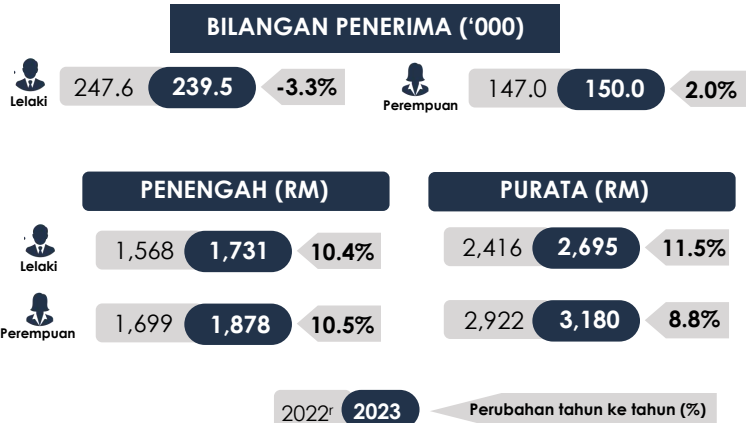
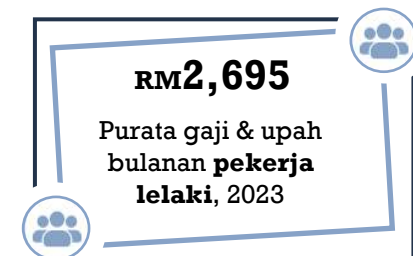
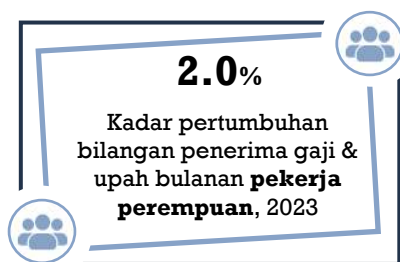
Penemuan utama mendapati bilangan penerima gaji & upah bulanan pada 2023 di Kelantan adalah sebanyak 389.5 ribu orang iaitu menurun sebanyak 1.3 peratus berbanding tahun sebelumnya. Penengah gaji & upah bulanan telah meningkat kepada RM1,750 berbanding RM1,635 iaitu meningkat pada kadar 7.0 peratus, manakala purata gaji & upah bulanan meningkat sebanyak 10.7 peratus kepada RM2,882 berbanding RM2,604 pada tahun 2022r.

Jadual 3.12 : Gaji & upah bulanan, Kelantan, 2018-2023

	2018	2019	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023
Bilangan Penerima ('000)	367.5	383.9	373.2	404.9	394.5	389.5
Penengah (RM)	1,604	1,639	1,390	1,568	1,635	1,750
Purata (RM)	2,419	2,571	2,467	2,522	2,604	2,882

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina

Bilangan penerima gaji & upah bulanan bagi pekerja perempuan Kelantan merekodkan kadar pertumbuhan meningkat iaitu sebanyak 2.0 peratus (150.0 ribu orang) berbanding lelaki yang menurun sebanyak 3.3 peratus (239.5 ribu orang) pada tahun 2023. Penengah gaji & upah bulanan bagi lelaki dan perempuan meningkat sebanyak 10.4 peratus (RM1,731) dan 10.5 peratus (RM1,878) berbanding tahun 2022^r. Sementara itu, purata gaji & upah bulanan pekerja lelaki dan Perempuan masing-masing meningkat kepada RM2,695 (11.5%) dan RM3,180 (8.8%).

Paparan 3.9 : Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina, Kelantan, 2022^r-2023

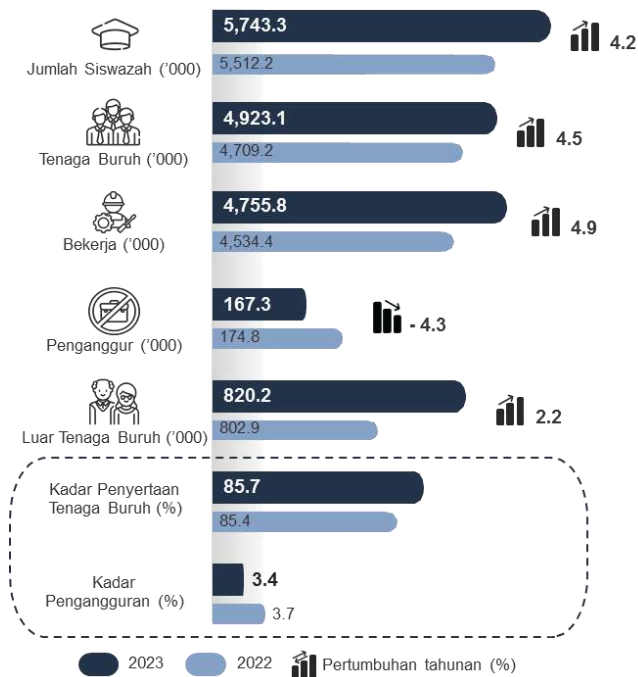
STATISTIK SISWAZAH

STATISTIK SISWAZAH MALAYSIA

Statistik utama siswazah

Bilangan siswazah di Malaysia pada tahun 2023 meningkat 4.2 peratus kepada 5.74 juta orang berbanding 5.51 juta orang pada tahun 2022 (**Carta 3.14**).

Carta 3.14 : Statistik utama siswazah, Malaysia, 2022-2023

Bilangan siswazah dalam tenaga buruh yang merangkumi siswazah bekerja dan penganggur meningkat sebanyak 4.5 peratus kepada 4.92 juta orang (2022: 4.71 juta orang). Sementara itu, Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah (KPTBS) meningkat sebanyak 0.3 mata peratus kepada 85.7 peratus berbanding 85.4 peratus pada tahun 2022.

Lanjutan itu, bilangan siswazah bekerja meningkat sebanyak 4.9 peratus kepada 4.76 juta orang berbanding tahun sebelumnya (2022: 4.53 juta orang). Sementara itu, kadar pengangguran siswazah mencatatkan penurunan sebanyak

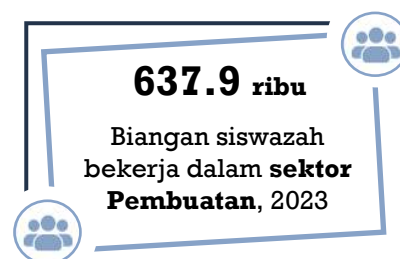
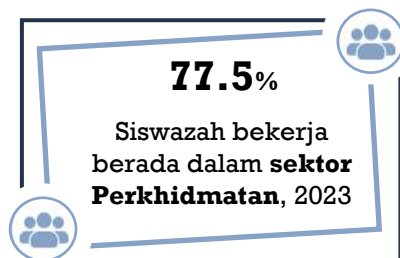
5.7 juta

Bilangan siswazah
Malaysia, 2023

85.7%

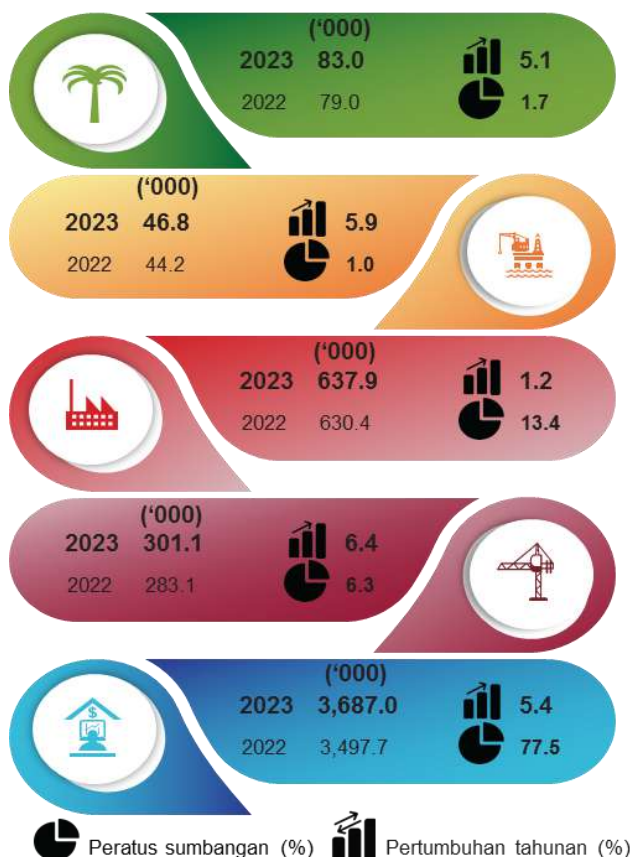
Kadar Penyertaan
Tenaga buruh Siswazah
Malaysia, 2023

0.3 mata peratus kepada 3.4 peratus berbanding 3.7 peratus pada tahun 2022. Bilangan siswazah yang menganggur turut berkurangan sebanyak 4.3 peratus kepada 167.3 ribu orang berbanding 174.8 ribu orang menganggur pada tahun 2022. Dalam tempoh yang sama, bilangan siswazah di luar tenaga buruh meningkat sebanyak 2.2 peratus merekodkan 820.2 ribu orang berbanding 802.9 ribu orang pada tahun 2022.

Dari perspektif aktiviti ekonomi, siswazah bekerja dalam sektor Perkhidmatan pada 2023 meliputi sumbangan sebanyak 77.5 peratus (3.69 juta orang). Manakala, 13.4 peratus atau 637.9 ribu orang daripada siswazah bekerja adalah di dalam sektor Pembuatan, diikuti 6.3 peratus dalam sektor Pembinaan (301.1 ribu orang). Pada masa yang sama, sektor Pertanian dan Perlombongan & pengkuarian masing-masing menyumbang 1.7 peratus (83.0 ribu orang) dan 1.0 peratus (46.8 ribu orang) (**Paparan 3.10**).

Paparan 3.10 : Siswazah bekerja mengikut jenis aktiviti ekonomi, Malaysia, 2022-2023 ('000)

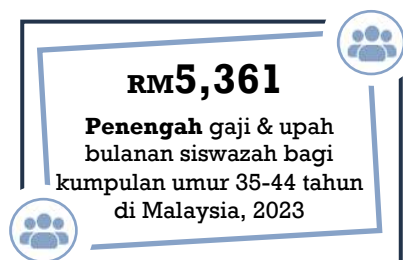
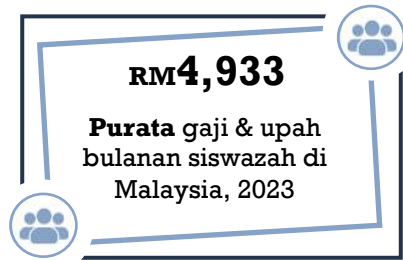
Statistik gaji & upah siswazah, Malaysia

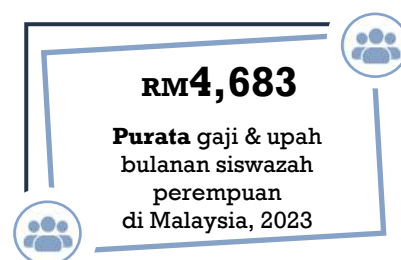
Pada tahun 2023, siswazah bekerja memperoleh penengah gaji dan upah bulanan sebanyak RM4,409, manakala purata gaji dan upah siswazah sebanyak RM4,933 sebulan. Kedua-dua penengah dan purata gaji dan upah siswazah ini menunjukkan peningkatan yang ketara berbanding 2022, dengan penengah gaji dan upah meningkat sebanyak 3.4 peratus (2022: RM4,265) dan purata gaji dan upah meningkat sebanyak 3.9 peratus (2022: RM4,747).

Gaji dan upah siswazah berbeza merentas kumpulan umur, mencerminkan perbezaan dalam pengalaman dan jawatan pekerjaan, yang biasanya bertambah baik seiring dengan usia. Siswazah berumur 45 tahun ke atas menerima penengah dan purata gaji dan upah tertinggi, masing-masing sebanyak RM7,050 dan RM7,442.

Sebaliknya, siswazah berumur bawah 24 tahun menerima penengah gaji dan upah terendah iaitu RM1,747 dan purata gaji dan upah sebanyak RM2,242. Walau bagaimanapun, siswazah dalam kumpulan umur ini menyaksikan pertumbuhan tahun ke tahun tertinggi, dengan penengah gaji dan upah meningkat sebanyak 3.4 peratus dan purata gaji dan upah meningkat 7.4 peratus. Kumpulan umur lain juga mengalami pertumbuhan positif dalam gaji dan upah bulanan dalam tempoh yang sama (**Paparan 3.11**).

Paparan 3.11 : Statistik gaji & upah siswazah mengikut kumpulan umur, Malaysia, 2022-2023

Perbandingan mengikut jantina menunjukkan siswazah lelaki menerima gaji & upah bulanan lebih tinggi berbanding siswazah perempuan. Penengah gaji & upah bulanan bagi siswazah lelaki adalah RM4,800 manakala perempuan menerima RM4,350. Demikian juga purata gaji & upah bulanan bagi siswazah lelaki adalah RM5,541 berbanding RM4,683 sebulan diterima oleh siswazah perempuan (**Paparan 3.12**).

Paparan 3.12 : Statistik gaji & upah siswazah mengikut jantina, Malaysia, 2022-2023

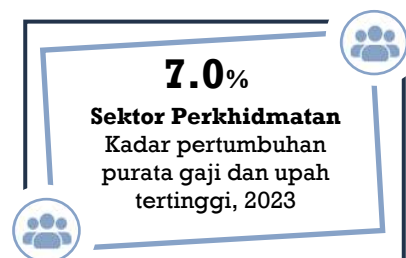
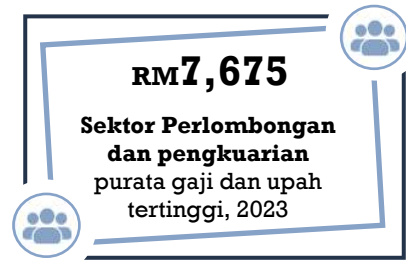
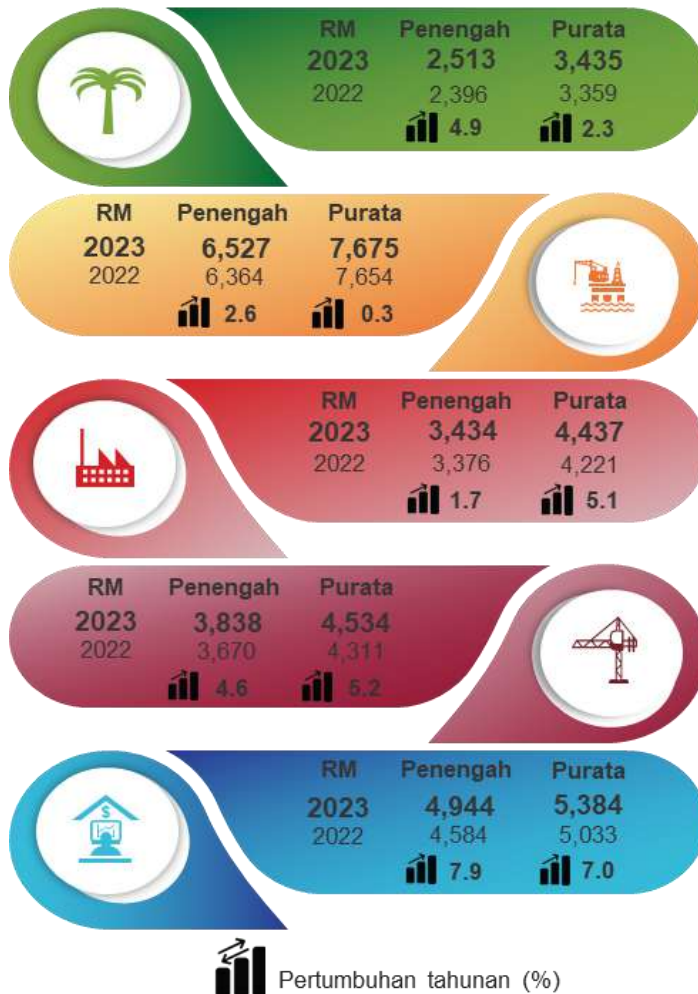
Penengah gaji & upah bulanan bagi siswazah pada tahun 2023 menunjukkan pertumbuhan positif tahunan di semua sektor utama. Sektor Perkhidmatan meningkat 7.9 peratus mencatatkan penengah gaji sebanyak RM4,944 berbanding RM4,584 pada tahun 2022. Sektor Pembinaan mencatatkan peningkatan 4.6 peratus kepada RM3,838 (2022: RM3,670), manakala sektor Pembuatan meningkat 1.7 peratus kepada RM3,434 (2022: RM3,376).

Sektor Perlombongan dan pengkuarian kekal mencatat penengah gaji tertinggi iaitu RM6,527, meningkat 2.6 peratus daripada RM6,364 pada tahun sebelumnya. Bagi sektor Pertanian, penengah gaji turut meningkat 4.9 peratus kepada RM2,513 (2022: RM2,396).

Dari segi purata gaji & upah bulanan, semua sektor ekonomi mencatatkan peningkatan tahunan pada 2023. Sektor Perlombongan dan pengkuarian mencatat purata tertinggi iaitu RM7,675, meningkat 0.3 peratus daripada RM7,654. Sektor Perkhidmatan mencatatkan purata sebanyak RM5,384, meningkat 7.0 peratus berbanding RM5,033 pada 2022.

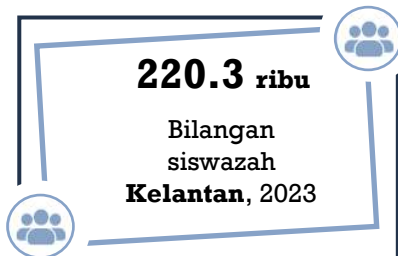
Sementara itu, sektor Pembinaan dan Pembuatan masing-masing mencatat peningkatan kepada RM4,534 dan RM4,437, masing-masing meningkat 5.2 peratus dan 5.1 peratus. Sektor Pertanian pula meningkat 2.3 peratus kepada RM3,435 (2022: RM3,359) (**Paparan 3.13**).

Paparan 3.13 : Statistik gaji & upah siswazah mengikut aktiviti ekonomi, Malaysia, 2022-2023

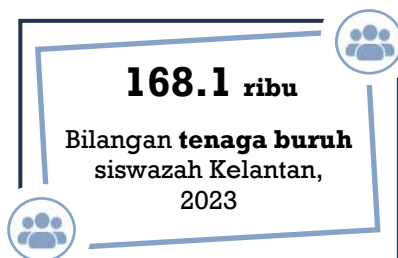
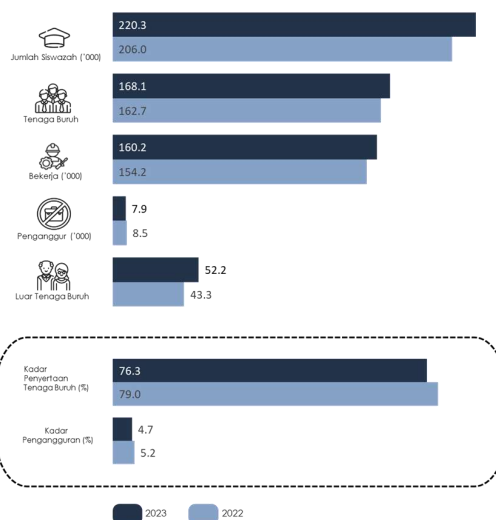
STATISTIK SISWAZAH KELANTAN

Statistik utama siswazah

Pada tahun 2023, bilangan siswazah di Kelantan adalah seramai 220.3 ribu orang, meningkat 6.9 peratus daripada 206.0 ribu orang pada tahun 2022. Dari jumlah tersebut, tenaga buruh siswazah adalah sebanyak 168.1 ribu orang, meningkat 3.3 peratus berbanding tahun sebelumnya (2022: 162.7 ribu orang). Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah (KPTBS) adalah 76.3 peratus, menurun 2.7 mata peratus berbanding 79.0 peratus pada tahun 2022 (**Carta 3.15**).

Carta 3.15 : Statistik utama siswazah, Kelantan, 2022-2023

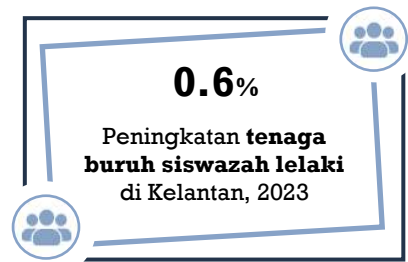
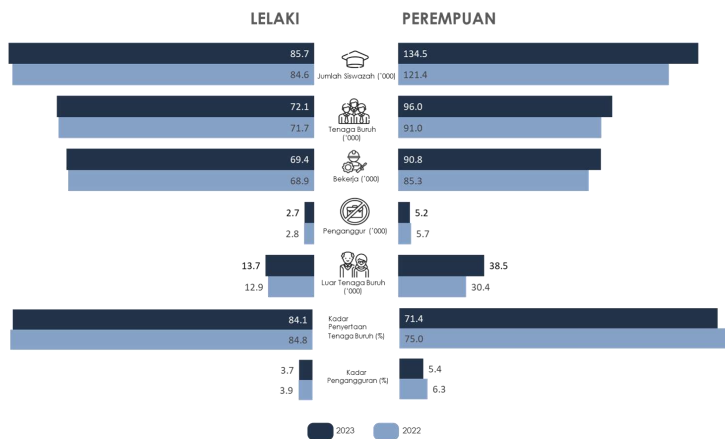

Seramai 160.2 ribu orang siswazah bekerja di Kelantan pada tahun 2023 dengan pertumbuhan tahunan 3.9 peratus (2022: 154.2 ribu orang). Sementara itu, penganggur siswazah mencatatkan bilangan sebanyak 7.9 ribu orang (2022: 8.5 ribu orang), menyusut 7.1 peratus. Kadar pengangguran siswazah di Kelantan pada tahun 2023 adalah 4.7 peratus (2022: 5.2 peratus).

Manakala, siswazah luar tenaga buruh pula merangkumi 23.7 peratus daripada jumlah siswazah di Kelantan iaitu seramai 52.2 ribu orang pada tahun 2023, meningkat 20.6 peratus daripada 43.3 ribu orang pada tahun sebelumnya.

Perbandingan mengikut jantina di Kelantan menunjukkan komposisi siswazah didominasi oleh perempuan dengan sumbangan 61.1 peratus (134.5 ribu orang) manakala siswazah lelaki merangkumi 38.9 peratus (85.7 ribu orang) pada tahun 2023. Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah lelaki adalah 84.1 peratus manakala perempuan adalah 71.4 peratus. Sementara itu, kadar pengangguran siswazah lelaki adalah 3.7 peratus, manakala perempuan 5.4 peratus [**Carta 3.16**].

Carta 3.16 : Statistik utama siswazah mengikut jantina, Kelantan, 2023

Dari segi bilangan tenaga buruh siswazah mengikut jantina, seramai 96.0 ribu siswazah perempuan direkodkan pada tahun 2023, meningkat 5.5 peratus daripada tahun sebelumnya. Sementara itu, tenaga buruh siswazah lelaki mencatatkan pertumbuhan 0.6 peratus kepada 72.1 ribu orang.

Siswazah bekerja lelaki di Kelantan adalah seramai 69.4 ribu orang, lebih rendah berbanding siswazah bekerja perempuan (90.8 ribu orang). Sebaliknya, penganggur siswazah lelaki adalah seramai 2.7 ribu orang dengan kadar pengangguran pada 3.7 peratus, manakala perempuan pula adalah seramai 5.2 ribu orang dengan kadar pengangguran pada 5.4 peratus.

Melihat kepada siswazah luar tenaga buruh pula, didapati bilangan siswazah perempuan luar tenaga buruh adalah 38.5 ribu orang, meningkat 26.6 peratus berbanding tahun sebelumnya, manakala siswazah lelaki luar tenaga buruh meningkat 6.2 peratus kepada 13.7 ribu orang.

Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Kelantan, 2023

Secara keseluruhannya, purata gaji & upah bulanan siswazah di Kelantan pada tahun 2023 adalah RM4,469, meningkat 3.5 peratus berbanding RM4,316 pada tahun 2022. Sementara itu, penengah gaji & upah bulanan siswazah pula adalah RM3,985 pada tahun 2023, meningkat 5.9 peratus daripada RM3,764 pada tahun sebelumnya (**Jadual 3.13**).

Jadual 3.13 : Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Kelantan, 2022-2023

Gaji & upah	Jumlah	
	2022	2023
Purata gaji (RM)	4,316	4,469
Penengah gaji (RM)	3,764	3,985

INDIKATOR KOS SARA HIDUP

PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah

RM5,192

Kota Bharu
PAKW tertinggi, 2023

PAKW bulanan isi rumah di Kelantan pada tahun 2023 mencatatkan sebanyak RM4,170 dengan purata saiz isi rumah seramai 4.2 orang. Perbandingan mengikut strata merekodkan PAKW di strata bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM4,703 dan RM3,726.

Kota Bharu mencatatkan nilai PAKW yang tertinggi iaitu RM5,192, diikuti oleh Bachok (RM4,127), Tumpat (RM4,048), Gua Musang (RM3,723) dan Pasir Puteh (RM3,677). Analisis bagi PAKW lima daerah terendah pula merekodkan Jeli dengan nilai RM3,281. Ini diikuti oleh Kecil Lojing (RM3,352), Kuala Krai (RM3,397), Machang (RM3,519) dan Pasir Mas (RM3,543).

Faktor-faktor yang mempengaruhi nilai PAKW adalah saiz isi rumah, umur, jantina dan strata. Isi rumah dengan bilangan ahli yang lebih ramai memerlukan perbelanjaan yang lebih besar untuk memenuhi keperluan makanan dan bukan makanan

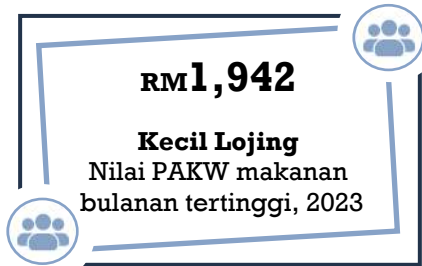
Kawasan Bandar

merekodkan nilai PAKW (makanan) lebih tinggi berbanding kawasan luar bandar

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah (Makanan)

Dalam pengiraan PAKW, terdapat dua komponen perbelanjaan yang diambil kira, iaitu makanan dan bukan makanan. Secara purata, komponen makanan menyumbang 38.6 peratus atau RM1,611 daripada PAKW isi rumah Kelantan. PAKW makanan di bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM1,637 dan RM1,589.

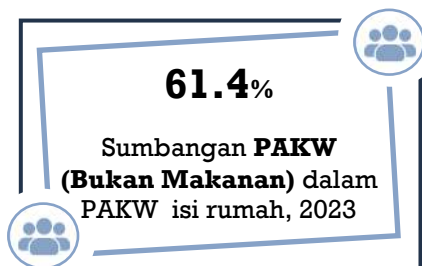
Kecil Lojing mencatatkan nilai PAKW makanan bulanan tertinggi iaitu RM1,942, diikuti oleh Bachok (RM1,699), Kota Bharu (RM1,684), Tumpat (RM1,649) dan Gua Musang (RM1,596). PAKW makanan bulanan yang terendah dicatatkan di daerah Kuala Krai dengan nilai sebanyak RM1,406 diikuti oleh Jeli (RM1,467), Machang (RM1,511), Tanah Merah (RM1,538) dan Pasir Mas (RM1,574).

Perbelanjaan PAKW makanan sangat dipengaruhi oleh umur dan jantina ahli isi rumah, di mana keperluan kalori ahli isi rumah remaja dan dewasa melebihi bayi, kanak-kanak dan warga emas. Selain itu, lelaki mempunyai keperluan kalori lebih tinggi berbanding perempuan.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah (Bukan Makanan)

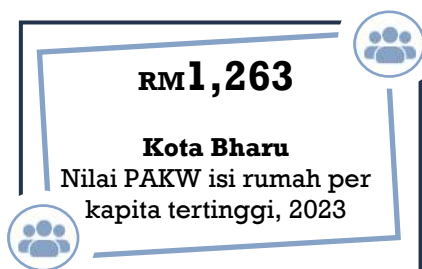
Komposisi bagi bukan makanan secara purata mencatatkan 61.4 peratus atau RM2,559 daripada PAKW isi rumah Kelantan. PAKW bukan makanan di bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM3,066 dan RM2,137. Sementara itu, daerah pentadbiran Kota Bharu mencatatkan nilai PAKW bukan makanan tertinggi iaitu RM3,508 diikuti oleh Bachok (RM2,429), Tumpat (RM2,399), Gua Musang (RM2,127) dan Pasir Puteh (RM2,092).

Di samping itu, daerah pentadbiran dengan nilai purata PAKW bukan makanan terendah ialah Kecil Lojing dengan nilai sebanyak RM1,410 diikuti oleh Jeli (RM1,814), Pasir Mas (RM1,968), Kuala Krai (RM1,991) dan Machang (RM2,008). Perbelanjaan PAKW bukan makanan turut dipengaruhi oleh saiz isi rumah dan ketersediaan barangan dan perkhidmatan di kawasan tersebut.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per Kapita

PAKW bulanan isi rumah per kapita merujuk kepada perbelanjaan bagi setiap individu dalam sesebuah isi rumah. Di peringkat Negeri Kelantan PAKW bulanan isi rumah per kapita merekodkan RM1,018 dengan strata bandar merekodkan nilai melebihi luar bandar sebanyak RM262 (Bandar: RM1,161 dan Luar Bandar: RM899). Nilai ini dipengaruhi oleh purata saiz isi rumah Kelantan iaitu 4.2 orang bagi bandar dan 4.3 orang bagi luar bandar.

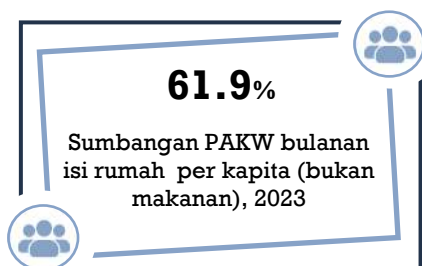
Sementara itu, analisis PAKW isi rumah mengikut daerah pentadbiran Kota Bharu merekodkan nilai PAKW isi rumah per kapita tertinggi iaitu RM1,263 diikuti oleh Tumpat (RM960), Bachok (RM925), Gua Musang (RM910) dan Kuala Krai (RM907). Sebaliknya daerah pentadbiran dengan PAKW isi rumah per kapita yang terendah direkodkan oleh daerah pentadbiran Kecil Lojing dengan nilai RM670, diikuti oleh Pasir Mas (RM883), Machang (RM883), Pasir Puteh (RM884) dan Tanah Merah (RM888).

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per Kapita (Makanan)

Secara purata, komposisi bagi makanan menyumbang 38.1 peratus atau RM388 daripada PAKW bulanan isi rumah per kapita Kelantan. Perbandingan mengikut strata menunjukkan PAKW bulanan isi rumah per kapita makanan di strata bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM399 dan RM379.

Di peringkat daerah pentadbiran, Kota Bharu merekodkan purata PAKW bulanan per kapita tertinggi bagi makanan iaitu RM403, diikuti oleh Jeli (RM393), Pasir Mas (RM388), Gua Musang (RM386) dan Tumpat (RM383). Sebaliknya, purata PAKW bulanan per kapita terendah bagi makanan oleh daerah pentadbiran Kuala Krai dengan nilai RM373, diikuti oleh Pasir Puteh (RM375), Machang (RM375), Bachok (RM376) dan Tanah Merah (RM379).

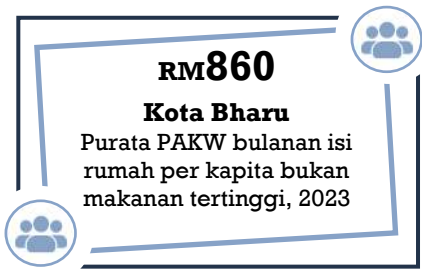

Purata PAKW bulanan isi rumah per kapita makanan sangat dipengaruhi oleh umur dan jantina ahli isi rumah, di mana keperluan kalori ahli isi rumah remaja dan dewasa melebihi bayi, kanak-kanak dan warga emas. Selain itu, lelaki mempunyai keperluan kalori lebih tinggi berbanding perempuan.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per kapita (Bukan Makanan)

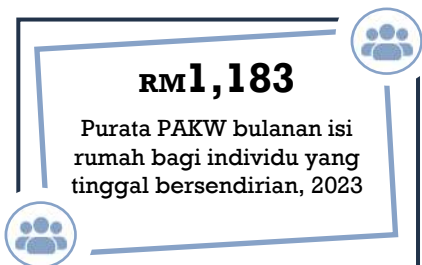
Komposisi bagi PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan secara purata merekodkan 61.9 peratus atau RM630 daripada jumlah PAKW bulanan isi rumah per kapita Kelantan. Perbandingan mengikut strata menunjukkan PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan di bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM762 dan RM521.

Di peringkat daerah pentadbiran, Kota Bharu merekodkan purata PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan tertinggi iaitu RM860 diikuti oleh Tumpat (RM577), Bachok (RM550), Kuala Krai (RM534) dan Gua Musang (RM524). Sebaliknya, purata PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan yang terendah direkodkan oleh daerah pentadbiran Kecil Lojing dengan nilai sebanyak RM288 diikuti oleh Pasir Mas (RM495), Jeli (RM503), Machang (RM508) dan Pasir Puteh (RM509). Perbelanjaan PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan turut dipengaruhi oleh saiz isi rumah dan ketersediaan barangan dan perkhidmatan di kawasan tersebut.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Mengikut Saiz isi Rumah

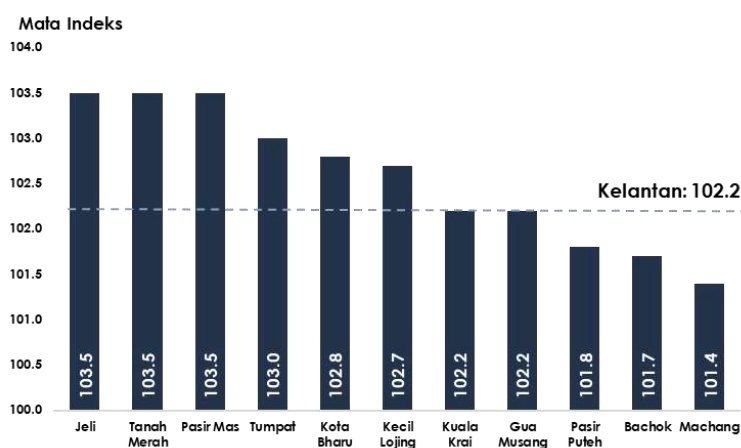
Purata PAKW bulanan isi rumah bagi individu yang tinggal bersendirian di Kelantan adalah sebanyak RM1,183. Bagi isi rumah yang mempunyai dua orang ahli, jumlah purata adalah sebanyak RM2,190 diikuti isi rumah tiga orang (RM3,109), isi rumah empat orang (RM3,982), isi rumah lima orang (RM4,868) dan isi rumah enam orang & lebih (RM6,638).

INDEKS KOS SARA HIDUP KELANTAN

Indeks Kos Sara Hidup (KSH) bagi Kelantan merekodkan pada 102.2 mata indeks. Separuh daerah pentadbiran merekodkan mata indeks melebihi paras negeri dengan daerah Jeli, Tanah Merah dan Pasir Mas mencatatkan kadar tertinggi sebanyak 103.5 mata indeks, diikuti oleh Tumpat (103.0 mata indeks) dan Kota Bharu (102.8 mata indeks) dan (Kecil Lojing 102.7 mata indeks). Kuala Krai dan Gua Musang mencatatkan indeks KSH yang sama dengan paras negeri iaitu 102.2 mata indeks manakala Pasir Puteh, Bachok dan Machang merekodkan indeks KSH terendah dengan 101.8 mata indeks, 101.7 mata indeks dan 101.4 mata indeks.

Carta 3.17 : Indeks Kos Sara Hidup mengikut Daerah Pentadbiran, Kelantan, 2023

PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN PENGGUNAAN ISI RUMAH

PENDAPATAN ISI RUMAH

RM3,614

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah Kelantan, 2022

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah Kelantan telah meningkat kepada RM3,614 pada tahun 2022 berbanding RM3,563 pada tahun 2019 dengan kadar pertumbuhan tahunan sebanyak 0.5 peratus.

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah mengikut daerah pentadbiran

RM4,330

Kota Bharu
Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah tertinggi, 2022

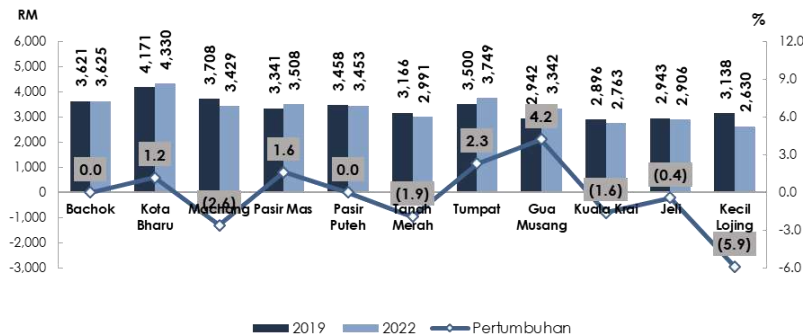
Daerah Kota Bharu mencatatkan pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah tertinggi iaitu RM4,330 pada 2022 (2019: RM4,171) diikuti Tumpat RM3,749 (2019: RM3,500) dan Bachok RM3,625 (2019: RM3,621). Daerah lain merekodkan pendapatan di bawah paras pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah negeri iaitu RM3,614. Daerah tersebut adalah Pasir Mas RM3,508 (2019: RM3,341), Pasir Puteh RM3,453 (2019: RM3,458), Machang RM3,429 (2019: RM 3,708), Gua Musang RM3,342 (2019: RM2,942), Tanah Merah RM2,991 (2019: RM3,166), Jeli RM2,906 (2019: RM2,943), Kuala Krai RM2,763 (2019: RM2,896) dan Kecil Lojing RM2,630 (2019: RM3,138).

0.5%

Kadar pertumbuhan tahunan pendapatan kasar isi rumah bulanan penengah antara tahun 2019-2022

Daerah Gua Musang mencatatkan peningkatan tertinggi kadar pertumbuhan tahunan bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah iaitu 4.2 peratus diikuti Tumpat kedua tertinggi (2.3%) antara tempoh 2019 hingga 2022.

Carta 3.18 : Pendapatan penengah isi rumah dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022

Ketaksamarataan Pendapatan

Nilai pekali Gini meningkat kepada 0.385 pada tahun 2022 daripada 0.378 pada tahun 2019. Ini menunjukkan ketidakseimbangan agihan pendapatan isi rumah di Kelantan semakin melebar.

Taburan isi rumah mengikut kumpulan pendapatan

Pembahagian isi rumah mengikut kumpulan pendapatan pula menunjukkan isi rumah T20 di Kelantan pada tahun 2022 menerima pendapatan penengah sebanyak RM9,449 diikuti isi rumah M40 (RM4,279) dan isi rumah B40 (RM2,190).

Kemiskinan

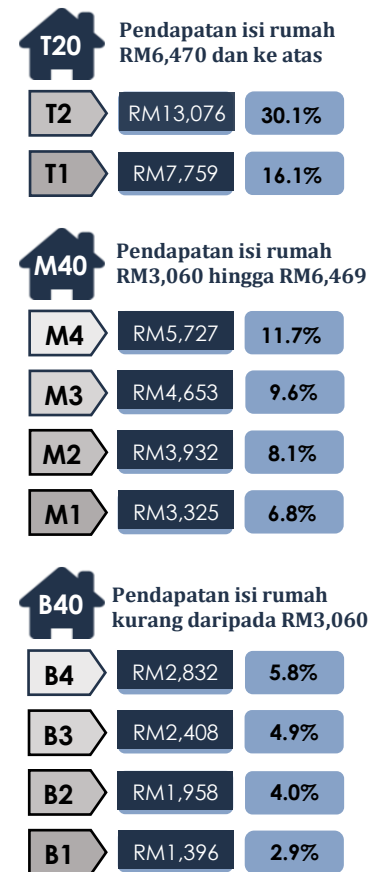
Pada tahun 2022, nilai Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bagi Malaysia telah disemak semula berdasarkan keperluan semasa. Semakan ini menekankan kepada pengambilan makanan yang optimum dan sihat serta keperluan asas bukan makanan yang berkualiti.

Nilai purata PGK Kelantan pada tahun 2022 ialah RM2,297 sebulan manakala purata nilai PGK makanan adalah RM1,196 sebulan dengan purata saiz isi rumah seramai 4.2 orang.

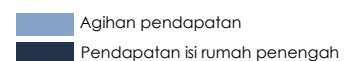
Insiden kemiskinan mutlak Kelantan meningkat daripada 12.4 peratus⁵ pada 2019 kepada 13.2 peratus. Dalam tempoh yang sama, insiden kemiskinan mutlak di bandar dan luar bandar masing-masing adalah 11.6 peratus dan 14.6 peratus. Sementara itu, kemiskinan tegar direkodkan sebanyak 0.8 peratus pada tahun 2022 berbanding 1.0 peratus⁵ pada 2019. Nilai kemiskinan relatif pada 2022 pula adalah 12.2 peratus berbanding 9.9 peratus pada tahun 2019.

⁵Disemak semula berdasarkan metodologi PGK 2019

Paparan 3.14 : Agihan pendapatan dan pendapatan isi rumah penengah mengikut kumpulan isi rumah desil, Kelantan, 2022

Petunjuk:

PERBELANJAAN PENGGUNAAN ISI RUMAH

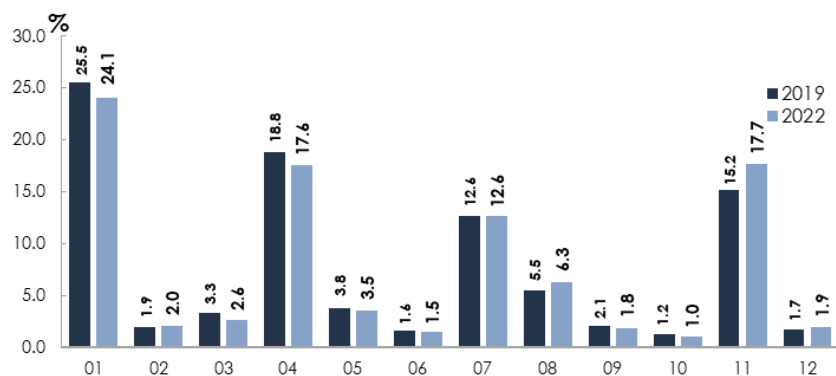
Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata Kelantan meningkat daripada RM3,231 pada tahun 2019 kepada RM3,505 pada tahun 2022 dengan kadar pertumbuhan tahunan sebanyak 2.7 peratus.

Komposisi perbelanjaan isi rumah

Empat kumpulan utama perbelanjaan oleh isi rumah di Kelantan kekal tidak berubah pada tahun 2022 berbanding 2019 iaitu keutamaan kepada perbelanjaan untuk makanan & minuman (24.1%), restoran & perkhidmatan penginapan (17.7%), perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain (17.6%) dan pengangkutan (12.6%) yang menyumbang 72.0 peratus daripada keseluruhan perbelanjaan penggunaan isi rumah.

Carta 3.19 : Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah, Kelantan, 2019 dan 2022

Kumpulan Utama Perbelanjaan Penggunaan

01 Makanan & minuman	08 Maklumat & komunikasi
02 Minuman alkohol & tembakau	09 Rekreasi, sukan & kebudayaan
03 Pakaian & kasut	10 Perkhidmatan pendidikan
04 Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	11 Restoran dan perkhidmatan penginapan
05 Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	12 Insurans & perkhidmatan kewangan
06 Kesihatan	13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan & perkhidmatan
07 Pengangkutan	

RM3,505
Perbelanjaan penggunaan
isi rumah bulanan
purata Kelantan, 2022

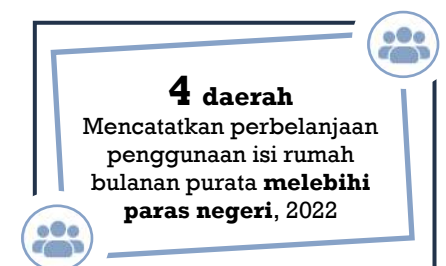
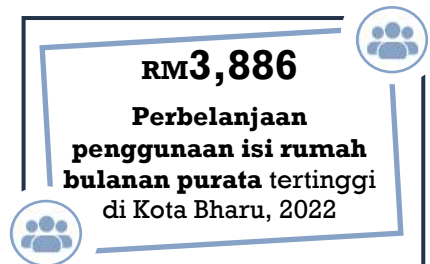
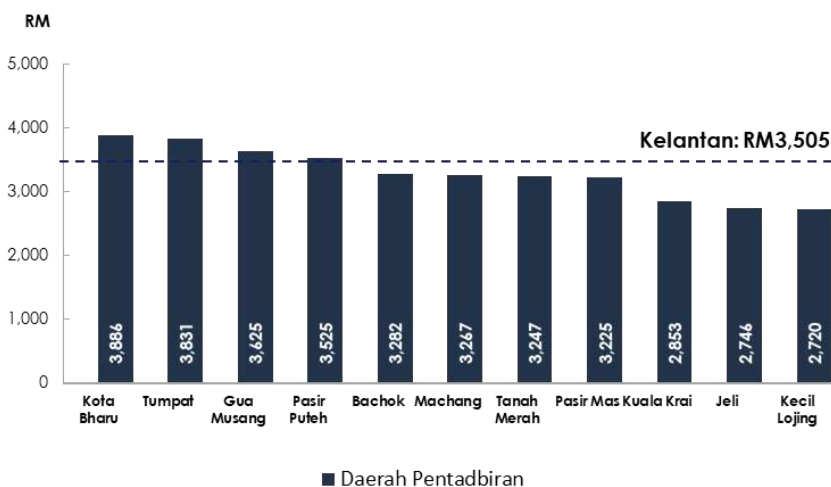
72.0%
Perbelanjaan utama
oleh isi rumah di
Kelantan, 2022

Terdapat lima kumpulan yang menunjukkan peningkatan dalam komposisi perbelanjaan pada tahun 2022 berbanding 2019 iaitu Restoran & perkhidmatan penginapan (2.5 mata peratus); Maklumat & komunikasi (0.8 mata peratus); Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan (0.6 mata peratus); Insurans & perkhidmatan kewangan (0.2 mata peratus) dan Minuman alkohol & tembakau (0.1 mata peratus). Di samping itu, enam kumpulan yang lain menunjukkan penurunan komposisi perbelanjaan pada tahun 2022 berbanding 2019 iaitu kumpulan Makanan & minuman (-1.4 mata peratus); Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain (-1.3 mata peratus); Pakaian & kasut (-0.7 mata peratus); Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah dan Rekreasi, sukan & kebudayaan (-0.3 mata peratus). Satu kumpulan perbelanjaan yang tidak berubah komposisinya pada tahun 2022 berbanding 2019 iaitu kumpulan Pengangkutan (12.6%).

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran pula merekodkan perbelanjaan tertinggi di daerah Kota Bharu dan terendah di daerah Jeli. Secara perbandingan, empat daerah pentadbiran yang mencatatkan perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata melebihi paras negeri adalah Kota Bharu (RM3,886), Tumpat (RM3,831), Gua Musang (RM3,625) dan Pasir Puteh (RM3,525).

Carta 3.20 : Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2022

BAB 4

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

Statistik utama pelancongan domestik

Prestasi pelancongan domestik Malaysia menunjukkan peningkatan yang signifikan bagi bilangan pelawat domestik, bilangan perjalanan dan perbelanjaan pelancongan pada tahun 2024. Seramai 260.1 juta pelawat domestik dicatatkan pada 2024 dengan kenaikan sebanyak 21.7 peratus berbanding tahun sebelumnya (2023: 24.6%). Sementara itu, sebanyak 297.9 juta bilangan perjalanan telah dilakukan oleh pelawat domestik di dalam negara dengan purata perjalanan sebanyak 1.15 perjalanan bagi setiap pelawat.

Secara keseluruhan, perbelanjaan pelancongan domestik meningkat sebanyak 25.7 peratus pada 2024 (2023: 32.5%). Sejumlah RM106.7 bilion telah dibelanjakan bagi pelancongan domestik pada 2024 berbanding RM84.9 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Peningkatan ini menyebabkan kenaikan dalam purata perbelanjaan bagi setiap perjalanan kepada RM358 berbanding RM352 pada tahun 2023. Sementara itu, purata bilangan hari menginap pada 2024 meningkat kepada 2.49 malam berbanding 2.45 malam pada tahun sebelumnya.

Jadual 4.1 : Statistik utama pelancongan domestik, 2023-2024

Statistik utama	2023	2024	Perubahan tahunan (%)
Bilangan pelawat ¹ (juta)	213.7	260.1	21.7
Bilangan perjalanan (juta)	241.5	297.9	23.3
Jumlah perbelanjaan (RM bilion)	84.9	106.7	25.7
Purata perbelanjaan (RM)	352	358	1.9
Purata bilangan hari menginap (hari)	2.45	2.49	1.9
Purata perjalanan	1.13	1.15	1.4

¹ Jumlah ini adalah termasuk pelawat yang sama yang melakukan satu atau lebih perjalanan pada tahun tersebut.

260.1 juta

Jumlah pelawat domestik, 2024

Bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan meningkat pada tahun 2024

RM106.7 bilion

Perbelanjaan pelawat domestik, 2024

Pelawat domestik

Bilangan pelawat harian pada tahun 2024 adalah seramai 166.7 juta orang dengan peningkatan sebanyak 24.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, bilangan pelancong meningkat daripada 79.6 juta orang pada tahun 2023 kepada 93.4 juta orang (17.5%) seperti ditunjukkan di **Jadual 4.2**.

Jadual 4.2 : Bilangan pelawat domestik mengikut jenis pelawat, 2023-2024

Jenis pelawat	Juta		Perubahan tahunan (%)
	2023	2024	
Pelawat harian	134.2	166.7	24.2
Pelancong	79.6	93.4	17.5
Jumlah	213.7	260.1	21.7

Perjalanan pelancongan domestik

Perjalanan pelancongan domestik terdiri daripada perjalanan harian dan perjalanan bermalam. Peratus sumbangan perjalanan harian dan perjalanan bermalam masing-masing adalah 66.8 peratus (198.9 juta perjalanan) dan 33.2 peratus (99.0 juta perjalanan). Peratus sumbangan perjalanan harian meningkat sebanyak 1.8 mata peratus berbanding yang dicatatkan pada 2023, iaitu 65.0 peratus (**Paparan 4.1**).

Paparan 4.1 : Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2023-2024

Perjalanan Harian

	2024	66.8%
	2023	65.0%

Perjalanan Bermalam

	2024	33.2%
	2023	35.0%

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik disumbangkan oleh kedua-dua perbelanjaan pelawat harian dan pelancong. Secara keseluruhan, perbelanjaan domestik bagi pelawat harian dan pelancong masing-masing merekodkan peningkatan signifikan pada tahun 2024. Perbelanjaan bagi pelancong telah meningkat sebanyak 20.6 peratus, merekodkan RM63.0 bilion pada tahun 2024 (2023: RM52.2 bilion). Sementara itu, perbelanjaan pelawat harian meningkat 33.8 peratus kepada RM43.7 bilion (2023: RM32.7 bilion) seperti yang ditunjukkan di **Paparan 4.2**.

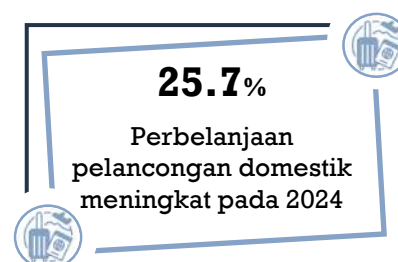
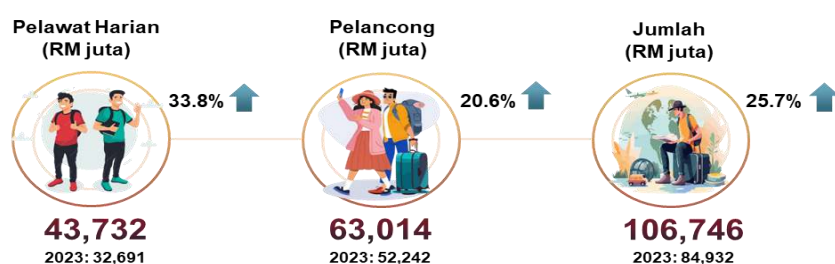
17.5%
Peningkatan
bilangan pelancong
pada tahun 2024

66.8%
Sumbangan
perjalanan harian
pada tahun 2024

Paparan 4.2 : Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2023-2024

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK KELANTAN

Kedatangan pelawat, 2024

Kelantan menerima seramai 10.5 juta pelawat domestik pada 2024 berbanding 7.5 juta pelawat yang telah direkodkan pada tahun sebelumnya. Peningkatan bilangan pelawat disumbangkan oleh kenaikan bilangan pelancong sebanyak 43.5 peratus iaitu kepada 5.9 juta pelancong berbanding 4.1 juta pelancong pada tahun 2023 seperti pada **Jadual 4.3**.

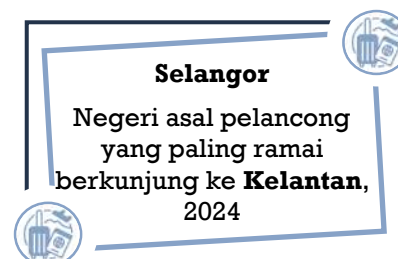
Jadual 4.3 : Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik ke Kelantan, 2023-2024

Jenis pelawat	Juta		Perubahan tahunan (%)
	2023	2024	
Pelancong	4.1	5.9	43.5
Pelawat domestik	7.5	10.5	39.3

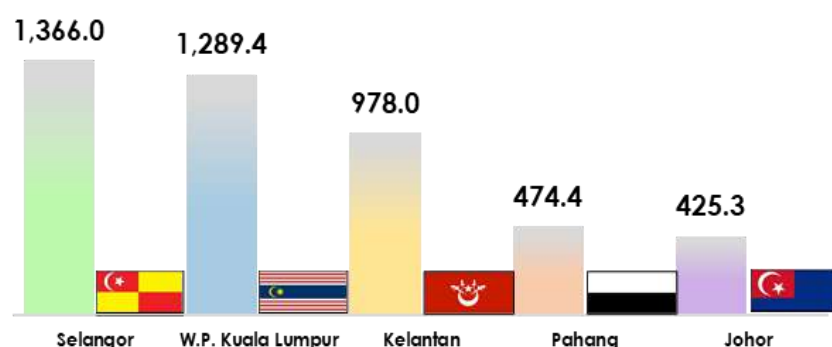

Negeri asal pelancong, 2024

Carta 4.1 memaparkan lima negeri asal pelancong tertinggi yang mengunjungi negeri Kelantan pada tahun 2024. Merujuk survei, pelancong berasal daripada negeri Selangor adalah yang tertinggi, iaitu sebanyak 1.37 juta pelancong. Ini diikuti oleh pelancong dari W.P. Kuala Lumpur (1.29 juta pelancong), Kelantan (0.98 juta pelancong), Pahang (0.47 juta pelancong) dan Johor (0.43 juta pelancong).

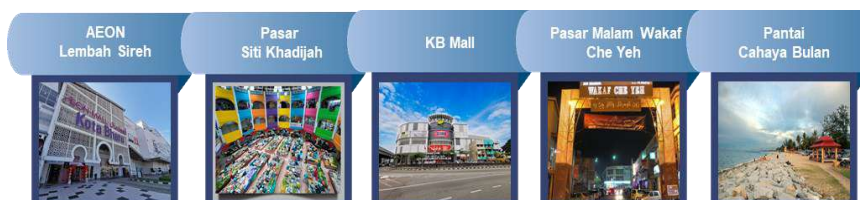
Carta 4.1 : Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Kelantan, 2024

Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2024

Paparan 4.3 menunjukkan lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Kelantan pada tahun 2024, iaitu AEON Lembah Sireh, Pasar Siti Khadijah, KB Mall, Pasar Malam Wakaf Che Yeh dan Pantai Cahaya Bulan.

Paparan 4.3 : Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Kelantan, 2024

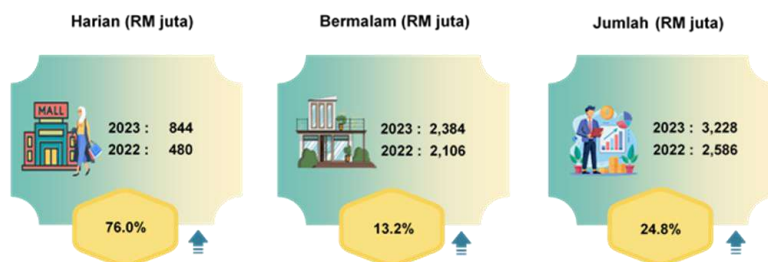
1.37 juta
Pelancong dari
Selangor yang
mengunjungi **Kelantan**
pada tahun 2024

Terimaan pelancongan domestik, 2023

Jumlah terimaan pelancongan domestik bagi Kelantan pada tahun 2023 meningkat 24.8 peratus berbanding 441.9 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelum. Pertumbuhan positif ini didorong oleh kenaikan jumlah terimaan bagi perjalanan harian dan bermalam masing-masing sebanyak 76.0 peratus dan 13.2 peratus di **Paparan 4.4**.

Paparan 4.4 : Terimaan pelancongan domestik di Kelantan, 2022-2023

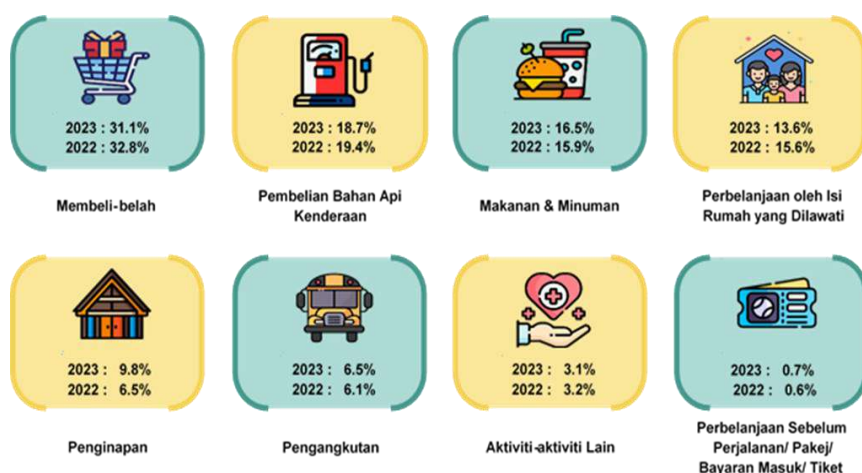

Sementara itu, purata terimaan per perjalanan pada 2023 turut meningkat kepada RM347 berbanding RM294 seperti yang dicatatkan pada tahun sebelumnya.

Bagi jumlah terimaan mengikut komponen pula, membeli-belah mencatatkan sumbangan tertinggi iaitu 31.1 peratus daripada jumlah terimaan (2022: 32.8%). Ini diikuti oleh pembelian bahan api kenderaan (18.7%), makanan & minuman (16.5%) dan perbelanjaan oleh isi rumah yang dilawati (13.6%) seperti yang ditunjukkan di **Paparan 4.5**.

AEON Lembah Sireh
Destinasi tumpuan
utama pelawat domestik
pada tahun 2024

Paparan 4.5 : Peratus sumbangan terimaan pelancongan domestik mengikut komponen, di Kelantan, 2022 dan 2023

RM3.2 bilion

Nilai terimaan yang dibelanjakan oleh pelawat domestik ke Kelantan, 2023

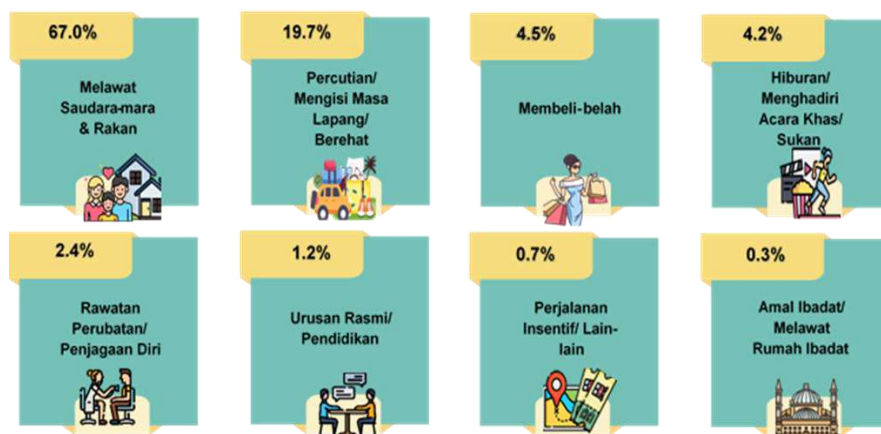
31.1%

Jumlah terimaan tertinggi dicatatkan oleh komponen membeli-belah, 2023

Tujuan perjalanan, 2023

Pada tahun 2023, majoriti pelancong berkunjung ke Kelantan untuk tujuan melawat saudara-mara & rakan iaitu sebanyak 67.0 peratus seperti **Paparan 4.6**. Ini diikuti oleh perjalanan bagi tujuan percutian/ mengisi masa lapang/ berehat (19.7%) dan membeli-belah (4.5%).

Paparan 4.6 : Peratusan tujuan perjalanan pelancong ke Kelantan, 2023

67.0%

Melawat saudara mara & rakan merupakan tujuan utama pelancong berkunjung ke Kelantan, 2023

BAB 5

STATISTIK PERDAGANGAN ANTARABANGSA

BAB 5

STATISTIK PERDAGANGAN ANTARABANGSA

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

Jumlah perdagangan antarabangsa

Malaysia mencatatkan jumlah perdagangan bernilai RM2.9 trilion, meningkat 9.2 peratus atau RM242.3 bilion pada tahun 2024 berbanding RM2.6 trilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport Malaysia berjumlah RM1.5 trilion, manakala jumlah import sebanyak RM1.4 trilion, sekali gus mendorong lebih perdagangan Malaysia berjumlah RM139.1 bilion, menurun 35.4 peratus daripada RM215.2 bilion pada tahun 2023.

Jumlah perdagangan bagi negeri Pulau Pinang sebanyak RM788.1 bilion, diikuti oleh Selangor (RM622.5 bilion), Johor (RM621.7 bilion), W.P. Kuala Lumpur (RM170.2 bilion), Sarawak (RM146.7 bilion), Kedah (RM142.8 bilion), Perak (RM75.9 bilion), Melaka (RM70.5 bilion), Negeri Sembilan (RM69.1 bilion), Pahang (RM55.3 bilion), Sabah (RM43.0 bilion), Terengganu (RM28.8 bilion), W.P. Labuan (RM10.8 bilion), Kelantan (RM6.6 bilion) dan Perlis (RM2.9 bilion).

Eksport

Eksport Malaysia merekodkan nilai RM1.5 trilion pada tahun 2024 berkembang sebanyak RM83.1 bilion atau 5.8 peratus (2023: 1.4 trilion). Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi utama adalah seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang menyumbang 20.7 peratus daripada jumlah eksport, meningkat RM14.2 bilion (4.8%) kepada RM313.1 bilion.

2

Barangan elektrik dan elektronik yang lain yang merangkumi 8.8 peratus daripada jumlah eksport, naik RM26.4 bilion atau 25.0 peratus kepada RM132.2 bilion.

3

Keluaran petroleum bertapis menyumbang 7.8 peratus daripada jumlah eksport menurun sebanyak RM16.3 bilion (-12.2%) kepada RM117.6 bilion.

Jumlah perdagangan tertinggi adalah di **Pulau Pinang dan Selangor**

RM2.9 trilion

Jumlah perdagangan **Malaysia, 2024**

Eksport mengikut negara destinasi

Dua destinasi utama eksport Malaysia pada 2024 ialah China dan Singapura.

Paparan 5.1 : Rakan dagangan utama, Malaysia, 2024

China

Eksport **RM187.8 b** ↓ -2.1%
Import **RM296.5 b** ↑ 14.9%

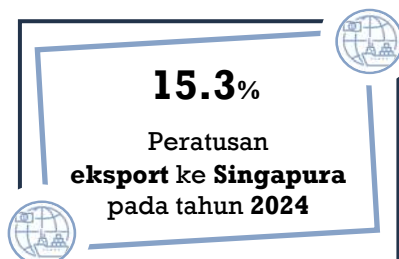
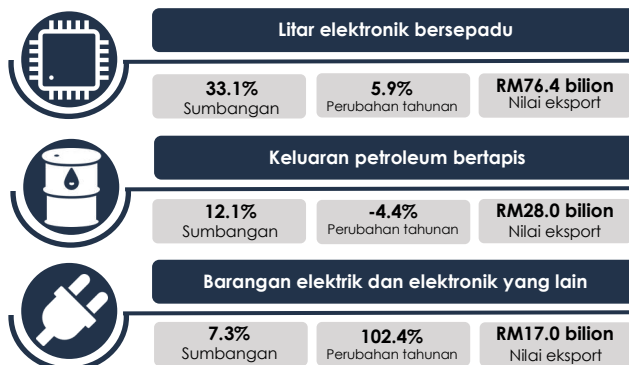
Singapura

Eksport **RM230.9 b** ↑ 5.3%
Import **RM165.4 b** ↑ 15.1%

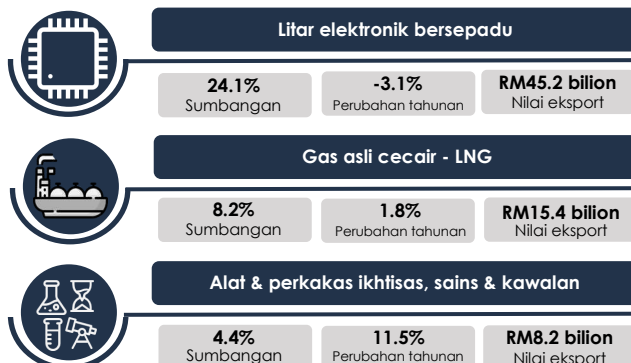
Eksport ke Singapura merangkumi 15.3 peratus daripada eksport Malaysia. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke Singapura adalah seperti **Paparan 5.2**.

Paparan 5.2 : Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke Singapura, 2024

Eksport ke China meliputi 12.4 peratus daripada eksport Malaysia pada 2024. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi utama ke China adalah litar elektronik bersepadu, gas asli cecair dan alat & perkakas ikhtisas, sains & kawalan seperti **Paparan 5.3**.

Paparan 5.3 : Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke China, 2024

Import

Import Malaysia merekodkan nilai RM1.4 trilion pada tahun 2024, meningkat sebanyak RM159.2 bilion atau 13.1 peratus (2023: RM1.2 trilion). Import barangan Malaysia mengikut komoditi utama adalah seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang merangkumi 14.8 peratus daripada jumlah import, meningkat RM43.3 bilion atau 27.2 peratus kepada RM202.5 bilion.

2

Keluaran petroleum bertapis menyumbang 8.9 peratus daripada jumlah import, menurun sebanyak RM8.8 bilion (-6.8%) kepada RM121.4 bilion.

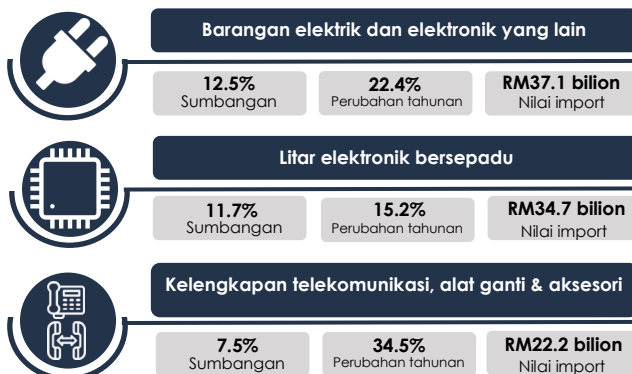
3

Barangan elektrik dan elektronik yang lain menyumbang 7.2 peratus daripada jumlah import, naik sebanyak RM35.0 bilion (55.6%) kepada RM98.1 bilion.

Import mengikut negara asal

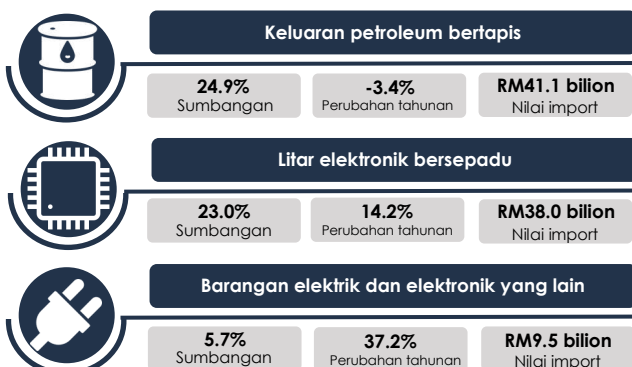
Import dari China bernilai RM296.5 bilion merangkumi 21.6 peratus dari jumlah import Malaysia. Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari China adalah seperti pada **Paparan 5.4**.

Paparan 5.4 : Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari China, 2024

Import dari Singapura bernilai RM165.4 bilion (12.1% dari jumlah import Malaysia). Import barangan Malaysia mengikut komoditi utama dari Singapura adalah keluaran petroleum bertapis, litar elektronik bersepadu dan barangan elektrik dan elektronik yang lain seperti **Paparan 5.5**.

Paparan 5.5 : Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari Singapura, 2024

RM1.4 trilion

Jumlah
import Malaysia,
2024

RM296.5 bilion

Nilai import
dari **China**, 2024

RM165.4 bilion

Nilai import
dari **Singapura**,
2024

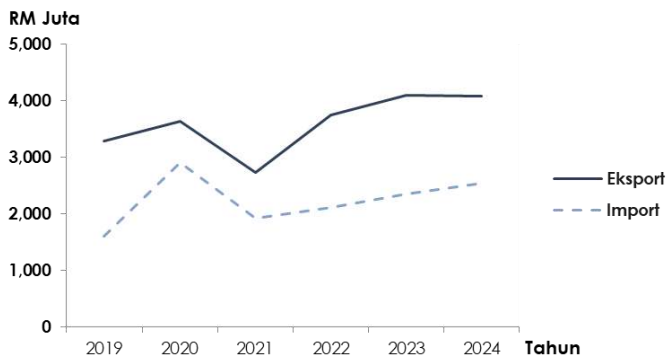
SOROTAN PERDAGANGAN ANTARABANGSA KELANTAN

Eksport dan Import Utama

Jumlah perdagangan Kelantan pada tahun 2024 bernilai RM6.6 bilion. Nilai eksport Kelantan berjumlah RM4.1 bilion pada tahun 2024, menurun sebanyak 0.5 peratus berbanding RM4.1 bilion pada tahun sebelumnya. Sementara itu, nilai import Kelantan meningkat 7.8 peratus kepada RM2.5 bilion berbanding RM2.4 bilion pada tahun 2023.

Carta 5.1 : Perdagangan Kelantan dengan dunia, 2019-2024

Eksport Barangan

Antara eksport barangan utama Kelantan pada tahun 2024 adalah petroleum mentah yang bernilai RM1.3 bilion dengan penurunan 25.3 peratus. Injap dan tiub lain, fotosel, dll. menurun 4.3 peratus dan getah asli meningkat 11.8 peratus. Seterusnya, kondensat dan minyak petroleum lain meningkat 445.9 peratus dan kayu gergaji menurun 18.6 peratus.

Jadual 5.1 : Eksport barangan mengikut komoditi utama Kelantan, 2019-2024

Komoditi utama	Eksport barangan (RM juta)						Peratus perubahan 2024 ^p / 2023 ^p
	2019	2020	2021	2022	2023 ^p	2024 ^p	
Jumlah eksport barangan	3,282	3,638	2,734	3,747	4,101	4,079	-0.5
Petroleum mentah	1,037	834	282	1,448	1,731	1,294	-25.3
Injap dan tiub lain, fotosel, dll.	242	801	876	869	846	810	-4.3
Getah asli	416	326	545	562	581	649	11.8
Kondensat dan minyak petroleum lain	329	193	n.a.	10	28	152	445.9
Kayu gergaji	241	161	152	164	124	101	-18.6

Destinasi eksport utama Kelantan pada tahun 2024 adalah Thailand dengan jumlah eksport bernilai RM1.7 bilion, diikuti China dengan RM1.1 bilion. Selain itu, eksport ke Jepun bernilai RM397.4 juta manakala eksport ke Jerman dan Amerika Syarikat masing-masing bernilai RM120.7 juta dan RM86.5 juta.

Import Barangan

Antara import barangan utama Kelantan pada tahun 2024 adalah injap dan tiub lain, fotosel, dll. yang meningkat 25.2 peratus, diikuti oleh keluaran petroleum bertapis yang jatuh 17.4 peratus dan keluaran besi gelek rata atau keluli meningkat 171.5 peratus. Selain itu, penurunan turut direkodkan oleh jentera & kelengkapan khusus untuk industri tertentu & alat ganti sebanyak 66.0 peratus manakala van, sudah dipasang meningkat 52.6 peratus.

Sumber import utama Kelantan pada tahun 2024 adalah daripada Thailand (RM716.6 juta) dan Jepun (RM436.4 juta), diikuti oleh China (RM350.4 juta), Cote d'Ivoire (RM256.8 juta) dan Singapura (RM205.2 juta).

Jadual 5.2 : Import barangan mengikut komoditi utama Kelantan, 2019-2024

Komoditi utama	Import barangan (RM juta)						Peratus perubahan 2024 ^p /2023 ^p
	2019	2020	2021	2022	2023 ^p	2024 ^p	
Jumlah import barangan	1,602	2,904	1,926	2,106	2,353	2,537	7.8
Injap dan tiub lain, fotosel, dll.	72	70	90	89	243	304	25.2
Keluaran petroleum bertapis	6	4	3	2	157	129	-17.4
Keluaran besi gelek rata atau keluli	55	14	34	18	19	51	171.5
Jentera & kelengkapan khusus untuk industri tertentu & alat ganti	85	86	101	143	131	45	-66.0
Van, sudah dipasang	n.a.	n.a.	n.a.	15	21	31	52.6

Rakan Dagang Utama

Thailand merupakan rakan dagang dua hala terbesar dengan Kelantan yang menyumbang sebanyak 36.6 peratus (RM2.4 bilion) daripada jumlah perdagangan. China (RM1.4 bilion) adalah rakan dagang kedua terbesar, diikuti oleh Jepun (RM833.7 juta), Singapura (RM275.1 juta) dan Jerman (RM141.9 juta).

RM2.5 bilion

Jumlah
import barangan
Kelantan, 2024

25.2%
Import **injap dan tiub
lain, fotosel, dll.**
meningkat pada 2024

Thailand

Rakan dagangan
dua hala terbesar
Kelantan

Imbangan dagangan
dua hala **Kelantan**
dengan **Thailand**
mencatatkan lebih
sebanyak RM988.8 juta

Imbangan Dagangan

Dari sudut imbangan dagangan dua hala, Kelantan mencatatkan eksport sebanyak RM1.7 bilion ke Thailand, sementara import Kelantan dari Thailand sebanyak RM716.6 juta. Perbezaan dari segi nilai eksport dan import memberi manfaat kepada Kelantan sebanyak RM988.8 juta. Imbangan dagangan dua hala Kelantan dengan China dan Jerman pada tahun 2024 juga mencatatkan lebih masing-masing sebanyak RM712.0 juta dan RM99.6 juta. Walau bagaimanapun, nilai import daripada negara Singapura dan Jepun yang melebihi nilai eksport telah mendorong kepada defisit dagangan masing-masing sebanyak RM135.3 juta dan RM39.0 juta.

Jadual 5.3 : Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Kelantan, 2024

Negara	Eksport		Import		Imbangan dagangan	Jumlah perdagangan		
	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	RM juta	Peratus sumbangan (%)	Kedudukan
Seluruh Dunia	4,079	100.0	2,537	100.0	1,542	6,616	100.0	
Thailand	1,705	41.8	717	28.2	989	2,422	36.6	1
China	1,062	26.0	350	13.8	712	1,413	21.4	2
Jepun	397	9.7	436	17.2	- 39	834	12.6	3
Singapura	70	1.7	205	8.1	- 135	275	4.2	4
Jerman	121	3.0	21	0.8	100	142	2.1	5

Nota:

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran berlaku. Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan boleh digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

Imbangan dagangan
dua hala **Kelantan**
dengan **Singapura**
merekodkan defisit
sebanyak RM135.3 juta

BAB 6

STATISTIK AKAUN KERAJAAN

BAB 6

STATISTIK AKAUN KERAJAAN

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Ekonomi Malaysia pada tahun 2023 menunjukkan ketahanan yang kukuh dalam menghadapi persekitaran global yang mencabar. Walaupun berhadapan ketidaktentuan geopolitik dan tekanan luaran, negara berjaya mengekalkan momentum pertumbuhan, disokong terutamanya oleh permintaan domestik yang berterusan.

Secara keseluruhan, prestasi kewangan Kerajaan Persekutuan pada tahun 2023 mencatatkan prestasi yang lebih baik berbanding tahun 2022. Hasil Kerajaan Persekutuan mencatatkan pertumbuhan ketara iaitu sebanyak 7.0 peratus. Jumlah hasil meningkat sebanyak RM20.6 bilion, daripada RM294.4 bilion pada tahun 2022 kepada RM315.0 bilion pada tahun 2023, seperti di **Jadual 6.1**. Daya tahan ekonomi domestik yang kukuh telah menjadi faktor utama yang mendorong peningkatan signifikan dalam kutipan hasil.

Peningkatan ini didorong terutamanya oleh pertumbuhan kukuh dalam komponen hasil cukai, yang mencatatkan peningkatan yang amat memberangsangkan. Hasil cukai terus menjadi penyumbang utama kepada kutipan hasil Kerajaan Persekutuan, dengan sumbangan sebanyak 72.8 peratus, serta merekodkan pertumbuhan sebanyak 9.8 peratus pada tahun 2023.

Jadual 6.1 : Hasil Kerajaan Persekutuan, 2022-2023

Hasil	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2022	2023	
Hasil cukai	208.8	229.2	9.8
Hasil bukan cukai	79.6	79.0	-0.7
Terimaan bukan hasil	5.3	6.0	13.8
Hasil Wilayah Persekutuan	0.7	0.7	4.4
Jumlah hasil	294.4	315.0	7.0

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

RM315.0 bilion

Jumlah hasil
Kerajaan Persekutuan
pada tahun 2023

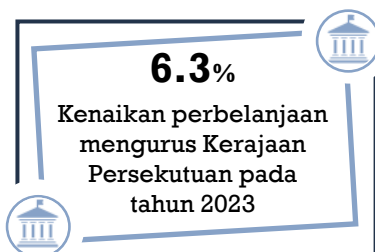

9.8%

Peningkatan
pertumbuhan hasil cukai
pada tahun 2023

Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

Jumlah perbelanjaan Kerajaan Persekutuan meningkat kepada RM407.4 bilion atau 11.8 peratus pada tahun 2023 seperti **Jadual 6.2**. Peningkatan ini didorong terutamanya oleh lonjakan ketara dalam perbelanjaan pembangunan, yang meningkat sebanyak 34.3 peratus, iaitu daripada RM71.6 bilion pada tahun 2022 kepada RM96.1 bilion pada tahun 2023.

Kesemua sektor di bawah perbelanjaan pembangunan mencatatkan pertumbuhan, dengan sektor ekonomi merekodkan peningkatan tertinggi sebanyak 46.3 peratus atau RM18.1 bilion, diikuti oleh sektor keselamatan (RM3.2 bilion), sektor sosial (RM3.1 bilion) dan sektor pentadbiran am (RM0.1 bilion).

Selain itu, perbelanjaan mengurus turut menunjukkan trend peningkatan dengan pertumbuhan sebanyak 6.3 peratus. Ini sebahagian besarnya disumbangkan oleh pemberian dan kenaikan bayaran tetap yang meningkat sebanyak RM13.1 bilion (7.7%), iaitu daripada RM168.6 bilion kepada RM181.6 bilion pada tahun 2023. Komponen lain seperti emolumen, perkhidmatan dan bekalan, serta aset turut mencatatkan peningkatan masing-masing 4.6 peratus, 3.5 peratus dan 33.5 peratus berbanding tahun sebelumnya.

Jadual 6.2 : Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2022-2023

Perbelanjaan	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2022	2023	
Perbelanjaan mengurus	292.7	311.3	6.3
Emolumen	87.8	91.9	4.6
Perkhidmatan dan bekalan	34.7	35.9	3.5
Aset	0.8	1.0	33.5
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap	168.6	181.6	7.7
Perbelanjaan lain	0.9	0.9	-1.0
Perbelanjaan pembangunan	71.6	96.1	34.3
Ekonomi	39.1	57.2	46.3
Sosial	21.1	24.2	14.7
Keselamatan	8.2	11.4	38.6
Pentadbiran Am	3.1	3.2	3.9
Jumlah perbelanjaan	364.3	407.4	11.8

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Nota: Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

Hasil kerajaan negeri

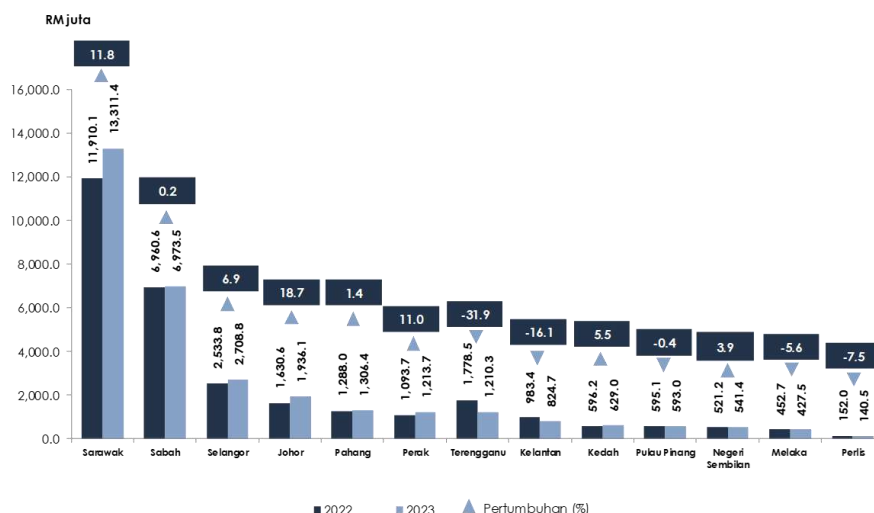
Kerajaan negeri menjana hasil pendapatan melalui tiga sumber utama iaitu hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil. Sumber-sumber ini merangkumi pelbagai kutipan seperti hasil tanah, hasil hutan, bayaran lesen, duti hiburan dan bayaran perkhidmatan lain.

Pada tahun 2023, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan kutipan hasil tertinggi dalam kalangan negeri-negeri di Malaysia, berjumlah RM13.3 bilion, meningkat daripada RM11.9 bilion pada tahun sebelumnya (**Carta 6.1**). Peningkatan kukuh sebanyak 11.8 peratus ini didorong terutamanya oleh lonjakan hasil bukan cukai sebanyak 33.2 peratus.

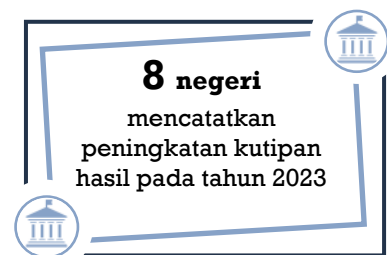
Kerajaan Negeri Sabah yang berada di tempat kedua merekodkan pertumbuhan marginal sebanyak 0.2 peratus. Kenaikan ini disokong oleh peningkatan hasil bukan cukai yang memberangsangkan sebanyak 13.5 peratus, namun pertumbuhan keseluruhan diperlahankan oleh penurunan hasil cukai sebanyak 14.6 peratus.

Sementara itu, Kerajaan Negeri Selangor menduduki tangga ketiga dengan peningkatan kutipan hasil sebanyak RM0.2 bilion kepada RM2.7 bilion. Secara keseluruhan, majoriti negeri mencatatkan peningkatan dalam kutipan hasil, kecuali Terengganu, Kelantan, Pulau Pinang, Melaka dan Perlis yang menunjukkan penyusutan kutipan berbanding tahun sebelumnya.

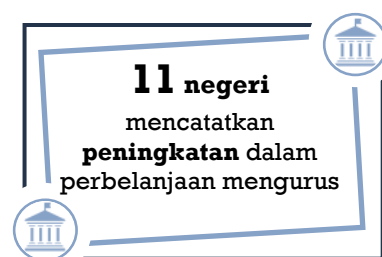
Carta 6.1 : Kutipan hasil kerajaan negeri, 2022-2023

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri

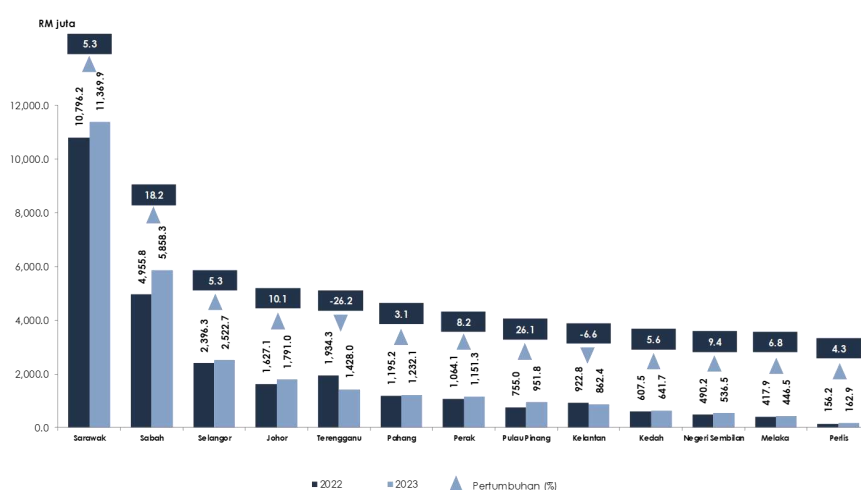

Perbelanjaan mengurus dan hasil saling berkait rapat dan merupakan asas kepada kelancaran fungsi sektor kerajaan. Bagi tahun 2023, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi berjumlah RM11.4 bilion, meningkat daripada RM10.8 bilion pada tahun 2022. Peningkatan sebanyak RM0.6 bilion atau 5.3 peratus ini didorong oleh pertambahan perbelanjaan dalam perbelanjaan perkhidmatan dan bekalan (**Carta 6.2**).

Perbelanjaan tertinggi seterusnya direkodkan oleh Kerajaan Negeri Sabah iaitu sebanyak RM5.9 bilion, bertambah 18.2 peratus disokong oleh peningkatan komponen perbelanjaan lain.

Selain Sarawak dan Sabah, sembilan negeri lain turut mencatatkan peningkatan perbelanjaan mengurus pada tahun 2023. Kerajaan Negeri Selangor mencatatkan perbelanjaan sebanyak RM2,522.7 juta, berkembang 5.3 peratus berbanding tahun sebelumnya. Ini diikuti oleh Johor (RM1,791.0 juta), Pahang (RM1,232.1 juta), Perak (RM1,151.3 juta), Pulau Pinang (RM951.8 juta), Kedah (RM641.7 juta), Negeri Sembilan (RM538.5 juta), Melaka (RM446.5 juta) dan Perlis (RM162.9 juta). Walau bagaimanapun, negeri Terengganu dan Kelantan merekodkan pengurangan masing-masing sebanyak 26.2 peratus dan 6.6 peratus dalam perbelanjaan mengurus.

Carta 6.2 : Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2022-2023

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

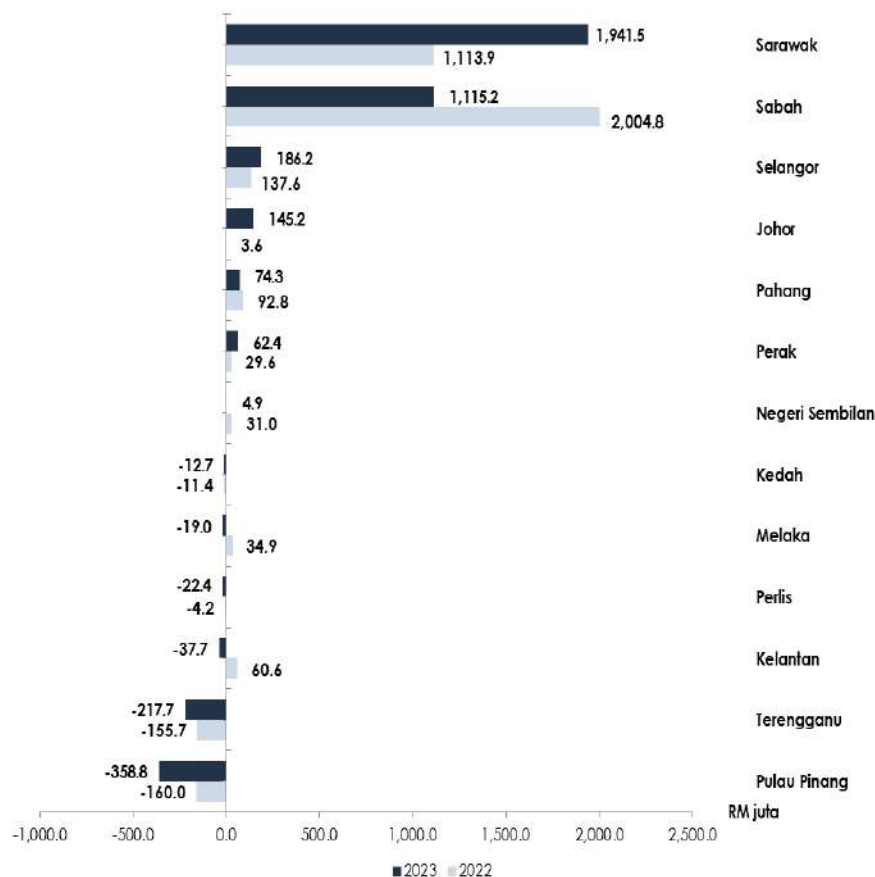
Surplus/defisit kerajaan negeri

Penyata Akaun Hasil Disatukan menunjukkan perbandingan antara jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus bagi setiap kerajaan negeri dalam satu-satu tahun kewangan. Pada tahun 2023, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan surplus tertinggi sebanyak RM1.9 bilion, meningkat ketara berbanding RM1.1 bilion pada tahun sebelumnya. Lonjakan ini dipacu oleh peningkatan hasil bukan cukai.

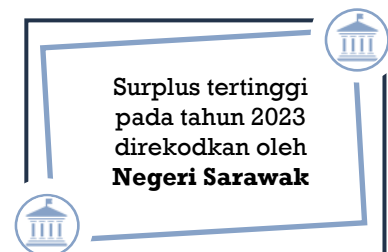
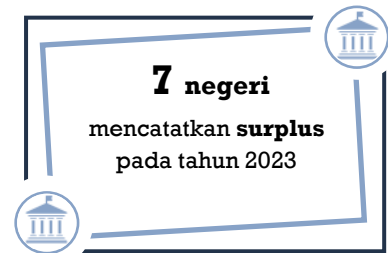
Sebaliknya, Kerajaan Negeri Pulau Pinang merekodkan defisit terbesar berjumlah RM358.8 juta, meningkat daripada RM160.0 juta pada tahun 2022. Defisit ini berpunca daripada penyusutan hasil bukan cukai serta kenaikan dalam perbelanjaan pemberian dan kenaikan bayaran tetap.

Secara keseluruhan, tujuh buah negeri mencatatkan surplus, manakala enam negeri mengalami defisit seperti di **Carta 6.3**.

Carta 6.3: Surplus/defisit mengikut negeri, 2022-2023

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI KELANTAN

Hasil Kerajaan Negeri Kelantan

RM824.7 juta

Hasil Kerajaan Negeri
Kelantan pada tahun
2023

Hasil dan perbelanjaan mengurus saling berkait rapat dan merupakan asas kepada kelancaran fungsi sektor kerajaan. Kutipan hasil Kerajaan Negeri Kelantan mencatatkan penyusutan sebanyak 16.1 peratus iaitu daripada RM983.4 juta pada tahun sebelumnya kepada RM824.7 juta pada tahun 2023 (**Carta 6.4**). Penyusutan ini didorong oleh penurunan dalam komponen terimaan bukan hasil dan hasil bukan cukai masing-masing sebanyak RM145.6 juta dan RM19.8 juta.

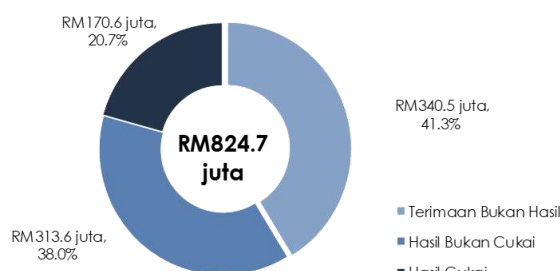
Carta 6.4 : Siri masa hasil Kerajaan Negeri Kelantan, 2016-2023

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Daripada keseluruhan hasil, komponen terimaan bukan hasil merupakan penyumbang tertinggi dengan menyumbang 41.3 peratus, seperti ditunjukkan dalam **Carta 6.5**.

Carta 6.5 : Hasil Kerajaan Negeri Kelantan, 2023

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

41.3%

Sumbangan **terimaan
bukan hasil** pada
tahun 2023

Secara terperinci, hasil cukai berjumlah RM170.6 juta, dengan cukai tanah menjadi penyumbang utama sebanyak RM92.7 juta menunjukkan penurunan sebanyak RM1.3 juta, iaitu 1.3 peratus berbanding tahun sebelum (**Jadual 6.3**). Hasil bukan cukai pula merekodkan kutipan sebanyak RM313.6 juta. Antara penyumbang utama hasil ini ialah perolehan dari jualan barang-barang sebanyak RM149.8 juta menyusut sebanyak RM31.0 juta (17.1%). Sementara itu, terimaan bukan hasil berjumlah RM340.5 juta, dengan terimaan daripada agensi kerajaan menjadi penyumbang terbesar sebanyak RM319.6 juta, mencatatkan pengurangan sebanyak RM130.0 juta (28.9%) berbanding tahun 2022.

Jadual 6.3 : Penyumbang utama bagi setiap kategori hasil Kerajaan Negeri Kelantan, 2022-2023

Kategori hasil	Penyumbang utama	RM juta	
		2022	2023
Hasil cukai	Cukai tanah	93.9	92.7
Hasil bukan cukai	Perolehan daripada jualan barang-barang	180.8	149.8
Terimaan bukan hasil	Terimaan dari agensi kerajaan	449.5	319.6

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

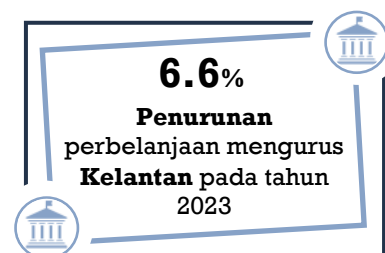
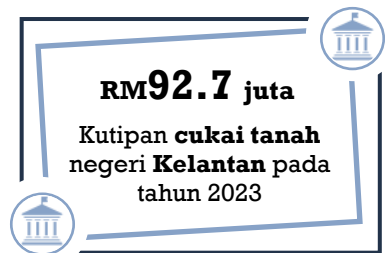
Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Kelantan

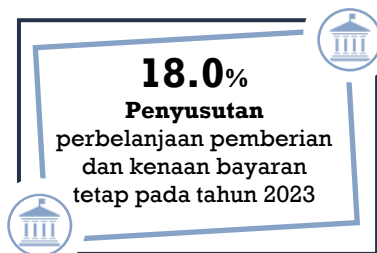
Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri terdiri daripada bayaran emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaan bayaran tetap dan perbelanjaan lain. Bagi tahun 2023, jumlah peruntukan yang diluluskan bagi perbelanjaan mengurus adalah sebanyak RM1,313.8 juta, dan daripada jumlah ini, sebanyak RM862.4 juta atau 65.6 peratus telah dibelanjakan (**Carta 6.6**).

Carta 6.6 : Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Kelantan, 2016-2023

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Secara keseluruhan, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Kelantan mencatatkan penyusutan sebanyak RM60.5 juta atau 6.6 peratus iaitu daripada RM922.8 juta pada tahun 2022 kepada RM862.4 juta pada tahun 2023 (**Jadual 6.4**).

Penyusutan ini didorong oleh pemberian dan kenaikan bayaran tetap, yang mencatatkan penurunan sebanyak RM97.8 juta. Selain itu, perbelanjaan aset turut menyusut sebanyak RM11.5 juta. Walau bagaimanapun, perkhidmatan dan bekalan, emolumen serta perbelanjaan lain mencatatkan peningkatan masing-masing sebanyak RM32.4 juta, RM11.4 juta dan RM5.0 juta.

Jadual 6.4 : Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Kelantan, 2022-2023

Butiran perbelanjaan	RM juta		Perubahan	
	2022	2023	RM juta	%
Emolumen	182.5	193.8	11.4	9.2
Perkhidmatan dan bekalan	160.5	192.9	32.4	20.2
Aset	32.5	21.0	-11.5	-35.3
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap ¹	543.3	445.5	-97.8	-18.0
Perbelanjaan lain	4.1	9.2	5.0	121.5
Jumlah	922.8	862.4	-60.5	-6.6

¹ Termasuk pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit Kerajaan Negeri Kelantan

Kerajaan Negeri Kelantan mengakhiri tahun kewangan 2023 dengan defisit semasa berjumlah RM37.7 juta, berbanding surplus RM60.6 juta yang direkodkan pada tahun 2022 seperti di **Jadual 6.5**.

Jadual 6.5 : Surplus/defisit Kerajaan Negeri Kelantan, 2022-2023

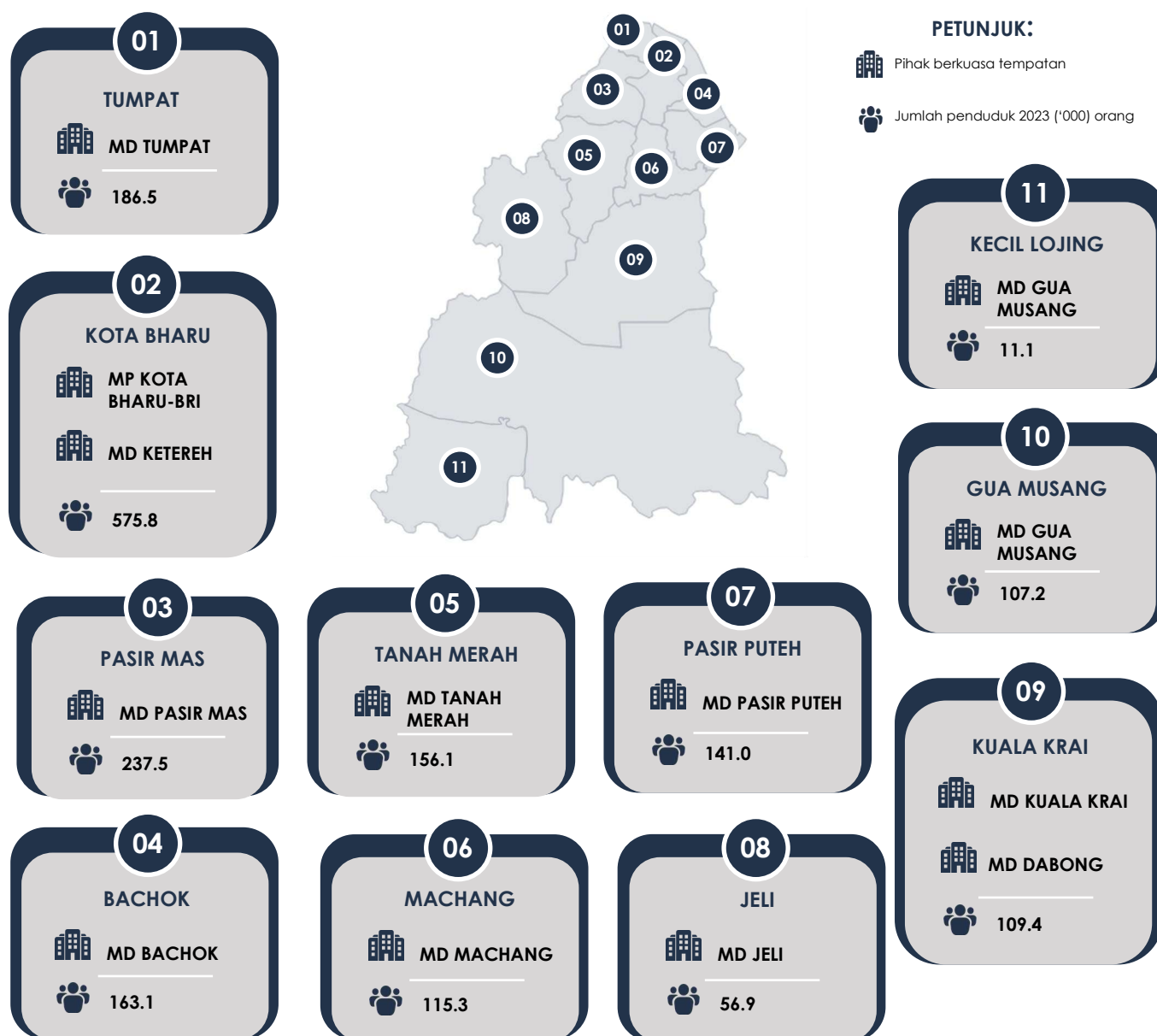
Butiran	RM juta		Perubahan	
	2022	2023	RM juta	%
Hasil	983.4	824.7	-158.7	-16.1
Perbelanjaan mengurus	922.8	862.4	-60.5	-6.6
Surplus/defisit	60.6	-37.7	-98.3	-162.1

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

PIHAK BERKUASA TEMPATAN DI KELANTAN

KELANTAN mempunyai **1 majlis perbandaran** dan **11 majlis daerah**

Nota:

- MP = Majlis Perbandaran, MD = Majlis Daerah

The background features a dark blue horizontal band with a torn paper effect at its top and bottom edges. Above this band, there are several overlapping, semi-transparent geometric shapes in shades of light gray and yellow, creating a layered, abstract composition.

JADUAL STATISTIK

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Pertanian		99,109	98,843	100,164	100,393	103,458
1.1	Getah	2,444	2,230	1,790	1,672	1,847
1.2	Kelapa sawit	36,869	34,789	36,120	36,203	38,063
1.3	Ternakan	16,002	16,495	16,639	16,884	17,444
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	9,683	9,993	10,127	10,270	10,734
1.3.2	Lembu/ kerbau	1,199	1,258	1,252	1,258	1,232
1.3.3	Ternakan lain	5,120	5,244	5,259	5,355	5,478
1.4	Pertanian lain	27,367	28,838	28,790	29,335	29,729
1.4.1	Padi	2,388	2,433	2,224	2,164	2,047
1.4.2	Sayur-sayuran	12,152	13,120	13,146	13,475	13,698
1.4.3	Buah-buahan	4,929	5,335	5,392	5,492	5,655
1.4.4	Tanaman makanan	6,687	6,710	6,725	6,862	6,972
1.4.5	Lain-lain	1,212	1,240	1,302	1,342	1,357
1.5	Perhutanan dan pembalakan	5,140	5,241	5,271	4,813	4,553
1.6	Perikanan	11,286	11,250	11,555	11,486	11,822
1.6.1	Perikanan laut	7,293	7,266	7,255	7,229	7,586
1.6.2	Akuakultur	3,992	3,984	4,300	4,257	4,235
2. Perlombongan dan pengkuarian		92,879	93,717	97,004	97,537	98,432
2.1	Minyak mentah dan kondensat	38,430	36,410	36,283	36,144	35,155
2.2	Gas asli	45,896	49,166	51,748	52,034	53,596
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	8,554	8,142	8,973	9,360	9,681
3. Pembuatan		307,606	336,724	364,226	366,793	382,034
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	12,771	11,618	11,393	11,871	12,496
3.2	Prosesan makanan	18,110	19,898	21,559	22,758	23,835
3.3	Minuman	4,526	4,975	5,629	5,711	6,104
3.4	Produk tembakau	3,183	2,781	3,388	3,862	4,244
3.5	Tekstil dan pakaian	4,809	5,132	5,294	5,301	5,407
3.6	Kulit dan produk berkaitan	635	705	877	943	997
3.7	Keluaran kayu	6,768	7,383	7,893	7,567	7,845
3.8	Kertas dan produk kertas	4,547	5,238	5,632	5,848	6,018
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3,974	4,107	4,364	4,620	4,994
3.10	Produk petroleum bertapis	35,286	39,784	41,934	40,986	41,783
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	32,201	35,502	36,600	37,926	38,847
3.12	Produk getah	12,076	14,722	12,295	11,419	12,384
3.13	Produk plastik	10,521	11,779	12,103	11,774	12,403
3.14	Produk mineral bukan logam	10,569	10,695	11,671	12,168	13,054
3.15	Logam asas	8,055	8,277	8,827	9,086	9,505
3.16	Produk logam yang direka	14,173	15,129	16,191	17,331	18,911
3.17	Jentera dan peralatan	10,212	11,291	12,007	11,770	12,222
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	5,637	6,407	6,740	7,055	8,044

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 (samb.)

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	6,317	7,187	7,924	8,083	8,033
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	63,889	74,092	86,501	83,918	87,242
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	5,307	5,768	6,452	6,892	7,026
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	24,935	25,265	29,114	30,149	30,349
3.23	Perabot	4,785	4,613	5,058	4,829	5,169
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	4,320	4,375	4,778	4,927	5,121
4. Pembinaan		53,616	50,839	53,455	56,663	66,580
4.1	Bangunan kediaman	12,819	11,227	11,099	11,371	13,513
4.2	Bangunan bukan kediaman	11,945	11,731	14,044	13,983	15,947
4.3	Kejuruteraan awam	17,836	14,590	14,220	16,287	18,946
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	11,015	13,291	14,091	15,021	18,174
5. Perkhidmatan		777,693	795,116	884,870	930,363	980,110
5.1	Utiliti	37,950	39,021	40,399	41,487	42,983
5.1.1	Elektrik dan gas	29,610	30,200	31,337	32,052	33,868
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	8,341	8,821	9,062	9,436	9,115
5.2	Perdagangan borong dan runcit	228,561	233,686	265,943	281,713	293,744
5.2.1	Perdagangan borong	102,246	106,071	110,216	115,453	120,268
5.2.2	Perdagangan runcit	103,999	107,382	127,411	135,378	141,199
5.2.3	Kenderaan bermotor	22,315	20,233	28,316	30,882	32,277
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	36,539	32,622	43,894	47,019	49,919
5.3.1	Makanan dan minuman	31674.708	28,938	35,249	36,099	37,536
5.3.2	Penginapan	4,864	3,684	8,646	10,920	12,383
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	42,078	42,603	55,250	62,785	69,510
5.4.1	Pengangkutan darat	9,830	10,171	13,984	16,130	17,866
5.4.2	Pengangkutan air	6,006	6,217	7,175	8,035	8,755
5.4.3	Pengangkutan udara	2,113	1,311	2,827	3,645	4,263
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	7,082	7,239	5,854	6,493	6,854
5.4.5	Operasi lebuh raya	7,190	7,051	7,081	8,078	9,088
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	7,048	7,456	14,545	16,360	18,389
5.4.7	Pos dan kurier	2,809	3,158	3,785	4,045	4,296
5.5	Maklumat dan komunikasi	89,203	94,600	99,477	103,018	106,518
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	7,222	7,140	7,874	8,354	8,873
5.5.2	Telekomunikasi	62,387	67,458	70,240	72,497	74,748
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	19,594	20,002	21,364	22,167	22,898
5.6	Kewangan	70,952	77,344	78,913	78,201	81,685
5.6.1	Pengantara kewangan	58,675	64,717	66,575	63,612	66,093
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	12,277	12,627	12,338	14,588	15,592

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 (samb.)

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
5.7	Insurans	25,150	28,428	27,244	25,380	27,006
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	24,591	27,838	26,588	24,575	26,311
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	559	590	656	805	696
5.8	Hartanah	17,766	15,466	20,177	20,937	23,525
5.9	Perkhidmatan perniagaan	40,999	37,954	46,033	50,944	55,182
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	30,041	28,506	33,569	36,733	39,926
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	10,959	9,448	12,464	14,210	15,255
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	32,606	33,104	33,698	34,781	35,870
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	29,589	27,315	34,487	37,808	40,808
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	9,454	10,246	11,342	12,492	13,595
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	10,994	10,592	11,459	12,305	13,214
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	9,141	6,477	11,686	13,011	13,998
5.12	Perkhidmatan kerajaan	124,699	131,482	137,784	144,593	151,515
5.12.1	Perkhidmatan awam am	12,147	15,400	23,240	23,171	22,277
5.12.2	Pertahanan	8,148	8,240	8,270	8,702	8,784
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	10,204	10,739	10,527	11,368	11,578
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	17,669	17,696	17,278	19,569	21,341
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	421	468	103	328	302
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	3,897	3,694	3,492	3,917	4,168
5.12.7	Kesihatan	19,652	21,521	19,986	22,212	23,381
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	2,256	2,602	2,458	2,757	3,003
5.12.9	Pendidikan	47,583	48,983	50,171	50,004	54,288
5.12.10	Perlindungan sosial	2,722	2,140	2,259	2,566	2,394
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	460	498	569	600	658
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1,141	993	1,001	1,097	1,188
6. Tambah Duti import		15,346	15,642	16,784	18,392	19,692
KDNK pada harga pembeli		1,346,249	1,390,882	1,516,503	1,570,142	1,650,305

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan

		(%)				
Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Pertanian		-2.4	-0.3	1.3	0.2	3.1
1.1	Getah	-18.6	-8.8	-19.7	-6.6	10.5
1.2	Kelapa sawit	-3.6	-5.6	3.8	0.2	5.1
1.3	Ternakan	3.5	3.1	0.9	1.5	3.3
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	4.5	3.2	1.3	1.4	4.5
1.3.2	Lembu/ kerbau	8.9	5.0	-0.5	0.5	-2.0
1.3.3	Ternakan lain	0.6	2.4	0.3	1.8	2.3
1.4	Pertanian lain	3.8	5.4	-0.2	1.9	1.3
1.4.1	Padi	1.1	1.9	-8.6	-2.7	-5.4
1.4.2	Sayur-sayuran	6.8	8.0	0.2	2.5	1.7
1.4.3	Buah-buahan	3.5	8.3	1.1	1.9	3.0
1.4.4	Tanaman makanan	-0.1	0.3	0.2	2.0	1.6
1.4.5	Lain-lain	2.9	2.3	5.0	3.1	1.1
1.5	Perhutanan dan pembalakan	-19.5	2.0	0.6	-8.7	-5.4
1.6	Perikanan	-6.9	-0.3	2.7	-0.6	2.9
1.6.1	Perikanan laut	-9.4	-0.4	-0.2	-0.4	4.9
1.6.2	Akuakultur	-1.9	-0.2	7.9	-1.0	-0.5
2. Perlombongan dan pengkuarian		-9.7	0.9	3.5	0.5	0.9
2.1	Minyak mentah dan kondensat	-9.5	-5.3	-0.3	-0.4	-2.7
2.2	Gas asli	-9.4	7.1	5.3	0.6	3.0
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-12.6	-4.8	10.2	4.3	3.4
3. Pembuatan		-2.7	9.5	8.2	0.7	4.2
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-3.1	-9.0	-1.9	4.2	5.3
3.2	Prosesan makanan	4.9	9.9	8.3	5.6	4.7
3.3	Minuman	-14.3	9.9	13.1	1.5	6.9
3.4	Produk tembakau	-18.4	-12.6	21.8	14.0	9.9
3.5	Tekstil dan pakaian	-12.0	6.7	3.1	0.1	2.0
3.6	Kulit dan produk berkaitan	-19.2	11.1	24.3	7.5	5.7
3.7	Keluaran kayu	-12.0	9.1	6.9	-4.1	3.7
3.8	Kertas dan produk kertas	-2.7	15.2	7.5	3.8	2.9
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	-5.0	3.3	6.2	5.9	8.1
3.10	Produk petroleum bertapis	-9.6	12.7	5.4	-2.3	1.9
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-4.6	10.2	3.1	3.6	2.4
3.12	Produk getah	52.1	21.9	-16.5	-7.1	8.5
3.13	Produk plastik	2.6	12.0	2.7	-2.7	5.3
3.14	Produk mineral bukan logam	-15.0	1.2	9.1	4.3	7.3
3.15	Logam asas	-5.2	2.8	6.6	2.9	4.6
3.16	Produk logam yang direka	-15.5	6.7	7.0	7.0	9.1
3.17	Jentera dan peralatan	1.4	10.6	6.3	-2.0	3.8
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	-1.4	13.7	5.2	4.7	14.0

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

		(%)				
Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	0.4	13.8	10.2	2.0	-0.6
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	3.6	16.0	16.7	-3.0	4.0
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	-1.3	8.7	11.8	6.8	1.9
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-4.7	1.3	15.2	3.6	0.7
3.23	Perabot	-6.9	-3.6	9.6	-4.5	7.0
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-8.4	1.3	9.2	3.1	3.9
4.	Pembinaan	-19.3	-5.2	5.1	6.0	17.5
4.1	Bangunan kediaman	-16.5	-12.4	-1.1	2.4	18.8
4.2	Bangunan bukan kediaman	-15.8	-1.8	19.7	-0.4	14.0
4.3	Kejuruteraan awam	-28.1	-18.2	-2.5	14.5	16.3
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	-8.9	20.7	6.0	6.6	21.0
5.	Perkhidmatan	-5.2	2.2	11.3	5.1	5.3
5.1	Utiliti	-1.0	2.8	3.5	2.7	3.6
5.1.1	Elektrik dan gas	-3.2	2.0	3.8	2.3	5.7
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	7.9	5.8	2.7	4.1	-3.4
5.2	Perdagangan borong dan runcit	-5.8	2.2	13.8	5.9	4.3
5.2.1	Perdagangan borong	-5.1	3.7	3.9	4.8	4.2
5.2.2	Perdagangan runcit	-5.7	3.3	18.7	6.3	4.3
5.2.3	Kenderaan bermotor	-9.9	-9.3	40.0	9.1	4.5
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	-26.7	-10.7	34.6	7.1	6.2
5.3.1	Makanan dan minuman	-20.8	-8.6	21.8	2.4	4.0
5.3.2	Penginapan	-50.6	-24.3	134.7	26.3	13.4
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	-21.5	1.2	29.7	13.6	10.7
5.4.1	Pengangkutan darat	-27.0	3.5	37.5	15.4	10.8
5.4.2	Pengangkutan air	-9.3	3.5	15.4	12.0	9.0
5.4.3	Pengangkutan udara	-66.9	-37.9	115.7	28.9	17.0
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	-10.9	2.2	-19.1	10.9	5.5
5.4.5	Operasi lebuh raya	-14.2	-1.9	0.4	14.1	12.5
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	-16.3	5.8	95.1	12.5	12.4
5.4.7	Pos dan kurier	16.4	12.4	19.9	6.9	6.2
5.5	Maklumat dan komunikasi	5.9	6.1	5.2	3.6	3.4
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	-10.7	-1.1	10.3	6.1	6.2
5.5.2	Telekomunikasi	9.3	8.1	4.1	3.2	3.1
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	3.0	2.1	6.8	3.8	3.3
5.6	Kewangan	2.3	9.0	2.0	-0.9	4.5
5.6.1	Pengantara kewangan	0.3	10.3	2.9	-4.4	3.9
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	12.8	2.8	-2.3	18.2	6.9

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

		(%)				
Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
5.7	Insurans	4.9	13.0	-4.2	-6.8	6.4
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	5.3	13.2	-4.5	-7.6	7.1
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	-8.0	5.5	11.2	22.8	-13.6
5.8	Hartanah	-17.1	-12.9	30.5	3.8	12.4
5.9	Perkhidmatan perniagaan	-13.4	-7.4	21.3	10.7	8.3
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	-8.2	-5.1	17.8	9.4	8.7
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	-25.0	-13.8	31.9	14.0	7.4
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	3.5	1.5	1.8	3.2	3.1
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	-21.7	-7.7	26.3	9.6	7.9
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	-6.1	8.4	10.7	10.1	8.8
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	-6.8	-3.7	8.2	7.4	7.4
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	-42.6	-29.1	80.4	11.3	7.6
5.12	Perkhidmatan kerajaan	5.0	5.4	4.8	4.9	4.8
5.12.1	Perkhidmatan awam am	-14.7	26.8	50.9	-0.3	-3.9
5.12.2	Pertahanan	4.4	1.1	0.4	5.2	0.9
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	5.1	5.2	-2.0	8.0	1.8
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	9.8	0.2	-2.4	13.3	9.1
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	26.5	11.3	-78.0	218.4	-7.9
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	32.0	-5.2	-5.5	12.1	6.4
5.12.7	Kesihatan	11.3	9.5	-7.1	11.1	5.3
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	2.9	15.3	-5.5	12.1	8.9
5.12.9	Pendidikan	3.2	2.9	2.4	-0.3	8.6
5.12.10	Perlindungan sosial	58.6	-21.4	5.6	13.6	-6.7
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	23.3	8.4	14.1	5.5	9.7
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	-10.0	-13.0	0.7	9.6	8.3
6. Tambah Duti import		-5.2	1.9	7.3	9.6	7.1
KDNK pada harga pembeli		-5.5	3.3	9.0	3.5	5.1

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK

		(%)				
Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Pertanian		7.4	7.1	6.6	6.4	6.3
1.1	Getah	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
1.2	Kelapa sawit	2.7	2.5	2.4	2.3	2.3
1.3	Ternakan	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
1.3.2	Lembu/ kerbau	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.3.3	Ternakan lain	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
1.4	Pertanian lain	2.0	2.1	1.9	1.9	1.8
1.4.1	Padi	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
1.4.2	Sayur-sayuran	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8
1.4.3	Buah-buahan	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3
1.4.4	Tanaman makanan	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4
1.4.5	Lain-lain	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.5	Perhutanan dan pembalakan	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
1.6	Perikanan	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7
1.6.1	Perikanan laut	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
1.6.2	Akuakultur	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian		6.9	6.7	6.4	6.2	6.0
2.1	Minyak mentah dan kondensat	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1
2.2	Gas asli	3.4	3.5	3.4	3.3	3.2
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
3. Pembuatan		22.8	24.2	24.0	23.4	23.1
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8
3.2	Prosesan makanan	1.3	1.4	1.4	1.4	1.4
3.3	Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
3.4	Produk tembakau	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3
3.5	Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
3.6	Kulit dan produk berkaitan	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1
3.7	Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8	Kertas dan produk kertas	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.10	Produk petroleum bertapis	2.6	2.9	2.8	2.6	2.5
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.6	2.4	2.4	2.4
3.12	Produk getah	0.9	1.1	0.8	0.7	0.8
3.13	Produk plastik	0.8	0.8	0.8	0.7	0.8
3.14	Produk mineral bukan logam	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
3.15	Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
3.16	Produk logam yang direka	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
3.17	Jentera dan peralatan	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.5	0.4	0.4	0.5

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

		(%)				
Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.7	5.3	5.7	5.3	5.3
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.9	1.8	1.9	1.9	1.8
3.23	Perabot	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
4.	Pembinaan	4.0	3.7	3.5	3.6	4.0
4.1	Bangunan kediaman	1.0	0.8	0.7	0.7	0.8
4.2	Bangunan bukan kediaman	0.9	0.8	0.9	0.9	1.0
4.3	Kejuruteraan awam	1.3	1.0	0.9	1.0	1.1
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.8	1.0	0.9	1.0	1.1
5.	Perkhidmatan	57.8	57.2	58.3	59.3	59.4
5.1	Utiliti	2.8	2.8	2.7	2.6	2.6
5.1.1	Elektrik dan gas	2.2	2.2	2.1	2.0	2.1
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
5.2	Perdagangan borong dan runcit	17.0	16.8	17.5	17.9	17.8
5.2.1	Perdagangan borong	7.6	7.6	7.3	7.4	7.3
5.2.2	Perdagangan runcit	7.7	7.7	8.4	8.6	8.6
5.2.3	Kenderaan bermotor	1.7	1.5	1.9	2.0	2.0
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	2.7	2.3	2.9	3.0	3.0
5.3.1	Makanan dan minuman	2.4	2.1	2.3	2.3	2.3
5.3.2	Penginapan	0.4	0.3	0.6	0.7	0.8
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	3.1	3.1	3.6	4.0	4.2
5.4.1	Pengangkutan darat	0.7	0.7	0.9	1.0	1.1
5.4.2	Pengangkutan air	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5
5.4.3	Pengangkutan udara	0.2	0.1	0.2	0.2	0.3
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4
5.4.5	Operasi lebuh raya	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	0.5	0.5	1.0	1.0	1.1
5.4.7	Pos dan kurier	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3
5.5	Maklumat dan komunikasi	6.6	6.8	6.6	6.6	6.5
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
5.5.2	Telekomunikasi	4.6	4.9	4.6	4.6	4.5
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	1.5	1.4	1.4	1.4	1.4
5.6	Kewangan	5.3	5.6	5.2	5.0	4.9
5.6.1	Pengantara kewangan	4.4	4.7	4.4	4.1	4.0
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	0.9	0.9	0.8	0.9	0.9

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

(%)

Jenis aktiviti ekonomi		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
5.7	Insurans	1.9	2.0	1.8	1.6	1.6
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	1.8	2.0	1.8	1.6	1.6
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
5.8	Hartanah	1.3	1.1	1.3	1.3	1.4
5.9	Perkhidmatan perniagaan	3.0	2.7	3.0	3.2	3.3
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	2.2	2.0	2.2	2.3	2.4
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	0.8	0.7	0.8	0.9	0.9
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	2.4	2.4	2.2	2.2	2.2
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	2.2	2.0	2.3	2.4	2.5
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	0.7	0.5	0.8	0.8	0.8
5.12	Perkhidmatan kerajaan	9.3	9.5	9.1	9.2	9.2
5.12.1	Perkhidmatan awam am	0.9	1.1	1.5	1.5	1.3
5.12.2	Pertahanan	0.6	0.6	0.5	0.6	0.5
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	1.3	1.3	1.1	1.2	1.3
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3
5.12.7	Kesihatan	1.5	1.5	1.3	1.4	1.4
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
5.12.9	Pendidikan	3.5	3.5	3.3	3.2	3.3
5.12.10	Perlindungan sosial	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
6. Tambah Duti import		1.1	1.1	1.1	1.2	1.2
KDNK pada harga pembeli		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024

RM juta

Jenis perbelanjaan	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	802,747	817,103	910,364	952,397	1,000,999
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan					
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	195,369	207,061	221,412	230,983	241,601
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	12,185	11,922	11,967	12,253	12,338
1.1.3 Pakaian dan kasut	27,503	28,047	32,570	34,844	37,799
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	126,625	130,343	139,369	148,556	156,014
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	39,328	39,738	43,681	45,136	48,162
1.1.6 Kesihatan	20,989	22,645	26,621	29,602	32,389
1.1.7 Pengangkutan	93,462	86,052	113,696	124,607	137,664
1.1.8 Komunikasi	77,522	85,735	94,414	101,371	106,811
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	28,548	23,202	33,942	35,751	37,793
1.1.10 Pendidikan	16,455	15,805	17,319	18,627	19,814
1.1.11 Restoran dan hotel	66,709	60,696	76,180	81,724	91,292
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	89,929	90,594	97,548	101,360	108,154
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	19,307	14,837	28,878	48,268	54,646
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	11,899	319	28,107	61,619	84,512
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	714	746	874	933	1,035
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	67,048	64,252	68,945	70,676	75,455
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	16,556	11,619	14,621	16,919	18,073
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	47,640	49,855	51,607	50,538	54,260
1.2.3 Perkhidmatan sosial	2,853	2,778	2,717	3,219	3,122
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	869,796	881,355	979,309	1,023,072	1,076,454
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	802,034	816,357	909,490	951,464	999,964
1.4.1 Barangan	426,635	440,944	533,442	561,769	596,196
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	313,719	326,581	385,130	402,564	433,278
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	46,992	47,234	56,509	57,165	60,071
1.4.1.3 Barangan tahan lama	65,924	67,129	91,804	102,041	102,846
1.4.2 Perkhidmatan	375,399	375,412	376,048	389,694	403,769
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	179,721	190,210	200,948	207,808	217,563
2.1 Perkhidmatan awam am	22,295	26,734	39,951	37,599	34,063
2.2 Pertahanan	13,577	13,651	13,538	14,815	15,700
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	14,948	15,369	14,367	15,494	16,064
2.4 Perkhidmatan ekonomi	27,535	27,380	26,835	29,078	33,839
2.5 Perlindungan alam sekitar	791	897	242	932	1,002
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	5,470	5,345	4,504	5,181	5,603
2.7 Kesihatan	31,167	34,953	32,336	33,891	35,771
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	4,086	4,431	4,439	4,794	5,143
2.9 Pendidikan	57,001	58,672	62,020	62,805	67,258
2.10 Perlindungan sosial	2,853	2,778	2,717	3,219	3,122

Jadual A4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 (samb.)

RM juta

Jenis perbelanjaan	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	281,175	279,242	298,340	314,457	352,316
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset					
3.1.1 Struktur	157,257	141,682	148,483	157,496	181,556
3.1.2 Jentera dan peralatan	100,173	113,636	125,279	131,699	143,894
3.1.3 Aset lain	23,745	23,924	24,577	25,261	26,866
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor					
3.2.1 Awam	70,522	62,740	66,121	71,738	79,721
3.2.2 Swasta	210,653	216,502	232,219	242,719	272,595
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-4,464	20,749	24,506	31,404	9,485
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	830,157	984,094	1,126,873	1,038,085	1,124,259
5.1 Eksport barangan	751,100	911,525	1,012,028	885,422	932,693
5.2 Eksport perkhidmatan	79,057	72,569	114,845	152,663	191,566
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	743,087	900,516	1,044,529	974,008	1,054,317
6.1 Import barangan	623,825	772,112	883,065	786,492	856,172
6.2 Import perkhidmatan	119,262	128,404	161,463	187,515	198,145
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,346,249	1,390,882	1,516,503	1,570,142	1,650,305

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis perbelanjaan		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta		-3.9	1.8	11.4	4.6	5.1
1.1	Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan					
1.1.1	Makanan dan minuman bukan alkohol	5.8	6.0	6.9	4.3	4.6
1.1.2	Minuman alkohol dan tembakau	-2.1	-2.2	0.4	2.4	0.7
1.1.3	Pakaian dan kasut	-12.5	2.0	16.1	7.0	8.5
1.1.4	Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	3.8	2.9	6.9	6.6	5.0
1.1.5	Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	-10.7	1.0	9.9	3.3	6.7
1.1.6	Kesihatan	-4.8	7.9	17.6	11.2	9.4
1.1.7	Pengangkutan	-13.8	-7.9	32.1	9.6	10.5
1.1.8	Komunikasi	8.1	10.6	10.1	7.4	5.4
1.1.9	Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	-48.8	-18.7	46.3	5.3	5.7
1.1.10	Pendidikan	-6.4	-3.9	9.6	7.6	6.4
1.1.11	Restoran dan hotel	-26.6	-9.0	25.5	7.3	11.7
1.1.12	Pelbagai barangan dan perkhidmatan	-11.1	0.7	7.7	3.9	6.7
1.1.13	Pembelian oleh residen di luar negeri	-61.3	-23.2	94.6	67.1	13.2
1.1.14	Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	-84.5	-97.3	8,701.8	119.2	37.2
1.1.15	Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	16.4	4.6	17.2	6.7	10.9
1.2	Penggunaan perseorangan kerajaan am	5.1	-4.2	7.3	2.5	6.8
1.2.1	Perkhidmatan kesihatan	20.3	-29.8	25.8	15.7	6.8
1.2.2	Perkhidmatan pendidikan	-0.4	4.7	3.5	-2.1	7.4
1.2.3	Perkhidmatan sosial	30.0	-2.6	-2.2	18.5	-3.0
1.3	Penggunaan akhir sebenar isi rumah	-3.3	1.3	11.1	4.5	5.2
1.4	Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	-4.0	1.8	11.4	4.6	5.1
1.4.1	Barangan	6.3	3.4	21.0	5.3	6.1
1.4.1.1	Barangan tidak tahan lama	4.4	4.1	17.9	4.5	7.6
1.4.1.2	Barangan separa tahan lama	8.1	0.5	19.6	1.2	5.1
1.4.1.3	Barangan tahan lama	14.6	1.8	36.8	11.2	0.8
1.4.2	Perkhidmatan	-13.4	0.0	0.2	3.6	3.6
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan		4.1	5.8	5.6	3.4	4.7
2.1	Perkhidmatan awam am	-10.8	19.9	49.4	-5.9	-9.4
2.2	Pertahanan	25.1	0.5	-0.8	9.4	6.0
2.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	2.9	2.8	-6.5	7.8	3.7
2.4	Perkhidmatan ekonomi	6.8	-0.6	-2.0	8.4	16.4
2.5	Perlindungan alam sekitar	24.3	13.4	-73.1	285.7	7.5
2.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	18.4	-2.3	-15.7	15.0	8.1
2.7	Kesihatan	8.9	12.1	-7.5	4.8	5.5
2.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	1.5	8.4	0.2	8.0	7.3
2.9	Pendidikan	1.1	2.9	5.7	1.3	7.1
2.10	Perlindungan sosial	30.0	-2.6	-2.2	18.5	-3.0

Jadual A5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

					(%)
Jenis perbelanjaan	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	-14.4	-0.7	6.8	5.4	12.0
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset					
3.1.1 Struktur	-18.3	-9.9	4.8	6.1	15.3
3.1.2 Jentera dan peralatan	-8.6	13.4	10.2	5.1	9.3
3.1.3 Aset lain	-10.6	0.8	2.7	2.8	6.4
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor					
3.2.1 Awam	-21.2	-11.0	5.4	8.5	11.1
3.2.2 Swasta	-11.9	2.8	7.3	4.5	12.3
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-8.6	18.5	14.5	-7.9	8.3
5.1 Eksport barangan	-0.7	21.4	11.0	-12.5	5.3
5.2 Eksport perkhidmatan	-47.8	-8.2	58.3	32.9	25.5
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-7.9	21.2	16.0	-6.8	8.2
6.1 Import barangan	-3.6	23.8	14.4	-10.9	8.9
6.2 Import perkhidmatan	-25.3	7.7	25.7	16.1	5.7
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	-5.5	3.3	9.0	3.5	5.1

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK

		(%)				
Jenis perbelanjaan		2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1.	Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	59.6	58.7	60.0	60.7	60.7
1.1	Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan					
1.1.1	Makanan dan minuman bukan alkohol	14.5	14.9	14.6	14.7	14.6
1.1.2	Minuman alkohol dan tembakau	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7
1.1.3	Pakaian dan kasut	2.0	2.0	2.1	2.2	2.3
1.1.4	Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.4	9.4	9.2	9.5	9.5
1.1.5	Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9
1.1.6	Kesihatan	1.6	1.6	1.8	1.9	2.0
1.1.7	Pengangkutan	6.9	6.2	7.5	7.9	8.3
1.1.8	Komunikasi	5.8	6.2	6.2	6.5	6.5
1.1.9	Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	2.1	1.7	2.2	2.3	2.3
1.1.10	Pendidikan	1.2	1.1	1.1	1.2	1.2
1.1.11	Restoran dan hotel	5.0	4.4	5.0	5.2	5.5
1.1.12	Pelbagai barangan dan perkhidmatan	6.7	6.5	6.4	6.5	6.6
1.1.13	Pembelian oleh residen di luar	1.4	1.1	1.9	3.1	3.3
1.1.14	Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	0.9	0.0	1.9	3.9	5.1
1.1.15	Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.2	Penggunaan perseorangan kerajaan am	5.0	4.6	4.5	4.5	4.6
1.2.1	Perkhidmatan kesihatan	1.2	0.8	1.0	1.1	1.1
1.2.2	Perkhidmatan pendidikan	3.5	3.6	3.4	3.2	3.3
1.2.3	Perkhidmatan sosial	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.3	Penggunaan akhir sebenar isi rumah	64.6	63.4	64.6	65.2	65.2
1.4	Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	59.6	58.7	60.0	60.6	60.6
1.4.1	Barangan	31.7	31.7	35.2	35.8	36.1
1.4.1.1	Barangan tidak tahan lama	23.3	23.5	25.4	25.6	26.3
1.4.1.2	Barangan separa tahan lama	3.5	3.4	3.7	3.6	3.6
1.4.1.3	Barangan tahan lama	4.9	4.8	6.1	6.5	6.2
1.4.2	Perkhidmatan	27.9	27.0	24.8	24.8	24.5
2.	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	13.3	13.7	13.3	13.2	13.2
2.1	Perkhidmatan awam am	1.7	1.9	2.6	2.4	2.1
2.2	Pertahanan	1.0	1.0	0.9	0.9	1.0
2.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	1.1	1.1	0.9	1.0	1.0
2.4	Perkhidmatan ekonomi	2.0	2.0	1.8	1.9	2.1
2.5	Perlindungan alam sekitar	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1
2.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
2.7	Kesihatan	2.3	2.5	2.1	2.2	2.2
2.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
2.9	Pendidikan	4.2	4.2	4.1	4.0	4.1
2.10	Perlindungan sosial	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2

Jadual A6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2020-2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

(%)					
Jenis perbelanjaan	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	20.9	20.1	19.7	20.0	21.3
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset					
3.1.1 Struktur	11.7	10.2	9.8	10.0	11.0
3.1.2 Jentera dan peralatan	7.4	8.2	8.3	8.4	8.7
3.1.3 Aset lain	1.8	1.7	1.6	1.6	1.6
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor					
3.2.1 Awam	5.2	4.5	4.4	4.6	4.8
3.2.2 Swasta	15.6	15.6	15.3	15.5	16.5
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-0.3	1.5	1.6	2.0	0.6
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	61.7	70.8	74.3	66.1	68.1
5.1 Eksport barangan	55.8	65.5	66.7	56.4	56.5
5.2 Eksport perkhidmatan	5.9	5.2	7.6	9.7	11.6
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	55.2	64.7	68.9	62.0	63.9
6.1 Import barangan	46.3	55.5	58.2	50.1	51.9
6.2 Import perkhidmatan	8.9	9.2	10.6	11.9	12.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A7: KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025

								RM juta
Jenis aktiviti ekonomi		Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	tambah Duti import	KDNK pada harga pembeli
2021	ST1	24,349	23,794	83,383	13,617	199,708	4,062	348,913
	ST2	25,015	24,202	83,686	13,129	197,430	4,292	347,755
	ST3	24,597	22,836	81,963	11,923	192,963	3,387	337,669
	ST4	24,883	22,884	87,692	12,170	205,015	3,901	356,545
2022	ST1	24,891	23,404	88,669	12,828	212,563	3,970	366,325
	ST2	24,621	23,993	91,429	13,361	221,762	4,304	379,469
	ST3	25,263	25,226	92,459	13,585	225,333	4,254	386,120
	ST4	25,389	24,381	91,669	13,682	225,212	4,256	384,589
2023	ST1	25,165	24,069	91,581	13,763	227,972	4,495	387,045
	ST2	24,274	23,620	91,446	14,136	230,977	4,601	389,053
	ST3	25,251	24,687	92,164	14,524	236,115	4,589	397,329
	ST4	25,596	25,116	91,594	14,297	235,396	4,703	396,701
2024	ST1	25,645	25,115	93,514	15,381	238,809	4,668	403,132
	ST2	26,223	24,332	95,731	16,505	244,200	4,719	411,709
	ST3	26,159	23,954	97,054	17,395	248,288	5,364	418,215
	ST4	25,428	24,919	95,853	17,355	248,956	4,944	417,456
2025	ST1	25,705	24,434	97,187	17,547	250,618	4,903	420,393

Jadual A8: KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

								(%)
Jenis aktiviti ekonomi		Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	tambah Duti import	KDNK pada harga pembeli
2021	ST1	0.2	3.0	3.8	-1.4	0.8	-7.5	1.4
	ST2	2.7	1.7	0.4	-3.6	-1.1	5.7	-0.3
	ST3	-1.7	-5.6	-2.1	-9.2	-2.3	-21.1	-2.9
	ST4	1.2	0.2	7.0	2.1	6.2	15.2	5.6
2022	ST1	0.0	2.3	1.1	5.4	3.7	1.8	2.7
	ST2	-1.1	2.5	3.1	4.2	4.3	8.4	3.6
	ST3	2.6	5.1	1.1	1.7	1.6	-1.2	1.8
	ST4	0.5	-3.3	-0.9	0.7	-0.1	0.0	-0.4
2023	ST1	-0.9	-1.3	-0.1	0.6	1.2	5.6	0.6
	ST2	-3.5	-1.9	-0.1	2.7	1.3	2.4	0.5
	ST3	4.0	4.5	0.8	2.7	2.2	-0.3	2.1
	ST4	1.4	1.7	-0.6	-1.6	-0.3	2.5	-0.2
2024	ST1	0.2	0.0	2.1	7.6	1.5	-0.7	1.6
	ST2	2.3	-3.1	2.4	7.3	2.3	1.1	2.1
	ST3	-0.2	-1.6	1.4	5.4	1.7	13.7	1.6
	ST4	-2.8	4.0	-1.2	-0.2	0.3	-7.8	-0.2
2025	ST1	1.1	-1.9	1.4	1.1	0.7	-0.8	0.7

Jadual A9: KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025

		RM juta					
Jenis aktiviti ekonomi		Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	Pembentukan modal tetap kasar	Eksport barangan dan perkhidmatan	Import barangan dan perkhidmatan	Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli
2021	ST1	207,830	47,126	72,258	238,042	219,196	348,913
	ST2	195,761	47,759	69,945	247,069	222,855	347,755
	ST3	201,387	47,159	67,076	241,796	222,893	337,669
	ST4	212,125	48,165	69,964	257,187	235,571	356,545
2022	ST1	219,664	50,393	72,234	267,867	254,474	366,325
	ST2	230,421	49,726	74,004	284,221	266,003	379,469
	ST3	231,001	50,474	75,646	293,536	269,805	386,120
	ST4	229,277	50,355	76,456	281,249	254,247	384,589
2023	ST1	233,546	49,573	76,017	262,612	243,135	387,045
	ST2	238,508	51,804	78,178	258,558	241,710	389,053
	ST3	240,341	52,675	79,209	257,314	240,101	397,329
	ST4	240,395	53,302	80,902	259,653	249,366	396,701
2024	ST1	245,081	53,172	83,481	274,213	255,426	403,132
	ST2	250,685	52,821	87,033	280,255	263,215	411,709
	ST3	251,729	55,742	91,015	286,881	271,198	418,215
	ST4	253,964	55,413	90,987	282,717	264,548	417,456
2025	ST1	257,648	55,445	91,674	285,764	263,117	420,393

Jadual A10: KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

		($\%$)					
Jenis aktiviti ekonomi		Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	Pembentukan modal tetap kasar	Eksport barangan dan perkhidmatan	Import barangan dan perkhidmatan	Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli
2021	ST1	1.8	3.2	0.5	8.6	11.6	1.4
	ST2	-5.8	1.3	-3.2	3.8	1.7	-0.3
	ST3	2.9	-1.3	-4.1	-2.1	0.0	-2.9
	ST4	5.3	2.1	4.3	6.4	5.7	5.6
2022	ST1	3.6	4.6	3.2	4.2	8.0	2.7
	ST2	4.9	-1.3	2.5	6.1	4.5	3.6
	ST3	0.3	1.5	2.2	3.3	1.4	1.8
	ST4	-0.7	-0.2	1.1	-4.2	-5.8	-0.4
2023	ST1	1.9	-1.6	-0.6	-6.6	-4.4	0.6
	ST2	2.1	4.5	2.8	-1.5	-0.6	0.5
	ST3	0.8	1.7	1.3	-0.5	-0.7	2.1
	ST4	0.0	1.2	2.1	0.9	3.9	-0.2
2024	ST1	1.9	-0.2	3.2	5.6	2.4	1.6
	ST2	2.3	-0.7	4.3	2.2	3.0	2.1
	ST3	0.4	5.5	4.6	2.4	3.0	1.6
	ST4	0.9	-0.6	0.0	-1.5	-2.5	-0.2
2025	ST1	1.5	0.1	0.8	1.1	-0.5	0.7

Jadual A11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	98,843	100,164	100,393	103,458	22,557	24,050	27,315	24,921
1.1 Getah	2,230	1,790	1,672	1,847	612	443	627	548
1.2 Kelapa sawit	34,789	36,120	36,203	38,063	7,177	8,547	9,613	9,453
1.3 Ternakan	16,495	16,639	16,884	17,444	3,978	3,974	4,284	4,259
1.4 Pertanian lain	28,838	28,790	29,335	29,729	7,002	7,229	8,082	6,525
1.5 Perhutanan dan pembalakan	5,241	5,271	4,813	4,553	1,183	1,280	1,437	1,341
1.6 Perikanan laut	7,266	7,255	7,229	7,586	1,781	1,593	2,181	1,710
1.7 Akuakultur	3,984	4,300	4,257	4,235	825	983	1,091	1,085
2. Perlombongan dan pengkuarian	93,717	97,004	97,537	98,432	24,630	24,073	21,207	23,807
2.1 Minyak mentah dan kondensat	36,410	36,283	36,144	35,155	9,775	9,594	8,281	8,760
2.2 Gas asli	49,166	51,748	52,034	53,596	12,746	12,820	10,987	12,612
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	8,142	8,973	9,360	9,681	2,109	1,660	1,938	2,435
3. Pembuatan	336,724	364,226	366,793	382,034	81,682	81,516	81,670	91,857
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11,618	11,393	11,871	12,496	2,324	3,106	2,963	3,225
3.2 Prosesan makanan	19,898	21,559	22,758	23,835	4,436	5,011	5,440	5,011
3.3 Minuman	4,975	5,629	5,711	6,104	1,141	1,251	1,190	1,393
3.4 Produk tembakau	2,781	3,388	3,862	4,244	864	753	215	949
3.5 Tekstil dan pakaian	5,132	5,294	5,301	5,407	1,312	1,159	1,231	1,431
3.6 Kulit dan produk berkaitan	705	877	943	997	219	222	115	149
3.7 Keluaran kayu	7,383	7,893	7,567	7,845	1,896	1,700	1,690	2,096
3.8 Kertas dan produk kertas	5,238	5,632	5,848	6,018	1,289	1,294	1,394	1,260
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4,107	4,364	4,620	4,994	1,220	869	831	1,188
3.10 Produk petroleum bertapis	39,784	41,934	40,986	41,783	9,418	9,598	10,401	10,367
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	35,502	36,600	37,926	38,847	8,742	7,914	9,130	9,716
3.12 Produk getah	14,722	12,295	11,419	12,384	3,027	4,351	3,952	3,392
3.13 Produk plastik	11,779	12,103	11,774	12,403	2,651	2,578	3,646	2,904
3.14 Produk mineral bukan logam	10,695	11,671	12,168	13,054	2,808	2,441	2,428	3,018
3.15 Logam asas	8,277	8,827	9,086	9,505	1,857	2,017	2,040	2,363
3.16 Produk logam yang direka	15,129	16,191	17,331	18,911	4,029	3,704	3,383	4,014
3.17 Jentera dan peralatan	11,291	12,007	11,770	12,222	3,367	2,628	2,684	2,612
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	6,407	6,740	7,055	8,044	1,489	1,563	1,617	1,738
3.19 Kelengkapan elektrik	7,187	7,924	8,083	8,033	1,643	2,102	1,487	1,956
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	74,092	86,501	83,918	87,242	18,608	17,086	18,004	20,395
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	5,768	6,452	6,892	7,026	1,040	1,540	1,441	1,747
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	25,265	29,114	30,149	30,349	5,920	6,479	4,430	8,435
3.23 Perabot	4,613	5,058	4,829	5,169	1,417	1,245	779	1,172
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	4,375	4,778	4,927	5,121	965	904	1,180	1,325

Jadual A11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 (samb.)

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	50,839	53,455	56,663	66,580	13,766	12,634	11,830	12,609
4.1 Bangunan kediaman	11,227	11,099	11,371	13,513	3,439	2,585	2,485	2,719
4.2 Bangunan bukan kediaman	11,731	14,044	13,983	15,947	2,948	2,995	2,472	3,316
4.3 Kejuruteraan awam	14,590	14,220	16,287	18,946	4,201	3,684	3,600	3,105
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	13,291	14,091	15,021	18,174	3,179	3,369	3,273	3,470
5. Perkhidmatan	795,116	884,870	930,363	980,110	197,340	191,669	192,122	213,986
5.1 Elektrik dan gas	30,200	31,337	32,052	33,868	7,406	7,506	7,331	7,958
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	8,821	9,062	9,436	9,115	2,117	2,197	2,235	2,272
5.3 Perdagangan borong	106,071	110,216	115,453	120,268	24,916	25,150	27,077	28,928
5.4 Perdagangan runcit	107,382	127,411	135,378	141,199	27,330	25,291	24,833	29,928
5.5 Kenderaan bermotor	20,233	28,316	30,882	32,277	5,593	3,856	3,527	7,256
5.6 Makanan dan minuman	28,938	35,249	36,099	37,536	7,459	7,034	6,716	7,729
5.7 Penginapan	3,684	8,646	10,920	12,383	898	732	556	1,498
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	42,603	55,250	62,785	69,510	10,596	9,996	9,908	12,103
5.9 Maklumat dan komunikasi	94,600	99,477	103,018	106,518	23,142	23,399	23,979	24,081
5.10 Kewangan	77,344	78,913	78,201	81,685	19,560	19,642	18,830	19,311
5.11 Insurans	28,428	27,244	25,380	27,006	7,379	6,657	6,919	7,472
5.12 Hartanah	15,466	20,177	20,937	23,525	4,344	3,674	3,702	3,746
5.13 Perkhidmatan perniagaan	37,954	46,033	50,944	55,182	9,879	9,719	8,635	9,721
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	10,246	11,342	12,492	13,595	2,350	2,563	2,620	2,713
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	10,592	11,459	12,305	13,214	2,604	2,619	2,668	2,701
5.16 Perkhidmatan lain	41,072	46,954	49,489	51,714	10,544	10,194	9,484	10,850
5.17 Perkhidmatan kerajaan	131,482	137,784	144,593	151,515	31,222	31,440	33,101	35,718
6. Tambah Duti import	15,642	16,784	18,392	19,692	3,938	4,218	3,278	4,207
KDNK pada harga pembeli	1,390,882	1,516,503	1,570,142	1,650,305	343,912	338,160	337,421	371,388

Jadual A11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 (samb.)

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	22,929	23,647	28,022	25,566	23,128	23,364	28,039	25,862
1.1 Getah	473	367	522	428	410	381	437	444
1.2 Kelapa sawit	7,456	8,209	10,099	10,356	7,712	7,640	10,326	10,526
1.3 Ternakan	4,056	3,924	4,461	4,198	3,979	3,930	4,595	4,379
1.4 Pertanian lain	7,089	7,215	8,006	6,480	7,168	7,451	8,124	6,593
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1,192	1,304	1,533	1,242	1,196	1,301	1,186	1,130
1.6 Perikanan laut	1,816	1,607	2,151	1,681	1,758	1,560	2,120	1,791
1.7 Akuakultur	848	1,022	1,250	1,180	906	1,101	1,251	999
2. Perlombongan dan pengkuarian	24,378	23,667	23,422	25,536	25,112	23,143	22,944	26,338
2.1 Minyak mentah dan kondensat	9,193	9,112	8,644	9,335	9,339	8,801	8,499	9,505
2.2 Gas asli	12,996	12,761	12,513	13,478	13,398	12,464	12,095	14,077
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	2,190	1,794	2,266	2,723	2,375	1,878	2,351	2,756
3. Pembuatan	87,195	89,063	92,431	95,536	90,008	89,171	92,325	95,290
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	2,331	2,822	2,956	3,284	2,645	2,835	2,947	3,444
3.2 Prosesan makanan	4,788	5,522	5,915	5,334	4,981	5,687	6,289	5,801
3.3 Minuman	1,225	1,520	1,460	1,423	1,205	1,542	1,467	1,498
3.4 Produk tembakau	885	1,050	639	815	1,021	1,253	727	861
3.5 Tekstil dan pakaian	1,381	1,210	1,304	1,399	1,378	1,240	1,300	1,382
3.6 Kulit dan produk berkaitan	224	268	209	176	241	293	219	190
3.7 Keluaran kayu	2,069	1,889	2,001	1,934	1,894	1,797	1,946	1,929
3.8 Kertas dan produk kertas	1,394	1,403	1,556	1,280	1,444	1,447	1,599	1,359
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1,237	970	900	1,257	1,281	1,033	981	1,325
3.10 Produk petroleum bertapis	9,672	9,884	11,514	10,864	10,278	9,656	10,546	10,507
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	8,930	8,303	9,487	9,879	9,162	8,642	10,033	10,089
3.12 Produk getah	2,364	3,383	3,447	3,101	2,193	2,963	3,225	3,038
3.13 Produk plastik	2,789	2,685	3,837	2,792	2,545	2,596	3,797	2,837
3.14 Produk mineral bukan logam	2,961	2,764	2,879	3,067	3,060	2,838	3,015	3,254
3.15 Logam asas	1,993	2,218	2,237	2,378	2,026	2,326	2,297	2,437
3.16 Produk logam yang direka	4,204	4,033	3,803	4,151	4,390	4,342	4,095	4,504
3.17 Jentera dan peralatan	3,589	2,787	2,978	2,654	3,627	2,729	2,844	2,570
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	1,627	1,702	1,780	1,632	1,500	1,555	2,046	1,955
3.19 Kelengkapan elektrik	1,882	2,250	1,688	2,103	1,920	2,333	1,719	2,110
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	21,949	20,390	21,451	22,712	23,054	19,996	20,421	20,447
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	1,115	1,656	1,718	1,962	1,200	1,751	1,832	2,109
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6,064	7,878	6,305	8,867	6,567	7,904	6,618	9,059
3.23 Perabot	1,522	1,467	975	1,094	1,354	1,369	945	1,162
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	998	1,011	1,391	1,378	1,042	1,044	1,421	1,420

Jadual A11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	RM juta							
	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	12,944	12,973	13,626	13,912	13,896	13,778	14,599	14,390
4.1 Bangunan kediaman	2,916	2,658	2,733	2,792	2,818	2,823	2,901	2,830
4.2 Bangunan bukan kediaman	3,192	3,525	3,414	3,914	3,395	3,605	3,263	3,720
4.3 Kejuruteraan awam	3,443	3,308	3,875	3,594	3,993	3,645	4,446	4,203
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	3,393	3,483	3,604	3,612	3,690	3,705	3,988	3,638
5. Perkhidmatan	210,076	215,854	225,150	233,791	225,405	225,308	236,338	243,312
5.1 Elektrik dan gas	7,580	7,884	7,976	7,898	7,557	8,084	8,126	8,285
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	2,133	2,201	2,349	2,380	2,224	2,354	2,413	2,444
5.3 Perdagangan borong	25,327	26,627	29,043	29,220	26,197	27,785	30,871	30,601
5.4 Perdagangan runcit	28,897	30,877	31,996	35,642	33,152	32,405	33,144	36,677
5.5 Kenderaan bermotor	6,115	6,479	7,969	7,754	6,858	6,707	8,803	8,514
5.6 Makanan dan minuman	8,600	8,834	8,858	8,956	8,976	8,906	9,048	9,170
5.7 Penginapan	1,719	1,987	2,343	2,597	2,603	2,662	2,770	2,884
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	12,939	13,704	14,091	14,516	15,015	15,554	15,890	16,326
5.9 Maklumat dan komunikasi	24,579	24,775	25,019	25,104	25,512	25,685	25,896	25,926
5.10 Kewangan	19,033	19,659	20,143	20,077	19,502	19,187	20,000	19,512
5.11 Insurans	7,537	6,219	6,519	6,969	7,510	5,314	6,411	6,145
5.12 Hartanah	4,949	5,015	5,064	5,148	5,028	5,090	5,373	5,445
5.13 Perkhidmatan perniagaan	10,663	11,426	11,778	12,166	12,381	12,615	12,791	13,156
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	2,738	2,810	2,853	2,941	3,030	3,060	3,149	3,252
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	2,730	2,795	2,959	2,976	3,032	3,030	3,093	3,150
5.16 Perkhidmatan lain	11,538	11,598	11,786	12,032	12,289	12,285	12,423	12,492
5.17 Perkhidmatan kerajaan	32,999	32,963	34,404	37,417	34,538	34,587	36,137	39,332
6. Tambah Duti import	3,813	4,224	4,168	4,579	4,308	4,522	4,523	5,040
KDNK pada harga pembeli	361,335	369,429	386,820	398,919	381,857	379,286	398,768	410,231

Jadual A11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 (samb.)

RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2024				2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
1. Pertanian	23,576	25,139	29,060	25,683	23,709
1.1 Getah	424	377	498	548	462
1.2 Kelapa sawit	7,907	9,096	11,089	9,971	7,659
1.3 Ternakan	4,226	4,144	4,626	4,449	4,304
1.4 Pertanian lain	7,197	7,521	8,296	6,715	7,358
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1,080	1,166	1,192	1,114	966
1.6 Perikanan laut	1,880	1,727	2,166	1,813	2,075
1.7 Akuakultur	862	1,108	1,194	1,072	885
2. Perlombongan dan pengkuarian	26,203	23,776	22,295	26,158	25,492
2.1 Minyak mentah dan kondensat	9,330	8,945	7,994	8,886	8,903
2.2 Gas asli	14,379	12,819	11,889	14,509	14,057
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	2,494	2,012	2,412	2,763	2,531
3. Pembuatan	91,864	93,387	97,455	99,328	95,676
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	2,392	3,011	3,403	3,691	2,693
3.2 Prosesan makanan	5,228	5,936	6,534	6,137	5,628
3.3 Minuman	1,275	1,632	1,570	1,628	1,347
3.4 Produk tembakau	1,098	1,385	841	921	1,100
3.5 Tekstil dan pakaian	1,389	1,289	1,354	1,375	1,390
3.6 Kulit dan produk berkaitan	256	300	236	205	272
3.7 Keluaran kayu	1,890	1,861	2,076	2,019	1,945
3.8 Kertas dan produk kertas	1,498	1,482	1,661	1,376	1,494
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1,348	1,118	1,092	1,436	1,453
3.10 Produk petroleum bertapis	10,328	10,033	10,800	10,622	10,301
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	9,193	8,939	10,442	10,273	9,592
3.12 Produk getah	2,318	3,151	3,550	3,365	2,447
3.13 Produk plastik	2,643	2,709	4,023	3,027	2,772
3.14 Produk mineral bukan logam	3,256	3,119	3,298	3,381	3,325
3.15 Logam asas	2,067	2,479	2,472	2,487	2,119
3.16 Produk logam yang direka	4,851	4,800	4,499	4,761	5,092
3.17 Jentera dan peralatan	3,692	2,835	2,961	2,734	3,906
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	1,688	1,785	2,375	2,196	1,857
3.19 Kelengkapan elektrik	1,907	2,253	1,713	2,159	1,991
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	23,042	20,639	21,588	21,973	24,954
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	1,240	1,707	1,850	2,230	1,319
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6,701	8,358	6,624	8,665	6,012
3.23 Perabot	1,489	1,479	998	1,204	1,529
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	1,075	1,088	1,496	1,462	1,138

Jadual A11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2024					RM juta
					2025	
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	
4. Pembinaan	15,555	16,141	17,512	17,371	17,760	
4.1 Bangunan kediaman	3,048	3,222	3,559	3,684	3,553	
4.2 Bangunan bukan kediaman	3,458	3,710	4,177	4,603	4,197	
4.3 Kejuruteraan awam	4,933	4,500	4,925	4,587	5,189	
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	4,115	4,709	4,852	4,498	4,821	
5. Perkhidmatan	236,130	238,584	248,734	256,662	247,887	
5.1 Elektrik dan gas	8,266	8,509	8,552	8,541	8,125	
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	2,226	2,261	2,318	2,311	2,242	
5.3 Perdagangan borong	27,174	28,613	32,248	32,233	28,642	
5.4 Perdagangan runcit	34,417	34,133	34,480	38,169	36,209	
5.5 Kenderaan bermotor	7,224	7,247	9,104	8,701	6,957	
5.6 Makanan dan minuman	9,265	9,254	9,410	9,606	9,697	
5.7 Penginapan	2,937	3,009	3,136	3,302	3,353	
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	16,717	17,155	17,568	18,071	18,300	
5.9 Maklumat dan komunikasi	26,254	26,474	26,803	26,987	27,194	
5.10 Kewangan	20,115	20,429	20,769	20,372	20,405	
5.11 Insurans	7,130	6,592	6,612	6,672	7,608	
5.12 Hartanah	5,521	5,692	6,133	6,178	6,207	
5.13 Perkhidmatan perniagaan	13,428	13,682	13,888	14,183	14,469	
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	3,304	3,322	3,424	3,545	3,556	
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	3,248	3,270	3,327	3,369	3,383	
5.16 Perkhidmatan lain	12,805	12,751	13,028	13,130	13,312	
5.17 Perkhidmatan kerajaan	36,098	36,190	37,933	41,294	38,228	
6. Tambah Duti import	4,474	4,645	5,298	5,275	4,699	
KDNK pada harga pembeli	397,802	401,672	420,354	430,477	415,224	

Jadual A12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	-0.3	1.3	0.2	3.1	0.1	-1.5	-2.2	2.9
1.1 Getah	-8.8	-19.7	-6.6	10.5	-12.7	0.5	0.4	-19.1
1.2 Kelapa sawit	-5.6	3.8	0.2	5.1	-3.5	-10.9	-11.1	4.8
1.3 Ternakan	3.1	0.9	1.5	3.3	3.4	5.9	3.0	0.4
1.4 Pertanian lain	5.4	-0.2	1.9	1.3	5.2	5.6	5.6	5.0
1.5 Perhutanan dan pembalakan	2.0	0.6	-8.7	-5.4	-1.0	-0.1	2.0	6.8
1.6 Perikanan laut	-0.4	-0.2	-0.4	4.9	-4.0	2.8	2.1	-2.4
1.7 Akuakultur	-0.2	7.9	-1.0	-0.5	-1.6	2.3	-4.6	3.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	0.9	3.5	0.5	0.9	-3.3	12.6	-3.6	-0.9
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-5.3	-0.3	-0.4	-2.7	-10.3	6.2	-8.9	-6.9
2.2 Gas asli	7.1	5.3	0.6	3.0	2.5	22.0	2.0	3.6
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-4.8	10.2	4.3	3.4	-1.4	-10.0	-9.4	0.1
3. Pembuatan	9.5	8.2	0.7	4.2	6.6	26.7	-0.9	9.1
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-9.0	-1.9	4.2	5.3	-13.6	-16.8	-11.9	8.1
3.2 Prosesan makanan	9.9	8.3	5.6	4.7	8.5	9.9	9.0	12.0
3.3 Minuman	9.9	13.1	1.5	6.9	1.8	37.7	-4.4	11.3
3.4 Produk tembakau	-12.6	21.8	14.0	9.9	8.1	95.4	-80.7	7.0
3.5 Tekstil dan pakaian	6.7	3.1	0.1	2.0	1.5	34.4	-3.9	4.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	11.1	24.3	7.5	5.7	4.7	63.8	-20.4	2.5
3.7 Keluaran kayu	9.1	6.9	-4.1	3.7	-0.7	55.8	-8.2	8.8
3.8 Kertas dan produk kertas	15.2	7.5	3.8	2.9	10.9	26.3	9.0	16.6
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.3	6.2	5.9	8.1	4.5	28.4	-13.0	1.1
3.10 Produk petroleum bertapis	12.7	5.4	-2.3	1.9	-4.7	33.7	19.0	9.2
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	10.2	3.1	3.6	2.4	6.2	15.7	9.2	10.7
3.12 Produk getah	21.9	-16.5	-7.1	8.5	72.7	48.9	9.1	-10.2
3.13 Produk plastik	12.0	2.7	-2.7	5.3	13.3	21.0	8.9	7.4
3.14 Produk mineral bukan logam	1.2	9.1	4.3	7.3	2.4	36.4	-21.1	1.9
3.15 Logam asas	2.8	6.6	2.9	4.6	3.4	20.9	-13.4	5.7
3.16 Produk logam yang direka	6.7	7.0	7.0	9.1	-1.2	38.6	-9.1	8.4
3.17 Jentera dan peralatan	10.6	6.3	-2.0	3.8	5.2	17.8	5.9	16.4
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	13.7	5.2	4.7	14.0	9.4	35.9	4.0	10.6
3.19 Kelengkapan elektrik	13.8	10.2	2.0	-0.6	7.4	25.4	6.9	13.7
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	16.0	16.7	-3.0	4.0	12.4	27.9	8.2	17.6
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	8.7	11.8	6.8	1.9	5.2	17.4	0.2	11.5
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.3	15.2	3.6	0.7	9.2	41.8	-33.5	1.8
3.23 Perabot	-3.6	9.6	-4.5	7.0	4.2	40.0	-39.8	-5.6
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	1.3	9.2	3.1	3.9	1.0	53.7	-21.3	4.0

Jadual A12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	(%)			
					2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	-5.2	5.1	6.0	17.5	-10.5	40.3	-20.6	-12.1
4.1 Bangunan kediaman	-12.4	-1.1	2.4	18.8	-4.6	16.7	-27.2	-24.2
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.8	19.7	-0.4	14.0	-6.0	35.6	-13.2	-11.7
4.3 Kejuruteraan awam	-18.2	-2.5	14.5	16.3	-29.1	50.1	-36.0	-18.9
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	20.7	6.0	6.6	21.0	17.1	58.6	9.1	9.2
5. Perkhidmatan	2.2	11.3	5.1	5.3	-2.0	14.0	-4.4	3.3
5.1 Elektrik dan gas	2.0	3.8	2.3	5.7	-0.1	7.8	-3.5	4.2
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	5.8	2.7	4.1	-3.4	9.4	5.8	4.4	3.9
5.3 Perdagangan borong	3.7	3.9	4.8	4.2	0.9	20.0	-2.6	0.5
5.4 Perdagangan runcit	3.3	18.7	6.3	4.3	1.1	21.3	-7.3	2.1
5.5 Kenderaan bermotor	-9.3	40.0	9.1	4.5	6.8	34.0	-51.8	5.5
5.6 Makanan dan minuman	-8.6	21.8	2.4	4.0	-23.8	6.3	-11.5	0.5
5.7 Penginapan	-24.3	134.7	26.3	13.4	-59.1	46.2	-51.9	48.0
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	1.2	29.7	13.6	10.7	-16.6	37.5	-11.8	11.4
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.1	5.2	3.6	3.4	6.0	5.6	6.0	6.6
5.10 Kewangan	9.0	2.0	-0.9	4.5	10.8	27.6	0.1	1.1
5.11 Insurans	13.0	-4.2	-6.8	6.4	12.2	11.1	18.1	11.1
5.12 Hartanah	-12.9	30.5	3.8	12.4	-18.2	0.4	-17.2	-13.4
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-7.4	21.3	10.7	8.3	-16.7	4.2	-13.5	-1.2
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	8.4	10.7	10.1	8.8	-4.2	22.0	7.3	10.4
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-3.7	8.2	7.4	7.4	-9.7	3.7	-5.5	-2.1
5.16 Perkhidmatan lain	-5.2	14.3	5.4	4.5	-13.5	8.2	-13.1	0.4
5.17 Perkhidmatan kerajaan	5.4	4.8	4.9	4.8	5.5	6.9	5.3	4.2
6. Tambah Duti import	1.9	7.3	9.6	7.1	17.7	22.8	-14.7	-10.9
KDNK pada harga pembeli	3.3	9.0	3.5	5.1	-0.2	16.3	-4.2	3.5

Jadual A12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	1.7	-1.7	2.6	2.6	0.9	-1.2	0.1	1.2
1.1 Getah	-22.6	-17.2	-16.8	-21.9	-13.5	3.7	-16.2	3.8
1.2 Kelapa sawit	3.9	-3.9	5.1	9.6	3.4	-6.9	2.2	1.6
1.3 Ternakan	2.0	-1.3	4.1	-1.4	-1.9	0.2	3.0	4.3
1.4 Pertanian lain	1.2	-0.2	-0.9	-0.7	1.1	3.3	1.5	1.7
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.8	1.8	6.7	-7.4	0.4	-0.2	-22.7	-9.0
1.6 Perikanan laut	1.9	0.9	-1.4	-1.7	-3.2	-2.9	-1.4	6.6
1.7 Akuakultur	2.8	3.9	14.6	8.8	6.9	7.8	0.1	-15.4
2. Perlombongan dan pengkuarian	-1.0	-1.7	10.4	7.3	3.0	-2.2	-2.0	3.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-6.0	-5.0	4.4	6.6	1.6	-3.4	-1.7	1.8
2.2 Gas asli	2.0	-0.5	13.9	6.9	3.1	-2.3	-3.3	4.4
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	3.9	8.1	16.9	11.8	8.5	4.7	3.7	1.2
3. Pembuatan	6.7	9.3	13.2	4.0	3.2	0.1	-0.1	-0.3
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.3	-9.1	-0.2	1.8	13.5	0.5	-0.3	4.9
3.2 Prosesan makanan	7.9	10.2	8.7	6.4	4.0	3.0	6.3	8.8
3.3 Minuman	7.4	21.5	22.7	2.2	-1.7	1.4	0.5	5.3
3.4 Produk tembakau	2.5	39.3	197.3	-14.1	15.4	19.4	13.8	5.7
3.5 Tekstil dan pakaian	5.3	4.4	5.9	-2.3	-0.2	2.5	-0.3	-1.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	2.2	20.9	81.1	18.2	7.4	9.2	4.9	8.4
3.7 Keluaran kayu	9.1	11.1	18.3	-7.7	-8.4	-4.9	-2.7	-0.3
3.8 Kertas dan produk kertas	8.1	8.4	11.7	1.5	3.6	3.2	2.7	6.2
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1.4	11.5	8.4	5.8	3.6	6.5	8.9	5.4
3.10 Produk petroleum bertapis	2.7	3.0	10.7	4.8	6.3	-2.3	-8.4	-3.3
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.1	4.9	3.9	1.7	2.6	4.1	5.8	2.1
3.12 Produk getah	-21.9	-22.3	-12.8	-8.6	-7.2	-12.4	-6.4	-2.0
3.13 Produk plastik	5.2	4.1	5.2	-3.9	-8.8	-3.3	-1.1	1.6
3.14 Produk mineral bukan logam	5.5	13.2	18.5	1.6	3.3	2.7	4.7	6.1
3.15 Logam asas	7.3	10.0	9.7	0.6	1.6	4.8	2.7	2.5
3.16 Produk logam yang direka	4.4	8.9	12.4	3.4	4.4	7.7	7.7	8.5
3.17 Jentera dan peralatan	6.6	6.0	10.9	1.6	1.1	-2.1	-4.5	-3.2
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	9.3	8.9	10.1	-6.1	-7.8	-8.6	14.9	19.8
3.19 Kelengkapan elektrik	14.5	7.1	13.6	7.5	2.0	3.7	1.8	0.3
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	18.0	19.3	19.1	11.4	5.0	-1.9	-4.8	-10.0
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	7.3	7.5	19.2	12.3	7.6	5.7	6.6	7.5
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	2.4	21.6	42.3	5.1	8.3	0.3	5.0	2.2
3.23 Perabot	7.4	17.8	25.2	-6.6	-11.1	-6.7	-3.1	6.2
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	3.4	11.8	17.8	4.0	4.4	3.3	2.2	3.0

Jadual A12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	-6.0	2.7	15.2	10.3	7.4	6.2	7.1	3.4
4.1 Bangunan kediaman	-15.2	2.8	10.0	2.7	-3.4	6.2	6.1	1.3
4.2 Bangunan bukan kediaman	8.3	17.7	38.1	18.0	6.4	2.3	-4.4	-5.0
4.3 Kejuruteraan awam	-18.0	-10.2	7.7	15.7	16.0	10.2	14.7	16.9
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	6.7	3.4	10.1	4.1	8.7	6.4	10.7	0.7
5. Perkhidmatan	6.5	12.6	17.2	9.3	7.3	4.4	5.0	4.1
5.1 Elektrik dan gas	2.3	5.0	8.8	-0.8	-0.3	2.5	1.9	4.9
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.7	0.2	5.1	4.7	4.3	7.0	2.7	2.7
5.3 Perdagangan borong	1.6	5.9	7.3	1.0	3.4	4.3	6.3	4.7
5.4 Perdagangan runcit	5.7	22.1	28.8	19.1	14.7	4.9	3.6	2.9
5.5 Kenderaan bermotor	9.3	68.0	125.9	6.9	12.2	3.5	10.5	9.8
5.6 Makanan dan minuman	15.3	25.6	31.9	15.9	4.4	0.8	2.1	2.4
5.7 Penginapan	91.5	171.7	321.2	73.3	51.5	33.9	18.3	11.1
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	22.1	37.1	42.2	19.9	16.0	13.5	12.8	12.5
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.2	5.9	4.3	4.3	3.8	3.7	3.5	3.3
5.10 Kewangan	-2.7	0.1	7.0	4.0	2.5	-2.4	-0.7	-2.8
5.11 Insurans	2.1	-6.6	-5.8	-6.7	-0.4	-14.6	-1.6	-11.8
5.12 Hartanah	13.9	36.5	36.8	37.4	1.6	1.5	6.1	5.8
5.13 Perkhidmatan perniagaan	7.9	17.6	36.4	25.1	16.1	10.4	8.6	8.1
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	16.5	9.6	8.9	8.4	10.7	8.9	10.4	10.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	4.8	6.7	10.9	10.2	11.1	8.4	4.5	5.9
5.16 Perkhidmatan lain	9.4	13.8	24.3	10.9	6.5	5.9	5.4	3.8
5.17 Perkhidmatan kerajaan	5.7	4.8	3.9	4.8	4.7	4.9	5.0	5.1
6. Tambah Duti import	-3.2	0.1	27.2	8.8	13.0	7.1	8.5	10.1
KDNK pada harga pembeli	5.1	9.2	14.6	7.4	5.7	2.7	3.1	2.8

Jadual A12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya (samb.)

						(%)
Jenis aktiviti ekonomi		2024				2025
		ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
1. Pertanian		1.9	7.6	3.6	-0.7	0.6
1.1	Getah	3.6	-1.0	13.9	23.3	9.0
1.2	Kelapa sawit	2.5	19.1	7.4	-5.3	-3.1
1.3	Terakan	6.2	5.4	0.7	1.6	1.9
1.4	Pertanian lain	0.4	0.9	2.1	1.9	2.2
1.5	Perhutanan dan pembalakan	-9.7	-10.4	0.6	-1.5	-10.5
1.6	Perikanan laut	7.0	10.7	2.1	1.3	10.3
1.7	Akuakultur	-4.9	0.6	-4.6	7.3	2.7
2. Perlombongan dan pengkuarian		4.3	2.7	-2.8	-0.7	-2.7
2.1	Minyak mentah dan kondensat	-0.1	1.6	-5.9	-6.5	-4.6
2.2	Gas asli	7.3	2.9	-1.7	3.1	-2.2
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	5.0	7.1	2.6	0.3	1.5
3. Pembuatan		2.1	4.7	5.6	4.2	4.1
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-9.6	6.2	15.5	7.2	12.6
3.2	Prosesan makanan	5.0	4.4	3.9	5.8	7.7
3.3	Minuman	5.8	5.9	7.0	8.7	5.6
3.4	Produk tembakau	7.6	10.5	15.7	6.9	0.2
3.5	Tekstil dan pakaian	0.8	3.9	4.1	-0.5	0.1
3.6	Kulit dan produk berkaitan	6.3	2.4	7.7	7.9	6.4
3.7	Keluaran kayu	-0.2	3.5	6.7	4.7	2.9
3.8	Kertas dan produk kertas	3.8	2.4	3.9	1.3	-0.3
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.2	8.3	11.3	8.4	7.7
3.10	Produk petroleum bertapis	0.5	3.9	2.4	1.1	-0.3
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	0.3	3.4	4.1	1.8	4.3
3.12	Produk getah	5.7	6.3	10.1	10.8	5.6
3.13	Produk plastik	3.9	4.4	6.0	6.7	4.9
3.14	Produk mineral bukan logam	6.4	9.9	9.4	3.9	2.1
3.15	Logam asas	2.1	6.6	7.6	2.0	2.5
3.16	Produk logam yang direka	10.5	10.6	9.9	5.7	5.0
3.17	Jentera dan peralatan	1.8	3.9	4.1	6.4	5.8
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	12.5	14.8	16.1	12.4	10.1
3.19	Kelengkapan elektrik	-0.7	-3.4	-0.4	2.3	4.4
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	-0.1	3.2	5.7	7.5	8.3
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	3.3	-2.5	1.0	5.8	6.4
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	2.0	5.7	0.1	-4.4	-10.3
3.23	Perabot	10.0	8.0	5.6	3.6	2.7
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	3.2	4.2	5.3	3.0	5.9

Jadual A12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2024				2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
4. Pembinaan	11.9	17.2	20.0	20.7	14.2
4.1 Bangunan kediaman	8.2	14.1	22.7	30.2	16.6
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.8	2.9	28.0	23.7	21.4
4.3 Kejuruteraan awam	23.6	23.5	10.8	9.1	5.2
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	11.5	27.1	21.7	23.7	17.2
5. Perkhidmatan	4.8	5.9	5.2	5.5	5.0
5.1 Elektrik dan gas	9.4	5.3	5.2	3.1	-1.7
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.1	-4.0	-3.9	-5.5	0.7
5.3 Perdagangan borong	3.7	3.0	4.5	5.3	5.4
5.4 Perdagangan runcit	3.8	5.3	4.0	4.1	5.2
5.5 Kenderaan bermotor	5.3	8.1	3.4	2.2	-3.7
5.6 Makanan dan minuman	3.2	3.9	4.0	4.8	4.7
5.7 Penginapan	12.8	13.0	13.2	14.5	14.2
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	11.3	10.3	10.6	10.7	9.5
5.9 Maklumat dan komunikasi	2.9	3.1	3.5	4.1	3.6
5.10 Kewangan	3.1	6.5	3.8	4.4	1.4
5.11 Insurans	-5.1	24.0	3.1	8.6	6.7
5.12 Hartanah	9.8	11.8	14.1	13.5	12.4
5.13 Perkhidmatan perniagaan	8.5	8.5	8.6	7.8	7.7
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	9.0	8.6	8.7	9.0	7.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	7.1	7.9	7.6	6.9	4.2
5.16 Perkhidmatan lain	4.2	3.8	4.9	5.1	4.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.5	4.6	5.0	5.0	5.9
6. Tambah Duti import	3.9	2.7	17.1	4.7	5.0
KDNK pada harga pembeli	4.2	5.9	5.4	4.9	4.4

Jadual A13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	-0.3	1.3	0.2	3.1	-6.9	6.6	13.6	-8.8
1.1 Getah	-8.8	-19.7	-6.6	10.5	-9.8	-27.6	41.6	-12.6
1.2 Kelapa sawit	-5.6	3.8	0.2	5.1	-20.5	19.1	12.5	-1.7
1.3 Ternakan	3.1	0.9	1.5	3.3	-6.2	-0.1	7.8	-0.6
1.4 Pertanian lain	5.4	-0.2	1.9	1.3	12.6	3.3	11.8	-19.3
1.5 Perhutanan dan pembalakan	2.0	0.6	-8.7	-5.4	-5.8	8.2	12.3	-6.7
1.6 Perikanan laut	-0.4	-0.2	-0.4	4.9	1.7	-10.5	36.9	-21.6
1.7 Akuakultur	-0.2	7.9	-1.0	-0.5	-21.4	19.2	10.9	-0.6
2. Perlombongan dan pengkuarian	0.9	3.5	0.5	0.9	2.5	-2.3	-11.9	12.3
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-5.3	-0.3	-0.4	-2.7	3.9	-1.9	-13.7	5.8
2.2 Gas asli	7.1	5.3	0.6	3.0	4.7	0.6	-14.3	14.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-4.8	10.2	4.3	3.4	-13.3	-21.3	16.8	25.7
3. Pembuatan	9.5	8.2	0.7	4.2	-3.0	-0.2	0.2	12.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-9.0	-1.9	4.2	5.3	-22.1	33.6	-4.6	8.9
3.2 Prosesan makanan	9.9	8.3	5.6	4.7	-0.8	13.0	8.5	-7.9
3.3 Minuman	9.9	13.1	1.5	6.9	-8.8	9.7	-4.9	17.0
3.4 Produk tembakau	-12.6	21.8	14.0	9.9	-2.6	-12.8	-71.5	341.8
3.5 Tekstil dan pakaian	6.7	3.1	0.1	2.0	-4.5	-11.7	6.2	16.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	11.1	24.3	7.5	5.7	51.3	1.2	-48.1	29.0
3.7 Keluaran kayu	9.1	6.9	-4.1	3.7	-1.5	-10.4	-0.5	24.0
3.8 Kertas dan produk kertas	15.2	7.5	3.8	2.9	19.2	0.4	7.7	-9.6
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.3	6.2	5.9	8.1	3.8	-28.7	-4.4	42.9
3.10 Produk petroleum bertapis	12.7	5.4	-2.3	1.9	-0.7	1.9	8.4	-0.3
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	10.2	3.1	3.6	2.4	-0.4	-9.5	15.4	6.4
3.12 Produk getah	21.9	-16.5	-7.1	8.5	-19.9	43.7	-9.2	-14.2
3.13 Produk plastik	12.0	2.7	-2.7	5.3	-2.0	-2.7	41.4	-20.3
3.14 Produk mineral bukan logam	1.2	9.1	4.3	7.3	-5.2	-13.0	-0.5	24.3
3.15 Logam asas	2.8	6.6	2.9	4.6	-17.0	8.6	1.1	15.9
3.16 Produk logam yang direka	6.7	7.0	7.0	9.1	8.8	-8.1	-8.7	18.7
3.17 Jentera dan peralatan	10.6	6.3	-2.0	3.8	50.0	-21.9	2.1	-2.7
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	13.7	5.2	4.7	14.0	-5.3	5.0	3.5	7.5
3.19 Kelengkapan elektrik	13.8	10.2	2.0	-0.6	-4.5	27.9	-29.3	31.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	16.0	16.7	-3.0	4.0	7.3	-8.2	5.4	13.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	8.7	11.8	6.8	1.9	-33.7	48.1	-6.4	21.2
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.3	15.2	3.6	0.7	-28.5	9.4	-31.6	90.4
3.23 Perabot	-3.6	9.6	-4.5	7.0	14.1	-12.1	-37.4	50.4
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	1.3	9.2	3.1	3.9	-24.3	-6.3	30.5	12.3

Jadual A13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	(%)			
					2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	-5.2	5.1	6.0	17.5	-4.0	-8.2	-6.4	6.6
4.1 Bangunan kediaman	-12.4	-1.1	2.4	18.8	-4.1	-24.8	-3.9	9.4
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.8	19.7	-0.4	14.0	-21.5	1.6	-17.5	34.1
4.3 Kejuruteraan awam	-18.2	-2.5	14.5	16.3	9.7	-12.3	-2.3	-13.8
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	20.7	6.0	6.6	21.0	0.0	6.0	-2.9	6.0
5. Perkhidmatan	2.2	11.3	5.1	5.3	-4.8	-2.9	0.2	11.4
5.1 Elektrik dan gas	2.0	3.8	2.3	5.7	-3.0	1.3	-2.3	8.6
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	5.8	2.7	4.1	-3.4	-3.2	3.8	1.7	1.7
5.3 Perdagangan borong	3.7	3.9	4.8	4.2	-13.4	0.9	7.7	6.8
5.4 Perdagangan runcit	3.3	18.7	6.3	4.3	-6.8	-7.5	-1.8	20.5
5.5 Kenderaan bermotor	-9.3	40.0	9.1	4.5	-18.7	-31.1	-8.5	105.7
5.6 Makanan dan minuman	-8.6	21.8	2.4	4.0	-3.0	-5.7	-4.5	15.1
5.7 Penginapan	-24.3	134.7	26.3	13.4	-11.4	-18.5	-24.0	169.3
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	1.2	29.7	13.6	10.7	-2.5	-5.7	-0.9	22.2
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.1	5.2	3.6	3.4	2.4	1.1	2.5	0.4
5.10 Kewangan	9.0	2.0	-0.9	4.5	2.4	0.4	-4.1	2.6
5.11 Insurans	13.0	-4.2	-6.8	6.4	9.7	-9.8	3.9	8.0
5.12 Hartanah	-12.9	30.5	3.8	12.4	0.4	-15.4	0.8	1.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-7.4	21.3	10.7	8.3	0.4	-1.6	-11.2	12.6
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	8.4	10.7	10.1	8.8	-4.4	9.1	2.2	3.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-3.7	8.2	7.4	7.4	-5.6	0.6	1.9	1.2
5.16 Perkhidmatan lain	-5.2	14.3	5.4	4.5	-2.5	-3.3	-7.0	14.4
5.17 Perkhidmatan kerajaan	5.4	4.8	4.9	4.8	-8.9	0.7	5.3	7.9
6. Tambah Duti import	1.9	7.3	9.6	7.1	-16.6	7.1	-22.3	28.4
KDNK pada harga pembeli	3.3	9.0	3.5	5.1	-4.1	-1.7	-0.2	10.1

Jadual A13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	-8.0	3.1	18.5	-8.8	-9.5	1.0	20.0	-7.8
1.1 Getah	-13.6	-22.5	42.2	-18.0	-4.3	-7.1	14.8	1.7
1.2 Kelapa sawit	-21.1	10.1	23.0	2.5	-25.5	-0.9	35.2	1.9
1.3 Ternakan	-4.8	-3.3	13.7	-5.9	-5.2	-1.2	16.9	-4.7
1.4 Pertanian lain	8.6	1.8	11.0	-19.1	10.6	3.9	9.0	-18.8
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-11.1	9.4	17.6	-19.0	-3.7	8.8	-8.9	-4.7
1.6 Perikanan laut	6.1	-11.5	33.9	-21.9	4.6	-11.2	35.9	-15.5
1.7 Akuakultur	-21.9	20.5	22.4	-5.6	-23.2	21.5	13.6	-20.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	2.4	-2.9	-1.0	9.0	-1.7	-7.8	-0.9	14.8
2.1 Minyak mentah dan kondensat	4.9	-0.9	-5.1	8.0	0.0	-5.8	-3.4	11.8
2.2 Gas asli	3.0	-1.8	-1.9	7.7	-0.6	-7.0	-3.0	16.4
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-10.1	-18.1	26.3	20.2	-12.8	-20.9	25.1	17.2
3. Pembuatan	-5.1	2.1	3.8	3.4	-5.8	-0.9	3.5	3.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-27.7	21.1	4.7	11.1	-19.5	7.2	4.0	16.9
3.2 Prosesan makanan	-4.5	15.3	7.1	-9.8	-6.6	14.2	10.6	-7.7
3.3 Minuman	-12.0	24.1	-4.0	-2.5	-15.4	28.0	-4.8	2.1
3.4 Produk tembakau	-6.8	18.6	-39.2	27.6	25.3	22.8	-42.0	18.5
3.5 Tekstil dan pakaian	-3.5	-12.4	7.8	7.3	-1.5	-10.0	4.9	6.3
3.6 Kulit dan produk berkaitan	50.9	19.7	-22.3	-15.8	37.0	21.7	-25.3	-13.0
3.7 Keluaran kayu	-1.3	-8.7	5.9	-3.3	-2.1	-5.1	8.3	-0.9
3.8 Kertas dan produk kertas	10.6	0.6	11.0	-17.8	12.8	0.2	10.5	-15.0
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4.2	-21.6	-7.1	39.6	1.9	-19.4	-5.0	35.1
3.10 Produk petroleum bertapis	-6.7	2.2	16.5	-5.6	-5.4	-6.0	9.2	-0.4
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-8.1	-7.0	14.3	4.1	-7.3	-5.7	16.1	0.6
3.12 Produk getah	-30.3	43.1	1.9	-10.0	-29.3	35.1	8.8	-5.8
3.13 Produk plastik	-4.0	-3.7	42.9	-27.3	-8.8	2.0	46.3	-25.3
3.14 Produk mineral bukan logam	-1.9	-6.7	4.1	6.5	-0.2	-7.3	6.2	7.9
3.15 Logam asas	-15.7	11.3	0.9	6.3	-14.8	14.8	-1.2	6.1
3.16 Produk logam yang direka	4.7	-4.1	-5.7	9.1	5.8	-1.1	-5.7	10.0
3.17 Jentera dan peralatan	37.4	-22.4	6.9	-10.9	36.7	-24.8	4.2	-9.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	-6.4	4.6	4.6	-8.3	-8.1	3.7	31.5	-4.4
3.19 Kelengkapan elektrik	-3.8	19.5	-25.0	24.6	-8.7	21.5	-26.3	22.7
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.6	-7.1	5.2	5.9	1.5	-13.3	2.1	0.1
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-36.2	48.5	3.8	14.2	-38.8	45.9	4.6	15.1
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-28.1	29.9	-20.0	40.6	-25.9	20.4	-16.3	36.9
3.23 Perabot	29.9	-3.6	-33.5	12.2	23.8	1.1	-31.0	23.0
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-24.7	1.3	37.5	-0.9	-24.4	0.2	36.0	-0.1

Jadual A13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	2.7	0.2	5.0	2.1	-0.1	-0.8	6.0	-1.4
4.1 Bangunan kediaman	7.3	-8.8	2.8	2.1	0.9	0.2	2.8	-2.5
4.2 Bangunan bukan kediaman	-3.8	10.4	-3.1	14.6	-13.2	6.2	-9.5	14.0
4.3 Kejuruteraan awam	10.9	-3.9	17.2	-7.3	11.1	-8.7	22.0	-5.5
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	-2.2	2.6	3.5	0.2	2.2	0.4	7.6	-8.8
5. Perkhidmatan	-1.8	2.8	4.3	3.8	-3.6	0.0	4.9	3.0
5.1 Elektrik dan gas	-4.8	4.0	1.2	-1.0	-4.3	7.0	0.5	1.9
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	-6.1	3.2	6.7	1.3	-6.5	5.9	2.5	1.3
5.3 Perdagangan borong	-12.5	5.1	9.1	0.6	-10.3	6.1	11.1	-0.9
5.4 Perdagangan runcit	-3.4	6.9	3.6	11.4	-7.0	-2.3	2.3	10.7
5.5 Kenderaan bermotor	-15.7	6.0	23.0	-2.7	-11.6	-2.2	31.2	-3.3
5.6 Makanan dan minuman	11.3	2.7	0.3	1.1	0.2	-0.8	1.6	1.3
5.7 Penginapan	14.7	15.6	17.9	10.8	0.2	2.3	4.1	4.1
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.9	5.9	2.8	3.0	3.4	3.6	2.2	2.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	2.1	0.8	1.0	0.3	1.6	0.7	0.8	0.1
5.10 Kewangan	-1.4	3.3	2.5	-0.3	-2.9	-1.6	4.2	-2.4
5.11 Insurans	0.9	-17.5	4.8	6.9	7.8	-29.2	20.7	-4.2
5.12 Hartanah	32.1	1.3	1.0	1.7	-2.3	1.2	5.6	1.3
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9.7	7.2	3.1	3.3	1.8	1.9	1.4	2.9
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.9	2.6	1.5	3.1	3.1	1.0	2.9	3.3
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	1.1	2.4	5.9	0.6	1.9	-0.1	2.1	1.9
5.16 Perkhidmatan lain	6.3	0.5	1.6	2.1	2.1	0.0	1.1	0.6
5.17 Perkhidmatan kerajaan	-7.6	-0.1	4.4	8.8	-7.7	0.1	4.5	8.8
6. Tambah Duti import	-9.4	10.8	-1.3	9.8	-5.9	5.0	0.0	11.4
KDNK pada harga pembeli	-2.7	2.2	4.7	3.1	-4.3	-0.7	5.1	2.9

Jadual A13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2024				(%)
					2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
1. Pertanian	-8.8	6.6	15.6	-11.6	-7.7
1.1 Getah	-4.6	-11.1	32.0	10.1	-15.6
1.2 Kelapa sawit	-24.9	15.0	21.9	-10.1	-23.2
1.3 Ternakan	-3.5	-1.9	11.6	-3.8	-3.3
1.4 Pertanian lain	9.2	4.5	10.3	-19.1	9.6
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-4.5	8.0	2.2	-6.6	-13.2
1.6 Perikanan laut	5.0	-8.2	25.4	-16.3	14.4
1.7 Akuakultur	-13.7	28.6	7.8	-10.3	-17.4
2. Perlombongan dan pengkuarian	-0.5	-9.3	-6.2	17.3	-2.5
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-1.8	-4.1	-10.6	11.1	0.2
2.2 Gas asli	2.1	-10.8	-7.3	22.0	-3.1
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-9.5	-19.3	19.9	14.6	-8.4
3. Pembuatan	-3.6	1.7	4.4	1.9	-3.7
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-30.5	25.9	13.0	8.4	-27.0
3.2 Prosesan makanan	-9.9	13.6	10.1	-6.1	-8.3
3.3 Minuman	-14.9	28.0	-3.8	3.7	-17.3
3.4 Produk tembakau	27.5	26.1	-39.2	9.5	19.5
3.5 Tekstil dan pakaian	0.5	-7.2	5.0	1.6	1.1
3.6 Kulit dan produk berkaitan	34.4	17.2	-21.4	-12.9	32.6
3.7 Keluaran kayu	-2.1	-1.5	11.6	-2.7	-3.7
3.8 Kertas dan produk kertas	10.3	-1.1	12.1	-17.2	8.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1.7	-17.1	-2.4	31.6	1.1
3.10 Produk petroleum bertapis	-1.7	-2.9	7.6	-1.6	-3.0
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-8.9	-2.8	16.8	-1.6	-6.6
3.12 Produk getah	-23.7	35.9	12.7	-5.2	-27.3
3.13 Produk plastik	-6.8	2.5	48.5	-24.8	-8.4
3.14 Produk mineral bukan logam	0.0	-4.2	5.7	2.5	-1.7
3.15 Logam asas	-15.2	19.9	-0.3	0.6	-14.8
3.16 Produk logam yang direka	7.7	-1.0	-6.3	5.8	6.9
3.17 Jentera dan peralatan	43.6	-23.2	4.4	-7.7	42.9
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	-13.7	5.8	33.0	-7.5	-15.4
3.19 Kelengkapan elektrik	-9.6	18.1	-24.0	26.1	-7.8
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	12.7	-10.4	4.6	1.8	13.6
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-41.2	37.7	8.4	20.6	-40.9
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-26.0	24.7	-20.7	30.8	-30.6
3.23 Perabot	28.1	-0.7	-32.5	20.6	27.0
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-24.3	1.2	37.5	-2.3	-22.2

Jadual A13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2024				2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
4. Pembinaan	8.1	3.8	8.5	-0.8	2.2
4.1 Bangunan kediaman	7.7	5.7	10.4	3.5	-3.5
4.2 Bangunan bukan kediaman	-7.0	7.3	12.6	10.2	-8.8
4.3 Kejuruteraan awam	17.4	-8.8	9.4	-6.9	13.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	13.1	14.4	3.0	-7.3	7.2
5. Perkhidmatan	-3.0	1.0	4.3	3.2	-3.4
5.1 Elektrik dan gas	-0.2	2.9	0.5	-0.1	-4.9
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	-8.9	1.6	2.6	-0.3	-3.0
5.3 Perdagangan borong	-11.2	5.3	12.7	0.0	-11.1
5.4 Perdagangan runcit	-6.2	-0.8	1.0	10.7	-5.1
5.5 Kenderaan bermotor	-15.2	0.3	25.6	-4.4	-20.0
5.6 Makanan dan minuman	1.0	-0.1	1.7	2.1	0.9
5.7 Penginapan	1.8	2.5	4.2	5.3	1.6
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	2.4	2.6	2.4	2.9	1.3
5.9 Maklumat dan komunikasi	1.3	0.8	1.2	0.7	0.8
5.10 Kewangan	3.1	1.6	1.7	-1.9	0.2
5.11 Insurans	16.0	-7.6	0.3	0.9	14.0
5.12 Hartanah	1.4	3.1	7.7	0.7	0.5
5.13 Perkhidmatan perniagaan	2.1	1.9	1.5	2.1	2.0
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	1.6	0.5	3.1	3.5	0.3
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	3.1	0.7	1.7	1.2	0.4
5.16 Perkhidmatan lain	2.5	-0.4	2.2	0.8	1.4
5.17 Perkhidmatan kerajaan	-8.2	0.3	4.8	8.9	-7.4
6. Tambah Duti import	-11.2	3.8	14.0	-0.4	-10.9
KDNK pada harga pembeli	-3.0	1.0	4.7	2.4	-3.5

Jadual A14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	7.1	6.6	6.4	6.3	6.6	7.1	8.1	6.7
1.1 Getah	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.1
1.2 Kelapa sawit	2.5	2.4	2.3	2.3	2.1	2.5	2.8	2.5
1.3 Ternakan	1.2	1.1	1.1	1.1	1.2	1.2	1.3	1.1
1.4 Pertanian lain	2.1	1.9	1.9	1.8	2.0	2.1	2.4	1.8
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
1.6 Perikanan laut	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5
1.7 Akuakultur	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	6.7	6.4	6.2	6.0	7.2	7.1	6.3	6.4
2.1 Minyak mentah dan kondensat	2.6	2.4	2.3	2.1	2.8	2.8	2.5	2.4
2.2 Gas asli	3.5	3.4	3.3	3.2	3.7	3.8	3.3	3.4
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.6	0.7
3. Pembuatan	24.2	24.0	23.4	23.1	23.8	24.1	24.2	24.7
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.9	0.9	0.9
3.2 Prosesan makanan	1.4	1.4	1.4	1.4	1.3	1.5	1.6	1.3
3.3 Minuman	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.4 Produk tembakau	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2	0.1	0.3
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5	0.5	0.6
3.8 Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.2	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.9	2.8	2.6	2.5	2.7	2.8	3.1	2.8
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.6	2.4	2.4	2.4	2.5	2.3	2.7	2.6
3.12 Produk getah	1.1	0.8	0.7	0.8	0.9	1.3	1.2	0.9
3.13 Produk plastik	0.8	0.8	0.7	0.8	0.8	0.8	1.1	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.8
3.15 Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.1	1.0	1.1
3.17 Jentera dan peralatan	0.8	0.8	0.7	0.7	1.0	0.8	0.8	0.7
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.5	0.4	0.4	0.5	0.4	0.5	0.5	0.5
3.19 Kelengkapan elektrik	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.4	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	5.3	5.7	5.3	5.3	5.4	5.1	5.3	5.5
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.5	0.4	0.5
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.8	1.9	1.9	1.8	1.7	1.9	1.3	2.3
3.23 Perabot	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.2	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4

Jadual A14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2021			
					ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	3.7	3.5	3.6	4.0	4.0	3.7	3.5	3.4
4.1 Bangunan kediaman	0.8	0.7	0.7	0.8	1.0	0.8	0.7	0.7
4.2 Bangunan bukan kediaman	0.8	0.9	0.9	1.0	0.9	0.9	0.7	0.9
4.3 Kejuruteraan awam	1.0	0.9	1.0	1.1	1.2	1.1	1.1	0.8
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	1.0	0.9	1.0	1.1	0.9	1.0	1.0	0.9
5. Perkhidmatan	57.2	58.3	59.3	59.4	57.4	56.7	56.9	57.6
5.1 Elektrik dan gas	2.2	2.1	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2	2.1
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7	0.6
5.3 Perdagangan borong	7.6	7.3	7.4	7.3	7.2	7.4	8.0	7.8
5.4 Perdagangan runcit	7.7	8.4	8.6	8.6	7.9	7.5	7.4	8.1
5.5 Kenderaan bermotor	1.5	1.9	2.0	2.0	1.6	1.1	1.0	2.0
5.6 Makanan dan minuman	2.1	2.3	2.3	2.3	2.2	2.1	2.0	2.1
5.7 Penginapan	0.3	0.6	0.7	0.8	0.3	0.2	0.2	0.4
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.1	3.6	4.0	4.2	3.1	3.0	2.9	3.3
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.8	6.6	6.6	6.5	6.7	6.9	7.1	6.5
5.10 Kewangan	5.6	5.2	5.0	4.9	5.7	5.8	5.6	5.2
5.11 Insurans	2.0	1.8	1.6	1.6	2.1	2.0	2.1	2.0
5.12 Hartanah	1.1	1.3	1.3	1.4	1.3	1.1	1.1	1.0
5.13 Perkhidmatan perniagaan	2.7	3.0	3.2	3.3	2.9	2.9	2.6	2.6
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.8	0.8	0.7	0.8	0.8	0.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7
5.16 Perkhidmatan lain	3.0	3.1	3.2	3.1	3.1	3.0	2.8	2.9
5.17 Perkhidmatan kerajaan	9.5	9.1	9.2	9.2	9.1	9.3	9.8	9.6
6. Tambah Duti import	1.1	1.1	1.2	1.2	1.1	1.2	1.0	1.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
1. Pertanian	6.3	6.4	7.2	6.4	6.1	6.2	7.0	6.3
1.1 Getah	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.2 Kelapa sawit	2.1	2.2	2.6	2.6	2.0	2.0	2.6	2.6
1.3 Ternakan	1.1	1.1	1.2	1.1	1.0	1.0	1.2	1.1
1.4 Pertanian lain	2.0	2.0	2.1	1.6	1.9	2.0	2.0	1.6
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.3	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
1.6 Perikanan laut	0.5	0.4	0.6	0.4	0.5	0.4	0.5	0.4
1.7 Akuakultur	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	6.7	6.4	6.1	6.4	6.6	6.1	5.8	6.4
2.1 Minyak mentah dan kondensat	2.5	2.5	2.2	2.3	2.4	2.3	2.1	2.3
2.2 Gas asli	3.6	3.5	3.2	3.4	3.5	3.3	3.0	3.4
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.5	0.6	0.7	0.6	0.5	0.6	0.7
3. Pembuatan	24.1	24.1	23.9	23.9	23.6	23.5	23.2	23.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.6	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.8
3.2 Prosesan makanan	1.3	1.5	1.5	1.3	1.3	1.5	1.6	1.4
3.3 Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.4 Produk tembakau	0.2	0.3	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0
3.7 Keluaran kayu	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.7	2.7	3.0	2.7	2.7	2.5	2.6	2.6
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.5	2.2	2.5	2.5	2.4	2.3	2.5	2.5
3.12 Produk getah	0.7	0.9	0.9	0.8	0.6	0.8	0.8	0.7
3.13 Produk plastik	0.8	0.7	1.0	0.7	0.7	0.7	1.0	0.7
3.14 Produk mineral bukan logam	0.8	0.7	0.7	0.8	0.8	0.7	0.8	0.8
3.15 Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.1	1.0	1.0	1.1	1.1	1.0	1.1
3.17 Jentera dan peralatan	1.0	0.8	0.8	0.7	0.9	0.7	0.7	0.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5
3.19 Kelengkapan elektrik	0.5	0.6	0.4	0.5	0.5	0.6	0.4	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	6.1	5.5	5.5	5.7	6.0	5.3	5.1	5.0
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.3	0.4	0.4	0.5	0.3	0.5	0.5	0.5
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.7	2.1	1.6	2.2	1.7	2.1	1.7	2.2
3.23 Perabot	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	0.2	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3

Jadual A14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2022				2023			
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4
4. Pembinaan	3.6	3.5	3.5	3.5	3.6	3.6	3.7	3.5
4.1 Bangunan kediaman	0.8	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
4.2 Bangunan bukan kediaman	0.9	1.0	0.9	1.0	0.9	1.0	0.8	0.9
4.3 Kejuruteraan awam	1.0	0.9	1.0	0.9	1.0	1.0	1.1	1.0
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	0.9
5. Perkhidmatan	58.1	58.4	58.2	58.6	59.0	59.4	59.3	59.3
5.1 Elektrik dan gas	2.1	2.1	2.1	2.0	2.0	2.1	2.0	2.0
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
5.3 Perdagangan borong	7.0	7.2	7.5	7.3	6.9	7.3	7.7	7.5
5.4 Perdagangan runcit	8.0	8.4	8.3	8.9	8.7	8.5	8.3	8.9
5.5 Kenderaan bermotor	1.7	1.8	2.1	1.9	1.8	1.8	2.2	2.1
5.6 Makanan dan minuman	2.4	2.4	2.3	2.2	2.4	2.3	2.3	2.2
5.7 Penginapan	0.5	0.5	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.6	3.7	3.6	3.6	3.9	4.1	4.0	4.0
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.8	6.7	6.5	6.3	6.7	6.8	6.5	6.3
5.10 Kewangan	5.3	5.3	5.2	5.0	5.1	5.1	5.0	4.8
5.11 Insurans	2.1	1.7	1.7	1.7	2.0	1.4	1.6	1.5
5.12 Hartanah	1.4	1.4	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
5.13 Perkhidmatan perniagaan	3.0	3.1	3.0	3.0	3.2	3.3	3.2	3.2
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.8	0.8	0.7	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8
5.16 Perkhidmatan lain	3.2	3.1	3.0	3.0	3.2	3.2	3.1	3.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	9.1	8.9	8.9	9.4	9.0	9.1	9.1	9.6
6. Tambah Duti import	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.1	1.2
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

						(%)
Jenis aktiviti ekonomi		2024				2025
		ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
1. Pertanian		5.9	6.3	6.9	6.0	5.7
1.1	Getah	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.2	Kelapa sawit	2.0	2.3	2.6	2.3	1.8
1.3	Terakan	1.1	1.0	1.1	1.0	1.0
1.4	Pertanian lain	1.8	1.9	2.0	1.6	1.8
1.5	Perhutanan dan pembalakan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2
1.6	Perikanan laut	0.5	0.4	0.5	0.4	0.5
1.7	Akuakultur	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2
2. Perlombongan dan pengkuarian		6.6	5.9	5.3	6.1	6.1
2.1	Minyak mentah dan kondensat	2.3	2.2	1.9	2.1	2.1
2.2	Gas asli	3.6	3.2	2.8	3.4	3.4
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6
3. Pembuatan		23.1	23.2	23.2	23.1	23.0
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.6	0.7	0.8	0.9	0.6
3.2	Prosesan makanan	1.3	1.5	1.6	1.4	1.4
3.3	Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3
3.4	Produk tembakau	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3
3.5	Tekstil dan pakaian	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.6	Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
3.7	Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8	Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.10	Produk petroleum bertapis	2.6	2.5	2.6	2.5	2.5
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.3	2.2	2.5	2.4	2.3
3.12	Produk getah	0.6	0.8	0.8	0.8	0.6
3.13	Produk plastik	0.7	0.7	1.0	0.7	0.7
3.14	Produk mineral bukan logam	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
3.15	Logam asas	0.5	0.6	0.6	0.6	0.5
3.16	Produk logam yang direka	1.2	1.2	1.1	1.1	1.2
3.17	Jentera dan peralatan	0.9	0.7	0.7	0.6	0.9
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.4	0.6	0.5	0.4
3.19	Kelengkapan elektrik	0.5	0.6	0.4	0.5	0.5
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	5.8	5.1	5.1	5.1	6.0
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.3	0.4	0.4	0.5	0.3
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.7	2.1	1.6	2.0	1.4
3.23	Perabot	0.4	0.4	0.2	0.3	0.4
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3

Jadual A14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2021-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

Jenis aktiviti ekonomi	2024				(%)
					2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
4. Pembinaan	3.9	4.0	4.2	4.0	4.3
4.1 Bangunan kediaman	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9
4.2 Bangunan bukan kediaman	0.9	0.9	1.0	1.1	1.0
4.3 Kejuruteraan awam	1.2	1.1	1.2	1.1	1.2
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	1.0	1.2	1.2	1.0	1.2
5. Perkhidmatan	59.4	59.4	59.2	59.6	59.7
5.1 Elektrik dan gas	2.1	2.1	2.0	2.0	2.0
5.2 Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
5.3 Perdagangan borong	6.8	7.1	7.7	7.5	6.9
5.4 Perdagangan runcit	8.7	8.5	8.2	8.9	8.7
5.5 Kenderaan bermotor	1.8	1.8	2.2	2.0	1.7
5.6 Makanan dan minuman	2.3	2.3	2.2	2.2	2.3
5.7 Penginapan	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	4.2	4.3	4.2	4.2	4.4
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.6	6.6	6.4	6.3	6.5
5.10 Kewangan	5.1	5.1	4.9	4.7	4.9
5.11 Insurans	1.8	1.6	1.6	1.5	1.8
5.12 Hartanah	1.4	1.4	1.5	1.4	1.5
5.13 Perkhidmatan perniagaan	3.4	3.4	3.3	3.3	3.5
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
5.16 Perkhidmatan lain	3.2	3.2	3.1	3.1	3.2
5.17 Perkhidmatan kerajaan	9.1	9.0	9.0	9.6	9.2
6. Tambah Duti import	1.1	1.2	1.3	1.2	1.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A15: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025

RM juta

Jenis perbelanjaan	2022	2023 ^e	2024 ^p	2022			
				ST1	ST2	ST3	ST4
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	910,364	952,397	1,000,999	221,516	220,899	237,195	230,755
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	221,412	230,983	241,601	53,319	54,059	59,724	54,309
1.2 Pakaian dan kasut	32,570	34,844	37,799	7,147	6,997	9,335	9,091
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	139,369	148,556	156,014	34,419	34,350	35,790	34,810
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	43,681	45,136	48,162	10,959	11,058	11,352	10,312
1.5 Pengangkutan	113,696	124,607	137,664	27,152	26,368	28,407	31,768
1.6 Komunikasi	94,414	101,371	106,811	23,497	23,621	23,634	23,662
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	33,942	35,751	37,793	6,700	5,921	10,655	10,666
1.8 Restoran dan hotel	76,180	81,724	91,292	17,919	19,468	19,326	19,467
1.9 Lain-lain	155,099	149,425	143,864	40,402	39,056	38,970	36,671
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	200,948	207,808	217,563	46,367	45,418	47,756	61,408
3. Pembentukan modal tetap kasar	298,340	314,457	352,316	73,907	75,621	73,752	75,060
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	148,483	157,496	181,556	37,203	37,680	36,186	37,414
3.1.2 Jentera dan peralatan	125,279	131,699	143,894	31,155	31,213	30,989	31,922
3.1.3 Aset lain	24,577	25,261	26,866	5,548	6,728	6,577	5,724
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	66,121	71,738	79,721	14,255	12,588	14,546	24,732
3.2.2 Swasta	232,219	242,719	272,595	59,653	63,033	59,206	50,328
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	24,506	31,404	9,485	6,577	12,404	4,039	1,486
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	1,126,873	1,038,085	1,124,259	262,088	278,053	296,768	289,964
5.1 Eksport barangan	1,012,028	885,422	932,693	241,142	250,800	264,693	255,393
5.2 Eksport perkhidmatan	114,845	152,663	191,566	20,946	27,253	32,075	34,571
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	1,044,529	974,008	1,054,317	249,120	262,966	272,689	259,754
6.1 Import barangan	883,065	786,492	856,172	213,622	224,849	229,742	214,852
6.2 Import perkhidmatan	161,463	187,515	198,145	35,497	38,117	42,947	44,902
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,516,503	1,570,142	1,650,305	361,335	369,429	386,820	398,919

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A15: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 (samb.)

Jenis perbelanjaan	RM juta									
	2023				2024				2025	
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	235,055	230,148	246,838	240,356	246,190	243,276	258,514	253,019	258,563	
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	55,159	55,593	62,659	57,571	57,270	59,625	64,880	59,825	59,707	
1.2 Pakaian dan kasut	8,198	7,533	9,783	9,329	8,657	8,313	10,682	10,147	9,424	
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	37,457	36,490	37,901	36,708	40,592	37,643	39,859	37,921	41,266	
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	11,358	11,235	11,637	10,906	12,345	12,120	12,269	11,429	12,912	
1.5 Pengangkutan	30,092	28,010	31,528	34,977	32,008	30,563	35,649	39,443	34,924	
1.6 Komunikasi	25,197	25,298	25,480	25,396	26,669	26,312	26,380	27,451	28,947	
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	7,017	6,106	11,071	11,556	7,635	6,493	11,668	11,997	8,018	
1.8 Restoran dan hotel	19,488	20,393	20,855	20,988	21,375	22,358	23,725	23,834	24,206	
1.9 Lain-lain	41,087	39,490	35,924	32,924	39,639	39,849	33,403	30,973	39,158	
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	45,736	47,121	50,020	64,931	49,086	47,958	53,013	67,506	51,201	
3. Pembentukan modal tetap kasar	77,553	79,804	77,433	79,668	85,014	88,957	89,306	89,039	93,243	
3.1 Jenis aset										
3.1.1 Struktur	39,997	39,957	38,615	38,927	44,259	44,970	45,794	46,533	50,192	
3.1.2 Jentera dan peralatan	32,024	32,558	32,195	34,922	34,965	36,388	36,176	36,365	36,846	
3.1.3 Aset lain	5,531	7,289	6,622	5,819	5,789	7,599	7,336	6,141	6,205	
3.2 Sektor										
3.2.1 Awam	15,071	13,581	15,625	27,461	16,811	14,813	17,881	30,216	18,765	
3.2.2 Swasta	62,482	66,223	61,807	52,206	68,203	74,144	71,425	58,823	74,479	
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	5,163	8,097	5,943	12,200	685	7,321	1,960	-481	-7,910	
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	256,591	253,187	261,236	267,070	267,461	274,710	291,805	290,282	278,486	
5.1 Eksport barangan	224,040	214,915	222,793	223,674	224,082	226,990	243,200	238,421	227,778	
5.2 Eksport perkhidmatan	32,552	38,272	38,443	43,396	43,380	47,720	48,605	51,861	50,708	
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	238,240	239,072	242,701	253,994	250,634	260,550	274,245	268,888	258,360	
6.1 Import barangan	195,041	192,879	193,731	204,841	203,507	212,004	223,348	217,313	207,156	
6.2 Import perkhidmatan	43,199	46,193	48,970	49,153	47,127	48,546	50,897	51,575	51,204	
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	381,857	379,286	398,768	410,231	397,802	401,672	420,354	430,477	415,224	

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A16: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis perbelanjaan	2022	2023 ^e	2024 ^p	2022			
				ST1	ST2	ST3	ST4
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	11.4	4.6	5.1	5.6	18.8	15.3	7.0
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	6.9	4.3	4.6	4.6	11.1	6.8	5.5
1.2 Pakaian dan kasut	16.1	7.0	8.5	0.7	21.0	24.7	18.3
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.9	6.6	5.0	3.4	8.8	6.7	9.0
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	9.9	3.3	6.7	3.3	17.0	16.6	3.8
1.5 Pengangkutan	32.1	9.6	10.5	7.9	90.4	54.9	10.7
1.6 Komunikasi	10.1	7.4	5.4	11.6	10.5	10.7	7.7
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	46.3	5.3	5.7	6.0	75.3	76.3	42.9
1.8 Restoran dan hotel	25.5	7.3	11.7	10.9	37.4	42.9	15.6
1.9 Lain-lain	-0.7	-3.7	-3.7	3.5	3.8	-2.2	-7.6
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	5.6	3.4	4.7	7.4	3.4	7.6	4.5
3. Pembentukan modal tetap kasar	6.8	5.4	12.0	0.3	5.7	13.2	8.9
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	4.8	6.1	15.3	-7.7	3.6	16.7	10.0
3.1.2 Jentera dan peralatan	10.2	5.1	9.3	12.1	9.7	10.7	8.6
3.1.3 Aset lain	2.7	2.8	6.4	-0.2	0.5	7.1	3.5
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	5.4	8.5	11.1	-0.8	3.1	13.1	6.1
3.2.2 Swasta	7.3	4.5	12.3	0.6	6.3	13.2	10.4
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	14.5	-7.9	8.3	12.3	15.4	21.9	8.8
5.1 Eksport barangan	11.0	-12.5	5.3	11.5	12.6	17.3	3.5
5.2 Eksport perkhidmatan	58.3	32.9	25.5	23.0	49.9	81.3	75.6
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	16.0	-6.8	8.2	16.4	19.2	21.6	7.4
6.1 Import barangan	14.4	-10.9	8.9	15.9	18.0	20.6	3.8
6.2 Import perkhidmatan	25.7	16.1	5.7	19.6	26.4	27.3	29.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	9.0	3.5	5.1	5.1	9.2	14.6	7.4

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A16: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya (samb.)

Jenis perbelanjaan	2025								
	2023				2024				2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	6.1	4.2	4.1	4.2	4.7	5.7	4.7	5.3	5.0
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	3.5	2.8	4.9	6.0	3.8	7.3	3.5	3.9	4.3
1.2 Pakaian dan kasut	14.7	7.7	4.8	2.6	5.6	10.4	9.2	8.8	8.9
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	8.8	6.2	5.9	5.5	8.4	3.2	5.2	3.3	1.7
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.6	1.6	2.5	5.8	8.7	7.9	5.4	4.8	4.6
1.5 Pengangkutan	10.8	6.2	11.0	10.1	6.4	9.1	13.1	12.8	9.1
1.6 Komunikasi	7.2	7.1	7.8	7.3	5.8	4.0	3.5	8.1	8.5
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	4.7	3.1	3.9	8.3	8.8	6.3	5.4	3.8	5.0
1.8 Restoran dan hotel	8.8	4.7	7.9	7.8	9.7	9.6	13.8	13.6	13.2
1.9 Lain-lain	1.7	1.1	-7.8	-10.2	-3.5	0.9	-7.0	-5.9	-1.2
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	-1.4	3.8	4.7	5.7	7.3	1.8	6.0	4.0	4.3
3. Pembentukan modal tetap kasar	4.9	5.5	5.0	6.1	9.6	11.5	15.3	11.8	9.7
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	7.5	6.0	6.7	4.0	10.7	12.5	18.6	19.5	13.4
3.1.2 Jentera dan peralatan	2.8	4.3	3.9	9.4	9.2	11.8	12.4	4.1	5.4
3.1.3 Aset lain	-0.3	8.3	0.7	1.7	4.7	4.2	10.8	5.5	7.2
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	5.7	7.9	7.4	11.0	11.5	9.1	14.4	10.0	11.6
3.2.2 Swasta	4.7	5.1	4.4	3.7	9.2	12.0	15.6	12.7	9.2
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-2.1	-8.9	-12.0	-7.9	4.2	8.5	11.7	8.7	4.1
5.1 Eksport barangan	-7.1	-14.3	-15.8	-12.4	0.0	5.6	9.2	6.6	1.6
5.2 Eksport perkhidmatan	55.4	40.4	19.9	25.5	33.3	24.7	26.4	19.5	16.9
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-4.4	-9.1	-11.0	-2.2	5.2	9.0	13.0	5.9	3.1
6.1 Import barangan	-8.7	-14.2	-15.7	-4.7	4.3	9.9	15.3	6.1	1.8
6.2 Import perkhidmatan	21.7	21.2	14.0	9.5	9.1	5.1	3.9	4.9	8.7
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	5.7	2.7	3.1	2.8	4.2	5.9	5.4	4.9	4.4

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A17: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis perbelanjaan	2022	2023 ^e	2024 ^p	2022			
				ST1	ST2	ST3	ST4
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	11.4	4.6	5.1	5.6	18.8	15.3	7.0
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	6.9	4.3	4.6	4.6	11.1	6.8	5.5
1.2 Pakaian dan kasut	16.1	7.0	8.5	0.7	21.0	24.7	18.3
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.9	6.6	5.0	3.4	8.8	6.7	9.0
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	9.9	3.3	6.7	3.3	17.0	16.6	3.8
1.5 Pengangkutan	32.1	9.6	10.5	7.9	90.4	54.9	10.7
1.6 Komunikasi	10.1	7.4	5.4	11.6	10.5	10.7	7.7
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	46.3	5.3	5.7	6.0	75.3	76.3	42.9
1.8 Restoran dan hotel	25.5	7.3	11.7	10.9	37.4	42.9	15.6
1.9 Lain-lain	-0.7	-3.7	-3.7	3.5	3.8	-2.2	-7.6
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	5.6	3.4	4.7	7.4	3.4	7.6	4.5
3. Pembentukan modal tetap kasar	6.8	5.4	12.0	0.3	5.7	13.2	8.9
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	4.8	6.1	15.3	-7.7	3.6	16.7	10.0
3.1.2 Jentera dan peralatan	10.2	5.1	9.3	12.1	9.7	10.7	8.6
3.1.3 Aset lain	2.7	2.8	6.4	-0.2	0.5	7.1	3.5
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	5.4	8.5	11.1	-0.8	3.1	13.1	6.1
3.2.2 Swasta	7.3	4.5	12.3	0.6	6.3	13.2	10.4
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	14.5	-7.9	8.3	12.3	15.4	21.9	8.8
5.1 Eksport barangan	11.0	-12.5	5.3	11.5	12.6	17.3	3.5
5.2 Eksport perkhidmatan	58.3	32.9	25.5	23.0	49.9	81.3	75.6
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	16.0	-6.8	8.2	16.4	19.2	21.6	7.4
6.1 Import barangan	14.4	-10.9	8.9	15.9	18.0	20.6	3.8
6.2 Import perkhidmatan	25.7	16.1	5.7	19.6	26.4	27.3	29.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	9.0	3.5	5.1	5.1	9.2	14.6	7.4

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A17: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya (samb.)

Jenis perbelanjaan	2025								
	2023				2024				2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	6.1	4.2	4.1	4.2	4.7	5.7	4.7	5.3	5.0
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	3.5	2.8	4.9	6.0	3.8	7.3	3.5	3.9	4.3
1.2 Pakaian dan kasut	14.7	7.7	4.8	2.6	5.6	10.4	9.2	8.8	8.9
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	8.8	6.2	5.9	5.5	8.4	3.2	5.2	3.3	1.7
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.6	1.6	2.5	5.8	8.7	7.9	5.4	4.8	4.6
1.5 Pengangkutan	10.8	6.2	11.0	10.1	6.4	9.1	13.1	12.8	9.1
1.6 Komunikasi	7.2	7.1	7.8	7.3	5.8	4.0	3.5	8.1	8.5
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	4.7	3.1	3.9	8.3	8.8	6.3	5.4	3.8	5.0
1.8 Restoran dan hotel	8.8	4.7	7.9	7.8	9.7	9.6	13.8	13.6	13.2
1.9 Lain-lain	1.7	1.1	-7.8	-10.2	-3.5	0.9	-7.0	-5.9	-1.2
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	-1.4	3.8	4.7	5.7	7.3	1.8	6.0	4.0	4.3
3. Pembentukan modal tetap kasar	4.9	5.5	5.0	6.1	9.6	11.5	15.3	11.8	9.7
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	7.5	6.0	6.7	4.0	10.7	12.5	18.6	19.5	13.4
3.1.2 Jentera dan peralatan	2.8	4.3	3.9	9.4	9.2	11.8	12.4	4.1	5.4
3.1.3 Aset lain	-0.3	8.3	0.7	1.7	4.7	4.2	10.8	5.5	7.2
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	5.7	7.9	7.4	11.0	11.5	9.1	14.4	10.0	11.6
3.2.2 Swasta	4.7	5.1	4.4	3.7	9.2	12.0	15.6	12.7	9.2
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-2.1	-8.9	-12.0	-7.9	4.2	8.5	11.7	8.7	4.1
5.1 Eksport barangan	-7.1	-14.3	-15.8	-12.4	0.0	5.6	9.2	6.6	1.6
5.2 Eksport perkhidmatan	55.4	40.4	19.9	25.5	33.3	24.7	26.4	19.5	16.9
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-4.4	-9.1	-11.0	-2.2	5.2	9.0	13.0	5.9	3.1
6.1 Import barangan	-8.7	-14.2	-15.7	-4.7	4.3	9.9	15.3	6.1	1.8
6.2 Import perkhidmatan	21.7	21.2	14.0	9.5	9.1	5.1	3.9	4.9	8.7
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	5.7	2.7	3.1	2.8	4.2	5.9	5.4	4.9	4.4

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A18: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2022	2023 ^e	2024 ^p	2022			
				ST1	ST2	ST3	ST4
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	60.0	60.7	60.7	61.3	59.8	61.3	57.8
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	14.6	14.7	14.6	14.8	14.6	15.4	13.6
1.2 Pakaian dan kasut	2.1	2.2	2.3	2.0	1.9	2.4	2.3
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.2	9.5	9.5	9.5	9.3	9.3	8.7
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.9	2.9	2.9	3.0	3.0	2.9	2.6
1.5 Pengangkutan	7.5	7.9	8.3	7.5	7.1	7.3	8.0
1.6 Komunikasi	6.2	6.5	6.5	6.5	6.4	6.1	5.9
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	2.2	2.3	2.3	1.9	1.6	2.8	2.7
1.8 Restoran dan hotel	5.0	5.2	5.5	5.0	5.3	5.0	4.9
1.9 Lain-lain	10.2	9.5	8.7	11.2	10.6	10.1	9.2
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	13.3	13.2	13.2	12.8	12.3	12.3	15.4
3. Pembentukan modal tetap kasar	19.7	20.0	21.3	20.5	20.5	19.1	18.8
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	9.8	10.0	11.0	10.3	10.2	9.4	9.4
3.1.2 Jentera dan peralatan	8.3	8.4	8.7	8.6	8.4	8.0	8.0
3.1.3 Aset lain	1.6	1.6	1.6	1.5	1.8	1.7	1.4
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	4.4	4.6	4.8	3.9	3.4	3.8	6.2
3.2.2 Swasta	15.3	15.5	16.5	16.5	17.1	15.3	12.6
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	1.6	2.0	0.6	1.8	3.4	1.0	0.4
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	74.3	66.1	68.1	72.5	75.3	76.7	72.7
5.1 Eksport barangan	66.7	56.4	56.5	66.7	67.9	68.4	64.0
5.2 Eksport perkhidmatan	7.6	9.7	11.6	5.8	7.4	8.3	8.7
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	68.9	62.0	63.9	68.9	71.2	70.5	65.1
6.1 Import barangan	58.2	50.1	51.9	59.1	60.9	59.4	53.9
6.2 Import perkhidmatan	10.6	11.9	12.0	9.8	10.3	11.1	11.3
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A18: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2022-ST1 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

Jenis perbelanjaan	(%)								
	2023				2024				2025
	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	61.6	60.7	61.9	58.6	61.9	60.6	61.5	58.8	62.3
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	14.4	14.7	15.7	14.0	14.4	14.8	15.4	13.9	14.4
1.2 Pakaian dan kasut	2.1	2.0	2.5	2.3	2.2	2.1	2.5	2.4	2.3
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.8	9.6	9.5	8.9	10.2	9.4	9.5	8.8	9.9
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.0	3.0	2.9	2.7	3.1	3.0	2.9	2.7	3.1
1.5 Pengangkutan	7.9	7.4	7.9	8.5	8.0	7.6	8.5	9.2	8.4
1.6 Komunikasi	6.6	6.7	6.4	6.2	6.7	6.6	6.3	6.4	7.0
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	1.8	1.6	2.8	2.8	1.9	1.6	2.8	2.8	1.9
1.8 Restoran dan hotel	5.1	5.4	5.2	5.1	5.4	5.6	5.6	5.5	5.8
1.9 Lain-lain	10.8	10.4	9.0	8.0	10.0	9.9	7.9	7.2	9.4
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	12.0	12.4	12.5	15.8	12.3	11.9	12.6	15.7	12.3
3. Pembentukan modal tetap kasar	20.3	21.0	19.4	19.4	21.4	22.1	21.2	20.7	22.5
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	10.5	10.5	9.7	9.5	11.1	11.2	10.9	10.8	12.1
3.1.2 Jentera dan peralatan	8.4	8.6	8.1	8.5	8.8	9.1	8.6	8.4	8.9
3.1.3 Aset lain	1.4	1.9	1.7	1.4	1.5	1.9	1.7	1.4	1.5
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	3.9	3.6	3.9	6.7	4.2	3.7	4.3	7.0	4.5
3.2.2 Swasta	16.4	17.5	15.5	12.7	17.1	18.5	17.0	13.7	17.9
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	1.4	2.1	1.5	3.0	0.2	1.8	0.5	-0.1	-1.9
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	67.2	66.8	65.5	65.1	67.2	68.4	69.4	67.4	67.1
5.1 Eksport barangan	58.7	56.7	55.9	54.5	56.3	56.5	57.9	55.4	54.9
5.2 Eksport perkhidmatan	8.5	10.1	9.6	10.6	10.9	11.9	11.6	12.0	12.2
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	62.4	63.0	60.9	61.9	63.0	64.9	65.2	62.5	62.2
6.1 Import barangan	51.1	50.9	48.6	49.9	51.2	52.8	53.1	50.5	49.9
6.2 Import perkhidmatan	11.3	12.2	12.3	12.0	11.8	12.1	12.1	12.0	12.3
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A19: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2020-2024

RM juta					
Negeri	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Johor	128,074	131,243	142,734	148,554	158,017
2. Kedah	46,042	47,505	51,031	51,877	54,036
3. Kelantan	25,188	25,782	26,965	27,658	28,651
4. Melaka	41,030	41,872	45,590	46,850	48,929
5. Negeri Sembilan	46,336	47,787	50,962	51,912	54,322
6. Pahang	54,885	55,440	61,844	64,967	68,669
7. Pulau Pinang	92,691	99,124	112,355	115,952	121,496
8. Perak	74,264	76,901	80,474	82,638	86,239
9. Perlis	5,785	5,867	6,216	6,338	6,549
10. Selangor	326,805	344,103	385,809	406,623	432,116
11. Terengganu	33,994	35,236	37,392	38,219	39,922
12. Sabah	77,840	79,000	82,176	83,363	84,303
13. Sarawak	127,556	131,594	140,917	142,704	148,200
14. W.P. Kuala Lumpur ¹	217,447	219,884	241,185	250,267	265,758
15. W.P. Labuan	7,613	7,650	7,980	8,123	8,559
16. Supra ²	40,698	41,896	42,873	44,095	44,541
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,346,249	1,390,882	1,516,503	1,570,142	1,650,305

Jadual A20: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK

(%)										
Negeri	Perubahan peratusan tahunan					Peratus sumbangan kepada KDNK				
	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Johor	-4.6	2.5	8.8	4.1	6.4	9.5	9.4	9.4	9.5	9.6
2. Kedah	-1.7	3.2	7.4	1.7	4.2	3.4	3.4	3.4	3.3	3.3
3. Kelantan	-1.1	2.4	4.6	2.6	3.6	1.9	1.9	1.8	1.8	1.7
4. Melaka	-5.9	2.1	8.9	2.8	4.4	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
5. Negeri Sembilan	-3.5	3.1	6.6	1.9	4.6	3.4	3.4	3.4	3.3	3.3
6. Pahang	-6.1	1.0	11.6	5.1	5.7	4.1	4.0	4.1	4.1	4.2
7. Pulau Pinang	-2.1	6.9	13.3	3.2	4.8	6.9	7.1	7.4	7.4	7.4
8. Perak	-2.3	3.6	4.6	2.7	4.4	5.5	5.5	5.3	5.3	5.2
9. Perlis	-6.0	1.4	5.9	2.0	3.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
10. Selangor	-5.3	5.3	12.1	5.4	6.3	24.3	24.7	25.4	25.9	26.2
11. Terengganu	-5.6	3.7	6.1	2.2	4.5	2.5	2.5	2.5	2.4	2.4
12. Sabah	-9.1	1.5	4.0	1.4	1.1	5.8	5.7	5.4	5.3	5.1
13. Sarawak	-6.7	3.2	7.1	1.3	3.9	9.5	9.5	9.3	9.1	9.0
14. W.P. Kuala Lumpur ¹	-7.0	1.1	9.7	3.8	6.2	16.2	15.8	15.9	15.9	16.1
15. W.P. Labuan	-0.1	0.5	4.3	1.8	5.4	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5
16. Supra ²	-11.0	2.9	2.3	2.9	1.0	3.0	3.0	2.8	2.8	2.7
KDNK pada harga pembeli	-5.5	3.3	9.0	3.5	5.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹Termasuk W.P. Putrajaya

² Negeri Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri

Jadual A21: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020

Jenis aktiviti ekonomi							RM juta
	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,857	658	38,651	4,176	66,406	1,327	128,074
2. Kedah	5,518	112	13,619	1,113	25,434	248	46,042
3. Kelantan	5,818	342	1,234	396	17,374	24	25,188
4. Melaka	4,584	59	15,322	992	19,970	104	41,030
5. Negeri Sembilan	3,319	200	16,761	1,370	23,822	864	46,336
6. Pahang	13,001	614	12,246	1,352	27,597	75	54,885
7. Pulau Pinang	2,049	139	41,627	2,234	45,979	663	92,691
8. Perak	11,430	432	14,156	2,057	46,137	51	74,264
9. Perlis	1,088	30	444	151	4,032	40	5,785
10. Selangor	4,721	755	95,114	18,665	200,127	7,423	326,805
11. Terengganu	2,903	176	11,862	1,080	17,943	31	33,994
12. Sabah	12,798	19,936	6,042	2,197	36,597	269	77,840
13. Sarawak	14,907	28,591	33,428	4,082	46,160	388	127,556
14. W.P. Kuala Lumpur	a	138	5,733	13,589	194,204	3,780	217,447
15. W.P. Labuan	115	-	1,368	163	5,910	58	7,613
16. Supra	-	40,698	-	-	-	-	40,698
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,109	92,879	307,606	53,616	777,693	15,346	1,346,249

Jadual A22: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Perubahan peratusan tahunan

Jenis aktiviti ekonomi							(%)
	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	2.8	-19.1	-3.7	-37.7	-3.2	-17.5	-4.6
2. Kedah	-2.3	-10.7	1.4	2.0	-3.4	10.7	-1.7
3. Kelantan	0.1	-18.0	-5.1	3.5	-0.9	-20.4	-1.1
4. Melaka	3.4	-12.7	-8.5	-26.9	-4.5	67.1	-5.9
5. Negeri Sembilan	-6.7	-15.3	-4.9	-25.6	-0.9	18.3	-3.5
6. Pahang	1.2	-25.1	-4.1	-21.7	-8.7	36.9	-6.1
7. Pulau Pinang	-0.9	-18.8	2.8	-15.5	-5.5	9.4	-2.1
8. Perak	1.0	-14.4	3.5	-17.4	-3.8	62.1	-2.3
9. Perlis	-18.5	-9.8	-5.6	-9.6	-1.0	-44.0	-6.0
10. Selangor	0.3	-12.1	-0.9	-9.7	-6.6	-12.5	-5.3
11. Terengganu	-3.8	-12.5	-9.4	-7.3	-3.1	92.5	-5.6
12. Sabah	-6.7	-12.3	-6.6	-29.1	-7.2	43.9	-9.1
13. Sarawak	-10.1	-4.7	-8.7	-8.8	-5.3	21.8	-6.7
14. W.P. Kuala Lumpur	..	-9.4	-6.3	-26.4	-5.4	1.6	-7.0
15. W.P. Labuan	-13.6	-	-1.2	-8.2	0.2	83.2	-0.1
16. Supra	-	-11.0	-	-	-	-	-11.0
KDNK pada harga pembeli	-2.4	-9.7	-2.7	-19.3	-5.2	-5.2	-5.5

Jadual A23: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.0	0.7	12.6	7.8	8.5	8.6	9.5
2. Kedah	5.6	0.1	4.4	2.1	3.3	1.6	3.4
3. Kelantan	5.9	0.4	0.4	0.7	2.2	0.2	1.9
4. Melaka	4.6	0.1	5.0	1.9	2.6	0.7	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.4	2.6	3.1	5.6	3.4
6. Pahang	13.1	0.7	4.0	2.5	3.5	0.5	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	13.5	4.2	5.9	4.3	6.9
8. Perak	11.5	0.5	4.6	3.8	5.9	0.3	5.5
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.3	0.4
10. Selangor	4.8	0.8	30.9	34.8	25.7	48.4	24.3
11. Terengganu	2.9	0.2	3.9	2.0	2.3	0.2	2.5
12. Sabah	12.9	21.5	2.0	4.1	4.7	1.8	5.8
13. Sarawak	15.0	30.8	10.9	7.6	5.9	2.5	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	25.3	25.0	24.6	16.2
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.8	0.4	0.6
16. Supra	-	43.8	-	-	-	-	3.0
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A24: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	13.2	0.5	30.2	3.3	51.9	1.0	100.0
2. Kedah	12.0	0.2	29.6	2.4	55.2	0.5	100.0
3. Kelantan	23.1	1.4	4.9	1.6	69.0	0.1	100.0
4. Melaka	11.2	0.1	37.3	2.4	48.7	0.3	100.0
5. Negeri Sembilan	7.2	0.4	36.2	3.0	51.4	1.9	100.0
6. Pahang	23.7	1.1	22.3	2.5	50.3	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	44.9	2.4	49.6	0.7	100.0
8. Perak	15.4	0.6	19.1	2.8	62.1	0.1	100.0
9. Perlis	18.8	0.5	7.7	2.6	69.7	0.7	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	29.1	5.7	61.2	2.3	100.0
11. Terengganu	8.5	0.5	34.9	3.2	52.8	0.1	100.0
12. Sabah	16.4	25.6	7.8	2.8	47.0	0.3	100.0
13. Sarawak	11.7	22.4	26.2	3.2	36.2	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	6.2	89.3	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	18.0	2.1	77.6	0.8	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.4	6.9	22.8	4.0	57.8	1.1	100.0

Jadual A25: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,883	587	40,727	3,418	68,360	1,269	131,243
2. Kedah	5,669	103	14,465	1,019	25,925	324	47,505
3. Kelantan	5,869	353	1,260	401	17,866	33	25,782
4. Melaka	4,517	55	15,835	896	20,508	59	41,872
5. Negeri Sembilan	3,304	186	17,962	1,365	24,360	610	47,787
6. Pahang	13,006	507	12,990	1,601	27,285	51	55,440
7. Pulau Pinang	2,000	130	46,768	2,521	47,080	625	99,124
8. Perak	11,769	402	15,453	1,919	47,323	35	76,901
9. Perlis	1,024	29	468	151	4,120	76	5,867
10. Selangor	4,950	708	107,456	17,474	205,430	8,085	344,103
11. Terengganu	2,752	178	12,984	1,106	18,201	16	35,236
12. Sabah	12,518	20,574	5,931	2,368	37,369	240	79,000
13. Sarawak	14,466	27,875	37,092	4,490	47,315	355	131,594
14. W.P. Kuala Lumpur	a	134	5,978	11,966	197,979	3,825	219,884
15. W.P. Labuan	117	-	1,354	143	5,997	39	7,650
16. Supra	-	41,896	-	-	-	-	41,896
Jumlah KDNK pada harga pembeli	98,843	93,717	336,724	50,839	795,116	15,642	1,390,882

Jadual A26: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	0.2	-10.7	5.4	-18.1	2.9	-4.4	2.5
2. Kedah	2.7	-7.8	6.2	-8.4	1.9	30.8	3.2
3. Kelantan	0.9	3.1	2.1	1.1	2.8	39.8	2.4
4. Melaka	-1.4	-6.6	3.3	-9.6	2.7	-43.1	2.1
5. Negeri Sembilan	-0.5	-6.7	7.2	-0.4	2.3	-29.5	3.1
6. Pahang	0.0	-17.3	6.1	18.4	-1.1	-32.5	1.0
7. Pulau Pinang	-2.4	-6.6	12.4	12.9	2.4	-5.8	6.9
8. Perak	3.0	-7.0	9.2	-6.7	2.6	-32.0	3.6
9. Perlis	-5.9	-5.0	5.4	0.1	2.2	89.0	1.4
10. Selangor	4.9	-6.3	13.0	-6.4	2.6	8.9	5.3
11. Terengganu	-5.2	1.0	9.5	2.3	1.4	-47.9	3.7
12. Sabah	-2.2	3.2	-1.8	7.8	2.1	-11.1	1.5
13. Sarawak	-3.0	-2.5	11.0	10.0	2.5	-8.4	3.2
14. W.P. Kuala Lumpur	..	-2.9	4.3	-11.9	1.9	1.2	1.1
15. W.P. Labuan	1.3	-	-1.0	-11.9	1.5	-31.9	0.5
16. Supra	-	2.9	-	-	-	-	2.9
KDNK pada harga pembeli	-0.3	0.9	9.5	-5.2	2.2	1.9	3.3

Jadual A27: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.1	0.6	12.1	6.7	8.6	8.1	9.4
2. Kedah	5.7	0.1	4.3	2.0	3.3	2.1	3.4
3. Kelantan	5.9	0.4	0.4	0.8	2.2	0.2	1.9
4. Melaka	4.6	0.1	4.7	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.7	3.1	3.9	3.4
6. Pahang	13.2	0.5	3.9	3.1	3.4	0.3	4.0
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	13.9	5.0	5.9	4.0	7.1
8. Perak	11.9	0.4	4.6	3.8	6.0	0.2	5.5
9. Perlis	1.0	0.0	0.1	0.3	0.5	0.5	0.4
10. Selangor	5.0	0.8	31.9	34.4	25.8	51.7	24.7
11. Terengganu	2.8	0.2	3.9	2.2	2.3	0.1	2.5
12. Sabah	12.7	22.0	1.8	4.7	4.7	1.5	5.7
13. Sarawak	14.6	29.7	11.0	8.8	6.0	2.3	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.8	23.5	24.9	24.5	15.8
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.8	0.3	0.5
16. Supra	-	44.7	-	-	-	-	3.0
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A28: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.9	0.4	31.0	2.6	52.1	1.0	100.0
2. Kedah	11.9	0.2	30.4	2.1	54.6	0.7	100.0
3. Kelantan	22.8	1.4	4.9	1.6	69.3	0.1	100.0
4. Melaka	10.8	0.1	37.8	2.1	49.0	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.9	0.4	37.6	2.9	51.0	1.3	100.0
6. Pahang	23.5	0.9	23.4	2.9	49.2	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	47.2	2.5	47.5	0.6	100.0
8. Perak	15.3	0.5	20.1	2.5	61.5	0.0	100.0
9. Perlis	17.4	0.5	8.0	2.6	70.2	1.3	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	31.2	5.1	59.7	2.3	100.0
11. Terengganu	7.8	0.5	36.8	3.1	51.7	0.0	100.0
12. Sabah	15.8	26.0	7.5	3.0	47.3	0.3	100.0
13. Sarawak	11.0	21.2	28.2	3.4	36.0	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	5.4	90.0	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.7	1.9	78.4	0.5	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.1	6.7	24.2	3.7	57.2	1.1	100.0

Jadual A29: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17,426	649	42,948	3,961	76,217	1,533	142,734
2. Kedah	5,665	114	15,633	1,204	28,065	349	51,031
3. Kelantan	5,703	393	1,299	430	19,096	45	26,965
4. Melaka	4,524	61	16,905	972	23,062	67	45,590
5. Negeri Sembilan	3,315	207	19,394	1,454	26,274	318	50,962
6. Pahang	13,951	572	13,745	1,596	31,928	51	61,844
7. Pulau Pinang	2,091	144	54,188	2,746	52,543	643	112,355
8. Perak	11,440	453	15,606	2,066	50,857	52	80,474
9. Perlis	1,056	31	489	152	4,358	129	6,216
10. Selangor	4,931	797	117,274	18,145	233,979	10,683	385,809
11. Terengganu	2,658	197	14,061	1,147	19,320	8	37,392
12. Sabah	12,549	20,455	5,780	2,517	40,605	270	82,176
13. Sarawak	14,731	29,911	39,229	4,706	51,912	428	140,917
14. W.P. Kuala Lumpur	a	148	6,297	12,209	220,354	2,175	241,185
15. W.P. Labuan	122	-	1,377	148	6,299	34	7,980
16. Supra	-	42,873	-	-	-	-	42,873
Jumlah KDNK pada harga pembeli	100,164	97,004	364,226	53,455	884,870	16,784	1,516,503

Jadual A30: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	3.2	10.5	5.5	15.9	11.5	20.8	8.8
2. Kedah	-0.1	10.8	8.1	18.2	8.3	7.7	7.4
3. Kelantan	-2.8	11.4	3.1	7.2	6.9	36.7	4.6
4. Melaka	0.1	10.5	6.8	8.4	12.5	13.2	8.9
5. Negeri Sembilan	0.4	10.9	8.0	6.5	7.9	-47.8	6.6
6. Pahang	7.3	12.8	5.8	-0.3	17.0	0.8	11.6
7. Pulau Pinang	4.6	10.7	15.9	8.9	11.6	3.0	13.3
8. Perak	-2.8	12.7	1.0	7.7	7.5	48.0	4.6
9. Perlis	3.2	9.9	4.5	1.1	5.8	68.4	5.9
10. Selangor	-0.4	12.6	9.1	3.8	13.9	32.1	12.1
11. Terengganu	-3.4	11.0	8.3	3.7	6.2	-48.1	6.1
12. Sabah	0.2	-0.6	-2.5	6.3	8.7	12.6	4.0
13. Sarawak	1.8	7.3	5.8	4.8	9.7	20.4	7.1
14. W.P. Kuala Lumpur	..	10.1	5.3	2.0	11.3	-43.1	9.7
15. W.P. Labuan	4.7	-	1.7	3.3	5.0	-13.4	4.3
16. Supra	-	2.3	-	-	-	-	2.3
KDNK pada harga pembeli	1.3	3.5	8.2	5.1	11.3	7.3	9.0

Jadual A31: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.4	0.7	11.8	7.4	8.6	9.1	9.4
2. Kedah	5.7	0.1	4.3	2.3	3.2	2.1	3.4
3. Kelantan	5.7	0.4	0.4	0.8	2.2	0.3	1.8
4. Melaka	4.5	0.1	4.6	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.7	3.0	1.9	3.4
6. Pahang	13.9	0.6	3.8	3.0	3.6	0.3	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	14.9	5.1	5.9	3.8	7.4
8. Perak	11.4	0.5	4.3	3.9	5.7	0.3	5.3
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.8	0.4
10. Selangor	4.9	0.8	32.2	33.9	26.4	63.7	25.4
11. Terengganu	2.7	0.2	3.9	2.1	2.2	0.0	2.5
12. Sabah	12.5	21.1	1.6	4.7	4.6	1.6	5.4
13. Sarawak	14.7	30.8	10.8	8.8	5.9	2.5	9.3
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	22.8	24.9	13.0	15.9
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.2	0.5
16. Supra	-	44.2	-	-	-	-	2.8
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A32: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.2	0.5	30.1	2.8	53.4	1.1	100.0
2. Kedah	11.1	0.2	30.6	2.4	55.0	0.7	100.0
3. Kelantan	21.1	1.5	4.8	1.6	70.8	0.2	100.0
4. Melaka	9.9	0.1	37.1	2.1	50.6	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.5	0.4	38.1	2.9	51.6	0.6	100.0
6. Pahang	22.6	0.9	22.2	2.6	51.6	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	1.9	0.1	48.2	2.4	46.8	0.6	100.0
8. Perak	14.2	0.6	19.4	2.6	63.2	0.1	100.0
9. Perlis	17.0	0.5	7.9	2.5	70.1	2.1	100.0
10. Selangor	1.3	0.2	30.4	4.7	60.6	2.8	100.0
11. Terengganu	7.1	0.5	37.6	3.1	51.7	0.0	100.0
12. Sabah	15.3	24.9	7.0	3.1	49.4	0.3	100.0
13. Sarawak	10.5	21.2	27.8	3.3	36.8	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	5.1	91.4	0.9	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.3	1.9	78.9	0.4	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.6	6.4	24.0	3.5	58.3	1.1	100.0

Jadual A33: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17,205	692	44,165	4,465	80,329	1,698	148,554
2. Kedah	5,510	122	15,138	1,600	29,206	303	51,877
3. Kelantan	5,609	428	1,265	465	19,854	37	27,658
4. Melaka	4,706	65	16,951	1,035	24,028	65	46,850
5. Negeri Sembilan	3,131	226	19,628	1,367	27,463	97	51,912
6. Pahang	14,129	629	14,039	2,271	33,862	38	64,967
7. Pulau Pinang	2,194	154	53,893	3,379	55,674	658	115,952
8. Perak	11,675	494	15,952	2,016	52,441	60	82,638
9. Perlis	1,089	33	484	155	4,463	114	6,338
10. Selangor	4,578	833	119,671	19,870	248,307	13,365	406,623
11. Terengganu	2,830	208	14,084	1,166	19,917	15	38,219
12. Sabah	12,628	19,535	6,033	2,490	42,413	263	83,363
13. Sarawak	14,984	29,868	37,696	5,125	54,612	419	142,704
14. W.P. Kuala Lumpur	a	154	6,412	11,111	231,366	1,222	250,267
15. W.P. Labuan	126	-	1,382	148	6,428	39	8,123
16. Supra	-	44,095	-	-	-	-	44,095
Jumlah KDNK pada harga pembeli	100,393	97,537	366,793	56,663	930,363	18,392	1,570,142

Jadual A34: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	-1.3	6.7	2.8	12.7	5.4	10.8	4.1
2. Kedah	-2.7	6.8	-3.2	32.8	4.1	-13.2	1.7
3. Kelantan	-1.6	8.9	-2.6	8.3	4.0	-18.3	2.6
4. Melaka	4.0	6.8	0.3	6.5	4.2	-2.7	2.8
5. Negeri Sembilan	-5.6	9.5	1.2	-6.0	4.5	-69.4	1.9
6. Pahang	1.3	9.9	2.1	42.3	6.1	-26.3	5.1
7. Pulau Pinang	4.9	6.9	-0.5	23.0	6.0	2.3	3.2
8. Perak	2.1	9.2	2.2	-2.5	3.1	15.6	2.7
9. Perlis	3.1	5.6	-1.0	1.4	2.4	-11.1	2.0
10. Selangor	-7.2	4.5	2.0	9.5	6.1	25.1	5.4
11. Terengganu	6.5	5.6	0.2	1.7	3.1	77.2	2.2
12. Sabah	0.6	-4.5	4.4	-1.1	4.5	-2.6	1.4
13. Sarawak	1.7	-0.1	-3.9	8.9	5.2	-1.9	1.3
14. W.P. Kuala Lumpur	..	4.2	1.8	-9.0	5.0	-43.8	3.8
15. W.P. Labuan	2.9	-	0.4	0.1	2.0	15.1	1.8
16. Supra	-	2.9	-	-	-	-	2.9
KDNK pada harga pembeli	0.2	0.5	0.7	6.0	5.1	9.6	3.5

Jadual A35: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.1	0.7	12.0	7.9	8.6	9.2	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.1	2.8	3.1	1.6	3.3
3. Kelantan	5.6	0.4	0.3	0.8	2.1	0.2	1.8
4. Melaka	4.7	0.1	4.6	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.1	0.2	5.4	2.4	3.0	0.5	3.3
6. Pahang	14.1	0.6	3.8	4.0	3.6	0.2	4.1
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	14.7	6.0	6.0	3.6	7.4
8. Perak	11.6	0.5	4.3	3.6	5.6	0.3	5.3
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.6	0.9	32.6	35.1	26.7	72.7	25.9
11. Terengganu	2.8	0.2	3.8	2.1	2.1	0.1	2.4
12. Sabah	12.6	20.0	1.6	4.4	4.6	1.4	5.3
13. Sarawak	14.9	30.6	10.3	9.0	5.9	2.3	9.1
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	19.6	24.9	6.6	15.9
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.2	0.5
16. Supra	-	45.2	-	-	-	-	2.8
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A36: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	11.6	0.5	29.7	3.0	54.1	1.1	100.0
2. Kedah	10.6	0.2	29.2	3.1	56.3	0.6	100.0
3. Kelantan	20.3	1.5	4.6	1.7	71.8	0.1	100.0
4. Melaka	10.0	0.1	36.2	2.2	51.3	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.0	0.4	37.8	2.6	52.9	0.2	100.0
6. Pahang	21.7	1.0	21.6	3.5	52.1	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	1.9	0.1	46.5	2.9	48.0	0.6	100.0
8. Perak	14.1	0.6	19.3	2.4	63.5	0.1	100.0
9. Perlis	17.2	0.5	7.6	2.4	70.4	1.8	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	29.4	4.9	61.1	3.3	100.0
11. Terengganu	7.4	0.5	36.8	3.1	52.1	0.0	100.0
12. Sabah	15.1	23.4	7.2	3.0	50.9	0.3	100.0
13. Sarawak	10.5	20.9	26.4	3.6	38.3	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	4.4	92.4	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.0	1.8	79.1	0.5	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.4	6.2	23.4	3.6	59.3	1.2	100.0

Jadual A37: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17,934	771	46,000	6,374	85,161	1,779	158,017
2. Kedah	5,728	118	16,135	1,422	30,310	323	54,036
3. Kelantan	5,764	463	1,293	562	20,534	35	28,651
4. Melaka	4,656	70	17,588	1,352	25,171	92	48,929
5. Negeri Sembilan	3,438	214	20,399	1,492	28,656	122	54,322
6. Pahang	15,312	604	14,531	2,564	35,536	122	68,669
7. Pulau Pinang	2,197	162	56,063	3,865	58,433	776	121,496
8. Perak	12,094	480	16,769	2,248	54,579	69	86,239
9. Perlis	1,121	34	491	181	4,608	114	6,549
10. Selangor	4,880	931	125,784	22,502	263,947	14,072	432,116
11. Terengganu	2,941	236	14,628	1,370	20,710	38	39,922
12. Sabah	12,205	18,551	6,103	2,958	44,209	276	84,303
13. Sarawak	15,059	31,098	38,190	6,082	57,264	508	148,200
14. W.P. Kuala Lumpur	a	158	6,689	13,454	244,152	1,304	265,758
15. W.P. Labuan	129	-	1,373	156	6,840	61	8,559
16. Supra	-	44,541	-	-	-	-	44,541
Jumlah KDNK pada harga pembeli	103,458	98,432	382,034	66,580	980,110	19,692	1,650,305

Jadual A38: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	4.2	11.3	4.2	42.7	6.0	4.8	6.4
2. Kedah	4.0	-3.0	6.6	-11.1	3.8	6.7	4.2
3. Kelantan	2.8	8.2	2.2	20.7	3.4	-4.4	3.6
4. Melaka	-1.0	6.6	3.8	30.6	4.8	41.5	4.4
5. Negeri Sembilan	9.8	-5.2	3.9	9.1	4.3	25.5	4.6
6. Pahang	8.4	-3.9	3.5	12.9	4.9	224.4	5.7
7. Pulau Pinang	0.1	5.5	4.0	14.4	5.0	18.0	4.8
8. Perak	3.6	-2.9	5.1	11.5	4.1	15.8	4.4
9. Perlis	2.9	2.7	1.4	16.9	3.3	0.1	3.3
10. Selangor	6.6	11.8	5.1	13.2	6.3	5.3	6.3
11. Terengganu	3.9	13.6	3.9	17.5	4.0	156.3	4.5
12. Sabah	-3.4	-5.0	1.2	18.8	4.2	5.2	1.1
13. Sarawak	0.5	4.1	1.3	18.7	4.9	21.0	3.9
14. W.P. Kuala Lumpur	..	2.9	4.3	21.1	5.5	6.7	6.2
15. W.P. Labuan	2.3	-	-0.7	5.3	6.4	56.3	5.4
16. Supra	-	1.0	-	-	-	-	1.0
KDNK pada harga pembeli	3.1	0.9	4.2	17.5	5.3	7.1	5.1

Jadual A39: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.3	0.8	12.0	9.6	8.7	9.0	9.6
2. Kedah	5.5	0.1	4.2	2.1	3.1	1.6	3.3
3. Kelantan	5.6	0.5	0.3	0.8	2.1	0.2	1.7
4. Melaka	4.5	0.1	4.6	2.0	2.6	0.5	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.2	2.9	0.6	3.3
6. Pahang	14.8	0.6	3.8	3.9	3.6	0.6	4.2
7. Pulau Pinang	2.1	0.2	14.7	5.8	6.0	3.9	7.4
8. Perak	11.7	0.5	4.4	3.4	5.6	0.4	5.2
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.7	0.9	32.9	33.8	26.9	71.5	26.2
11. Terengganu	2.8	0.2	3.8	2.1	2.1	0.2	2.4
12. Sabah	11.8	18.8	1.6	4.4	4.5	1.4	5.1
13. Sarawak	14.6	31.6	10.0	9.1	5.8	2.6	9.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.8	20.2	24.9	6.6	16.1
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.3	0.5
16. Supra	-	45.3	-	-	-	-	2.7
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A40: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	11.3	0.5	29.1	4.0	53.9	1.1	100.0
2. Kedah	10.6	0.2	29.9	2.6	56.1	0.6	100.0
3. Kelantan	20.1	1.6	4.5	2.0	71.7	0.1	100.0
4. Melaka	9.5	0.1	35.9	2.8	51.4	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	6.3	0.4	37.6	2.7	52.8	0.2	100.0
6. Pahang	22.3	0.9	21.2	3.7	51.7	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	1.8	0.1	46.1	3.2	48.1	0.6	100.0
8. Perak	14.0	0.6	19.4	2.6	63.3	0.1	100.0
9. Perlis	17.1	0.5	7.5	2.8	70.4	1.7	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	29.1	5.2	61.1	3.3	100.0
11. Terengganu	7.4	0.6	36.6	3.4	51.9	0.1	100.0
12. Sabah	14.5	22.0	7.2	3.5	52.4	0.3	100.0
13. Sarawak	10.2	21.0	25.8	4.1	38.6	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.5	5.1	91.9	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	16.0	1.8	79.9	0.7	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.3	6.0	23.1	4.0	59.4	1.2	100.0

Jadual A41: KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2020-2024

RM juta					
Negeri	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Johor	135,770	146,587	165,618	171,877	187,385
2. Kedah	48,386	50,774	56,456	57,768	60,466
3. Kelantan	26,808	28,255	30,366	31,456	32,798
4. Melaka	42,813	44,772	50,693	55,206	57,120
5. Negeri Sembilan	49,550	53,559	60,244	63,329	66,875
6. Pahang	60,504	66,146	76,495	75,725	82,771
7. Pulau Pinang	97,084	104,285	121,480	128,573	136,890
8. Perak	78,957	86,499	93,403	94,091	100,202
9. Perlis	6,016	6,190	6,712	7,074	7,330
10. Selangor	339,866	365,142	422,187	452,018	485,299
11. Terengganu	33,917	36,217	38,322	37,707	39,972
12. Sabah	84,296	102,370	122,571	112,346	114,530
13. Sarawak	137,177	162,111	200,925	180,876	184,894
14. W.P. Kuala Lumpur	227,921	233,261	264,308	278,669	298,334
15. W.P. Labuan	7,667	7,834	8,274	8,302	8,774
16. Supra	41,758	54,701	76,840	69,002	68,652
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,418,491	1,548,701	1,794,893	1,824,019	1,932,291

Jadual A42: KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2020-2024

RM					
Negeri	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Johor	33,861	36,465	41,114	41,847	44,782
2. Kedah	22,701	23,597	26,100	26,387	27,273
3. Kelantan	14,956	15,590	16,588	16,914	17,372
4. Melaka	42,880	44,571	50,262	53,688	54,572
5. Negeri Sembilan	41,292	44,478	49,877	51,702	53,956
6. Pahang	38,022	41,304	47,387	46,085	49,631
7. Pulau Pinang	55,783	59,934	69,779	72,532	76,030
8. Perak	31,633	34,382	37,147	37,026	38,998
9. Perlis	21,117	21,523	23,163	24,138	24,701
10. Selangor	48,591	52,054	59,882	62,696	65,913
11. Terengganu	29,508	30,937	32,295	31,163	32,457
12. Sabah	24,657	29,997	35,893	31,235	30,607
13. Sarawak	55,907	65,750	81,233	72,283	73,444
14. W.P. Kuala Lumpur	108,985	112,184	127,182	131,165	136,364
15. W.P. Labuan	80,602	81,588	85,401	83,841	87,041
Malaysia	43,717	47,541	54,893	54,608	56,745

Jadual A43: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Kelantan, 2020-2024

					RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Pertanian	5,818	5,869	5,703	5,609	5,764
1.1 Tanaman	4,221	4,299	4,127	4,114	4,337
1.2 Ternakan	310	307	306	295	295
1.3 Perhutanan dan pembalakan	913	911	935	842	767
1.4 Perikanan	373	352	335	358	365
2. Perlombongan dan pengkuarian	342	353	393	428	463
3. Pembuatan	1,234	1,260	1,299	1,265	1,293
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	225	200	202	206	217
3.2 Tekstil, pakaian dan produk kulit	90	79	80	86	91
3.3 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	173	201	213	200	216
3.4 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	258	260	259	249	244
3.5 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	166	176	180	184	193
3.6 Produk elektrik, elektronik dan optikal	294	314	334	308	301
3.7 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	28	30	30	31	30
4. Pembinaan	396	401	430	465	562
4.1 Pembinaan bangunan	202	191	143	197	222
4.2 Kejuruteraan awam	127	146	227	197	249
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	68	64	60	72	91
5. Perkhidmatan	17,374	17,866	19,096	19,854	20,534
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	2,345	2,475	2,633	2,717	2,779
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	5,414	5,379	6,072	6,428	6,638
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1,408	1,491	1,562	1,538	1,573
5.4 Perkhidmatan-perkhidmatan lain	1,864	1,890	1,969	2,032	2,100
5.5 Perkhidmatan kerajaan	6,343	6,631	6,860	7,138	7,445
6. Tambah: Duti import	24	33	45	37	35
KDNK pada harga pembeli	25,188	25,782	26,965	27,658	28,651

Jadual A44: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Kelantan, 2020-2024 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	Perubahan peratusan tahunan					Peratus sumbangan kepada KDNK				
	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p	2020	2021	2022	2023 ^e	2024 ^p
1. Pertanian	0.1	0.9	-2.8	-1.6	2.8	23.1	22.8	21.1	20.3	20.1
1.1 Tanaman	2.3	1.8	-4.0	-0.3	5.4	16.8	16.7	15.3	14.9	15.1
1.2 Ternakan	0.1	-1.1	-0.1	-3.6	-0.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.0
1.3 Perhutanan dan pembalakan	-0.2	-0.2	2.6	-9.9	-8.9	3.6	3.5	3.5	3.0	2.7
1.4 Perikanan	-19.3	-5.5	-5.0	6.9	2.0	1.5	1.4	1.2	1.3	1.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	-18.0	3.1	11.4	8.9	8.2	1.4	1.4	1.5	1.5	1.6
3. Pembuatan	-5.1	2.1	3.1	-2.6	2.2	4.9	4.9	4.8	4.6	4.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	0.1	-10.8	0.9	1.7	5.5	0.9	0.8	0.7	0.7	0.8
3.2 Tekstil, pakaian dan produk kulit	-20.2	-12.6	1.8	7.9	5.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3
3.3 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	-19.5	16.4	5.8	-6.1	8.2	0.7	0.8	0.8	0.7	0.8
3.4 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	7.8	0.6	-0.3	-3.7	-2.2	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9
3.5 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	-10.1	5.8	2.0	2.7	4.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
3.6 Produk elektrik, elektronik dan optikal	-0.5	6.9	6.5	-7.8	-2.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1
3.7 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	-2.1	5.4	2.7	1.2	-2.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
4. Pembinaan	3.5	1.1	7.2	8.3	20.7	1.6	1.6	1.6	1.7	2.0
4.1 Pembinaan bangunan	-6.2	-5.5	-25.2	37.6	12.7	0.8	0.7	0.5	0.7	0.8
4.2 Kejuruteraan awam	24.0	15.0	55.9	-13.0	26.4	0.5	0.6	0.8	0.7	0.9
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	3.4	-5.0	-6.6	19.1	26.7	0.3	0.2	0.2	0.3	0.3
5. Perkhidmatan	-0.9	2.8	6.9	4.0	3.4	69.0	69.3	70.8	71.8	71.7
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	1.6	5.5	6.4	3.2	2.3	9.3	9.6	9.8	9.8	9.7
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	-8.0	-0.6	12.9	5.9	3.3	21.5	20.9	22.5	23.2	23.2
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1.1	5.9	4.8	-1.5	2.3	5.6	5.8	5.8	5.6	5.5
5.4 Perkhidmatan-perkhidmatan lain	0.4	1.4	4.2	3.2	3.3	7.4	7.3	7.3	7.3	7.3
5.5 Perkhidmatan kerajaan	4.1	4.5	3.5	4.1	4.3	25.2	25.7	25.4	25.8	26.0
6. Tambah: Duti import	-20.4	39.8	36.7	-18.3	-4.4	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1
KDNK pada harga pembeli	-1.1	2.4	4.6	2.6	3.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A45: Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
	2010=100				
Malaysia	120.1	123.1	127.2	130.4	132.8
Johor	123.3	126.3	130.6	133.8	136.1
Kedah	117.4	120.4	123.5	125.6	127.2
Kelantan	118.8	122.5	125.9	128.0	129.3
Melaka	118.1	120.9	124.2	127.2	128.9
Negeri Sembilan	120.5	123.6	127.0	129.5	131.1
Pahang	117.6	121.1	124.7	128.0	131.1
Pulau Pinang	122.3	124.9	128.9	131.8	135.7
Perak	116.0	119.1	123.0	126.4	127.7
Perlis	113.2	116.5	120.2	122.8	124.9
Selangor	123.5	126.8	132.1	135.9	138.8
Terengganu	115.6	119.5	123.2	125.4	127.3
Sabah	112.8	114.6	118.0	120.8	122.3
Sarawak	114.7	117.1	120.8	124.5	127.5
W.P. Kuala Lumpur	122.3	124.7	128.5	131.2	133.0
W.P. Labuan	116.0	117.8	120.6	122.5	123.3
W.P. Putrajaya	120.0	124.7	133.8	138.3	140.3

Jadual A46: Inflasi tahunan mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
	2010=100				
Malaysia	-1.2	2.5	3.3	2.5	1.8
Johor	-1.4	2.4	3.4	2.5	1.7
Kedah	-1.8	2.6	2.6	1.7	1.3
Kelantan	-1.5	3.1	2.8	1.7	1.0
Melaka	-1.9	2.4	2.7	2.4	1.3
Negeri Sembilan	-1.6	2.6	2.8	2.0	1.2
Pahang	-1.2	3.0	3.0	2.6	2.4
Pulau Pinang	-0.8	2.1	3.2	2.2	3.0
Perak	-1.3	2.7	3.3	2.8	1.0
Perlis	-2.1	2.9	3.2	2.2	1.7
Selangor	-0.6	2.7	4.2	2.9	2.1
Terengganu	-1.3	3.4	3.1	1.8	1.5
Sabah	-1.9	1.6	3.0	2.4	1.2
Sarawak	-1.8	2.1	3.2	3.1	2.4
W.P. Kuala Lumpur	-0.6	2.0	3.0	2.1	1.4
W.P. Labuan	-1.9	1.6	2.4	1.6	0.7
W.P. Putrajaya	-0.2	3.9	7.3	3.4	1.4

Jadual A47: Indeks Harga Pengguna, Kelantan, 2020-2024

Kumpulan utama	2020	2021	2022	2023	2024
	2010=100				
Jumlah	118.8	122.5	125.9	128.0	129.3
Makanan & minuman	131.8	134.6	140.6	145.1	146.3
Minuman alkohol & tembakau	183.5	183.8	184.1	184.5	184.6
Pakaian & kasut	97.6	97.2	97.7	98.2	98.6
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	113.0	115.7	117.3	117.6	119.9
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	111.0	112.7	115.8	117.7	118.3
Kesihatan	126.3	126.9	128.5	130.5	131.4
Pengangkutan	99.5	112.6	116.0	116.8	117.5
Maklumat & komunikasi	99.4	99.4	99.3	97.2	96.3
Rekreasi, sukan & kebudayaan	107.8	108.2	109.0	109.6	109.8
Pendidikan	130.3	131.2	131.9	132.5	132.6
Restoran & perkhidmatan penginapan	119.5	120.7	124.7	128.4	131.1
Insurans & perkhidmatan kewangan	117.0	117.0	117.0	117.0	117.0
Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan	117.8	118.8	120.9	124.0	128.3

Jadual A48: Inflasi tahunan, Kelantan, 2020-2024

Kumpulan utama	2020	2021	2022	2023	2024
	2010=100				
Jumlah	-1.5	3.1	2.8	1.7	1.0
Makanan & minuman	0.9	2.1	4.5	3.2	0.8
Minuman alkohol & tembakau	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1
Pakaian & kasut	-0.5	-0.4	0.5	0.5	0.4
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	-3.3	2.4	1.4	0.3	2.0
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	0.2	1.5	2.8	1.6	0.5
Kesihatan	1.7	0.5	1.3	1.6	0.7
Pengangkutan	-11.0	13.2	3.0	0.7	0.6
Maklumat & komunikasi	0.9	0.0	-0.1	-2.1	-0.9
Rekreasi, sukan & kebudayaan	0.8	0.4	0.7	0.6	0.2
Pendidikan	0.7	0.7	0.5	0.5	0.1
Restoran & perkhidmatan penginapan	0.7	1.0	3.3	3.0	2.1
Insurans & perkhidmatan kewangan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan	4.0	0.8	1.8	2.6	3.5

Jadual A49: Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, 2020-2024

	('000)				
Negeri	2020	2021	2022	2023	2024 ^P
Jumlah	32,447.4	32,576.3	32,698.1	33,401.8	34,058.8
Johor	4,009.7	4,020.0	4,028.3	4,107.2	4,186.3
Kedah	2,131.4	2,151.7	2,163.1	2,189.3	2,217.5
Kelantan	1,792.5	1,812.3	1,830.6	1,859.8	1,888.5
Melaka	998.4	1,004.5	1,008.6	1,028.3	1,047.1
Negeri Sembilan	1,200.0	1,204.2	1,207.9	1,224.9	1,240.1
Pahang	1,591.3	1,601.5	1,614.3	1,643.2	1,668.2
Pulau Pinang	1,740.4	1,740.0	1,740.9	1,772.6	1,800.4
Perak	2,496.0	2,515.8	2,514.4	2,541.2	2,569.6
Perlis	284.9	287.6	289.8	293.1	296.8
Selangor	6,994.4	7,014.7	7,050.3	7,209.7	7,363.4
Terengganu	1,149.4	1,170.6	1,186.6	1,210.0	1,232.1
Sabah	3,418.8	3,412.6	3,414.9	3,596.7	3,742.2
Sarawak	2,453.7	2,465.6	2,473.5	2,502.3	2,518.1
W.P. Kuala Lumpur	1,982.1	1,964.0	1,961.2	2,005.7	2,067.5
W.P. Labuan	95.1	96.0	96.9	99.0	100.8
W.P. Putrajaya	109.2	115.2	117.0	118.8	120.3
Lelaki	16,966.2	17,000.3	17,039.7	17,472.3	17,882.7
Johor	2,141.3	2,138.8	2,138.2	2,192.4	2,246.7
Kedah	1,087.3	1,095.8	1,101.2	1,116.1	1,132.8
Kelantan	900.1	909.7	918.5	934.0	949.4
Melaka	524.9	527.4	528.8	541.9	554.3
Negeri Sembilan	624.0	624.2	625.1	635.4	644.5
Pahang	844.2	847.0	853.0	872.9	889.9
Pulau Pinang	892.6	891.4	891.0	908.4	923.8
Perak	1,300.2	1,309.0	1,304.6	1,323.4	1,343.8
Perlis	142.3	143.6	144.6	146.2	148.0
Selangor	3,710.8	3,710.0	3,724.3	3,830.7	3,934.0
Terengganu	587.9	599.1	607.1	620.6	633.0
Sabah	1,779.8	1,779.5	1,779.1	1,876.9	1,955.1
Sarawak	1,269.6	1,273.6	1,276.1	1,292.0	1,299.5
W.P. Kuala Lumpur	1,058.9	1,045.2	1,040.8	1,072.1	1,116.7
W.P. Labuan	48.9	49.3	49.7	50.8	51.7
W.P. Putrajaya	53.6	56.7	57.6	58.6	59.4
Perempuan	15,481.2	15,576.0	15,658.5	15,929.5	16,176.1
Johor	1,868.4	1,881.1	1,890.0	1,914.8	1,939.6
Kedah	1,044.1	1,055.9	1,061.9	1,073.2	1,084.7
Kelantan	892.4	902.6	912.0	925.8	939.1
Melaka	473.5	477.1	479.8	486.4	492.7
Negeri Sembilan	576.0	579.9	582.7	589.5	595.6
Pahang	747.1	754.4	761.2	770.3	778.3
Pulau Pinang	847.9	848.6	849.9	864.2	876.6
Perak	1,195.8	1,206.8	1,209.9	1,217.9	1,225.8
Perlis	142.5	144.0	145.2	146.9	148.8
Selangor	3,283.7	3,304.7	3,326.0	3,379.0	3,429.4
Terengganu	561.6	571.5	579.5	589.5	599.1
Sabah	1,639.0	1,633.1	1,635.9	1,719.9	1,787.1
Sarawak	1,184.1	1,192.0	1,197.4	1,210.4	1,218.5
W.P. Kuala Lumpur	923.2	918.8	920.3	933.6	950.8
W.P. Labuan	46.2	46.7	47.2	48.2	49.1
W.P. Putrajaya	55.6	58.5	59.4	60.2	60.9

1. Data 2020-2024 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Jadual A50: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2023

Indikator	Kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar ¹	Kematian	Kadar kematian kasar ¹	Pertambahan semula jadi	Kadar pertambahan semula jadi kasar ¹	Kelahiran mati	Kadar kelahiran mati ²	Kematian perinatal	Kadar mortaliti perinatal ²
Malaysia	455,761	13.6	196,965	5.9	258,796	7.7	2,193	4.8	3,603	7.9
Johor	56,156	13.7	24,705	6.0	31,451	7.7	235	4.2	383	6.8
Kedah	33,811	15.4	16,643	7.6	17,168	7.8	153	4.5	243	7.2
Kelantan	35,705	19.2	11,839	6.4	23,866	12.8	166	4.6	289	8.1
Melaka	13,583	13.2	6,190	6.0	7,393	7.2	63	4.6	106	7.8
Negeri Sembilan	16,570	13.5	8,232	6.7	8,338	6.8	65	3.9	115	6.9
Pahang	24,162	14.7	10,508	6.4	13,654	8.3	115	4.7	208	8.6
Pulau Pinang	19,579	11.0	12,304	6.9	7,275	4.1	79	4.0	132	6.7
Perak	30,759	12.1	20,839	8.2	9,920	3.9	159	5.1	268	8.7
Perlis	3,878	13.2	2,171	7.4	1,707	5.8	26	6.7	41	10.5
Selangor	90,535	12.6	32,646	4.5	57,889	8.0	424	4.7	667	7.3
Terengganu	26,127	21.6	7,857	6.5	18,270	15.1	134	5.1	244	9.3
Sabah	46,412	12.9	16,610	4.6	29,802	8.3	304	6.5	466	10.0
Sarawak	33,920	13.6	16,158	6.5	17,762	7.1	139	4.1	235	6.9
W.P. Kuala Lumpur	21,442	10.7	9,646	4.8	11,796	5.9	113	5.2	169	7.8
W.P. Labuan	1,409	14.2	333	3.4	1,076	10.9	11	7.7	18	12.7
W.P. Putrajaya	1,713	14.4	284	2.4	1,429	12.0	7	4.1	19	11.0

¹Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk

²Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran

Jadual A50: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2023 (samb.)

Indikator	Kematian neonatal	Kadar mortaliti neonatal ³	Kematian bayi	Kadar mortaliti bayi ³	Kematian kanak-kanak	Kadar mortaliti kanak-kanak ⁴	Kematian kurang daripada 5 tahun	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun ³	Kematian ibu bersalin	Nisbah mortaliti ibu bersalin ⁵	Kadar kesuburan jumlah ⁶
Malaysia	1,941	4.3	3,054	6.7	709	0.4	3,763	8.3	117	25.7	1.7
Johor	206	3.7	341	6.1	71	0.3	412	7.3	20	35.6	1.8
Kedah	123	3.6	200	5.9	49	0.4	249	7.4	13	38.4	2.0
Kelantan	173	4.8	251	7.0	57	0.4	308	8.6	11	30.8	2.7
Melaka	60	4.4	90	6.6	20	0.4	110	8.1	4	29.4	1.7
Negeri Sembilan	74	4.5	115	6.9	33	0.5	148	8.9	3	18.1	1.8
Pahang	125	5.2	198	8.2	35	0.4	233	9.6	4	16.6	2.1
Pulau Pinang	70	3.6	110	5.6	24	0.3	134	6.8	4	20.4	1.3
Perak	141	4.6	220	7.2	40	0.3	260	8.5	6	19.5	1.8
Perlis	20	5.2	24	6.2	4	0.2	28	7.2	-	-	1.7
Selangor	348	3.8	558	6.2	125	0.3	683	7.5	15	16.6	1.6
Terengganu	151	5.8	202	7.7	48	0.5	250	9.6	3	11.5	2.9
Sabah	221	4.8	382	8.2	112	0.5	494	10.6	17	36.6	1.5
Sarawak	133	3.9	217	6.4	52	0.4	269	7.9	6	17.7	1.7
W.P. Kuala Lumpur	72	3.4	112	5.2	33	0.4	145	6.8	8	37.3	1.3
W.P. Labuan	8	5.7	10	7.1	3	0.5	13	9.2	-	-	1.6
W.P. Putrajaya	16	9.3	24	14.0	3	0.3	27	15.8	3	175.1	1.8

³Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

⁵Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

⁴Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk berumur 1-4 tahun

⁶Kadar adalah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun

Jadual A51: Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023 ^p	2024 ^e
Lelaki					
Malaysia	72.5	71.8	71.5	71.8	73.0
Johor	72.1	71.5	71.4	71.7	72.8
Kedah	70.4	69.6	69.0	69.0	70.3
Kelantan	69.6	69.0	68.9	69.3	70.7
Melaka	71.8	70.8	70.5	70.8	71.8
Negeri Sembilan	70.4	70.7	70.3	70.5	71.4
Pahang	70.7	70.4	70.0	70.0	70.9
Pulau Pinang	72.0	71.3	71.1	71.3	72.5
Perak	71.1	70.6	70.2	70.1	71.0
Perlis	70.2	69.6	69.3	69.5	70.9
Selangor	75.5	74.4	74.2	74.5	76.1
Terengganu	69.1	68.9	68.7	68.8	69.8
Sabah	72.6	71.7	71.3	72.0	73.2
Sarawak	72.9	72.1	71.9	72.1	72.8
W.P. Kuala Lumpur	74.1	72.8	72.9	73.1	74.1
W.P. Labuan	73.6	72.9	72.7	74.7	76.4
W.P. Putrajaya	72.2	71.6	71.7	71.5	72.3
Perempuan					
Malaysia	77.2	76.5	76.4	76.6	77.8
Johor	76.9	76.2	76.0	76.3	77.4
Kedah	76.1	75.0	74.7	74.7	76.0
Kelantan	75.1	74.3	74.1	74.5	76.0
Melaka	76.4	75.6	75.6	76.0	77.0
Negeri Sembilan	76.4	75.9	75.9	76.1	77.0
Pahang	75.7	75.4	75.2	75.1	75.8
Pulau Pinang	76.7	76.3	76.2	76.4	77.3
Perak	76.7	76.4	76.3	76.2	76.9
Perlis	75.6	75.4	75.4	75.5	76.2
Selangor	79.6	78.7	78.6	78.9	80.3
Terengganu	74.6	73.9	73.7	73.6	75.0
Sabah	76.4	75.5	75.2	75.9	77.3
Sarawak	77.6	77.2	77.1	77.2	77.8
W.P. Kuala Lumpur	79.1	77.8	77.8	77.9	78.8
W.P. Labuan	77.3	76.2	76.4	77.9	79.4
W.P. Putrajaya	76.7	77.6	76.7	76.4	76.5

p: Permulaan

e: Anggaran

Jadual A52: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2023**RM**

Negeri	Isi Rumah		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	4,634	4,824	3,913
Kedah	3,787	3,925	3,501
Kelantan	4,170	4,703	3,726
Melaka	5,291	5,435	3,775
Negeri Sembilan	3,987	4,377	3,021
Pahang	3,949	4,414	3,361
Pulau Pinang	4,675	4,750	3,712
Perak	3,727	3,904	3,213
Perlis	3,818	3,897	3,721
Selangor	5,854	5,929	4,128
Terengganu	4,695	5,014	4,116
Sabah	4,414	4,702	3,977
Sarawak	4,167	4,711	3,361
W.P. Kuala Lumpur	5,468	5,468	n.a
W.P. Labuan	5,376	5,450	4,441
W.P. Putrajaya	5,249	5,249	n.a
Malaysia	4,729	5,040	3,631

Jadual A53: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023**RM**

Daerah pentadbiran	Isi Rumah		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Kelantan	4,170	4,703	3,726
Bachok	4,127	n.a	4,127
Kota Bharu	5,192	5,256	4,380
Machang	3,519	4,380	3,246
Pasir Mas	3,543	3,584	3,532
Pasir Puteh	3,677	3,648	3,683
Tanah Merah	3,562	3,536	3,578
Tumpat	4,048	3,914	4,125
Gua Musang	3,723	3,467	3,853
Kuala Krai	3,397	3,324	3,428
Jeli	3,281	n.a	3,281
Kecil Lojing	3,352	n.a	3,352

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A54: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2023

Negeri	Isi Rumah						RM
	Purata PGK			Purata PAKW			
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	2,627	2,665	2,481	4,634	4,824	3,913	
Kedah	2,271	2,303	2,206	3,787	3,925	3,501	
Kelantan	2,297	2,415	2,199	4,170	4,703	3,726	
Melaka	2,670	2,721	2,122	5,291	5,435	3,775	
Negeri Sembilan	2,402	2,617	1,876	3,987	4,377	3,021	
Pahang	2,480	2,675	2,235	3,949	4,414	3,361	
Pulau Pinang	2,250	2,258	2,136	4,675	4,750	3,712	
Perak	2,297	2,332	2,199	3,727	3,904	3,213	
Perlis	2,140	2,199	2,069	3,818	3,897	3,721	
Selangor	2,830	2,848	2,421	5,854	5,929	4,128	
Terengganu	2,751	2,799	2,662	4,695	5,014	4,116	
Sabah	2,742	2,706	2,795	4,414	4,702	3,977	
Sarawak	2,618	2,860	2,263	4,167	4,711	3,361	
W.P. Kuala Lumpur	2,816	2,816	n.a	5,468	5,468	n.a	
W.P. Labuan	2,576	2,606	2,196	5,376	5,450	4,441	
W.P. Putrajaya	2,450	2,450	n.a	5,249	5,249	n.a	
Malaysia	2,589	2,660	2,342	4,729	5,040	3,631	

Jadual A55: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023

Daerah pentadbiran	Isi Rumah						RM
	Purata PGK			Purata PAKW			
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Kelantan	2,297	2,415	2,199	4,170	4,703	3,726	
Bachok	2,349	n.a	2,349	4,127	n.a	4,127	
Kota Bharu	2,439	2,450	2,306	5,192	5,256	4,380	
Machang	2,185	2,437	2,105	3,519	4,380	3,246	
Pasir Mas	2,190	2,388	2,137	3,543	3,584	3,532	
Pasir Puteh	2,256	2,439	2,215	3,677	3,648	3,683	
Tanah Merah	2,233	2,350	2,158	3,562	3,536	3,578	
Tumpat	2,342	2,431	2,291	4,048	3,914	4,125	
Gua Musang	2,240	2,261	2,228	3,723	3,467	3,853	
Kuala Krai	2,061	2,109	2,041	3,397	3,324	3,428	
Jeli	1,985	n.a	1,985	3,281	n.a	3,281	
Kecil Lojing	2,623	n.a	2,623	3,352	n.a	3,352	

Nota:

Purata PGK merujuk kepada dapatan Survei pendapatan Isi Rumah 2022 menggunakan metodologi 2019

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A56: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan dan bukan makanan bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2023

Daerah pentadbiran	Isi Rumah		
	Jumlah	Makanan	Bukan Makanan
Kelantan	4,170	1,611	2,559
Bachok	4,127	1,699	2,429
Kota Bharu	5,192	1,684	3,508
Machang	3,519	1,511	2,008
Pasir Mas	3,543	1,574	1,968
Pasir Puteh	3,677	1,584	2,092
Tanah Merah	3,562	1,538	2,024
Tumpat	4,048	1,649	2,399
Gua Musang	3,723	1,596	2,127
Kuala Krai	3,397	1,406	1,991
Jeli	3,281	1,467	1,814
Kecil Lojing	3,352	1,942	1,410

Jadual A57: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023

Daerah pentadbiran	Jumlah					
	Saiz Isi Rumah (Orang)					
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih
Kelantan	1,183	2,190	3,109	3,982	4,868	6,638
Bachok	1,110	2,000	2,841	3,676	4,469	6,278
Kota Bharu	1,502	2,697	3,861	4,982	6,026	8,212
Machang	991	1,881	2,676	3,434	4,215	5,916
Pasir Mas	1,016	1,863	2,681	3,471	4,246	5,750
Pasir Puteh	1,054	1,900	2,703	3,476	4,243	5,727
Tanah Merah	1,046	1,898	2,719	3,477	4,194	5,629
Tumpat	1,189	2,107	2,961	3,769	4,555	6,153
Gua Musang	1,087	1,953	2,777	3,560	4,313	5,897
Kuala Krai	1,021	1,893	2,740	3,546	4,327	5,716
Jeli	1,051	1,884	2,690	3,465	4,234	5,598
Kecil Lojing	783	1,436	2,073	n.a	2,915	4,928

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A57: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023 (samb.)

Daerah pentadbiran	Bandar						RM
	Saiz Isi Rumah (Orang)						
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih	
Kelantan	1,364	2,495	3,507	4,526	5,518	7,553	
Bachok	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	
Kota Bharu	1,529	2,744	3,915	5,037	6,145	8,340	
Machang	1,205	2,228	3,256	4,150	5,212	6,771	
Pasir Mas	996	1,859	2,688	3,469	4,297	5,858	
Pasir Puteh	1,029	1,886	2,701	3,471	4,298	5,566	
Tanah Merah	1,029	1,897	2,719	3,509	4,282	5,705	
Tumpat	1,217	2,127	2,954	3,756	4,513	5,961	
Gua Musang	1,067	1,945	2,789	3,562	4,282	5,754	
Kuala Krai	1,130	2,023	2,851	3,648	4,430	5,766	
Jeli	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	
Kecil Lojing	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A57: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023 (samb.)

Daerah pentadbiran	Luar Bandar						RM
	Saiz Isi Rumah (Orang)						
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih	
Kelantan	1,049	1,914	2,740	3,544	4,320	5,922	
Bachok	1,110	2,000	2,841	3,676	4,469	6,278	
Kota Bharu	1,140	2,104	3,056	4,008	4,870	6,791	
Machang	960	1,741	2,500	3,237	3,949	5,557	
Pasir Mas	1,020	1,864	2,679	3,472	4,225	5,726	
Pasir Puteh	1,060	1,903	2,703	3,477	4,233	5,766	
Tanah Merah	1,060	1,898	2,719	3,457	4,145	5,585	
Tumpat	1,177	2,090	2,965	3,775	4,582	6,250	
Gua Musang	1,100	1,958	2,770	3,559	4,330	5,950	
Kuala Krai	971	1,834	2,682	3,489	4,292	5,701	
Jeli	1,051	1,884	2,690	3,465	4,234	5,598	
Kecil Lojing	783	1,436	2,073	n.a	2,915	4,928	

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A58: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah per kapita mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023

(RM)

Daerah pentadbiran	Per kapita		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Kelantan	1,018	1,161	899
Bachok	925	n.a	925
Kota Bharu	1,263	1,284	1,001
Machang	883	1,062	826
Pasir Mas	883	887	883
Pasir Puteh	884	888	883
Tanah Merah	888	898	882
Tumpat	960	961	960
Gua Musang	910	916	906
Kuala Krai	907	957	886
Jeli	896	n.a	896
Kecil Lojing	670	n.a	670

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A59: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023

(RM)

Daerah pentadbiran	Per kapita		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Kelantan	388	399	379
Bachok	376	n.a	376
Kota Bharu	403	404	394
Machang	375	384	372
Pasir Mas	388	399	385
Pasir Puteh	375	383	374
Tanah Merah	379	391	370
Tumpat	383	383	383
Gua Musang	386	396	380
Kuala Krai	373	392	366
Jeli	393	n.a	393
Kecil Lojing	382	n.a	382

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A60: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bukan makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut daerah pentadbiran dan strata, Kelantan, 2023

Daerah pentadbiran	Per kapita			RM
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Kelantan	630	762	521	
Bachok	550	n.a	550	
Kota Bharu	860	880	607	
Machang	508	678	454	
Pasir Mas	495	488	497	
Pasir Puteh	509	505	510	
Tanah Merah	510	507	512	
Tumpat	577	577	577	
Gua Musang	524	520	526	
Kuala Krai	534	565	520	
Jeli	503	n.a	503	
Kecil Lojing	288	n.a	288	

Nota:

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A61: Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Indeks Kos Sara Hidup	Kadar pertumbuhan tahunan
Johor	103.5	3.5
Kedah	102.7	2.7
Kelantan	102.2	2.2
Melaka	103.3	3.3
Negeri Sembilan	102.9	2.9
Pahang	103.1	3.1
Pulau Pinang	103.0	3.0
Perak	103.1	3.1
Perlis	103.9	3.9
Selangor	103.2	3.2
Terengganu	103.1	3.1
Sabah	102.6	2.6
Sarawak	103.1	3.1
W.P. Kuala Lumpur	103.3	3.3
W.P. Labuan	103.3	3.3
W.P. Putrajaya	104.6	4.6
Malaysia	103.1	3.1

Jadual A62: Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2023

Daerah pentadbiran	Indeks Kos Sara Hidup	Kadar pertumbuhan tahunan
Kelantan	102.2	2.2
Bachok	101.7	1.7
Kota Bharu	102.8	2.8
Machang	101.4	1.4
Pasir Mas	103.5	3.5
Pasir Puteh	101.8	1.8
Tanah Merah	103.5	3.5
Tumpat	103.0	3.0
Gua Musang	102.2	2.2
Kuala Krai	102.2	2.2
Jeli	103.5	3.5
Kecil Lojing	102.7	2.7

Jadual A63: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2019 dan 2022

Negeri	Bilangan isi rumah ('000)		Penengah			Purata		
			RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2019	2022	2019	2022		2019	2022	
Malaysia	7276.7	7909.2	5,873	6,338	2.5	7,901	8,479	2.4
Johor	879.3	999.4	6,427	6,879	2.3	8,013	8,517	2.0
Kedah	497.7	534.2	4,325	4,402	0.6	5,522	5,550	0.2
Kelantan	345.4	357.8	3,563	3,614	0.5	4,874	4,885	0.1
Melaka	227.9	262.0	6,054	6,210	0.8	7,741	8,057	1.3
Negeri Sembilan	270.8	309.3	5,005	5,226	1.4	6,707	6,788	0.4
Pahang	348.8	382.6	4,440	4,753	2.3	5,667	5,777	0.6
Pulau Pinang	448.7	478.3	6,169	6,502	1.8	7,774	8,267	2.0
Perak	639.4	649.9	4,273	4,494	1.7	5,645	5,779	0.8
Perlis	58.8	75.8	4,594	4,713	0.9	5,476	5,664	1.1
Selangor	1623.1	1774.8	8,210	9,983	6.5	10,827	12,233	4.1
Terengganu	257.6	281.4	5,545	5,878	1.9	6,815	7,248	2.1
Sabah	513.2	601.3	4,235	4,577	2.6	5,745	6,171	2.4
Sarawak	625.4	596.8	4,544	4,978	3.0	5,959	6,457	2.7
W.P. Kuala Lumpur	484.3	553.0	10,549	10,234	-1.0	13,257	13,325	0.2
W.P. Labuan	23.7	21.6	6,726	6,904	0.9	8,319	8,250	-0.3
W.P. Putrajaya	32.7	30.9	9,983	10,056	0.2	12,840	13,473	1.6

Jadual A64: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah dan purata kumpulan isi rumah mengikut negeri, 2022

RM

Negeri	Penengah			Purata		
	Tertinggi 20%	Pertengahan 40%	Terendah 40%	Tertinggi 20%	Pertengahan 40%	Terendah 40%
Malaysia	15,867	7,694	3,440	19,652	7,971	3,401
Johor	15,404	8,232	3,843	18,331	8,378	3,753
Kedah	10,051	5,138	2,666	12,040	5,280	2,578
Kelantan	9,449	4,279	2,190	11,288	4,421	2,148
Melaka	15,036	7,432	3,692	17,773	7,659	3,608
Negeri Sembilan	13,023	6,299	3,135	14,950	6,480	3,022
Pahang	10,148	5,512	3,220	11,453	5,636	3,082
Pulau Pinang	15,524	7,642	3,680	18,187	7,919	3,663
Perak	10,765	5,332	2,675	12,690	5,502	2,603
Perlis	10,296	5,381	2,828	11,665	5,590	2,746
Selangor	21,410	11,432	5,708	26,611	11,607	5,673
Terengganu	12,638	6,676	3,834	15,061	6,822	3,772
Sabah	11,880	5,511	2,615	14,265	5,711	2,583
Sarawak	12,617	6,005	2,748	14,425	6,205	2,726
W.P. Kuala Lumpur	22,343	11,890	6,270	30,146	12,180	6,068
W.P. Labuan	14,491	7,874	4,690	16,241	8,008	4,522
W.P. Putrajaya	27,019	11,296	6,290	30,552	12,090	6,342

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah bagi negeri masing-masing

Jadual A65: Agihan pendapatan kasar mengikut kumpulan isi rumah dan negeri, 2022

(%)

Negeri	Jumlah	Tertinggi 20%	Pertengahan 40%	Terendah 40%
Malaysia	100.0	46.3	37.6	16.1
Johor	100.0	43.0	39.3	17.7
Kedah	100.0	43.3	38.1	18.6
Kelantan	100.0	46.2	36.2	17.6
Melaka	100.0	44.1	38.0	17.9
Negeri Sembilan	100.0	44.0	38.2	17.8
Pahang	100.0	39.6	39.0	21.4
Pulau Pinang	100.0	44.0	38.3	17.7
Perak	100.0	43.9	38.1	18.0
Perlis	100.0	41.1	39.4	19.5
Selangor	100.0	43.4	38.0	18.6
Terengganu	100.0	41.5	37.6	20.9
Sabah	100.0	46.2	37.0	16.8
Sarawak	100.0	44.6	38.5	16.9
W.P. Kuala Lumpur	100.0	45.2	36.6	18.2
W.P. Labuan	100.0	39.2	38.9	21.9
W.P. Putrajaya	100.0	45.3	35.8	18.9

Mengikut had pendapatan kumpulan isi rumah bagi negeri masing-masing

Jadual A66: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut strata, kumpulan etnik ketua isi rumah dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022

Daerah pentadbiran	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2019	2022		2019	2022	
Kelantan	3,563	3,614	0.5	4,874	4,885	0.1
Bandar	4,019	4,174	1.3	5,429	5,458	0.2
Luar bandar	3,115	3,249	1.4	4,264	4,407	1.1
Kumpulan etnik						
Bumiputera	3,532	3,578	0.4	4,810	4,829	0.1
Cina	4,683	4,461	-1.6	6,398	6,573	0.9
India	n.s	n.s	n.s	n.s	n.s	n.s
Daerah pentadbiran						
Bachok	3,621	3,625	0.0	4,728	4,811	0.6
Kota Bharu	4,171	4,330	1.2	5,577	5,693	0.7
Machang	3,708	3,429	-2.6	4,841	4,987	1.0
Pasir Mas	3,341	3,508	1.6	4,745	4,602	-1.0
Pasir Puteh	3,458	3,453	0.0	4,688	4,712	0.2
Tanah Merah	3,166	2,991	-1.9	4,338	4,177	-1.3
Tumpat	3,500	3,749	2.3	4,838	4,741	-0.7
Gua Musang	2,942	3,342	4.2	4,009	4,473	3.7
Kuala Krai	2,896	2,763	-1.6	3,979	3,798	-1.6
Jeli	2,943	2,906	-0.4	3,872	3,735	-1.2
Kecil Lojing	3,138	2,630	-5.9	3,002	3,153	1.6

Kumpulan etnik merujuk kepada etnik ketua isi rumah

n.s: Berdasarkan insiden sampel yang terpilih, analisis terperinci tidak signifikan untuk diterbitkan

Jadual A67: Peratusan isi rumah mengikut kumpulan isi rumah, strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022

(%)

Daerah pentadbiran	2019			2022		
	Tertinggi 20%	Pertengahan 40%	Terendah 40%	Tertinggi 20%	Pertengahan 40%	Terendah 40%
Bilangan isi rumah ('000)	69.1	138.2	138.2	71.5	143.1	143.1
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	65.3	55.4	42.9	56.2	48.5	37.2
Luar bandar	34.7	44.6	57.1	43.8	51.5	62.8
Daerah pentadbiran						
Bachok	7.8	8.6	8.6	7.7	9.2	8.9
Kota Bharu	44.3	34.6	26.7	43.0	33.8	24.6
Machang	5.2	6.8	5.4	6.1	5.3	6.2
Pasir Mas	10.5	11.8	12.8	10.3	13.4	13.0
Pasir Puteh	6.8	6.8	7.7	7.3	7.0	7.8
Tanah Merah	6.5	7.8	9.1	5.8	7.1	10.7
Tumpat	8.4	10.8	9.1	8.8	10.5	9.6
Gua Musang	3.3	4.7	7.0	4.3	5.6	5.5
Kuala Krai	5.2	5.3	9.3	4.9	4.8	8.7
Jeli	2.0	2.1	3.7	1.6	2.8	4.1
Kecil Lojing	0.0	0.7	0.6	0.2	0.5	0.9

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah, Kelantan 2019

Terendah 40% : < RM3,030
 Pertengahan 40% : RM3,030 - RM6,619
 Tertinggi 20% : ≥ RM6,620

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah, Kelantan 2022

Terendah 40% : < RM3,060
 Pertengahan 40% : RM3,060 - RM6,469
 Tertinggi 20% : ≥ RM6,470

Jadual A68: Peratusan isi rumah dan agihan pendapatan kasar mengikut strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022

Daerah pentadbiran	2019		2022	
	Isi rumah	Agihan pendapatan	Isi rumah	Agihan pendapatan
Bilangan isi rumah ('000)	345.4		357.8	
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	52.4	58.4	45.5	50.8
Luar bandar	47.6	41.6	54.5	49.2
Daerah pentadbiran				
Bachok	8.4	8.2	8.8	8.7
Kota Bharu	33.4	38.2	32.0	37.2
Machang	5.9	5.9	5.9	6.0
Pasir Mas	11.9	11.6	12.6	11.9
Pasir Puteh	7.2	6.9	7.4	7.1
Tanah Merah	8.1	7.2	8.3	7.1
Tumpat	9.7	9.6	9.8	9.5
Gua Musang	5.3	4.4	5.3	4.9
Kuala Krai	6.9	5.6	6.4	5.0
Jeli	2.7	2.1	3.1	2.4
Kecil Lojing	0.5	0.3	0.6	0.4

Jadual A69: Pekali Gini bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan mengikut strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022

Daerah pentadbiran	Pekali Gini	
	2019	2022
Kelantan	0.378	0.385
Bandar	0.377	0.381
Luar bandar	0.368	0.381
Daerah pentadbiran		
Bachok	0.361	0.374
Kota Bharu	0.381	0.384
Machang	0.352	0.414
Pasir Mas	0.381	0.362
Pasir Puteh	0.386	0.378
Tanah Merah	0.346	0.377
Tumpat	0.374	0.367
Gua Musang	0.367	0.360
Kuala Krai	0.382	0.399
Jeli	0.328	0.350
Kecil Lojing	0.233	0.365

Jadual A70: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2019 dan 2022

Negeri	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2019	2022		2019	2022	
Malaysia	3,683	4,282	5.0	4,609	5,150	3.7
Johor	4,038	4,636	4.6	4,826	5,342	3.4
Kedah	2,766	3,298	5.9	3,373	3,765	3.7
Kelantan	2,655	3,048	4.6	3,231	3,505	2.7
Melaka	3,938	4,861	7.0	4,983	5,707	4.5
Negeri Sembilan	3,717	3,869	1.3	4,362	4,678	2.3
Pahang	3,107	3,513	4.1	3,661	4,107	3.8
Pulau Pinang	3,809	4,481	5.4	4,651	5,322	4.5
Perak	2,938	3,341	4.3	3,582	3,903	2.9
Perlis	3,166	3,355	1.9	3,475	3,834	3.3
Selangor	4,874	5,747	5.5	6,099	6,770	3.5
Terengganu	3,846	4,216	3.1	4,345	4,796	3.3
Sabah	2,279	2,770	6.5	2,799	3,342	5.9
Sarawak	2,955	3,379	4.5	3,469	3,915	4.0
W.P. Kuala Lumpur	5,719	6,232	2.9	6,947	7,823	4.0
W.P. Labuan	3,553	3,822	2.4	4,102	4,176	0.6
W.P. Putrajaya	6,486	6,644	0.8	8,010	8,897	3.5

Jadual A71: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2022

Kumpulan perbelanjaan	Jumlah		Johor		Kedah		Kelantan	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	841	16.3	930	17.4	853	22.7	845	24.1
Beras	40	0.8	40	0.8	41	1.1	44	1.3
Roti dan bijirin lain	74	1.4	81	1.5	74	2.0	69	2.0
Daging	123	2.4	119	2.2	144	3.8	166	4.7
Ikan dan makanan laut	198	3.9	250	4.7	226	6.0	210	6.0
Susu, keju dan telur	68	1.3	70	1.3	64	1.7	56	1.6
Minyak dan lemak	35	0.7	43	0.8	28	0.8	26	0.8
Buah-buahan	56	1.1	46	0.9	47	1.3	56	1.6
Sayur-sayuran	89	1.7	111	2.1	78	2.1	73	2.1
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	26	0.5	27	0.5	25	0.7	30	0.9
Keluaran makanan t.t.t.l.	89	1.7	100	1.9	83	2.2	77	2.2
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	43	0.8	43	0.8	42	1.1	38	1.1
02 Minuman alkohol dan tembakau	95	1.8	119	2.3	62	1.7	71	2.0
03 Pakaian dan kasut	140	2.7	144	2.7	165	4.4	92	2.6
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	1,193	23.2	1,191	22.3	679	18.0	618	17.6
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	242	4.7	214	4.0	161	4.3	122	3.5
06 Kesihatan	141	2.8	207	3.9	107	2.8	53	1.5
07 Pengangkutan	584	11.3	622	11.7	539	14.3	439	12.6
08 Maklumat dan komunikasi	337	6.6	344	6.4	243	6.5	220	6.3
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	156	3.0	172	3.2	89	2.4	62	1.8
10 Perkhidmatan pendidikan	68	1.4	87	1.6	53	1.4	34	1.0
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	831	16.1	731	13.7	476	12.6	621	17.7
Perbelanjaan makanan di luar rumah	664	12.9	567	10.6	399	10.6	553	15.8
Perbelanjaan minuman di luar rumah	126	2.4	124	2.3	52	1.4	59	1.7
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	41	0.8	40	0.8	25	0.7	9	0.3
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	208	4.0	237	4.4	111	2.9	68	1.9
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	314	6.1	344	6.4	227	6.0	260	7.4
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	5,150	100.0	5,342	100.0	3,765	100.0	3,505	100.0

Jadual A71: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2022 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Melaka		Negeri Sembilan		Pahang		Pulau Pinang	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	907	15.9	869	18.6	818	19.9	715	13.4
Beras	40	0.7	37	0.8	37	0.9	29	0.6
Roti dan bijirin lain	87	1.5	68	1.4	65	1.6	61	1.1
Daging	111	1.9	122	2.6	112	2.7	99	1.9
Ikan dan makanan laut	210	3.7	222	4.7	202	4.9	178	3.3
Susu, keju dan telur	81	1.4	70	1.5	59	1.4	78	1.5
Minyak dan lemak	45	0.8	36	0.8	36	0.9	32	0.6
Buah-buahan	58	1.0	50	1.1	54	1.3	46	0.9
Sayur-sayuran	94	1.6	100	2.1	88	2.2	73	1.4
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	36	0.6	27	0.6	26	0.6	20	0.4
Keluaran makanan t.t.t.l.	102	1.8	99	2.1	99	2.4	68	1.3
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	43	0.8	40	0.9	39	1.0	31	0.6
02 Minuman alkohol dan tembakau	104	1.8	128	2.7	83	2.0	97	1.8
03 Pakaian dan kasut	228	4.0	125	2.7	118	2.9	155	2.9
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	983	17.2	918	19.6	793	19.3	1,319	24.8
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	334	5.9	188	4.0	209	5.1	238	4.5
06 Kesihatan	213	3.7	146	3.1	116	2.8	141	2.6
07 Pengangkutan	809	14.2	537	11.4	480	11.7	464	8.7
08 Maklumat dan komunikasi	383	6.7	316	6.8	309	7.5	318	6.0
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	252	4.4	213	4.6	146	3.6	148	2.8
10 Perkhidmatan pendidikan	59	1.0	84	1.8	60	1.5	82	1.5
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	812	14.2	635	13.6	571	13.9	1,090	20.5
Perbelanjaan makanan di luar rumah	640	11.2	535	11.4	470	11.4	906	17.0
Perbelanjaan minuman di luar rumah	105	1.8	74	1.6	78	1.9	166	3.1
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	67	1.2	26	0.6	24	0.6	19	0.3
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	191	3.4	192	4.1	156	3.8	233	4.4
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	432	7.6	327	7.0	248	6.0	322	6.1
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	5,707	100.0	4,678	100.0	4,107	100.0	5,322	100.0

Jadual A71: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2022 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Perak		Perlis		Selangor		Terengganu	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	847	21.7	840	21.9	795	11.7	1,032	21.5
Beras	32	0.8	32	0.8	36	0.5	31	0.6
Roti dan bijirin lain	69	1.8	63	1.6	75	1.1	90	1.9
Daging	119	3.0	113	2.9	106	1.6	131	2.7
Ikan dan makanan laut	227	5.8	260	6.8	171	2.5	257	5.4
Susu, keju dan telur	66	1.7	46	1.2	74	1.1	62	1.3
Minyak dan lemak	32	0.8	28	0.7	37	0.5	33	0.7
Buah-buahan	54	1.4	46	1.2	68	1.0	85	1.8
Sayur-sayuran	100	2.6	94	2.4	76	1.1	108	2.2
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	24	0.6	22	0.6	29	0.4	42	0.9
Keluaran makanan t.t.t.l.	83	2.1	99	2.6	88	1.3	144	3.0
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	42	1.1	38	1.0	36	0.5	50	1.0
02 Minuman alkohol dan tembakau	83	2.1	67	1.7	96	1.4	75	1.6
03 Pakaian dan kasut	127	3.3	104	2.7	166	2.5	175	3.7
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	791	20.3	685	17.9	1,616	23.9	861	18.0
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	160	4.1	147	3.8	377	5.6	268	5.6
06 Kesihatan	120	3.1	98	2.6	165	2.4	127	2.7
07 Pengangkutan	424	10.9	540	14.1	742	11.0	498	10.4
08 Maklumat dan komunikasi	255	6.5	264	6.9	460	6.8	285	5.9
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	99	2.5	92	2.4	217	3.2	120	2.5
10 Perkhidmatan pendidikan	39	1.0	67	1.8	101	1.5	72	1.5
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	564	14.4	551	14.4	1,313	19.4	842	17.6
Perbelanjaan makanan di luar rumah	464	11.9	482	12.6	1,024	15.1	691	14.4
Perbelanjaan minuman di luar rumah	61	1.6	53	1.4	213	3.2	114	2.4
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	39	1.0	16	0.4	75	1.1	37	0.8
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	140	3.6	120	3.1	378	5.6	108	2.3
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	254	6.5	259	6.7	343	5.0	333	6.9
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	3,903	100.0	3,834	100.0	6,770	100.0	4,796	100.0

Jadual A71: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2022 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Sabah		Sarawak		W.P. Kuala Lumpur		W.P. Labuan		W.P. Putrajaya	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	712	21.3	879	22.4	926	11.8	857	20.5	788	8.9
Beras	57	1.7	54	1.4	43	0.6	50	1.2	47	0.5
Roti dan bijirin lain	63	1.9	77	2.0	85	1.1	77	1.8	72	0.8
Daging	113	3.4	172	4.4	132	1.7	163	3.9	139	1.6
Ikan dan makanan laut	138	4.1	172	4.4	190	2.4	173	4.1	164	1.8
Susu, keju dan telur	55	1.6	66	1.7	72	0.9	67	1.6	67	0.7
Minyak dan lemak	27	0.8	34	0.9	42	0.5	30	0.7	43	0.5
Buah-buahan	41	1.2	50	1.3	68	0.9	24	0.6	47	0.5
Sayur-sayuran	79	2.4	96	2.5	99	1.3	86	2.1	64	0.7
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	19	0.6	21	0.5	34	0.4	24	0.6	26	0.3
Keluaran makanan t.t.t.l.	68	2.0	78	2.0	106	1.4	102	2.4	85	1.0
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	52	1.5	60	1.5	55	0.7	62	1.5	35	0.4
02 Minuman alkohol dan tembakau	75	2.2	108	2.8	114	1.5	86	2.0	79	0.9
03 Pakaian dan kasut	90	2.7	109	2.8	124	1.6	88	2.1	217	2.4
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	911	27.2	898	22.9	2,396	30.6	1,197	28.7	2,672	30.0
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	126	3.8	154	3.9	352	4.5	155	3.7	465	5.2
06 Kesihatan	72	2.1	102	2.6	177	2.3	73	1.8	208	2.3
07 Pengangkutan	399	11.9	466	11.9	814	10.4	441	10.6	1,133	12.7
08 Maklumat dan komunikasi	230	6.9	253	6.5	466	6.0	362	8.6	626	7.0
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	53	1.6	124	3.2	239	3.0	88	2.1	415	4.7
10 Perkhidmatan pendidikan	22	0.7	34	0.9	76	1.0	32	0.8	209	2.4
11 Restoran dan perkhidmatan	370	11.1	419	10.7	1,381	17.7	484	11.6	1,303	14.6
Perbelanjaan makanan di luar rumah	295	8.8	345	8.8	1,070	13.7	398	9.5	1,010	11.3
Perbelanjaan minuman di luar rumah	52	1.6	54	1.4	263	3.4	62	1.5	164	1.8
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	23	0.7	19	0.5	49	0.6	25	0.6	130	1.5
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	73	2.2	94	2.4	262	3.3	79	1.9	274	3.1
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	209	6.3	275	7.0	496	6.3	234	5.6	508	5.7
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	3,342	100.0	3,915	100.0	7,823	100.0	4,176	100.0	8,897	100.0

Jadual A72: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut kumpulan etnik ketua isi rumah dan strata, Kelantan, 2019 dan 2022

Negeri	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2019	2022	2019-2022 (%)	2019	2022	2019-2022 (%)
Kelantan	2,655	3,048	4.6	3,231	3,505	2.7
Strata						
Bandar	3,005	3,398	4.1	3,661	3,857	1.7
Luar bandar	2,330	2,825	6.4	2,759	3,214	5.1
Kumpulan etnik						
Jumlah	2,655	3,048	4.6	3,231	3,505	2.7
Jumlah warganegara	2,691	3,401	7.8	3,269	3,527	2.5
Bumiputera	2,655	3,400	8.2	3,214	3,478	2.6
Cina	3,541	3,545	0.0	4,388	4,610	1.6
India	n.s	n.s	-	n.s	n.s	-
Bukan warganegara Malaysia	n.s	n.s	-	n.s	n.s	-

n.s: Berdasarkan insiden sampel terpilih, analisis terperinci bagi etnik India dan bukan warganegara Malaysia tidak signifikan untuk diterbitkan

Jadual A73: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah dan purata mengikut daerah pentadbiran, Kelantan, 2022

Daerah pentadbiran	RM	
	Penengah	Purata
Kelantan	3,048	3,505
Bachok	2,826	3,282
Kota Bharu	3,397	3,886
Machang	2,739	3,267
Pasir Mas	2,904	3,225
Pasir Puteh	3,188	3,525
Tanah Merah	2,858	3,247
Tumpat	3,526	3,831
Gua Musang	3,205	3,625
Kuala Krai	2,381	2,853
Jeli	2,541	2,746
Kecil Lojing	2,245	2,720

Jadual A74: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) mengikut negeri dan strata, 2019 dan 2022

RM

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2019	2022	2019	2022	2019	2022
Malaysia	2,210	2,199	2,660	2,342	2,208	2,589
Johor	2,517	2,455	2,665	2,481	2,505	2,627
Kedah	2,267	2,218	2,303	2,206	2,254	2,271
Kelantan	2,158	2,119	2,415	2,199	2,139	2,297
Melaka	2,387	2,140	2,721	2,122	2,375	2,670
Negeri Sembilan	2,138	1,930	2,617	1,876	2,088	2,402
Pahang	2,344	2,146	2,675	2,235	2,270	2,480
Pulau Pinang	1,974	2,379	2,258	2,136	1,989	2,250
Perak	2,089	2,025	2,332	2,199	2,077	2,297
Perlis	2,012	1,871	2,199	2,069	1,967	2,140
Selangor	2,029	1,901	2,848	2,421	2,022	2,830
Terengganu	2,520	2,477	2,799	2,662	2,507	2,751
Sabah	2,506	2,589	2,706	2,795	2,537	2,742
Sarawak	2,243	1,979	2,860	2,263	2,131	2,618
W.P. Kuala Lumpur	2,216	n.a	2,816	n.a	2,216	2,816
W.P. Labuan	2,627	2,684	2,606	2,196	2,633	2,576
W.P. Putrajaya	2,128	n.a	2,450	n.a	2,128	2,450

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A75: Insiden kemiskinan tegar mengikut negeri dan strata, 2019 dan 2022

(%)

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2019	2022	2019	2022	2019	2022
Malaysia	0.2	0.1	0.9	0.7	0.4	0.2
Johor	0.2	0.1	0.1	0.3	0.2	0.1
Kedah	0.5	0.3	0.5	0.5	0.5	0.3
Kelantan	0.7	0.3	1.3	1.2	1.0	0.8
Melaka	0.3	0.0	0.0	0.3	0.3	0.1
Negeri Sembilan	0.4	0.1	0.6	0.1	0.4	0.1
Pahang	0.2	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1
Pulau Pinang	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.1
Perak	0.5	0.0	0.7	0.7	0.5	0.2
Perlis	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1
Selangor	0.1	0.0	0.4	0.1	0.2	0.0
Terengganu	0.2	0.1	0.5	0.4	0.3	0.2
Sabah	0.6	0.5	3.0	2.1	1.5	1.2
Sarawak	0.1	0.3	0.8	0.6	0.4	0.4
W.P. Kuala Lumpur	0.0	0.0	n.a	n.a	0.0	0.0
W.P. Labuan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	0.0	0.0	n.a	n.a	0.0	0.0

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A76: Insiden kemiskinan mutlak mengikut negeri dan strata, 2019 dan 2022

(%)

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2019	2022	2019	2022	2019	2022
Malaysia	3.8	4.5	12.4	12.0	5.6	6.2
Johor	3.6	4.2	4.8	6.1	3.9	4.6
Kedah	8.0	8.8	10.8	9.5	8.8	9.0
Kelantan	9.1	11.6	16.0	14.6	12.4	13.2
Melaka	3.8	4.3	4.9	3.9	3.9	4.2
Negeri Sembilan	3.7	4.0	6.2	5.4	4.3	4.4
Pahang	3.4	5.6	5.9	7.1	4.3	6.3
Pulau Pinang	1.8	1.9	4.8	3.5	1.9	2.0
Perak	6.5	6.3	10.6	10.9	7.3	7.5
Perlis	4.4	3.9	2.9	4.1	3.9	4.0
Selangor	1.1	1.5	2.0	3.1	1.2	1.5
Terengganu	5.5	5.0	7.4	8.3	6.1	6.2
Sabah	12.5	13.9	31.1	28.5	19.5	19.7
Sarawak	4.8	8.3	14.6	14.6	9.0	10.8
W.P. Kuala Lumpur	0.2	1.4	n.a	n.a	0.2	1.4
W.P. Labuan	3.3	2.7	1.3	0.0	3.1	2.5
W.P. Putrajaya	0.4	0.1	n.a	n.a	0.4	0.1

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A77: Insiden kemiskinan mengikut strata dan daerah pentadbiran, Kelantan, 2019 dan 2022

(%)

Daerah pentadbiran	Insiden kemiskinan mutlak		Insiden kemiskinan relatif	
	2019	2022	2019	2022
Kelantan	12.4	13.2	9.9	12.2
Bandar	9.1	11.6	7.0	8.4
Luar Bandar	16.0	14.6	13.0	15.3
Daerah pentadbiran				
Bachok	13.1	12.1	10.7	10.4
Kota Bharu	9.1	10.5	7.5	7.5
Machang	7.1	12.0	8.8	14.6
Pasir Mas	13.1	9.0	9.5	10.9
Pasir Puteh	12.7	15.9	12.1	12.3
Tanah Merah	12.0	17.9	8.9	14.7
Tumpat	12.5	13.5	8.7	11.2
Gua Musang	17.2	18.5	16.3	12.0
Kuala Krai	22.4	22.4	17.3	30.6
Jeli	18.5	11.3	9.6	17.9
Kecil Lojing	33.3	43.8	11.1	43.8

Insiden kemiskinan relatif menggunakan 1/2 nilai pendapatan penengah

Jadual A78: Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, 2024

Negeri	Jumlah	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64
Jumlah (%)	70.6	19.6	70.8	86.2	87.2	84.7	86.4	79.8	74.3	59.1	36.0
Johor	71.6	20.1	75.6	86.1	92.2	89.0	85.3	81.6	69.4	58.7	32.7
Kedah	66.0	14.0	78.6	83.3	84.8	79.0	75.6	75.8	65.4	48.7	31.7
Kelantan	57.7	6.4	60.3	83.6	80.6	77.3	74.5	74.5	67.8	30.3	25.9
Melaka	70.6	10.8	65.4	94.9	92.4	83.7	89.5	77.3	69.5	44.1	19.1
Negeri Sembilan	66.7	11.9	64.5	87.6	85.6	84.7	83.1	76.8	70.8	51.9	26.4
Pahang	65.4	10.2	69.5	95.4	81.9	78.4	76.8	74.3	67.8	51.8	39.4
Pulau Pinang	72.0	14.7	69.9	88.4	91.0	91.0	84.2	85.8	77.3	55.5	25.0
Perak	66.5	16.3	62.3	79.7	89.8	83.4	85.9	81.4	68.8	57.3	30.1
Perlis	62.0	13.8	53.4	75.3	76.7	78.1	84.1	65.8	75.4	62.9	40.0
Selangor	77.9	28.6	73.5	88.9	88.5	84.7	96.9	85.7	84.3	73.3	47.9
Terengganu	60.7	9.2	66.4	75.6	87.9	73.0	75.3	73.7	66.4	43.3	22.1
Sabah	70.9	33.3	81.6	90.8	79.9	81.1	78.0	64.0	60.9	69.7	42.8
Sarawak	69.7	17.5	67.9	80.6	84.7	84.4	80.5	80.6	76.6	66.5	53.8
W.P. Kuala Lumpur	75.4	15.2	57.0	80.6	92.4	96.0	93.7	85.4	88.8	47.1	22.9
W.P. Labuan	68.1	22.0	72.2	80.4	82.7	78.7	77.7	76.0	71.3	60.6	34.0
W.P. Putrajaya	78.7	3.5	51.5	96.3	83.5	96.9	100.0	100.0	99.3	88.5	8.7

Jadual A79: Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, 2024

Negeri	Jumlah	Pengurus	Profesional	Juruteknik dan profesional bersekutu	Pekerja sokongan perkeranian	Pekerja perkhidmatan dan jualan	Pekerja mahir pertanian, perhutanan dan perikanan	Pekerja kemahiran dan pekerja pertukangan yang berkaitan	Operator loji dan mesin serta pemasangan	Pekerja asas
Jumlah ('000)	16,369.4	808.9	2,175.3	1,959.6	1,605.9	3,790.7	678.4	1,446.7	1,734.8	2,169.1
Johor	2,076.5	85.0	241.7	284.5	208.8	464.5	38.4	204.0	256.4	293.3
Kedah	956.5	25.1	99.8	104.1	76.7	228.8	55.4	105.3	147.5	113.9
Kelantan	680.7	16.5	64.3	53.9	52.9	217.3	20.6	82.1	53.5	119.5
Melaka	517.0	25.5	61.1	65.8	56.3	125.8	3.7	39.0	80.5	59.2
Negeri Sembilan	549.5	37.3	76.4	70.1	42.2	121.7	14.5	40.9	77.4	69.1
Pahang	742.2	19.7	62.2	63.0	65.7	184.5	57.9	71.1	86.0	132.0
Pulau Pinang	931.2	45.4	177.5	133.8	94.7	181.4	6.3	68.0	165.8	58.1
Perak	1,136.2	47.8	132.2	109.9	102.3	262.0	51.6	112.8	142.2	175.3
Perlis	127.7	6.7	14.9	11.0	10.6	37.2	8.5	15.1	10.6	13.2
Selangor	3,990.2	284.3	623.0	629.2	493.4	877.4	65.4	292.9	332.2	392.3
Terengganu	479.0	11.8	45.7	46.3	40.3	137.6	15.9	79.3	41.6	60.4
Sabah	1,717.4	52.3	110.0	109.6	120.1	409.4	202.2	146.1	184.0	383.7
Sarawak	1,207.9	36.3	115.0	107.4	107.9	276.2	135.7	122.0	99.2	208.1
W.P. Kuala Lumpur	1,153.5	111.1	329.8	153.9	112.1	249.8	1.2	60.2	52.6	82.8
W.P. Labuan	44.4	1.8	4.6	6.4	6.9	8.3	1.1	6.2	2.8	6.3
W.P. Putrajaya	59.6	2.0	17.0	10.8	14.9	8.7	0.0	1.6	2.4	2.1
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.7	10.5	11.1	14.5	13.0	12.3	5.7	14.1	14.8	13.5
Kedah	5.8	3.1	4.6	5.3	4.8	6.0	8.2	7.3	8.5	5.3
Kelantan	4.2	2.0	3.0	2.8	3.3	5.7	3.0	5.7	3.1	5.5
Melaka	3.2	3.2	2.8	3.4	3.5	3.3	0.6	2.7	4.6	2.7
Negeri Sembilan	3.4	4.6	3.5	3.6	2.6	3.2	2.1	2.8	4.5	3.2
Pahang	4.5	2.4	2.9	3.2	4.1	4.9	8.5	4.9	5.0	6.1
Pulau Pinang	5.7	5.6	8.2	6.8	5.9	4.8	0.9	4.7	9.6	2.7
Perak	6.9	5.9	6.1	5.6	6.4	6.9	7.6	7.8	8.2	8.1
Perlis	0.8	0.8	0.7	0.6	0.7	1.0	1.2	1.0	0.6	0.6
Selangor	24.4	35.1	28.6	32.1	30.7	23.1	9.6	20.2	19.2	18.1
Terengganu	2.9	1.5	2.1	2.4	2.5	3.6	2.3	5.5	2.4	2.8
Sabah	10.5	6.5	5.1	5.6	7.5	10.8	29.8	10.1	10.6	17.7
Sarawak	7.4	4.5	5.3	5.5	6.7	7.3	20.0	8.4	5.7	9.6
W.P. Kuala Lumpur	7.0	13.7	15.2	7.9	7.0	6.6	0.2	4.2	3.0	3.8
W.P. Labuan	0.3	0.2	0.2	0.3	0.4	0.2	0.2	0.4	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	0.4	0.3	0.8	0.6	0.9	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1

Jadual A80: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2024

Negeri	Jumlah ¹	Pertanian, perhutanan dan perikanan	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	Bekalan air; pembentungan, pengurusan sisa dan aktiviti pemuliharaan	Pembinaan	Perdagangan borong dan runcit; pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal
Jumlah ('000)	16,369.4	1,478.5	88.7	2,664.6	76.8	93.0	1,393.4	3,063.3
Johor	2,076.5	125.2	7.3	473.6	10.1	18.8	154.2	455.0
Kedah	956.5	87.3	0.8	201.2	4.1	7.1	77.7	176.0
Kelantan	680.7	49.7	1.2	72.9	1.7	1.2	83.2	150.4
Melaka	517.0	15.3	0.8	137.6	3.0	3.3	45.6	84.6
Negeri Sembilan	549.5	45.4	3.1	90.5	6.1	5.3	40.8	86.1
Pahang	742.2	139.4	1.7	93.8	5.1	7.1	43.8	125.8
Pulau Pinang	931.2	10.4	0.7	355.1	4.3	3.4	56.7	129.1
Perak	1,136.2	123.5	6.7	201.5	5.1	3.9	83.9	215.7
Perlis	127.7	12.4	0.2	12.4	0.3	1.0	9.3	20.2
Selangor	3,990.2	119.5	37.6	564.4	13.9	20.4	415.7	777.6
Terengganu	479.0	37.6	10.7	49.0	3.5	4.3	66.6	84.7
Sabah	1,717.4	444.9	4.4	199.6	7.8	5.3	112.7	313.8
Sarawak	1,207.9	247.4	8.8	134.3	7.2	7.7	117.5	204.4
W.P. Kuala Lumpur	1,153.5	19.4	1.0	73.4	4.0	3.8	79.2	229.6
W.P. Labuan	44.4	1.0	3.7	3.7	0.1	0.3	4.9	6.1
W.P. Putrajaya	59.6	0.2	-	1.5	0.4	0.1	1.7	4.3
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.7	8.5	8.2	17.8	13.1	20.2	11.1	14.9
Kedah	5.8	5.9	0.9	7.6	5.3	7.6	5.6	5.7
Kelantan	4.2	3.4	1.4	2.7	2.3	1.3	6.0	4.9
Melaka	3.2	1.0	0.9	5.2	3.9	3.5	3.3	2.8
Negeri Sembilan	3.4	3.1	3.4	3.4	8.0	5.7	2.9	2.8
Pahang	4.5	9.4	1.9	3.5	6.7	7.7	3.1	4.1
Pulau Pinang	5.7	0.7	0.8	13.3	5.6	3.7	4.1	4.2
Perak	6.9	8.4	7.5	7.6	6.6	4.2	6.0	7.0
Perlis	0.8	0.8	0.3	0.5	0.4	1.1	0.7	0.7
Selangor	24.4	8.1	42.4	21.2	18.1	21.9	29.8	25.4
Terengganu	2.9	2.5	12.1	1.8	4.5	4.6	4.8	2.8
Sabah	10.5	30.1	4.9	7.5	10.1	5.7	8.1	10.2
Sarawak	7.4	16.7	9.9	5.0	9.4	8.3	8.4	6.7
W.P. Kuala Lumpur	7.0	1.3	1.2	2.8	5.3	4.1	5.7	7.5
W.P. Labuan	0.3	0.1	4.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	0.4	-	-	0.1	0.5	0.1	0.1	0.1

¹Jumlah termasuk 'Aktiviti badan dan pertubuhan luar wilayah'

Jadual A80: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2024 (samb.)

Negeri	Pengangkutan dan penyimpanan	Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	Maklumat dan komunikasi	Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	Aktiviti hartanah	Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal	Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan
Jumlah ('000)	751.4	1,617.1	286.3	444.6	101.5	396.6	888.0
Johor	95.4	182.4	17.2	52.9	12.4	48.9	97.0
Kedah	35.5	100.1	7.0	15.4	1.2	13.6	41.1
Kelantan	29.6	73.3	6.2	11.2	0.6	8.6	42.3
Melaka	16.6	46.9	4.0	8.6	2.7	13.8	25.7
Negeri Sembilan	32.0	55.2	6.4	12.3	1.8	8.4	30.7
Pahang	34.3	69.7	4.9	10.4	0.7	10.5	37.6
Pulau Pinang	45.0	84.8	13.2	23.7	3.7	27.3	32.3
Perak	34.9	99.2	11.3	23.8	1.8	22.8	56.0
Perlis	4.1	18.4	0.5	1.1	0.1	1.1	9.4
Selangor	259.7	441.8	122.5	137.0	49.4	84.4	284.8
Terengganu	19.9	54.0	5.4	5.8	0.3	7.8	28.5
Sabah	58.1	165.7	9.2	20.8	2.5	14.1	71.0
Sarawak	39.1	92.9	7.0	15.7	1.8	27.2	54.8
W.P. Kuala Lumpur	43.1	126.0	69.7	102.6	21.3	105.2	71.9
W.P. Labuan	2.9	4.5	0.3	1.7	0.9	0.7	3.4
W.P. Putrajaya	1.2	2.2	1.4	1.6	0.3	2.1	1.6
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.7	11.3	6.0	11.9	12.2	12.3	10.9
Kedah	4.7	6.2	2.4	3.5	1.2	3.4	4.6
Kelantan	3.9	4.5	2.2	2.5	0.6	2.2	4.8
Melaka	2.2	2.9	1.4	1.9	2.6	3.5	2.9
Negeri Sembilan	4.3	3.4	2.2	2.8	1.7	2.1	3.5
Pahang	4.6	4.3	1.7	2.3	0.7	2.6	4.2
Pulau Pinang	6.0	5.2	4.6	5.3	3.7	6.9	3.6
Perak	4.6	6.1	4.0	5.4	1.8	5.8	6.3
Perlis	0.6	1.1	0.2	0.3	0.1	0.3	1.1
Selangor	34.6	27.3	42.8	30.8	48.7	21.3	32.1
Terengganu	2.6	3.3	1.9	1.3	0.3	2.0	3.2
Sabah	7.7	10.2	3.2	4.7	2.5	3.6	8.0
Sarawak	5.2	5.7	2.4	3.5	1.8	6.9	6.2
W.P. Kuala Lumpur	5.7	7.8	24.3	23.1	21.0	26.5	8.1
W.P. Labuan	0.4	0.3	0.1	0.4	0.9	0.2	0.4
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	0.5	0.3	0.3	0.5	0.2

Jadual A80: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2024 (samb.)

Negeri	Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial wajib	Pendidikan	Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	Kesenian, hiburan dan rekreasi	Aktiviti perkhidmatan lain	Aktiviti isi rumah sebagai majikan
Jumlah ('000)	854.4	1,042.5	683.5	73.5	264.5	103.6
Johor	59.1	127.9	92.6	6.5	26.3	13.7
Kedah	58.6	72.1	42.0	1.6	12.0	2.0
Kelantan	43.5	56.5	36.9	3.8	6.7	1.1
Melaka	32.7	42.3	23.2	2.8	6.0	1.5
Negeri Sembilan	37.8	48.0	26.8	3.3	8.0	1.7
Pahang	58.0	54.0	31.3	3.4	8.5	2.1
Pulau Pinang	33.0	52.1	36.1	3.8	12.2	4.0
Perak	69.3	105.4	48.3	4.9	10.3	7.9
Perlis	14.0	13.5	7.4	0.7	1.4	0.3
Selangor	160.5	183.5	162.4	17.5	115.6	21.9
Terengganu	32.3	37.1	21.5	3.1	5.5	1.4
Sabah	97.7	91.0	51.1	5.9	18.2	23.6
Sarawak	91.0	88.8	40.4	5.9	13.5	2.5
W.P. Kuala Lumpur	29.9	62.6	58.4	9.7	19.9	19.4
W.P. Labuan	4.2	3.0	2.0	0.3	0.4	0.4
W.P. Putrajaya	32.8	4.7	3.2	0.2	0.1	0.1
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	6.9	12.3	13.5	8.8	9.9	13.2
Kedah	6.9	6.9	6.1	2.2	4.5	2.0
Kelantan	5.1	5.4	5.4	5.2	2.5	1.0
Melaka	3.8	4.1	3.4	3.9	2.3	1.4
Negeri Sembilan	4.4	4.6	3.9	4.4	3.0	1.6
Pahang	6.8	5.2	4.6	4.6	3.2	2.1
Pulau Pinang	3.9	5.0	5.3	5.2	4.6	3.9
Perak	8.1	10.1	7.1	6.6	3.9	7.7
Perlis	1.6	1.3	1.1	0.9	0.5	0.3
Selangor	18.8	17.6	23.8	23.8	43.7	21.1
Terengganu	3.8	3.6	3.1	4.3	2.1	1.4
Sabah	11.4	8.7	7.5	8.1	6.9	22.7
Sarawak	10.6	8.5	5.9	8.1	5.1	2.4
W.P. Kuala Lumpur	3.5	6.0	8.5	13.2	7.5	18.7
W.P. Labuan	0.5	0.3	0.3	0.4	0.2	0.4
W.P. Putrajaya	3.8	0.5	0.5	0.3	-	0.1

Jadual A81: Kadar pengangguran mengikut negeri, 2020-2024

					(%)
Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	3.5	3.7	3.2	2.6	2.3
Kedah	4.2	3.9	3.0	2.9	2.5
Kelantan	4.2	4.0	3.6	3.5	3.6
Melaka	2.4	2.1	1.7	1.6	1.6
Negeri Sembilan	3.8	4.0	3.4	3.2	3.1
Pahang	3.2	3.3	2.3	2.0	2.0
Pulau Pinang	3.6	3.6	2.7	2.2	2.0
Perak	4.5	4.7	4.4	3.9	3.6
Perlis	4.3	4.4	4.3	4.4	4.1
Selangor	4.5	4.4	3.8	2.7	2.3
Terengganu	4.2	4.1	3.5	3.4	3.1
Sabah	8.2	8.5	7.7	7.5	7.6
Sarawak	4.3	4.5	3.8	3.4	3.4
W.P. Kuala Lumpur	4.1	4.6	3.8	3.0	2.6
W.P. Labuan	7.3	7.5	6.9	6.8	6.5
W.P. Putrajaya	1.5	1.6	1.3	0.8	1.1
Jumlah	4.5	4.6	3.9	3.4	3.2

Jadual A82: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, 2020-2023

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023
Bilangan Penerima ('000)				
Malaysia	9,456.0	9,769.0	9,996.4	10,105.4
Johor	1,244.5	1,266.2	1,351.7	1,367.2
Kedah	552.6	565.4	578.4	567.7
Kelantan	373.2	404.9	394.5	389.5
Melaka	319.9	337.0	336.5	346.9
Negeri Sembilan	344.1	343.5	342.5	350.9
Pahang	446.0	445.5	444.0	454.2
Pulau Pinang	614.0	604.7	641.6	635.8
Perak	700.6	714.0	731.4	729.7
Perlis	74.6	78.0	76.7	76.9
Selangor	2,461.7	2,526.6	2,560.7	2,596.2
Terengganu	302.3	307.6	307.0	312.0
Sabah	647.5	696.7	721.4	726.4
Sarawak	691.8	733.9	741.3	758.6
W.P. Kuala Lumpur	619.4	678.7	701.8	725.9
W.P. Labuan	29.0	30.2	31.3	31.6
W.P. Putrajaya	34.8	36.1	35.8	36.0
Penengah (RM)				
Malaysia	2,076	2,256	2,429	2,602
Johor	2,076	2,191	2,216	2,450
Kedah	1,509	1,621	1,797	1,885
Kelantan	1,390	1,568	1,635	1,750
Melaka	2,130	2,164	2,280	2,360
Negeri Sembilan	2,011	2,321	2,334	2,361
Pahang	1,775	1,897	2,013	2,276
Pulau Pinang	2,115	2,414	2,477	2,715
Perak	1,666	1,898	1,901	2,045
Perlis	1,541	1,713	1,781	1,820
Selangor	2,713	2,778	3,109	3,235
Terengganu	1,537	1,549	1,703	1,845
Sabah	1,705	1,899	2,011	2,059
Sarawak	1,595	2,036	2,069	2,276
W.P. Kuala Lumpur	2,995	2,999	3,301	3,469
W.P. Labuan	2,154	2,573	2,657	2,735
W.P. Putrajaya	3,682	3,858	3,995	4,443
Purata (RM)				
Malaysia	2,954	3,049	3,219	3,441
Johor	2,827	2,850	2,992	3,212
Kedah	2,289	2,516	2,627	2,859
Kelantan	2,467	2,522	2,604	2,882
Melaka	2,925	2,950	3,093	3,311
Negeri Sembilan	2,989	3,060	3,177	3,375
Pahang	2,690	2,727	2,844	3,124
Pulau Pinang	2,881	3,089	3,315	3,557
Perak	2,468	2,619	2,742	2,973
Perlis	2,605	2,676	2,746	2,968
Selangor	3,476	3,475	3,719	3,885
Terengganu	2,441	2,544	2,615	2,898
Sabah	2,648	2,784	2,871	3,127
Sarawak	2,515	2,786	2,937	3,158
W.P. Kuala Lumpur	3,849	3,994	4,276	4,521
W.P. Labuan	2,931	3,281	3,365	3,636
W.P. Putrajaya	4,497	4,602	4,716	4,858

Data merujuk kepada warganegara sahaja

^f: Semakan semula berdasarkan anggaran semasa penduduk daripada Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Jadual A83: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2023

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023
Bilangan Penerima ('000)				
Lelaki	5,586.8	5,769.1	5,892.9	5,949.0
Johor	803.9	798.9	857.4	867.2
Kedah	342.3	340.8	362.1	357.8
Kelantan	229.9	257.0	247.6	239.5
Melaka	185.4	190.8	198.8	204.7
Negeri Sembilan	207.8	205.0	214.5	218.6
Pahang	277.8	274.2	278.5	282.8
Pulau Pinang	351.4	345.1	361.3	354.4
Perak	422.8	416.0	424.3	418.6
Perlis	44.1	45.6	44.4	43.8
Selangor	1,323.5	1,418.4	1,388.2	1,415.2
Terengganu	199.2	198.0	204.8	207.5
Sabah	389.4	423.2	447.3	449.3
Sarawak	434.6	456.0	464.9	476.0
W.P. Kuala Lumpur	340.9	365.0	363.2	378.6
W.P. Labuan	18.7	19.6	20.7	20.7
W.P. Putrajaya	15.1	15.5	14.8	14.3
Penengah (RM)				
Lelaki	2,107	2,323	2,498	2,675
Johor	2,199	2,258	2,216	2,603
Kedah	1,509	1,733	1,863	1,882
Kelantan	1,390	1,536	1,568	1,731
Melaka	2,190	2,277	2,314	2,360
Negeri Sembilan	2,167	2,323	2,359	2,402
Pahang	1,705	1,868	2,013	2,045
Pulau Pinang	2,244	2,414	2,558	2,836
Perak	1,713	1,947	1,953	2,045
Perlis	1,541	1,698	1,781	1,818
Selangor	2,874	2,979	3,400	3,667
Terengganu	1,635	1,669	1,760	1,849
Sabah	1,670	1,878	2,011	1,916
Sarawak	1,669	1,927	2,069	1,974
W.P. Kuala Lumpur	3,085	3,250	3,636	4,023
W.P. Labuan	2,383	2,775	2,657	2,852
W.P. Putrajaya	3,682	3,806	3,907	4,095
Purata (RM)				
Lelaki	3,011	3,114	3,288	3,532
Johor	2,937	2,929	3,073	3,328
Kedah	2,236	2,531	2,585	2,806
Kelantan	2,358	2,401	2,416	2,695
Melaka	2,994	2,973	3,075	3,292
Negeri Sembilan	3,062	3,049	3,201	3,368
Pahang	2,608	2,672	2,769	3,057
Pulau Pinang	3,034	3,164	3,423	3,680
Perak	2,466	2,622	2,778	2,993
Perlis	2,525	2,657	2,674	2,891
Selangor	3,696	3,728	4,063	4,267
Terengganu	2,443	2,568	2,620	2,857
Sabah	2,604	2,785	2,851	3,133
Sarawak	2,508	2,691	2,840	3,110
W.P. Kuala Lumpur	4,131	4,321	4,649	4,883
W.P. Labuan	3,140	3,341	3,453	3,738
W.P. Putrajaya	4,645	4,494	4,892	5,041

Data merujuk kepada warganegara sahaja

^f: Semakan semula berdasarkan anggaran semasa penduduk daripada Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Jadual A83: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2023 (samb.)

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023
Bilangan Penerima ('000)				
Perempuan	3,869.2	4,000.0	4,103.6	4,156.4
Johor	440.6	467.3	494.3	500.0
Kedah	210.3	224.7	216.2	209.8
Kelantan	143.3	147.9	147.0	150.0
Melaka	134.5	146.2	137.7	142.3
Negeri Sembilan	136.3	138.5	128.0	132.2
Pahang	168.2	171.4	165.5	171.5
Pulau Pinang	262.6	259.6	280.3	281.4
Perak	277.8	297.9	307.1	311.1
Perlis	30.6	32.4	32.4	33.0
Selangor	1,138.2	1,108.3	1,172.4	1,181.0
Terengganu	103.1	109.5	102.2	104.5
Sabah	258.1	273.5	274.1	277.1
Sarawak	257.2	277.9	276.3	282.6
W.P. Kuala Lumpur	278.5	313.7	338.5	347.3
W.P. Labuan	10.3	10.6	10.6	10.9
W.P. Putrajaya	19.7	20.6	21.0	21.7
Penengah (RM)				
Perempuan	2,026	2,150	2,305	2,464
Johor	1,870	2,003	1,865	2,276
Kedah	1,447	1,619	1,760	1,916
Kelantan	1,345	1,615	1,699	1,878
Melaka	2,025	2,110	2,280	2,465
Negeri Sembilan	1,883	2,166	2,218	2,343
Pahang	2,011	1,927	2,087	2,439
Pulau Pinang	1,965	2,265	2,297	2,715
Perak	1,545	1,645	1,677	1,916
Perlis	1,395	1,926	1,908	1,978
Selangor	2,540	2,303	2,647	2,465
Terengganu	1,343	1,549	1,595	1,807
Sabah	1,793	1,931	2,115	2,276
Sarawak	1,595	2,295	2,397	2,551
W.P. Kuala Lumpur	2,993	2,805	2,957	3,077
W.P. Labuan	1,785	2,000	2,305	2,464
W.P. Putrajaya	3,682	3,858	3,995	4,443
Purata (RM)				
Perempuan	2,872	2,955	3,119	3,311
Johor	2,626	2,715	2,854	3,010
Kedah	2,375	2,495	2,697	2,948
Kelantan	2,642	2,732	2,922	3,180
Melaka	2,830	2,920	3,118	3,338
Negeri Sembilan	2,876	3,077	3,135	3,386
Pahang	2,825	2,816	2,970	3,236
Pulau Pinang	2,677	2,990	3,176	3,402
Perak	2,471	2,616	2,692	2,945
Perlis	2,720	2,703	2,845	3,069
Selangor	3,220	3,151	3,313	3,426
Terengganu	2,435	2,499	2,603	2,980
Sabah	2,716	2,782	2,902	3,118
Sarawak	2,528	2,940	3,101	3,237
W.P. Kuala Lumpur	3,504	3,613	3,877	4,126
W.P. Labuan	2,552	3,170	3,192	3,442
W.P. Putrajaya	4,384	4,683	4,592	4,738

Data merujuk kepada warganegara sahaja

^f: Semakan semula berdasarkan anggaran semasa penduduk daripada Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Jadual A84: Statistik utama siswazah, Kelantan, 2020-2023

Statistik utama		2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023
Jumlah	('000)	181.7	196.0	206.0	220.3
Tenaga Buruh		144.4	152.6	162.7	168.1
Bekerja		135.6	144.1	154.2	160.2
Penganggur		8.8	8.5	8.5	7.9
Luar Tenaga Buruh		37.4	43.4	43.3	52.2
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	79.4	77.9	79.0	76.3
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	6.1	5.6	5.2	4.7
Lelaki	('000)	75.0	79.7	84.6	85.7
Tenaga Buruh		64.6	67.2	71.7	72.1
Bekerja		61.4	64.1	68.9	69.4
Penganggur		3.2	3.0	2.8	2.7
Luar Tenaga Buruh		10.4	12.6	12.9	13.7
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	86.1	84.3	84.8	84.1
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	5.0	4.5	3.9	3.7
Perempuan	('000)	106.8	116.3	121.4	134.5
Tenaga Buruh		79.8	85.5	91.0	96.0
Bekerja		74.2	80.0	85.3	90.8
Penganggur		5.6	5.5	5.7	5.2
Luar Tenaga Buruh		27.0	30.8	30.4	38.5
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	74.7	73.5	75.0	71.4
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	7.0	6.4	6.3	5.4

* Penggunaan data secara berhati-hati kerana faktor ralat piawai relatif yang tinggi

Jadual A85: Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2023

				RM
Negeri	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023
Johor	4,443	4,514	4,689	4,855
Kedah	3,717	3,780	3,999	4,289
Kelantan	4,234	4,294	4,316	4,469
Melaka	4,067	4,225	4,545	4,705
Negeri Sembilan	4,408	4,531	4,586	4,723
Pahang	4,375	4,536	4,711	4,908
Pulau Pinang	4,478	4,640	4,788	4,912
Perak	3,943	4,172	4,303	4,577
Perlis	4,294	4,342	4,367	4,591
Selangor	4,796	4,848	5,117	5,356
Terengganu	4,041	4,090	4,288	4,598
Sabah	3,889	3,898	4,159	4,413
Sarawak	4,286	4,318	4,547	4,805
W.P. Kuala Lumpur	5,430	5,436	5,558	5,779
W.P. Labuan	4,332	4,339	4,518	4,766
W.P. Putrajaya	5,338	5,482	5,682	6,084
Jumlah	4,466	4,542	4,747	4,933

Jadual A86: Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2023

				RM
Negeri	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023
Johor	3,730	3,932	4,050	4,247
Kedah	2,976	3,182	3,385	3,541
Kelantan	3,716	3,948	3,764	3,985
Melaka	3,332	3,552	3,954	4,084
Negeri Sembilan	3,540	3,744	4,175	4,194
Pahang	3,751	3,984	4,218	4,580
Pulau Pinang	3,401	3,663	3,955	4,102
Perak	3,319	3,486	3,886	4,160
Perlis	3,978	4,235	4,330	4,522
Selangor	3,975	4,224	4,734	4,792
Terengganu	3,115	3,270	3,656	3,867
Sabah	3,531	3,686	4,079	4,219
Sarawak	3,816	3,971	4,376	4,502
W.P. Kuala Lumpur	4,856	5,164	5,270	5,694
W.P. Labuan	3,437	3,602	3,758	3,802
W.P. Putrajaya	4,238	4,428	4,756	4,963
Jumlah	3,711	3,956	4,265	4,409

Jadual A87: Kadar migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2020 dan 2022

(%)

Negeri destinasi	Tempoh					
	2020			2022		
	Jumlah	Migrasi dalam	Migrasi antarabangsa ¹	Jumlah	Migrasi dalam	Migrasi antarabangsa ¹
Johor	3.2	2.7	0.5	0.6	0.6	0.0
Kedah	0.8	0.7	0.1	0.5	0.5	-
Kelantan	1.6	1.4	0.1	0.6	0.6	-
Melaka	2.2	2.1	0.1	0.1	0.1	-
Negeri Sembilan	1.6	1.3	0.3	1.4	1.2	0.1
Pahang	0.9	0.8	0.1	0.6	0.6	-
Pulau Pinang	1.2	1.1	0.1	0.4	0.4	-
Perak	1.1	1.0	0.1	0.4	0.4	-
Perlis	1.7	1.5	0.2	1.4	1.4	-
Selangor	1.6	1.5	0.1	0.5	0.5	0.1
Terengganu	1.1	1.0	0.0	0.4	0.4	-
Sabah	1.3	1.1	0.2	0.2	0.2	-
Sarawak	1.1	0.9	0.2	0.7	0.5	0.2

¹ Tidak termasuk migrasi dari Malaysia ke negara lain

- Kosong/ tiada kes

Jadual A88: Migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2020 dan 2022

(%)

Negeri destinasi	Tempoh							
	2020				2022			
	Jumlah	Migrasi dalam negeri	Migrasi antara negeri	Migrasi antarabangsa ¹	Jumlah	Migrasi dalam negeri	Migrasi antara negeri	Migrasi antarabangsa ¹
Johor	100.0	65.3	18.9	15.8	100.0	91.9	7.5	0.6
Kedah	100.0	48.2	43.4	8.4	100.0	72.9	27.1	-
Kelantan	100.0	56.9	34.2	8.9	100.0	57.2	42.8	-
Melaka	100.0	51.4	44.7	3.9	100.0	38.9	61.1	-
Negeri Sembilan	100.0	39.8	41.4	18.8	100.0	38.0	51.8	10.2
Pahang	100.0	45.3	46.1	8.6	100.0	51.8	47.1	1.1
Pulau Pinang	100.0	54.9	36.5	8.6	100.0	62.6	37.4	-
Perak	100.0	48.9	44.5	6.6	100.0	51.4	48.6	-
Perlis	100.0	43.3	45.4	11.3	100.0	38.0	62.0	-
Selangor	100.0	66.1	29.4	4.5	100.0	71.9	15.0	13.2
Terengganu	100.0	47.3	48.4	4.3	100.0	47.1	52.9	-
Sabah	100.0	74.4	13.1	12.5	100.0	58.1	41.9	-
Sarawak	100.0	60.8	22.6	16.6	100.0	52.0	20.3	27.7

¹ Tidak termasuk migrasi dari Malaysia ke negara lain

- Kosong/ tiada kes

Jadual A89: Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2020-2024

					(‘000)
Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	7,243	3,658	12,376	15,805	17,138
Kedah	10,108	4,023	11,186	13,444	14,651
Kelantan	6,058	1,921	6,627	7,549	10,514
Melaka	7,275	3,878	11,757	15,559	19,128
Negeri Sembilan	7,918	5,485	11,490	14,959	17,785
Pahang	9,905	3,405	13,189	16,456	20,174
Pulau Pinang	8,929	5,061	10,003	13,128	16,605
Perak	13,173	4,489	14,567	17,108	21,776
Perlis	1,193	407	1,669	1,951	3,225
Selangor	19,715	10,212	21,990	27,579	34,461
Terengganu	7,420	3,719	10,233	11,761	14,461
Sabah	10,337	3,815	12,589	16,080	20,592
Sarawak	9,393	6,511	15,465	17,901	19,626
W.P. Kuala Lumpur	12,435	9,116	16,913	22,233	26,983
W.P. Labuan	107	54	244	331	450
W.P. Putrajaya	451	223	1,306	1,900	2,557
Jumlah	131,660	65,976	171,603	213,744	260,126

Jadual A90: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2024

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi								
	Malaysia	Johor	Kedah	Kelantan	Melaka	Negeri Sembilan	Pahang	Pulau Pinang	Perak
Malaysia	93,445.3	9,481.1	6,854.4	5,863.8	6,158.4	5,987.5	9,525.8	4,766.0	10,209.0
Johor	11,279.8	3,704.7	196.7	425.3	1,528.0	617.0	920.0	221.3	403.3
Kedah	4,850.2	133.1	1,787.5	276.2	96.2	233.3	248.8	450.1	723.3
Kelantan	3,115.7	115.9	132.2	978.0	8.6	106.1	251.9	146.9	222.0
Melaka	2,989.8	459.1	122.6	79.5	266.1	379.1	254.6	106.2	259.2
Negeri Sembilan	3,608.3	464.8	71.6	258.2	359.6	714.6	459.9	140.5	315.0
Pahang	5,745.0	538.8	122.4	474.4	134.3	221.1	1,981.2	119.9	489.0
Pulau Pinang	4,612.8	124.8	962.0	4.8	210.4	67.8	396.0	523.1	487.1
Perak	6,827.5	282.4	659.7	245.4	202.4	186.8	432.2	384.4	1,887.0
Perlis	933.2	20.5	238.6	34.6	6.8	13.4	75.1	197.3	97.4
Selangor	21,506.2	1,837.8	1,793.6	1,366.0	1,698.8	1,524.3	1,637.0	1,199.2	3,336.2
Terengganu	1,574.3	12.1	7.9	346.7	10.5	19.3	293.9	34.8	19.1
Sabah	5,323.4	27.4	34.3	7.9	28.1	6.9	11.5	86.5	6.0
Sarawak	5,067.5	41.5	72.6	23.4	7.0	8.1	12.6	41.9	5.6
W.P. Kuala Lumpur	15,233.5	1,689.7	624.9	1,289.4	1,520.4	1,815.3	2,485.9	1,088.2	1,881.6
W.P. Labuan	238.3	0.1	1.8	1.9	0.2	1.3	21.0	0.5	1.2
W.P. Putrajaya	539.9	28.4	26.1	52.1	80.8	73.1	44.2	25.3	76.0

Jadual A90: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2024 (samb.)

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi							
	Perlis	Selangor	Terengganu	Sabah	Sarawak	W.P. Kuala Lumpur	W.P. Labuan	W.P. Putrajaya
Malaysia	1,262.0	9,574.4	4,918.4	6,081.5	5,701.0	6,216.3	194.1	651.6
Johor	95.6	1,746.8	188.5	168.9	209.9	787.6	13.4	52.9
Kedah	130.8	297.1	61.2	32.9	30.2	254.9	7.1	87.5
Kelantan	34.5	259.0	496.8	28.8	3.6	232.4	3.3	95.8
Melaka	3.2	378.1	74.9	78.2	27.8	458.3	1.6	41.3
Negeri Sembilan	18.3	351.4	136.4	8.8	9.9	256.1	6.8	36.3
Pahang	25.8	383.8	686.1	61.9	8.7	467.8	5.9	23.8
Pulau Pinang	216.4	354.5	489.9	181.9	1.1	539.0	8.0	46.0
Perak	102.5	1,053.9	256.3	77.6	37.4	909.0	20.3	90.3
Perlis	51.0	73.1	49.4	4.2	3.1	56.9	0.8	11.0
Selangor	461.2	2,953.3	973.6	770.9	588.1	1,291.2	9.7	65.4
Terengganu	5.5	224.9	487.7	26.8	2.7	74.3	5.0	3.0
Sabah	4.4	200.9	10.2	4,132.3	386.6	277.9	64.2	38.4
Sarawak	13.2	211.8	22.4	247.5	4,055.8	246.0	27.3	30.9
W.P. Kuala Lumpur	97.9	1,026.4	954.5	106.0	304.5	338.1	4.0	6.8
W.P. Labuan	0.6	3.5	1.8	151.3	16.2	13.7	15.2	7.9
W.P. Putrajaya	1.4	55.9	28.7	3.4	15.3	13.2	1.6	14.4

Jadual A91: Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, 2020-2024

		RM juta				
Negeri		2020	2021	2022	2023 ^P	2024 ^P
Malaysia^f	Eksport	983,827	1,241,022	1,550,009	1,426,199	1,509,291
	Import	800,481	987,344	1,293,811	1,211,044	1,370,237
Johor	Eksport	207,200	240,790	321,985	290,047	306,463
	Import	158,409	193,555	285,439	271,549	315,192
Kedah	Eksport	27,393	40,033	54,982	61,206	58,826
	Import	38,767	57,882	73,460	65,647	83,969
Kelantan	Eksport	3,638	2,734	3,747	4,101	4,079
	Import	2,904	1,926	2,106	2,353	2,537
Melaka	Eksport	29,596	30,574	31,627	29,183	27,728
	Import	23,638	25,473	42,511	41,588	42,734
Negeri Sembilan	Eksport	20,048	23,021	26,024	26,393	24,202
	Import	22,931	31,373	49,176	44,666	44,923
Pahang	Eksport	28,483	32,640	35,707	32,733	31,424
	Import	13,938	15,329	22,153	24,046	23,829
Pulau Pinang	Eksport	313,842	355,591	467,616	447,431	494,917
	Import	187,397	231,968	294,045	250,255	293,176
Perak	Eksport	30,968	39,338	37,466	32,377	41,807
	Import	25,883	31,958	36,467	33,781	34,103
Perlis	Eksport	979	1,147	1,527	1,393	1,204
	Import	721	834	1,524	1,391	1,714
Selangor	Eksport	172,489	254,579	273,954	252,713	265,685
	Import	217,220	277,412	332,095	322,208	356,830
Terengganu	Eksport	13,770	17,533	17,548	15,813	21,494
	Import	4,202	4,908	5,927	6,955	7,311
Sabah	Eksport	23,912	32,666	48,897	31,084	32,067
	Import	16,881	8,093	10,170	10,379	10,903
Sarawak	Eksport	67,123	86,166	131,963	111,643	116,615
	Import	18,934	23,520	34,093	30,755	30,131
W.P. Kuala Lumpur ¹	Eksport	31,883	65,557	65,823	66,241	64,761
	Import	61,861	73,582	86,533	91,626	105,437
WP Labuan	Eksport	5,273	10,861	23,607	16,085	7,305
	Import	2,936	1,982	4,247	2,983	3,516

¹Termasuk W.P. Putrajaya

^PSementara

^f Muktamad

Jadual A92: Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Kelantan, 2020-2024

		RM juta				
Negeri/Pintu keluar dan masuk		2020	2021	2022	2023	2024
Kelantan	Eksport	1,893	2,275	3,330	3,997	3,776
	Import	247	347	394	388	371
Kota Bharu/Pengkalan Kubor	Eksport	1,525	1,809	2,945	3,650	3,469
	Import	7	*	*	17	22
Rantau Panjang	Eksport	368	466	385	347	307
	Import	224	347	386	307	249
Lain-lain	Eksport	*	*	*	*	*
	Import	16	*	8	63	100

Nota:

* Nilai kurang daripada RM500,000

Jadual A93: Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	100,070	129,425	277,843	452,732	192,776	323,295	85,068	129,437
Kedah	49,286	49,435	77,459	115,513	55,542	84,880	21,917	30,632
Kelantan	47,050	42,676	17,047	23,383	9,694	12,762	7,354	10,622
Melaka	31,823	33,868	101,676	141,933	78,041	106,481	23,635	35,453
Negeri Sembilan	33,306	41,560	89,701	150,243	68,444	109,243	21,257	41,000
Pahang	38,169	42,607	84,661	115,868	55,005	77,771	29,656	38,096
Pulau Pinang	67,931	82,416	213,875	389,508	150,706	289,626	63,169	99,882
Perak	76,087	78,729	92,407	142,562	57,989	93,206	34,417	49,356
Perlis	6,871	7,233	5,598	8,336	3,203	5,038	2,394	3,298
Selangor	183,259	270,363	649,787	1,069,621	403,583	652,077	246,204	417,544
Terengganu	29,555	33,881	53,197	68,703	33,515	43,387	19,682	25,315
Sabah	56,754	68,267	119,801	182,474	63,515	85,555	56,286	96,919
Sarawak	59,926	70,626	209,701	356,650	108,541	191,233	101,160	165,418
W.P. Kuala Lumpur	136,641	136,305	440,196	557,267	213,181	258,379	227,015	298,889
W.P. Labuan	2,603	2,885	9,757	13,115	4,080	5,388	5,676	7,727
W.P. Putrajaya	1,289	1,579	4,871	5,233	2,427	2,332	2,445	2,901
Supra*	10	12	46,308	58,666	7,341	8,542	38,967	50,124
Malaysia	920,630	1,091,867	2,493,883	3,851,806	1,507,582	2,349,194	986,301	1,502,612

Jadual A93: Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	1,194,701	1,264,942	28,979	39,677	132,461	176,875
Kedah	315,350	373,516	6,361	10,081	25,829	40,367
Kelantan	180,763	202,365	2,303	3,228	6,872	8,817
Melaka	250,742	292,821	6,010	9,220	31,288	41,495
Negeri Sembilan	278,742	315,377	6,356	9,656	27,016	43,431
Pahang	324,885	336,672	6,533	8,455	30,583	40,159
Pulau Pinang	641,868	820,609	19,071	31,245	62,798	80,453
Perak	528,190	578,263	10,570	15,504	42,128	55,580
Perlis	35,086	40,648	575	775	2,514	4,098
Selangor	2,292,029	2,665,725	72,841	106,212	349,838	454,672
Terengganu	181,500	204,370	3,618	5,081	30,772	23,971
Sabah	566,395	610,058	10,187	14,603	84,289	120,290
Sarawak	565,268	624,354	14,156	20,223	114,003	227,858
W.P. Kuala Lumpur	1,442,693	1,612,225	53,730	76,200	424,956	554,267
W.P. Labuan	22,028	25,799	670	944	6,072	5,443
W.P. Putrajaya	27,392	27,254	844	842	1,640	1,795
Supra*	9,907	9,308	3,026	2,990	226,057	179,640
Malaysia	8,857,539	10,004,306	245,830	354,935	1,599,115	2,059,211

Nota:

*Merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

Jadual A94: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	1,993	2,254	11,515	18,345	4,520	6,618	6,996	11,727
Kedah	661	690	1,388	2,220	805	1,070	583	1,150
Kelantan	388	251	1,141	2,264	575	654	566	1,610
Melaka	491	451	3,056	4,916	1,948	2,791	1,108	2,125
Negeri Sembilan	589	783	2,211	4,303	1,122	1,587	1,088	2,716
Pahang	1,178	1,528	10,037	11,161	3,255	3,697	6,782	7,464
Pulau Pinang	486	792	2,320	3,815	1,250	2,402	1,070	1,412
Perak	1,564	1,623	8,832	11,685	3,358	5,043	5,474	6,643
Perlis	63	58	96	52	24	31	73	20
Selangor	808	1,188	4,103	6,780	2,000	2,867	2,103	3,913
Terengganu	249	254	1,343	2,493	688	695	655	1,798
Sabah	1,941	1,877	17,113	26,886	5,533	7,856	11,581	19,030
Sarawak	1,204	1,203	14,318	27,410	8,124	9,443	6,194	17,968
W.P. Kuala Lumpur*	7	36	5	14	3	7	2	7
W.P. Labuan	6	10	7	5	3	2	4	2
Malaysia	11,628	12,998	77,485	122,350	33,208	44,764	44,277	77,586

Jadual A94: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	65,205	62,019	1,079	1,295	13,993	9,598
Kedah	14,653	12,922	192	221	1,522	1,603
Kelantan	12,651	11,058	188	184	1,041	881
Melaka	12,036	9,540	196	229	1,639	2,283
Negeri Sembilan	18,546	16,220	278	297	3,443	2,062
Pahang	64,039	57,152	761	916	7,554	6,721
Pulau Pinang	5,395	7,932	92	191	840	1,149
Perak	48,018	42,132	700	751	5,891	4,305
Perlis	326	379	3	6	15	20
Selangor	35,779	28,042	478	512	6,702	5,949
Terengganu	24,737	22,996	221	276	2,469	1,373
Sabah	181,749	170,339	2,202	2,883	21,499	20,936
Sarawak	84,062	77,211	1,554	1,714	14,566	22,561
W.P. Kuala Lumpur*	203	132	3	3	5	6
W.P. Labuan	77	56	1	1	1	2
Malaysia	567,476	518,130	7,949	9,480	81,179	79,447

Nota:

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A95: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantara (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	109	191	1,334	2,636	827	1,565	506	1,072
Kedah	28	24	88	116	53	68	36	48
Kelantan	75	52	448	546	230	277	218	269
Melaka	18	20	105	133	55	77	50	56
Negeri Sembilan	54	67	432	397	264	220	168	176
Pahang	150	133	3,411	1,963	2,076	1,058	1,335	905
Pulau Pinang	29	76	566	763	296	392	270	371
Perak	132	157	1,066	1,696	585	890	481	806
Perlis	5	4	55	55	34	34	21	21
Selangor	143	391	2,442	5,135	1,294	2,752	1,148	2,383
Terengganu	62	59	876	1,226	423	604	452	622
Sabah	63	64	21,647	47,920	3,127	7,054	18,520	40,865
Sarawak	83	112	42,862	73,981	7,299	11,515	35,564	62,465
W.P. Kuala Lumpur*	65	78	9,428	8,907	4,105	4,112	5,323	4,795
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	-	-	-
W.P. Labuan**	10	12	46,308	58,666	7,341	8,542	38,967	50,124
Malaysia	1,026	1,440	131,067	204,139	28,008	39,161	103,059	164,978

Jadual A95: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	5,377	4,431	162	161	613	653
Kedah	536	483	14	14	25	38
Kelantan	2,245	1,963	62	64	178	272
Melaka	506	477	10	13	97	77
Negeri Sembilan	1,893	1,561	49	47	180	121
Pahang	10,915	4,312	361	143	1,059	703
Pulau Pinang	1,550	1,603	52	64	223	468
Perak	4,819	5,105	131	169	920	1,070
Perlis	247	203	9	8	8	8
Selangor	15,467	12,316	391	486	343	899
Terengganu	1,706	1,731	150	96	1,592	1,206
Sabah	4,943	5,246	736	751	29,335	61,709
Sarawak	11,773	12,309	1,582	1,879	29,532	102,972
W.P. Kuala Lumpur*	10,470	4,599	1,134	510	1,121	4,513
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Supra**	9,907	9,308	3,026	2,990	226,057	179,640
Malaysia	82,354	65,647	7,870	7,395	291,283	354,349

Nota:

*Termasuk W.P. Labuan

**Merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

Jadual A96: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	8,046	9,244	171,115	316,424	137,441	254,559	33,674	61,865
Kedah	3,281	2,988	56,885	87,306	45,213	70,514	11,672	16,793
Kelantan	1,834	1,550	4,273	5,920	3,386	4,781	887	1,139
Melaka	1,539	1,715	79,280	112,721	67,377	91,431	11,903	21,290
Negeri Sembilan	1,891	2,408	67,867	115,744	56,408	91,051	11,460	24,692
Pahang	1,784	1,720	42,937	68,981	34,854	55,885	8,083	13,095
Pulau Pinang	4,191	5,678	155,668	303,188	121,374	245,912	34,294	57,276
Perak	4,383	4,160	45,709	75,245	35,589	57,587	10,120	17,658
Perlis	373	311	2,504	3,976	1,811	3,262	693	715
Selangor	10,027	16,808	308,031	516,377	233,674	386,908	74,358	129,469
Terengganu	2,023	1,870	38,073	47,322	25,842	33,304	12,230	14,018
Sabah	1,789	1,667	41,842	48,924	35,400	41,998	6,443	6,926
Sarawak	2,573	2,589	102,552	176,606	69,058	131,333	33,494	45,273
W.P. Kuala Lumpur	5,231	1,632	22,771	11,446	16,000	8,201	6,771	3,245
W.P. Labuan	120	134	2,454	3,515	1,417	2,072	1,037	1,442
W.P. Putrajaya	16	31	2	8	1	4	1	4
Malaysia	49,101	54,505	1,141,963	1,893,704	884,845	1,478,802	257,118	414,901

Jadual A96: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	448,365	483,010	12,245	18,027	55,472	81,117
Kedah	97,463	118,195	2,781	4,646	13,711	19,445
Kelantan	19,655	19,349	322	466	1,176	1,544
Melaka	82,694	99,891	2,716	4,376	16,641	23,512
Negeri Sembilan	77,331	93,162	2,645	4,483	13,053	17,875
Pahang	44,489	54,762	1,354	2,270	12,287	17,729
Pulau Pinang	272,241	371,732	10,431	18,526	33,011	39,696
Perak	138,726	147,337	3,479	5,316	14,792	19,857
Perlis	5,704	5,167	127	124	661	433
Selangor	646,165	723,767	21,286	29,845	67,550	85,134
Terengganu	23,839	26,516	981	1,541	19,959	10,168
Sabah	63,766	61,651	1,281	1,683	8,771	11,257
Sarawak	99,280	101,167	2,667	4,263	31,652	45,586
W.P. Kuala Lumpur	96,686	37,617	3,048	1,449	5,644	3,457
W.P. Labuan	2,722	2,748	132	200	2,419	1,081
W.P. Putrajaya	32	182	0	4	0	1
Malaysia	2,119,158	2,346,253	65,495	97,219	296,801	377,891

Jadual A97: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantara (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	5,023	9,577	35,825	23,703	23,089	16,660	12,736	7,043
Kedah	1,515	3,570	3,280	6,498	2,240	4,372	1,040	2,126
Kelantan	696	2,542	3,037	3,873	2,057	2,643	980	1,230
Melaka	1,457	2,956	2,960	2,969	1,973	2,006	986	962
Negeri Sembilan	3,001	5,227	5,148	5,996	3,433	4,058	1,715	1,937
Pahang	2,305	3,027	7,836	6,966	5,098	4,657	2,738	2,310
Pulau Pinang	2,888	5,704	9,873	12,793	6,398	8,568	3,474	4,224
Perak	3,169	5,085	7,878	8,934	4,864	5,975	3,014	2,959
Perlis	706	649	435	385	280	269	154	116
Selangor	7,995	19,770	46,923	64,172	30,445	43,941	16,478	20,232
Terengganu	1,422	2,633	4,602	5,513	2,935	3,544	1,667	1,969
Sabah	2,513	2,132	8,163	11,060	5,514	7,683	2,649	3,377
Sarawak	1,818	3,294	12,159	17,583	7,511	11,577	4,648	6,007
W.P. Kuala Lumpur	5,609	4,473	27,191	33,159	17,242	22,364	9,949	10,796
W.P. Labuan	170	274	421	352	310	258	112	93
W.P. Putrajaya	271	149	2,208	1,098	1,364	739	844	359
Malaysia	40,558	71,062	177,939	205,053	114,754	139,314	63,184	65,740

Jadual A97: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	240,493	160,253	5,953	4,468	5,216	3,467
Kedah	26,895	31,534	604	842	369	651
Kelantan	16,678	17,350	434	458	650	598
Melaka	21,763	23,564	478	570	431	408
Negeri Sembilan	48,288	48,528	1,022	1,194	591	743
Pahang	59,471	45,697	1,593	1,269	1,191	1,007
Pulau Pinang	71,403	81,304	1,943	2,223	1,321	1,687
Perak	67,223	66,714	1,641	1,838	1,848	1,658
Perlis	6,200	4,188	83	74	43	38
Selangor	316,873	316,100	8,605	10,290	7,337	9,851
Terengganu	34,721	32,816	955	1,009	459	542
Sabah	64,860	66,705	1,356	1,765	968	1,311
Sarawak	89,289	99,399	2,379	2,940	1,546	2,222
W.P. Kuala Lumpur	208,239	235,655	5,338	7,109	2,742	3,142
W.P. Labuan	2,865	2,696	63	68	57	64
W.P. Putrajaya	15,213	9,909	452	310	336	229
Malaysia	1,290,474	1,242,412	32,899	36,426	25,106	27,619

Jadual A98: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantara (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	84,899	108,159	58,055	91,623	26,899	43,893	31,156	47,731
Kedah	43,801	42,163	15,818	19,372	7,231	8,857	8,587	10,515
Kelantan	44,057	38,281	8,150	10,781	3,447	4,406	4,703	6,375
Melaka	28,318	28,726	16,275	21,195	6,688	10,176	9,588	11,020
Negeri Sembilan	27,771	33,075	14,043	23,804	7,217	12,327	6,826	11,477
Pahang	32,752	36,199	20,439	26,797	9,721	12,474	10,718	14,323
Pulau Pinang	60,337	70,166	45,448	68,950	21,387	32,351	24,061	36,599
Perak	66,839	67,704	28,921	45,001	13,593	23,711	15,329	21,290
Perlis	5,724	6,211	2,508	3,868	1,055	1,442	1,453	2,426
Selangor	164,286	232,206	288,288	477,157	136,170	215,610	152,118	261,548
Terengganu	25,799	29,065	8,304	12,149	3,627	5,241	4,677	6,908
Sabah	50,448	62,527	31,036	47,683	13,942	20,964	17,094	26,720
Sarawak	54,248	63,428	37,809	61,070	16,549	27,365	21,260	33,705
W.P. Kuala Lumpur*	125,731	130,089	380,804	503,746	175,832	223,697	204,971	280,049
W.P. Labuan	2,305	2,465	6,872	9,238	2,350	3,053	4,523	6,185
W.P. Putrajaya	1,002	1,398	2,662	4,126	1,061	1,589	1,600	2,537
Malaysia	818,317	951,862	965,430	1,426,560	446,767	647,153	518,663	779,407

Jadual A98: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	435,261	555,229	9,541	15,726	57,166	82,041
Kedah	175,803	210,382	2,770	4,359	10,203	18,631
Kelantan	129,534	152,645	1,296	2,056	3,826	5,521
Melaka	133,743	159,349	2,611	4,032	12,479	15,216
Negeri Sembilan	132,684	155,906	2,362	3,635	9,750	22,629
Pahang	145,971	174,749	2,463	3,856	8,492	13,998
Pulau Pinang	291,279	358,038	6,553	10,240	27,403	37,453
Perak	269,404	316,975	4,618	7,429	18,676	28,691
Perlis	22,609	30,711	353	562	1,787	3,600
Selangor	1,277,745	1,585,500	42,080	65,080	267,907	352,839
Terengganu	96,497	120,311	1,311	2,159	6,293	10,683
Sabah	251,077	306,117	4,612	7,521	23,716	25,078
Sarawak	280,864	334,268	5,975	9,427	36,707	54,518
W.P. Kuala Lumpur*	1,127,111	1,334,282	44,207	67,131	415,446	543,150
W.P. Labuan	16,348	20,247	473	674	3,593	4,295
W.P. Putrajaya	12,147	17,155	392	529	1,303	1,563
Malaysia	4,798,077	5,831,864	131,617	204,415	904,747	1,219,905

Nota:

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A99: Pegangan pertanian mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	102,460	96.63	3,578	3.37	106,038	100.00
Kedah	123,194	99.01	1,237	0.99	124,431	100.00
Kelantan	87,203	99.50	442	0.50	87,645	100.00
Melaka	13,022	94.20	802	5.80	13,824	100.00
Negeri Sembilan	44,082	97.03	1,347	2.97	45,429	100.00
Pahang	87,482	97.18	2,543	2.82	90,025	100.00
Pulau Pinang	15,491	93.07	1,154	6.93	16,645	100.00
Perak	104,878	97.58	2,596	2.42	107,474	100.00
Perlis	18,839	99.31	131	0.69	18,970	100.00
Selangor	35,474	95.57	1,643	4.43	37,117	100.00
Terengganu	72,367	99.06	684	0.94	73,051	100.00
Sabah	156,635	98.35	2,624	1.65	159,259	100.00
Sarawak	145,378	98.62	2,036	1.38	147,414	100.00
W.P. Kuala Lumpur	1,426	81.21	330	18.79	1,756	100.00
W.P. Labuan	732	95.56	34	4.44	766	100.00
W.P. Putrajaya	166	94.32	10	5.68	176	100.00
Malaysia	1,008,829	97.94	21,191	2.06	1,030,020	100.00

Nota:

1. Analisa pada 28 Mei 2025

2. Negeri merujuk lokasi pegangan pertanian

Jadual A100: Pegangan pertanian bagi subsektor tanaman mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	95,200	97.13	2,816	2.87	98,016	100.00
Kedah	115,854	99.34	764	0.66	116,618	100.00
Kelantan	77,057	99.59	321	0.41	77,378	100.00
Melaka	11,320	94.70	633	5.30	11,953	100.00
Negeri Sembilan	42,252	97.89	912	2.11	43,164	100.00
Pahang	77,848	97.39	2,084	2.61	79,932	100.00
Pulau Pinang	12,461	95.19	629	4.81	13,090	100.00
Perak	91,629	98.27	1,615	1.73	93,244	100.00
Perlis	18,085	99.57	79	0.43	18,164	100.00
Selangor	30,949	96.26	1,203	3.74	32,152	100.00
Terengganu	58,011	99.27	424	0.73	58,435	100.00
Sabah	138,743	98.31	2,383	1.69	141,126	100.00
Sarawak	140,112	98.82	1,671	1.18	141,783	100.00
W.P. Kuala Lumpur	1,413	83.96	270	16.04	1,683	100.00
W.P. Labuan	399	96.84	13	3.16	412	100.00
W.P. Putrajaya	164	96.47	6	3.53	170	100.00
Malaysia	911,497	98.29	15,823	1.71	927,320	100.00

Nota:

1. Analisa pada 28 Mei 2025

2. Negeri merujuk lokasi pegangan pertanian

Jadual A101: Pegangan pertanian bagi subsektor ternakan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	2,777	84.48	510	15.52	3,287	100.00
Kedah	3,615	94.91	194	5.09	3,809	100.00
Kelantan	9,010	99.38	56	0.62	9,066	100.00
Melaka	989	89.02	122	10.98	1,111	100.00
Negeri Sembilan	1,153	80.07	287	19.93	1,440	100.00
Pahang	4,932	94.94	263	5.06	5,195	100.00
Pulau Pinang	543	65.58	285	34.42	828	100.00
Perak	2,243	86.30	356	13.70	2,599	100.00
Perlis	596	95.97	25	4.03	621	100.00
Selangor	1,881	85.58	317	14.42	2,198	100.00
Terengganu	11,818	98.34	200	1.66	12,018	100.00
Sabah	2,135	95.23	107	4.77	2,242	100.00
Sarawak	2,058	91.34	195	8.66	2,253	100.00
W.P. Kuala Lumpur	6	14.63	35	85.37	41	100.00
W.P. Labuan	56	87.50	8	12.50	64	100.00
W.P. Putrajaya	4	44.44	5	55.56	9	100.00
Malaysia	43,816	93.66	2,965	6.34	46,781	100.00

Nota:

1. Analisa pada 28 Mei 2025

2. Negeri merujuk lokasi pegangan pertanian

Jadual A102: Pegangan pertanian bagi subsektor perikanan tangkapan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	4,512	99.73	12	0.27	4,524	100.00
Kedah	4,264	98.84	50	1.16	4,314	100.00
Kelantan	1,379	99.28	10	0.72	1,389	100.00
Melaka	762	99.22	6	0.78	768	100.00
Negeri Sembilan	477	100.00	-	-	477	100.00
Pahang	3,354	98.71	44	1.29	3,398	100.00
Pulau Pinang	2,427	99.92	2	0.08	2,429	100.00
Perak	5,684	97.43	150	2.57	5,834	100.00
Perlis	427	95.96	18	4.04	445	100.00
Selangor	2,365	99.62	9	0.38	2,374	100.00
Terengganu	3,001	99.60	12	0.40	3,013	100.00
Sabah	14,847	99.62	56	0.38	14,903	100.00
Sarawak	4,465	99.64	16	0.36	4,481	100.00
W.P. Kuala Lumpur	-	-	-	-	-	-
W.P. Labuan	303	95.58	14	4.42	317	100.00
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Malaysia	48,267	99.18	399	0.82	48,666	100.00

Nota:

1. Analisa pada 28 Mei 2025

2. Negeri merujuk lokasi pegangan pertanian

Jadual A103: Pegangan pertanian bagi subsektor akuakultur mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	351	58.60	248	41.40	599	100.00
Kedah	470	74.48	161	25.52	631	100.00
Kelantan	707	93.03	53	6.97	760	100.00
Melaka	141	74.60	48	25.40	189	100.00
Negeri Sembilan	312	67.10	153	32.90	465	100.00
Pahang	1,329	91.09	130	8.91	1,459	100.00
Pulau Pinang	138	34.41	263	65.59	401	100.00
Perak	1,145	74.16	399	25.84	1,544	100.00
Perlis	43	82.69	9	17.31	52	100.00
Selangor	192	52.46	174	47.54	366	100.00
Terengganu	910	92.11	78	7.89	988	100.00
Sabah	2,106	97.32	58	2.68	2,164	100.00
Sarawak	540	88.52	70	11.48	610	100.00
W.P. Kuala Lumpur	16	38.10	26	61.90	42	100.00
W.P. Labuan	7	87.50	1	12.50	8	100.00
W.P. Putrajaya	-	-	1	100.00	1	100.00
Malaysia	8,407	81.79	1,872	18.21	10,279	100.00

Nota:

1. Analisa pada 28 Mei 2025
2. Negeri merujuk lokasi pegangan pertanian

Jadual A104: Pegangan pertanian bagi subsektor perhutanan & pembalakan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	2	4.88	39	95.12	41	100.00
Kedah	59	37.34	99	62.66	158	100.00
Kelantan	202	92.66	16	7.34	218	100.00
Melaka	1	50.00	1	50.00	2	100.00
Negeri Sembilan	89	80.91	21	19.09	110	100.00
Pahang	1,072	95.54	50	4.46	1,122	100.00
Pulau Pinang	2	100.00	-	-	2	100.00
Perak	5,389	97.77	123	2.23	5,512	100.00
Perlis	5	50.00	5	50.00	10	100.00
Selangor	450	99.78	1	0.22	451	100.00
Terengganu	173	88.72	22	11.28	195	100.00
Sabah	124	76.54	38	23.46	162	100.00
Sarawak	362	75.89	115	24.11	477	100.00
W.P. Kuala Lumpur	-	-	4	100.00	4	100.00
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Malaysia	7,930	93.69	534	6.31	8,464	100.00

Nota:

1. Analisa pada 28 Mei 2025
2. Aktiviti perhutanan merujuk kepada lokasi tempat kediaman dan pertubuhan. Aktiviti pembalakan merujuk kepada lokasi pembalakan.
3. Aktiviti pembalakan adalah termasuk pengeluaran kayu getah, kayu bakau/ jaras/ arang-arang dan kayu balak yang mana berbeza dengan laporan Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia, Jabatan Perhutanan Sabah dan Jabatan Hutan Sarawak yang hanya mengambil kira pengeluaran kayu balak sahaja.
4. Aktiviti perhutanan & pembalakan dalam kawasan Hutan Simpanan Kekal (HSK) dan/atau luar kawasan HSK tidak tertakluk kepada definisi yang digunapakai oleh Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia, Jabatan Perhutanan Sabah dan Jabatan Hutan Sarawak.

Jadual A105: Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2024

Negeri	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Jumlah
Johor	2,694	225	10,185	11,463	111,381	135,948
Kedah	819	55	3,210	6,522	40,309	50,915
Kelantan	355	80	1,659	3,077	33,960	39,131
Melaka	666	45	1,933	3,560	28,238	34,442
Negeri Sembilan	849	82	2,451	5,651	34,968	44,001
Pahang	1,737	252	1,895	4,284	31,886	40,054
Pulau Pinang	974	96	6,320	6,706	72,681	86,777
Perak	2,358	356	4,506	7,340	68,356	82,916
Perlis	69	3	400	1,494	6,381	8,347
Selangor	1,889	613	18,541	23,696	244,569	289,308
Terengganu	361	125	2,037	4,308	27,295	34,126
Sabah	2,142	114	1,930	4,653	54,427	63,266
Sarawak	1,634	186	3,185	6,335	59,692	71,032
W.P. Kuala Lumpur	845	328	2,421	6,712	135,417	145,723
W.P. Labuan	14	-	146	351	2,379	2,890
W.P. Putrajaya	4	-	45	156	1,477	1,682
Jumlah	17,410	2,560	60,864	96,308	953,416	1,130,558

1. Berdasarkan pertubuhan aktif daripada *Malaysia Statistical Business Register* , 31 Disember 2024

2. Berdasarkan Klasifikasi Industri Malaysia Malaysia 2008 Ver 1.0

Jadual A106: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, 2019-2021
(RM'000)

Negeri	2019	2020	2021
Jumlah	2,885,259	2,972,801	3,115,940
Johor	678,474	808,783	862,398
Kedah	113,265	95,790	128,481
Kelantan	10,650	28,912	25,186
Melaka	83,447	106,161	95,676
Negeri Sembilan	91,805	84,634	97,961
Pahang	155,698	170,315	205,747
Pulau Pinang	177,632	211,486	198,977
Perak	93,303	122,630	121,367
Perlis	15,392	6,258	7,943
Selangor	543,455	530,436	557,525
Terengganu	126,597	236,448	220,152
Sabah	249,863	109,520	130,864
Sarawak	251,732	235,613	239,412
W.P. Kuala Lumpur	292,570	223,988	221,029
W.P. Labuan	1,144	1,366	2,586
W.P. Putrajaya	232	462	635

Jadual A107: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2021
(RM'000)

Negeri	Jumlah	Pengurusan pencemaran	Perlindungan hidupan liar & habitat	Penilaian dan caj alam sekitar	Pengurusan sisa	Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar
Jumlah	3,115,940	2,210,166	12,189	70,599	803,705	19,281
Johor	862,398	660,433	4,289	9,754	184,388	3,535
Kedah	128,481	90,088	171	1,567	36,049	606
Kelantan	25,186	17,233	806	1,234	5,800	112
Melaka	95,676	78,090	-	922	16,335	328
Negeri Sembilan	97,961	67,819	569	4,536	24,222	815
Pahang	205,747	182,567	22	1,603	20,844	711
Pulau Pinang	198,977	114,391	12	4,221	78,889	1,465
Perak	121,367	85,945	455	2,428	31,288	1,251
Perlis	7,943	5,894	-	20	2,025	4
Selangor	557,525	363,703	23	7,196	184,977	1,626
Terengganu	220,152	184,519	55	2,129	32,338	1,111
Sabah	130,864	95,273	3,244	7,781	21,818	2,748
Sarawak	239,412	137,636	543	14,045	84,967	2,222
W.P. Kuala Lumpur	221,029	125,313	1,999	13,112	77,863	2,742
W.P. Labuan	2,586	945	-	-	1,641	-
W.P. Putrajaya	635	318	-	50	262	5

Jadual A108: Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Kelantan, 2019-2021**(RM'000)**

Negeri	2019	2020	2021
Jumlah	3,517	8,342	4,270
Pengurusan pencemaran	3,462	2,030	3,410
Perlindungan hidupan liar dan habitat	0	6,237	276
Penilaian dan caj alam sekitar	50	13	255
Pengurusan sisa	5	14	291
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	0	48	38

Jadual A109: Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Kelantan, 2019-2021**(RM'000)**

Negeri	2019	2020	2021
Jumlah	7,133	20,571	20,916
Pengurusan pencemaran	4,056	10,370	13,823
Perlindungan hidupan liar dan habitat	15	73	530
Penilaian dan caj alam sekitar	455	1,698	980
Pengurusan sisa	2,563	8,387	5,509
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	43	43	74

Jadual A110: Pengeluaran estef getah mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	Pengeluaran (tan metrik)				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	6,268	4,362	3,992	4,454	4,226
Kedah & Perlis	10,502	8,351	6,662	5,973	5,786
Kelantan & Terengganu	15,358	11,538	14,209	17,693	19,229
Melaka & Negeri Sembilan	6,085	3,810	2,067	1,926	893
Pahang	4,094	3,266	7,013	10,944	9,712
Perak	4,026	5,080	7,801	3,758	1,488
Selangor	5,549	4,346	1,726	2,454	1,685
Sabah & Sarawak	4,539	4,593	3,915	3,180	3,284
Jumlah	56,421	45,347	47,387	50,381	46,304

Jadual A111: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2021

Negeri	Jumlah	Keluarga	Perumahan dan alam sekitar	Penyertaan sosial	Kesihatan	Kemudahan komunikasi	Pendidikan
Johor	6.69	7.36	6.68	6.58	7.01	6.26	6.80
Kedah	6.59	7.24	6.64	6.88	6.66	6.44	6.09
Kelantan	7.02	7.43	7.18	7.06	7.28	6.31	7.10
Melaka	5.85	6.27	5.50	5.49	6.08	5.60	5.89
Negeri Sembilan	6.68	7.33	6.68	6.57	7.09	6.47	6.23
Pahang	6.75	8.21	6.66	7.04	6.98	6.60	6.61
Pulau Pinang	6.65	7.26	6.51	6.41	7.18	6.23	6.85
Perak	6.35	6.96	6.39	6.27	6.66	6.25	6.19
Perlis	6.96	7.43	7.26	7.41	7.06	6.38	7.06
Selangor	5.74	6.53	5.50	5.63	5.84	5.64	5.64
Terengganu	7.20	7.87	7.09	6.63	7.70	6.33	7.03
Sabah	6.28	6.76	6.12	6.38	6.73	5.45	5.83
Sarawak	6.69	7.57	6.68	7.02	6.95	6.06	6.23
W.P. Kuala Lumpur	7.77	9.08	7.71	7.07	7.96	7.76	7.72
W.P. Labuan	9.29	9.91	9.61	9.34	9.49	9.64	8.01
W.P. Putrajaya	7.28	7.83	7.74	7.18	7.43	7.11	7.18
Malaysia	6.48	7.23	6.39	6.46	6.75	6.14	6.30

Jadual A112: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2021

Negeri	Strata	
	Bandar	Luar Bandar
Johor	6.67	6.78
Kedah	6.66	6.39
Kelantan	7.07	6.94
Melaka	5.85	5.91
Negeri Sembilan	6.67	6.72
Pahang	6.79	6.69
Pulau Pinang	6.64	6.63
Perak	6.34	6.40
Perlis	6.93	7.07
Selangor	5.73	5.86
Terengganu	7.22	7.14
Sabah	6.27	6.31
Sarawak	6.82	6.48
W.P. Kuala Lumpur	7.77	n.a
W.P. Labuan	9.21	9.50
W.P. Putrajaya	7.28	n.a

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A113: Tempat kediaman, isi rumah dan purata saiz isi rumah mengikut negeri, 2020-2022

Negeri	Tempat kediaman ('000)			Isi rumah ('000)			Purata saiz isi rumah		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Johor	1,244.9	1,284.0	1,323.7	1,017.7	1,045.4	1,073.4	3.9	3.8	3.8
Kedah	631.1	641.2	651.4	528.2	537.5	546.9	4.0	4.0	4.0
Kelantan	430.4	441.0	451.9	363.3	370.0	376.7	4.9	4.9	4.9
Melaka	319.8	329.6	339.6	267.1	276.0	285.0	3.7	3.6	3.5
Negeri Sembilan	392.6	401.7	410.9	315.5	324.7	334.0	3.8	3.7	3.6
Pahang	459.0	470.2	481.5	401.5	411.5	421.7	4.0	3.9	3.8
Pulau Pinang	587.0	600.5	614.1	495.3	507.6	519.9	3.5	3.4	3.3
Perak	808.3	824.2	840.2	672.9	684.0	695.3	3.7	3.7	3.6
Perlis	73.1	74.4	75.8	80.9	84.3	87.7	3.5	3.4	3.3
Selangor	2,101.9	2,164.2	2,227.5	1,836.4	1,894.2	1,952.8	3.8	3.7	3.6
Terengganu	314.4	323.0	331.7	282.4	290.4	298.6	4.1	4.0	4.0
Sabah	777.0	795.7	814.8	728.2	747.2	766.6	4.7	4.6	4.5
Sarawak	779.1	800.1	821.5	618.1	627.4	636.7	4.0	3.9	3.9
W.P. Kuala Lumpur	634.6	653.9	673.5	573.5	591.5	609.8	3.5	3.3	3.2
W.P. Labuan	22.9	23.2	23.6	24.0	24.6	25.3	4.0	3.9	3.8
W.P. Putrajaya	38.1	39.7	41.4	29.7	30.9	32.2	3.7	3.7	3.6
Malaysia	9,614.1	9,866.8	10,123.2	8,234.6	8,447.2	8,662.7	3.9	3.9	3.8

Nota:

1. Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020
2. Hasil tambah mungkin berbeza kerana pembundaran

Jadual A114: Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air dan negeri, 2019 dan 2022

(%)

Negeri	2019				2022			
	Air paip di rumah	Air paip awam	Lain-lain	Jumlah	Air paip di rumah	Air paip awam	Lain-lain	Jumlah
Johor	99.9	0.1	-	100.0	99.6	-	0.4	100.0
Kedah	99.5	-	0.5	100.0	99.6	-	0.4	100.0
Kelantan	67.9	0.2	31.9	100.0	70.2	0.1	29.7	100.0
Melaka	100.0	-	-	100.0	100.0	-	-	100.0
Negeri Sembilan	99.9	0.1	-	100.0	99.8	-	0.2	100.0
Pahang	97.9	1.1	1.0	100.0	98.3	0.1	1.7	100.0
Pulau Pinang	99.9	0.1	-	100.0	100.0	-	0.0	100.0
Perak	99.4	0.2	0.4	100.0	99.2	-	0.8	100.0
Perlis	99.6	0.3	0.1	100.0	100.0	-	-	100.0
Selangor	100.0	-	-	100.0	100.0	-	0.0	100.0
Terengganu	96.2	2.6	1.2	100.0	98.5	-	1.5	100.0
Sabah	84.7	1.5	13.8	100.0	87.6	0.8	11.6	100.0
Sarawak	86.4	1.2	12.4	100.0	90.0	0.2	9.9	100.0
W.P. Kuala Lumpur	100.0	-	-	100.0	100.0	-	-	100.0
W.P. Labuan	100.0	-	-	100.0	100.0	-	-	100.0
W.P. Putrajaya	100.0	-	-	100.0	100.0	-	-	100.0
Malaysia	95.9	0.4	3.7	100.0	96.7	0.1	3.3	100.0

Jadual A115: Peratusan isi rumah mengikut bekalan elektrik dan negeri, 2019 dan 2022

(%)

Negeri	2019			2022		
	Kemudahan bekalan elektrik	Tiada bekalan elektrik	Jumlah	Kemudahan bekalan elektrik	Tiada bekalan elektrik	Jumlah
Johor	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Kedah	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Kelantan	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Melaka	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Negeri Sembilan	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Pahang	100.0	0.0	100.0	99.5	0.5	100.0
Pulau Pinang	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Perak	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Perlis	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Selangor	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Terengganu	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Sabah	99.7	0.3	100.0	99.0	1.0	100.0
Sarawak	99.8	0.2	100.0	97.8	2.2	100.0
W.P. Kuala Lumpur	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
W.P. Labuan	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
W.P. Putrajaya	100.0	0.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Malaysia	100.0	0.0	100.0	99.7	0.3	100.0

Jadual A116: Peratusan isi rumah mengikut kemudahan kutipan sampah dan negeri, 2019 dan 2022

(%)

Negeri	2019				2022			
	Tempat kediaman	Kawasan ^a	Tiada	Jumlah	Tempat kediaman	Kawasan ^a	Tiada	Jumlah
Johor	80.2	12.7	7.1	100.0	82.3	12.0	5.7	100.0
Kedah	52.7	32.8	14.5	100.0	55.5	16.0	28.6	100.0
Kelantan	15.4	64.6	20.0	100.0	11.0	71.6	17.3	100.0
Melaka	73.6	25.1	1.3	100.0	76.4	17.9	5.7	100.0
Negeri Sembilan	80.4	12.4	7.2	100.0	82.4	6.7	10.9	100.0
Pahang	68.2	20.5	11.3	100.0	65.3	18.1	16.6	100.0
Pulau Pinang	79.7	20.0	0.3	100.0	84.1	14.0	1.9	100.0
Perak	71.3	18.4	10.3	100.0	73.7	10.1	16.2	100.0
Perlis	45.9	38.4	15.7	100.0	42.3	40.1	17.6	100.0
Selangor	87.0	12.7	0.3	100.0	87.4	12.1	0.5	100.0
Terengganu	24.0	73.3	2.7	100.0	16.4	82.9	0.7	100.0
Sabah	36.9	32.6	30.5	100.0	40.7	13.6	45.7	100.0
Sarawak	56.7	29.2	14.1	100.0	60.0	29.3	10.7	100.0
W.P. Kuala Lumpur	96.6	3.4	-	100.0	97.1	2.9	-	100.0
W.P. Labuan	42.9	57.1	-	100.0	37.8	62.2	-	100.0
W.P. Putrajaya	100.0	-	-	100.0	100.0	-	-	100.0
Malaysia	68.9	22.9	8.2	100.0	70.2	18.9	10.9	100.0

Nota:

^a Kutipan sampah di tempat pengumpulan yang jaraknya melebihi 100 meter dari tempat kediaman

Jadual A117: Peratusan capaian isi rumah terhadap perkhidmatan dan peralatan ICT mengikut negeri, 2023

(%)

Negeri	Internet	Komputer	Telefon bimbit	Telefon talian tetap	Telefon pintar	Televisyen	Siaran TV berbayar	Radio	Telefon biasa
Johor	99.0	93.1	99.4	20.7	99.3	99.7	63.6	99.9	31.2
Kedah	96.4	86.8	99.3	21.1	96.4	99.4	57.3	99.7	16.3
Kelantan	94.9	88.1	99.3	25.4	95.0	99.2	56.7	99.6	16.8
Melaka	96.8	92.6	99.9	19.5	97.8	100.0	77.3	100.0	54.1
Negeri Sembilan	96.4	90.3	99.6	12.2	98.3	100.0	77.3	99.8	49.2
Pahang	95.8	88.5	99.4	16.7	95.4	99.2	76.6	99.7	22.3
Pulau Pinang	99.7	96.4	99.9	13.9	98.5	99.8	73.9	99.9	29.8
Perak	95.6	91.4	99.3	19.1	96.5	99.5	75.9	98.3	20.5
Perlis	96.2	89.9	99.6	22.8	97.4	99.5	67.5	100.0	35.4
Selangor	99.5	96.4	99.9	8.9	99.8	99.9	68.3	99.9	29.8
Terengganu	95.2	90.3	98.8	15.8	97.9	99.8	69.7	99.9	23.9
Sabah	91.0	84.4	99.5	20.0	97.8	98.1	58.2	98.4	18.0
Sarawak	91.1	88.7	98.1	21.1	93.7	98.6	63.0	98.0	17.5
W.P. Kuala Lumpur	100.0	99.8	100.0	7.7	100.0	100.0	67.0	100.0	43.6
W.P. Labuan	99.7	97.3	99.5	4.8	99.5	100.0	86.7	99.7	37.8
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	100.0	10.0	100.0	100.0	65.5	100.0	55.0
Malaysia	96.8	92.2	99.5	16.0	97.9	99.5	67.1	99.5	27.9

Nota:

Telefon bimbit meliputi telefon biasa dan telefon pintar

Jadual A118: Peratusan capaian isi rumah kepada jalur lebar mengikut negeri, 2023

(%)

Negeri	Internet	Jalur lebar mudah alih	Jalur lebar tetap
Johor	99.0	97.9	53.9
Kedah	96.4	95.7	34.9
Kelantan	94.9	94.0	25.2
Melaka	96.8	96.0	55.7
Negeri Sembilan	96.4	95.2	47.8
Pahang	95.8	93.9	32.3
Pulau Pinang	99.7	97.7	55.8
Perak	95.6	92.3	40.8
Perlis	96.2	95.4	32.6
Selangor	99.5	99.4	60.2
Terengganu	95.2	93.4	28.9
Sabah	91.0	90.9	31.7
Sarawak	91.1	90.3	33.4
W.P. Kuala Lumpur	100.0	97.7	74.3
W.P. Labuan	99.7	94.9	42.2
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	76.0
Malaysia	96.8	95.7	47.6

JADUAL INDIKATOR TERPILIH LAIN

Jadual B1: Pengeluaran kelapa sawit bagi buah tandan segar yang diterima oleh kilang mengikut negeri, 2020-2024

(‘000 tan)

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	16,112	14,559	15,320	14,901	16,556
Kedah	1,093	1,177	1,201	1,068	1,311
Kelantan	1,652	1,526	1,625	1,632	1,752
Negeri Sembilan	3,427	3,216	3,565	3,163	3,795
Pahang	15,442	14,203	15,889	14,985	17,711
Perak	9,610	9,789	9,717	9,637	10,052
Selangor	2,707	2,760	2,667	2,594	2,913
Terengganu	2,780	2,170	2,072	2,080	2,408
Sabah	22,480	21,430	21,324	22,351	20,928
Sarawak	20,732	19,759	20,645	21,456	21,630
Lain-lain negeri	935	804	789	1,086	1,107
Jumlah	96,969	91,394	94,814	94,952	100,164

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B2: Pengeluaran minyak sawit mentah mengikut negeri, 2020-2024

(‘000 tan)

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	3,158	2,851	2,970	2,858	3,124
Kedah	218	237	237	214	258
Kelantan	338	314	336	337	360
Negeri Sembilan	651	631	676	624	715
Pahang	2,999	2,796	3,013	2,829	3,329
Perak	1,841	1,902	1,866	1,842	1,882
Selangor	510	522	499	493	537
Terengganu	541	430	408	414	472
Sabah	4,647	4,362	4,287	4,507	4,274
Sarawak	4,054	3,908	4,005	4,219	4,172
Lain-lain negeri	184	163	157	215	216
Jumlah	19,141	18,116	18,453	18,552	19,338

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B3: Pengeluaran isirong sawit mengikut negeri, 2020-2024

(’000 tan)

Negeri	Hektar				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	874	779	812	785	827
Kedah	58	63	61	55	67
Kelantan	81	75	83	85	88
Negeri Sembilan	176	161	179	161	178
Pahang	778	714	786	728	823
Perak	506	513	505	493	484
Selangor	142	143	140	136	140
Terengganu	134	107	101	102	113
Sabah	1,044	957	947	983	903
Sarawak	861	863	895	931	881
Lain-lain negeri	51	44	43	59	57
Jumlah	4,704	4,418	4,551	4,518	4,562

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B4: Keluasan luas bertanam kelapa sawit mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	Hektar				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	740,828	699,217	676,853	670,862	659,820
Kedah	89,782	86,986	86,487	85,871	85,526
Kelantan	167,599	164,279	161,852	158,641	163,906
Melaka	56,361	54,131	52,347	51,083	49,902
Negeri Sembilan	190,462	184,674	178,560	177,467	179,079
Pahang	782,247	755,906	749,813	746,070	739,427
Pulau Pinang	12,829	9,684	8,579	8,234	7,748
Perak	391,768	369,018	352,098	349,224	351,427
Perlis	694	760	886	881	865
Selangor	126,525	110,250	106,008	104,148	102,980
Terengganu	178,628	172,942	170,825	166,402	164,107
Sabah	1,543,054	1,523,624	1,508,060	1,510,025	1,483,699
Sarawak	1,584,520	1,606,261	1,622,374	1,623,661	1,624,366
Jumlah	5,865,297	5,737,731	5,674,742	5,652,569	5,612,852

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B5: Jumlah panjang jalan mengikut permukaan dan negeri, 2023

km

Negeri	Persekutuan ^a	Negeri ^b	Jumlah			Jumlah besar
			Berturap	Kelikir	Tanah	
Johor	2,441.1	25,335.6	25,089.4	2,191.6	495.7	27,776.7
Kedah	1,119.1	16,171.1	15,495.6	1,611.7	182.9	17,290.2
Kelantan	1,411.1	20,994.4	17,678.9	3,613.6	1,112.9	22,405.4
Melaka	324.0	6,294.2	6,211.6	247.2	159.4	6,618.2
Negeri Sembilan	1,396.8	14,398.1	15,213.0	465.9	116.1	15,795.0
Pahang	3,964.1	43,568.5	20,613.2	14,836.8	12,082.6	47,532.6
Pulau Pinang	190.7	6,537.7	5,731.5	757.2	239.7	6,728.4
Perak	1,509.1	28,440.2	20,036.9	8,020.7	1,891.7	29,949.3
Perlis	262.8	2,492.5	2,015.4	569.9	170.0	2,755.3
Selangor	1,015.2	24,893.8	23,565.4	1,936.2	407.3	25,908.9
Terengganu	1,284.3	21,002.0	12,194.5	3,986.9	6,105.0	22,286.3
Sabah	1,536.9	21,138.6	11,628.7	9,589.9	1,457.0	22,675.6
Sarawak	1,721.6	31,654.3	22,511.0	4,535.0	6,329.9	33,375.9
W.P. Kuala Lumpur	18.8	1,867.5	1,881.3	4.8	0.1	1,886.2
W.P. Labuan	5.9	162.0	167.9	-	-	167.9
W.P. Putrajaya	139.1	118.1	257.2	-	-	257.2
Lebuhraya bertol	2,080.6	-	2,080.6	-	-	2,080.6
Jalan milik agensi	42,131.1	-	42,131.1	-	-	42,131.1
Jumlah	62,552.1	265,068.7	244,503.2	52,367.3	30,750.3	327,620.8

Sumber: Jabatan Kerja Raya Malaysia

Nota:

^a Perangkaan Jalan Persekutuan mengikut Warta Jalan Persekutuan sehingga 31.12.2023

^b Perangkaan Jalan Negeri mengikut MARRIS sehingga 31.12.2023

1. Jalan W.P. Putrajaya adalah di bawah kuasa Perbadanan Putrajaya

2. Jalan Persekutuan Lebuhraya adalah dibawah bidang kuasa Lembaga Lebuhraya Malaysia

Jadual B6: Bilangan hotel mengikut lokasi, Kelantan, 2024

Jenis	Bandar	Pantai	Bukit	Lain-lain	Jumlah
Hotel	74	16	-	1	91
Bilik	3,661	679	-	20	4,360

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B7: Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	Jumlah bilik				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	31,066	31,066	31,791	31,184	31,971
Kedah	13,154	13,154	13,251	13,154	13,154
Kelantan	4,360	4,360	4,360	4,360	4,360
Melaka	16,929	17,031	18,055	18,223	18,268
Negeri Sembilan	9,396	9,396	9,542	9,536	9,607
Pahang	25,375	25,527	25,601	25,624	25,624
Pulau Pinang	22,088	22,406	23,185	24,034	25,389
Perak	16,198	16,338	16,451	16,450	16,429
Perlis	1,245	1,245	1,245	1,245	1,285
Selangor	22,702	23,002	24,201	24,965	26,089
Terengganu	10,718	10,718	10,809	11,139	11,487
Sabah	22,549	22,799	23,402	23,420	24,329
Sarawak	19,954	20,114	20,387	21,142	21,194
W.P. Kuala Lumpur	40,897	40,897	45,576	47,177	47,525
W.P. Labuan	1,697	1,697	1,697	1,697	1,697
W.P. Putrajaya	1,769	1,769	1,769	1,769	1,769
Jumlah	260,097	261,519	271,322	275,119	280,177

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B8: Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Kelantan, 2020-2024

Penarafan	2020		2021		2022		2023		2024	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	2	570	2	570	2	570	1	298	1	298
4 bintang	3	507	3	507	3	507	4	779	7	881
3 bintang	9	912	9	912	9	912	8	733	11	720
2 bintang	8	402	8	402	8	402	9	581	13	794
1 bintang	4	121	4	121	4	121	4	121	7	225
3 orkid	7	232	7	232	7	232	7	232	10	300
2 orkid	7	205	7	205	7	205	7	205	6	143
1 orkid	9	206	9	206	9	206	9	206	11	272
Tiada penarafan	42	1,205	42	1,205	42	1,205	42	1,205	25	727
Jumlah	91	4,360	91	4,360	91	4,360	91	4,360	91	4,360

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B9: Bilangan tetamu hotel mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	3,890,416	1,953,273	7,769,792	9,587,613	10,397,810
Kedah	2,494,494	1,553,750	3,803,808	4,323,698	5,222,427
Kelantan	560,860	475,391	1,304,177	1,403,226	1,491,704
Melaka	1,443,371	917,131	3,811,876	4,901,875	4,908,866
Negeri Sembilan	1,046,962	647,160	1,976,859	2,437,447	2,530,771
Pahang	7,302,003	1,919,483	10,019,507	13,434,973	14,482,514
Pulau Pinang	2,862,349	1,320,388	5,584,434	7,272,526	8,237,072
Perak	1,183,688	1,274,855	4,720,326	5,141,782	5,157,114
Perlis	127,126	99,454	269,179	324,083	322,010
Selangor	1,975,623	1,739,027	6,742,655	8,772,222	9,481,386
Terengganu	1,344,895	1,224,294	2,788,696	2,585,235	2,694,097
Sabah	1,797,734	1,259,206	5,409,077	6,710,982	7,393,069
Sarawak	2,809,357	3,084,190	6,294,389	6,620,780	7,185,071
W.P. Kuala Lumpur	6,098,471	2,311,490	12,611,715	18,414,469	21,910,522
W.P. Labuan	273,398	148,334	385,844	668,158	451,763
W.P. Putrajaya	194,274	133,393	455,444	659,728	777,420
Jumlah	35,405,021	20,060,819	73,947,778	93,258,797	102,643,616

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B10: Bilangan kluster homestay yang berdaftar mengikut negeri, 2020-2023

Negeri	2020	2021	2022	2023
Johor	27	27	25	26
Kedah	17	17	15	15
Kelantan	8	11	8	8
Melaka	9	9	9	9
Negeri Sembilan	13	13	8	8
Pahang	16	16	16	17
Pulau Pinang	11	11	10	10
Perak	11	11	11	11
Perlis	3	3	3	4
Selangor	16	16	16	16
Terengganu	11	11	7	7
Sabah	30	32	31	34
Sarawak	44	46	46	49
W.P. Kuala Lumpur	-	-	-	-
W.P. Labuan	3	3	3	3
W.P. Putrajaya	-	-	-	-
Jumlah	219	226	208	217

Sumber: Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia

Jadual B11: Kadar purata penginapan mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	32.0	24.9	48.3	50.7	52.3
Kedah	26.1	23.2	32.5	43.4	46.6
Kelantan	34.6	34.3	46.4	41.2	43.2
Melaka	20.0	25.8	40.1	44.7	45.4
Negeri Sembilan	25.5	22.7	38.7	41.0	42.2
Pahang	40.7	19.6	46.1	74.1	75.6
Pulau Pinang	23.7	22.5	44.1	52.9	56.8
Perak	25.8	27.6	54.8	47.3	46.9
Perlis	22.5	22.3	42.0	42.2	41.0
Selangor	30.2	30.9	53.7	49.9	51.6
Terengganu	32.4	44.3	55.3	44.8	46.3
Sabah	24.3	21.8	45.2	49.0	51.6
Sarawak	30.3	49.6	57.4	46.0	47.7
W.P. Kuala Lumpur	25.1	23.6	49.0	59.1	62.6
W.P. Labuan	43.0	27.7	35.3	33.3	37.0
W.P. Putrajaya	40.6	28.1	51.2	55.0	56.5
Malaysia	30.9	28.2	46.7	52.9	54.9

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B12: Jumlah luas kompleks perniagaan mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	Jumlah luas (meter persegi)				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	2,469,646	2,442,257	2,456,467	2,455,302	2,455,302
Kedah	582,409	582,356	596,952	601,899	601,899
Kelantan	342,055	381,280	403,475	403,475	420,078
Melaka	635,388	635,388	635,388	635,622	632,354
Negeri Sembilan	597,350	605,456	605,456	613,611	613,463
Pahang	439,179	448,799	450,826	459,105	459,105
Pulau Pinang	1,831,021	1,863,714	1,844,184	1,864,139	1,940,911
Perak	958,199	991,062	1,095,112	1,026,479	1,026,504
Perlis	55,872	56,421	56,421	60,692	61,714
Selangor	3,704,593	3,729,665	3,959,058	3,953,291	4,022,466
Terengganu	192,051	203,379	204,564	204,564	276,156
Sabah	761,558	745,796	751,388	774,292	801,027
Sarawak	1,038,299	1,084,338	1,084,338	1,084,230	1,084,230
W.P. Kuala Lumpur*	3,217,448	3,483,210	3,336,156	3,523,089	3,550,960
W.P. Labuan	28,614	28,614	28,614	28,614	28,614
Jumlah	16,853,682	17,281,735	17,508,399	17,688,404	17,974,783

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B13: Jumlah luas pejabat binaan khas mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	Jumlah luas (meter persegi)				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	1,343,334	1,374,661	1,394,909	1,409,618	1,456,997
Kedah	428,672	432,312	432,028	432,028	432,028
Kelantan	391,525	391,077	391,077	391,077	391,077
Melaka	411,050	411,050	416,781	410,637	410,637
Negeri Sembilan	339,649	342,435	342,435	344,041	344,041
Pahang	420,570	421,719	421,719	421,719	458,094
Pulau Pinang	1,103,533	1,110,561	1,075,427	1,081,974	1,102,189
Perak	633,568	646,045	652,685	667,897	667,897
Perlis	131,038	131,038	131,038	131,038	131,038
Selangor	4,177,519	4,282,121	4,547,884	4,659,431	4,684,373
Terengganu	360,738	360,738	427,243	429,000	429,000
Sabah	806,852	822,600	826,013	831,922	831,922
Sarawak	764,088	818,073	820,737	828,753	906,461
W.P. Kuala Lumpur*	11,800,727	12,358,503	12,354,780	12,777,843	12,804,701
W.P. Labuan	67,051	67,051	67,051	67,051	67,051
Jumlah	23,179,914	23,969,984	24,301,807	24,884,029	25,117,506

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B14: Penghunian kompleks perniagaan mengikut negeri, 2023-2024

Negeri	Occupancy (meter persegi)		Occupancy rate (%)		Annual take-up different (meter persegi)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Johor	1,732,338	1,788,433	70.6	72.8	41,065	56,095
Kedah	419,823	435,257	69.7	72.3	-3,726	15,434
Kelantan	325,048	325,380	80.6	77.5	-5,331	332
Melaka	396,668	404,682	62.4	64.0	8,067	8,014
Negeri Sembilan	415,428	421,526	67.7	68.7	11,953	6,098
Pahang	336,049	351,454	73.2	76.6	11,936	15,405
Pulau Pinang	1,366,074	1,402,534	73.3	72.3	27,594	36,460
Perak	899,251	907,917	87.6	88.4	64,939	8,666
Perlis	51,402	54,003	84.7	87.5	4,356	2,601
Selangor	3,148,989	3,242,056	79.7	80.6	79,391	93,067
Terengganu	159,122	208,970	77.8	75.7	-3,007	49,848
Sabah	631,807	634,116	81.6	79.2	63,093	2,309
Sarawak	829,417	873,861	76.5	80.6	-4,932	44,444
W.P. Kuala Lumpur	2,885,989	3,012,917	83.8	86.8	199,262	126,928
W.P. Labuan	27,649	28,421	96.6	99.3	94	772
W.P. Putrajaya	63,131	66,331	79.2	83.2	-7,753	3,200
Jumlah	13,688,185	14,157,858	77.4	78.8	487,001	469,673

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B15: Penghunian pejabat binaan khas mengikut negeri, 2023-2024

Negeri	Occupancy (meter persegi)		Occupancy rate (%)		Annual take-up different (meter persegi)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Johor	1,000,482	1,001,543	71.0	68.7	21,660	1,061
Kedah	391,669	395,430	90.7	91.5	1,784	3,761
Kelantan	368,804	366,298	94.3	93.7	202	-2,506
Melaka	353,682	355,203	86.1	86.5	1,408	1,521
Negeri Sembilan	314,506	308,975	91.4	89.8	3,253	-5,531
Pahang	376,828	410,344	89.4	89.6	5,709	33,516
Pulau Pinang	922,666	920,220	85.3	83.5	578	-2,446
Perak	617,571	608,326	92.5	91.1	17,116	-9,245
Perlis	122,930	122,930	93.8	93.8	-3,660	0
Selangor	3,383,345	3,424,029	72.6	73.1	248,362	40,684
Terengganu	415,470	416,078	96.8	97.0	1,557	608
Sabah	734,232	725,703	88.3	87.2	8,695	-8,529
Sarawak	759,519	780,876	91.6	86.1	11,239	21,357
W.P. Kuala Lumpur	7,382,703	7,389,247	72.1	72.0	145,355	6,544
W.P. Labuan	62,365	61,963	93.0	92.4	155	-402
W.P. Putrajaya	2,337,762	2,339,162	92.0	92.1	12,100	1,400
Jumlah	19,544,534	19,626,327	78.5	78.1	475,513	81,793

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B16: Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Kelantan, 2024

	Unit kediaman	Unit kedai	Unit industri	Luas kompleks perniagaan (m.p.)	Luas pejabat binaan khas (m.p.)	Unit hotel
Stok sedia ada	93,675	14,877	633	420,078	391,077	91
Penawaran akan datang	9,876	894	18	-	46,988	1
Perancangan penawaran	3,889	497	30	-	-	1
Jumlah	107,440	16,268	681	420,078	438,065	93

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

m.p. : meter persegi

Jadual B17: Ringkasan nilai transaksi hartanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Kelantan, 2020-2024

RM juta

Pemberi & penerima pindah milik	2020	2021	2022	2023	2024
Kediaman					
Perseorangan & perseorangan	701	744	840	846	1,662
Pemaju & perseorangan	187	176	255	128	126
Syarikat & perseorangan	7	18	32	25	19
Syarikat & syarikat	1	16	0	0	3
Lain-lain	6	16	9	10	12
Jumlah	902	970	1,136	1,010	1,822
Komersial					
Perseorangan & perseorangan	71	95	98	108	189
Pemaju & perseorangan	26	35	28	30	31
Syarikat & perseorangan	41	9	21	24	30
Syarikat & syarikat	174	53	9	182	14
Lain-lain	3	19	4	4	22
Jumlah	315	211	160	349	286
Perindustrian					
Perseorangan & perseorangan	3	1	8	0	14
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	0
Syarikat & perseorangan	-	4	5	2	1
Syarikat & syarikat	46	17	30	23	19
Lain-lain	1	1	-	-	0
Jumlah	50	23	43	25	35
Tanah pembangunan					
Perseorangan & perseorangan	169	86	104	128	239
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	-
Syarikat & perseorangan	0	0	0	0	0
Syarikat & syarikat	-	-	21	1	-
Lain-lain	1	0	1	0	0
Jumlah	170	87	126	129	239

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B18: Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2021-2023

RM

Negeri	Semua rumah			Sesebuah			Rumah berkembar		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Johor	377,488	388,270	414,586	442,084	448,689	457,989	604,603	623,161	667,064
Kedah	256,552	274,906	289,252	441,832	476,491	458,736	370,658	397,655	407,987
Kelantan	230,020	249,203	255,727	229,225	256,223	273,444	295,055	296,689	298,487
Melaka	211,101	223,150	230,083	338,637	377,229	383,986	463,163	481,189	488,916
Negeri Sembilan	276,009	295,656	317,353	404,726	419,059	468,345	486,518	506,915	531,325
Pahang	240,132	256,755	265,453	189,606	201,848	202,908	389,207	424,962	428,982
Pulau Pinang	433,848	449,236	466,981	888,270	957,764	952,579	704,928	692,454	692,883
Perak	244,710	254,800	266,810	222,371	238,950	250,041	396,511	415,872	424,438
Perlis	213,033	224,289	234,246	-	-	-	366,421	382,630	396,091
Selangor	500,491	520,244	540,704	885,744	872,221	890,823	979,771	1,021,978	1,054,915
Terengganu	277,892	288,042	300,044	317,083	332,433	361,173	333,999	342,330	347,144
Sabah	469,970	492,191	498,992	577,999	623,007	647,667	813,930	857,019	891,130
Sarawak	485,135	503,339	516,917	550,086	571,609	611,596	613,299	634,926	641,606
W.P. Kuala Lumpur	758,021	764,937	787,069	2,944,319	2,477,058	2,425,003	2,291,269	2,276,732	2,438,938
Jumlah	437,234	452,617	471,020	641,258	628,299	642,429	667,349	688,270	710,590

Sumber: Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta

Jadual B18: Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2021-2023 (samb.)

RM

Negeri	Rumah teres			Unit bertingkat tinggi		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Johor	360,813	373,296	401,591	248,221	236,967	234,199
Kedah	199,548	213,406	231,764	-	-	-
Kelantan	217,121	229,876	223,469	-	-	-
Melaka	184,733	197,443	204,151	149,511	147,125	154,675
Negeri Sembilan	246,553	268,986	287,380	99,466	101,925	104,448
Pahang	232,750	247,889	259,174	-	-	-
Pulau Pinang	474,464	499,839	526,442	324,172	334,505	351,322
Perak	229,733	237,284	249,930	-	-	-
Perlis	179,616	189,794	198,987	-	-	-
Selangor	554,890	579,080	602,077	269,538	283,740	298,213
Terengganu	211,768	218,890	221,973	-	-	-
Sabah	457,627	484,703	489,172	348,957	354,821	351,847
Sarawak	381,950	396,988	408,332	-	-	-
W.P. Kuala Lumpur	870,607	898,653	912,571	502,969	530,954	554,465
Jumlah	413,540	431,865	451,472	340,759	355,806	371,258

Sumber: Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta

Jadual B19: Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2022-2024

Negeri	Semua rumah			Sesebuah			Rumah berkembar		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Johor	248.8	265.7	279.8	221.2	225.8	240.2	153.5	164.3	169.3
Kedah	211.5	222.5	234.8	200.2	192.7	194.5	221.8	227.6	239.3
Kelantan	217.8	223.5	231.5	264.8	282.6	293.2	155.2	156.2	161.8
Melaka	202.3	208.6	215.9	196.0	199.5	205.7	189.3	192.3	202.2
Negeri Sembilan	220.2	236.4	238.0	160.0	178.8	175.8	247.7	259.7	263.0
Pahang	194.5	201.1	209.4	167.1	168.0	177.2	197.4	199.3	213.4
Pulau Pinang	200.3	208.3	214.8	253.5	252.1	263.8	220.1	220.2	239.7
Perak	222.6	233.1	240.0	211.5	221.4	229.3	209.4	213.7	222.7
Perlis	205.5	214.6	219.7	-	-	-	179.7	186.0	192.3
Selangor	214.5	223.0	229.9	177.7	181.5	188.1	170.1	175.6	183.3
Terengganu	182.8	190.4	191.5	178.0	193.4	195.6	173.9	176.3	180.5
Sabah	191.9	194.6	202.6	177.8	184.9	193.7	192.3	200.0	216.7
Sarawak	197.4	202.7	212.4	188.9	202.1	216.8	195.5	197.6	209.2
W.P. Kuala Lumpur	192.7	198.2	202.5	110.9	108.5	108.8	162.0	173.5	179.3
Jumlah	209.8	218.3	227.3	164.3	168.0	173.3	183.7	189.7	199.1

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B19: Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2022-2024 (samb.)

Negeri	Rumah teres			Unit bertingkat tinggi		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Johor	291.2	313.3	336.8	211.1	208.7	221.1
Kedah	206.9	224.7	242.4	-	-	-
Kelantan	189.9	184.6	192.9	-	-	-
Melaka	211.9	219.0	223.9	181.2	190.6	206.5
Negeri Sembilan	245.5	262.2	269.1	151.1	154.8	160.9
Pahang	200.7	209.8	220.9	-	-	-
Pulau Pinang	183.8	193.6	199.3	202.6	212.7	218.5
Perak	228.3	240.5	248.8	-	-	-
Perlis	219.3	229.9	234.7	-	-	-
Selangor	236.3	245.7	255.9	198.4	208.5	212.8
Terengganu	199.1	201.9	207.8	-	-	-
Sabah	191.1	192.9	198.5	197.6	196.0	202.1
Sarawak	202.8	208.6	215.6	-	-	-
W.P. Kuala Lumpur	238.0	241.7	250.2	217.0	226.6	234.0
Jumlah	232.8	243.4	254.3	206.1	215.1	221.3

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B20: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2023-2024

Negeri	Bilangan sekolah							
	2023				2024			
	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah
Johor	696	908	284	1,192	699	909	285	1,194
Kedah	443	548	204	752	446	548	204	752
Kelantan	408	418	177	595	406	418	177	595
Melaka	175	238	79	317	176	238	79	317
Negeri Sembilan	225	353	126	479	225	353	126	479
Pahang	511	542	198	740	511	541	198	739
Pulau Pinang	172	270	126	396	172	269	127	396
Perak	572	852	253	1,105	573	852	253	1,105
Perlis	72	74	30	104	72	74	30	104
Selangor	528	662	279	941	530	661	281	942
Terengganu	319	352	153	505	321	352	154	506
Sabah	896	1,075	223	1,298	904	1,075	223	1,298
Sarawak	1,127	1,266	194	1,460	1,124	1,266	194	1,460
W.P. Kuala Lumpur	132	188	104	292	131	187	104	291
W.P. Labuan	14	17	11	28	14	17	11	28
W.P. Putrajaya	14	16	11	27	14	16	11	27
Jumlah	6,304	7,779	2,452	10,231	6,318	7,776	2,457	10,233

Jadual B20: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2023-2024 (samb.)

Negeri	Bilangan guru							
	2023				2024			
	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah
Johor	945	25,726	21,020	47,691	954	26,506	21,214	48,674
Kedah	620	16,501	13,244	30,365	620	16,333	13,295	30,248
Kelantan	734	15,385	12,333	28,452	729	15,287	12,459	28,475
Melaka	250	7,430	5,935	13,615	254	7,493	5,976	13,723
Negeri Sembilan	327	9,179	7,913	17,419	346	9,301	8,008	17,655
Pahang	709	13,515	11,338	25,562	709	13,484	11,383	25,576
Pulau Pinang	353	10,054	8,773	19,180	343	10,035	8,743	19,121
Perak	836	19,555	16,892	37,283	806	19,868	17,011	37,685
Perlis	115	2,249	2,269	4,633	118	2,255	2,277	4,650
Selangor	1,083	33,874	26,630	61,587	1,103	34,634	26,633	62,370
Terengganu	493	11,240	10,366	22,099	496	11,197	10,488	22,181
Sabah	1,323	24,966	16,918	43,207	1,370	25,277	17,173	43,820
Sarawak	1,231	23,133	15,499	39,863	1,232	23,565	15,924	40,721
W.P. Kuala Lumpur	185	8,477	7,840	16,502	176	8,851	8,055	17,082
W.P. Labuan	33	708	672	1,413	33	710	686	1,429
W.P. Putrajaya	48	1,426	967	2,441	45	1,448	1,003	2,496
Jumlah	9,285	223,418	178,609	411,312	9,334	226,244	180,328	415,906

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

Nota:

1. Data 2023 sehingga 30 Jun 2023
2. Data 2024 sehingga 30 Jun 2024
3. Data meliputi sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
4. Jumlah bilangan sekolah ialah untuk sekolah rendah dan menengah sahaja, prasekolah berada di sekolah rendah atau sekolah menengah

Jadual B21: Bilangan kes penyakit berjangkit, Kelantan, 2020-2023

Jenis penyakit		Bilangan kes			
		2020	2021	2022	2023
Penyakit bawaan air dan makanan	Kolera	-	-	-	-
	Disenteri	-	-	4	32
	Keracunan makanan	426	67	911	1,323
	HEPATITIS A	-	-	2	4
	Tifoid	13	5	39	11
Penyakit bawaan vektor	Demam denggi ¹	3,881	223	1,223	2,790
	Demam denggi berdarah	8	-	4	-
	Malaria	111	124	163	236
	Tifus	-	-	1	-
Penyakit cegahan vaksin	Diphtheria	-	-	-	-
	HEPATITIS B	151	75	168	168
	Campak	74	5	21	55
Penyakit transmisi secara seksual	Gonorrhea	49	28	47	83
	Sifilis	74	70	95	120
Penyakit berjangkit lain	AIDS	48	27	47	37
Jumlah		4,835	624	2,725	4,859

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

¹ Data 2023 adalah termasuk demam denggi berdarah

Jadual B22: Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Kelantan, 2023

	Sektor awam	Sektor swasta	Jumlah	Nisbah kepada penduduk
Doktor	4,287	358	4,645	1: 400
Doktor gigi	669	146	815	1: 2,282
Jururawat	5,718	633	6,351	1: 293
Ahli farmasi	638	203	841	1: 2,211
Optometris	22	90	112	1: 16,605

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

Jadual B23: Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Kelantan, 2023

	Jenis klinik	Bilangan fasiliti
Klinik kesihatan	Klinik kesihatan	114
	Klinik desa	144
	Klinik kesihatan ibu dan anak	-
	Nisbah klinik kesihatan : penduduk	1: 7,209
Klinik kesihatan bergerak (pasukan)		14
Klinik Komuniti*		2
Perkhidmatan doktor udara	Bilangan helikopter	-
	Pasukan	-

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

*Dahulu dikenali Klinik 1Malaysia (sebelum tahun 2019), termasuk Pusat Transformasi Bandar (UTC) dan Pusat Transformasi Luar Bandar (RTC)

Jadual B24: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam*, 2020-2023

Negeri	2020	2021	2022	2023
Johor	306,155	283,759	310,726	345,477
Kedah	180,992	173,244	196,852	215,344
Kelantan	178,276	167,469	190,438	208,470
Melaka	84,230	77,056	84,001	86,186
Negeri Sembilan	115,507	111,524	116,822	119,918
Pahang	145,811	135,986	140,338	171,503
Pulau Pinang	124,776	123,400	133,840	143,468
Perak	217,265	231,045	244,980	255,014
Perlis	28,751	26,124	29,097	33,307
Selangor	385,049	329,395	423,863	458,567
Terengganu	131,884	123,104	142,349	153,913
Sabah	219,881	246,604	237,518	259,100
Sarawak	175,167	264,045	195,630	208,667
W.P. Kuala Lumpur	191,856	174,980	204,945	215,154
W.P. Labuan	8,673	11,257	8,916	8,558
W.P. Putrajaya	37,417	33,785	40,807	44,674
Jumlah	2,531,690	2,512,777	2,701,122	2,927,320

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

* Termasuk hospital, Institusi Perubatan Khas dan institusi selain KKM

Jadual B25: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta¹, 2020-2023

Negeri	2020	2021	2022	2023
Johor	97,897	78,022	95,780	157,884
Kedah	37,524	37,987	35,092	58,881
Kelantan	14,069	12,178	16,008	18,075
Melaka	51,622	47,454	49,546	70,123
Negeri Sembilan	43,565	38,246	54,495	64,384
Pahang	21,100	17,780	24,159	27,670
Pulau Pinang	116,915	55,545	107,383	195,622
Perak	82,372	59,402	68,223	98,070
Perlis	2,352	2,803	3,752	4,378
Selangor	269,754	242,779	296,232	369,003
Terengganu	8,907	9,197	14,044	14,892
Sabah	15,893	12,875	11,910	25,727
Sarawak	37,528	34,636	49,658	56,164
W.P. Kuala Lumpur	116,796	125,293	130,009	201,691 ²
Jumlah	916,294	774,197	956,291	1,362,564

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

¹ Termasuk hospital swasta, rumah bersalin swasta, rumah jagaan kejururawatan swasta dan hospis swasta

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B26: Pendaftaran baharu kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2023

Negeri	Motosikal	Motokar	Kenderaan awam	Kenderaan perdagangan	lain-lain kenderaan ^a	Jumlah
Johor	18,897	13,833	50	4,622	1,783	39,185
Kedah	6,119	3,855	17	484	347	10,822
Kelantan	3,638	2,496	1	285	82	6,502
Melaka	3,075	2,718	-	436	230	6,459
Negeri Sembilan	1,884	1,825	57	2,115	190	6,071
Pahang	4,563	2,747	6	809	347	8,472
Pulau Pinang	7,745	5,604	35	3,013	798	17,195
Perak	6,481	4,411	18	1,152	740	12,802
Perlis	1,113	607	2	6	91	1,819
Selangor	17,339	13,338	544	6,256	7,419	44,896
Terengganu	3,506	1,618	-	163	58	5,345
Sabah	8,630	8,870	161	2,677	2,414	22,752
Sarawak	15,584	10,241	50	3,085	2,606	31,566
W.P. Kuala Lumpur	22,696	41,013	5,362	8,430	3,329	80,830
W.P. Labuan	1,544	1,518	1	28	14	3,105
W.P. Putrajaya	57	2	-	20	-	79
Jumlah	122,871	114,696	6,304	33,581	20,448	297,900

Sumber: Jabatan Pengangkutan Jalan, Malaysia

Nota:

^a Merangkumi kenderaan seperti karavan, kenderaan bomba kerajaan & swasta, kenderaan sekolah memandu, kenderaan mayat, kenderaan orang cacat, kenderaan kerajaan, kenderaan pihak berkuasa tempatan, ambulans dan kenderaan kedutaan

Jadual B27: Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	Jumlah kemalangan				
	2020	2021	2022	2023	2024
Johor	58,207	50,521	76,028	87,604	97,466
Kedah	19,651	19,010	25,547	28,130	27,756
Kelantan	9,752	9,614	12,664	13,062	13,397
Melaka	14,543	13,271	19,713	21,592	23,055
Negeri Sembilan	19,905	18,268	26,934	28,907	30,368
Pahang	17,000	15,663	22,517	23,591	24,322
Pulau Pinang	35,234	33,523	48,694	53,389	56,605
Perak	30,669	28,710	40,281	41,659	43,638
Perlis	1,615	1,638	2,279	2,318	2,517
Selangor	123,230	101,863	156,815	173,487	187,156
Terengganu	9,152	8,595	12,084	12,356	12,456
Sabah ¹	12,906	13,288	18,187	19,622	20,828
Sarawak	16,158	14,602	19,508	21,417	21,733
W.P. Kuala Lumpur ²	50,215	41,720	64,337	72,833	76,763
Jumlah	418,237	370,286	545,588	599,967	638,060

Sumber: Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman

¹ Termasuk W.P. Labuan

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B28: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Kelantan, 2020-2022

Kemalangan pekerjaan	2020	2021	2022
Bilangan kemalangan pekerjaan			
Jumlah	517	294	665
Kewarganegaraan			
Warganegara	466	245	609
Bukan warganegara	51	49	56
Jantina			
Lelaki	449	249	565
Perempuan	68	45	100
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	73	55	75
Perlombongan dan pengkuarian	5	9	6
Pembuatan	88	50	113
Pembinaan	45	20	34
Utiliti	14	6	10
Perdagangan borong dan runcit	76	17	64
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	25	12	29
Hotel dan restoran	6	1	8
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	16	17	31
Perkhidmatan	169	107	295
Bilangan kematian pekerjaan			
Jumlah	5	8	12
Kewarganegaraan			
Warganegara	5	2	10
Bukan warganegara	-	6	2
Jantina			
Lelaki	5	8	12
Perempuan	-	-	-
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	1	1	1
Perlombongan dan pengkuarian	-	1	-
Pembuatan	-	1	-
Pembinaan	-	2	1
Utiliti	-	1	1
Perdagangan borong dan runcit	-	-	-
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	1	-	2
Hotel dan restoran	-	-	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	-	1	2
Perkhidmatan	3	1	5

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual B28: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Kelantan, 2020-2022 (samb.)

Kemalangan pekerjaan	2020	2021	2022
Kadar kemalangan pekerjaan (setiap 1,000 pekerja)			
Jumlah	0.8	0.4	0.0
Kewarganegaraan			
Warganegara	n.a	n.a	n.a
Bukan warganegara	n.a	n.a	n.a
Jantina			
Lelaki	1.0	0.6	1.3
Perempuan	0.3	0.2	0.4
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	0.8	0.8	1.1
Perlombongan dan pengkuarian	2.0	3.6	3.4
Pembuatan	1.2	0.8	1.5
Pembinaan	0.6	0.3	0.4
Utiliti	3.8	1.8	4.0
Perdagangan borong dan runcit	0.5	0.1	0.4
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	1.1	0.4	1.0
Hotel dan restoran	0.1	0.0	0.1
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1.1	0.9	1.7
Perkhidmatan	0.9	0.6	1.5
Kadar kematian pekerja (setiap 100,000 pekerja)			
Jumlah	0.7	1.2	1.7
Kewarganegaraan			
Warganegara	n.a	n.a	n.a
Bukan warganegara	n.a	n.a	n.a
Jantina			
Lelaki	1.2	1.8	2.7
Perempuan	-	-	-
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	1.1	1.4	1.5
Perlombongan dan pengkuarian	-	39.8	-
Pembuatan	-	1.5	-
Pembinaan	-	2.5	1.1
Utiliti	-	29.5	39.7
Perdagangan borong dan runcit	-	-	-
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	4.3	-	6.7
Hotel dan restoran	-	-	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	-	5.4	11.0
Perkhidmatan	1.6	0.5	2.6

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual B29: Statistik jenayah, Kelantan, 2021-2023

	2021	2022	2023
Jumlah jenayah kekerasan	426	448	390
Bunuh	8	6	9
Rogol	107	98	130
Samun*	110	129	104
Mencederakan	201	215	147
Jumlah jenayah harta benda	1,591	1,758	1,604
Pecah rumah dan curi	483	472	443
Kecurian kenderaan			
Lori/ van	4	18	9
Kereta	73	122	128
Motosikal/ skuter	483	601	539
Kecurian lain	548	545	485

Sumber: Polis Diraja Malaysia

* Termasuk samun berkawan bersenjata api, samun berkawan tidak bersenjata api, samun bersenjata api dan samun tidak bersenjata api

Jadual B30: Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2020-2024

	USD juta				
Negara	2020	2021	2022	2023	2024
Ekonomi Dunia	868,563	1,676,523	1,389,526	1,454,976	1,508,803
Negara Maju	227,620	777,037	459,917	589,568	641,642
Eropah	45,873	223,370	-61,157	221,481	198,084
Amerika Utara	118,967	447,547	362,722	279,631	342,944
Lain-lain	62,781	106,120	158,352	88,457	100,614
Negara Membangun	640,943	899,486	929,609	865,408	867,162
Afrika	40,944	82,201	54,567	55,414	97,032
Asia	505,590	672,890	676,707	622,329	604,517
Asia Tenggara	113,088	211,201	224,963	205,309	225,263
Malaysia	3,160	12,173	17,136	8,468	11,259
Latin Amerika dan Caribbean	93,391	143,136	196,216	186,744	164,265

Sumber: World Investment Report 2025, UNCTAD

Jadual B31: Jumlah pelaburan domestik swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024

Negeri	RM juta	
	2023	2024
Johor	12,053.7	18,814.5
Kedah	4,648.1	2,972.3
Kelantan	1,182.1	1,664.8
Melaka	3,240.2	5,060.5
Negeri Sembilan	4,053.7	3,818.0
Pahang	2,087.9	2,836.5
Pulau Pinang	10,230.6	15,565.7
Perak	6,404.5	8,426.5
Perlis	188.1	123.3
Selangor	37,926.0	75,971.5
Terengganu	841.3	612.4
Sabah	11,213.5	5,377.2
Sarawak	13,502.6	12,158.1
W.P. Kuala Lumpur	27,790.1	49,754.7
W.P. Labuan	85.3	259.6
W.P. Putrajaya	1,016.7	1,254.9
Lain-lain*	4,625.2	8,435.8
Jumlah	141,089.6	213,106.4

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B32: Jumlah pelaburan asing swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024

Negeri	RM juta	
	2023	2024
Johor	31,002.2	29,686.5
Kedah	24,079.9	45,027.2
Kelantan	0.1	492.8
Melaka	2,767.4	3,130.8
Negeri Sembilan	6,037.5	3,430.8
Pahang	887.5	1,092.9
Pulau Pinang	61,651.3	16,421.2
Perak	2,100.4	317.9
Perlis	0.3	3.5
Selangor	17,337.4	25,891.7
Terengganu	2,907.7	4.7
Sabah	132.7	1,080.6
Sarawak	7,814.7	4,077.4
W.P. Kuala Lumpur	30,559.7	39,454.9
W.P. Labuan	449.4	114.3
W.P. Putrajaya	1.0	3.7
Lain-lain*	636.4	1,042.7
Jumlah	188,365.4	171,273.7

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

* Cadangan butiran negeri tidak tersedia

Jadual B33: Jumlah pelaburan swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024

		RM juta
Negeri	2023	2024
Johor	43,055.9	48,501.1
Kedah	28,728.0	47,999.5
Kelantan	1,182.1	2,157.7
Melaka	6,007.6	8,191.3
Negeri Sembilan	10,091.2	7,248.9
Pahang	2,975.4	3,929.4
Pulau Pinang	71,881.9	31,986.9
Perak	8,504.9	8,744.4
Perlis	188.4	126.8
Selangor	55,263.4	101,863.1
Terengganu	3,748.9	617.0
Sabah	11,346.3	6,457.8
Sarawak	21,317.3	16,235.5
W.P. Kuala Lumpur	58,349.8	89,209.6
W.P. Labuan	534.6	373.9
W.P. Putrajaya	1,017.7	1,258.7
Lain-lain*	5,261.6	9,478.5
Jumlah	329,455.0	384,380.1

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B34: Jumlah pelaburan domestik projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024

		RM juta
Negeri	2023	2024
Johor	5,183.5	5,046.3
Kedah	2,775.3	1,421.4
Kelantan	168.9	1,224.0
Melaka	555.0	1,453.8
Negeri Sembilan	1,589.7	1,967.2
Pahang	494.6	1,014.0
Pulau Pinang	3,285.7	3,529.0
Perak	800.1	3,454.2
Perlis	-	10.2
Selangor	5,634.3	8,126.9
Terengganu	366.5	205.6
Sabah	1,493.4	1,507.2
Sarawak	1,112.8	2,330.4
W.P. Kuala Lumpur	69.7	301.5
W.P. Labuan	-	-
W.P. Putrajaya	-	-
Jumlah	23,529.5	31,591.8

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

* Cadangan butiran negeri tidak tersedia

Jadual B35: Jumlah pelaburan asing projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024

		RM juta
Negeri	2023	2024
Johor	9,433.8	9,165.1
Kedah	24,050.1	42,643.3
Kelantan	0.0	492.8
Melaka	2,765.6	2,912.0
Negeri Sembilan	6,011.9	3,389.0
Pahang	885.7	856.0
Pulau Pinang	60,134.9	13,784.0
Perak	1,970.5	266.0
Perlis	-	-
Selangor	13,675.1	10,682.0
Terengganu	2,907.7	0.1
Sabah	16.6	962.3
Sarawak	6,586.3	3,698.8
W.P. Kuala Lumpur	-	40.3
W.P. Labuan	-	-
W.P. Putrajaya	-	-
Jumlah	128,438.2	88,891.7

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B36: Jumlah pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2024

		RM juta
Negeri	2023	2024
Johor	14,617.3	14,211.4
Kedah	26,825.4	44,064.7
Kelantan	168.9	1,716.8
Melaka	3,320.6	4,365.8
Negeri Sembilan	7,601.7	5,356.2
Pahang	1,380.2	1,870.0
Pulau Pinang	63,420.6	17,313.0
Perak	2,770.6	3,720.2
Perlis	-	10.2
Selangor	19,309.3	18,808.9
Terengganu	3,274.1	205.6
Sabah	1,510.0	2,469.6
Sarawak	7,699.1	6,029.2
W.P. Kuala Lumpur	69.7	341.8
W.P. Labuan	-	-
W.P. Putrajaya	-	-
Jumlah	151,967.7	120,483.6

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

Jadual B37: Anggaran pemberian Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Kelantan, 2023

Jenis Pemberian	Nilai (RM)
Pemberian mengikut bilangan penduduk	27,542,760
Pemberian penyelenggaraan jalan negeri	191,127,620
Pemberian khas tahunan	tb
Pemberian pertambahan hasil	26,007,527
Geran tahunan kepada pihak berkuasa tempatan (Geran tahunan berasaskan kaedah keseimbangan)	21,930,518
Bayaran perkhidmatan bagi negeri-negeri	23,467,155
Pemberian di bawah senarai bersama	32,319,144
Bayaran pemansuhan duti import dan eksais atas barangan petroleum kepada negeri Sabah & Sarawak	tb
Pemberian bayaran bil lampu jalan dan lampu isyarat PBT	2,255,384
Pemberian berdasarkan tahap pembangunan ekonomi, infrastruktur dan kesejahteraan hidup	42,091,000
Pemberian kekurangan akaun mengurus	tb
Pemberian kepada perpustakaan negeri	1,705,967
Pemberian kepada muzium negeri	1,908,000
Pemberian cukai pelancongan	2,310
Jumlah	370,357,385

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

tb: tidak berkenaan

Jadual B38: Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2023

Negeri	Jumlah	Bantuan kanak-kanak	Bantuan warga emas	Bantuan anak pelihara	Elaun pekerja Orang Kurang Upaya (OKU)	Bantuan am
Johor	55,549	5,984	15,495	47	12,553	6,273
Kedah	45,784	5,298	7,284	50	13,723	5,132
Kelantan	49,305	9,921	8,869	18	9,228	7,632
Melaka	27,467	2,209	7,916	17	5,615	5,623
Negeri Sembilan	29,299	3,903	9,747	62	4,363	5,008
Pahang	30,737	3,664	8,907	44	6,023	3,057
Pulau Pinang	21,888	2,167	6,950	19	5,777	1,167
Perak	49,693	4,835	12,120	24	9,727	7,483
Perlis	9,301	884	1,411	3	2,240	2,625
Selangor	52,814	4,553	11,592	130	13,075	5,772
Terengganu	42,886	6,516	4,141	29	6,695	18,515
Sabah	66,266	7,389	29,462	11	1,359	22,311
Sarawak	54,431	7,537	20,290	16	3,475	10,557
W.P. Kuala Lumpur	15,904	696	3,353	96	4,311	2,965
W.P. Labuan	1,167	106	258	-	207	378
W.P. Putrajaya	331	8	20	2	137	15
Jumlah	552,822	65,670	147,815	568	98,508	104,513

Sumber: Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual B38: Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2023 (samb.)

Negeri	Geran pelancaran	Alat tiruan/sokongan	Bantuan penjagaan OKU terlantar/pesakit kronik terlantar	Elaun perantis	Bantuan OKU tidak berupaya bekerja
Johor	46	63	2,809	8	12,271
Kedah	18	125	3,601	61	10,492
Kelantan	31	94	2,819	14	10,679
Melaka	20	103	1,221	-	4,743
Negeri Sembilan	28	102	1,024	1	5,061
Pahang	28	114	2,405	-	6,495
Pulau Pinang	20	29	1,188	1	4,570
Perak	28	219	2,709	4	12,544
Perlis	9	63	628	12	1,426
Selangor	28	75	2,592	13	14,984
Terengganu	28	143	1,522	17	5,280
Sabah	20	148	2,748	-	2,818
Sarawak	126	97	2,411	-	9,922
W.P. Kuala Lumpur	25	30	602	-	3,826
W.P. Labuan	5	4	37	-	172
W.P. Putrajaya	-	11	24	-	114
Jumlah	460	1,420	28,340	131	105,397

Sumber: Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual B39: Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2020-2023

Negeri	Bilangan Pusat Internet Desa (PEDi)			
	2020	2021	2022	2023
Johor	86	90	90	90
Kedah	73	77	77	77
Kelantan	70	72	72	72
Melaka	29	30	30	30
Negeri Sembilan	50	51	51	51
Pahang	108	111	111	111
Pulau Pinang	1	3	3	3
Perak	66	71	71	71
Perlis	13	14	14	14
Selangor	42	48	48	48
Terengganu	64	66	66	66
Sabah	115	118	118	118
Sarawak	129	133	133	133
W.P. Kuala Lumpur	21	21	21	21
W.P. Labuan	2	2	2	2
W.P. Putrajaya	4	4	4	4
Jumlah	873	911	911	911

Sumber: Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

PEDi merujuk kepada Pusat Ekonomi Digital Keluarga Malaysia

Jadual B40: Kadar penembusan jalur lebar mengikut negeri, 2023-2024**(%)**

Negeri	Kadar penembusan jalur lebar tetap bagi 100 premis		Kadar penembusan jalur lebar mudah alih bagi 100 penduduk	
	2023	2024	2023	2024
Johor	46.2	45.9	144.1	139.5
Kedah	36.8	35.0	116.3	111.6
Kelantan	26.4	25.1	115.2	109.3
Melaka	48.8	45.9	119.1	121.5
Negeri Sembilan	46.2	46.4	143.5	132.4
Pahang	32.6	28.7	126.2	119.3
Pulau Pinang	60.5	57.5	164.4	158.4
Perak	41.8	41.4	128.1	124.1
Perlis	33.5	26.2	107.4	101.8
Selangor	63.0	63.7	132.2	127.8
Terengganu	37.2	31.7	121.6	115.1
Sabah	29.4	25.2	98.9	99.0
Sarawak	40.6	39.6	131.4	133.5
Wilayah Persekutuan	60.5	62.4	205.7	209.8
Jumlah	50.6	48.7	134.5	131.1

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Jadual B41: Bilangan langganan jalur lebar mengikut negeri, 2023-2024**('000)**

Negeri	Jalur lebar tetap		Jalur lebar mudah alih	
	2023	2024	2023	2024
Johor	579.7	625.6	5,968.7	5,854.5
Kedah	203.7	214.3	2,561.0	2,482.5
Kelantan	95.1	104.4	2,151.7	2,071.8
Melaka	149.7	157.2	1,235.4	1,276.4
Negeri Sembilan	172.0	183.9	1,768.9	1,646.2
Pahang	131.0	139.0	2,087.6	1,999.7
Pulau Pinang	340.0	353.6	2,941.3	2,860.5
Perak	315.1	333.5	3,279.1	3,198.8
Perlis	25.3	26.2	316.9	303.0
Selangor	1,470.6	1,522.9	9,625.1	9,439.1
Terengganu	99.1	104.9	1,478.9	1,423.0
Sabah	207.1	217.7	3,624.9	3,710.5
Sarawak	264.2	278.2	3,293.8	3,372.1
Wilayah Persekutuan	521.5	557.2	4,658.8	4,812.6
Jumlah	4,574.1	4,815.0	45,333.9	44,782.9

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

Bermula suku keempat 2015, pengiraan langganan dan kadar penembusan jalur lebar disemak semula dengan tidak lagi mengambil kira jalur lebar tetap yang berkelajuan kurang daripada 1 Mbit/s

Jadual B42: Bilangan langganan selular mudah alih mengikut negeri, 2021-2023**('000)**

Negeri	2021	2022	2023
Johor	5,892	6,263	6,596
Kedah	2,846	2,758	2,832
Kelantan	2,417	2,318	2,372
Melaka	1,297	1,361	1,352
Negeri Sembilan	1,835	1,934	1,931
Pahang	2,178	2,172	2,281
Pulau Pinang	3,149	3,264	3,312
Perak	3,475	3,546	3,645
Perlis	362	356	353
Selangor	9,239	9,747	10,707
Terengganu	1,573	1,536	1,607
Sabah	3,841	3,717	3,912
Sarawak	3,616	3,574	3,659
W.P. Kuala Lumpur	4,886	4,833	4,977
W.P. Labuan	105	102	106
W.P. Putrajaya	100	126	134
Lain-lain ^a	392	346	362
Jumlah	47,202	47,952	50,137

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

^a lain-lain - pecahan mengikut negeri tidak tersedia

1. Bermula 2017, bilangan selular mudah alih adalah berdasarkan data sekunder

GLOSARI

GLOSARI

A

Aktiviti pelancongan

Aktiviti pelancongan adalah merujuk kepada perkara yang dilakukan semasa melancong atau semasa melakukan perjalanan pelancongan.

Aliran perdagangan negeri

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal (iaitu negeri dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran atau pembuatan berlaku). Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan pihak Jabatan Kastam Diraja Malaysia, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan).

Aktiviti eksport dan import yang berlaku di kawasan Supra (merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri). Pengikraran yang dilakukan oleh ejen penghantar tidak termasuk dalam penyusunan statistik ini. Nilai import atau eksport bagi W.P. Kuala Lumpur adalah termasuk W.P. Putrajaya.

Anggaran penduduk antara banci

Anggaran penduduk antara banci adalah anggaran penduduk bagi tarikh rujukan antara dua banci dan merupakan data siri masa anggaran penduduk yang muktamad. Data ini diselaraskan semula bagi setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan menggunakan set data kelahiran dan kematian muktamad. Kaedah yang digunakan adalah kaedah ketakatan ke hadapan dan ketakatan berbalik.

Anggaran penduduk semasa

Anggaran penduduk semasa merujuk kepada saiz penduduk semasa di sesuatu kawasan. Anggaran ini dikira setiap tahun dan kaedah yang digunakan adalah kaedah komponen kohort iaitu pengiraannya berdasarkan perubahan komponen penduduk iaitu kelahiran, kematian serta migrasi dalaman dan antarabangsa bagi tahun semasa. Anggaran ini memberi gambaran tentang pertumbuhan dan perubahan penduduk dari segi struktur dan komposisinya.

GLOSARI

B

Bakul tetap barangan

Merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga barangan yang berlaku dalam bakul ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barangan dan perkhidmatan tersebut.

Bekerja

Semua orang yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

Bukan migrasi

Penduduk yang tempat tinggal biasanya sama pada kedua-dua tarikh rujukan, atau mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

D

Destinasi utama

Destinasi utama perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai tempat di mana tujuan utama perjalanan tersebut dilakukan. Walau bagaimanapun, sekiranya tiada destinasi utama yang dapat diberikan oleh pelawat, maka destinasi utama akan dikelaskan berdasarkan masa yang diambil semasa berada di destinasi tersebut. Seterusnya, jika pelawat masih tidak dapat menetapkan destinasi utama maka destinasi utama ditetapkan berdasarkan jarak yang paling jauh dengan tempat tinggal biasa.

Duti import

Duti import terdiri daripada duti kastam, atau bayaran import lain, yang mana mesti dibayar ke atas barang bagi jenis tertentu apabila memasuki wilayah ekonomi.

E

Eksport barang

Sesuatu barang (keluaran atau buatan tempatan atau diimport untuk dieksport semula) dianggap sebagai eksport apabila ianya dibawa keluar dari negara.

GLOSARI

Eksport perkhidmatan

Eksport perkhidmatan terdiri daripada perkhidmatan yang disediakan oleh residen kepada bukan residen seperti berikut: pengangkutan; perjalanan, komunikasi, pembinaan, insurans, kewangan, komputer dan maklumat; royalti dan yuran lesen; perkhidmatan perniagaan lain; persendirian, kebudayaan dan aktiviti rekreasi; dan perkhidmatan kerajaan n.i.e.

Imbangan perdagangan

Imbangan perdagangan ialah perbezaan antara nilai eksport dan import. Apabila eksport melebihi import lebihan direkodkan manakala defisit pula dicatatkan apabila import melebihi eksport.

Import barang

Sesuatu barang dianggap sebagai import apabila ianya dibawa masuk ke dalam negara, sama ada terus ataupun disimpan di gudang-gudang yang dikawal tanpa mengira sama ada barang tersebut adalah untuk kegunaan sendiri, diproses, digunakan dalam perkilangan ataupun untuk dieksport semula ke negara lain.

Import perkhidmatan

Import perkhidmatan terdiri daripada perkhidmatan yang dibeli oleh residen daripada bukan residen: pengangkutan; perjalanan; komunikasi; pembinaan; insurans; kewangan; komputer dan maklumat; royalti dan yuran lesen; perkhidmatan perniagaan lain; persendirian, kebudayaan dan aktiviti rekreasi; dan perkhidmatan kerajaan yang tidak diliputi dimana-mana.

Indeks harga pengguna

Indeks harga pengguna mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi "bakul" tetap barangan dan perkhidmatan yang mewakili corak purata pembelian oleh sekumpulan penduduk pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan.

Indeks kos sara hidup

Indeks Kos Sara Hidup (KSH) mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi barangan dan perkhidmatan di dalam "bakul" Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) yang mewakili corak purata pembelian oleh kumpulan 30 peratus hingga 80 peratus isi rumah pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan. "Bakul" ini merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, yang mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga

GLOSARI

barangan yang berlaku dalam “bakul” ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barang dan perkhidmatan tersebut.

Barang dan perkhidmatan yang diliputi dalam “bakul” ini dikelaskan berpandu kepada “*Malaysia Classification of Individual Consumption According to Purpose (MCOICOP)*” dalam tiga belas kumpulan.

Indeks pelopor

Indeks Pelopor merupakan ukuran jangkaan keseluruhan aktiviti ekonomi dalam purata empat hingga enam bulan ke hadapan.

Indeks volum nilai jualan

Indeks volum bagi nilai jualan mengukur jualan dalam satu tempoh masa dalam bentuk volum (kuantiti yang dijual). Bagi mendapatkan volum nilai jualan, indeks nilai bagi jualan dibahagikan dengan Indeks Harga Pengguna dan Indeks Harga Pengeluar (yang mana berkenaan) untuk menyingkirkan pengaruh harga kepada nilai jualan.

Inflasi

Inflasi merujuk kepada kadar perubahan yang ditunjukkan oleh pergerakan harga. Kaedah pengiraan yang digunapakai ialah perubahan peratus antara purata tahunan tahun semasa yang spesifik dengan purata tahunan yang sama ditetapkan pada tahun sebelumnya.

Isi Rumah

Isi rumah ditakrifkan sebagai seorang atau sekumpulan orang yang bersaudara atau tidak bersaudara yang biasanya tinggal bersama dalam satu tempat kediaman serta membuat peruntukan secara bersama untuk makanan dan keperluan hidup yang lain.

Jangkaan hayat

Purata baki umur (tahun) seseorang dijangka akan dapat hidup pada permulaan umur tertentu.

Jangkaan hayat ketika lahir

Jangkaan purata bilangan tahun seseorang bayi yang baru lahir akan hidup dengan mengandaikan corak kadar kematian pada umur tertentu yang tetap.

GLOSARI

Jumlah jam bekerja

Jumlah jam bekerja bagi pekerjaan dalam tempoh rujukan merujuk kepada agregat sebenar jam bekerja bagi suku tahun. Ini merupakan hasil darab daripada purata jam bekerja dengan pekerja jam bekerja. Pekerja jam bekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja tidak termasuk mereka yang tidak bekerja pada akhir tempoh rujukan kerana sakit, kecederaan, hilang upaya, cuaca buruk, cuti, pertikaian buruh dan sebab sosial atau agama.

Jumlah nisbah tanggungan

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun dan yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

K

Kadar kesuburan jumlah

Merujuk kepada purata bilangan anak yang akan dilahirkan sekiranya seseorang perempuan terus hidup sehingga akhir tempoh reproduktifnya dan di sepanjang tempoh itu tertakluk kepada kadar kesuburan umur tertentu bagi sesuatu tahun.

Kadar migrasi

Kadar migrasi mengukur tahap migrasi. Dalam hubungan ini, bagi memudahkan pengiraan, penduduk risiko berkenaan dianggarkan sebagai penduduk di tempat destinasi semasa survei.

Kadar migrasi bersih

Kadar migrasi bersih adalah penambahan atau pengurangan bersih bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

Kadar migrasi kasar

Kadar migrasi kasar adalah bilangan migrasi kasar sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

Kadar migrasi keluar

Kadar migrasi keluar adalah bilangan migrasi yang keluar dari sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri asal dalam tahun semasa.

Kadar migrasi masuk

Kadar migrasi masuk adalah bilangan migrasi yang memasuki sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri destinasi dalam tahun semasa.

Kadar pengangguran

Kadar pengangguran ialah perkadaran penduduk yang menganggur kepada jumlah penduduk di dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus penduduk di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja.

GLOSARI

Kadar pengangguran siswazah	Kadar pengangguran siswazah ialah perkadaran siswazah menganggur kepada bilangan siswazah dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus siswazah di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja.
Kadar penyertaan tenaga buruh	Kadar penyertaan tenaga buruh ditakrifkan sebagai perkadaran penduduk dalam tenaga buruh kepada penduduk dalam umur bekerja (15–64 tahun) dalam bentuk peratusan.
Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah	Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah ditakrifkan sebagai perkadaran siswazah dalam tenaga buruh kepada jumlah siswazah umur bekerja (15 tahun dan lebih) yang dilaporkan dalam peratusan.
KDNK kaedah pengeluaran	KDNK berasaskan pendekatan pengeluaran (output) boleh didefinisikan sebagai jumlah nilai barangan dan perkhidmatan yang dikeluarkan di Malaysia setelah ditolak dengan barangan dan perkhidmatan yang digunakan dalam proses pengeluaran (penggunaan perantaraan) sebelum ditolak penggunaan modal tetap.
KDNK pada harga malar	KDNK pada harga malar adalah nilai KDNK tanpa kesan harga berdasarkan tingkat harga terpilih pada tahun rujukan/asas. Sebagai satu kaedah mengukur pengeluaran, KDNK mengukur jumlah nilai pengeluaran barangan dan perkhidmatan oleh residen sesebuah negara dalam tempoh tertentu sebelum ditolak peruntukan untuk penggunaan modal tetap.
KDNK per kapita	KDNK per kapita adalah KDNK purata penduduk-penduduk dalam sebuah daerah pada tempoh masa tertentu. KDNK per kapita diperoleh dengan membahagikan KDNK dengan jumlah penduduk pada tempoh masa yang sama.
Kelahiran hidup	Merujuk kepada kelahiran yang bernyawa semasa dilahirkan walaupun hanya seketika.
Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK)	KDNK boleh diukur dengan menggunakan tiga kaedah iaitu, kaedah pengeluaran (penjumlahan nilai ditambah), perbelanjaan (penjumlahan perbelanjaan akhir) dan pendapatan (penjumlahan pendapatan yang diagihkan oleh unit pengeluar residen).

GLOSARI

Pada dasarnya KDNK ialah konsep nilai ditambah. Ia adalah jumlah nilai ditambah bagi semua pengeluar residen ditambah dengan cukai dan ditolak subsidi atas produk yang tidak termasuk dalam pengiraan output.

Kematian bayi

Merujuk kepada kematian bayi yang berumur kurang daripada 1 tahun.

Kematian ibu bersalin

Merujuk kepada kematian seorang wanita yang hamil, ketika melahirkan anak sehingga 42 hari selepas melahirkan anak atau keguguran akibat daripada proses kehamilan dan pengendaliannya atau penyakit-penyakit yang menjejaskan kesihatan ibu dan bukan dari penyebab-penyebab kemalangan atau kebetulan.

Kemiskinan mutlak

Kemiskinan mutlak adalah keadaan di mana pendapatan isi rumah tidak mencukupi untuk menampung keperluan asas mereka. Secara konsepnya, keperluan asas ini meliputi keperluan makanan dan bukan makanan.

Kemudahan pelancongan

Kemudahan pelancongan adalah segala kemudahan yang membantu dalam menjayakan aktiviti pelancongan seperti kemudahan penginapan, makanan & minuman dan pengangkutan.

Kepadatan penduduk

Kepadatan penduduk sekilometer persegi telah dikira sebagai nisbah bilangan penduduk sesuatu kawasan geografi kepada keluasan dalam kilometer persegi bagi kawasan yang sama.

Keperluan bukan makanan

Keperluan bukan makanan diukur berdasarkan kepada perbelanjaan sebenar isi rumah berdasarkan perbelanjaan 20.0 peratus terendah yang diperolehi melalui Survei Perbelanjaan Isi Rumah (HES), 2022. Pengukuran ini menghasilkan satu paras pendapatan minimum yang dikenali sebagai Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) iaitu nilai ringgit yang diperlukan oleh sesebuah isi rumah untuk memenuhi keperluan hidup.

Keperluan makanan

Keperluan makanan merujuk kepada jumlah nutrisi yang diperlukan bagi setiap ahli isi rumah sementara keperluan bukan makanan pula merujuk kepada perbelanjaan rumah ke atas pakaian, tempat kediaman termasuk utiliti dan peralatan isi rumah, pengangkutan, komunikasi, pendidikan dan kesihatan. Keperluan makanan diukur menggunakan

GLOSARI

pendekatan kos keperluan asas bagi mendapatkan jumlah minimum pilihan makanan yang patut diambil dengan jumlah nutrisi yang optimum berdasarkan kepada Panduan Diet Malaysia yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM).

Ketua Isi Rumah

Ketua isi rumah ditakrifkan sebagai seorang ahli biasa sama ada lelaki atau perempuan yang dianggap sebagai ketua oleh ahli isi rumah yang lain. Ketua isi rumah mesti seorang penerima pendapatan yang berumur 15 tahun dan ke atas.

Migrasi

Penduduk yang tempat tinggal biasanya berbeza pada kedua-dua tarikh rujukan dan tidak termasuk mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

Migrasi antarabangsa

Penduduk yang berpindah dari luar negara ke Malaysia.

Migrasi bersih

Perbezaan di antara bilangan migrasi masuk dan migrasi keluar. Jika bilangan migrasi masuk melebihi migrasi keluar, hasilnya ialah migrasi masuk bersih. Kes sebaliknya pula dikenali sebagai migrasi keluar bersih.

Migrasi dalaman

Penduduk yang bertukar tempat tinggal biasa di beberapa peringkat geografi di dalam negara. Mereka boleh dikategorikan sebagai migrasi antara negeri jika mereka berhijrah dari satu negeri ke negeri yang lain. Jika berhijrah adalah dalam negeri yang sama, mereka dikategorikan sebagai migrasi dalam negeri.

Migrasi kasar

Jumlah migrasi masuk dan migrasi keluar bagi sesebuah negeri. Migrasi kasar mengukur magnitud penghijrahan masuk dan keluar bagi sesebuah negeri dan bertujuan memberi gambaran berkenaan *turnover* dan taburan semula penduduk di sesebuah negeri.

Migrasi keluar

Mereka yang berhijrah keluar dari negeri asal dan tinggal di negeri lain.

Migrasi masuk

Mereka yang berhijrah dari negeri lain dan tinggal di negeri destinasi.

GLOSARI

N

Nilai ditambah

Nilai ditambah adalah perbezaan di antara output dan penggunaan perantaraan. Ia merupakan nilai ditambah barangan dan perkhidmatan dalam aktiviti ekonomi. Oleh itu, ia hampir menyamai dengan keuntungan perniagaan, gaji dan upah, susut nilai dan cukai tidak langsung; campur faedah yang dibayar dan tolak faedah yang diterima.

Nisbah jantina

Merujuk kepada bilangan lelaki bagi setiap 100 perempuan.

Nisbah keberkesanan migrasi

Indeks yang menilai keberkesanan migrasi dalam mengagih semula taburan penduduk.

Nisbah tanggungan umur muda

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Nisbah tanggungan umur tua

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

P

Paras penggantian kesuburan

Paras penggantian kesuburan adalah pada 2.1 anak bagi setiap wanita pada umur reproduktif (15-49 tahun). Nilai ini mewakili purata bilangan anak yang perlu dilahirkan oleh seorang wanita dengan menanggung seorang anak perempuan yang hidup sehingga anak tersebut melahirkan anak. Jika paras penggantian kesuburan kekal dalam tempoh yang panjang, setiap generasi secara tepat akan menggantikan dirinya tanpa mengambil kira migrasi penduduk.

Pekali Gini

Pekali Gini merupakan salah satu indikator pengukuran ketidaksamarataan pendapatan yang kerap digunakan bagi kebanyakan negara termasuk Malaysia. Nilai pekali Gini bermula dari 0 bagi kesamarataan sempurna hingga 1 bagi ketidaksamarataan sempurna. Nilai pekali Gini yang mempunyai nilai kesamarataan sempurna ada kalanya tidak menggambarkan pembangunan sesebuah negara. Manakala, ketidaksamarataan sempurna pula berlaku disebabkan proses pembangunan sedang berlaku di negara tertentu.

GLOSARI

Pelaburan langsung asing

Pelaburan langsung asing merujuk kepada pelaburan dalam bentuk instrumen kewangan iaitu ekuiti & dana pelaburan saham (termasuk perolehan dilabur semula) dan instrumen hutang (pinjaman antara syarikat, kredit perdagangan, kemudahan kredit dan lain-lain) daripada pelabur langsung asing dalam enterpris pelaburan langsung di Malaysia.

Pelancong

Pelancong merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia sekurang-kurangnya satu malam (24 jam).

Pelawat domestik

Pelawat domestik ditakrifkan sebagai residen atau mereka yang tinggal di Malaysia sekurang-kurangnya setahun termasuk ekspatriat dan bukan warganegara, yang melakukan perjalanan di luar persekitaran biasanya dalam tempoh kurang daripada setahun untuk tujuan perniagaan, mengisi masa lapang atau urusan peribadi selain untuk diambil bekerja di tempat yang dilawati.

Pelawat harian

Merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia kurang daripada 24 jam.

Pelarasan musim

Pelarasan musim adalah satu proses untuk mengenalpasti dan menyingkirkan pola musim yang biasa berlaku dalam tempoh tertentu, yang mungkin juga merangkumi pengaruh dari kesan cuti yang bergerak dan hari bekerja/ berdagang.

Pembinaan

Pembinaan baru, pengubahsuaian, pembaikan dan perobohan. Pemasangan sebarang jenis jentera atau peralatan yang dipasang ketika pembinaan asal adalah diambil kira, demikian juga bagi pemasangan jentera atau peralatan selepas pembinaan asal tetapi memerlukan perubahan struktur bagi pemasangannya.

Pembuatan

Perubahan fizikal atau kimia ke atas bahan atau komponen menjadi produk baru sama ada kerja itu dilakukan oleh jentera pacuan kuasa atau yang dijalankan dengan tangan, sama ada dilaksanakan di kilang atau di rumah pekerja dan sama ada barang keluaran dijual secara borong atau runcit.

Pengelasan empat (4) subsektor utama adalah seperti berikut:

- Produk makanan, minuman dan tembakau
 - Subsektor produk makanan
 - Subsektor minuman dan produk tembakau

GLOSARI

- Produk petroleum, kimia, getah dan plastik
-Subsektor produk petroleum, kimia, getah dan plastik
- Produk elektrik, elektronik dan optikal
-Subsektor produk elektrik, elektronik dan optikal
- Produk pembuatan lain
-Subsektor produk tekstil, pakaian dan kulit
-Subsektor produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan
-Subsektor produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka
-Subsektor peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar diukur menggunakan jumlah nilai pemerolehan pengeluaran, tolak pelupusan, daripada harta tetap semasa tempoh perakaunan, dicampur penambahan ke atas nilai harta bukan pengeluaran (misalnya aset tanah atau penambahbaikan besar ke atas kuantiti, kualiti atau produktiviti tanah) yang direalisasikan oleh aktiviti produktif unit institusi.

Pendapatan isi rumah

Pendapatan isi rumah ialah jumlah pendapatan yang biasanya diterima (terakru) oleh ahli isi rumah, dalam bentuk wang tunai atau barangan yang diterima berulang kali dalam tempoh rujukan survei (jangka masa setahun atau lebih kerap). Punca pendapatan adalah merangkumi:

i) Pekerjaan bergaji

Pendapatan daripada pekerjaan bergaji boleh diterima dalam bentuk wang tunai atau dalam bentuk barangan dan perkhidmatan. Ini termasuk upah dan gaji untuk masa bekerja dan kerja yang dilakukan; bonus tunai dan ganjaran; komisen dan tips; elaun; bonus perkongsian keuntungan dan lain-lain bentuk pembayaran keuntungan yang berkaitan dan barangan dan perkhidmatan percuma atau subsidi daripada majikan (termasuk makanan percuma/ konsesi). Pendapatan pekerja juga termasuk insurans sosial sumbangan daripada majikan, pencaruman majikan kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan bayaran pampasan pemberhentian & penamatan

GLOSARI

(kecuali bayaran persaraan *one-off* seperti gratuiti bagi pesara, yang dianggap sebagai pindahan modal).

ii) Bekerja sendiri

Pendapatan yang diterima oleh individu hasil daripada bekerja sendiri. Pendapatan bersih daripada bekerja sendiri termasuk keuntungan atau kerugian yang terakru kepada pemilik atau rakan kongsi atau mereka yang bekerja dalam perusahaan yang tidak diperbadankan. Ia juga termasuk anggaran nilai barangan dan perkhidmatan yang diperoleh melalui pertukaran barang serta barangan atau tanaman/ ternakan yang dihasilkan untuk kegunaan sendiri, setelah ditolak perbelanjaan. Asas untuk mengukur pendapatan daripada bekerja sendiri dalam statistik pendapatan isi rumah adalah berdasarkan konsep pendapatan bersih iaitu nilai output kasar ditolak kos operasi dan selepas pelarasan bagi susut nilai aset yang digunakan dalam pengeluaran. Keuntungan berlaku apabila pendapatan adalah lebih besar daripada perbelanjaan operasi, manakala kerugian berlaku apabila perbelanjaan operasi adalah lebih besar daripada penerimaan.

iii) Harta dan pelaburan

Pendapatan daripada harta dan pelaburan adalah terimaan daripada pemilikan aset, faedah, dividen dan sewa. Pendapatan daripada harta benda ditakrifkan sebagai pulangan daripada penggunaan atau pelaburan aset yang disediakan kepada orang lain untuk kegunaan mereka. Ia merangkumi pulangan yang biasanya dalam bentuk kewangan, daripada aset kewangan (faedah dan dividen), aset bukan kewangan (sewa) dan royalti. Penerimaan faedah ialah bayaran yang diterima daripada akaun bank atau institusi kewangan yang lain, perakuan deposit, bon kerajaan/ pinjaman, sekuriti debentur dan pinjaman kepada ahli-ahli bukan isi rumah. Dividen adalah penerimaan daripada pelaburan dalam sebuah syarikat di mana pelabur tidak terlibat dengan aktiviti syarikat. Ini termasuk *silent partner*. Ia juga termasuk pencen dan anuiti dalam bentuk dividen daripada skim insurans swasta. Sewa ialah bayaran yang diterima untuk penggunaan aset seperti tanah dan rumah. Royalti adalah pendapatan yang diperoleh daripada perkhidmatan bahan dipatenkan atau hak cipta, contohnya seperti hak penulisan, hak cipta bagi

GLOSARI

gubahan lagu dan lain-lain. Sewa dinilai bagi rumah sendiri yang diduduki oleh pemiliknya.

iv) Pindahan semasa diterima

Pindahan boleh terdiri daripada wang tunai, barangan atau perkhidmatan. Pindahan boleh dibuat antara isi rumah ke isi rumah yang lain, antara kerajaan dan isi rumah, atau antara isi rumah dan badan-badan amal. Penerimaan boleh daripada dalam atau luar negara. Pindahan semasa ini adalah bermotivasikan pengagihan semula pendapatan sama ada oleh kerajaan (contoh: bantuan Pendidikan, zakat dan Bantuan Prihatin Rakyat (BPR)/ Bantuan Sara Hidup (BSH)/ Bantuan Keluarga Malaysia (BKM)) atau persendirian/ swasta (contoh: program bantuan sosial korporat). Pindahan semasa yang diterima secara langsung memberi kesan kepada tahap pendapatan kasar dan mempengaruhi penggunaan barangan dan perkhidmatan. Justeru, semua pindahan semasa yang diterima dalam bentuk wang tunai dan barangan atau perkhidmatan secara berkala adalah dianggap sebagai sebahagian daripada pendapatan. Walau bagaimanapun, pindahan semasa tersebut tidak meliputi pindahan modal.

Pendapatan kasar dan pendapatan boleh guna

Pendapatan kasar dan pendapatan boleh guna merupakan dua konsep utama pendapatan yang diguna pakai di dalam laporan ini dan boleh ditakrifkan seperti berikut:

i) Pendapatan Kasar

Pendapatan kasar adalah jumlah pendapatan yang di peroleh oleh isi rumah daripada semua punca pendapatan pendapatan isi rumah.

ii) Pendapatan boleh guna

Pendapatan boleh guna adalah pendapatan kasar isi rumah setelah ditolak pindahan semasa yang dibayar seperti cukai langsung, sumbangan kepada isi rumah lain, bayaran zakat dan pindahan semasa lain yang dibayar serta pindahan semasa yang diterima secara mata benda (*in-kind*). Konsep pendapatan boleh guna ini mencerminkan pendapatan sebenar isi rumah terhadap penggunaan semasa dan simpanan.

GLOSARI

Penganggur	Penganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu penganggur aktif dan penganggur tidak aktif.
Penganggur aktif	Penganggur aktif adalah mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.
Penganggur tidak aktif	Penganggur tidak aktif adalah mereka yang berada dalam kategori berikut: a. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkecenderungan; b. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca; dan c. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan.
Perbelanjaan asas kehidupan wajar	Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) ditakrifkan sebagai satu amaun perbelanjaan yang diperlukan oleh isi rumah untuk menjalani kehidupan wajar yang dapat memenuhi keperluan dan kehendak termasuklah penyertaan dalam aktiviti sosial dan masyarakat. Kehidupan wajar adalah satu taraf kehidupan bermakna yang memenuhi keperluan dan kehendak serta mengambil bahagian dalam masyarakat. Keperluan merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang diperlukan untuk hidup dengan bermakna. Sementara kehendak pula merupakan barangan dan perkhidmatan pilihan pengguna untuk kehidupan yang lebih selesa. Penyertaan dalam masyarakat bermaksud mengambil bahagian dan melibatkan diri dalam aktiviti formal atau tidak formal dalam masyarakat.
Perbelanjaan isi rumah	Definisi perbelanjaan isi rumah yang diguna pakai adalah mengikut konsep dan garis panduan <i>System of National Accounts, 2008</i> oleh United Nations dan <i>Framework for Statistics on the Distribution of Household Income, Consumption and Wealth, 2013</i> oleh Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Perbelanjaan isi rumah ini boleh dibahagikan kepada dua jenis iaitu

GLOSARI

perbelanjaan penggunaan dan perbelanjaan bukan penggunaan.

i) Perbelanjaan penggunaan isi rumah

Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah terdiri daripada perbelanjaan yang ditanggung oleh isi rumah penduduk ke atas barangan atau perkhidmatan penggunaan. Perbelanjaan penggunaan akhir tidak termasuk perbelanjaan ke atas aset tetap dalam bentuk kediaman atau barangan berharga. Ia berfungsi sebagai penunjuk utama tingkah laku pengguna dan aktiviti ekonomi keseluruhan kerana ia mencerminkan kuasa beli dan keutamaan isi rumah.

ii) Perbelanjaan bukan penggunaan isi rumah

Perbelanjaan bukan penggunaan adalah perbelanjaan yang dilakukan oleh isi rumah untuk tujuan kewangan lain seperti bayaran faedah ke atas pinjaman dan hutang, cukai ke atas pendapatan dan kekayaan, denda dan penalti, simpanan dan pelaburan, premium insurans yang melebihi perlindungan asas dan caruman keselamatan sosial.

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan mengandungi perbelanjaan, termasuk perbelanjaan yang ditaksir, dibiayai oleh kerajaan untuk penggunaan barang dan perkhidmatan individu dan penggunaan perkhidmatan kolektif.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta adalah nilai penggunaan barang yang diperoleh oleh isi rumah, sama ada dengan pembelian atau dengan pindahan daripada unit kerajaan atau institusi bukan untung yang berkhidmat untuk isi rumah (NPISH) dan digunakan oleh mereka untuk kepuasan keperluan dan kehendak mereka; ianya diperoleh daripada perbelanjaan penggunaan akhir mereka dengan menambah nilai pindahan sosial bukan berbentuk wang akan diterima.

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik merujuk kepada perbelanjaan yang dikeluarkan oleh pelawat domestik dalam sesebuah negara. Ia merujuk kepada jumlah yang dibayar bagi perolehan penggunaan barangan & perkhidmatan dan barang berharga, untuk kegunaan sendiri atau untuk diberi ketika dan semasa perjalanan pelancongan. Ini termasuk

GLOSARI

perbelanjaan yang dilakukan sendiri dan perbelanjaan yang dibayar oleh orang lain (contoh: majikan).

Perjalanan bermalam

Perjalanan yang melibatkan seseorang meninggalkan tempat kediamannya sekurang-kurangnya untuk tempoh satu malam (24 jam) dengan tujuan perjalanan berkaitan dengan aktiviti pelancongan serta menggunakan kemudahan pelancongan. Perjalanan tersebut mestilah dalam tempoh kurang dari 12 bulan.

Perjalanan harian

Perjalanan keluar dari rumah yang jaraknya 50 km dan lebih pergi dan balik serta mengambil masa 4 jam dan lebih. Bagi jarak yang kurang dari 50 km pergi dan balik, masa yang digunakan hendaklah 4 jam dan lebih serta menggunakan kemudahan pelancongan seperti kemudahan pengangkutan, penginapan, makanan & minuman atau rekreasi.

Perjalanan pelancongan

Perjalanan pelawat ke sesebuah tempat di luar dari persekitaran biasa mereka dalam tempoh tidak lebih dari satu tahun dengan tujuan utama (sama ada urusan perniagaan, percutian atau urusan peribadi) selain untuk diambil bekerja oleh residen di tempat yang dilawati.

Per kapita pendapatan/ PAKW/perbelanjaan

Konsep per kapita adalah merujuk kepada jumlah pendapatan/ PAKW/ perbelanjaan bagi kesemua orang dalam sesebuah isi rumah dan dibahagikan dengan bilangan orang dalam isi rumah tersebut. Nilai per kapita dianggarkan bagi memberi gambaran perbelanjaan mengikut individu. Walau bagaimanapun, nilai per kapita bukanlah nilai sebenar perbelanjaan individu.

Perkhidmatan

Perkhidmatan berkaitan Bekalan elektrik, gas, wap & pendinginan udara; Bekalan air; pembetulan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan; Perdagangan Borong & runcit; Pengangkutan & penyimpanan; Maklumat & komunikasi; Penginapan; Makanan & minuman; Kewangan; Hartanah; Profesional, saintifik & teknikal; Pentadbiran & khidmat sokongan; Pendidikan swasta; Kesihatan swasta & kerja sosial; Kesenian, hiburan & rekreasi dan Perkhidmatan persendirian & lain-lain aktiviti.

- i) Bekalan elektrik, gas, wap & pendingin udara adalah ditakrifkan sebagai aktiviti pembekalan tenaga elektrik, gas asli, wap, air panas dan seumpamanya melalui satu

GLOSARI

infrastruktur (rangkaian) tetap bagi talian, saluran utama dan paip. Dimensi rangkaian ini tidak dapat ditentukan; juga termasuk pengagihan elektrik, gas, wap, air panas dan seumpamanya di kawasan Perindustrian atau bangunan tempat kediaman. Oleh itu, seksyen ini termasuk operasi utiliti elektrik dan gas yang menjana, mengawal dan mengagih tenaga elektrik atau gas. Juga termasuk bekalan wap dan pendinginan udara;

- ii) Bekalan air; pembetulan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan meliputi aktiviti yang berkaitan dengan pengurusan sisa termasuk pungutan, perawatan dan pelupusan seperti sisa terjadual, sisa pepejal dan air sisa daripada perindustrian dan isi rumah, termasuk juga pemulihan bahan dan tapak yang tercemar. Hasil sisa daripada proses perawatan boleh dilupus atau menjadi input kepada proses pengeluaran yang lain. Aktiviti yang berkaitan dengan perawatan dan bekalan air juga dimasukkan dalam sektor ini;
- iii) Perdagangan borong & runcit merangkumi perdagangan borong, perdagangan runcit dan kenderaan bermotor;
- iv) Pengangkutan & penyimpanan meliputi pertubuhan yang menyediakan perkhidmatan darat, pengangkutan muatan melalui jalan raya, pengangkutan darat lain, pengangkutan air, penggudangan & aktiviti sokongan seperti pengoperasian terminal, tempat letak kereta, pengoperasian lebuh raya, pengoperasian pelabuhan, pengendalian kargo/ pemunggahan, agensi perkapalan & penghantaran serta lain lain aktiviti sokongan perkhidmatan pengangkutan;
- v) Maklumat & komunikasi terdiri daripada aktiviti penerbitan, penerbitan wayang gambar, video & program televisyen, rakaman bunyi & penerbitan muzik, pemrograman & penyiaran, perkhidmatan telekomunikasi, pengaturcaraan komputer, perundingan & aktiviti yang berkaitan dan perkhidmatan maklumat;
- vi) Perkhidmatan penginapan merujuk kepada penyediaan tempat penginapan jangka pendek berbayar, sama ada dibuka kepada orang awam atau terhad kepada ahli

GLOSARI

sebuah pertubuhan tertentu. Ianya tidak termasuk penyewaan tempat tinggal berperabot jangka panjang yang dikelaskan dalam Hartanah;

- vii) Perkhidmatan makanan & minuman termasuk perkhidmatan makanan & minuman yang menyediakan hidangan atau minuman lengkap untuk penggunaan segera, sama ada di restoran tradisional, restoran layan diri atau bawa pulang, yang didirikan secara kekal atau sementara, dengan atau tiada kemudahan tempat duduk;
- viii) Perkhidmatan kewangan adalah meliputi aktiviti perantaraan kewangan; aktiviti perkhidmatan kewangan lain dan aktiviti sokongan kepada perkhidmatan kewangan; aktiviti insurans/ takaful, insurans/ takaful semula dan tabungan pencen & hemat; dan aktiviti sokongan kepada insurans/ takaful dan tabungan pencen;
- xi) Perkhidmatan hartanah termasuk tindakan seperti pemberi pajak, ejen dan/ atau broker di dalam satu atau lebih daripada yang berikut: penjualan atau pembelian hartanah, penyewaan hartanah, penyediaan perkhidmatan hartanah lain seperti penilaian hartanah, pengurusan hartanah atau bertindak sebagai ejen hartanah escrow. Aktiviti dalam bahagian ini mungkin dijalankan di atas hartanah milikan sendiri atau pajakan dan mungkin berlaku atas dasar bayaran atau kontrak. Termasuk juga pembangunan struktur, berserta mengekalkan hak milik atau pajakan bagi struktur tersebut;
- x) Perkhidmatan profesional, saintifik & teknikal termasuk aktiviti profesional khusus, saintifik & teknikal yang memerlukan tahap latihan yang tinggi dan menjadikan pengetahuan dan kemahiran khusus tersedia kepada pengguna. Aktiviti yang dijalankan termasuk aktiviti guaman & perakaunan, aktiviti ibu pejabat, aktiviti perundingan pengurusan, aktiviti arkitek & kejuruteraan, ujian & analisis teknikal, penyelidikan & pembangunan saintifik, pengiklanan & penyelidikan pasaran, professional lain, aktiviti saintifik & teknikal dan veterinar;
- xi) Perkhidmatan pentadbiran & khidmat sokongan termasuk pelbagai aktiviti yang menyokong operasi am perniagaan

GLOSARI

meliputi aktiviti sewaan & pajakan, aktiviti pekerjaan, agensi pengembaraan, operator pelancongan & aktiviti perkhidmatan penempahan lain, aktiviti keselamatan & penyiasatan, aktiviti perkhidmatan bangunan & lanskap dan aktiviti pengurusan pejabat, sokongan pejabat & perniagaan lain;

xii) Perkhidmatan pendidikan swasta merujuk kepada pertubuhan yang berdaftar dengan Kementerian Pendidikan Malaysia dan Kementerian Pengajian Tinggi yang menyediakan perkhidmatan pelajaran akademik, vokasional dan perdagangan. Aktiviti yang diliputi dalam kumpulan ini ialah pendidikan pra sekolah & pendidikan rendah, pendidikan menengah, pendidikan tinggi, pendidikan lain dan perkhidmatan sokongan lain;

xiii) Perkhidmatan kesihatan swasta & kerja sosial meliputi aktiviti hospital, aktiviti amalan perubatan & pergigian, aktiviti kesihatan dan kemanusiaan lain, aktiviti rumah penjagaan dan aktiviti kerja sosial tanpa penginapan;

xiv) Perkhidmatan kesenian, hiburan & rekreasi termasuk pelbagai aktiviti bagi memenuhi minat orang awam dalam aktiviti kebudayaan, hiburan dan rekreasi meliputi persembahan secara langsung, operasi muzium, perjudian, sukan dan aktiviti rekreasi; dan

xv) Perkhidmatan persendirian & lain-lain aktiviti termasuk aktiviti keahlian organisasi, aktiviti organisasi keahlian perniagaan, majikan & profesional, aktiviti kesatuan buruh, aktiviti keahlian organisasi lain, pembaikan komputer & barangan persendirian dan isi rumah dan aktiviti perkhidmatan seperti basuhan dan cucian kering tekstil dan produk berbulu; dandanan rambut dan penjagaan kecantikan lain; dan pengebumian dan aktiviti perkhidmatan lain.

Perlombongan dan pengkuarian

Perlombongan dan pengkuarian termasuk pengekstrakan mineral yang terjadi secara semulajadi seperti pepejal (batu arang dan bijih), cecair (petroleum) atau gas (gas asli). Pengekstrakan boleh dijalankan melalui pelbagai kaedah seperti perlombongan bawah tanah atau dedah, pengoperasian telaga, perlombongan dasar laut dan lain-lain.

GLOSARI

- i) Perlombongan adalah ditakrifkan sebagai pengekstrakan, pembersihan dan pemanfaatan mineral-mineral semulajadi, berbentuk pepejal seperti batu arang dan bijih, cecair seperti minyak mentah dan berbentuk gas seperti gas asli. Perlombongan termasuk lombong bawah tanah dan lombong permukaan, kuari dan telaga-telaga dan semua kegiatan tambahan untuk pembersihan dan pemanfaatan bijih dan mineral mentah lain seperti pemecahan, penapisan, pembasuhan, pembersihan, penggredan, pengilangan, pengapungan, peleburan, penggentelan, pengkacipan dan persiapan-persiapan lain yang diperlukan bagi menyediakan bahan-bahan ini untuk membolehkannya dipasarkan. Aktiviti perlombongan juga dikelaskan kepada kumpulan-kumpulan berdasarkan mineral utama yang dikeluarkan.

Ia termasuk pengkuarian, pemotongan kasar bongkah batu dan batu bangunan seperti marmar, granit, batu pasir, dan lain-lain, pengkuarian, pemecahan dan pemotongan batu kapur, perlombongan gipsum dan anhidrit, perlombongan kapur dan dolomit, pengekstrakan dan pengorekan pasir industri, pasir untuk pembinaan dan kerikil, memecah dan menghancurkan batu dan kerikil, pengkuarian pasir dan perlombongan tanah liat, refraktori tanah liat dan kaolin. Ia juga termasuk perlombongan mineral kimia dan baja, pengekstrakan tanah gambut, pengekstrakan garam dan lain-lain.

- iii) Petroleum dan gas asli merujuk kepada pengeluaran petroleum mentah, perlombongan dan pengekstrakan minyak daripada minyak batu syal dan pasir minyak dan pengeluaran gas asli dan perolehan semula cecair hidrokarbon. Ia termasuk keseluruhan aktiviti pengoperasian dan/ atau pembangunan kelengkapan lapangan minyak dan gas, termasuklah aktiviti seperti pengerudian, penyiapan dan melengkapkan telaga, operasi pengasingan, pemisahan emulsi, peralatan penyahkelodak dan penyambungan aktiviti lapangan untuk petroleum mentah dan semua aktiviti dalam penyediaan minyak dan gas sehingga ke tempat penghantaran daripada pusat pengeluaran. Ia juga termasuk aktiviti sokongan bagi pengekstrakan petroleum dan gas seperti perkhidmatan

GLOSARI

lapangan minyak dan gas, yang dibuat berdasarkan kontrak atau yuran, eksplorasi telaga minyak dan gas dan penggerudian ujian dan aktiviti penggerekkan (*boring*).

Pertanian

Pertanian merangkumi aktiviti penanaman, pemeliharaan dan penternakan haiwan dan pengeluaran produk haiwan, penebangan kayu balak dan tanaman lain, serta perikanan tangkapan dan akuakultur termasuk penggunaan sumber semulajadi tumbuh-tumbuhan dan haiwan (berdasarkan MSIC 2008). Terdapat empat subsektor iaitu tanaman, ternakan, perhutanan & pembalakan dan perikanan.

- i) Tanaman merujuk kepada penanaman dan pengeluaran produk tanaman termasuk pertanian organik. Tanaman juga meliputi penanaman tanaman tidak kekal dan kekal merangkumi penanaman tumbuh-tumbuhan untuk tujuan pengeluaran benih.
- ii) Ternakan merujuk kepada binatang atau unggas yang dipelihara untuk tujuan komersil dan pembiakbakaan. Pengeluaran ternakan termasuk penternakan (ladang) dan pembiakan semua haiwan serta pengeluaran daripada hasil ternakan seperti telur, susu, madu dan sebagainya;
- iii) Perhutanan dan pembalakan termasuk pengeluaran kayu balak untuk industri berasaskan kayu, meliputi pengestrakan dan pengumpulan produk hutan bukan kayu yang tumbuh liar. Selain pengeluaran kayu balak, aktiviti perhutanan yang menghasilkan produk melalui proses minima seperti kayu api, kayu arang, reja kayu dan kayu balak yang digunakan dalam bentuk yang belum diproses. Aktiviti ini boleh dijalankan dalam hutan asli dan ladang hutan. Ia juga termasuk sebahagian daripada aktiviti operasi perhutanan berdasarkan bayaran atau secara kontrak; dan
- iv) Perikanan termasuk perikanan tangkapan dan akuakultur meliputi penggunaan sumber perikanan daripada laut, air payau atau air tawar dengan tujuan menangkap dan mengumpul ikan, krustasia, moluska dan organisma dan produk laut lain. Akuakultur ialah proses pengeluaran yang

GLOSARI

melibatkan pengkulturan (termasuk tuaian) organisma akuatik menggunakan teknik yang direkabentuk untuk meningkatkan pengeluaran organisma tersebut melebihi kapasiti persekitaran semulajadi.

Pertumbuhan penduduk

Pertumbuhan penduduk adalah perubahan penduduk sejajar dengan perubahan masa dan boleh dikira sebagai perubahan bilangan individu dalam penduduk menggunakan "per unit masa" sebagai pengukuran.

Produktiviti buruh

Produktiviti buruh boleh didefinisikan sebagai nisbah output (barangan dan perkhidmatan) kepada input (pekerja dan jumlah jam bekerja).

Produktiviti buruh per jam pekerja

Produktiviti buruh per jam bekerja ditakrifkan sebagai nisbah output (barangan dan perkhidmatan) kepada input (jumlah jam bekerja). Ukuran ini menggambarkan jumlah output yang dihasilkan dalam tempoh sejam berdasarkan kategori pekerja yang bekerja sepenuh masa, separuh masa, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji yang bekerja sekurang-kurangnya satu jam dalam seminggu. Pekerja jam bekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja kecuali mereka yang tidak bekerja pada akhir tempoh rujukan kerana sakit, kecederaan, hilang upaya, cuaca buruk, cuti, pertikaian buruh dan sebab sosial atau agama.

Produktiviti buruh per pekerja

Produktiviti buruh per pekerja ditakrifkan sebagai nisbah output (barangan dan perkhidmatan) kepada input (pekerja). Ukuran ini menggambarkan jumlah output yang dihasilkan oleh setiap orang yang bekerja sepenuh masa, separuh masa, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji yang bekerja sekurang-kurangnya satu jam dalam seminggu. Pekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja pada akhir tempoh rujukan.

Purata perbelanjaan per perjalanan

Merujuk kepada perbelanjaan per pelawat bagi setiap perjalanan.

Purata bilangan hari menginap

Merujuk kepada bilangan hari menginap bagi setiap perjalanan.

Pusat kepentingan ekonomi utama

Pusat kepentingan ekonomi utama merangkumi kawalan efektif sesebuah kerajaan negeri terhadap aktiviti ekonomi yang dilakukan khususnya ke atas hak pemilikan. Wilayah

GLOSARI

ekonomi adalah termasuk tanah, ruang udara, pengairan, hak ke atas perikanan, minyak atau mineral. Biasanya, kawalan efektif kerajaan negeri boleh dilihat melalui pemberian lesen, kawalan operasi dan sebagainya.

S

Siswazah

Merujuk kepada individu berumur 15 tahun dan lebih yang memiliki sijil tertinggi yang diperoleh daripada universiti, kolej, politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf, dengan tempoh pengajian sekurang-kurangnya dua tahun. Siswazah dikelaskan kepada dua kategori iaitu siswazah yang memiliki diploma dan ijazah.

i) Diploma

Merujuk kepada sijil dan diploma atau setaraf yang diterima daripada universiti, kolej, diploma politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf. Tempoh pengajian untuk memperoleh diploma atau sijil adalah sekurang-kurangnya dua tahun.

ii) Ijazah

Ijazah merujuk kepada semua ijazah universiti (Sarjana Muda, Sarjana atau Doktor Falsafah) yang diperoleh daripada institusi pengajian tinggi awam dan swasta yang diiktiraf di Malaysia dan di luar negara.

Siswazah bekerja

Siswazah yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:

- a. Tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja;

GLOSARI

- b. Tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula
- c. Bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

Siswazah luar tenaga buruh

Siswazah yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai siswazah luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

Siswazah menganggur

Siswazah menganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dapat dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu:

Penganggur aktif	Penganggur tidak aktif
Siswazah yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.	i. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkeupayaan. ii. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca. iii. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan

GLOSARI

Strata asal/destinasi

Strata asal/destinasi adalah stratifikasi bandar dan luar bandar bagi tempat asal dan destinasi dan ia bersamaan dengan pembahagian penduduk.

Supra

Supra pada peringkat negeri adalah bersamaan dengan organisasi luar wilayah pada peringkat nasional. Di Malaysia, Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

T

Tempat asal/destinasi

Tempat asal/destinasi ialah lokaliti tempat tinggal biasa pada dua tarikh rujukan iaitu tempoh 12 bulan seperti yang telah ditetapkan dalam tempoh survei. Dalam hubungan ini suatu lokaliti merujuk kepada sebuah bandar dalam strata bandar atau sebuah kampung/penempatan dalam strata luar bandar.

Tenaga buruh

Tenaga buruh merujuk kepada penduduk dalam kumpulan umur bekerja sama ada bekerja atau menganggur.

Tenaga buruh siswazah

Merujuk kepada siswazah berumur 15 tahun dan lebih sama ada bekerja atau menganggur.

U

Umur penengah

Umur penengah ialah umur yang membahagikan taburan penduduk kepada dua kumpulan yang sama saiznya, di mana separuh daripadanya berada di bawah umur ini, manakala separuh lagi melebihi umur tersebut.

Unjuran penduduk

Unjuran penduduk adalah anggaran penduduk yang diunjurkan untuk masa depan. Unjuran ini dikira setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan. Kaedah komponen kohort yang terdiri daripada kelahiran, kematian dan migrasi bersih digunakan dalam membuat unjuran ini. Unjuran penduduk memberi gambaran tentang kemungkinan perubahan penduduk berdasarkan andaian kelahiran, kematian, migrasi dalaman dan antarabangsa masa depan.

RUJUKAN

- Badan Pusat Statistik (BPS), 2025. *Indonesia Economic Growth Q4-2024*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2025. *Exports and Imports of Indonesia, December 2024*.
- Bank of Japan (BOJ) 2025. *Outlook for Economic Activity and Prices, January 2025*.
- Bank of Korea (BOK) 2025. *Real Gross Domestic Product: Fourth Quarter and Annual 2024 (Advance Estimate)*.
- Bank Negara Malaysia. *Laporan Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2024*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2025. *Gross Domestic Product, First Quarter 2025 (Third Estimate) GDP by Industry, and Corporate Profits (Revised)*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2025. *U.S. International Trade in Goods and Services, Annual Revision*.
- Economic Survey of Singapore 2024, Ministry of Trade and Industry (MTI) 2025.
- Eurostats 2025. *Extra-euro area trade in goods*.
- Eurostats 2025. *Euro area unemployment at 6.3%*.
- European Central Bank 2025. *The economic outlook and monetary policy in the euro area*.
- Cabinet Office, Government of Japan 2025. *Quarterly Estimates of GDP for January - March 2025 (Second Preliminary Estimates)*.
- General Administration of Customs of People's Republic of China (GACC), 2025
- General Statistics Office (GSO) 2024. *Socio - Economic Situation Report in 4th Quarter and 2024*.
- Institute for Economics & Peace. *Global Peace Index 2024*.
- International Monetary Fund (IMF) *World Economy Outlook (WEO) April 2025*.
- International Monetary Fund (IMF) *World Economy Outlook (WEO) July 2025*.
- IMD's *World Competitiveness Ranking 2024*.
- Jabatan Perkhidmatan Awam. *Madani di Hati, Rakyat Disantuni: 2 Tahun Kerajaan Madani, 2024*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Analisis Indeks Harga Pengguna Tahunan 2024*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Indeks Volum Perdagangan Borong & Runcit Suku Tahun Pertama 2025*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Laporan Survei Tenaga Buruh 2024*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Laporan Perangkaan Perdagangan Luar Negeri Malaysia Jun 2024*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Produktiviti Buruh Suku Keempat 2024*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Penerbitan KDNK Tahunan 2024*.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. *Penerbitan KDNK Suku Tahunan 2025*.

Jabatan Perangkaan Malaysia. *Penunjuk Ekonomi Malaysia Indeks Pelopor, Serentak & Susulan, Mei 2025.*

Jabatan Perangkaan Malaysia. *Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2024.*

Jabatan Perangkaan Malaysia. *Survei Pelancongan Domestik 2024.*

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF). *Belanjawan Malaysia MADANI, Tinjauan Ekonomi 2025.*

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF). *Ucapan Belanjawan 2025.*

Labour Force in Singapore, Ministry of Manpower of Singapore (MOM) 2025.

Labor Force, U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS) 2025.

Malaysian Investment Development Authority (MIDA). *Laporan Prestasi Pelaburan Malaysia 2024*

Ministry of Investment, Trade and Industry (MITI).

Ministry of Finance, R.O.C, (Taiwan), 2025. *Annual External Trade Report in 2024.*

Ministry of Trade and Industry (MTI), 2025.

Ministry of Commerce, Thailand 2025. *Thailand's trade statistics.*

National Bureau of Statistics (NBSC), China 2025. *Statistical Communiqué of The People's Republic Of China On The 2024 National Economic And Social Development.*

National Statistics Republic of China (Taiwan) (NSRC) 2025. *GDP: Preliminary Estimate for 2024Q4, and Outlook for 2025.*

National Statistics Office (NSO) 2025.

National Statistics Institute (Istat.it), 2025.

National Statistics Institute (Ine.es), 2025.

Network Readiness Index 2024, Booklet, Portulans Institute, 2024.

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), 2025. *Thai Economic Performance in Q4 of 2024 and the Outlook for 2025.*

Open Data Watch. *Open Data Inventory, 2024.*

Philippine Statistic Authority (PSA), 2024. *Economic Performance of The Philippines in 2024.*

Principle Financial Group dan World Bank. *Global Financial Inclusion Index 2024.*

Series of Consumer Price Index (BPS) (2025), December 2024.

South Korea Ministry of Trade, Industry and Energy (MOTIE) 2025.

Statistics Korea (KOSTAT) 2025.

Sustainable Trade Index, IMD, World Competitiveness Centre, 2024.

Trade Statistics of Japan, Ministry of Finance 2025.

Transparency International, *Corruption Perceptions Index 2024.*

PENGHARGAAN

SIDANG PENGARANG

Sayeeda Kamaruddin
Abdul Hadi Alias
Sulizah Abdul Salam
Mohammad Luqman Humaidi
Muhammad Syazwan Rusdi
Nor Azizah Harun
Huzaifah Mohammad

Noor Hidayah Sulaiman
Ibrahim Roslan
Normala Nordin
Nor Shazwani Jamaludin
Nursakinah Mazlan
Muhammad Danial Norhisham
Nur Hazmira Ahmad Hayazi

Nurul Syahirah Hanis Shariad Amin
Nur Fatin Najihah Azmam
Nurdini Athirah Ismail
Muhammad Zulfadhli Musa
NurulHuda Saimi
Rabi'atul Adawiah Razali
Muhammad Hisyam Sulaiman Nasution

EDITOR BUKU LAPORAN

Masrol Hafizal Ismail
Azni Mazhana Abdul Manab
Rosnah Muhammad Ali
Nur Hurriyatul Huda Abdullah Sani
Hisham Abdul Hamid
Badrulhisham Md Khalid

Norzarita Samsudin
Siti Nur Alifah Zabidi
Nur Azmina Ahmad Zuhkhori
Nurul Faziera Khairul Adlee
Muhammad Hazim Mohd Abd Rahim

Nur Fazlin Abdullah
Mohd Azmi Bahtiar
Sitti Fatimah Jusoh
Aishahtul Amrah Che Razali
Siti Nadirah Abd Rashid
Muhammad Ilham Aiman Mohd Rafie

EDITOR RENCANA

Norhayati Jantan
Zainol Jamil
Suzana Abu Bakar
Maslina Samsudin
Malathi a/p Ponnusamy
Khairul Aidah Samah

Azni Mazhana Abdul Manab
Fadzilah Aini Mustafa
Zulaikha Kamaruddin
Mohd Azahar Ab Manaf
Dr Norshamshida Razak

Siti Kartini Salim
Nazarina Nasir
Suria Azlin Kasim
Mohd Saiful Husain
Siti Nur Alifah Zabidi

BAHAGIAN/DOSM NEGERI

Bahagian Perangkaan Perkhidmatan
Bahagian Perangkaan Harga, Pendapatan dan Perbelanjaan
Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi
Biro Statistik Buruh Malaysia
Bahagian Perangkaan Tenaga Manusia dan Sosial
Pusat Analitik Data Raya Negara
Bahagian Perangkaan Perdagangan Antarabangsa
Bahagian Perangkaan Pertanian dan Alam Sekitar
Bahagian Petunjuk Ekonomi
Bahagian Perangkaan Imbangan Pembayaran
Bahagian Perangkaan Komunikasi Strategik dan Antarabangsa
Bahagian Khidmat Pengurusan
Jabatan Perangkaan Negeri

ISSN 2600-9900

9 772600 990005

@StatsMalaysia

